

151

652.

UVA. BHSC

UVA.BHSC

~~247~~

~~458~~ 99

652.

211

Handwritten marks, possibly initials or a signature, including a large 'C' and some illegible characters.

Handwritten marks, possibly initials or a signature, including a large 'S' and some illegible characters.

AD

titz, ff. de verborum obli- tionibus.

AD D. FRANCISCO RA-

mos del mancano anno Dni, 1679.

Incipit ab Societate potissima, et 7. ff. pars, et que difficultati
et iuris, et secundum... sed, que probitas, atque emeritis iuris
studiosos desideres, ut iust. testatur in proemio ff. siue in legi-
tata de ratione, et methodo iuris docendi: ad antecessores s. sed
quia s. quem varie exponunt post Otmanum, et alios de verbi
iuris, Pollicianus miscellaneorum cap. 93. Ioannes Sappa lib.
2. Collectaneorum, cap. 13. Turneus lib. 8. aduersariorum cap.
19. facit tamen nouittem magis, et Iurisconsulto magno dig-
nissimam Sane tractz propria Suius tit. dig. de diuisis, et
indiuuis obligationibus, de qua nos superiore quadriennio
gaucis, quia nec per tempus multo licet nunc autem ex
proffeso, auspice Deo. Dicemus, si prius tamen. Breuius
Fauimus. prima potioraque materiz Clementia.

Ad rubricam.

Et Pomponium in l. Stipulationu. s.

Stipulatio hoc titulo.

1. Inscriptus sic titz de verborum obligationibus, et a Pompo-
nio in nra leg. s. s. Stipulatio solius stipulationis de ff. prop. Quare solum definit
ponitur. Quiggi prima, et primaria iuris, celebritate et usu stipulatio in l. s. h. s.

Species verborum obligationis est, quae ex stipulatione des-
cendit leg. 1. §. Verbis 7. leg. obligamus, §. 2. §. Verbis ff. de
obligationibus, et actionibus leg. 1. §. adeo ff. de pactis, leg. la-
cto 19. ff. de verborum significatione leg. 2. §. ult. ff. de rebus
creditis principis, in h. hoc tit. unde per metonymiam et effectus
pro causa usurpatur verborum obligatio pro stipulatione
ut in rubrica nostra ex mente Iur. iuncta rub. C. de Contra-
henda stipulatione leg. 2. §. 7. leg. 3. §. totius C. de verborum
enunciando leg. cum nota 6. C. de transactionibus, sicut obli-
gatio pro contractu l. omnem 20. ff. de iudicijs, l. ea sic iure §. ff.
de iustia et iure, §. lege lacto 19. ff. de verborum obligatione, quibus
in propositis iungendus Donatus lib. 12. comment. cap. 8. et lib. 7
cap. 14. Cottanus quest. iuris cap. 8. n. 19. cum tamen si pariter
et proprie loquimur obligatio effectus sit stipulatio causa quae
verborum obligationem parit l. 1. §. quod servus ff. de stipu-
latione servorum l. 3. C. de rerum permutatione plane qua-
vis stipulatio non magis contrahatur sine consensu, quae
sine verbis d. l. 1. §. adeo ff. de pactis l. 3. §. ultimo ff. de obli-
gationibus, et actionibus potiorque in iure ratio mentis, et
voluntatis, quam verborum Tabern. de al. l. lacto 7. in fine
quare stipulatio usque ff. de supplicabile legata l. penultima ff. ad exhibendum
magis verborum obligatio. l. non dubium §. C. de legibus idcirco tamen verborum obli-
gatio vocatur potius, quam consensus, quia ut omnibus
Contractibus Communis est d. leg. 1. §. adeo Verba autem cer-
ta et determinata sunt propria stipulationis, quae sine his non con-
sistit, cum in caeteris Contractibus consensus sufficiat, etiam
sine verbis l. si stipuler 35. §. ultimo hoc tit. l. 2. l. in qui-
buscumque 48. ff. de obligationibus, et actionibus nomina
vero cum rebus demonstrandis, et distinguendis regere sicut
imponuntur ex eo, quod in rebus singulis proprium et specia-
le est §. si quidem in nomine in h. de legatis l. ad recognosc.

Verborum obligatio
pro stipulatione. sicut ob-
ligatio pro contractu.

quare stipulatio usque
magis verborum obligatio.

Dos 10. C. de ingenio manumissis 1. Cursum 6. ff. de rebus
creditis 1. quoties q. & si quis nomen ff. de secundis ins-
tituendis.

2

Est autem sigulatio verborum conceptio quibus
sui qui interrogatur daturum facturumve se quod inter-
rogatus est responderit; ut definitur in nra l. 3. §. sigula-
tio, et similiter fore a Paulo lib. 2. sentz tit. 3. C. de lib.
2. inly tit. 17. Ad menogato in promtuaris iuris post lib. 6.
tit. 3. in qua dist. ut ommissis, siue dimmissis in suis et oppor-
tuniores locis, quocumque aliena ex alijs transferri possent
propria tantum, et necessaria. Sobrie, et simpliciter explic-
mus praemonendum est sigulationem sic distini quatenus
eo verbo, rationem autz rationis, et responsionis significamus q.
et sigulati Brisiano auctore l. 15. D. Sidoro l. 14 originz cap. 24 lib.
20. tit. 5. communis verborum, nec interrogandi dicitur, q. frequentissimu l. 1.
& sed et nisi, et passim inuenietur tractu temporis infra hoc
infra hoc tit. l. 1. C. de contra denda sigulatione, sed etiam in-
terrogati promittendi l. si quis. l. 2. §. ult. de tit. 1. si non ter-
tem 26. §. si decem ff. de conditione indebita cum vulgari alijs
quorum meminimus post Brisonium de verborum significatio-
ne verbo sigulatio Cuiacius lib. 47 observationuz cap. 35. et lib.
13. Pauli ad edictum in l. non distinguemus 32. ff. de recepti
et qui arbitrium Donelus lib. 14 Commentz cap. 36. et in nro
§. sigulatio ubi Quasenus, Mendoca lib. 1. Disputationum de
pactis cap. 13. ex n. 1. dicitur autem sigulatio verborum concip-
tio, sicut et in l. 3. C. de contra denda sig. 1. cum Patrem 19. C. de
iure dotium l. 1. §. communis ff. de sig. novorum l. penultima
ff. si quis cautionibus sumpta dist. ad essentia formaeque ig-
sa sigulationis, quz qd verbis directis membrisque vultu
spondet. spondeo, et similia §. 1. inly hoc tit. Paulus D. lib. 2. tit.
3. atque ita, ut prius ea verba conciperet dicitur sigulatio

De diffini. sigulationis

Verbum sigulati-
mune est, tam interro-
gandi, quam respondenti.

Deinde subsequeretur promissio 1. obligamus 52. §. verbis
 ff. de obligationibus, et actionibus illustrat ea Plautus, in
 scudolo, Brissonus lib. 6. de formulis pag. 628. quibus ver-
 bis stipulationum. secundum ius congruendis adhibebantur
 Jurisconsulti, eoque respicit tex. in l. unica §. et ut plenius
 vers. quasi omnibus ubi Quatius C. de re iudicacione
 iuncta l. Lulius 88. §. ult. ff. de Legat. 2. notat ad rem Bri-
 ssonius lib. 6. de formulis in prin. Quatius ad tit. C. de con-
 tradenda stipulatione.

3.

Stipulatio et accep-
 titatio iurisperitorum sunt.

Ex quo iuris principio vel in primis colli-
 gitur, aut intelligitur stipulationis originem potestatem, et formam
 Ex qua verum essentia proprie estimatur 1. Titianus 9. §. sed si-
 quis ff. ad exhibendum totam est iuris civilis, quo Memus ver-
 borum formulæ introductæ l. 2. §. deinde 6. ff. de origine iuris
 l. 1. C. de formulis, ubi autem iuris gentium, quo contrahentium
 consensus. nam verborum conceptio inspicitur l. 1. loca-
 ti, l. 1. §. ultimo de contradenda emptione quatenus
 quatenus et stipulatio consensus requirit sic eo respectu iu-
 ris gentium l. 1. ff. de pactis, l. cum amplius 84. §. 1. ff. de
 regulis iuris l. 1. ff. de constituta pecunia unde et stipu-
 lationis effectus iuri civili tribuuntur, l. eaque 53. ff. de
 acquirendo rerum dominio l. ex diverso 17. §. 1. ff. de iudic.
 matrimonio l. si ita 126. §. Chrisogonus vers. superst. So-
 lit, et procedens obligatio etiam civilis novatur, et extingui-
 tur, ipso iure per stipulationem l. si unus 27. §. pactus ff. de
 pactis, l. 1. C. de novationibus §. praeterea istis quibus modis
 tollitur obligatio, sicut et obligatio ipsius stipulationis perimatur
 civiliter acceptilatione l. penult. ff. de solutionibus, quæ sin-
 gula non nisi ex eo proficiuntur, scilicet, quia in stipulatio-
 ne, et acceptilatione cum sint iuris civilis contenta illius
 vis, et potestas l. ubi pactus 40. de transactionibus §. de con-

tributa in hys de actionibus per quam civilis obligatio recte
 tollitur arg. ex §. ult. In hys de legitima agnatorum tutela
 alioquin si iuris gentium essent, et valerent, sicut pacta
 conventa ex sensu solo, qui facti est, l. con. 7. §. ult. ff. de
 Curatore furioso tollerent quidem naturalem obligationem
 ipso iure l. sticum 9 §. naturalis, ubi ratio ff. de Mutationi-
 bus l. ult. ff. de iure iurando, l. si quis iurasset 43. ff. de
 Conditione indebiti, non tamen praecedentem civilem obligatio-
 nem verbis re, aut litteris contractam, sicut, neque praeformis
 effectum pacti liberatorij, nisi elidendo per exceptionem factam
 ipso oppositam d. l. ult. ff. de iure iurando l. ubi quis 28 ff.
 de Constituta pecunia, l. si filius 15 ff. de in rem verso, l. 3.
 et §. ff. de restitenda venditione §. praeterea in hys de excep-
 tionibus, sicque explicandum est, quod dicitur in stipulatio-
 nibus ius contineri in pactis factum versari, d. l. si unus 27. 27 §. pactus de pactis-
 §. pactus, quem ita interpretantur post Accursium et Barto,
 Passo ibi n. 1, et 14, Fortunius, 11, Omannus ibidem, et in diff.
 de pactis cap. 5, n. 52, et illustrius q. 41. vers. 3. Brissonius lib.
 3. de Mutationibus in prin. Quarenus ad tit. ff. de pactis cap. 6.
 Parladonius lib. 2. rerum quotidianarum cap. 3. n. 19. et 20.
 Patius in d. §. pactus, et centuria 1. q. 97. cum pluribus Mor-
 la in memoris tit. 3 in praehudis n. 56. quamvis abiter, et vari
 post Casicos in d. §. pactus Cottallius, Equinarius, et Quadius
 lib. 3. Pauli ad edictum ibidem. Decius in l. ult. n. 12. De pactis
 Crocus in l. si is, qui pro d. n. 110. ff. de usucapionibus, et
 congesti ab Illigero ad Donelu, lib. 16, cap. 17, littera B, et lib.
 24, cap. 2, littera B, Puzardus in prin. in hys n. 22, de repli-
 cationibus

Interpretatur. l. si unus.

4

Pro eadem assertione, quae docet stipulationem iuris civi-
 lis esse expendit, et explicatur ab Academicis antecessoribus quae
 scripta est in l. quoties 14, §. ult. ff. de novationibus nempe

Explicatur. l. quoties
 14 §. ult. de novationibus

si sis, qui prius sub conditione, deinde jure novandi animo
promissit, inveniatur de portatu tempore existendi conditioni
evanescenti priorem stipulatione, et consequenter novatione, no-
gri, quia de portatu, non potest obligari ex stipulatione, ut po-
te incogax iuris civilis, l. sunt quidam 17, ff. de pactione, l. de
portatu 15, ff. de interditiis, et rellegatis, quibus consequenter
infertur servum, quia pro nullo, aut pro mortuo est iuris civilis
l. quod attinet 32, l. servitutem 209, ff. de regulis iuris l. nullo
7, ff. de lege Cornelia de falsis, nec naturaliter obligari ex stipula-
tione, ut antecessores nostri adducunt, ex l. postquam 5, ff. ut lega-
torum nomine caveatur, idemque neque ex fideiussione, lege de die 8,
4, si servus, ff. qui solidare cogantur l. non distinguendus 32, § si
servus 8, ff. de receptis, et qui arbitrio l. set et si 20, ff. de fideiussio-
ribus, nec novare posse § praeterea ver, non idem in quibus mo-
di solentur obligatio, quia et fideiussor per stipulationem § l.
standibus 12, C. de fideiussoribus, et novatio ut iam diximus,
l. si unus 27, § pater ff. de pactione, nisi sicut fideiussor aut
renovatio fiat in re, et utilitatem peculij, l. in persona 30, § 1, ff.
de pactione 13, § si filius familias ff. de peculio l. servus 19, cum
l. sequent ff. de fideiussoribus, quia tunc ex persona domini §
servus cogax stipulationis quomodo haec singula post Fulgonium
n. 3, et Favonius in d. l. in persona 30, § 1, Curatorem in l. 1, § ult,
et in l. ex ea parte 121, § penultima hoc et docent Cringius de
fideiussoribus cap. 7, n. 599, Valentia lib. 2, illustrius tract. 2, cap.
1, ex n. 17, et 33, Disserti et ingeniose, noter olim Antagonista
D. Martinus de Larreategui lib. 1, Rellectarius cap. 5, n. 7, et ante
eos Cabrensis in d. l. quoties 14 § ult, n. 4, Rique in eadem, sed
conducit, quod cum inconventionibus iuris gentium, numquam sit spe-
cialiter iudicatum, vel decisum, posse illas, quacumque lingua fieri
quia nec dubitavit ad potestatem arg. ex d. l. 1, ff. locati l. 1, § ult.
ff. de contrahenda emptione, l. ex hoc iure 5, l. omnes 9, ff. de ius.

Servus ex stipulatione
fideiussor. et novat. nec na-
turaliter obligatur, nisi ex
causa peculij. l. postquam
5, ut legat. romini causet.

alia, et iure, in stipulatione tamen, et acceptatione, quia cum iuris
 civilis essent id merito dubitabatur iuxta regulam Ulpiani ad l. 2. s.
 §. item q. de offi. est posse ex ratione de qua postea l. 2. §. ult. Soc. tit.
 l. sane in uerbis §. §. ult. ff. de acceptationibus, quibus argumy-
 tis stipulationem esse iuris civilis iuxta lex, quae sic exponunt in d.
 l. ex Soc. tit. §. ver. exceptio ff. de iudicia, et iure, affirmant post Ac-
 cursium, et Bartolomaeum, clarici ibi communiter, et in graecis, ubi Cifanius
 ex u. 17, plures apud Illigerum, ad Donellum, lib. 14, cap. 26, littera A,
 Alganus, collectanea 515, Picardus, in rubrica iust. n. 15. Soc. tit.
 Valentia, ubi supra ex u. 39, quos in re certa pariter, et recepta re
 immoramur.

§.

Immarabimur tamen moribus in recensendis his, quae cir-
 ca deportatum, et servum, cum Academicis antecessoribus supra no-
 tarimus, quia quatenus pateamus recte ex proposita ratione iuris
 inferri, deportatum, et servum stipulationis incapaces esse non tamen
 id quo ad deportatum probatur, aut proponitur in d. l. quodam 14 §. ult.
 ff. de novationibus, sicut neque illud consequens stipulationem condi-
 tionalem deportatione evanescere. Quippe in contrarium habet Papinianus
 vulgo non animaduersus in l. ex ea parte 1. 2. §. in insula, ubi ar. Interpretat. l. ex cap. 121.
 trensis non dum nihil, nec soluit Soc. tit. dum docet stipulationem ita §. inculam. ff. de
 conceptam, cum moriens promissor, si his postea sit deportatus
 committi eo moriente naturaliter, et consequenter eo tempore quo
 adhuc vivit, et deportatus est, l. qui duo 1. 6. §. 1. ff. de manumif-
 si test. iuncti tradidi, rei illustranda post Agellium, lib. 6, notitium,
 Atticarium, cap. 13, D. Augustinum, de Civitate Dei lib. 12, cap. 9, ubi
 in notis Dives, et Leonardus quoque a Tacaro Fenulo, de momen-
 to temporis cap. 6, Henricus Chesamus lib. 1, schidiasmate, 25,
 et ex notrationibus post alios Larrea de offi. Granatensi a d. u. 38,
 quia nec committi stipulatio post mortem potuit §. post mortem
 1. 2, et §. ita autem, 15. Iust. de inutilibus stipulationibus l. scru-
 pulosam 1. 1, C. de contrahenda stipulatione l. unica C. ut actiones

Explicatur d. l. quodam
 §. ult. de novationibus

Interpretat. l. ex cap. 121.
 ff. de inculam.

Deportatus ex tractu
fraudentis deportationem
iuramentum gentium fue-
rit, nec naturaliter obligat.

ab sacerdotibus, sed committitur non quidem contra ipsius deportati
quia ex contractu praecedente deportationis etiam si iuramentum
fuerit nec civiliter, nec naturaliter potius tenebitur l. 1. r. l. tribel-
las 7. §. ult. ff. de capite minuto l. si debitori 47. ff. de fideius-
soribus, sed contra fiscum, in quem bona deportati transeunt cum
sua causa singulationum et debitorum, etiam conditionalium l. ex facte
to 17. §. ex facte ff. ad senatusconsultum Trebellianum iunctis iuxta
communes interpretationes l. Statius 48. §. Cornelio ff. de iure
fisci l. inter 26. §. ult. ff. de pactis dotalibus l. inter 51. §. ult.
ff. de fideiusoribus, quod modo Papinianus interpretandus in d. §.
in insulas iunctis traditis, pro conciliatione eius leg. cum Gallus 29.
§. et quid sit, §. ff. de liberis, et posthumis, a Cujacio lib. 12. responsorum
Papiniani, et in recitationibus ad Gune tibi in d. §. in insulas Quarenq
Donatus, Pruzianus ibidem, Casillo lib. 3. controversiarum cap. 12. n. 8.
et 92. et ex notis Richardus in d. §. et quid sit §. n. 748. Crima-
cerus sellecty cap. 10. ex n. 7. alia vero, et aliena non contraria sent,
est d. legis quodas 24. §. ult. in qua se necire quid dicat Galtus Cima-
nus ibi n. 6. nec percipiunt satis Donatus lib. 16. commenty cap. 20.
Prisonius lib. 2. de structionibus pag. mibi, 224. sed immerito ibi
enim non negatur singulationum conditionalium committi post deporta-
tionem contra fiscum, sed ex ea novationem non contingere, quia
ut contingat, necesse est obligari promissorem ipsum vel ipsius her-
editatem haeredumve a quibus representabitur l. novatio 24. ff. de
novationibus, unde Theophilus in §. praeterea verum non idem in §.
quibus modis tollitur obligatio, Fulgorius in d. l. in persona 30.
§. 1. n. 4. ff. de pactis in proposito autem promissori ipse non obli-
gatur, ut potest deportatus. Fiscus vero, neque proprie haeres est
deportati l. cum ratio 7. §. ult. ff. de bonis damnatorum d. l. inter
51. §. ult. ubi Accursiani ff. de fideiusoribus, nec deportatus repre-
sentat, quamvis obligatus, quia successor bonorum eius est, non per-
sonae l. a. C. ad l. Iuliam de vi publica d. l. ex facte 17. §. ex facte

l. Gallus 29. §. et quid
si §. de lib. et post. sum d.
§. in insulam.

fiscus non est proprie haeres
deportati, nec ipsum repre-
sentat.

et consequenter, conditione existente, non est persona, qui obliget
ita, ut agnovationem sufficiat, d. l. quoties 14. §. ult. quam ita ex
ponit, post Salicatum in l. ult. n. 7, vers. iste intellectus C. de con-
trahenda emptione. Barbosa in l. si constanter 25. §. ult. ex
n. 7. de iud. matrimonio.

6.

Deinde, quo ad servum, quamvis et cum si-
gulationis incapacem esse proprie inferatur ex l. quod servus, 26.
ff. de sigulatione servorum, non tamen inde interpretandus est
Papinianus in d. l. postquam §. ff. ut legatorum ubi fideiussores
haereditis, qui existunt conditione legati de quo per sigulatio-
nem satis dederat, est apud hostes ibi interim non tenendus, non quia
satis idemque servus hostis, incapax sit sigulationis, tamquam iu-
ris civilis, sed, quia captivus ex contractu praecedente servitus, etiam si
iuris gentium fuerit, nec naturaliter obligari incipit, quando servus
hostis est l. tutela 7. §. penultimo, et ult. ff. de capite minuto l. ser-
vus 30. ff. de obligationibus, et actionibus, et quando incertus est an
captivus apud hostes mansurus, vel reversurus, non est persona
certa, aut civilis, captivi, vel haereditatis pro qua fideiussores inter-
cedere intelligantur l. interdum 73. §. 1. de tit. l. species 11. §. ult. ff. de acceptilationibus fideiussores autem, non tantum obligationum
accipiunt, sed etiam personae principali, pro qua intercedunt, et sine
qua vera, aut civilis vel iuri haereditate iacenti, non obligantur a
principio l. qui contra 11. l. mortuus 22. ff. de fideiussores, l. si
a te 10. ff. de legationibus, ideoque, neque incipiunt obligari in d. l. postquam
§. quando incertus est apud hostes est, non ob incapacitatem captivi, quo ad sigu-
lationem, sed quia, quamvis factorem incapax esse tamen interim
neque ius, id est, obligatio principalis, vel haereditas personae regre-
santans prin. Int. de rebus corporalibus, neque persona certa
captivi est, ad quam verba sigulationis fideiussores dirigi possunt
sive pro qua intercedere intelligantur fideiussores d. l. postquam §.

explicitur. d. l. postquam §.
ut legat. nomine caueatur.

fideiussores non tantum obli-
gationum, sed etiam personae
audet.

que sic dextrae explicanda, quamvis aliter noster Valentia D, cap
1, n. 30, Cuiacius lib. 15. Observationum cap. 9. Patius Centuria 4, 9,
75. Cringius de fideiussoribus cap. 22. n. 48.

7.

Captivus ex actu praesentis servitutem nobli-
gatum, ne fideiussor pro
eo, si obligatio nondum capta
erat, sed contracta.

quod captivus debuit pro
est status, et qualis.

Plani quod dicimus captivus
ex contractu praecedente non incidere obligari post captivitatem, neque
fideiussore pro eo, quia personae accedunt. Et utrumque intra ter-
minos obligationis, nondum ante captivitatem captae, seu contractae, ve-
nimus, caeterum extra eos terminos, ut rem explicanda dignam fecerit,
que supra expositis prima specie contrarios debet explicemus. Obliga-
tio, ante captivitatem contracta manet, et postea iuris intellectu etiam
sine persona captivi debitoris, vel creditoris l. actenus, 21. ff. de con-
stitutis pecunia iuncta l. ultima ff. de duobus viris, idemque est consti-
tutum est, quod captivus debuit, et quidem facilius, quia constitutum est obli-
gationi, non personae debitoris accedunt, d. l. actenus 21. ubi Fulgionis
n. 2 iuncta l. ity 18. §. 1. ff. de constituta pecunia, et quod magis est pro
principalis, qui ante captivitatem captivo debuit fideiussor tempore capti-
vitatis creditoris datione statim obligatus l. 4 ff. de diversis, et tempo-
ralibus praescriptionibus iuncta l. cedem 213. ff. de verbis, significa-
tione, qua accedit obligationi ante captivitatem contractae, et adquisitae cre-
ditoris personae, qui tunc in civitate erat, quae persona, cuiusque iura
et obligationes postliminij post captivitatem sustinet l. illa iuncta
l. 22. §. 1. ff. de haereditibus instituendis, et e converso fideiussor in-
terim non obligatur, si et ipse, et principalis post captivitatem credito-
ris promissum, quia postliminij personam creditoris cum obligatio-
ne ante captivitatem contracta in regens retinet, non autem facit, ut
in captivo interim obligatio aliena, vel passiva incipiat d. l. postquam
§. 1. interdum 73. §. 1. Soc. tit. 1. si servus 25. ff. de singulari serv-
torum, quae ita cum d. l. 4 de diversis praescriptionibus congonit
Petrus Pauer l. 3. Semestris cap. 7. ad finem, et ante cum Stoe-
nicus, et Angelus in d. l. si servus 25. quamvis aliter alij apud

Constitutus d. l. postquam.
§. ut leg. non. cap. cum l. a.
de diversis et tempo. praescrip.

Qui fordey, lib. 2, ad Fabry tract. 16, Cringiu de fideiussoribus cap. 6, ex u. 65. Valentia, l. 3, illustriu tract. 1, cap. 2, u. 11. et conducit pro nuper tradidi, eademque iuri ratione videtur, quod dici solent fideius.

Sones, qui semel ab initio pro persona obligati sunt, et post factos per fideiussor qui pro persona
sona principali exempta manere in obligatione l. sine aere 32 ff. obligati sunt, pariter pro
re administratione tutoris, l. 4, §, si tutor ff. rem pupilli salua soni principali exempta manent
in obligatione.

l. si pupillus, §, §, si tutor ff. de tutela, et rationibus distradendis l. 1, §, idem Pomponius 14, ver. plane ubi Bartolus ff. de positi l. 4, et §, ff. qui satidare cogantur, l. 4 ff. si quis cautionibus l. 1, c. de fideiussoribus l. si quis, §, §, in fine l. cu, qui 36, §, penultimo ff. de oblationibus, l. Saeres 21, §, quod sigillato in fine l. capiti 53, ff. de fideiussoribus, l. in causae ff. de minoribus, Tenique, quo ad seruum +

fideiussoribus, vel nouant, si dumtaxat inquirimus cur naturaliter non seruus ex fideiussione, et obligatus, ut probatur in d. l. sed et si 20, ff. de fideiussoribus l. in perso. nouat: ne naturaliter obli-
na 35, §, 1, ff. de pactis iuncta l. 1, §, 1, ff. de nouationibus, in quas aggregatur, ne dominus nisi fideiussor
ta peccant id negantes. Theophilus in 6, praeterea in §, quibus modis, no aut nouatio, si ex cautio
est obligatio, Quibus in l. in personam 2, u. 3, ff. de regulis iuris peculiani, et quare.

Migerus ad Donellu, lib. 12, cap. 22, littera A, Donellus lib. 16, Conuoy +
tutorum, cap. 20, Siganius in l. serui, 14, u. 6, ff. de obligationibus, et
actionibus, reita, et sufficiens tradita ratio est, quia sigillato inu. Ratio defenditur.

alio ob incapacitate iuris civilis, neque seruum ipsum naturaliter obli-
gat ex ratione l. primus §, si quis ita Soc lib. 1, §, quid ergo ff. quod
in §, l. 1, §, cu, qui ff. de constituta pecunia, neque dominus de pecunia
nisi in re pecuniariam, vel dominica, nouatio, aut fideiussor l. si
noxali, 11, §, 1, l. quoties, 47, §, 1, l. quod seruus 56, ff. de peculio l. in
cu, 19, §, ult. ff. de in iudicia actio, cu, aduersus supra u. 4, in enu-

gatus in sacre tradit in l. si ex duobus 12, §, 1, ff. de duobus reis de fideiussoribus, inquam
iuncta interpretatione Fabri lib. 11, Coniunctum, cap. 3, sed si ult. de duobus reis
nus inquiras cur id iuris sit si mandando, quod iuris gentium est seruus ex quacumque interus.
l. 1, ff. locati iuncto principio in §, de obligationibus ex consensu vel obligatur, etiam si iuris gen-
tium fuerit, licet in filio fam. rium sit.

no 8.

qualitercumque pro alio servus intercedat, etiam sine stipulatione l. 3.
 §. si filius, s. cum sequenti ff. de peculio l. ult. ff. quod cum eo l. si man-
 dauero r. 2, §. si mandauero l. si vero r. 2, §. plane 3. ff. mandati iure-
 talege si servus, 66, d. l. sed et r. 2, ff. de fideiussoribus, cum a contra-
 rio placeat. ex quacumque fideiussione filij familiae, Patris teneri de
 peculio, d. l. 3, §. sed si filius 9, d. l. si vero r. 2, §. si filio §. l. nulla, §.
 C. cum eo, nisi in casibus legis etc. septime §. 1. ff. de Senatusconsulto Ma-
 cedoniano d. l. si vero, r. 2, §. etc. Marcellus iuxta quos textus explicanda est
 d. l. nulla, §. in fine l. 3. ff. de fideiussoribus. Alia et communis omni in-
 tercessioni, ratio differentia quaerenda est, quae varie captae potius, quae
 capiunt post Barbatum, Cumanum, et alios in d. l. sed et r. 2, Cuiatius
 lib. 8, Observationum, cap. 11. et ad tit. C. an servus pro suo facto Con-
 natus lib. 2, Commentum, cap. 3, et n. 4, Cringius de fideiussoribus
 cap. 7, n. 292, Brissonius lib. 2, de solutionibus pag. 221, Picardus
 in prin. Inst. n. 50, de obligationibus, et in §. actiones 10, n. 82, de
 actionibus Antonius Fauer in rationali d. legis 3, §. si filius §. et §.
 sed si filius 9. Petrus Fauer in d. l. in persona, r. 2, de regulis iuris.

cogitur. l. nulla. §. C.
 quod cum eo. l. 3. de fideiussoribus.

Ratio quare servus ex quo-
 cumque intercessit, non obli-
 gatur, filius fam. autem obli-
 gatur.

Quibus tamen om-
 missis, et praesente Barbat. in d. §. si filius, §. Donellus lib. 15, Com-
 mentariorum, cap. 50, arbitror dici posse improbari intercessionem servus si-
 ve fideiubeat, mandet, promittat, novandi animo, quod alius debet
 siue qualitercumque debitorum alienum suscipiat l. 2, §. ult. ff. ad Sena-
 tus Consultum Bellerianum, l. ult. ff. quod cum eo, cui iungendus ad re-
 Cuiatius lib. 13, Observationum, cap. 3, §. non quidem de praesumptam
 Domini in seruo potius quae filio intercedendi prohibitionem vel ali-
 enandi; illa tamen nunquam intercedendi prohibitio, neque obligatio, na-
 turalis in seruo, nec de peculio contra dominum, impediret l. si quis
 serui §. 1. l. quoties 47, ff. de peculio, prohibitio autem alienandi
 obligationem, siue intercessionem personam non complectitur ex lat. trad-
 diti ad Cringio de fideiussoribus cap. 4, ex n. 206, et quoad alie-

natione aequales sunt filius et servus l. contra 24. §. ult. ff. de
 pactis l. si conuenit 28. §. ult. cum l. sequenti ff. de ignorantia actio-
 ne l. 1. §. 1. ff. qui de pignori l. sicut 8. §. an pacisci §. ff. quibus modis
 pignus soluitur l. ult. ff. de nouationibus sed quia intercessio omnis
 quae fit est l. 1. §. 1. ff. ad Senatusconsultum Trebellianum l. 2. ff. de
 regulis iuris a quo servus moribus accedit l. cum tracto 12. §. penult.
 ff. de iudicij accedit, quod cum fideiussores dantur, quo plus cautionis sint
 l. 1. §. sed approprio ff. de obligationibus et actionibus l. 1. ff. qui satisda-
 re cogantur prin. Inst. de fideiussores, absurdum visum est plus cautio-
 nis esse intelligi in seruo, qui conueniri non potest l. si seruus 9.
 l. quod 13. ff. si quis cautionibus Armenopulus in promptuario iuris
 lib. 1. tit. 14. utrumque autem diuersum in filiofamilias est, qui et tam-
 quam ciues capax est ciuilibus ff. l. ille a quo 13. §. ult. cum l. sequen-
 ti ff. ad Senatusconsultum Trebellianum et conueniri ex fideiussione
 potest l. si dubitetur 10. §. ult. ff. de fideiussoribus l. si pro patre 10.
 l. si filius 15. ff. de iurem verso, l. 1. §. sed si filius ff. de contrahenda
 pecunia.

10.

Sed ut pergamus, quamuis, ut diximus **Sigilatio** origine
 forma, et effectu iuris ciuili sit, sicut, et acceptilatio l. genus ff. de
 obligationibus l. actus 77. ff. de regulis iuris l. ult. C. de reuocandis
 sig. qui in fraude creditorum l. non gattu 40. C. de transactionibus l. 1.
 C. de acceptilationibus iuncta l. 1. ff. locati l. 2. §. deinde l. ff. de
 origine iuris, utraque tamen usi, et approbatione est iuris gentium
 quatenus sunt recepte sigilatio, et acceptilatio apud omnes gentes
 postquam inuenta iure ciuili l. an inutilis 8. §. ult. ff. de acceptila-
 tionibus, quae ita interpretantur secundum ista verba iuris gentium, rel-
 latus a Tancoloto in rubrica Soc tit. n. 103. ubi et Cifanius ubi 20.
 Cuiatius in l. ex Soc iure §. in fin. ff. de iustitia, et iure, et in l. 4.
 ff. de transactionibus Taurus in iurisprudencia tit. 2. prin. §. illatio-
 ne 2. et prin. §. illatione 4. et in l. 1. §. ult. ff. de iustitia et iure

Sicut sigilatio origine for-
 ma, et effectu iuris ciuili sicut
 et acceptilatio, utraque tamen
 usi, et approbat. e. iuris gentium
 explicatur. l. an inutilis §. §. ult.
 de acceptilationibus.

Patris in l. legitima 6. ff. de pactis, notter Valentia d. lib. 2. tract. 3
cap. 1. n. 41. quamvis post Albericum in d. l. legitima 6. n. 3. Inguila-
tionem et acceptationem omnino iuris gentium esse arg. ex d. l. an inuti-
lis 8. q. ult. contendant post alios Jacobus de nigris in rub. hoc tit.
n. 89. Mendoca lib. 3. de pactis cap. 1. q. 1. n. 21. Richardus sibi con-
trarius in grina. In l. n. 6. de donationibus plures apud Illigenz et Alfa-
ny laudatos supra n. 4. in fine. Sed ex ea traditio de usu, et approbatio-
ne acceptationis iuris gentium, duo docet, et deducit Utq. sine explicandis
in d. l. an inutilis 8. q. ult. ubi cum proposuisset filium familiaris ex promif-
sione obligatum, si acceptatione liberari velit ipsum non Patris, rogare ac-
cepto debere, quia et ipse filius est obligatus civiliter, verbis Inguilatio-
nis, Pater, autem non civiliter, sed Praetorio iure q. de constituta q. cum
cum 4. sequenti In l. de actionibus, acceptatio autem ut postea verborum
et civilis non liberat directi nisi verbis civiliter obligatum d. l. an
inutilis 8. q. acceptum 1. pro ut quidque 80. ff. de substitutionibus l. nihil 39.
l. feri, 153. ff. de regulis iuris q. itz 1. In l. quibus modis tollitur
obligatio, subiungit Utq. esse idem et in seruo dicendum scilicet, si obli-
gatus sit verbis ex promissione in rem peculiarem, (quo modo inter-
praetor ex contextu, et iuris ratione, quamvis nostrates parum ob-
seruent), idque ex eo Utq. confirmat, nam et seruus, generaliter, et
indistincte, siue ex promissione in rem peculiarem, siue ex contractu
iuris gentium, obligatus sit potest accepto liberari, eoque liberato
praetoriae obligationes per consequentiam filii solutionis tolluntur
si quae fuerint contra dominum, nempe quo casu ea peculiari re con-
traxit l. species, 11. q. 1. l. si captivus 16. ff. de acceptationibus
quia quamvis acceptatio natura sua, et origine ad contractus iuris
gentium non pertineat, quia verbis non contrahitur d. l. 1. ff. locati
tamen post inuenta Inguilationem Aquiliana, per quam de iura iuris
gentium, in Inguilationem transferuntur, et postea accepto feruntur facta
est acceptatio iuris gentium, et consequenter applicatur etiam

Obligacioni Servi ex contractu iuris gentium, l. 1. an inutilis §. 1. ult. iuncta l. 1. et uno l. 6. §. 1. ff. de acceptationibus. l. 4. ubi Cuiasus ff. de transactio-
 nibus l. 3. C. de acceptationibus d. 5. itz l. cum sequenti. Unde et alij in fere
 posse acceptationem sicut et stipulationem graeca, aut athenis gentis lingua
 fieri, quia et iuris gentium sunt approbatione, et usu, quamvis, quia et sunt
 civiles forma et origine id in utraque dubitatur et specialiter de sumat
 notavimus supra n. 4. et dicendum ex professo ad l. 1. §. ult. hoc tit.

11.

Quibus lq.

illationibus in d. §. ult. d. l. an inutilis §. 1. Tertia neque servata for-
 mae, vulgo, ex eodem iuris prin. accedat cum in administratione tutela
 si plures sint tutores vel curatores pro indiviso administrantes, et unus
 administratio rata habetur l. consilio, 7. §. ult. ubi Cuiasus lib. 21. ff.
 Juliam ff. de curatore furioso l. 3. l. decreto 24. §. 1. ff. de administratione
 tutorum l. quod si forte 14. §. sine autz ff. de institutionibus l. 1. C. si ex
 pluribus tutoribus, et unus auctoritas sufficiat iure antiquo. sicut testa-
 mentarij tutores sint vel ex inquisitione dati teste lq. in fragmentis tit. 1.
 §. si plures 26. ubi Cuiasus l. ult. C. de auctoritate praestanda l. si plu-
 res 24. ff. de testamentaria tutela l. 4. et §. in prin. et §. item ipse l. quod
 dicimus 7. §. 1. ff. de auctoritate tutorum, nempe in rebus, quarum admi-
 nistratio facti consensu, non autz in y. que sunt iuris d. l. cons. 7. §. ult.
 et huius in denunciatione solemnium, iudiciali, de qua in §. appellamus Tit. 3.
 de actionibus in qua et similibus negotiis omnes administrantes tuto-
 res intervenire debent l. 1. a. C. si ex pluribus tutoribus, que sumpta
 est, et applicanda ex l. 1. C. Theodosiano de denunciatione iunctis traditis
 a Cuiasio ad tit. C. de auctoritate praestanda, et in d. l. a. C. si ex pluri-
 bus tutoribus, et lib. 17. Observationum cap. 8. Nigonus ad Donellum lib.
 2. l. cap. 2. tit. 16. sufficit tamen unus tutoris auctoritas in stipulatio-
 ne pupilli d. l. §. in prin. d. l. quod dicimus 7. §. 1. nimirum, quia stipulatio in stipulatio pupilli iuris, tutoris
 quatenus ex consensu valet, et usu iuris gentium est intelligitur facilius sufficit, et quae
 ti esse, sicut alij contractus iuris gentium d. l. cons. 7. §. ult. quae non sa-
 tis pericere videtur, Cringius de fideiussoribus cap. 7. ex n. 75. et

si plures tutores sint admi-
 nistrantes unus tutoris au-
 toritas sufficiat iure antiquo
 sicut testamentarij et in
 quibus dati in rebus, quarum
 administratio facti erat, non
 autem si iuris.

Explicit. l. 2. C. si ex plu. tuto.

In stipulatio pupilli iuris, tutoris

explicatur. l. 5. §. 1. quod
dicimus. 7. §. 1. de auc-
toritate tutorum.

Hoc amplius quia, quod dicimus iuxta d. 3. quod dicimus 7. §. 1. intelli-
gimus de auctore tali, cuius solius auctoritas sufficiat iure antiquo, nem-
pe testamentarij, aut ex inquisitione dati, eoque respiciunt, ut iurisperiti
et explicanda ita verba d. 1. §. in prin. et d. 1. quod dicimus 7. §. 1.

12

Haec ad pri-
maria, clausulam definitionis stipulationis, ubi verborum con-
ceptio appellatur. Tamque in d. 1. sequuntur partim ad formam
interrogationis, et responsionis, partim ad divisionem stipulationum
dandi, et faciendi pertinent. De prioribus autem ad l. 1. cum suis §.
de posterioribus ad l. 2. in prin. hoc tit. dicendum ex professo est, ideoque
nunc omittimus.

Praeter stipulationem est
etiam alia Verborum obligo-
que nascitur ex iuramento
liberi de operis, alia ex doni-
dicatione.

Id quomodo ut posuimus supra n. 1. prima, et gra-
cigua verborum obligationis species in stipulatione sit non tamen so-
la, ideoque Tribonianus non singulari n. sed pluraliter sic dicit. Sunc
in scriptis de Verborum obligationibus, sicut et videtur veris iuris
consultis, et praecipue Caium, qui tres libros scripsit, et incipit de
verborum obligationibus, ut vel constat ex indice pandectarum. Substi-
am iure praegonito iuncta l. penult. hoc tit. quibus et consequens
et observatione dignissimum est verborum obligationes antiquo iure
praeter stipulationem fuisse etiam species alias, ut indicatur in l. 2.
§. ult. ff. de rebus creditis, ubi dum exemplum verborum obligandi pro-
ponitur in stipulatione significatur et alios modos esse verborum obli-
gandi, quia exemplar regulam non retrahunt l. penult. §. ult. ff. de
iuris, et facti ignorantia fuerunt autem praeter stipulationem iuramen-
tum liberi de operis, et doli dicitur, ut docet Caius lib. 2. Inst. tit. 17.
§. verbis cum sequentibus, et agnoscunt, magnus Cuius lib. 5. obser-
vationum cap. 36. et lib. 22. cap. 7. et in l. 1. §. verbis 7. ff. de obligationibus
et actionibus, et in l. 4. ff. de transactionibus et in praesenti, ubi et
Sifantius ex n. 4. Otomanus in Epitoma ad tit. de Contributa pecu-
nia n. 3. iuramentum liberi quo se Patrono operas donum munus
praestaturum iurat. sic solemnibus conceptisque verbis, ut in sinuat

13

Praeter ex iuramento liberi
nati civilem Verborum obligatione.

in 1, ut iurandi, 7, §. iurare 3, ff. de operis libertorum, ideoque, quae
 regulariter ex iuramento promissori, quia ~~in omnibus~~ non
 constat, non magis obligatio civilis nascatur, quae ex pacto nudo, ut
 arg. ex L. Sticuz 9, §. naturalis ff. de solutionibus, cum similibus do-
 cent post Bartoluz in L. si quis pro eo 56, ff. de fideiussoribus, Cui-
 tuis ibi lib. 15, §. Pauli et lib. 22, observaz, cap. 7, Mendoca lib. 1, di-
 putationu, de pactis cap. 4, ex n. 17, noster Joannes de Balboa in
 cap. 1, n. 14, de iurandando plures apud Illigeru, ad Donellu, lib. 24,
 cap. 9 litt. C. tamen iuramentu, liberti de operis civilis, verborum obli-
 gationem producit (forte ex legibus Juliae et Papiae, ut Cuiacius notat ubi
 proxime), quae et praeterea edito firmatur, dummodo libertatem non one-
 rit 12, ff. de operis libertorum, et sine statu post manumissionem, sine
 ex intervallo, libertus est, ut dicitur in d. 1, ut iurandi, 7, §. iurare 2, iure
 to electo ad rem textu in 1, qui libertinus 37, §. ammissi 1, Canganus, 47,
 ff. de operis libertorum, l. 1, §. in summa ff. quoru reru, actio non dicitur 1, si
 vero 6, §. §. sed si post ff. Nuptu matrimonio dum tamen, si ex intervallo
 non compellatur iurare si nullo 1, ult. ff. de liberali causa iuncta 1, re. 2
 operis 3, ff. de operis libertorum, quomodo G. ultz Conciliant Accursius
 et Albericus ibi cum d. 1, 7, §. iurare Donellus lib. 2, commentz cap. 18,
 Beltranius Maurus de Cure libertorum, cap. 11, quamvis aliter Favet lib.
 20, Onulcheranu, cap. 18, Richardus in prin. Intz n. 66, de acquisitione
 per arrigatione, Barbosa in 1, si contrahat 25, n. 84, solutu matrimonio.

Libertus statim post ma-
 numissionem iurare oportet
 ut cogi possit post
 intervallo, nisi iudicet
 scilicet ut. 1. ult. de lib. cau.
 1. ut iurandi 7. §. iura-
 re. 2. de operis libertorum.

14.

Ex iuramento liberti obligatione, verborum nam formatur fortiter in 1, §. et per iurandum 13, ff. acceptilationibus ubi scriptu est obligationem
 et per iurandum 13, ff. acceptilationibus ubi scriptu est obligationem
 ex iuramento liberti per acceptilationem verius esse non quidem precede-
 re stipulatione aquiliana ut dicitur Illigerus ad Donellu, lib. 14, cap. 36
 litt. C. id enim esset extra dubitatione, quae tamen fuisse in d. 1, et per iur-
 andu, 13, clamat vox verius, sicut in d. 1, ult. ff. de liberali causa
 sed per acceptilationem, ita, quia quamvis iuramentu religio, qua sua
 Sed quod dicitur
 Sic per iurandum 13.
 de acceptilationibus.

Deo libertas fidei obtrinxit exigere videtur vera, non ficta imple-
 tionem promissit (que dubitandi ratio fuit in d. 1. 13.) eius tamen
 utilitas Patronum respicit, obligationisque substantia verbi contra-
 ctus et confusio, ut feri sententiis post Accursium, Barabolum, et Albe-
 rici in d. 1. 13. Alciati lib. 8. Layron cap. 2. Prizonii lib. 2. de plu-
 rionibus et appente Civitatis, et Siganius ubi supra ideoque et potesta
 Patrono remittit ex notatis in cap. 1. cap. ad nostras 2. o. de iurjurando, et
 quidem per acceptationem, que tamen nisi verbi obligatum non di-
 stueret l. an inuictis 8. §. acceptis ff. de acceptationibus l. nihil. 39.
 l. feri. 153. ff. de regulis iuris, quibus ex locis conuincet facile alia
 ad d. 1. 13. interpretacionum Tarmind lib. 1. de Mettanicum cap. 3. n. 7. alia
 Donelli in rub. Suius tit. n. 10. et lib. 16. Commentariorum cap. 21. quam
 eo non laudato, sequitur ex nostratibus non nemo.

Deinde pro traditione

Hac nostra de iuramento libertati expendo noui forsitan et explicio, que
 sequuntur. Primo, quod extat in l. certis 6. §. si quis absente ff. de con-
 fessi, ubi docemus libertati, qui iurat de operi Patrono absente non
 obligari, et tamen si obligatio ex religione iuramenti procederet pos-
 set utique absenti adquiri, vel per procuratorem, sicut acquiritur alio
 saltem utili ex iuramento hinc decessorio, cum Procurator d. ff. de
 aut iurat l. nam postea 9. §. penult. l. iurjurando 17. §. ult. ff. de iure
 iurando, quamvis directa competat ipsi Procuratori l. non solus 39. §.
 l. ff. de procuratoribus, que ita cum d. 1. nam postea 9. §. penult. anili-
 at post Accursium, Barabolum, et alios, Migenus ad Donellum lib. 18. cap.
 13. l. 1. de. vel secuta acceptatione Patroni absentis, sicut in alijs iurame-
 tis promissorijs, ex quibus, qui promittit absenti obligatur naturaliter
 post acceptationem iure civili, sicut ex pacto nudo l. 2. ff. de pactis, iurata
 l. sticy 95. §. naturalis ff. de solutionibus, et efficaciter iure Pretorio
 ut ex cap. 1. et cap. de hitoris 6. de iurjurando docet ibi post multos
 et pro multis unius notus Balboa n. 13. et 36. ex quibus omisso iura-

explicatur. l. certum. 6.
 si quis absente d.
 de confessi.

Conuincitur. l. nam postea
 9. §. pen. de iurjurando.
 cum. l. non solum. 39.
 §. 1. de procuratoribus.

mens libi decessorio, quod confessioni, de qua Ulp. tractabat in d. §. si
 quis absente similis est l. post re, §. 6. ff. de re iudicata, remotioni est
 speciali exemplo utitur iuramenti de operis, quia ex eo libertus, neque obli-
 gatur per procuratorem Patrono absenti, neque potest iniuri accusatione, quod
 potest non nisi ex eo fit, quia ex iuramento de operis non tam consen-
 sus, et religionis, quae verborum obligatio est, quae sicut stipulatio non co-
 trahitur, nisi utroque loquente praesente, et exaudiente, ut significat
 Cuius lib. 2. Inst. lib. 1. §. 7. et alio §. in prin. iuncta l. 1. de tit. neque
 contrarium est, quod sequitur in d. §. si quis absente, nempe sufficere
 procuratorem praesentem esse. Id enim pertinet et referri debet ad con-
 fessionem de qua prima, et praecipua questio ibi fuit non autem ad iurame-
 tum liberti, quia ex eo, quomodo, directam alio competere non potest pro-
 curatori, ut potest non Patrono l. Servus 1. §. 1. cum duabus l. sequentibus
 ff. de operis libertorum, ita nec per eum, ut illi alio Patrono absentia ex regulat.
 l. 1. per quas personas l. eum qui §. 4. Julianus l. iuncto §. si actori ff. de condi-
 tione pecuniae l. si ita 1. §. 6. et Cuius in pra. de tit. de

16

Secundo pro eadem sententia

adduco et explico, quod proponitur in l. Servus §. 6. ff. de manumissis lib. l. si
 quis §. ff. de statu lib. §. 1. ult. ff. de liberali causa, servum autem manumissi-
 onem iurante de operis, non obligari, siue quid id est de eum iurare potest ma-
 numissione, ut obligetur, ut Ulp. docet lib. 2. ad Sabinum in l. 1. §. iurare
 ff. de operis libertorum, quibus consequenter Ulp. idem eodem libro scribit in
 l. in personam §. ff. de regulis iuris, in persona servile nullam cadere obli-
 gationem, id est si cavilari indolumus, neque civile, neque naturale, idque non quae operis, nec naturaliter
 valiter, cum constet ex contrahitur iuris gentium, servus naturaliter saltem obligatur. explicatur. l.
 obligari l. Servus §. ff. de obligationibus et actionibus, l. naturaliter 1. §. ff. de in personam. 22. de op. iur.
 conditione in debitor. Ad in specie iuramenti de operis de qua Ulp. tractabat
 §. lib. 2. ad Sabinum, ut animadvertit Accursus in d. l. in personam §. 2.
 Ergo, cum certum sit servum alioquin capax esse consensus, religio-
 nisque iuramenti, quia iuris gentium est l. 1. §. ult. cu. l. sequenti ff.

de iustitia et iure iuncta l. quod attinet 39. ff. de regulari iuris neq. seruo de
quibus obligatione iuramenti de operis non t. ex religione esse, quae ex ver-
bis legitimis, et solemnibus, et consequenter tota iuris auctoritate, s. de
Contrahenda emptione l. 1. ff. locati idemque serui ex eo iuramento, nec natu-
raliter obligari, sicut nec ex stipulatione l. sed et si 3. ff. de fideiussor-
ibus, cum laudatis supra n. 6.

Nec mouemus si obnoxias obligari seruum

saltem naturaliter ex stipulatione si promittat domino l. si quis pro eo
56. §. 1. ff. de fideiussoribus, quia tunc iuris fictione fit capax ex per-
sona domini prin. Inter de stipulatione seruum, et consequenter
obligari domino naturaliter debuisse ex iuramento de operis. frugge-
ul respondeas observanduz breuiter est, quod nec firmare plenius non
vacat, et praesens ad tit. C. de operis libertorum, vers. est etiam
s. namq. iuramentum de operis inductum est dumtaxat ad officiales

l. si quis pro eo. 56.
§ 1. de fideiussoribus.

nisi libertus

Officiales operis patrono
tantum debentur, extraneis
deberi non possunt.

operas promittendas, quia ex eo non nisi libertus Patrono obligatur, d.
l. 7. l. si quando 1. §. 1. cum duabus legibus sequentibus ff. de operis
libertorum d. l. si quis pro eo. 56. in prin. l. genul. ff. de obsequiis Pa-
tronicis, quod officialium utique operari, proprium est l. si non ser-
u. §. 2. §. 1. libertus ff. de conditione instituti l. operis §. ff. de operis libertorum
eoque nisi fallimur respectu, Marcellus in d. l. si quis pro eo ff. de statu li-
berti, relicta libertate seruo sub conditione, si decem promittent, aut
iuraret de operis sacerdi (s. licet extraneis, non prin.) Respondit conditio-
nem impleri, si decem promissis, neque adicit, vel si iurauerit de operis
quo modo circa aliu exprimitur in d. l. serui §. de manumissis lib. d. l.
7. §. 1. scilicet, quia extraneis sacerdi, vel patre non Patrono, neque iurari ne-
que deberi officiales operas possunt l. pro sacerdotibus §. si quid tamen
ff. de acquirenda sacerdotat. l. fabrice §. d. l. si quando 1. §. 1. de ope-
ris libertorum l. liberti 1. §. 1. et consequenter pro non scripta sa-
bita conditione iurandi de operis, tamquam iuri contraria in illa specie l.
Cordone §. ff. de operis libertorum iuncta l. conditiones 1. §. ff. de con-

ditionibus

condicionibus in q̄ nota dicem promittendi remanet, que impleri possit.
 Ergo, ut ad re, cum officialibus operas edamur, neque iuret, neque promittat
 Patrono naturaliter dicitur libertas d. l. si non sorte, 26. §. libertas, et
 fictiones iuris non operentur, nisi necessario et in subsidium, ex recepta do-
 ctina Bartolaei in l. si quis, qui pro emptore 1. §. n. 2. 30. et 67. ff. de iur. iur.
 nibus ideo servus iurans de officialibus non fingitur capax ex per-
 sona domini, ut ei naturaliter saltem obligetur, quia dicitur, et conse-
 quenter, etiam si id fingeretur, cum etiam sine iuramento, et fictione, sit
 officialibus operas, naturaliter dicitur Patrono.

18.

Sed opponitur acriter

sententia nostra ipse illius assertor satis lib. 2. tit. 17. d. 9. ite explicatur Caus. lib. 2. in
 et alio, s. dum scribit libertas iurata non tam ex verborum stemmate 40. 17. §. item et alio.

te, quae iuramenti religione tenori. Quare, ut re, explicemus, mone-
 mus bene habere institutiones Caij, quae nunc extant non esse ipsius Caij con-
 textu, sed illius epitomen, et paraphrasim, ab Adriano iuriconsulto
 Christiano, et consiliario, Maximo Plegis dicitur, composita, multis addi-
 tis, et stratis, ut exemplo manumissionis in Ecclesia, cuius in ea
 epitome sit mentio lib. 1. tit. 2. probat suatius lib. 7. observationum
 cap. 16. in fin. et ex alijs, alij apud Illigerum, ad Donellum, lib. 4. cap. 36. hnt
 lib. Donellus lib. 16. cap. 24. glari, cum extores Romani iurandi
 formulae Christianis moribus, legibus, improbantur, et admixta gen-
 tilicam superstitionem, ut ex Synodo, 6. in Trullo can. 94. ubi Theo-
 dorus Balsamo in scholij probat Totius in nomocanone tit. 13. cap. 19.
 et ante eum Tertullianus in apologetico adversus gentes cap. 30. et de
 idololatria. cap. 20. Cusebius lib. 4. Historij Ecclesiasticae cap. 14. in verbo de
 Ceteronomij, et Exodi cap. 23. concilio Aurelianensi. can. 16. Cap. mouet
 22. 9. 1. et praeterea formularum stemmata repudrata sint generaliter
 post q̄ ubi dicitur C. de formulis. Convenienter, utriusque iuri, Adri-
 anus post relatam Caij sententia d. lib. 2. tit. 17. §. ite, 5. in prin. adnotat
 in vers exponenda, quae totum esse Adriani adiectionem clamat contextu

#

libertate iuramentum non tam verborum solemnitate, quae nulla iuramentum
 quam iuramentum religione tenet, loque ipso, non negat verbis obligari, quod
 supra ex Caio posuerat, sed significat obligationem, non ex solemnitate
 sed ex religione verborum, id est ex iuramento religioso nasci, et tamen
 verborum esse, quia non fit sine verbis, sicut eadem ratione stipulatio est
 et nunc verborum obligatio, quamvis solemnia verba iam non requirat, l.
 omnes 10. C. de Contrahenda stipulatione.

19.

Tertia tandem neque ignobilis Ro-
 mans iure, quamvis perinde vulgo ignota verborum obligationi spectis
 est dotis dictio, per quam mulier nuptura, aut eius Patris & Matris, nec
 praeter eos alij, sine interrogatione praecedente dotem marito promittun-
 tes obligantur, auctoritate Caio d. lib. 2. tit. 7. §. sunt et alij, l. 6. in prin-
 cipio iuncti inde explicandis l. promittendo 41. l. si Pater 42. ff. de iure dotium
 l. sciendum 19. §. dictum ff. de edictis edicto illustrant post Alciatum lib. 1. pa-
 ragon cap. 1. et lib. 11. cap. 10. Barbosa in l. 1. §. p. u. 1. et 16. de iure ma-
 trimonio, Morla in engorio tit. 3. §. 1. n. 16. Rebardeus de auctoritate pre-
 sentis cap. 4. Flauer de erroribus deade 99. error 1. Sabaro in Saldoniis
 lib. 1. epist. 11. vult autem solemnem formulam hanc, centum doti tibi emund l. si
 ei 25. l. si Pater 44. §. ull. cum l. sequenti l. quemadmodum 46. §. si de bito-
 ri l. nuptura 57. l. si mulier 59. ff. de iure dotium l. nepos 125. ff. de ver-
 borum Significatione, unde et verborum obligationem nasci ex dictione praeter
 Saldatos supra n. 13. sentiunt Colmanus in dis. de dotibus cap. 2. Driess
 nunc lib. 6. de formulis, Petrus Gurgius lib. 1. lictorum cap. 11. idque mi-
 si iam pridem masculo argumento liquet, nam cum antea nouationem verborum
 tantam non fieri, nisi per verborum obligationem l. 1. et 2. ff. de nouationibus
 si tamen de bito nupturae mulieris ad ea marito obligatae dote dixit
 iussu mulieris, quod ei debet valere obligationem, et consequenter noua-
 tionem, fieri dictione dote supponitur in l. si mulier 59. §. 1. ff. de iure do-
 tium l. si 73. §. 1. §. ull. vult aut mulier ff. de nouationibus, si obserues
 in his locis pro dote dicere, quod satim, et frequens Iuriconsulturn fuit

De doti dicitur quod iur-
 bnum obligationem spiciat.
 l. promittendo 41. l. si
 pater 44. de iure dotium
 l. sciendum 19. §. dictum
 de edictis edicto.

l. si mulier 59. §. 1.
 de iure dotium. l. si rem
 §. 1. §. ult. de nouationibus.

esse a Triboniano inusitati scriptu, doti promittere, ne dictione dotis
 quae in usu iam non erat, ut mox dicemus habet mentio, sicut et in leg
lib 6 l. 1. auus 79. §. 1. ff. de iure dotiu, l. maris 31. §. 1. l. si socii 44. §. 1.
ff. de iure matrimonii, quibus addit, Julianus 47. ff. mandati, notant
curatius ad Ulp. d. tit. 6. et in rubr. nostra, Gifanius ibi n. 5. et in l. Antio
18. n. 29. de donationibus.

20.

Sed ab assertione hac nostra, quae dictione dotis
 et iuramentu, de operi inter species verboru, obligationis agnoscat, disten-
 tiunt Academici antecessores, poss. Donellu, in praesent. et lib. 14. Com-
 mentarioru, cap. 36. ubi Migerus lib. 4. et lib. 12. cap. 24. lib. 4. et Lau-
 dati a Richardo in §. ite, 11. n. 29 et 36. In lib. de actionibus, duplici grae-
 cipuo arg. Primo, quia in tractatu de verboru, obligatione apud iuris
 auctores, alius stipulationis fit mentio l. 1. §. verbi 7. et §. ult. 1. obli-
 gamur, sa. §. verbi ff. de obligationibus. et actionibus l. labeo 19. ff. de ver-
 boru, significatione l. gemelli ff. de stipulationibus prin. In lib. hoc tit. 2.
 quia in hoc tit. in quo tam ex professo de verboru, obligationis nusquam
 vel nome, dictionis, aut iuramenti de operi scriptu, quibus ut breuiter
 faciamus satis sciendū, est dictione, dotis in usu esse de fuisse poss. h. 6. C.
 de dotis promissione, et praecipui poss. h. unica, C. de re iustoru, actione ito
 que in d. l. 6. ut curatius. et Gifanius notant ubi proximi suppraesit
 eius mentio, Tribonianus, cum ita scriptum esset, stipulatio, aut do-
tiis dicitur, ut constat ex l. ult. C. Theodosiano de dicitur, sicut et in l.
si quis 6. C. de incestis nuptijs. ommissis verba, aut dicta, quae extabant
 ubi, aut data, dicta, aut promissa fuerint, ut observari forsitan, primus
 ex l. 3. C. Theodosiano de incestis nuptijs, quod eundem, fuisse probabile
 est, reperta sollicitatione in locu, dictionis in l. 1. ubi curatius, et Gifa-
 nius l. si a matre 13. C. de iure dotiu, itemque in l. 1. §. filia, §. ff. de
 collatione dotis, de qua Petrus Gurgius lib. 1. electoru, cap. 21. denique
 et in l. 2. §. creditu, in fin. ubi purpuratus ff. de rebus creditis iuncto
 Quadio lib. 23. observationu, cap. 18. et in alijs iuris locis, de quibus

Dictionem dotis et iura-
 mentum de operi n. et
 species verboru obligatio-
 nis affirmant aliqui et
 arg. eorum respondetur.

l. si quis 6. C. de incestis
 nuptijs. l. 1. C. de iure dotiu
 l. si a matre. 13. C. eodem
 ex l. 3. C. Theodosiano de incestis nuptijs, quod eundem, fuisse probabile
 est, reperta sollicitatione in locu, dictionis in l. 1. ubi curatius, et Gifa-
 nius l. si a matre 13. C. de iure dotiu, itemque in l. 1. §. filia, §. ff. de
 collatione dotis, de qua Petrus Gurgius lib. 1. electoru, cap. 21. denique
 et in l. 2. §. creditu, in fin. ubi purpuratus ff. de rebus creditis iuncto
 Quadio lib. 23. observationu, cap. 18. et in alijs iuris locis, de quibus

31
Cotmanus illustrius, q. 11. Cuiuslibet 11, q. 2. Papiniani in l. 7. §. Papinianus
Abute matrimonii et lib. 11, Observationum, cap. 198, ut iam responde-
mus, idem in nostro tit. et alibi, cum de verborum obligatione tractatur so-
lius singulationis sit mentio, non quia plures species non sint, sed quia
singulatio nobilitati, frequentia, et rebus omnibus personarum communis
tunc contrariis dicitur, praeter quae quod iam antiquata fuerit tantum pro-
pria dotis in eaque certarum personarum, sicut, et iuramentum, sicut liber-
ti operas promittentis, ideoque ad speciales de iure dotium, et operis liber-
torum tractatus magis pertineant.

Ad Legem secundam, tertiam, et quartam.

Cum suis, §. §. Legem quintam, §. ultimo, Legem in
Singulationibus, §. 1, usque ad finem Legem Singu-
lationes, §. 2, Legem in executione §. 1, per totam
Legem cum ex causa, §. 39, cum alijs. Hoc titulo.

A Doctore D. Francisco Ra-
mo de Mancano.

De Individuis, et individuis obligationibus huiusmodi secundae.

Quam in his fide obtinimus libramus iam et ex professo ag-
gredimur insignita hanc tractatione, non ut priore quadriennio du-
bitati, et voto audientium, et absentium, Consulimus summa dum-
taxat capita, et elementa, sed interiorum rem ipsam, et recessus pe-
netratum, et aut, haec tractatio omnino ex eorum numero, quae et du-
quaeruntur exercendi ingenij causa oblectamenta sunt, et quae sit

usu, ut cum Seneca dicant lib. 6. de beneficijs cap. 1. continet enim ar-
 tis nostrae, ut alibi quatuor loquitur meras delicias, simulque in fo-
 ro est, magno et celebri usu, quia ex diuersitate obligationum cognoscit
 quando, et quatenus primi Creditores, seu Debitorum, et unius eorum plu-
 res haereditas pro parte vel in solidum agere, aut conueniri debeat. Nos
 autem complectimur 6. capitulis, quae sequuntur.

De diuisione Stipulationum dandi, et
 faciendi, ad Legem, in princi-
 pio, Legem Continuum, 137, §,
 ultimo Soc titulo.

Caput Primum

1. In stipulatione ducuntur aut res aut facta & uel. In hoc Soc tit.
 et promissor respondet daturum facturumue se, ut ex definitione supra
 dedimus l. 5. §. Stipulatio Soc tit. inde Stipulationum haec primaria di-
 uisio proficit, ut uel sint in dando, et in faciundo, ut in nostris l. 2.
 l. si stipulor, §. 1. Continuum §. 7. §. uel. hoc tit. l. et uno §. 1. ff. de
 acceptilationibus l. actionum, §. 1. ff. de obligationibus, et actionibus, quia
 quamuis generali uerbo faciendi continentur, et dandi factum l. ex verbis §. 18.
 ff. de uerbis obligationibus l. si haeres, §. 2. ff. de legatis §. 1. et contra-
 rio dandi appellatio interdum referatur ad factum l. 4. ff. de usuris
 l. 3. §. 1. ff. de actionibus empti iunctis traditis a Curatio lib. 27. §. 1.
 Papiniani in A. cum seruis §. 4. §. si liber ff. mandati et in d. l. 4. ff.
 de usuris Illigerus ad Donellum lib. 12. cap. 20. litt. A. cum tamen pro-
 prii, et specialiter haec distinguuntur in dando esse dicimus Stipu-
 lationes rerum, quae dare, hoc est. dominium earum transferre necessent
- Stipulationes aut sunt
 in dando, aut in faciundo
 l. 4. de usuris l. 3. §. 1.
 de actionibus empti.

Lubi autē 75. §. ult. l. scire 29. §. ult. hoc tit. §. si itaque discedi in
 et actionibus in faciendo autem stipulationes, in quas adducitur non
 translatio domini rei promissae, sed fieri aliquid, vel non fieri, quod nos-
 tra interest l. 2. §. ult. si in facto. l. stipulationes 72. l. ubi autē 75. §. ult.
 id quod iuncto §. ult. hoc tit. l. si mandatum 45. §. quoties si mandati.

Planquam.

Alii species stipulatio-
 nis, quae continet dacionem
 et factum.

Et ad huc huius divisionem posse credatur; tertia species stipulationis, siui-
 obligationis mixtae, quae dationem et factum simul continet, l. veteris
 l. 3. c. de contrahenda stipulatione, et generali praestandi verbo, signifi-
 catur. l. 3. §. de obligationibus, et actionibus l. Iulianus 13. §. l. de Iuliano,
 ff. de actionibus empti l. qui libertinus 31. ff. de operis libertorum, quaki
 est obligatio, seu conditio rationum reddendarum, l. cum servus, de, vers. ad
 nos ff. de conditionibus, et demonstrationibus l. si statuliber 6. §. ult. ff.
 de statuliberis, l. qui libertatis 67. §. servus 4. ff. de iurisdictionibus, et iu-
 rorum, notabilibus exemplis, de quo in l. liber, l. 18. §. ult. hoc tit. ubi mix-
 ta stipulatione esse certaque, quatenus dari stipulationi incertam
 vero, quatenus continet adiecta aliquid facti est, iuxta legem, cons.
 7. §. ult. ff. de curatore furioso d. l. ubi autē 75. §. ult. et §. qui id, quod
 docet sic explicante post alios, Duarenus, Riparius, et Guilielmus lib. 7.
 questionum, Papinianus in d. l. liber, l. 18. §. ult. Faustus de erroribus de-
 cade, 83. errore 4. aliud ite, exemplum in l. illa 67. §. 1. hoc tit. l. ult. §. ult.
 ff. de rebus creditis, notat Meridius in 50. decisionibus Iulianis pag. 259.
 non tamen ideo inepta, aut imperfecta Pauli divisio est, in nostra l. 2.
 quia sub expressione simpliciter stipulationum, dandi, et faciendi congrue
 subdividitur, et mixtae ex regula l. Titus 26. ff. de Negatis l. si hic qui, l. 1.
 §. interdictum, §. quod in, aut et, ex quibus ita notant ad rem et foren-
 ses quaestiones post Accursium in d. l. 2. verbo, in dando d. servitute,
 ex n. 3. Magerius ad Donellum lib. 19. cap. a, litt. c. Casillo lib. 5.
 controversiarum, p. 2. cap. 89. n. 160. et sequentibus copiose Juscius con-
 294. litt. M. Farinacius fragmentorum criminalium, p. litt. A. ex n.

219. Sordus de iustione 174. ex n. 14. et de iustione 309 n. 6. et sequenti.
 Cui post alios noster Richardus sub tit. In d. de officio iudicis in d. de
 de indiuiduis cap. 6. n. 60. Ostenda lib. 2. illustrius tract. 4 cap. 1. ex n.
 18.

3

Ci iam diuisione illustrande stipulationum dandi, et faciendi acce-
 dunt electe, et eleganter inter utrumque stipulationum genus disten-
 tij, ex quibus prima et ad rem pertinens est, que proponitur in l. Con-
 tinuus 137. §. ult. Hoc tit. ubi docemur in instipulationibus dandi non
 posse nos uni ex haereditibus sic stipulari, ut ei soli acquiratur; esse
 autem contra in stipulationibus faciendi, cuius differentia ratio ea
 recepta est, quod cum obligationes dandi diuidue sint, et ipso iure
 diuidantur inter haeredes pro portionibus haereditariis l. in exe-
 cutione 85. §. 1. species hoc tit. l. ult. C. de positi; neque haeres repraesen-
 tet de fideiuss. nisi quatenus haeres est, siue pro haereditaria parte et
 extra illam extraneus sit l. de litem s. s. ff. de fideiussoribus l. licet. §. 1.
 C. ad l. Falidia, si stipulemus dari uni ex haereditibus ultra partem
 haereditaria, quidquid ultra illam est eridimus stipulari extraneo si de
 alteri contra regulam l. stipulatio 38. §. 1. alteri hoc tit. et consequenter
 necesse est ex persona de fideiussoribus diuidua dandi obligatio-
 ne acquiri omnibus haereditibus pro parte haereditaria, diuersim autem
 est in stipulationibus faciendi, que cum sui natura indiuidua, sint
 etiam inter haeredes l. stipulationes 72. l. in executione 85. §. 1.
 cunda hoc tit. possunt uni ex haereditibus, qui insolidum acquirunt si
 ei soli de fideiussoribus stipuletur de l. Continuus 137. §. ult. ubi sic do-
 cent et distinguunt Bartolus, Cabrensis, et alij ibidem, et in l. auus
 53. ff. de pactis fasso, et Cuiacius in l. cum qui 56. §. 1. hoc tit.,
 Comenius in th. exaratorum cap. 11. n. 18.

4.

Sed explicandi hae ratio, ut le-
 nissime dicantur implicata nimis est, tum quia sunt quaedam stipu-
 lationes dandi, et indiuidue, veluti seruicia, ut in nostra l. i.

41
§. et Sarum l. stipulationes 72. l. si sub una 136. §. ult. Soc. tit. et
e contrario, quaedam stipulationes faciendi diuidue l. 4. §. Calpurnia,
ideoque nec potest differentia supra tradita ex diuiduitate explica-
ri, nisi restringatur ad stipulationes illas dandi, quae sunt diuidue,
et illas faciendi, quae sunt indiuidue, quod quamuis Bart. et clau-
silij admittant tamen patitur in distinctio Contes. dicit l. Continuus
137. §. ult. tum etiam quia in haereditibus promissoris in quibus eade-
diuiduitas, et indiuiduitas ratio vertitur d. l. in executione 85. §.
prima species cum sequenti sine distinctione tamen stipulationum
dandi, et faciendi, etiam si unius haereditis persona in promittendo con-
praesens sit, omnes teneri constat l. cum qui 56. §. 1. l. Iulianus 131. Soc.
tit. tum denique quia sicut in stipulatione diuidua dandi representatio
personae defuncti, et in eius iura successio, quae in haereditibus inuenitur
facit, ut ex persona defuncti adquiratur pro haereditaria parte omnibus
haereditibus, ita etiam in stipulatione indiuidua faciendi eadem ratio repre-
sentationis, et successiois facere debet, ut in solidum omnibus ex
persona defuncti adquiratur. Quare ommissa et alia distinctione Donell.
lib. 12. comment. 109. 17. et in d. l. stipulatio 58. §. alteri n. 46. et sequen-
tibus hoc tit. quae refert, referturque Siganius in d. l. Continuus, 137.
§. ult. dicendum, potius arbitror differentiam superiorum non ex diuidui-
tatis ratione, cuius nulla, vel tenuis mentio in d. §. ult. sed pen-
dere omnino ex alia differentia veteris iuris, quo inspecto, quae-
vis stipulationes in dando etiam simpliciter, et sine mentione de-
cedentis conceptis haereditibus, et in haereditas transmitterentur, quia
continent hominum translationem l. ubi autem 75. §. ult. Soc. tit. et con-
sequentes ius, cuius successores haereditis sunt l. haereditas 37. §. de
adquirenda haereditate l. cum haereditas 23. §. de adquirenda
possessione, stipulationes tamen faciendi, et mixtas, quatinus
faciendi sunt non transmitti plerumque existimabant ante legem
veteris 13. de contrahenda stipulatione, quia factus sui nati.

ra personale est, l. qui haeredi 44. ff. de conditionibus, et demon-
 strationibus l. si statu libera 6. ult. ff. de stabilibus l. 6. sed cum
 factu subz de stipulatione servorum iunctis l. inter 31. ff. de
 solutionibus l. si non sortis 26. §. habentur ff. de conditione in-
 diti, exponunt plenius post antiquiores Comenius 2. th. Variarum
 cap. 11. n. 13. (at hillo lib. 3. controversiarum cap. 14. n. 19. Quibus
 ind. l. veteris, 13. Meridius in quinquaginta decisionibus Subti-
 niani ibidem Cifanius in d. l. stipulatio 38. §. si quis ita n. 43. Soc
 de Donellis lib. 15. comment. cap. 122. ubi Thugenus lib. 6. quavis
 aliter Donellus idem in d. l. stipulatio 38. §. alteri n. 47. et sequen-
 tibus. cui differentia consequens est illa fuit, ut in stipulatione da-
 di etiam si unius haeredis persona expressa fuerit adquiretur
 omnibus pro haereditaria parte si dividua datio fuerit, veluti
 quantitati speciei certe, vel in solidum, singulis, omnibusque si in
 dividua datio sit, veluti servituti, quia ad omnes iure ipso trans-
 mittitur ex persona defuncti, diversimode autem sic in stipulationibus fa-
 ciendi, quia haeres stipulatione non comprehenditur, neque patere possit
 ex forma stipulationis, quae uni haeredi unilatrali propeccit, neque ta-
 quam transmissa, ex persona defuncti cum facienda stipulatio non tra-
 mittatur, ideoque, et totum commodum stipulationis cum ad portiones alio-
 rum haeredum pertinere non possit, contineri videtur portione haeredi-
 taria unius haeredis, cui soli stipulatus fuit defunctus d. l. continu-
 us 137. §. ult. ubi sic praesentant Quareus, et Cifanius in d. l. euz
 qui 56. §. 1.

5. Verum adhuc contra singulas partes differentiae ita expositae,
 duo non leviter omnimittuntur. Primum, contra priora, ex l. avus 36. ff.
 de patris l. avus 10. ff. de patris dotibus ubi etiam in obligatione da-
 di scripta est posse testatorem patrem sibi et Titio uni ex haeredibus
 liqua soli liberationis adquirere contra sententiam l. cum qui 56. §. 1. Soc

22
At, Quid tamen et ommissi tradidit ad antiquioribus Quaresimo Julia
tio, et alij, in d. l. Continuum, 137, §. ult. Cicerardo Broncoro, lib. 1.
enantiaphanorum, asserione 37, distinguenda esse pacta liberatoria
a stipulationibus dandi quippe in pactis, quatenus valent ex con
sensu solo, qui facti est, l. Consilium, §. ult. ff. de Curatoribus furiosis
et per exceptionem facti ipso opposita, non ipso iure liberant §. prae
terea in d. l. Exceptionibus facti, non iure verari intelligitur l. si
unus, 7, §. pactus ff. de pactis, et ideo personalia censentur, neque ad
haereditas pertinent, nisi vel eis specialiter, vel simpliciter et in rem
pacti fiat l. iuris gentium, 7, §. pactorum, §. 1. et haereditas, cum legibus
sequentibus l. tale, 4, §. 6, ult. l. qui in futurum, 57, §. ult. ff. de pactis
l. si pacti, 7, ff. de probationibus eademque ratione sicut in stipu
lationibus faciendi soli haereditas nominata exceptio pacti et liberatio
adquiritur in d. l. auus, 33, et d. l. auus, 10, quod tamen contra est, quo
tis ex obligatione dandi in persona, unius ex haereditibus promissori spe
cialiter collata tacite, pacti, inducere videtur, ne ab alij haereditibus
petatur, id enim est inutile d. l. cum qui, §. 6, §. 1. Soc. tit. quia stipulatio
inutilis ex ratione d. l. Continuum, 137, §. ult. neque tacite pacti iura sa
bet l. 1, §. si quis ita Soc. tit. l. in persona, 33, §. 1. ff. de pactis l. 1, §. tu qui
ff. de constituta pecunia l. 1, §. quidam ff. quod in spu, docent ita posse car
tere in d. l. cum qui §. 6, §. 1. (uia tunc ibi in recitationibus, et lib. 5, 6,
ff. Juliani, Gifanius ibidem, et in d. l. Continuum §. ult. n. 33, Fauer in d.
l. auus, 33, ubi et Iulius Paulus, et centuria, 2, §. 5. Donellus in d. l. sti
pulatione 38, §. alteri n. 47. utiliter ad praxim Rodriguez de annullis
pactibus lib. 2, §. 9, n. 62.

L. Julianus. 131. d. v. d.

Secundum argumentum contra 2, differentia de
videtur ex l. Julianus, 131, Soc. tit. ubi in stipulatione facti individui
qualis est ire, agere, licet, l. 1, §. ite, si in facti, l. 4, §. 1. l. in executione
§. 5, §. quod si stipulatus Soc. tit. l. haereditas, §. 5, in illa l. inter 44 §. quod ex facto
ff. familiae erciscundo, gradibus, est etiam, si unius tantum, ex haereditibus pro

missoris persona stipulatione comprehensam, ad omnes tamen transmittit
 et uno proiuncte omnes tenent. Sed quamvis haec subtilia adeo essent ut
 magis sensu percipi, quam verbis exprimi possint, ideoque cogitandum, et
 monere debemus Titios in d. l. 4. §. 1. n. 55. hoc illi affirmandum, tamen et ex stipu-
 latione illa in agere licere et si unus tantum, ex haeredibus promissoris per-
 sona comprehensam ceteros non teneri eadem praebent, quia obli-
 gatio non perhibendi, ut pote facta ad eos non pertinet et a ratione supra
 tradita n. 4. in fin. itaque facile inuit potius, quam in piciatur ex Iuliano
 de obli. in d. l. Iulianus, 131. ubi e contrario illud dumtaxat notat prohibi-
 bent Titio haerede, cuius persona stipulatione facta comprehensa te-
 neri etiam, cohaeredes eius, quia cum in obligationibus faciendi, si quod pro-
 missum est non fiat succedat obligatio dandi id, quod interest. T. Man. l. actio-
 nes 7. §. 1. C. de cens. hoc tit. l. si quis ab alio 13. §. ull. ff. de re iudicata con-
 sequens est stipulatione, illam in agere, licere, quatenus Titio haerede
 nominato prohibente incipit esse dandi, et diuidue quantitas eius
 quod interest transmittit atque committit contra omnes haeredes pro-
 parte haereditaria d. l. Continuo 137. §. ull. perinde ac si conditio sti-
 pulationis haereditaria, et d. l. inter 44. §. quod ex facto ff. fami-
 lie in scienda sentiunt, quamvis non satis explicent post alios Qua-
 renus. Don. Cifan. in d. l. Iulianus 131. Cuius in d. l. cum qui 56.
 §. 1. Cifan. in d. l. 2. §. ult. si in facto n. 89.

7

Plane ut alia inter stipu-
 latione dandi, et faciendi contrarias omittit, conexas potius supe-
 rioribus, quia nostra de diuiduitate argumento coherentis, quae re-
 ducit ex l. si liberatus 44. ff. de operi liberorum l. d. l. 39. §. ull.
 ff. de statu liberis iunctis l. cum filius 49. §. 1. Soc. tit. l. inter 31. ff.
 de solutionibus, et prosequuntur Cuius in d. l. veteris 13. C. de
 contrahenda stipulatione Meridius in d. l. in §. 2. de iustione Iul-
 nian. Cifan. in d. l. veteris 13. et in nostra l. cum §. 4. et in d. l. Cui-
 filius §. 1. Soc. tit. Fabianus in curijs, praet. tit. §. 8. prin. §. ult. tit. 12. alia

in signata, et propria. Tractatus in differentia explicanda est inter condi-
tiones dandi, et faciendi, & qui impletio conditionis sub qua aliquid relin-
quitur censeatur individua neque impleri proprie possit. Sicut nec
quod relinquitur admitti, est omnium proprie. Et deo quod si unum legat
sub conditione etiam, si dandi sit, quantitate est res individua, nisi in
solidum impleat, et de quo proprie dicitur non consequitur legatus etiam
per se l. qui dicitur 23, l. au fundus 56, ff. de conditionibus, et demonstra-
tionibus, l. qui putat 74, §. 1. ff. de acquirenda hereditate legatarij dicitur relinquitur legatus, et si dicitur servis libertas sub
conditione dandi, quantitate, aut pecunia, individua, veluti si o. aut fundus
potest uterque ex his proprie sua conditione implere, et legatus proprie
consequi, et libertatem in solidum, l. qui haeredit 44, §. si duorum, l. si quis le-
gatus 54, §. ult. l. cui fundus 56, ff. de conditionibus, et demonstrationibus
l. si legato 11, §. 1. ff. de mandatis test. et in legatarijs si unus eorum in
solidum conditione impleat altero cessante et integro, aut fundus
deditur solidum relinquitur, consequitur d. l. si quis legatus 54, §. ult. ff. de
conditionibus, et demonstrationibus, nempe quia datus quantitati est
speciei contra cuius sui natura sit individua, intelligitur etiam diversa enume-
ratione personarum, maxime plures legatarios quibus legatus relin-
quitur, et adscribitur conditio dandi d. l. cui fundus 56. Ideoque, et quis-
que pro sua parte implet l. penult. §. de illo ff. de conditionibus, et
demonstrationibus, et cuius datus ipsa non sit personalis, scilicet imple-
ri per alium possit, l. si cuiusmodi 5, ff. de haereditibus institutendis l.
ult. ff. de conditionibus inst. potest utique multo magis uno ex legatari-
ijs cessante impleri in solidum per alium, d. l. si quis legatus 54, §. ult.
conversus, autem, est non sub conditione faciendi pluribus relinquitur
quae cum individua plerumque, et personalia facta sint, nec potest
ita dividi conditio, ut singulis pro sua parte implere sufficiat l.
si ita 13, in prin. et §. haec questio ff. de mandatis test. l. si quis ita
13, §. si dicit ff. de statutis, neque in solidum, etiam potest per

unus conditione implere, sed in omnibus simul personis debet existere
 l. penult. in prin. ff. de conditionibus, et demonstrationibus, nisi volun-
 tas testatoris fuerit, ut vel sufficeret unus impleri in solidum d. l. non ita
 l. 3. §. 1. ff. de mandatis et c. quae voluntas in olim libertatis faciae praes-
 sumebatur d. l. si ita l. 3. in prin. et §. haec questio d. l. si quis ita l. 3. §. si
 duo de statuliberis, et odio, Pene immeritè exhaereditationis l. Paterna
 iuncta l. hoc art. §. 9. de haeredibus instituendis, hodie autem generaliter
 in omnibus faciendi conditionibus, in quibus satis est unicuique pro sua
 persona implere conditionem, ut admittatur ad restitutum, ex notitia Iusti-
 niani conditione in l. si plures b. ff. de conditionibus in seruis, expli-
 cant post Bartholomaeum et Accursianos ibidem et in d. l. an fundus §. 6. Co-
 mmentarius 10. tit. de variis, cap. 12. n. 33. et 20. tit. cap. 10. n. 4. Cujas ad
 tit. ff. de conditionibus in seruis in fin. Fabianus de erroribus de cap. 1.
 errore 10. Donellus lib. 8. comm. cap. 33.

8.

Illud tandem circa differentia pro-
 posita obscurum est cur in d. l. si ita l. 3. §. haec questio d. l. si quis ita l. 3.
 §. si duo, restituta libertate dubitatur servus si rationes reddiderint, quae
 simul administraverant, scripsit, ut unum ex his ut conditionem pro sua
 persona impleat, non solum eam implere debere in solidum, quatenus
 in facto computari, non consistit. l. cui servus §. 6. §. sed nos ff. de con-
 ditionibus, et demonstrationibus, sed etiam quatenus in dando restituta
 ita ut non modo sua, sed et alterius servi restituta in solidum, sicut
 cum tamen constat distinguere, et dividere a facto computationis
 dationem reliquorum, quae sui naturae dividua est l. si statulibera b.
 §. statuliber §. 1. §. ult. l. si quis 10. ff. de statuliberis, et in propo-
 sitis ea conditione quatenus dandi restituta est enumeratione per-
 sonarum, diversa evidens d. l. cui fundus §. 6. sed in promptu explicatio
 est, si observemus conditionem rationum reddendarum in d. §. haec questio
 qui dubitatur adscripta sit, cum tamen quatenus faciendi et concessa
 administratio fuit liberet ab utroque simul in solidumque im-

impleri non ab uno dumtaxat etiam in solidu, non et ea testatoris o-
 stentia probetur, ut in legat. specie supponitur in d. l. si ita 13. §. l.
 iuncta l. genult. ff. de conditionibus, et demonstracionibus, tam li-
 bertatis favore praesumi voluntate testantis, ut sufficit ab uno
 vel ipse liber fiat conditione impleri sed in solidu quia in sepa-
 ratis administratio fuit d. l. si ita 13. in prin. et §. Haec questio quo-
 tenus admisso cu conditionis implemento quis dudum adscriptus ad
 unum redigatur consequens est etiam datione reliquorum perinde habe-
 ri a si uni adscripta esset, Et ideo in solidu reliqua uniusque sibi
 debere ab eo, qui conditione in sua persona implere vult, Et liber
 fieri sicut et in solidu implenda est quaevis conditio dandi uni ads-
 cripta d. l. qui dicitur a 3. d. l. cum fundus 56. diverse autem non con-
 trarij sunt d. l. 6 §. statuliber 5. et §. ult. d. l. si quis 12. de stabili-
 teris, ubi datio reliquorum uni adscripta implenda ab eo in solidu
 qui divisione circa personas haeredu, vel Emptoru, quibus reliqua
 dantur.

De iunctura et diuisione et qualiter ea quatuor sequuntur.

Caput. 2. ad l. 2. §. et harum. l. in stipulationibus. 54.

l. si unum. 17. h. de l. cum Stichus. 29.

de solutionibus.

1

Stipulationes quaedam di-
 uisae quaedam indiuiduae.

Diuiduum.

Supposita, et exposita iam stipulationu, dandi, et faciendi diuissio-
 ne subiungit Paulus in nostrat. 2. §. 1. Sane stipulationu omniu
 quae in dando sunt vel faciendi quaedam partiu praestacione re-
 cijere, quaedam non recipere id est alia esse diuiduas alia indi-
 uiduas, l. sed usus fructus 81. ff. ad l. falcidia, l. caque 192. de regu-
 lis iuris diuiduae proprie dicitur in hoc tractatu quod est diuisibile
 in partes aequalitatis, et potentia l. 1. §. si usus fructus, l. si is qui 80
 §. ult. cum l. sequenti ad l. falcidia, quamuis alii ipso non si di-

uisque quod indivisum proprie vocatur. Haereditas & index & iunctio
 & an ea. ff. Familij. Excis. eundem, individuum vero dicitur, quod est indi- individuum.
 visibile, aptitudine et actu l. 4. §. ab omnibus hoc al. quamvis
 interdu minus proprie, et indivisum pro individuo usurpatur l. l. l. l.
 17. ff. de servitutibus, l. non amplius 26. §. ult. d. Negatis l. l. l. l.
 ex causa 139. hoc tit. l. re, haereditaria, §. de conditionibus, et indivi-
 duum pro indiviso quod actu scilicet non dividitur, est cum tamen divi-
 di possit l. sine 32. §. l. ult. de administratione tutorum l. 3. C. in quibus
 causis cessat longi temporis praescriptio. Dividuitate autem est indi-
 viduitate stipulationum pendere omnia ex natura rei sine facti in-
 stipulatione d. d. u. i. t. ut si res factae sint dividua, et stipulatio
 dividua sit et e contrario arg. ex l. stipulationes 72. hoc tit. recep-
 tissima sententia est, quae accepta a Bartholo in d. l. stipulatio-
 nes 72. n. 1. et 2. probant post alios Jacom. ibid. n. 3. Cifanius n.
 1. et post alios Valentia illustrum lib. 2. tract. 4. cap. 2. n. 2. Cas-
 tillo de usufructibus cap. 31. n. 3. Sic etiam actiones et obligationes
 iuxta naturam rerum pro quibus competunt inter mobilia, aut immo-
 bilia computantur ut post glo. in l. si ad restituenda 7. ubi Coltaes
 C. de Praedij. min. notant valde cum pluribus Pinellus in rub.
 2. §. n. 33. C. de bonis mal. Parladoneo lib. 2. rerum quotidianarum cap.
 ult. §. §. 3. n. 5. Gratianus Discept. for. in rub. cap. 9. n. 23. Accordant
 de censibus cap. 38. n. 1. et cap. 56. ex n. 14.

2

Apud nos autem recepta illa
 traditio Bartholi in d. l. stipulationes 72. sine temperamento, et ge-
 neraliter, ut proponitur certa non est, sed ita quidem, ut si res in obli-
 gatione, et multa individua sit, et obligatio sit individua, quo modo se-
 per fieri ratiocinandi iuris auctores. hinc non evulgantur illustrandi
 in d. l. 2. §. et hary. vers. quada, non, et §. ex his vers. et ideo l. 4. §. ab
 vers. ad omnibus d. l. stipulationes 72. l. in executione 89. §. secunda
 l. cum ex causa 139. hoc tit. l. l. l. 17. ff. de servitutibus l. unus pars

19. ff. de usu, et habitatione l. ult. ff. de servitutibus legata l. 1. §. usus gnu-
tus, vers. sed operis, l. legis 7, l. si is qui 80, §. 1. ff. ad l. falcidia l. 1. §. si di-
commissa 11, §. ult. vers. ff. de legatis 3, l. 1. §. si pecunia 36, vers.
sed si res l. si duo 22, vers. quod si lance, ff. de positi l. si servus 27,
§. ite, si servus ff. ad l. Aquilia l. quod si nollet 31, §. idem, aut 6, ff. de
aedilicio edicto l. rem hereditaria 65, ff. de institutionibus l. ex clausula
17, ff. iudicatu, solui l. 4, §. sed si duorum 4, ff. si servus vindicetur
l. stipulatio 21, §. quae sit, ff. de operis novi nuntiatione l. semper
19, §. si in sepulchro ff. quod in aut cla, l. et per iurandum 12, §. 1,
ff. de acceptationibus l. 1, §. quamvis ff. si quid in fraude, Patroni
autem e contrario, ut si res sit diuidua, et obligatio diuidua sit, id
enim verum est plerumque, namque si conventio aut lex non repugnet
ideoque, et sic interdum argumentantur Consulti l. Scio 10, ff. de anul-
tis legatis, l. sed usus gnu- §. 1, ff. ad l. falcidia d. l. 4, vers. at si
de hoc hoc tamen non tamen semper verum, quia quamvis res vel factum
in obligatione, deducta sui natura sit diuidua efficitur diuidua
obligatio si voluntas eorum inter quos contractitur, aut auctoritas
legis, aequitate nitens potuerit, ut in solidum obligationi satisfacere
nec pro parte praestetur, quod sui natura praestari pro parte poterat
ut in genericis, alternatiuisque, et paenalis stipulationibus d. l. 2, §.
et ad hanc vers. quaedam, partem, l. §. §. ult. l. in executione 85, §. pro parte et
§. ite, si ita hoc tamen, cum similibus et quibus ex professo suis locis, idem
in confesso est, vel apud Bartholomaeum in d. l. stipulationes 72, n. 18, a.
hisque superioris sententiae immemores et agnoscit Valentia d.
4, errore cap. 3, n. 39. signanter Donellus in d. §. et Sarum, n. 8, nec diffe-
rentiae rursus in obscuro erit si ex propositis principiis praestetur quia
cum diuidua dicat aptitudinem diuisionis, non aliter quamuis sit
res diuidua non tamen necessario sequitur obligationem, relationem
aut praestacionem diuiduam esse, quae potest actu ipso non diuidi pro-
pter conventionem, aut legem, ut iam notauimus e contrario autem si res

Si individua semper obligatio individua erit, quia individualitas id est impotentia divisionis, eiusdemque privatio, et negatio excludit omnes alios dividendi ex regula legis si is qui 13. §. utruq. ff. de rebus dubijs, ideoque nec ius dividit, quia nec potest. L. haeredes 25. §. an ea 9. ff. familiae exerciscunde iuncta l. 2. ff. de usufructu earum rerum.

3

Deinde meminisse ju-

uabit dividendi si diuinitatis, de qua loquimur duplicem esse modum, qui inuenerunt in l. cum Iohannes 9. §. atque utriusque ff. de institutionibus l. in stipulationibus 54. in prin. et §. 1. Societ. primus est naturalis quoties vel diuisio fit numero, ut in obligatione quantitatis vel plurium generum, l. in stipulationibus 54. vel in partes naturaliter et factis ipsis separatis atque discretas l. si filia 20. §. si pater l. itz 22. §. 1. ff. familiae exerciscunde l. recte 25. §. 1. ff. de usufructu secundus diuinitatis modus est ciuilis siue intellectualis, quoties corpore ipsis naturaliter integro manente partes tamen intellectu discernuntur, l. Meuius 66. §. sed si pars de legatis 2. l. seruis 5. ff. de stipulatione seruorum primus diuidenti modus, qui res in partes corporaliter diuidit efficit necessario, ut qualibet pars separata totum quoddam constituat, cum enim seorsim ponatur, et seorsim seorsim a toto, integrum totum aliud efficiat necesse est l. si quis duas 6. §. si quis partes ff. Comia Praediorum l. Communi 7. §. Meratius ff. Communi diuidundo l. plani 34. §. ult. de legatis 1. d. l. recte 25. §. 1. l. locus 60. ff. de usufructu, sed et respectu totum in quo ante diuisio, ne continebantur partes distinctae et pro diuiso, et ideo certe dicuntur quia oculis cerni possunt l. placet 6. ff. quibus modis usus fructus amittatur ex l. mille iugeribus §. caeterum 4. cum sequentibus de iurisdictionibus l. 2. §. hoc intelligitur ff. uti possidetis diuersum autem in 2. intellectuali conditione contingit ea enim admisa adhuc totum integrum permanet, et partes ipsae durant, quia totum naturale et corporum in corpora, et intellectuali diuisione non scinditur, qua-

re partes confusae, et commixtae, neque a toto separate et ut loquitur
Papinianus in d. l. Meuius 66. §. sed si pars, plures in uno fundo
dominium iuris intellectus, non diuisione corporis obtinet d. l. Ser-
uus §. de stipulatione seruorum.

4

Utraque autem diuisio necessa-
ria est ad practicū rem, et commerciorum usum sed 1, illa natura-
li frequentius in rebus immobilibus, veluti Praedius quoties
a Communiue ordinem recedat, ut in iudicijs diuisionis l. 1. fa-
mily exauncunde l. 1. de Communi diuidendo §. eadem In §. de offi-
tio iudicis 2. autem diuisio, quae intellectualis, et civilem dici-
mus quia iuris ministerio, et intellectu fit est omnino necessa-
ria, et frequentior in rebus mobilibus, quae quia non possunt di-
uidi naturaliter, seu diuidi sine forma, et sequentes subiecti
ipsius damno, et dispendio eoque respectu indiuidua interdum dicunt
quomodo explicandi sunt textus, alioquin obscuri in l. Pomponius
§. in fin. ff. de rei vindicatione l. non amplius 26. §. ult. ff. de Me-
gali 1. l. quod si nolit 31. §. idem 6. ff. de edilitio edicto §. eadem
§. In §. de officio iudicis, quorum occasione multa mouet et molliet
Othomanus illustrius q. 18. et sequentibus illius ad Donellum
lib. 6. cap. 22. l. l. diuidunt saltem civiliter iuris intellec-
tu, ita ut corpore integro manente considerentur in suis rebus
partes, ut vocantur quotae quae dominio subiecti, et in obligatione
deduci possunt d. l. §. ff. de stipulatione seruorum, et item ne-
cessaria haec diuisio in rebus iuris incorporalibus veluti obli-
gatione, aut dominio, aut similibus, quae quamuis sui natura cor-
poris quod non habent sectionem corporalem non admittant, eoque
etiam respectu indiuidua interdum dicant l. 3. ff. pro obiecto l.
arbor 19. §. item si per fundum ff. Communi diuidendo l. si cum
duorum 32. ff. de stipulatione seruorum diuiduntur tamen
intellectualiter respectu earum rerum, quas continent, si diui-

Explicatur. l. Pomponius
§. de rei diuidiat. l. non
amplius 26. §. ult. ff. de
l. quod si nolit 31. §. idem 6.
de edilitio edicto. eadem 19.
de officio iudicis.

Die, ille sint, neque convento, aut lex requirit, ut notavimus supra
 n. 2. Denique etsi non semper necessaria est tam usitata haec in
 partes divisio in rebus immobilibus communibus aut iudicij
 Communi dividundo l. 1. l. 3. et 4. Communi dividundo d. l. Nervius
 l. 6. §. sed si pars de legatis 2. et in rebus hereditarijs antequam
 familia eriscatur l. 1. C. si certus petatur l. ea que 6. C. familiae
 eriscundae l. non possumus 7. ff. si pars hereditatis petatur.

§.

Rursus et necessa-
 ry frequentique usus est altera illa divisio, qua numero fieri
 et quidem naturaliter diximus supra n. 3. in prin. ea enim divisio
 utitur, cum in obligatione, deducuntur plura genera, veluti duo ho-
 mines, aut similes quantitas pecuniae, aliam item rem quae numero
 pondere, vel mensura consistat, tum quippe inter duos haereditarios aut
 dominos servus, qui stipulatus est obligatio non in partes sed numero
 dividitur, ita ut singulis haereditariis dominisque singuli homines
 aut totae aures debeat, non autem dimidia partes singulorum
 hominum, aures omnium l. in stipulationibus §. l. si aures, 117. Dotal
 l. cum sticus 29. in fine ff. de stipulationibus diversis, et si promittatur
 plures species, veluti sticus, et Pampulicus, quo casu non divi-
 ditur obligatio numero inter duos haereditarios dominosque, sed in par-
 tes intellectuales, ita ut singulis dimidia stici, et Pampulici debe-
 antur d. l. in stipulationibus §. d. l. sticus 29. in prin. Differentia
 ratio in eo est, quia cum in genere plures res promittantur, quamvis
 alteri haereditario dominove praedictorum servus, et alteri citius solvatur
 non tamen ea inaequalitas sequitur ex divisione generum numero
 facta cum non sit alii res alij praedictiones in genere sed functio-
 ni, aequales, quod subrogatione recipiant l. 2. §. 1. ff. de rebus credi-
 tis l. 3. ff. de in liti. iurando, et imputanda potius est ea inaequalitas
 conditioni obligationis genericae iuxta quam cum electio promissionis
 §. Siic autem l. in stipulationibus licet ei ea hominibus in genere promissis

si praestator, alij dare, et alij eritor, l. qui ex pluribus l. ob. Soc. et
 l. fiduciariorum, §. 2. §. mandati, idque suo iure, et consequenter sine injuria
 aut querela iuxta illius cui eritor solutus. Similiter §. de restitutionibus
 iuris pro iud. cu. in obligatione, genus sine inaequalitate et injuria
 pat. diuisio numero, eaque sit commodior promissori quo ad soluti-
 onem, et stipulationibus, ne in Communionem maneat. Verisimile est
 ad alij inter contrahentes fuisse, ut numero diuideretur, idque se-
 quuntur iuris auctores in d. l. cum sticus §. 9. in fine d. l. in
 stipulationibus §. 4. ad cum plures species promittuntur cum sine
 corpora certa, quae functione inter se non recipiunt, nec tamen
 dem praestantur. Dicitur lege secunda §. primo §. de rebus credi-
 tis, sed plerumque alter alteri praestator est. Lege ultima
 C. Communia de legatis lege prima §. ne alter quintus
 C. de Communi seruo manumisso iniqua etiam aequali
 est diuisio numero quia per ipsam sine promissoris
 electione, quae in speciebus certis promissis nulla est er-
 tor uni, et praestator alteri praestaretur, quapropter eri-
 sum est admitti necessario debet diuisionem in partes in-
 tellectuales respectu singulorum corporum quia sic par-
 ticularum dominorum causa fit. Dicitur lege in stipu-
 lationibus §. 4. Obi. An duntaxat pot. Accursium ver-
 bo haeredibus, Albericus, et Pass. in principio C. gina-
 rias, Flaro, et Donellus numero vigesimo quinto
 et notiores notantes, quae mox laudandi, nec ple-
 ne, aut proprietatis, Cujas libro duodecimo quae-
 tionum Papinian, in lege si centum centesima
 decima septima Soc. et.

6.

Sed refragatur fortiter differentia propositae
 Ulp. in d. l. cum sticus 29 vers idemque est. Ubi in stipulatione ge-
 nera deum domini, perinde fieri divisione, affirmat ac si duo
 stici, vel Pamphili, vel sticus, et Pamphilus promissi essent et
 consequenter non numero sed in partes non esse proponimus
 probamusque in hac difficultate explicanda, quae ex claris plerisque
 et ex nouionibus Cynariis, et Quarenis dissimulant interpretatio-
 ne, Accursij in d. l. cum sticus 29, ibi domines que post Albericum
 ibi placuit Cynanis in d. l. in stipulationibus 54 Joanni Roberto lib. 1.
 receptae lectionis cap. 36 alia; Brissonij lib. 1. de solutionibus cui con-
 sentit Robertus lib. 2. animaduersionum, cap. 21. et utramque reprae-
 sentat Cujacius lib. 15. obz. cap. 29 et sub persona mercatoris lib.
 2. notant cap. 21. Donellus in d. l. in stipulationibus 54 n. 23. Qua-
 re uicibus etiam emendatione eiusdem Cujacij in d. l. in stipulationibus
 54 et lib. 12. quos Papinianus in d. l. si centum 17. Solet, cui sub-
 scribit Petrus Beroius lib. 3. variatum cap. 1. et emendat Donellus in
 d. l. in stipulationibus 54 n. 23. quae frequentius sequuntur Academi-
 ci antecessores post Richardum in appendice ad leg. Anon. de officio ju-
 dicis tract. de individuis cap. 3. n. 32. alia denique Hieronimi Karonde
 in d. l. cum sticus 29 quae refert et refellit notiter Valentinus lib. 2.
 Illustrum tract. 4. cap. 3. n. 47. amplius potius libens eiusdem praerog-
 toris scriptura, quae cum nouionibus ex notrationibus displicuerit sane
 non ideo, tibi sine libere aut studio, quorum causam procul sablo
 vel quia ea recte rationis ueris aestimatori placuit, placet praec-
 ceteris q. affirmandum. Breuiter est disquisitione, Ulp. in d. l. cum sticus
 29 eo proprie pertinere ut ostendat obligatione plurim. pecuniarum
 vel generum, admittere aptitudine, et potentia, divisione, tam nu-
 mero, quae in partes quia utrumque liborum numerum, et partes intel-
 lectuales certorum corporum in speciebus, et incertorum in generibus
 Considerare licet, et ideo stico, et Pamphilo promissis non alteri
 sticus alteri Pamphilus solui non poterit. Ut cum Pandectis

15
Florentinis legimus in d. l. Sticus 7, id est non est estimandum
quin possit diuisione non fieri aptitudine inspecta sed tamen ut
aequalitas seruetur, dimidias singulorum partes deberi, sive ubi
que praestari necesse est ut loquitur Iulianus hoc respiciens in
d. l. cum sticus vers. cum species et vers. veluti, et similiter dicitur
Sticis vel Pampholis promissis, aut in genere decem hominibus u-
triusque rei dimidiis duobus modis intelligi potest nempe numero
aut paribus, quia utrumque congrue dicitur, admittitque ambigua
vox decem homines sicut decem denarii, quamuis perperam, neque
ut Cujacius lib. 12. q. Papiniani in d. l. si centum 17, et tamen in
hominibus in genere sicut in quantitate et caeteris, quae commu-
ni specie continentur id est genere speciali, quod quia multa con-
tinet in genus cadit, quae sub alio est in specie. Ut ait Seneca
Epist. 58. iuncta l. Menius 65. §. duorum vers. non id est, si de legati-
o, diuisione, numero tanquam ex aequitate, neque inaequalem
ius potius sequitur d. l. cum sticus 7. d. l. in stipulationibus 54.

Ex superioribus
7.
his principiis praemuniendae in capitulis quae sequuntur disputa-
tioni nostrae duo breuiter adnotanda sunt. Primum est diuiduas
censeri res corporales omnes, quae vel naturaliter numero, et in
partes discretas, ut fundus, et plerumque immobilia per ciui-
liter saltem, in partes intellectuales diuisione admittunt, ut ho-
mo, et plerumque mobiles res. Eodemque ratione incorporalia iura
veluti obligatio, et similia censentur diuidua respectu earum rerum
quas continent si illae diuidi possint naturaliter, aut ciuilitate
d. l. 1. §. et seruus l. in stipulationibus 54. hoc tamen nisi obligatio-
nis diuiduitati conuenitio aut lex repugnet, ut docuimus su-
pra n. 2. Secundum praenotandum est in executione obligationis
id est in petitione, et solutione in quibus obligationis execu-
tio continetur, quatuor obligationum causas sive ordines inueniri
l. in executione 85. hoc tamen quaedam enim sunt obligationes diuiduae

omni respectu tam petitionis, quam solutionis, ut obligationes qualitates, aut speciei certe; quaedam diuidue petitione non tamen solutione, ut obligationes generis et alternatiue; quaedam e contrario indiuidue tam petitione quam solutione, ut obligationes seruitutis, et operis faciendi; quaedam denique indiuidue petitione non autem solutione, ut obligatio ex causa emptionis, quemadmodum. Sic singula proponuntur in d. 1. in executione ss. usque ad finem, et distincte de diuisione proprijs capitibus in exponimus.

De obligationibus diuiduis tam petitione quam solut.

quales sunt, quantitati et speciei certe.

Caput. 3. ad l. 2. §. et harum. l. in stipulationibus. § 4. l. in executione ss.

§. prima species horum.

Ex quatuor illis obligationibus, quo ad diuinitate ordinibus, quos in extremo praecedentis capituli insinuauimus, occurrunt explicande in primis obligationes diuidue omni respectu tam petitionis, quam solutionis, in quo ordine praeter obligationes plurium generum, de quibus supra cap. 2. n. 5, et 6, offerunt sese nunc obligationes quantitates, aut speciei certe, quae quia vel naturaliter numero, ut quantitas, vel in partes discretas corporaliter ut fundus, vel ciuilitate saltem in partes intellectuales, ut species, siue res corporales, omnes mobiles, et immobiles diuisione, admittunt diuidue obligationes omni respectu censentur, nostra l. 2. §. et harum l. in stipulationibus § 4. l. in executione ss. §. prima species

Obligatio quantitas, et speciei certe diuidua est, tam petitione quam solutione, ut pro peti, aut recipi potest, et pars soluta, aut accepta, ita ita debitor pro liberatur, et inter dominos tenet, qui quantitate vel speciem in obligatione non diduxit diuidit. obligatio pro dominici portionibus.

L. n. Aug. 62. pro socio.

Soc. tit. Scum. Titius 29. ff. de solutionibus l. 12. tit. 1. partita 4.
 unde et pro parte ex his obligationibus peti. aut repeti potest. l. na.
 et si ff. 13. §. ult. ff. de rebus creditis l. si is cui 9. §. 1. ff. de solutio-
 nibus l. qui solidus 7. §. ff. de legatis 2. l. si pene 1. §. si falso ff.
 de conditione indebiti l. si Titius 62. ff. pro socio, ubi Neratij, que
 refertur sententia est ex disciplina Pegasii l. 1. §. si ego 3. ff. si pars
 hereditatis petatur, cuius in schola Neratius fuit l. 2. §. ult. ff. de
 origine iuris l. scio 11. ff. de annullis legatis, cui iungendus post
 Cuiatij ibi contra lib. 2. Sellaebz cap. 19. ex n. 3. et ad praxim Bar-
 bosa in l. de divisione s. n. 6. et sequentibus soluta matrimonialle
 nochiis de arbitrariis lib. 2. casu 223. et quantitati, vel speciei parte
 soluta, aut accepto tata sum pro ea parte debitor liberatur l. si puelatus
 9. §. qui decem d. l. si is cui 9. §. 1. ff. de solutionibus l. pars 9. cu. l. sequenti
 ff. de acceptationibus §. ite. 1. in fin. In quibus modis dicitur obligatio, et in
 plures dominos serui, qui quantitate, vel specie, in obligatione deduxit, dividit
 obligatio pro dominicis portionibus l. seruis 6. ff. de stipulatione servorum l.
 communis 45. ff. de acquirendo reru. dominio §. ult. In quibus de stipulatione ser.
 et inter heredes debitoris, vel creditoris pro portionibus hereditariis l. ex
 parte 25. ff. de solutionibus l. ult. l. de portu d. l. in executione 85. §. prima
 Nomina atque gratie - species idque est, quod generaliter dicitur, nomina atque res aliena, siue cre-
 num, siue credita, et debi- dita et debita hereditaria scilicet quantitati vel speciei certe dividi iu-
 ta hereditaria quanta- re ipso inter heredes ex l. 12. tabularum l. eaque 6. l. licet 23. C. familiae creis-
 ta quae speciei certis divi- cundis l. 1. C. si certis petatur l. 2. C. de hereditariis actionibus l. si te 10. C. de in-
 dantur, ipso iure inter heredes ex l. 12. tabular. redeliberandi l. 1. C. de exceptionibus l. 1. et l. si unus ex pluribus here-
 ditibus creditoris l. pacto 26. C. de pactis l. 2. C. de anonis et tributi l. 10. l. ex
 facto 35. §. 1. ff. de hereditibus instituentis l. heredes 25. §. 1. et §. an ea 9. et §. idem
 iuris 13. l. fundus 51. §. ult. ff. familiae creisunde iuncta ex eodem Iuliani lib. 1.
 non possumus 7. ff. si pars hereditatis petatur.

Nomina atque gratie - species idque est, quod generaliter dicitur, nomina atque res aliena, siue cre- num, siue credita, et debi- dita et debita hereditaria scilicet quantitati vel speciei certe dividi iu- re ipso inter heredes ex l. 12. tabularum l. eaque 6. l. licet 23. C. familiae creis- cundis l. 1. C. si certis petatur l. 2. C. de hereditariis actionibus l. si te 10. C. de in- redeliberandi l. 1. C. de exceptionibus l. 1. et l. si unus ex pluribus here- ditibus creditoris l. pacto 26. C. de pactis l. 2. C. de anonis et tributi l. 10. l. ex facto 35. §. 1. ff. de hereditibus instituentis l. heredes 25. §. 1. et §. an ea 9. et §. idem iuris 13. l. fundus 51. §. ult. ff. familiae creisunde iuncta ex eodem Iuliani lib. 1. non possumus 7. ff. si pars hereditatis petatur.

Sed supra tradita iuris regula de divi-
 sione obligationis, quantitati vel speciei, et que sigillatim ex ea deduxi-

.l. serui §. de stipulone ser. l. communij 49. de
 uq. rerum dominio §. vlt. iur. de stipulone seruoru
 et inter heredes debitorij, ul. creditorij, proportionibz
 hereditarij. l. ex parte 95. de solutio. l. vlt. c. de positi
 oita. l. in executione 89. §. 1.º species idqz est quod ge
 neraliter dicit. nomina adqz s; aliena siue credita, et
 debita hereditaria scilicet quantitatij ul. speciei certis
 diuidi iure ipso inter heredes ex. l. 12. tabularu. l. ea
 que §. l. lict 23. c. familia Cris. l. 1. c. si certum
 petatur. l. 2.º c. heredit. ab actio. l. si te 10. c. de iure
 deliberandi. l. 1.º c. de exceptio. l. 1. et 2.º c. si unus ex plu
 ribz hered. cred. l. puto 26. c. de pactij. l. 2.º c. de
 annoni, et tributij lib. 10. l. ex facto 36. §. 1.º de hered.
 iur. l. heredy 25. §. 1. et §. an ea §. idem iurij 13. l.
 fundij 94. §. vlt. fam. Cris. ianeto ex eodem juliani
 ff. l. n. possumus 74. si pars. hered. petatur

Sed supra tradita iurij regula
 de diuiduitate obligationij quantitatij ul. speciei, et qua sigillatione
 ex ea didaximus generalem exceptionem eam habent nisi ff.
 eoru uoluntas inter quos agitur, aut iurij ratio, authoritasqz
 obligationem rã sub rã diuidua officiant indiuiduam respic
 tu aliquo iuxta notata supra cap. 2.º nu. 2.º idqz iam circa et
 singulos diuiduitatis superiorij effectus quorum meminimus
 suo ordine ostendimus in primis itaqz quoad petitione pro parte
 in obligatione quantitatij explicandus sine est, obscurus tex.
 in. l. ea ab uno 53. de leg. 2.º ubi Terentij Clemens lib. 4.º ad l. cum ab uno 53 ff.
 l. juliam, et papiam tractans animum legum cautionem, illa De Legatis Secundo
 sine aditionem per qua uxori ex testamento mariti ultra decimam,
 et usum fructum 3.º partij honoru capere licebat dotem sibi
 legatam ut Ulpianus scribit in fragmentis tit. 15. in fine, docet
 quod si matri pro dote compensandi animo maritus ab
 uno

2.º

uno herede legaverit, ea quae dotem suam ferre quae legatum
maluerit, dari ei debet actio de dote usque ad concurrentem
quantitatem legati contra eum solum primamque heredem
a quo ei maritus pro dote legavit, et consequenter neque
petitionis respectu neque solutionis dividitur inter heredes
pro parte hereditaria obligatio quantitatis dotis, neque in hac
re explicanda referre, aut refutare uocat interpretationes
Accursii ~~et~~ Antiquiorum ibi quorum meminimus post
alios Petrus Jurdus Decis. 90. nu. 1. et 10. Fachinerus lib. 12
Controversiarum cap. 51. aliam Sarmienti in dicta. l. cum
ab uno 53. aliam Suetii ibidem, aliam Cabalini 2. pte
de indiuiduis ex nu. 227. aliam neque improbabilem om-
nino comunem quam post Accursium sequit. Castrensis
in dicta. l. cum ab uno 53. nu. 2. Donellus in. l. debitorum
25. nu. 2. c. de pactis, et ex Academicis praep. r. b. r.
Richardus in appendice instituta ad tit. de officio iudicis cap.
70. nu. 70. repudiant nisi Casilemur uerba dicta. l. cum
ab uno 53. aliam denique notoriam ex notariis antecessorum
quorum alter arrogat sibi interpretationem sibi sordigeri
lib. 3. ad fabrum tractatu 2. q. 15. quae conuincitur ex. l.
si filia 20. §. item Papinianus ff. familiae erciscundo, alter
vero sibi sordigeri distinctionem quam olim publice pro-
bauerat postea improbare affirmat dotem in dicta. l. cum
ab uno 53. peti actione ex testamento ut et Accursius tentat ibidem
uerbo putat in fine cui tamen acertione totus fere contextus
dicta. l. cum ab uno 53. usque ad finem aperte repugnat,
ideoque eam ridiculam, et falsam sentent. Cumanus, et Cuius ibi
Proinde hijs et si quae alia sunt
interpretationibus omisit, ut res praeter uulgarem forsitan
captum explicetur obseruandum ex ratione ueteris iuris est
quoties legatum a marito uxori relinquitur si pro dote
competent

competeret rei uxoria actio debuisse uxorem, alteram
 eligere, et petere, aut dotem actione rei uxoria, aut legatum
 ex testamento mariti ex pretorio edicto de alterutro, si autem
 actio ex stipulatu pro dote competat potuisse mulierem utrumque
 consequi, et dotem ex stipulatu, et legatum actione ex testa-
 mento. l. unica §. primum itaque ubi Gifanius, et Cuiatius
 c. de rei uxoria actione. l. unica. c. Theodoriano de testij
 nisi specialiter legaret. pro dote, aut compensandi animo
 qd. in actione ex stipulatu pro dote exprimere solitum, et
 necesse erat ne utrumque mulier consequeretur. l. si filia 26
 §. item Papinia. vers. sed legata ff. tam. hered. l. qui dote
 47. ff. soluto matro. l. penul. ff. de dote praescripta. notant
 Cuiatius lib. 3. observationum cap. 10. et lib. 7. questionum
 Papi. in l. cum heres §. ad. l. Trebell. Schifordigerus ad fa-
 brum lib. 2. tractu 13. q. 4. Anto. feber. quamvis cum He-
 curianis diffam parum observant lib. 4. consuetudinum cap.
 9. qua tamen agnita differentia idem fab. lib. 1. consuetu-
 rum cap. 9. notatque verumde, et tunc to nomine a Sei for-
 degero dicto tractu 13. q. 4. contendit verba illa pro dote
compensandi animo qua extant in principio dicta. l. cum ab
 uno §. 3. dicta fuisse a Triboniano rapiente ad ius novum
 dicta. l. unica §. primum itaque. c. de rei uxoria actione, quia
 obliuio aliocquin, et utriusque exprimerent, ea verba in dote debita
 per actionem rei uxoria de qua sermo est in dicta. l. cum ab
 uno §. 3. et in qua rei uxoria actione etiam sine adiunctione pro dote
 compensandi animo erat ipso iure compensationis locum ex edicto
 de alterutro de quo supra, Unde, et in contrarium sunt ex res-
 pectibus qui diuinent peti dotem debuisse actione ex stipulatu
 in dicta. l. cum ab uno §. 3. ubi et sic sponit Cuiatius.

Nobis autem subscribente postea eva-
 cito Academico antecessore placuit iam pridem tractari in
 dicta

42
dicta. l. 53. de dote debita actione rei uxoria, ad quam, et
verba dicta. l. 53. vers. nā cum, aut suo iure, et appellatio
actionis de dote apud veteres J. C. l. 101. plerūq; refertur ut ex
l. 2. §. 1. ff. soluto matrimonio iuncta. l. unica §. et hoc. c. de
rei uxoria actione cū similibus, notat Gi farinus in dicta. l.
unica in prin. Ricardus de Auctoritate prudentium cum
cap. 4. Non tamen idō inapte aut sine causa exprimitur
legatum fuisse ab uno herede pro dote compensandi animo
in dicta. l. 53. sed consultissime ad quem propriam ibi, et pra-
cipuam, q̄a ^{ex eo} intelligimus voluisse maritum n̄ solum
ut alterutrum dumberat mulier petat, sed inter mulierem,
et heredem a quo legavit fieri quōdammodo compensationem
sive contributionem legati, et dotis, pendentes, si ille solus heres
dotis debitor erit; Argo ex. l. 1. l. cum militi §. de compensationibus
et contra debere eum primū heredem sustinere omni etiam dotis
soluendo mulieri agenti actione rei uxoria legato repudiato. Quibus
est consequens ut cū uxor, aut iudicio mariti qui ab uno herede
tāquam si solus deberet pro dote legatum dari voluit, aut suo
iure actionis rei uxoria contenta esse debeat, ut scriptū ē in dicta
l. 53. vers. nā cum, et in actione rei uxoria qua non solus bonae
fidei, sed in bonū, et aequū concepta est semper quod aequius melius,
et bonae fidei ex utraq; parte magis congruit, sit observandum
l. unica §. sed et si n̄ ignoramus, et §. deat. c. de rei uxoria actione
aequūq; sit actionem de dote dari in eum in primis heredem si
soluendo sit a quo maritus pro dote legavit, et apud quē legatum
ab uxore repudiatum manere debet ex ratione dicta. l. si
pica 20. §. item Papinianus vers. sed legata ff. familiae coeij.
Debit utiq; in primis contra eum heredem actione rei uxoria
usq; ad quantitatē legati uxor experiri dicta. l. 53. idq; ius
in eis terminis servandum hodie est in actione ex stipulatu
pro dote qua in locum rei uxoriae actionis cū qualitate bonifidei
et

et aequitatis succumbit dicta. l. unica §. sed ubi non ignoramus §.
 fuerat §. De actio. diuersum uero olim fuit si dos peteretur
 actione ex stipulatu quae in strati iuris esset non cogerebatur
 uxor pro textu aequitatis exorire contra eum primam heridem
 a quo ei pro dote maritus legauit. l. seruo §. §. si testator
 ff. de leg. 1. l. non solum 7. §. sed si duobus ff. de lib. leg. l. debitorum
 25. cum. l. sequenti. c. de pactis. l. tale 40. §. post diuisionem
 ff. eodem tit. et multo minus si ad utroq; herede legatum
 mulieri pro dote fuisse dicta. l. si filia 50. §. item paginica.

l. seruo §. §. si testator
 ff. de leg. 1. l. non solum
 7. §. sed si duobus ff. de
 lib. leg. l. debitorum
 25. cum seq. l. de pa
 l. tale 40. §. post
 diuisionem ff. pa

9

Superiori dicta inter actionem rei
 uxoria, et ex stipulatu pro dote addimus, et alia, non dissimile
 inter easdem actiones quoad diuisionem in heridibus ac
 toris diffam qua in disputatione Academiae magno quodam
 antecessori, ignorata, aut ignota, non semel nouit, et propo
 nit. in dicta. l. unica §. uideamus, et §. et hoc. c. de rei uxoria
 actione. pro in actione ex stipulatu pro dote si pater uel in
 continenti in dote danda pro filia uel ex interuallo filia
 consentiente stipulatus fuit dotem sibi restitui soluto
 matris ius certum fuit sequiri patri soli propria actionem
 ex stipulatu pro dote repetenda. l. quoties 29. ff. soluto matro
 l. 3. §. §. de minoribus eamq; actionem ad heredes patri
 transmitti, et inter eos diuidi proportionibus hereditariis
 sicut aliam quolibet sui nata diuisionem dicta. l. unica §.
 uideamus, et §. et hoc, et in actione rei uxoria quam ui
 uente patre ad repetendam dotem pro filia datam, uel
 communis patris, et filiae qua in potestate erat. l. 2. §.
 1. soluto matris. l. qui hominem 34. §. si gener ff. de
 solutio; filia tamen emancipata, aut a moriente patre ex
 hereditate, aut pro parte cum aliis heridibus instituta placuit
 iuris Auctoribus actione rei uxoria etiam si super ea a patre
 contestata esset non transire ad heredes patri neq; inter eos
 diuidi

si mariti 31. §. si
voluntate ff. soluto
matrimo. l. si socius §. l.
ff. pro socio. l. pater
ff. ad. l. falidiam

diuidi, sed in filia persona consolidari, eiqz soli competere lingua
praecipuum ius dotis repetendo quasi proprii patris dicta. l. unica
§. videamus, et §. et hoc iuxta quos de actione rei uxoria ex-
plicandi sunt lex. in. l. si mariti 31. §. si voluntate ff. soluto
matrimo. l. si socius §. l. ff. pro socio. l. pater 14. ad. l. falidiam
eamqz diffam in actione ex stipulatu pro dote scribita regula
ratioqz iuris, et in actione rei uxoria aequitas, et bona fidei
actionis fauore dotis subsequens iudicabat, et iustinianus sequit.
ius actionis rei uxoria, deinde in hac parte seruari cong-
titum in dicto §. Videamus, et dicto §. et hoc, ubi notant Cui-
acius, et Gifanius idem §. responsorum Papii in. l. §. pater
14. ad. l. falidiam, nec plene satis Barbo. in. l. post dote
40. nu. 30 ff. soluto matrimonio faber 13. coniecturam
cap. 13. Schifor. ad fabrum lib. 2. tractu 13. §. 13.

6.

Constat itaqz obligationem dotis quauis
sui nata diuiduam petitionem et solutionem, ideo tamen
inter heredes pro parte hereditaria et diuidi in dicta. l. cum
ab uno §. quia indiuidua ea fecit quodammodo mariti
voluntas eiqz congruens actionis rei uxoria aequitas iam
exposita iuxta tradita supra nu. §. 2. in prin. plane extra
casu, causaqz singularem dicta. l. cum ab uno §. voluntas
debitoris testantis, siue praecipiendo siue ab uno herede
ceteris prelegando, siue deniqz per speciem diuisionis
bonorum ariqz alieni int. heredes uellit ab uno herede
insolidum, uel ultra sua portionem hereditariam
creditoribus solus et alienum quauis quodad quo heredes
iplos seruanda sit, uel officio iudicij familia coniungendo
quoties per modum praecipii sic cautum est, uel actione ex
testo quoties per speciem praecipii, uel deniqz actione
praescriptis uerbis quoties per uiam diuisionis,
et permutationis dicta. l. si filia 20. §. si pater et §. Papii.

H. fam

ff. familia creyuarda. l. licet 23. c. eodem tit. l. n. sola 7. §.
 si si duobus de liberatione legata, non tamen sufficit ea vo-
 luntas, ut respectu creditorum, et petitionis mutetur diuidentis
 obligationis, neq; efficit ut creditores possint, aut cogellantur
 unum aliumue heredem amplius quā proportione heredi-
 taria conuenire dicta. l. si filia 20. §. si pater, iuncto §. Papi-
 nianus, et §. item Papinia. l. seruo 69. §. si testator de leg. 1.
 nepe quia debitorum uoluntate non possunt creditorum iura
 mutari, aut minui. l. debitorum 25. c. de pactis. l. soluendo
 39. de negociis gestis, idemq; iuris ex eadem rōne est in
 diuisione uel permutatione bonorum, aut ari alieni facta
 a quo hereditas cū conuentione, ut ex eis unus ex debita here-
 ditaria creditoribus soluat. l. 3. ff. familia crey. l. licet 23. c.
 eodem tit. l. pacto 26. c. de pactis. l. tale 40. §. post. diuisione
 ff. eodē tit. nisi quo casu diuissio ari alieni facta ut inter-
 positis delegationibus id est uno ex heredibus ex delegatione
 aliorū heredum promittente insolidum creditoribus, tunc
 enim coguntur creditores cum heredem qui delegatus est
 conuenire n̄ tam propter portionē ipsorū quo heredum
 que creditoribus non obstat quam propter uoluntatem
 ipsorū creditorū quibus consentientibus delegatio fit dicta
 ff. tale 40. §. post diuisione + pater in rationali dicta §. post
 diuisionem Cuius ad tit. ff. de pactis, et ad Papinia. res-
 ponsa lib. 2. ibidem, et lib. 4. in dicta. l. cum pater 77. §.
 hereditatem Schifordegerus lib. 3. tractu 1. q. 15.

+ iuncta. l. cum pater
 77. §. hereditatem
 ff. de leg. 2. l. 1. c. de
 nouationibus notant

7.

Diuersa sane a creditoribus in hac re
 est causa legatariorū q̄ quāuis obligatio, et petitio legatorū
 quantitatis, ^{aut} speciei certa, qua specialiter ad uno heredem
 relicta n̄ sunt, sed uel simpliciter ad hereditatem, uel imperona-
 liter sine heredi mentione uel deniq; uariari formula
 quis quis heres erit. l. 1. ff. de leg. 3. diuidatur inter
 heredes

Ita foto hoc scripto nil requiri videtur.

heredes proportionibus hereditariis. l. legatorum 33. l. si plures.
 ff. de leg. 2o. l. 1o. qui minorem ut legatorum nomine ca-
 uentur. l. heredes 54. ff. de leg. 1o. l. si heredes 124. ff. de leg. 1o.
 l. quoties 23. ff. de leg. 1o. l. sequenti ff. ad trebellicum si-
 milibus suo loco explicandis, si tamen specialiter ab uno
 herede legauerit datur contra eum solum heredem ex testamento
 actio legataria, non contra alios heredes pro hereditaria por-
 tione. l. ab omnibus 104. l. si a pluribus 107. ff. de leg. 2o. l.
 quippe legatariorum obligatio, et petitio non uti creditoribus
 competit eis suo iure contra testatorem a quo si id esse
 mutari, aut minus non possit dicta. l. debitorum 29. c. de pectis,
 sed insipit penditque tota ex testatoris legantis uoluntate
 quam ubi de re sua disponeret auctoritas iuris affirmat
 l. uerbis 120. ff. de uerbo. sig. l. testandi 17. c. de testis
 ideoque potest ex uoluntate testatoris iure confirmata
 fieri individua contra heredem duxerat grauatum, legati
 petitio qua alioquin diuisa pro hereditariis portionibus
 foret dicta. l. ab omnibus 104. dicta. l. cum ab uno 93. ubi
 firmamento nu. 1o. ff. de leg. 2o. quibus consequens est ut si
 lite orta inter institutum, et heredem ab intestato, ueluti
 matrem, quo testamentum filii quasi inofficium resindi
 postulat transactio fiat, nec testum resindatur quia uis he-
 reditate inter transigentes diuisa in legataria quorum pe-
 titio ex testamento pendet. l. 3o. ff. de pigno. contra solum institu-
 tum, et quidem in solidum actio competit. l. 3o. ff. transactio.
 creditoribus autem quorum ius ex testamento non pendet dicta. l.
 3o. ff. de pignori. si in lite iniusti aut irriti testis trans-
 actum fuerit, inter institutum, et ab intestato heredem,
 et inter eum sit quis eorum ueris heres sit contra utrumque pro
 parte hereditatis qua ex transactione retineat utique ac-
 tionem competit creditoribus quorum unum denique ius contra
 heredes

+ l. sine a uerbis 17. ff.
 de duobus reis

l. controversia 14 ff. de transac. l. 3^a ff. de transactio.

heredum ex testamento, vel ab intestato est. l. controversia 14 ff. de transactionibus qua ita ut dicta. l. 3^a eodem modo, exponunt, et componunt, post Accursium, et ceteros in eis locis Civitatis in dicta. l. 3^a et lib. 2°. responsorum Joanne in dicta. l. controversia 14. sicut in ratione utrobique, quam paulo aliter Donellus in l. debitorum 29. nu. 3°. c. de pactis.

3

l. quoties 47. §. si creditor 3° ff. de pec.

Jam vero ut in proposito iuris gratia de dividuitate obligationis quantitatis, aut speciei quoad petitionem procedamus, interpretandus est legatus, et dicitur in hoc tractatu Pauli locum in l. quoties 47. §. si creditor 3°. De peculio dum dicitur non esse permittendum re integra creditori serui actione de peculio dividere inter emptorem eiusdem serui, et venditorum ita ut simul cum utroque pro parte experiat quod tamen, et contrarium videtur supra dictis de dividuitate petitionis in obligatione quantitatis principis, et absurdum omnino quia regulariter pro parte petere utramque rei debendi quorum unumquisque ex qualitate conventionis solidum debet. l. 3^a §. ult. l. nos 11. ff. de duobus reis. l. 1^a c. de fide tutorum. l. nos 23. c. de fideiuss. l. grege 23. §. etiam de pig. l. inter 91. §. duo rei, et §. penal. ff. de fideiuss. quo modo, et in eadem specie emptoris, et venditoris statuitur in l. et Anullanum 27. §. illud de peculio. Quare omnia sententia Civitatis lib. 12. ff. ff. Juliani in l. si creditor 37 §. servum ff. de peculio affirmantem inter Procurum cuius mentio in dicta. l. quoties 47. §. si creditor, et Julianum in dicta. l. et Anullanum 27. §. illud cum divenditur seculari auctoritate. l. 2^a §. ult. ff. de orig. iur. fuisse in q. proposito dicentem, quod tamen postea Principis, aut prudentium placito ^{de iure} fuerit iuxta opinionem Juliani dicta. l. si creditor 37. §. servum in fine, qua etiam dicentem

l. et Anullanum 27. §. illud ff. de pec.

ignoscant

agnoscunt faber in rationali dicta legij quodlibet 47. §. si
 creditor, et ex nostratibus creditus Johannes Jumesero Sele-
 taru dicta decade cap. 9. nu. 14. omittat et alia consilia-
 tione Cuiuslibet lib. 1. responsorum Joannolus in l. creditor 60.
 ff. mandati, et ante eum fulgotii in dicta l. et Anullaru
 27. §. illud ut tota haec questio dilucide explicetur. Distin-
 guendi sunt duo casus. Primus est cum ab initio simul-
 atq; uno tempore a duobus reus debendi, vel fideius-
 soribus, aut mandatoribus creditor petit, quo casu certu
 est si obligatio dividua sit veluti quantitatis, aut speciei
 certa posse creditorem inter duos reos debendi, vel fideius-
 soris, vel mandatoris dividere actionem ab initio, et pro parte
 a singulis petere dummodo simul, et a singulis a prin.
 petit dicta l. 3. §. ult. ff. de duobus reus cu similibus
 supra laudatis, quod et dividuitas obligationis id admittit
 et debitoribus reus expedit id potius quam nec ut quonia
 actione ita inter singulos dividua a principio censetur
 creditor iari exigendi solidum ab uno quoq; reverti, re-
 nuo potest contra alios reverti, etiam si unus ex his quos
 pro parte convenit solvendo non sit. l. liberu 18. §. 1. de
 fideiuss. idemq; est in actione de peculio intra annum
 contra venditorum servu exercenda, vel contra emptorem
 peractuo potest enim creditor servu ab initio vel cu uno
 eorum insolentiam experiri. l. si no xali 11. §. 1. de
 pecul. l. sed in emptore 13. l. si ex duobus 32. §. ult.
 cu legib. seqq. dicta l. si creditor 37. §. servu in fin. l.
 deponis 38. §. ult. ff. de peculio. l. 1. §. in alienatione
 ff. de de peculio actio annalis est. l. de peculio 10. ff. de
 tributo. actio, vel dividua ab initio actione iari cum
 singulis simul pro parte agere dicta l. et Anullaru 27.
 §. illud

85
9

2^s. Causa est ut ex duobus reij debendi, ad mandato-
 ribus, vel fideiussoribus, unum duntaxat pro parte, vel inso-
 lidum ab initio convenit creditor, tunc enim pro eo qd. ab illo
 primo convento consequi non potuerit fit contra alios regressus
 l. reos 23. l. ult. cod. de fideiuss. l. si ex toto 34. §. 1. ff. de
 leg. 1. l. inter 51. §. 1. et penul. ff. de fideiuss. ex quibus ita
 docent, et distinguunt. clausi post Bart. in dicta. l. 3. m. 12.
 ff. de duobus reij. Gilgenius in l. si creditor 18. c. de pactis
 Donellus in dicta. l. reos 23. et lib. 16. commenta. cap. 25. et
 sequenti plures apud Boerium decij. 310. nu. 9. in fine
 quibus aliter Enrigius de fideiuss. cap. 20. §. 13. nu. 6.
 et 11. aliter faber lib. 12. Coniurarum cap. 1; non tamen
 habet regressum creditor contra eum qui partem solvendo
 exprimit se pro sua persona solvere, et ultro creditor ac-
 cepit. l. si creditor 18. c. de pactis itaqz ita contra alios
 habet regressum si iudicato excusos, illo a quo prima
 petit constitit solidum solvere non posse non autem
 si pendente ut eo lite nullus creditor contra alios reverti
 pro eo quod ab illo petit, nec consequitur qd. submovet.
 interim exceptione dilatoria donec prius iudicium
 finiat. l. si per imprudentiam 51. §. ulti. ff. de evictio.
 quae ita interpretant. Anto. faber. lib. 11. Coniectu.
 cap. 66. quamvis aliter Donell. in dicta. l. reos 23.
 nu. 3. c. de fideiuss. affirmans, proponi, nec probari
 labonij sententiam in dicta. l. si per imprudentiam
 51. §. ulti. Aliter post Accur. ibi noster Valentia lib.
 1. illustrium tractatu 4. cap. 6. nu. 6. et 19. secundum
 quod etiam explicandum est quod extat in dicta. l. quoties
 47. §. si creditor, neqz ut creditor servus post quae
 excusos, et condemnato implore contra quem primo
 insolidum egit constitit non posse eum ab implore nisi
 partem

Interpretatur. l. si
 per imprudentiam. 51.
 §. ult. de evictio m. 9.
 explicat. l. quoties. 47.
 §. si creditor de paulo.

partem consequi habeat in reliquum ⁱⁿ id quod super-
 rest. contra venditorē actionem utilem non directam
 ex rone. l. si ex duobus 32 ff. de peculio, neq; tamen
 re integra, hoc ut ante condemnationem, et executionem
 emptori libe cū eo pendente permittendū est actori
 ut signanter vocat. creditor qui iam cū emptore a-
 gere coepit in dicto §. si creditor contra venditorē re-
 verti, et actione dicitur simul cū utroq; experiri dicta
 l. si per imprudentiā §. §. ult. dicto §. si creditor ubi
 sic post. Accursum verbo re integra, et in dicto §. illud
 verbo insolidum exponunt, et componunt Castren., et
 Albericus faber lib. 11. coniecturarum cap. ult. Præter
 Centuria 4. q. 60. Brissonius de V. S. verbo integra
 re quos ut legisse se dissimulant, ut quod benignius
 ut n. legunt qui in Academia nostra consiliacionem
 hanc sibi vindicant

Præter circa diuiduitatem

restitutionis, et liberationis observanda est, inter obli-
 gationē quantitatis, et speciei sine potius inter solutionem
 cuiusq; effectū elegens diffra. si mulq; elucidandus textus
 ubi ea proponitur in. l. si non sortem 26. §. si censum cum
 duobus §. §. legq. de conditione indebiti ex quibus colligitur
 aut intelligitur quod quāvis quobis pro quantitate, aut
 specie debita plus debito per errorem facti in quantitate
 soluit, veluti si pro centum, aut fundo debito qui centum
 sit soluantur ducenta in pecunia, aut in alia re qua
 ponderis, aut mensura, consistat, veluti oleo, et liberam
 solvens pro parte debita, et aliam quasi indebitam potit
 repetere dicta. l. si non sortem 26. §. Item Marullus 65. ubi
 l. si bene 19. §. ult. ubi. l. sequenti. l. cū duo 25. l. ij qui

10

si non sortem 26
 si centum cum
 duobus §. §. legq
 H. condit indebiti

31. de condi. indob. l. ex parte 29. l. si cui 94. §. 1.º de solu-
tionibus. si tamen pro specie vel quantitate qua cen-
tum fuerit solutio in alia specie qua ducentorum est
per errorem fiat neq; pro parte concurrenti quantitati
debitor liberatur aut repetit sed insolidum obligatio an-
tiqua manet, et soluta species repetitur dicta. l. si non
sortem 26. §. si centum. Dissa ratio qm quamuis obligatio
quantitatis, et speciei tam petitione quam solutione eq;
diuidua sit sui natura, et regularit. iuris intellectu ut do-
cuisimus supra no. 1.º tamen quoties plus debito in quan-
titate soluitur cum quantitas numero mensura, aut
pondere in diversis partes diuisionem naturalem
admittat, et eiusdem iuris intellectu qm, et in iure magis
quam corpore consistere quantitas intelligit. dicta. l.
si is qui 94. §. 1.º ff. de solutio, possitq; ita, et liberatio
et repetitio in partes diuidi ut liberato debitore in centu
illiq; apud creditorem velibus alia centum indebita
repetant, neq; inuisi ad comunione quantitatibus com-
pellantur consequens est admitti eam diuisionem
liberationis, et repetitionis dicta. l. si non sortem 26. §.
idem Marcellus 5. et 6. at cu pro quantitate, aut specie
debita soluitur plus debito in alia specie veluti fundo
non fit confusio partis rei cum pecunia quo modo
et legit., et legendum est in dicta. l. si non sortem 26.
§. si centum rursus emendatione. Hotomani lib. 3.º
observationu cap. 5. id est non fit compensatio, seu contri-
butio partis fundi soluti cum pecunia qua debebat.
neq; pro concurrente quantitate pars fundi manet
pro debito apud creditorem, et pars repetitur, tum
qm hac partium liberationis, et repetitionis diuisio
civiliter

Civilit. seu iuris intellectu facta non perinde igitur iure
 operat. in fundo, seu corpore pro parte minuendo, aut
 dividendo. l. quod dicit. §. in prin. ff. de impens. in re
 totales factis, atq; in quantitate qua iuris estimatione
 et intellectu potius quam corpore, aut materia con-
 sistere intelligit. dicta. l. si ius cui §. 1. l. 1. ff. de con-
 trah. emptione; Tum etiam quia contra regulam
 l. Ultima. c. comuni dividundo, compellerent. creditor
 et debitor inuti ad comunione in fundo soluto,
 et discordiarum materiam, aut saltem ad vitiositatem
 etiam post fundum naturaliter regionibus divisum
 quorum utruq; grave incommodum esset. l. cum
 pater 77. §. dulcissimi de leg. 2. iunctis traditis a Tira-
 guelo de primogeniis §. 47. nu. 27. Quarone in fin-
 donium lib. 4. Epistola 1. erudite ex notratibus Sa-
 lernano in indiarum iure lib. 2. cap. 6. nu. 73. Paulo
 Sirlobo in cantica thomo 2. investigatione §. nu. 7.
 quibus fugiendis incomodis, neq; debitor praeferat
 partem daturus neq; creditor in alia re qua debita
 accepturus nisi uterq; totum dari, et accipi existimaret
 ideoq; et integra obligatio manet, et integer fundus
 repetitur dicta. l. si non sortem 26. §. si centum
 quam sic explicant post Bar. Fulgotium Castrense
 et Jasonem Faber in rationali ibidem, Donellus
 lib. 14. Comen. cap. 19. ubi intelligitur litt. G. Drico.
 lib. 1. de solutio. pagina in h. 105.

Cui differ. et differentia noni consen-
 tanea, aut consequens est, et ex qua dignissima alia differ. LL differ. inter
 inter totum quo in quantitate consistit, et eam quo in totum quo in quant.
 corpore aduti fundo quoad diminutionem qua igitur iure dicit, et quo in corpore
 ob impensas necessarias fit. Ergo qd. nullo dicit. necessarius ut no impens. plurimis
in quant. 10 line
impens. minuat, non autem
in corpore.

impensis in res dotales a marito factis dotem ipso iure minui
 siue minori autem siue quatenus impensum est. l. dote §.
 ff. de dote praelegata. l. dote §. de ritu nuptiarum. l. illud. §. in
 fine ff. de partibus dotalibus §. item si de dote 37. ff. de actio.
 l. penult. ff. de impensis in res dotales factis, sic accipiendum
 est ut universitas dotis in quantitate consistens, etiam quan-
 titas confecta ex universa rerum dotalium estimatione mi-
 nuatur ipso iure usque ad quantitatem concurrentem impensa
 necessaria. l. vna §. faciat. vers. sed nec ob impensas. c. de
 rei uxoria actione. l. qd. dicit. §. ff. de impensis in res dotales
 l. l. §. impensa. §. ff. de dote praelegata, ceterum corporales
 res in dotem datae non minuantur propter impensas necessarias,
 absurdum enim esset propter pecuniam ipso iure partem
 dotalis fundi insolitum minui, ita ut dotalis esse deberent ut
 Volianus considerat in dicta. l. quod dicitur §. iuncta. l. si iij
 qui §. §. quod dicit. de iure dotium proinde si decemta
 in pecunia sola, aut in pecunia, et rebus corporalibus in dotem
 datae sint, et maritus quinquaginta necessario in res
 dotales impenderit deservunt ipso iure quinquaginta esse
 in dote, et minuuntur ex quantitate dotalis pecunia dicta
 l. quod dicit. §. vers. pro dicta. l. si iij qui §. §. quod dicit.
 vers. si pecunia, quemadmodum et si res quaedam estimata,
 quaedam non estimata in dotem datae sint propter ne-
 cessarias impensas factas in res non estimatas minuat.
 ipso iure, et usque ad concurrentem quantitatem impen-
 sarum dotalis esse deservit quantitas debita propter res
 estimatas dicta l. quod dicit. §. vers. proinde ut interpretat.
 Barbos. 3. parte Rubrica nu. 29. ff. solutio matris
 et consequent. obiosa, aut vitiosa est emendatio fabri lib.
 1. coniecturarum cap. 2. Nec refragat. superioribus quod
 scriptum est in dicta. l. si iij qui §. §. quod dicitur, nepe
 fundum

§. dicitur §. vers.
 proinde ff. de imp.
 in res dot. factis

§. qui §. §. quod dicitur
 ff. de iure dotium

fundum totum dotalem esse desinere si per partes in eum tan-
 tum necessario impendat. quā qui totus est q̄ quāvis fido.
 faber dicto lib. 2. consuetu. cap. 2. contendat vocandi
 scouola a Paulo in dicto §. quod dicit. nec feticus quamvis
 probabiliter Cuiuslibet lib. 23. observationum cap. 12. et in
 l. dote 15. §. ff. de dote prelegata affirmet sententia scouola
 quam Paulus improbat impleri, et interpretari a Triboniano
 in vers. nisi mulier, et vers. et magis est, dicti §. quod dicit.
 Verius tamen est sententiam scouola proponi, et probari
 a Paulo in dicto §. quod dicitur, alia tamen interiecta
 Disputatione circa assertionē Nerva ut agnoscat idē faber
 sibi contrarius de erroribus Præmaticorum 4. parte
 Decade 32. errore. 9. qua propter respondendum potius explicat. l. si quis. §. 5.
 est in specie dicti §. quod dicit. si per partes in dotale fundū §. quod dicitur de iure
 necessario impendatur quanti totus est desinere cum dotalem ^{dotum.}
 esse, si quidem ita est per partes desinat, aut ipso iure pars
 minuat q̄ si diminutioni partium ipso iure induenda
 repugnat nata rei corporali dicta. l. quod dicit. §. et in co-
 moda communionis dicta. l. si non sortem 26. §. si centum, neg;
 ita ut totus fundus ipso iure desinat dotali esse absolute, et
 irrevocabiliter quod Ulpianus negat in dicta. l. quod dicitur
 §. sed ut desinat sub conditione resolubiva, nempe nisi mu-
 lier intra annū impensas marito soluerit quibus solutis
 in causam dotis fundus revertit. et si nunquam dotali
 esse desisset, et ideo interim alienari non potest, argo ex. l.
 quod si fundus 11. ff. de fundo dotali dicit Armeno-
 pulus in Promptuario lib. 4. tit. 8. pluribus, et post
 plures Barbos. dicta 3. parte Dubria nu. 19. et
 24. cum sequentibus. soluto matris Illige. ad Bonellum
 lib. 14. cap. 8. litt. D. quāvis alit. notat Richardus in
 §. fuerit ex nu. 37. jny. de rebo.

Ad cardē

12.

Ob quantitatem gnis
alium, quod seruus pec-
culium habens domino
debit, nam diminuantur
ipso iure corpora singu-
la peculiana, sed uni-
versitas peculij et ad
maius singulorum cor-
porum peculianum.

Ad eandem iuris rationem breviter referenda sunt
et ex propositis explicanda quae sequuntur. Primum est
ob quantitatem arii alieni quod servus peculium ha-
bens domino debet non diminui ipso iure corpora sin-
gula peculiana ita ut in totum aut pro parte esse in pe-
culio desinant quae absurdum est de diminutione corporum
fieri propter pecuniam dicta. l. quod dicit. §. et quia ut
de antea argumentat. Pomponius in. l. 4. §. penultimo
ff. de peculis si desinerent esse in peculis, et minuerentur
etiam si postea a Domino remissa, aut ab alio solutum
serui nomine debitum fuisset necessario esse nova Domini
concessio, ut res quae desierant rursus in peculis esse inci-
perent, quae tamen necessaria non est. l. Domini ser-
vum 22. ff. de peculis legato; et in eadem specie ob debitum,
Dominium minuitur ipso iure ad doli exemplum uni-
versitas peculij, et pecuniaria quantitas quae in eo fuerit
desinit peculij esse. l. servus qui 30. ff. de actio. ipli-
iuncta. l. §. §. vlt. l. si noxali 11. §. denique 7. ff. de pe-
culio minuit. etiam stimatio singulorum corporum
peculianum ita ut non corporaliter res singula desinant
peculij esse sed universaliter respectu earum estimatio-
nis minui pro rata debiti intelligat. l. si peculium. §.
l. denique. §. ff. de peculis legato, quae ita interpretatur
Cuiuslibet lib. 23. observa. cap. 12. et in. l. dote. §. ff. de
dote prolegata. Unde et dexterior quae vulgo solet explicari
legi opera potest obscurus text. in. l. si Stichus 21. ubi Accur.
libura 2a. et Albertus Albericus ff. de peculis legato.
Secundum proprie magis ad rem, et rationem dicta. l.
si non fortem 26. §. si centum pertinetur est; si pro specie
debita speciei alia volenti creditori soluat; et pars eius
postea evincat. prior obligatione quamvis natura res
dividuum

6. l. §. ff. peci legato)
denique. §. eodem.

Sticho 21. ff. de peci.
gato
l. si non fortem. §. 1.
centum dicitur. indebit.

diuiduam, utpote speciei manere tamen non pro parte
 euicta duntaxat, sed in solidum ne ad communionem
 in specie cuius pars euicta ut copellat. in iudic. creditor
 qd in accepit resolutione in alia re qua debita nisi pro
 solido suam fieri existimaret. l. si quis aliam 46. ff. de
 solutio. cui iungitur Bonellum lib. 16. Comen. cap. 9. quoties venditio minor
 Cuius lib. 19. obserua. cap. 36. faber de erroribus deced. ^{speciei diuiduz relinquitur}
 100 errore. 7. et legg. Tringius de fideiuss. cap. 20. §. 21. ^{propter resolutionem}
 nu. 29. Tertium denique ex eisdem principiis pro ^{indian, aut redhibitionem}
 fluens ut quoties futurum sit ut uenditio integra ^{in solidum} venditio totius
 ciei diuidua facta resindat. propt. restitutionem in rei resinditur.
 integrum, aut additionem in diem, aut redhibitionem,
 ut ut pars rei ~~empta~~ redenda ut, resindi debere uen-
 ditionem in solidum solius rei eo postulante qui par-
 tem emptoribus aut uenditoribus non esset quo modo ex-
 plicandi sunt tex. in l. tutor 47 §. penul. de minor.
 l. quod si uno 13. uers. ipse de in diem additione. l. quod
 si nolis 31 §. si plures. 5. cum legg. ff. de edilitio edicti
 iuncta. l. cum ex causa 136. ff. litt.

l. tutor 47 §. penul. de
 minor. l. quod si uno 13.
 uers. ipse de in diem
 additione. l. quod si nolis
 31 §. si plures. 5. cum
 legg. ff. de edilitio edicti

Praeterea ut in primaria illa regula
 nostra de diuiduitate obligationis, quantitate, et speciei
 iam progrediamur discernere ab eo iuris principio uidet. ^{Obstat inu. diuini}
 non descendere in traditum circa actiones noxales, quibus ^{dit. obligacionis qu-}
 cum Domini ex maleficiis, seruorum teneant. ad ^{antiaque et speciei qd}
 tionem damni nisi malint seruum ipsum qui noxiu ^{traditum e de act. noxa-}
 noxa debere. l. 1. et toto tit. ff. de noxalibus, et ^{lib, quib, domini ex ma-}
 in petitione, et obligatione principali sit quantitas ^{l. si quis qui nocuit,}
 tionis damni, et in resolutione, seu redhibitione ^{aut noxa debere.}
 seu serui qui noxam nocuit. l. miles. 6. §. 1. ff. de
 re iudicata, l. item 20. §. item uere. 9. ff. de herd.
 petitione, fatendum necessario uidetur obligatione
 noxalem

inter actiones noxalem
diuiduam esse.

Obligatio noxalis indi-
uidua est, tam respectu
quantitatis quam speciei.

noxalem utpote quantitatis vel speciei diuiduam esse petitione
et solutione, idemque et diuidi oportere proportionibus do-
minicis inter plures dominos serui communis qui noxam
noxi, vel tui noxi, ut iuxta regulam. l. seruus 9.
De stipulatore seruatorum, et tamen contra est, nam si seruus
communis plurium dominorum deliquerit, individua tam
respectu quantitatis quam speciei noxalis actio ut quae unus-
quisque tenet, vel insolidum soluere summationem damni,
vel insolidum noxa seruorum dedere. l. si seruus 8. l. cum
seruus 4. ff. de noxalibus. l. heredes 29. §. si unus 19. ff. fam-
milia Eruc. l. ut tantum 14. §. si seruus de seruo contracto
l. 4. ff. si ex noxali causa agat. l. qui seruus 20. ff. de inter-
rogationibus in iure faciendis. l. supra 11. §. officium ff. de
aqua et aqua pluuia. l. 1. §. noxa 14. ff. si quadru-
pes pauperem fecisse dicat. Et e contrario si comandi
seruo vel rei noxi sit a seruo extranei quauis ex
Dominis communis rei vel serui non possint singuli nisi pro
parte summationem damni persequi tamen noxa deditio
vel utriusque domino simul, vel si unus tantum gerit fieri et
insolidum debet. l. si in re comuni 19. ff. de noxalibus
l. si seruus 27. §. item si seruus 2. l. sed si comunem 19.
ff. de noxalibus cum. l. sequenti ff. id. l. Aquilianam.

14.

Enim vero totum hoc ius circa
noxales ne supra traditis principiis omnino aduersum sit
fatendum e diuersum saltem esse, et singulari atque
multiplici ratione defenditur, quae tamen cum idonea uix
occurrat, retro currit ad asiduam. l. non omnium 20. de
legibus Julgoticis in. l. si communes 40. de negotiis gestis
Prima ergo iuris ratio singularis est quae tam noxa deditio
quam lites summatio praestant, pro sumpta de fensione
serui Communis quae tantum dedit quam si nolit recipere
unus

Proponitur. l. ratio
quare obligatio noxa-
lis individua sit.

unum ex dominis qui convenit. potest parte sua eodem
 ante acceptum noxale iudicium sive ante litem contestatam
 dicta. l. si servus & ff. de noxalibus, ^{alio} si autem malis defen-
 dere defensionem insolidum suscipiendo necessitas videtur
 ex dominis est, quod nec pro parte dominii potest inno-
 centem servum ~~offendere~~ sed omnino, aut suscepta defen- ^{+ ostendere}
 sione constat innocentem esse, et nihil prostat, ~~et~~ ⁱⁿ novitate
 esse, et succedit defensionem individua estimatione, aut noxa
 dediditio similiter individua, atque insolidum quemadmodum
 haec ratio sepe exprimitur in dicta. l. 4. ff. si ex noxali ^{concordatur l. 4. si ex}
 causa agitur. quam et ut diximus cum dicta. l. si servus noxali causa agatur.
 & distinctione adhibita inter tempus ante litem contestatam ^{cum l. si servus & de}
 sionem, et post eam, concordant cum Accur. Bartho. fulgo ^{noxalibus actionibus}
 et Albericus, in dicta. l. 4. faber in rationali ibidem Pa-
 tricius Centurius l. 9. 73. quamvis audent. postea etiam faber
 in rationali dicta. l. si servus & adscribit Tribonianus in-
 tegrum vericulum ~~quod~~ dicta. l. 8. proinde cum
 neque inuitus quis compellat. ad defensionem servi nisi quodamodo
 sub conditione si nolit ante litem contestatam parte sua eodem
 dicta. l. si servus & l. non solum 29. l. noxali 33. l. Ultima ff.
 de noxalibus. l. inuitus 156. de reg. iur. neque ad litem signa-
 tionem, aut noxa deditionem insolidum ^{nisi} sub con-
 ditione iure delata si defensionem suscipiat, neque ^{noventem} ~~inno-~~
 centem servum ostendat consequens est suscepta defensione subicere
 se ultro cum qui suscipit solidae litem estimationem, aut
 noxa deditionem si servus noxam pronuntietur, eoque
 contingente obligationem noxam quamvis alioquin
 quatenus danda quantitate vel speciei est, dividua futura
 esset, fieri tamen individua propter conditionem illam
 qua existit defensionis damnationisque servus. sic enim et
 et in aliis causis conditio sicut sui natura est individua

l. vii

l. unius fundus § 6. ff. de condi. et demor. l. inter 44. §. quod ex
 facto ff. fam. heris. ita si adiucatur vel insit diuidua obliga-
 tio rei dandi, sicut eam indiuiduam, ut euenit in poenali, et pig-
 norabilia. l. §. §. Vlt. l. in executione § 5. §. item si ff. tit. l. re-
 vides 25. §. idem iuris 13. cū §. sequenti ff. familia Cris. §
 l. rem hereditariam § 5. ff. de cautio, presentis veluti ad
 rem fuso in dāta. l. si seruus §. fab. in rationali dāta. l.
 heredes 25. §. si unus

19
 2. ratio.

Secunda eiusdem iuris ratio est quia
 liti estimatio praestatur loco noxae deditiois non facta dāta
 l. miles §. §. l. ff. de re iudicata, ut qui noxa deditio indiuidua
 est dāta. l. si seruus 27. §. item si seruus 2. ff. ad. l. Aquilia
 siue quatenus nudus facti est, et traditioni similis. l. si rem
 28. l. stipulatus 72. §. l. ff. tit. siue quod ~~est~~ uerius dicitur
 quā quamuis dāto magis quā factum sit noxa deditio, res
 ponit tamen unico dāto, et delicto quod indiuiduum atq;
 insolidum non pro parte seruus admittit ideoq; et una adq;
 indiuidua noxalis obligatio est, ut rationatur fore constat
 in dāta. l. supra 11. §. officium uers. l. ut opus ff. de aqua
 et aqua pluuia dāta. l. si in re comuni uers. sed §. ut ff.
 de noxalibus in dāta. l. in depositi §. §. ibi quā estimatio
 ff. depositi, et considerat fulgotius in l. comunis 40. de negotiis gestis
 faber in dāta. l. inseruus §. §. et quoad estimationem quā succurrit
 in locum dationis indiuidua erit indiuidua noxalis obligatio
 ut estimatio in obligatione danda seruitutis. l. heredes 25. §. contra
 10. et §. si unus 15. ubi notat ad rem Cuius lib. 23. Pauli ad
 Cuium ff. fam. Cris. l. 2. §. ex his ff. tit. et utramq; hanc
 rationem insinuat Valentinus Illustratum lib. 2. tractatu 4. cap.
 4. et nu. 7. Tertia iuris eisdem ratio est quā tam dāto estimatio
 quam noxa deditio veniunt in praestacionem disiunctam siue
 alternativam, ut alterutrum praestetur, sicut Stichus §. decem in
 promissionem

3. ratio.

promissionem, et obligationem alternativam, ut alterutrum
 debetur dicta. l. miles. 6. §. 1. dicta. l. si servus & unde quādo
 cum alternativa obligatio quamvis quantitate, et speciei sit indi-
 vidua ut solutio, q̄ in una et integra re ex alternatim debiti,
 non in partibus diversarum rerum consistit. l. si ex toto & §.
 ult. ff. de leg. 1. ita etiam noxalis actio semel contestata
 q̄ alterutrum praestandum, integre est, vel litis stimatio vel
 noxa deditio: t̄si servus pro sua parte noxa dedito unus
 ex dominis liberaretur licet alteri postea convento parte
 stimulationis dari solvere, et consequenter solutio fieret in par-
 tibus diversarum rerum quod absurdum est. l. si in portum
 §. ult. ff. de condi. indeb. l. 2. §. et harum, l. in executione 25.
 §. pro parte ff. litt. quas in proposito expendit Bar. in. l. si
 communes 40. ff. de negotiis gestis, et in dicta. l. supra 11. §. offi-
 cium nu. 1. doct. Castrensis ibidem Gomezii 2. thomo var.
 cap. 1. nu. 13. Alex. in. l. 4. nu. 4. ff. si ex noxali causa agat.
 Faber in dicta. l. heredes 25. §. si unus quāvis repugnet. Alia.
 in. l. 2. §. et harum nu. 7. ff. litt.

Accidit 4. ratio proposita in dicta 16
 l. supra 11. §. officium ff. de aqua, et aqua pluvia, neque quo- 4. ratio.
 niam unus ex dominis si solidam stimulatione dari solvat explicat. l. supra.
 ne noxa dedat potest quod pro socio praestiterit, et socio re- 11. §. officium cum
 cipere actione communi dividundo, aut familia heredeur. §. apud forem de
 dicta. l. si servus & dicta. l. heredes 25. §. si unus ut §. sequent
 l. ceteri §. §. penult. l. si socius 19. ff. communi dividundo,
 qua sane ratio q̄ amari improbet, in specie simili in
 eadem. l. supra 11. §. apud Terosam q̄ iniqua esset aliqua
 ob id solum ferri ut solveret q̄ actionem habiturus est q̄
 recipiat ab alio quod praestiterit. l. nemo 171. de reg. iuris
 iuncta. l. si stipulatus 19. ff. de fideiuss. l. 3. ff. de compen.
 quāvis si actione ea haberet teneret, saltem ut eam cederet
l. quod

l. quod debet. § 91. de peculio. l. quod in diem 16. §. ultimo
l. item 20. §. ut fenatij 17. ff. de hered. petitione. l. 2^a. §. per-
venire ff. de hered. vel actio. vend. tamen suppositis rationi-
bus iam perperis ob quas quis ex Domini noxali
actione in solidum tenet. idonea hae 4^a ratio est ut scilicet
illy ostendat non futura iniuriam ^{damna} ~~damna~~ ^{damna} uni
ex Domini condemnationem in solidum cum possit qd.
prestitit a socio recipere quomodo et applicatur, et expli-
canda ratio ea est in dicto §. officium, et in l. et Ancil-
larum 27. §. ult. iuncta l. quod debet. § 91. ff. de peculio
Dolet post Bar. et Castren in dicto §. apud ferocem luis.
lib. 49. Pauli ad Edictum in dicto §. officium, et lib. 24.
obser. cap. 1. Petrus faber in dicta. l. nemo. 171. de reg. iur
Anto. faber in rationali dicta. l. et Ancillarum 27. §. ult.
Plane quoddam 2^m illum casu abinet propositum supra
hu. 3. in fine in quo uni ex Domini communis rei cui
notitum est agenti noxali actione quamvis dedictio no-
xa non nisi in solidum fiat qd individua est, ut iam
diximus tamen estimationem damni pro parte Domi-
ni actoris solui oportere constat dicta. l. si servus 27. §.
idem si servus 2^a. l. commune 19. cu. l. sequenti ad l. si
quibusdam, perspicua et plenius explananda suo loco ratio
est, qd semper in rebus sui natura dividuis veluti esti-
matione, aut quantitate ius effectumq; actionis ex
iure actoris metimur. l. 1. §. 1. si pars hered. petatur, sine
quatenus actoris interest atq; ei debetur. l. loci 4. §.
si fundus si servit. vindi. l. si duo 22. ff. de positi §. 1. ff.
de actio. Unde quo casu actor Domini ut in solidum
rei vel servi cui notitum est etiam contra unum ex Do-
mini servi qui novit in solidum estimatione fit quis
in solidum actoris interest. l. 1. §. noxa 14. ff. si quadru.

1. Ancillarum. 27.
§. ult. l. quod debet. § 91.
de peculio.

si seruo pluriu do-
minoru, notitum fuerit
si unus ex domini
gere noxali actio
nox q diditio in solidum
fit estimatio damni
pro p. domini. et
quare.

+ condemnatio

pauc

pauperem cum similibus supra laudatis nu. 13. et de con-
 trario quoties actor non est dominus nisi party rei sine
 serui cui noctum est qd neqz aplius quam pro parte
 illius interest non nisi party respectu sit condemnatio stima-
 tionis etiam contra dominum insolidum serui qui nocuit
 eaqz distinctio repta ut etiam in alijs causis in quibus sti-
 matio soluitur pro re individua, veluti seruitute dicta. l. loci
 q. 6. si fundus dicta. l. hereditas 29. §. an ea q. ff. fam. hered.
 explicant post classicos ad rem Gomezius 2. varia. cap. 20.
 nu. 13. Cuius lib. 22. obier. cap. 36 et lib. 22. pauli ad edi-
 tum in l. si re comuni 19. ff. de noxalibus

Deinde primario illi iuri principio

17

de diuiduitate obligationis, quantitati vel speciei uide, et uide
 obstat quod scriptum est, si plures factum fecerint species
 certe, vel in ea dāna dederint, singulos non pro parte, sed
 insolidum teneri ut vel supscriptam restituant vel estimatione
 eius, aut dāni soluant. l. item. Mella 11. §. si plures 4. l. dederint tenent
 ita vulneratus 91. §. vlt. ad l. Aquilam. l. 1. §. vlt. cu. l. 2. §. vlt. et
 de 3. ff. de his qui exude. vel deie. l. tres tutores 95. §. sed et
 ipsi de adminis. tutorum. l. si plures. 6. ff. Arborum furtum
 uia. l. vulgaris 21. §. penul. de furtis. l. 1. §. vlt. ff. si quis
 tuto liber. l. 1. c. de conditione furtina: unde cuius uidet
 obligatione etia speciei uel quantitati certe indiuiduam esse
 contra regulam dicta. l. in Executione 64. §. 1. cu. §. sequenti
 hoc litt. Sed reuocata in oportuuiorem locum potius quā repu-
 diata sententia eorum qui affirmant obligationem de qua
 in adductis iam iuris locis, ideo indiuiduam esse quia non
 est dandi sed restituendi quod meri itqz indiuidui facti cen-
 set: sicut rem tradi. l. 4. §. vlt. l. stipulationes 12. §. 1. hoc litt.
 et condunt in speciei tea. in l. si duo. 22. uari. et nisi pro solido
 ff. depositi. Dependendum potius est ideo plures insolida
 teneri in speciebus propositis qā obligatio est n ex contractu
 sed

dra pme. 2 diuiduit.
 obligationis quantitatē
 vel speciei obstat quod si
 plures factum fecerint
 dederint tenent singuli
 rem supscriptam restituere
 et estimatione eius, aut
 dāni soluent et P.

sed ex delicto, sine solo quæ certe intelligi non potest singulos
 pro parte admissis, sed unumquemque in solidum, et totius rei
 continens, quæ quæ ratio, fere exprimitur in dicta. l. si duo
 22. vers. nam certe dicta. l. vulgaris 21. §. penul. ff. de
 furtis. l. seper 15. §. si in sepulchro ff. quod ut aut clam iure
 in eam sententiam dicta. l. supra 11. §. officium vers. Cicet
 opus dicta. l. si in re comuni 19. vers. sed potest de noxa-
 libus. l. in depositi 9. ff. depositi dicit post Academicos An-
 tecessores noster Valencia lib. 20. illustri. tractatu 4. cap.
 4. ex nu. 28. factineus lib. 10. controuer. cap. 63. nu. 74.
 iurety tradit post alios a Louan. in clementina si furiorum
 2^a parte §. 2° nu. 3. et in regula peccatum 2^a parte §.
 12. nu. 3. et ex co. Vata in epitome delictorum cap. 12. nu.
 1. circa quæ tamen duo duntaxat ulterius meminisse oportet.
 Primum sit obligationem ex delicto, vel furto,
 individuum seu contra plures in solidum esse quoties
 subrepta specie est ut. cetera si pecunia numerata, seu
 quantitatis furtum fuerit, et unusquisque solvendo est
 tenent. non in solidum sed singuli pro parte quæ absta-
 lerunt, quæ et ^{habetur} deliquisse intelligunt. neque ultra
 actoris interest in pecunia seu quantitas omnino di-
 vidua sit. dicta. l. tres tutores 55. vers. plane ff. de
 dominij. tutorum dicta. l. si duo 22. ubi fulgofines.

Obligatio ex delicto
 et furto individua, seu
 contra plures in solidum, est
 si species numerata sit
 calceorum si furtum fuerit
 pecuniæ numeratæ seu
 quantitatis, tunc pro
 parte tenentur.

Ob furtum leudam
 nam omittitur in una
 specie si actus fuerit
 mere penali act.
 quamvis l. no. pena
 in solidum tolluntur
 caucem et liberantur
 a pena si actus
 fuerit rei perie
 cutio actione et
 quare.

Secundum sit, etiam quo casu ob furtum damnatæ,
 seu delictum in specie una a pluribus commissum sin-
 guli in solidum tenent. multum interest an conveniant.
 mere penali actione, an rei persecutoria, nam si mere
 penali quævis unus in solidum poenam pecuniariam
 dependerit alii a poena non relevant. l. tres tutores 55. sed
 si ipsi ff. de dominij. tutorum dicta. l. item mella 11.
 sed si plures 2°. de l. Agri. l. si quis 7. §. ult. in l. se-
 quenti ff. de iniuriis dicta. l. l. §. ult. ff. si quis tuto

Liber

liber, l. utiqz 21. ff. de liberali causa. l. vlt. ff. ne quis
 cum qui in ius vocabitur dicta. l. f. c. de conditione
 furtiva, qd singulorum prociun atqz integrum delictum
 est. l. si familia 9. ff. de iuridic. l. si plures 34. ff. de
 iniuriis, neqz id quia eius poenam unus subierit debet
 in alij remanere impunitum dicta. l. ita vulnerebus
 41. §. ult. l. si a reo 70. §. vlt. ff. de fideiuf. sed si rei
 persecutoria actione conventus unus soluerit ceteri
 ab ea actione liberant. dicta. l. f. c. de condic. furtiva
 dicta. l. 3. ff. de his qui, fuderint. l. si cum 14. §. 1. 3. de his qui fuderunt.
 vlt. ff. quod metus causa. l. 1. §. si plures 4. ff. de eo per quem factum erit, dicta. l. si per 18. §. si in sepulchro et rationibz dirrahen.
 ff. qd vis aut clam. l. si ex dubio 18. ff. de testibz, et
 ratio. dirrahen. l. 1. §. si apud deo, ff. de positi, qd non
 habet actor quam persequeretur, nec his eam petere
 debet. l. bona fides 50. ff. de reg. iur. explicat Jason
 in §. poenales 12. nu. 21. et legg. ius. de actio. novissime
 et electe notter Suarez lib. 1. d. l. Aquiliam cap. 3.
 Sectione Sectione 2. et 3. et conduunt tradita t. Couar.
 lib. 3. variarum cap. 3. nu. 7. et 8. Petro Duenas
 regula 13. Cusatus lib. 7. observa. cap. 37. Antonij
 Faber lib. 4. Coniurarum cap. 2.

Tandem quoad petitionem solutionem
 partu qua ex diuiduitate obligationis quantitati vel
 speciei permitti creditori, et debitori. Iouimus supra
 nu. 1. Observandum ut permitti id quidem ex natura
 obligationis diuidue ideoqz et partem sibi posse in so
 iure. l. penultima 6. vltimo ubi Alexand. ff. de iudic.
 ditione, et soluta parte statim pro ea debitorem ci
 bari. l. stipulatus 9. §. 1. ff. de solutio, si tamen de
 bitori in admittenda petitione partu aut creditori
 in

in solutione voluntas non repugnet, ut supponendum
est in locis super laudatis, ^{et} sufficit ut obligatio
quantitatis vel speciei ex natura rerum debiturum
dividua iure consistat. Ceterum si debitor a quo pars
petitur, velit totum solvere ne postea ^{super} ~~sub~~ ^{partis} parte
dividua iudicio nexetur, et consequenter pluribus pro
uno debito contra regulam. l. 2. ff. de executoria
actione, l. et Ancillarum 27 §. vlti. ff. de pecubio,
vix aequitas iurisque ratio qua in hoc casu dividiui-
tati repugnat iuxta notata supra nu. 2. in prin.
facit ut debitor inuitus partis exactionem pati non
debeat quin potius exactione adiuvetur nisi creditor
totum petat. l. in comdato 17. §. duabus ff. cono-
canti ubi Tran. post alios sabinus lib. 10. con-
trouersiarum cap. 59. Gomerius 2. variarum
cap. 10. nu. 3. Ronquetus in l. 3. §. 1. ff. de duo-
bus reis, et e contrario ex eadem ratione iuris si cre-
ditor velit admittere solutionem partis propter in-
commodum quod sicut adfert particulari solutio. l. 3. ff.
jam superius, et quia partem accipiendo creditor
solutionem alterius partis differt eoque ipso minus
quam debebatur consequi videtur ad quod cogi non
debet inuitus. l. solidum 89. ff. de solutio. §. si quis
agens 33. vers. plus autem inf. de actio. neque con-
tra xix intelligit nisi ut solidum acciperet dicta
l. si quis aliam 46. ff. de solutionibus, non cogit.
inuitus creditor certi, et confessi debiti partem ad-
mittere ut expressum est in l. tutor 41. §. cuius ff.
de usury. l. fistulas 78. §. qui fundum ff. de contra.
emp. l. julianus 13. §. offerri ff. de actio. 271.
l. qui pignori 19. ff. de pigno. l. cum fundus 31.
§. vlti.

§. vlt. ff. de rebus creditis. l. vlt. quibus modis pignus
 vel hipot. soluitur. l. ob signatione g. c. de solutio.
 l. hereditatis 22. ff. de hered. vel actione vendita
 conducit argo deducto ab speciali lex. in. l. 4. §. item
 si decem. 6. iuncta. l. 3. §. si decem. 5. ff. de statu
 liberi ex quibus ita dicitur, et deducunt contra post Bar.
 in nostra. l. 2. §. et harum, et in dicta. l. tutor 41.
 §. Cuius ff. de usuris late Jason, et Nouion in. l.
 quidem 21. ff. de rebus creditis, et congesti ex nostra
 libus a Richardo in opendice ad l. tit. In de. officio
 iudicis cap. 7. ex nu. 77. Valentia Plurim. lib. 2.
 tractata 4. cap. 4. nu. 38. Quibus addendi sunt
 Donellus lib. 16. Comenta. cap. 11. et in dicta. l. quida
 21. ff. de rebus creditis Carrotius de locato l. tit. de
 reuocatore g. 11. nu. 19. Abendano de Casibus cap.
 107. ex nu. 1. Patius Centuria 3. q. 10. Schifordgerus
 ad sabrum lib. 10 tractatu 2. q. 4.

Nec nos ab hac sententia qua in
 Schola, et foro receptissima ut mouent argo uel mutant
 quibus in contrarium utunt. uterq; Rafael Fulgolin
 in dicta. l. quidem 22. Cumanus in. l. stipulationum
 §. §. vlt. hoc nostro l. tit. et Nouion alii affirmantes
 posse etia inuito creditori partem solui, et pro ea statim
 cohibitorum liberari. Quisquis pleriq; omnia quibus
 supra laudati pro comuni sententia respondunt. quia
 tamant precipuaq; sententia huius momenta expendamus
 non minus ei fauet aut nostra repugnat. quod deducit
 ex dicta. l. quidem 21. de rebus creditis. l. permittendum.
 §. si pars hered. petit. id enim obtinet in in liquido, et
 confesso debito. de quo nos cum comi loquimur, sed in
 eo cuius partem petit. offerat debitor, partem autem

19

l. quidem 21. ff. de re
 cred. l. permittendum
 §. si pars. hered. pet.

debere

debere se negat, et de ea litigare paratus, ut quo casu com-
pellendus est creditor partem accipere prout officio
ex aequitate iuris, rationibus quas considerat post an-
tiquiores, et iam laudatos habet in rationali dicta. l.
quidam 21. quatenus temere idem habet eum lex. Tribu-
niano adscribit in rationali. l. si unus 27. §. si cum de
ff. de pactis, et in libello de variis numerarum debitorum
solutionibus cap. 7. Nec ad rem magis pertinet alterius
argum. ex. l. in his §. §. si duos ff. de solutio. nam ibi sup-
ponit. posse debitorem se solvere, ut unam solum ex
fideiussoribus liberet, et consequenter posse solvere par-
tem unius fideiussoris etiam invito creditore in-
telligendum est in solutione a debitore facta nomine
unius fideiussoris, quia in ex Epistola Adriani si unus
fideiussores solvendo sint obligatio dividat, et partem
solum uniusquisque attentio effectu debeat. l. inter 26
ff. de fideiussore. quatenus totius debiti respectu solutio
partis sit quae a debitore sit pro uno fideiussore, tamen
respectu eius quod fideiussor iste ex Adriani Epistola
effectu attentio debeat totum quod iste debet solvi intelli-
git. et ideo creditor cogitur accipere. Insuper
in hac re lex. in. l. ex iudicatu 16. ff. iudicatum solvi,
et fideiussor pro quo solvit. liberatur, non ipso iure
quia ipso iure totum debebat, sed per exceptionem
si confideiussori citis contestate tempore solvendo sint.
l. inter 51. §. l. ubi Cuiuslibet lib. 3. supponitur Papiniani
ff. de fideiuss. dicta. l. in his §. §. si duos ubi Castrensis
l. quoties 37. ff. de solutionibus ubi Cuiuslibet lib. 2. Ju-
liani ad Ulpianum ferocem, et lib. 26. obser. cap. 7.
Bonell. in. l. si creditores 19. nu. 7. c. de pactis ff. de obliga.
dividuis petitione, et individuis ratione quales sunt genera
alternativa, pignoratitia et poenalis. Caput 4. ad l. 2. §. 2.
§. et harum cum duobus leg. l. stipulato. §. §. ult. l. in exe-
cutione 85. §. ~~pro~~ §. item si 6. hoc bill.

l. in his §. §. si duos
ff. de solutionibus)

De obligationibus diuisis petitione

et indiuisis solutione quales sunt

genericae, alternatae, pignoratitiae
et pœnales
cap. 4.

Ad l. 2. §. et harum. cum duobus sequentibus
l. Nupulatio. §. ult. l. in executione. §. 5.
§. pro p. 4. et §. item. l. 6. §. 11.

1. Sequitur ex propriis supra cap. 2. n. 7. in fine secundus ordo obliga-
tionum, ex quibus peti quidem pro parte potest, et ideo petitione diuisi-
duc sunt, sed nisi solubum soluantur, nec pro parte soluta obligati
liberantur, et ideo solutione indiuisa dicuntur earumque notiora
et notiora exempla in obligatione generica, veluti hominis, et al-
ternativa, veluti stitici, aut Pamphili proponuntur in nostra l. 2.
§. et Sanz. l. in executione §. 5. §. pro parte nocit, quibus explican-
dis in primis quo ad naturam obligationis genericae omnes simul
trahit ab Accursio, et Casicio in l. in d. §. 6. §. duo sunt, et
de legatis 2. et in d. §. et harum. Castus lib. 1. responsorum cap. 1. n.
35. Comenius. l. in emanari cap. 1. n. 49. observandum est in obliga-
tione generica contineri singulas species que sub genere sunt non
quidem ita, ut propria singulis debent omnes dici possit, neque ita
ut speciali, et expresso verborum circulo singulae comprehendi,
aut affici videantur, sed ita ut generica orationis compendio poni
et ducique singulae in obligatione videantur, quasi sub conditio-
ne si soluantur sic ut quacumque ex eis soluta eam obligentem
et in obligatione posse intelligamus l. 3. §. qui, et a quibus licet
incertus §. 3. §. de legatis 1. idque est, quod dicitur Gominis Com-
dio, et generali legato singulos homines contineri d. l. Accursio §. 5.

Obligatio generica et alia
natura diuisa est petitione,
solutione indiuisa.

quid continetur in
obligatione generica.

maius. 65. §. duorum
non idem de leg. 2.

§. duorum, non idem, ff. de legatis 2. ut post Romanum explicat Cuias
huius in lib. 17. q. 3. Papinianus. et lib. 18. observat. cap. 1. pluri proprie
et stricte genericis obligatio consistit dumtaxat in una specie eiusdem
generis corpore quidem incerta, sed electione, et substitutione ad certitudinem
redigenda, ita ut eam solam obita, ut a prius in obligatione fuisse ap-
pareat ex post. f. si Pamphilo 1. §. ff. de optione legata 1. cum
incertis 13. ff. de legatis 1. et per iurandum 13. §. si is qui dominus.
ff. de acceptilationibus, ex quibus ita sentit Bartolus in d. l. Me-
lius 65. §. duobus n. 9. et in notis 9. et hanc n. 10. ubi Iason ex n.
29. novione apud Richardum in appendicibus ad tit. In h. de offi. iudicis
cap. 9. ex n. 102. nec dissentient in effectum Comenius de
th. cap. 11. n. 30. et post. Aretium et alios notos Valensia lib. 2. ff.
In h. tract. 2. cap. 5. n. 1.

quid conincatur in obli-
gatione alternativa.

Deinde ex eiusdem rationis pro quo ad obli-
gatione alternativam in quam scilicet illud, aut illud disiunctive
deducitur sciendum est utrumque quidem expressis conventionis
verbis poni ad obligationem sine deduci non simpliciter sed alter-
nativae et disiunctive ita ut in quamlibet rem ex duabus alterna-
tive promissis obligatio, et solutio cadere possit l. si duo 1. §. de
re 1. cum hereditas 1. §. ult. ff. qui et a quibus l. de homine 32
ff. de novationibus, proprie autem et precise obligatio non con-
sistit nisi in alterutro electione, et substitutione ad certitudinem redi-
gendo, quia, et alterutrum dumtaxat ab invito Debitore exigere
est. l. si quis 1. §. de hoc tit. l. si cum 8. §. si decem l. si is cui 2. ff.
De novationibus l. ult. §. is qui operas ff. qui et a quibus l. adipe-
re 6. §. 1. ff. de iure patronatus, et consequenter alterutrum obita
et in obligatione proprie est non utrumque arg. ex l. obita 1. §. 8.
ff. de verb. significatione prius In h. de obligationibus, unde
et unum legati, sine obligatio alternativa censetur l. si ex toto 8.
§. ult. ff. de legatis 1. l. si illud 2. ff. de legatis 2. l. cum illud 25.
ff. quando dies legati cedat. docet ita post. Alciati et Jassium

Cabalinus 2. p. De individuis n. 127. et ex communi opinione, quae
 sequuntur sic explicandi phrasos apud Valentinum ubi proxime n. 4
 iunctis traditis a legato iud. l. si ex toto 8. §. ult. et in l. p. h. n.
 §. usufructu legato. et lib. 18. q. Papiniani in d. l. cum illud 25. ff.
 quando dies legati cedat Benedicto Pinello lib. 2. Sella cap. 16. n.
 3. et 37. Madera animadversionum cap. 20. ex n. 17.

3.

intelligitur diuinitate petitionis, et indiuidualitate actionis
 in obligatione generica, et alternatiua. Si ut cum Jurisconsultis sup
 ponimus sint obligationes dandi, et consistant in rebus sui nature
 diuinitate. Ex una eademque ratione iuris descendere. Nam
 cum utraque obligatio partis dationis natura recipiat, ut scriptu est in no-
 tro §. et sanz neque conuentio aut iuris ratio obstat quo minus credi-
 tor, qui rem unam integram ex obligatione generica est alternatiua
 petere potest partem duntaxat petat dilata interim alterius
 partis petitione censetur utraque obligatio diuinitate respectu petiti-
 nis d. l. in executione §. 1. pro parte vocat. dum tamen quatenus elec-
 ti debitoris est, ut plerumque est in alternatiua, et generica obli-
 gatione l. plerumque 40. §. ult. l. quemadmodum 26. §. ult. ff. de
 iure dotiu. l. si marito 9. §. ult. ff. de fundo dotali l. si ita 25. l. si in
 emptione 34. §. si emptio 6. ff. de contrahenda emptione 9. si quis electio
 §. 1. si quis autem cum sequenti. In l. §. de actionibus non nisi iuditor electio-
 nis certe speciei, et hominis ex alternatiua debitoris, sed genera-
 liter pars incertae speciei ex alternatiua debitoris
 petatur, nam alioquin de debitoris electione adimere et causa plus peti
 intelligitur d. §. si quis agens 34. §. ult. cum sequenti
 l. obligationum 49. §. modus ff. de obligationibus, et actionibus l.
 ubi autem 75. §. qui illud hoc tit. l. qui homines 17. ff. de acceptila-
 tionibus l. si non sortem 26. §. si decem ff. de condictione indebiti
 l. nullus 6. §. 1. ff. de re iudicata quod diuersum omnino est si cre-
 ditor electione sibi seruauerit tunc enim potest partem unius

Ratio quare obligatio
 generica et alternatiua
 diuinitate est quod petitionis.

In obligatione generica
 et alternatiua debitoris est
 nisi iuditor electio-
 nis sibi seruauerit.

Cum debitor. 27.
 cum ratum hab. l. si in
 qui Stichus 66. de procurat.

ante rei ex deductis in obligatione, alternatiuam, aut genericam
 petere l. cum debitor 17. ff. ratam rem haberi l. si in qui Stichus
 66. ff. de procuratoribus et contrariis cum utraque obligatio gene-
 rica, et alternatiua consistat proprie, et sicut non in pluribus
 rebus diuersis, aut diuersarum partibus sed in una tantum parte
 per electionem solutionemque ad certitudinem redigenda d. l. si Pam-
 philo 10. ff. de optione legata d. l. si ex toto 8. §. ult. ff. de legato 1.
 cum supra laudatis, et electione que in contractibus alternatiua et ge-
 nericis nisi creditor sibi seruet debitoris est, ut iam diximus non
 amittat debitor ex contractu quoadiu non integre reuna, praestat
 l. qui ex pluribus 106. l. cum qui certam 138. §. 1. hoc et, etiam si unius
 rei partem soluent, l. si non sortem 26. §. si decem ff. de conditione iur-
 debiti l. qui homine 34. §. in prin. et §. 1. ff. de solutionibus si solutione
 partis statim pro ea debitor liberaretur licet ei iure electionis, quae
 adhuc retinet partem alterius rei diuersae praestare et quidem
 cum iniuria, et contra mentem creditoris, qui rem unam integra
 ex alternatiua, aut genericis debitis, non partes diuersarum, in con-
 uentione, deduxit. Qua ratione aequitatis, et conventionis tacite
 in obligatione generica ei non satisfieri parte soluta, et consequen-
 ter individua, esse solubere proditum est in d. l. in executione 85.
 §. pro parte, et in nostro §. et hanc, nam creditor accipiendo partem
 simpliciter intelligitur solutione, alterius partis in eadem re differ-
 re in gratia, et debitoris l. tutor 4. §. iustus ff. de uxoris, non autem
 permittit, ut alterius diuersae rei parte soluta debitor libe-
 rari possit, ne suum iactare creditor praesumat contra legem
 cum de indebitis 25. ff. de probationibus.

Ratio quare obligatio ge-
 nericis individua, et solutio
 et eadem ratio est obligationis
 alternatiua.

Eadem sane ratio in obli.

Praeter rationem sup. positam
 iuribus alia val. et P. l. b.

gatione alternatiua praestat quae, quod insinuat in extremo
 nostri §. et hanc, et d. §. pro parte, et magno assensu veterum, et no-
 rionum, recepta est, exprimitur respectu creditoris electione, habu-
 tis qui diuersarum rerum partes petat in d. l. si ex toto 8. §. ult.

ibi, quia unus, in alterutra causa legatum sit, proinde audiendum, potius, quam auscultandum unus et alter ex Academicis autem cessionibus, quibus placet individuitatem respectu solutionis in obligatione alternativa non ex ratione tradita in obligatione generica, sed pendere potius ex favore debitoris, scilicet si soluta parte liberetur electione, amittat alterius rei solvenda, et enim ex adverso certum est in obligatione alternativa liberata debitor pro parte unius rei non amittit liberari debitum pro parte electione, in alterius rei parte solvendi, si non interveniat, unius non amittit iuris absurditas, et iniuria solutionis in partibus diversarum rerum solvendi in alterius rei parte.

Contra qualitate conventionis, et in exemplo, qui homines, et ff. de acceptationibus, et consequenter in absurditate, et tunc, que solutione partis liberato debitor ex electione sequi possit, et qualitate ipsius obligationis alternativas, que in una integra re consistit, individuitate, hanc accepto, foreda et, d. l. si co toto s. q. ull, unde non ad favorem, aut facultatem debitoris, sed ad necessitatem unius referatur. huius individuitatis ratio, si quaeratur, de i. q. s. i. ff. de legatis l. si quis dicitur, et ff. de legatis l. plani et, ff. de conditione indebiti.

5. Consentaneum propositis, aut consequens est casum individuitatem hanc obligationis generice, et alternativas, que ad liberationem debitoris pro parte de casu illa dicitur solutionis in partibus absurditas solutionis in partibus diversarum rerum, et tunc, cum tra unum ex hereditibus, promissis stipulato, hominem generice individuitate obligationis generice pro parte hereditaria, et certum sit absolute per singulas generice et alternativas, rede, quo modo verbum egit de eo, qui egit, nec obstat usurpatum, in l. et an eadem, l. q. s. ull, vincta l. si mater, et s. ull, ff. de excep. pro parte, et quare. tione rei indicata, quo sane casu cum absolute heredes nec solvi, neque parte, eius praeferat, idque nec imminet periculum, huiusmodi in partibus diversarum rerum, et ille liberatur, et alij dantur.

Interpretatus. l. 2. §. si ta-
men homine, h. 1. h. 1. qui
hominem. 17. d. ad p. lat.

Cum etiam individua

obligationis generis et alter
natio, si electio creditoris sit
et debitor liberatur soluta
parte, et quare.

l. cum debitor. 17. d. ad p. lat.

res manent pro suis partibus obligati, ut in nostra l. 2. §. si
tamen homine, hoc est idemque est si unum ex heredibus promiss
oris. l. etiam ipse promissori accepto offeratur pars obligationis gene
ricae, et alternatae, namque et tunc cum creditor non partem certam
accipiat, sed accepto ferendo remittat, et tunc non est, ne potest in par
te rei diversae solutio fieri, et ideo acceptatio pro parte. lib. 1. d. 1.
l. 2. §. si tamen homine, l. qui homine, l. §. de acceptationibus, quae ita
interpretantur clara utrobique, et post. Sane, in d. §. si tamen
homine, n. 2. Quare in Cujacius, et Papinianus eodem, idem Cujacius
lib. 14. §. Juliani in d. l. qui homine, §. 9. l. §. de solutionibus. Do
nellus lib. 16. Comment. cap. 1. et 2. et 3. et 4. de solutionibus, pag.
m. 1. a. 1. Et eadem denique ratio sit circa individualitatem obligatio
nis generis, et alternatae, si electio creditoris sit, et ideo credit
or, si electio creditoris sit, et debitor liberatur soluta
parte, et quare. Nam cum in casu creditore sit electio soluta et una re,
aut eius parte, si electio facta partem unam rei accipit elec
tionis consumat, quam multam partem non licet, in ista distinctione
proposita in l. si quis singulariter, etc. hoc est, si unum dicitur traditum, a
Cujacius lib. 9. §. Papinianus in l. si is, qui solutus, §. de procuratoribus
Donellus lib. 15. Comment. cap. 2. et Quardus Aldius lib. 2. et ana
re, cap. 6. possitque semper partem aliam eiusdem rei soluta parte
re, non autem partes diversarum rerum d. l. si ex toto, §. 8. idem §. de
legatis, non est cur timeatur iniquitas, iniuriam solutionis in par
tibus diversarum rerum, ut rectissime procedunt post. Caserius, et
alii Sane in nostro §. et Sane, n. 1. §. et 15. Comenius a. 15. et 16. n. 2.
et deservit in effectu Sarmicatus l. si quis dubius 15. n. 1. §. de
legatis, et 16. n. 1. et 2. non laudatis nos. Cuiuslibet lib. 1. Illud tract. 4.
cap. 5. n. 3. et 4.

Illud in commune ex supra traditis circa individualitatem
solutionis in obligatione generis, et alternatae, quales electio de

bonis fuerit, proprie dicitur, neque debitor, ipsum neque eiusdem interpretantur. 2. get hono
 fidem fore, vel daretur, aut non res soluta parte liberandi, quam hoc tit. si non sone. 2. b.
 Qui non eiusdem spectu partes praestibunt, et ideo, aut statim. Ita si dec. cum s. seq. l. plane.
 tam nega. posse si alia res integra. Sicut, aut quoad illa non. l. q. 9. ult. l. qui homine
 Sicut est in pendente liberatione, et redhibitione, ut in nostro. l. d. 34. in prin. et s. 1. et s.
 ru. quem ita intelliges ex communi sententia, loque perantur. l. q. 9. ult. de solut. l. si quando.
 sine explicandi in d. l. si non sone. l. q. si decem cum s. sequenti. l. q. 10. s. 1. de leg. 1. l. si quis
 ne si ff. de conditione indebiti. l. si stipulatio. 9. ult. l. qui homine in iuribus. 1. de leg. 2.
 prin. et s. 1. et s. si decem ff. de conditionibus. l. si quando. 1. 0. 9. s. 1. ff. de
 legato 1. l. si quis dicitur. ff. de legationibus. quibus circa quos dicitur
 tractatu nro de individualitate concessas propter. l. q. u. l. c. non traditur a dictar.
 De in apudice ad al. In d. l. q. d. f. l. d. iudicis cap. 9. ex n. 1. 9. l. q. d. d.
 cap. 6. n. 1. et sequentes adiungendi sunt. Dicitur libro 1. Commentar. cap.
 18. ibi. Illigerus lib. c. Benedicte Pinello lib. 2. l. q. d. cap. 18. n. 30. Me-
 rinus lib. 2. observat. cap. 10. Sarmientus in d. l. si quis dicitur. l. q. d.
 in l. si cui 1. 9. de legato 1. c. 1.

7
 Superioribus succedit legans differentia Proponit diff. inter obli-
 gatione genericam et alternativa, namque in alternativa obligatione, alternativam et
 non potest creditor partes rei unius ex alternativa debiti accepta genericam, nam illa parte
 veluti quinque integra. tam rem nempe decem parte debere, quia pe-
 det partem rei, quam rem ad debitoris abutitur. l. q. d. 34. s. 1. potest autem petere, ut in ge-
 9. ult. ff. de re iudicata, et ex contractu, ut est de re, qui in alternativa
 casu plurimae debitoris est. l. q. d. s. 1. ut de re iudicata. s. 1. potest integram hominem
 qui agitur in re. hinc autem. In d. ff. de actionibus, neque videtur petere, et debet.
 etiam parte unius rei soluta, quoad illa non integra res una soluta
 l. qui ex pluribus. l. o. b. l. cum qui certam. 1. 3. 6. 9. 1. hoc tit. l. qui homine
 3. in prin. et s. 1. ff. de conditionibus. dicitur in rubrica de bono. cu.
 debitor. neque causa plus petat, ut in d. s. si quis agitur vero. hinc autem
 iuribus. l. d. l. l. q. d. de re iudicata. l. qui homine. 1. 7. ff. de accepta-
 tionibus. necesse omnino est ut petat alternativam per quae quinque

aut stichu, integru, non autem quingue sola, aut parte, Stichus l. si
 non solus l. si decem, ne ita stichu admittatur stichu in parte
 bus diversarum rerum, quod absurdum est, l. in executione 85, §. pro
 parte hoc al. Diversu est in obligatione in qua nulla certa pars ver-
 bis conventionis demonstratur sed incerta et in genere l. cum incertus 13;
 de legatis 1. l. Menius 66, §. duos, vers. non idem de legatis 2. l. 3, ff.
 qui et a quibus non videtur creditor, quia stichu parte accepit pe-
 tem etiam si integru hominem petat, ut considerat Rayhaud li-
 manus in nostra l. 2, n. 4, Lancetius ad sigula ibide n. 42, Et
 contrario ne petita reliqua parte stichu eripiat electione debito-
 ri, qui eam habet etiam in obligatione generica, et retinet etiam
 parte stichu, ut illam repetat, et in alia parte soluat ut nota-
 vimus prius tract. d. cap. 3, n. 3, ut petita parte hominis in gene-
 re relinquat debitori facultate solvendi in parte allevius ho-
 minis quae stichu, ne sequatur absurditas stichonis in partibus
 rerum diversarum contra d. l. in executione 85, §. pro parte de d.
 omnino integru hominem petere d. l. sigulatus §. §. ult. ff. de so-
 lutione l. si

8.

Deinde in eadem re praeter vulgare, discentibus et docentibus

Indivisa dicitur obliga-
 tionis genericae et alter-
 nativae, quoniam ab uno
 herede l. si legatario re-
 linquit, nam electionem suam
 in una re, aut eius parte
 non variat, nec non potest
 in legato damnationis
 electio heredis in vindica-
 tionis est legatarii.

mentem observatum est casum individuitatis, illam obligationis genericae
 et alternativae respectu liberationis parte stichu quod est obligatio est
 ex test. et codicillis, in quibus alternativae est genericae ab uno herede
 De uni legatario relinquatur, namque in alternativa, et genericae le-
 gatis, sine electione fuerit heredis, ut in relicto per damnationem
 l. si a subdito 4, §. ult. l. cum res 47, §. Sed si stichus ff. de
 legatis 1. l. si ita relicto 43, §. ult. de legatis 2. Sive legatarii
 ut in relicto per vindicationem l. plane 34, §. penult. l. legato 37,
 l. si domus, et l. si servus 10, §. cum homo de legatis 1. l. heredi
 23, de legatis 2. l. 1, §. 1, ff. optione legati. Quare differentia, prope-
 nit l. p. in fructibus l. si, et de legatis 2. §. optionis, et in simul

Signantes eorum in l. si is cuius d. legatis a et quamvis alij qui non capiunt capiant, cum tamen agnoscent Cujacius in d. l. si is cuius d. Meridius in 50. Decisione Justiniani in l. 4. C. de verborum significatione n. 17. Casillo de usufructu cap. 9 n. 34 post alios Illigerus ad Donellu lib. 8. cap. 19 l. 1. non licet legatario vel haeredi electione semel facta variare l. apud legisti- ma d. Optione legata l. serui s. l. cuiusmodi 84. q. 4. Sticher d. legatis l. 1. Statuli de x. 11. q. ult. de legatis a. atqui haeres partem unius rei ex alternatiua seu generica relictis s. tuens vel legatarius petens accipiensque siue scientes faciunt deliquit ex ipso obitu- na in ea re, nec variare possunt arg. ex l. cum debitor 17. ff. ratu- rem haberi, siue per errorem existimantes illius tantum speciem in cu- ius partem obitunt, non autem alternatiua seu genericum legatum fuisse non possunt repetere d. l. si is cuius d. legatis a. nam quia in legato adquisitur ipso iure legatario etiam ignorante dominio rei legati et electio si per errordationem legata fuerint auctore d. l. 1. ff. de legatis 4. errordationis et q. caeterum in fine iuncta l. cum pater 77. q. 2. d. de legatis a. l. si partem 19. q. 1. ff. qui admodum servitutes amittantur l. magis 5. q. si fundus ff. de re- bus eorum l. qui auctore 3. ff. ad l. Aquilianam. Et personarum alio ca- tero. Si legatum fuerit damnationis, aut fideicommissi l. filius familiae 16. in fine ff. qui testamenta facere possunt l. cum u- ro 16. q. ult. de fideicommissi libertatibus l. Pomponius 13. q. sed et legatario ff. de acquirenda sacerdotate l. ult. C. qua- do dies legati cadat, nec potest variatio haeredis vel legata- rii suscitare electionem semel consumptam, vel dominium ac- tionem ex ea iam iure ipso mutare, ut significatur in l. apud legisti- m. ff. de optione legata, quod cum diuersum sit in obli- gatione, alternatiua, aut generica ex contractu, ex quo sola electione a debitore facta dominium ipso iure non adquisitur

quare legatarij aut heres
 potest in obli- gatione
 aut alternatiua, debitor
 autem ex obli- gatione potest.

creditori sine traditione I. traditionibus a. s. C. de p. a. s. potest
 utique debitor etiam post electionem mutare voluntatem quam
 diu non integre rem unam soluerit I. qui ex pluribus I. cu
 qui 138. Soc. al. et si per errorem ignorans se alterum aut re
 in genere promississet speciem unam, aut eius partem soluerit po
 test repetere I. cum in 32. §. ult. de conditione indebiti, quam ita
 cum d. l. si is cui §. de legatis 2. conciliant Mercurius lib. 13.
 §. servat. cog. 1. et in 50. de off. Justiniani ad l. penult. C. de
 conditione indebiti n. 4 pag. 227. Patius cent. 4. q. 6. in fine. loqui
 mur autem de uno haerede seu legatario, quia si plures legatarij
 vel haeredes sint nec cessabit indivisibilitas, neque liberabitur
 unus haeres parte rei soluta ante electionem eiusdem rei ab om
 nibus facta, quonia electio unius quoadiu alij in eadem re eli
 genda non consequuntur mutari potest I. si tibi 8. §. unius de optio
 ne legata, quae ita accipit Cujacius ibi transscriptus a nostratibus
 nec haereditas quamvis etiam de idem in eo loco interpretando fuit
 vel lib. 7. §. Papiniana in l. si is qui §. Stichus 66. de procuratoribus
 et consequenter si per eam parte haeres liberaretur postea alia
 re ab omnibus electa contingeret solutio in partibus diversis
 sanum rem contra d. l. in executione 8. §. 4. pro parte

Conciliatur. l. cum in 32.
 §. ult. de rei. indebit. cum
 si is cui. 19 de leg. 2.

interrogatur. l. si tibi 8.
 §. unius de optio. legata

Sed de indivisibili

si praecedat obligatio dandi
 quantitate. I. speciem cui subi
 iciat poenalis stipulatio et de
 quantitate utraque obligatio
 individua e et nisi in solidu
 priori obligationi satisfactum
 sit, in solidum poenalis
 mittitur. et quare.

tate alternativa et genericae obligationes si propria tantum nobis
 tractatus, nec proxima, et aliena quocumque sunt. Haec sane satis
 succedit ea poenalis in prius. Suius capitis obligatio poenalis
 De qua ante omnia illud sciendum est, quod si praecedat obligatio
 dandi quantitate, vel speciem, cui subiacet poenalis stipulatio
 certae individuae vel rei praesentis, nisi ex priori obliga
 tione solvatur, solidum potest peti in solidum poena ex postero
 ri obligatione, ideoque, quamvis unus ex haeredibus promissio
 nis pro portione sua soluerit partem pecuniae, vel speciei deinde

in prioribus obligationibus, tamen nisi caeterum Gaere deus sit bonus, ita ut
 in solidum satisfiat committitur in solidum poena contra omnes
 Gaere deus, quo respectu, et prior obligatio, et posterior fit indivisa
 quia neque ex prioribus potest partem suam solvere nisi tota sit
 bonus, neque ex posterioribus unquam nisi tota poena petatur l. si
 stipulationum §. §. ult. l. in executione §. §. item si b. hoc tit. l. Gaere l. in execut. §. §. item
 deus §. §. idem iuris ff. familiae excusandae, cuius principij ratio b. hoc titulo.
 ea est, quia quamvis sui natura utraque obligatio, ut potest quan-
 titate, et specie dividua censei debeat, ut significatur in d. l.
 Gaere §. §. idem iuris, iunctis traditis supra cap. i. Contrahen-
 tum tamen conventio seu consensus in adicienda poena fuisse
 intelligitur ut coartatione poenae sancirentur incommoda, quae par-
 ticulari solutio ex prioribus obligationibus afferre posset l. §. ff. fami-
 liae excusandae l. cum si §. §. in causa ff. de transactionibus l. §.
 ff. de alimentis legatis, et consequenter ut nisi in solidum ex
 prioribus obligationibus solvere committitur in solidum poenae su-
 um exigenda ius simul stipulationis quaevis auferri ei sine
 iniuria non potest d. l. stipulationum §. §. ult. in fine. Accidit q.
 et in alijs causis obligationibus aliquin dividua, et fit indivi-
 dua, conventio quae auctore nitens, ut docuimus prioribus tractatu
 cap. i. n. 2. in fine et cap. i. n. 2. Traitem si conventio ex pri-
 matis per forma conditionis, quae sui natura indivisibilitate in-
 ducit, ita ut satis non sit pro parte conditione implere l. qui
 dubitavit l. cui fundus §. ff. de conditionibus, et demons-
 trationibus, at poenalis stipulatio conditionaliter concipitur
 nempe si ex prioribus obligationibus species, aut quantitas data non erit
 d. l. §. ult. l. in executione §. §. item si b. hoc tit. ff. cum deum sit
 etiam parte soluta speciem tamen vel quantitatem integram data
 non esse consequens, et poena in solidum committitur d. l. in execu-
 tione §. §. item si b. ubi ita ex classicis exponit Jasson et in d. l.

5, 5, ult. ubi Quarricus, Donellus, et Cifanius, Cujacius in 1, 4
§. Cato hoc tit. Faquineus lib. 10. Controversiarum cap. 63, ex n. 23,
notus Valentia lib. 2. Illuz tract. 4 cap. 6, n. 17.

Ad superiores

Obicitur ex cap. suam
de paenis R. et explicatur.

bonitatis in cap. suam q. de paenis, cuius arg. paena adictam
etiam obligationi quantitate dande, si ea pro parte soluta sit
non committi neque cogi, nisi respectu paenis non soluta, idq.
ex canonica aequitate, ut paena culpa respondeat l. Sanci-
mus c. 2. C. de paenis sine procedere antiquata decisione d. 1. s. 5.
Cum similibus docent post glosa in d. cap. suam q. ita cum
lex communiter intelligentes Bartholus in d. 1. 4 §. cato n.
19. Jasso n. 40, post alios Cuthbert de iuramento confirma-
torio 3, p. cap. 12, n. 6, et lib. 4, practicanz q. 9, 67, n. 2, notus
Richardus in disp. de mora n. 183, et 196, Eginardus Varo de
individuis lib. 3, cap. 10. ad fine, sed quamvis haec sent. re-
cepta sit sustineri tamen in disputando non potest, ut aduer-
sunt Moriatus in d. 9, cato n. 71. Ripa n. 66, notus Richardus
lib. contrarius in appendicibus ad tit. Inq. de officio iudicis
cap. 13, n. 24. Molina de iusticia, et iure disp. 564 n. 4, quam
alijs interpretationibus ommissis affirmat, et in d. 1. ult.
§. 5, hoc tit. non cogi vel cogi in d. cap. sua q. Ad diversa
utrius loci quaestione, esse quippe alia est quaestio an quo casu
supponimus paenam legitime adici, et cogi possit, et peti in
solidum si pro parte priori debito satisfaciat quod affirmatur
in d. 1. s. 5, ult. alia autem quaestio est, an obligationi quan-
titatis paena recte adiciatur, ut cogi possit de quo in d. cap.
sua q. ubi docemus eam paenam neque pro parte, neque in
solidum peti posse, quia in honore sine illegitimo questui ac-
cedit, maxime a tanta Episcopali modestia censetur quod quo-
dammodo usuraria arg. ea l. Iulianus 13, §. idem Papini

ff. De actionibus empti l. cum allegas 15. C. de usufructu l. 3. §. ult. de
annulis legatis, usufructu autem Pontificio iure animo inhibentur cap.
1. et tit. toto de usufructu elegans ad rem tex. in l. ult. tit. 11. part. 5.

11.

Quartus potest

musque ordo obligationis, quae inscriptio cuius capituli complexa
fuit est in pignore, cuius obligatio semel contracta quamvis re
afficiat sui natura dividua, nempe corporale, speciem pignori dis-
tricta, ut plerumque evenit, consistit tamen individua respectu
lucrationis, et distractionis pignoris, quia etiam parte debiti soluta
pignus pro ea parte non obligatur sed obligatum manet pro sol-
do l. rem hereditaria 6 §. ff. de evictionibus l. in executione 85.
§. item v. ita hoc tit. l. qui pignori 19. ff. de pignori bus §. ult. ff.
quibus modis pignus solvatur l. hereditatis 22. ff. de heredi-
tate, vel actione vendita l. quod si nollet 31. §. idem Marcellus
de edicto edicto, et proinde in solium distrahi a creditore potest
ac si pars ulla debiti soluta esset l. quando 6. C. de distractio-
ne pignori C. de locorum pignoris et. Eademque in hereditibus credi-
toris servatur l. si nat. 8. §. si unus l. soluti 11. §. si creditor de
pignoratitia actione l. is consequenter 18. §. Celsus 4. l. heredes
25. §. idem observatur 14. ff. familiae evocandae l. arbitri 11. l.
ult. C. de distractione pignori l. 1. C. de lucratione pignoris, l. unius
16. l. 1. et 2. C. si unus ex pluribus hereditibus creditoris, cuius in-
dividuitatis ratio concepta est, quia conditionis forma, sub qua
facite, vel appeti conventio concipitur, solit individuitati indu-
cere, cum necesse sit conditione percipere implere, quod non fit nisi
in solibus, impleatur l. qui dicitur 23. l. qui fundus 56. ff. de con-
ditionibus, et demonstrationibus, obligatio autem pignoris ex con-
tractu, mentis et iuris intellectu sub ea conditione contracti-
tur ne pignus liberetur, nisi debiti integro soluto, aut satis-
facto l. grege 13. §. etiam ff. de pignori bus l. si rem 9. §. omnis ff.
de pignoratitia actione. Quia ratione obligatio pignoris, et pignalis.

Pignoris obligatio licet
sit rei sui naturae dividua
tamen respectu lucrationis
et distractionis est individua
nec p. soluta pignus liberat
pro p. ad obligatum manet
pro soluto et in solido distrahi
potest, ac si pars soluta non esset.

De qua supra n. 9. Coniunguntur exheredi, et Comprocurator quo ad causam
indivisiuitatis d. l. in executione 85. 8. item d. l. Haeredes 25. 8. idem iu-
ris 13. cum 8. sequenti.

Obiiciuntur et explicatur. l.
3. De negotijs gestis

Sed expugnendus, exponendusque simul est in
proposito difficultatis, in l. 3. C. de negotijs gestis, ubi scriptum est
Cohaeredi, qui pignoris liberandi gratia uniuersum debitum haere-
ditarij, solui competere negotiorum gestorum actionem contra cohae-
redem, quae tamen non daretur, si communis ratio, et necessitas, et
pignoralis obligationis indivisitas coegissent solidum solvere
l. si quis putans 6. 8. sive autem, et 8. si damni ff. Communi dividendo
l. si quis 40. ff. de negotijs gestis, l. haeredes 25. 8. non tantum ff. fami-
liae excusandae, quia tunc petit propriam actionem familiae excusandae,
quae et in hac ipsa specie totius debiti pro pignore ab haerede uno
solidum datur in d. l. in consequentes 18. 8. Alterus tamen et 8. penult.
et ult. l. haeredes 25. 8. idem obseruatur 14. ff. familiae excusandae
in d. l. 3. dum tribuitur actio negotiorum gestorum supponitur obli-
gatione pignoris indivisa, non est, in qua difficultate explican-
da ommissis Accursij, et antiquorum expositionibus, quoniam memi-
nit Gregorius Lopez, Madera cap. 30. animaduersionum, ommissa et
alia eiusdem, quam iuris ratio, et alternata orationis iunctura non
patitur obseruandum potius est in q. d. l. 13. diuersa ratione, et res-
pectu actione negotiorum gestorum et familiae excusandae posse exer-
ceri, quippe si personale, principalemque obligationem inspicimus
cum ea dividua sit ipsaque iure pro haereditarijs partibus inter
cohaeredes diuisa, potuit cohaeres partem suam debiti solvere
ita ut eius obligationi personale liberetur, etiam si totum non sol-
uisset, et consequenter dum totum soluit, cohaeredemq. liberauit
negotium cuius gessit, et negotiorum gestorum agere potest d. l. 3. iunc-
to d. l. si quis 6. 8. sive autem, d. l. si quis 40. ff. de negotijs gestis
Sin autem obligationem inspicimus pignoris, cum ea indivisa
sit nec tollatur etiam pro parte cohaereditis soluentis, nisi totum

Soluti, ut l. 1. et 2. C. si unus ex pluribus haeredibus creditoris non potest coherere partem suam gerere, et ex parte sic ut pignus liberet nisi solida soluat, unde, et quia soluit necessitate communione, et individuitate cogente habet eo respectu actionem familiae excusandae D. l. is consequenter 18. §. C. de her. q. d. l. haeredes 25. §. idem observatus, et §. non tantum iuncta l. rem haereditaria 6. §. de iur. hon. potestque alterutra eorum actionum ut D. l. 3. quae ita interpretatur v. c. s. i. Cujas lib. 26. Observat cap. 36. et laudati ab Illigero ad Donellu lib. 15. Commun. lit. D.

13.

Superioribus de individuitate pignoris duo haec elicti constantia accedat, Primum, ut obligationum pignoris praetorij, quae contra legatario misto in possessione legati servandi causa iuncta legem §. quae in fine ff. ut in possessione legatorum per individua esse, et pignoris conventionalis, ex eadem scilicet causa, et exemplo, ideoque cohaerere, qui ut possessione praetorij pignoris a legatario liberaret solidum legati solvi datur in id, quod ultra sua portione solbit actio familiae excusandae contra cohaereditas, quo modo intelligendus Ut in d. l. is consequenter 18. §. penult. iuncta l. haeredes l. 11. consequenter 18. §. 25. §. si unus, in fine ff. familiae excusandae. Secundum est obligationis pignoris, siue hypothecae tacitae, quam pro legatis, et fideicommissis Justinianus induxit §. sed tamen, Inst. de Prolegat. et fideicommissis legatis, singulare ius esse in eo, quod non ut alij pignorum obligatio pignoris, siue hypothecae, sed sicut actio personalis ita et hypothecaria haec, et potestque tacite a Justiniano inducitur diuisa est et haec haeres sicut haeredes adbringi tantum pro haereditariis portionibus. De obligationibus individuis tam petitione, quae soluitur, quales sunt servitutis, et factorum plurimum. petitionibus adbringit.

+
1. in fine C.
municid. leg.

nihil dat.

24

De obligationibus individuis tam p[er] se.

quam solutione quales sunt ser-
vitiis et factorum plurim[us]
Caput. quintum

Non est ex ob[lig]at[i]o[n]e, et negotij nostri, quorum utru-
que simul cum verbo vestro properat in arg. hoc de individualitate
servitiis, et factorum, tenet, aut ex professo immorari. Quare
ut propria dumtaxat, primariisque rei cuiusque elementa intel-
ligantur praemonendum in primis breviter est obligationem servi-
tutis, fore omnium individuum esse omni respectu p[er]tinetio[n]is, et
solutionis l. 2. §. et factorum, et §. ex his l. stipulationes 72. l. plurim[us]
140. §. ult. hoc al. l. pro parte 11. l. erit 17. ff. de servitutibus l. si unus
19. ff. de servitutibus rusticorum l. Gaudent 25. §. an ea ff. familiae
excusandae l. si is, qui 80. §. ult. ff. ad l. falcidia l. et per iurura-
dum 13. §. 1. ff. de acceptilationibus l. ult. ff. de servitute legata l.
loci 4. §. si fundus l. sequent[ur] ff. si servitus erit indicata, l. si com-
muni 17. ff. de stipulatione servorum l. 1. §. quamvis 1. ff. si quid
in fraude patris l. 9. tit. 31. part. 3. Ratio autem dicitur individu-
itates, ut pleraque alia similia, ea frequentius probari solent, quod
servitutes, neque sui natura divisione admittunt d. l. 2. §. et harum
l. ult. de servitute legata quia sunt iura, et qualitates gradus-
que et consequenter res incorporales, quae naturaliter in partes
separatas scindi non possunt, l. 4. §. si etia ff. de usucapionibus
l. 3. ff. pro devictis, neque respectu rei, in qua consistunt possunt per
legem, siue civilitas in partes intellectuales dividi d. l. Gaudent 25. §.
an ea l. arbor 19. §. si per eundem ff. communi dividundo, quia con-
sistunt in nudo facto, siue usu, qui sui natura individuum est d. l. erit
17. ff. de servitutibus, non enim potest factum utendi in partes ita

1

dividi, ut pro parte uti videlicet, pro parte non uti. Iuris pars 19. ff. de usu et habitatione l. si ut ante 9. §. ult. ff. Commodati. Explicant sic praeter laudatos a Richardo in appendice ad tit. Ins. de off. iudicis cap. 11. et n. 247. Valens Mulinus lib. 2. tract. 4. cap. 7. n. 3. cum pluribus Caballe de usufructu cap. 31. n. 12. et sequent. Conanus lib. 4. Comment. cap. 9. n. 5. Petrus Gregorius lib. 4. Synthes. cap. 1. n. 7. Pastadores lib. 1. rerum quotidianarum cap. 6. §. 2.

2. Verum cum usufructus servitus divi-
dua censetur usufructus, §. ff. de usufructu l. 2. §. si usufructus
l. si usufructus §. 2. ff. ad l. Falidia l. et per iurandum 1. 3. §. 1.
ff. de acceptationibus l. et si forte 6. §. si aedes ff. si servitus vindi-
cetur l. excepta 1. §. 1. placet §. ff. quibus modis usufructus a-
mittatur; et tamen, neque admittat divisione quatenus ius, et res
incorporatis est, l. si cum duobus §. ff. de stipulatione servorum iuncta
D. l. arbor 1. §. si per eundem ff. Communi dividundo. Neque quate-
nus in facto utendi fruendi consistit l. unica ff. quando dies usus-
fructus legati cedat l. 1. §. in arbor ff. de usufructu accrescendo, quia
non magis sui natura dividi potest in partes utendi fruendi moe-
rum factu, quam utendi factam dumtaxat in servitutibus praes-
dium l. si qui §. 1. §. ult. ff. ad l. Falidia ex qua, et similibus usum
fructum dividuum esse tenent Otmarus Mulinus q. 9. §. 2. Converso
autem utilitas, quae ex utendi facto resultat, et in plerisque individuis
servitutibus continetur, ac fructus contenti ius usufructus, perinde sui
natura dividi interdum possit, ut aqua in servitute aquae aurientiae
vel decendae, quae mensura, aut temporibus dividitur l. luto §. cum l.
Sequenti de aqua quotidiana et activa l. si partem 2. §. ff. de servitu-
tibus rusticorum l. 2. et 3. de aquae ducto in l. Theodosiano, et fructus
in servitute usus l. item 1. §. 1. ff. Communi dividundo. Conflictus
inter se, quodammodo iuris ratione elucidande Doctores ex nos-
tratis primus Comming illam supra tradita servitute in-

Dividuitatis causam sustineri non posse asseruit, nisi alicuius
 servitus praediorum, et personalium servitus usus in eo proprie
 ab usufructu, quo ad dividuitatem distingui, quod iure usque, siue
 per se, siue quatenus in eo consistunt praediorum servitus co-
 siderentur non continetur alia, aut amplior utilitas, quae pro
 necessitate praedij, aut personae, cui debetur, et ea cuius arbitrio
 necessitas ipsa aestimatur l. plenum 12, §. praeter ff. de usu, et
 habitatione 12, §. 1. l. ergo, §. in fine l. 118. ff. de servitutibus rusticorum
 l. filicidii §. §. ult. cum l. sequenti, ff. quemadmodum servitutes amil-
 tantur; Unde etiam si necesse quoties pluribus servitus debetur
 pro sua tantae parte utilitate servitus quisque percipiat tamen
 iuris intellectu in solidum percipit, quia videtur percipere pro
 necessitate praedij, aut personae, quantum satis est, quo nihil am-
 plius iure servitutis continetur l. si ut certo §. §. ult. ff. Commodati.

l. si ut certo §. §. ultimo.
 commodati.

Conducit recte expensae elegans lex, in l. quae sit 12, §. si quis 14,
 ff. de instructo, et instrumento legato notari ad rem post Favry in
 rationali ad d. l. si incerto §. ult. ff. Commodati Illigenus ad Donellum lib.
 10, cap. 24. lib. A. Gilquennus de praescriptionibus 3 p. cap. 12. n. 1.
 Faguineus lib. 10, controversiarum, cap. 63, n. 44.

Ususfructus quatenus in
 et in facto fructu nihil
 individuum pro parte fructuum
 dividuus quod et admittitur.
 in l. mandus §. §. fundo.
 de leg. 2. l. usufructus §. 7.
 l. item §. de usufructu.

Diversum est in usufructu
 qui quatenus, quatenus in eo est, et in facto fruendi consistit perinde, ac
 caeterae servitutes sit individuum, idesque nec directae communi dividuum.
 Do iudicium de usufructu debetur l. 4, ff. communi dividundo, in l. ca. lu-
 cio 4, de aqua quotidiana, censetur tamen dividuum respectu fructu-
 u qui sui natura et iuris intellectu dividui sunt, et quorum omne
 instrumentum continet, non pro necessitate praedij, aut personae
 l. Mevius §. §. fundo ff. de legatis 2, l. usufructus §. 7, l. item §. ff.
 de usufructu. Ad circo ratione illam individuitatem, quam circa
 servitutes esse sorsitam ex Tabina proponit, probatque Paulus
 in d. l. arbor 17, §. si per eundem ff. communi dividundo ibi

l. arbor 19, §. si per eundem
 communi divid. l. si cum duobus
 §. de stipulat. herorum.

Quoniam nulla eius iuris separata Communio intelligi potest
 Et exponunt post Fulgodium ibidem n. 2, Cujacius lib. 2, res-
 ponsorum Papiniani in l. libertus 31 §. ult. de negotijs ge. re;
 non probat idem Paulus circa usufructu in l. si cum duorum
 32. ff. de stipulatione seruos, cui iungendus post Stuerium
 ibi Cujacius lib. 11, Obsenat. cap. 12, Otomanus lib. 9, Obsenat.
 cap. 3, unde et iudicio utili communi diuidendo de usufructu a-
 gi posse inter omnes constat. D. l. si cum duorum 32, l. et pub. 16
 ff. familiae excusandae l. si cuius 2, §. sed si inter duos, alias in-
 cipit, lex aequissima 16, ff. de usufructu l. communi 7, §. sed etri
 et §. cum de usufructu ff. communi diuidendo, D. l. 4 ff. de aqua
 quotidiana. Idemque usufructus exemplo in Commoditate ali-
 am, servituti, quatinus licet distribuenda Sabiniiani admisse-
 runt D. l. 4 ff. de aqua quotidiana l. cum duobus 52, §. item si
 in communi ff. pro socio l. si partem 2, ff. de servitutibus ru-
 rorum l. item 16, §. 1, ff. communi diuidendo, post quae etiam distri-
 butione ius ipsum servitutis individue proprium cuiusque in
 solutum manet l. aquam 16, ff. quemadmodum servitutis amittat
 l. era 23, §. quaecumque ff. de servitutibus rusticorum praediorum
 l. aqua 16, ff. quemadmodum servitutis amittantur l. si prius 17, ff. aqua
 pluvia arcenda. Et uno tantum modo imponitur l. 4, et §. 5, ff. de servi-
 tutibus, quamvis in eodem figuratae potius quam vere in capite di-
 cendi dicatur respectu sicut in commissioni usus, in quo consistit l. 1,
 §. duo autem 3, ff. de aqua quotidiana D. l. arbor 17, §. ult. in quibus
 explicandis difficultati manus dare cogitur Antonius de Leon in l. 4
 n. 3, ff. de servitutibus, et inter praeterea vult post Bartolaeum et al.
 Otomanus illud §. 2, in fine et in epistola ad tit. ff. de servitu-
 tibus n. 15, sicut in speculo glora 10, in prin. n. 9, Molina de iustitia
 et iure disp. 205 n. 37, et 39, Richardus in appendice ad tit. In l. de fidei-
 iudicio cap. 11 n. 174.

l. 1. §. duo autem. 3. de
 aqua quotidiana. l. arbor.
 17. §. ult. imovatis

Obicitur. l. liberto. 31. §. ult. d. de pign. gest. et explicat. arg. elegans, et electa. pedes est apud Papinianum in l. liberto 31. §. ult. et l. arbor. 19. §. si per eundem. De negotijs gestis, ubi, cum quis de servitute aquae amovenda, et dm. r. muni dividendo. Deducenda debita communi praedio, et consequentes sumptus eiusdem dominis litigasset tradidit, et sententia praedio dari, et sumptus necessarios probabileque in communi lite factos repeti posse a socijs pro parte actione negotiorum gestorum, quae et in simili specie datus in l. arbor. 19. §. si per eundem. §. communi dividendo. Atqui haec actio non competit quoties communio ratio, et necessitas, neque ipsius individualitas cogit in commune erogare. Tunc enim locus est potius, aut in ditijs communi dividendo, aut familiae exciscundo. Ita consequenter l. 8. §. celus 4. et §. penult. l. haeredes 5. §. si unus 15. et §. non tantum 16. §. familiae exciscundae l. si quis 6. §. si te autem et §. si damni §. communi dividendo. Sed quatenus ultro quis, et negotium socij gerens pro eo expendit cum possit sine parte illius partem suam administrare l. de communione 4. §. de negotijs gestis d. l. 8. §. si autem et §. si damni §. communi dividendo. Ergo fatendum est praedictam servitute aquae esse dividendam. Quae res, ut dextris explicatis ommissis traditis ad Accursio in d. l. liberto 31. §. ult. antiquioribus et Fabio ibidem Pacio cent. 2. q. 63. observari iam pridem in §. de actione, qua sunt in communi servitute factos repeti oportet Sabini, Casu plerisque Sabinianae sive Casianae scholae auctores existimasse bandam esse communi dividendo actionem, aut pro socio quia communio, et individualitas servitutis fecit, ut necesse esset etiam pro parte socij expendere, ut ex Casio proponitur, quo ad actionem pro socio in l. cum duobus 34. §. item si in commune. §. pro socio et quo ad utramque actionem communi dividendo, et pro socio refert Paulus Tit. 6. ad Sabinum in d. l. arbor. 19. §. si per eundem §. communi dividendo. Et conducunt in eandem sententiam ex Juliano quoque Sabinianum esse dicitur ex l. 2. §. ult. §. de origine iuris et ex alijs iuris

invis auctororum ad Sabinum libris sex, in l. 4. et 5. ff. de aqua quoti-
 diana l. si cum duorum 32. ff. de stipulatione servorum l. si parte 25.
 ff. rusticorum praediorum. Verum haec Casianae scholae traditio
 tametsi non aperte improbat dicta tamen erisa est. plerisque sub-
 tili illa ratione, quia Communi dividendo, et pro socio alio non pro
 parte duorum plurimum commune, quaeque in partes dividi potest
 supponunt. Servitutis autem ius, siue usus non potest considerari ta-
 qua pro parte communis, neque dividi in partes separatas, siue, ut
 loquitur Paulus, nulla eius iuris separationem Communis intelligi
 potest d. l. arbor 17. §. si per eundem d. l. si cum duorum 32. ff. de stipulatione
 servorum iunctis circa traditis prior tract. cap. 4. n. 3. proinde placuit po-
 tius plerisque actione negotiorum gestorum competere ea forsitam civi-
 li, neque ineleganti ratione. Quia cum servitutibus pluribus debita ius-
 tusque proprius uniuscuiusque in solidum sit, potuit socius suo
 nomine in solidum causa servitutis defendere, et in eam ergo-
 n, et consequenter socij negotium gessit, dum Communi nomine
 expendit, aut defludit. Quomodo vel proponitur vel proponenda
 est species in d. l. arbor 17. §. si per eundem ff. communi divi-
 dendo, ubi Fulgositius n. 2. et in d. l. libertus 31. §. ult. ff. de negotijs
 gestis, ubi Cujatius lib. 1. responsorum Papinianj.

Deinde ex eisdem prin-

5. cipijs sua attendenda est tenebricoso Marcelli loca in l. 3. ff. de ser-
 vitutibus legata, ubi quatuor species, quo proponuntur ordine expli-
 canda sunt, prima est, cum Mevio fundus Scianus, et ad eum tra-
 per fundus Titianus, et postea Caius, idem Scianus fundus per cri-
 dicatione, sine eria legatus. Quo casu, cum Mevius et Caius in e-
 iano fundo sint re coniuncti, et concursu partes habeant l. con-
 iunctim 80. de legatis 3. si uterque fundum agnouerit et eria
 cavent inutile eria legatus est. Quia cum una, et individua ser-
 vitus sit, neque in solidum, neque pro parte adquiri a Mevio po-

Explicitus. l. 3.
 de servitute legato.

est fundo Communis, in quo alter legatarius parte habet, l. si unus
l. 9. ff. de Servitutibus rusticorum, sed si deliberante Cajo prior Mevius
legatus agnouerit, et postea Cajo repudiet, tamen dubitari poterat an eras
legatus interuideret, quia ante repudiationem Cajo adquire non potuit Mevius
qui tunc pro parte tantum fundi dominus erat. Magis tamen ex sum est
etiam in solidum Mevius adquire, quia Cajo repudiante perinde habetur
ac si Mevius soli fundus legatus esset, quia cum solo concursu partes
habent, antequam Cajo concurrat solidum fundum Mevius habet l.
Titio 34. cum l. sequenti ff. ad l. Aquilia. Secunda species est cum uni
legatario fundus sub conditione, et ad eum eras pure per vindicationem
legatus, tunc enim si pendente conditione fundi cessavit dies legati eras
inutiliter cedit, quia nondum legatarius fundum habet, cui eras adquiratur
l. 1. in fine communia praediorum. Via autem pure legata, et per vindi-
cationem statim legatario adquiratur l. si partem 29. §. ult. ff. quemadmodum
servitutes amittantur, aut nunquam adquiratur, quia postquam cesset sus-
pendi non potest l. ult. in fine communia praediorum l. cum filius 76.
§. servus ff. de legatis 2. Tertia species est, cum unum fundi parte pure
parte autem sub conditione, et eras pure legata est, vel uni vel duobus, quo
etiam casu, si eras et parte fundi pure legati dies cessavit, pendente
adhuc conditione alterius parte fundi interuiderit eras legatum, quia
neque adquire in solidum potest si qui solam partem fundi habet ante
quam conditio alterius parte existat, neque pro parte fundi potest
cum uno, et indiuidua servitus sit. Quarta species, et quidem ob-
curios est, cum ex duobus dominis fundi communio eras uni pu-
re legata est sub conditione alteri, qui pendente conditione decessit
In qua q. ut in superioribus respondit esse Marcellus signat eras
legati, evanescent, quia neque ab uno eo dominis, cui pure legata fuit
adquiri potest, cum parte tantum habeat in fundo, neque ab utroque
in solidum potest, cum ille cui sub conditione legata est pendente co-
ditione decessit, neque ad haeredem legati transmittat l. unica §. in

ante De caducis tollendis, sique explicanda sunt, et referenda
 ad Legatum in d. l. 3. de servitute legata verba illa pendentē condi-
 tione decussisset cum Ottomano lib. 13. observat (alia et amicitia)
 cap. 23. in qua sit aliter Bartholus, Albericus, et alij in d. l. 3. Aliter
 Cujatius et lib. 1. observat cap. 23. ubi per decussisset reponit dies ces-
 set. Porro ratio illa, quae subiungitur in fine d. l. 3. cum quaestio-
 ni immediata non congruat, in qua non nisi absurdi dici potest
 ab uno ex dominis fundi Communis Solidum fundu q. pro parte in habet
 vindicari ex legato potuisset referenda est omnino ad primam et
 primariam leg. speciem, cuius occasione castitiae, quae sequuntur sunt
 in interpositae evidentes, vel integra eius ratio sit, idcirco Titia et Me-
 via fundum vindicantibus viam Mevia ad fundum relicta, eva-
 nescere, quia neque ad quoniam pro parte fundi potest cum individua
 sit, neque in Solidum cum alterius legatarij, scilicet Titij, qui parte
 in fundo vindicat personarum impedimento Tit. quo minus a Mevia so-
 lidus fundus cum ea possit vindicari. Præterea ex superioribus
 elucidatis est elegans Papinianus responsus in l. cum filius 76. ff. de legat. 2. ubi cum filius
 legatis 2. ubi cum filius de inofficioso test. matris contra singu-
 los eius heredes egisset divisis tribunaliibus (nempe centum
 virorum) qui in varia tribunalia iudicabat de inofficioso test. Titia
 13. l. qui repudiantis 17. ff. de inofficioso test. si ab uno herede
 in uno tribunali victus in alio tribunali alios vicisset
 Papinianus respondet coheredes victos non habiturum præcep-
 tiones seu prælegata ei relicta, quae pro parte coheredum
 valere poterant si victi non essent, nec debent iam possunt, cum
 victi sint, et si filius portiones hereditarias abstulerit, si-
 cut, et pro his partibus actiones alij legatarij non dantur.
 Quamvis competant pro parte coheredis vincentis l. nam et si
 15. §. ult. l. circa 27. ff. de inofficioso test. sed in libertatibus a
 matre test. relicta, quod pro parte inofficioso est pronuntia-
 tum cum individuis sint, ideoque vel in solidum perire debeant

6,

Explicat. l. cum filij
 76. de leg. 2.

vel competere in *Stiduz* suasset eorum favor sic accipi rem du-
 biaz debere, ut competere potius, quam perirent *l. Quibus 30*,
De liberali causa l. domino 16, ad *Senatusconsultu* *Stilianianu*
l. alieno 31. §. 1, de *fideicommissarijs libertatibus l. qui graui 11*,
de iure Codicilloru, proinde una *Saure* *vincente* *directae* *libertatis*
ex test. competunt, et *fideicommissarij* *praestantur* in *Stiduz l.*
cum duobus 13, *de inoffitioso l. iudicatu 29*, *ff. de exceptionibus*
rei iudicati, quod tamen in *proposita* *specie* *producendum* *non est*
ad *seruitutes*, qui pro parte *minui* *non possunt*, ut *inquit* *Papini-*
anus in d. l. cum filio 76, quia quamuis ille *perinde* *ac* *liber-*
tatis *sint* *individa*, *nec* *pro* *parte* *possint* *perire*, *non* *sunt*
tamen *perinde* *favorabiles*, et *ideo* *cum* *pro* *parte* *praesta-*
ri *nequeant* *Stilla* *Summaque* *iuris* *ratio* *facit*, *ut* *omni-*
no *nihil* *praestetur* *l. penult. in fine ff. de iure Codicilloru*
qua, *ita* *accipiunt* *Petrus* *Faver* *lib. 2. semetip. cap. 15*, *Stilla*
nus *Facet* *lib. 3. coniect. cap. 11*, *Cujacius* *lib. 1. §. 9*, *Papini-*
ani, *in l. qui graui 11*, *de iure Codicilloru*, *Aequitate* *tamen*
impetita, *et* *legatarius* *ab* *haerede* *victore* *integram* *seruitute*
petere *potest*, *et* *haeres* *in* *parte* *ae* *estimationis* *seruitutis* *pre-*
stabit, *quia* *individa* *sic* *potest* *ab* *eo* *praestari* *pro* *portione*
haereditatis *qua*, *tenet* *l. loci 4. §. si fundus ff. si seruitus*
vindictur, l. haeres 23. §. an ea ff. familiae evocandae *Stu-*
ante, *filius* *qui* *videt* *paratus* *sic* *consentire*, *ut* *integra*
praestetur *seruitus* *accepta* *in* *ae* *estimatione* *pro* *parte* *hae-*
reditatis, *qua*, *habet* *obstaculo* *doli* *exceptio* *legatario* *nisi* *ae-*
estimationis *parte* *stet*, *idque* *comprobat* *Papinianus* *in d.*
l. cum filio 76, *exemplo* *quartae* *falcidae* *qui* *cum* *non* *possit*
ipso *iure* *deduci* *ex* *legato* *seruitutis*, *quia* *individa* *est* *repet-*
itur *legatarius* *doli* *exceptione* *si* *seruitute* *petat* *non* *obla-*
ta *ae* *estimatione* *quartae* *partis* *l. is qui 80. §. ult. ad l. falcidia*
l. pure 5. §. 1 ff. de doli exceptione, *notat* *Cujacius* *lib. 6. respo-*

Interpretatur. l. gen.
de iure codicilloru.

Sorum Papiniani in d. l. cum filius 76. et lib. 7. q. 3. Papiniani
in l. 5. §. De usufructu.

7
Haec de indivisitate servitutis non nisi stipulatio damni infecti
mihi scriba plebi litteratorum adnotasse interim satis. Jam de
divisitate, vel indivisitate obligationum faciendi, primarij sit demeratio §. plerumq.
clementis, qui proposuimus priori tract. cap. 4. n. 4. et persequuntur promiserint, et pluribus
plenius ex nostratibus, post multos Richardus in appendice ad tit. promittat. An autem unus
Inst. de fidei iudicio cap. 12. Valentinus Illuz lib. 2. tract. 4. cap. 6. solus fuerit dominus adiu-
quidam etiam non passim erulgo nota, aut notata Levi et tumultu-
aria opera colligemus inter quae primum sit, quod deducitur
ex l. 4. §. ult. hoc tit. l. plures 27. l. ex damni 40. §. quoties 2. §. de
damno infecto l. supra 11. §. filii, §. de aqua, et aquae pluviae l.
2. §. ult. §. de praetoris stipulationibus. Nempe stipulatione
damni infecti, qua domini vitiosorum adium loci, vel operis
eo quibus damnum nondum factum in futurum metuitur, qua-
si ea res, siue damnum fuerit praestituros. Et cavent l. in sac
2. §. de damno infecto. esse eoque divisam, ut neque plures do-
mini vitiosorum adium promittere cogantur nisi pro parte quicq.
sua, neque plures domini, aut eorum haeredes, quibus cauen-
dum sit possint stipulari, aut ex stipulatione petere nisi pro parte
sua, unde et in iure interrogatus, quotia ex parte praedij domi-
nus sit Respondere cogitur, ut sciatur, quotia etiam ex parte
cautionum damni infecti praestare debeat l. non alienum 10. ubi
Cujacius lib. 48. Pauli ad edictum l. qui servum 20. §. ult. ubi idem
Cujacius lib. 2. q. 3. Pauli §. de interrogationibus in iure facien-
dis. Et socio, qui in solidum de damno infecto cavet, atque ita etiam
pro socij parte, quia potuit ex divisitate cautionis pro sua
tantum parte cavere, quatenus ultra eam cavet, et negotium so-
cij gessit datur in socium actio negotiorum gestorum, non commu-
ni dividendo l. si communes 40. de negotijs gestis l. si quis 6.
§. si damni §. communi dividendo, cum tamen si unus solus

critiosarum aedium dominus sit, aut in solidum de damno infecto
promittere, cauereque debeat, aut missione actoris in aedium posse-
sione pati, atque eo saltem respectu, et casu ius stipulationis da-
ni infecti individuitati noxalis actionis comparatur. I. enim

Interpretatur. l. aedium
23. de pecul. l. in singulari
23. de damno infecto.

23. ff. de peculio, l. in stipulatione 23. de damno infecto. Quas ita
accipiunt post antiquiores in d. l. in stipulatione 23. Cujatius lib.
2. q. Pauli in d. l. qui seruum 20. §. ult. ff. de interrogationibus in
iure faciendis Traues in rationali d. l. Aedium 23. Caeterum extra
eum casum, et quoties plures domini sunt, a quibus cautio
exigitur vitia multae stipulatio damni infecti, quae ut pote
diuiduam pro sua quisque parte praestat ab actione noxali
quam ut pote indiuiduam singulos dominos serui, qui noxa no-
cui tenentur in solidum constat l. 1. §. noxae 14. ff. Si quadrupes
pauperem fecisse dicatur, cum adductis supra hoc tract. cap. 1.
not. idcircoque cum de actione aquae pluviae ascendae ob opus
in communi plurium fundo factum ex quo aqua pluvia cre-
no nocet dubitaretur, utrum contra quemque dominorum in
solidum dari deberet exemplo noxalis actionis an potius
contra singulos pro parte sua, sicut in actione damni infec-
ti sit obtinuit magis id seruandum in aquae pluviae actione
quod in actione damni infecti. Et consequenter damnari sin-
gulos pro sua diuidua parte l. supra 11. §. officium ff. de aqua
et aquae pluviae, eoque iure utimur, siue ex plurium fundo aqua
noceat, siue plurium fundo nocentur, ut tam respectu actoris,
quam rei diuidua sit petitio, et damnatio, et pro parte fiat
d. l. supra 11. §. quod si fundus, l. si tertius 6. §. 1. ff. de aqua,
et aquae pluviae.

Substantiam tamen oportet, obstat enim quo-
minus progrediamur dignissimus interpretata, aut potius vin-
dice Pauli locus in d. l. supra 11. §. 1. ubi ex casu proponitur si-
ue ex communi fundo, siue communi aquae pluviae nocent, et

unus ex dominis communis fundi, cui noceat egerit, et resti-
 tio operis hinc aestimato, facta sit ceterorum actionem eva-
 nescere. Vel si cum uno alium sit, et in praesentem ceteros
 liberari. Ac proinde supponit, et restitutionem operis, et quod ma-
 gis est hinc aestimatione in solidum, vel uni, vel ab uno praes-
 tati, alioquin si pro parte dumtaxat eius, cum quo alium est fe-
 ret initium, et ineptum esset ceteros pro cuius partibus liberari;
 et difficultas crescit ex eo, quod subiungitur, id quod sociorum no-
 mine datum sit recuperari posse per arbitrium Communi dividendo
 et Consequenter supponitur non sponte, ut in actione damni infec-
 ti, sed individuitatis ratione cogente solidum ab uno ex sociis praes-
 tati ex traditis in d. l. si Communes 40. ff. de negotijs gestis l. suc-
 cedes 25. §. non tantum, et §. si unus ff. familiae excusandae l. si
 quis 6. §. siue autem cum sequenti ff. Communi dividendo. Quae
 pluviae ascendae actio non est dividua, ut stipulatio damni infec-
 ti. Deinde, et quo ad hanc ipsam non est eam dividua, ut diximus
 perveniri ex eo indetis, quod neque restitutio, neque defensio pro parte
 contingere potest ipsi promissori, ut generaliter de stipulatione damni
 infecati, et similibus proditum est in d. l. 4. §. ult. Soc. tit. ad in sti-
 pulatione damni infecati, et venit defensio d. l. si Communes
 40. de negotijs gestis, et venit restitutio operis, l. in parietibus 33. cuj
 legibus sequentibus, l. in reficiendo 41. ff. de damno infecato.

9 His difficultatibus
 enodatis, simulque confirmandis supra traditis de dividuitate
 cautionis damni infecati, et actionis aquae pluviae ascendae obser-
 vandum est rationem propriae eorum individuitatis in eo, consis-
 tere, quod illarum ius et potestas plerumque, et principaliter
 non ad factum aliquod refertur aut obligat, sed ad praestabi-
 ne, incertae pecuniariae quantitates, eius, quod intulerit ob damnum
 futurum, quae sane quantitates, cum sui natura, et omni respectu

Diuidua sit ex notatis supra cap. officii et cautione, actionemque diui-
dua, que eam continet, quomodo haec ratio fieri exprimitur circa cautio-
nem damni infecti in l. 4. §. ult. de praetorijis stipulationibus iuncta l.
damni 18. §. sed si creditor ff. de damno infecto, unde et eam diuidua
esse agnoscunt communiter post Bartholomaeum classicum in l. 4. §. ult. Soc. tit.
Cuyatius ibi et lib. 73. Pauli ad edictum in d. l. 2. §. ult. de praetorijis stipula-
tionibus, Taurus in rationali d. l. si communis 40. ff. de negotijs gestis
quaeque perperam dubitet Cuyatius in d. l. 4. §. ult. n. 97. Et confirmatur cir-
ca actionem aquae pluviae arcendae in d. l. supra 11. §. officium. Plane quo casu
ultra quantitatem, siue aestimationem pecuniariam damni petatur et restitutio
siue demolitio operis, ex quo damnum sequitur, est, quod non nisi aliquando
in cautione damni infecti venit l. nam si non fiet 37. ff. de damno in-
fecto, cum demolitio, siue restitutio operis sit manifestata, et consequens
individa d. l. 4. §. ult. Soc. tit. l. pen. §. quae res ff. de operis noui nuntiatio-
nis l. 2. §. 1. de praetorijis stipulationibus iuncta regula l. stipulationes 79.
§. 1. l. in executione 85. §. secunda Soc. tit. l. 1. §. si unus fructus uero, sed ope-
ris, l. si is qui 80. §. ult. ad l. falcidia, est utique respectu eius restitutionis
individa cautio damni infecti, atque ita facile accipi sententia potest
l. 4. §. ult. Soc. tit. quamuis et alia eiusdem tenoris idonea interpretatio sit de qua
postea, sed et eadem ratione actio pluviae arcendae quatenus individua fac-
ta, respectu restitutionis operis ex quo aqua pluviana nocet et ultra dam-
ni aestimationem datur, ut id opus restituatur, sicut restituitur l. si con-
ditus 6. §. ff. ff. de aqua, et aquae pluviae, est etiam eo respectu indivi-
dua, et ex pluribus dominis communis fundi unumquemque, cum
quo primo actus, sit ad restitutionem operis in solidum adstringi d. l. 4.
§. ult. Soc. tit. Notant ad rem post classicos Donellus lib. 15. comment.
cap. 47. ad finem. Quamuis, ut diximus diuidua sit, et pro parte du-
tagat actoris, vel nisi competat, quo ad aestimationem damni d. l. si
tertius 6. §. 1. d. l. supra 11. §. ff. cum sequentibus.

Hic principij suppositis pro cap.

casus d. l. supra s. 1. a firmandum est, si vel ab uno, vel cum uno ex
 dominis communis fundi, ex quo, vel cui aqua pluvia nocet alibi
 sit aqua pluviae arcendae actio, et restitutio operis scilicet in
 solidum, iuxta ipsius individuitatem, litisque aestimatio facta sit
 sic enim lego intelligiturque damnum ex opere facti, et aqua pluvia se-
 cuti aestimatio, quae vel potest dividua facta fuit pro parte actoris,
 vel rei, quamvis aliter fauer emendans perperam litisque aesti-
 matio de erroribus decade 93, l. 10. Caeterorum actorum actionem
 scilicet actionem aquae pluviae evanescentem, et caeteros nos, eadem actio-
 ne liberavi, illa propria, et privilegata ratione, quonia actio aquae
 pluviae datur, et contestatur de restitutione operis facti ante litem
 contestatam, non vero de damno praeterito ante litem contestatam, aut
 secuto post rem iudicatam, sed de damno futuro, nempe quod ex opere fac-
 to ante litem contestatam, secutum est post eam, et ante senz d. l. si tertius
 6, s. ff. d. l. supra 11, s. ff. l. ante eod. 14, s. in hoc cum sequenti de aqua
 et aquae pluviae. Proinde cum operis restitutio in solidum damnumque aesti-
 matio pro parte actoris, vel rei praestata est extinguitur necessitas cae-
 terorum, et in caeteros actio aquae pluviae, quia nec superest opus, cuius
 restitutio petatur, aut cuius nomine hic contestatur. Neque ex eo opere
 quod iam non est damnum futurum sequi, aut timeri potest. Plane quod
 quid in opere in solidum suo sumptu restituendo, unus ex dominis, cui
 quo actio est ultra suam partem expenderit, et eo nomine sociorum
 dederit, recuperare potest actione communi dividuando, quia id ratio-
 ne communione, et individuitatis facti restitutionis cogente praes-
 tatur, non sua sponte, aut negotium sociorum genus d. l. haeredes
 2, s. non tantum, et s. si unus ff. familiae eviscundae aliter atque
 si rem dividua, qualis est aestimatio damni ultra in solidum pro
 sociis praestata. Quo casu ei daretur actio negotiorum gestorum, ut in
 d. l. si communes 40, ff. de negotijs gestis, d. l. si quis 6, s. si damnum
 ff. communem dividuando. Atque ita interpretantur. ff. supra 11,
 Accursius, et Bartholomaeus ibi, Cujacius lib. 49, Pauli ad edictum.

illa difficultas quam deduximus ex d. l. 4. §. ult. Soc. tit. ut inde
 vincemus. Si stipulatione damni infecti de qua et alij sermo in
 d. 4. ult. individua esse propter individuitate defensionis, vel vel
 iam obligationes omnes in quas factum defendendi deducitur
 individuum iure censentes respectu defensionis, vel probatur in
 l. in executione §. 8. in solido l. cum ex causa 139. Soc. tit. l. si
 rem 62. §. 1. de iudicibus l. 4. ff. si ex noxali causa agatur l.
 Saendes 25. §. 1. si unus ff. familie viciscundae l. non tamen 38.
 l. hie l. 42. §. ult. de procuratoribus l. loci 4. §. sed si duorum ff. si ser-
 vatus vindicetur l. iam tamen 9. §. si tamen l. ex clausula 17. ff. iudi-
 catum solui, ex quibus iuribus ita generaliter defendendi factum
 et obligationem esse individuum docent magis communiter post
 Barthol. clavic. teste Jafone in d. l. 4. §. l. 4. n. 43. Alciato n.
 139. post alios Jaquimus lib. 10. controversiarum cap. 54. et 63. n.
 101. et sequentibus. Sed quod attinet ad cautionem damni infec-
 ti respiciendum creditur esse proprie ac plenamque in eam cautionem
 siue dum peccatur, siue cum ea iam praestata agitur, neque ves-
 titutione operis nisi aliquando, ut supra diximus n. 7. neque def-
 fendendi factum veniri sed obligationem praestationemque aes-
 timationis pecuniarie damni infecti, seu nondum facti, qui quia
 individua est individua cautionem facit d. l. 4. §. ult. de praetoris sti-
 pulationibus ex quo, et apparet verum illum ipi autem in d. l. 4.
 §. ult. de individuitate restitutionis, et defensionis non esse ref-
 ferendum ad cautionem damni infecti, sed ad stipulationem dupli et ope-
 ris novi nuntiatione quibus proprie ea sententia congruit, ut post
 plures explicant Jafon in d. 4. ult. n. 4. Cujatius ibide.

Obligatio faciendi, et que
 de facto sunt individua ut
 cui, nisi. et hinc. et textu
 in l. 4. §. cat. h. n. d.

Superst. ut Suius. Capit. inscriptio postulat, videlicet ut iniqua-
 mus sent. lex, in l. eadem 4. §. Cat. Soc. tit. Suggestimus enim ex
 Suius. Capit. inscriptione obligationes faciendi, et que in falso

Consistunt individuas esse, et probatur stipulationes 72 §. 1. In
 executione 89 §. secunda ad opus 1. 1. §. In usufructu vers. sed opus §.
 ad l. falcidia. Cui principio obicitur distinctio Catonis in d. l. 4. §. Cat. l. 6.
 si obligationi faciendi subiecta sit pena quaerit Paulus, utrum stipu-
 latione commissa ab uno ex haeredibus promissoris contra faciente pe-
 na committatur in solidum, id est ab omnibus haeredibus ut loquitur
 Iuriconsultus, et distinguendum esse cum Catone respondet. Aut fac-
 tum cui pena subicitur est individuum, ut iter fieri aut est dividuum,
 ut amplius non agi, et Titius haeredemque eius rati, habitum; In pri-
 ma specie ubi factum individuum est in solidum penam committi do-
 cet, atque ab omnibus haeredibus promissoris pro portione haeredi-
 taria solvi debere quod unus peccaverit. In secunda vero specie ubi
 factum dividuum est haeredem dumtaxat committente stipulationem
 pro sua parte haereditaria teneri ad penam, docet Paulus. Atque ex
 haeredibus stipulatoris illum solum acturum contra quem petit, est l.
 inter 44. §. Niquis §. ff. familiae excircundae; ex quo colligitur principium
 illud ad verum facta in obligatione, deducta esse individua, nec fir-
 mi, nec perpetua esse. In cuius difficultatis expositione illud in pri-
 mis notandum est obligationes in non faciendo conceptas, de quibus
 in §. Cat. rectissime commemorari inter obligationes faciendi, l. 2. §. itz
 si in factis §. hoc tit. et ibi Cuius, nam obligatio per te non fieri et
 ibidem dicitur consistere in factis. Ratio est in l. in illa 50 §. hoc tit.
 quia videlicet promissor se curatorem exponit ne contra fiat.

1.3.

Celebris est Gu-

ius §. difficultas, qui ut inquit Pauer lib. 3. coniectz cap. 7, non modo explicat. l. 4. §. cat. h. tit.
 obscurissimum tractat continet, sed etiam verba usque adeo ambigua, ut
 circumspecta, recte ex his conici posse videatur. Duplex in eo ver-
 titur quaestio, altera de individuitate atque de individuitate atque
 individuitate factorum, altera de individuitate atque dividuitate
 paenae factis subiectae, quae secunda ex prima pendet secundum
 Catonis sententiam ibi differentiam hanc esse rationem. Quod autem

facta que praeiuste in
faciendo consistunt, hanc
obligatio pergens individua
est.

atque ad diuinitatem atque indiuiduitatem factorum expeditur, ut
si distinquamus facta, que praeiuste in faciendo consistunt, ex
sunt solum solum in uela, fabricari, atque in similia, illi enim
rem obligatio, nisi transierimus ad aeternitatem, pergens indi-
uidua est. L. stipulationes 7 2. L. in executione 4. Secunda ad opus
f. Soc. tit. 1. fiducommissa 11. 4. si in opem 23. et 4. ult. f. De legatis
3. l. 1. 4. si ususfructus. l. si in 83. 4. 1. f. ad l. falcidia quia ut ibi
habetur nullus, ualuerit, aut theatrum, aut stadium, fecisse intelli-
gimus, quia ei propria forma, que ex consumatione contingit no-
dedere. Atque de his factis procedit nostra conclusio consensu
Cujacius ad, l. 2. 4. in factis, f. De uerbis obligationibus Donell
lib. 15. comment. cap. 6. Faues d. lib. 3. coniect. cap. 7. Alia sunt

facta autem quae nec
in faciendo, sed in non faciendo
consistunt, aliqua diuina
aliqua indiuidua sunt, nam
haec stipulatio pertinet
quominus ire agere licet in
diuina est, illa autem ampli
non agi aut Titium ratum
habitorum diuina est, et
quare.

facta, que non proprie in faciendo, sed in non faciendo consi-
tunt, de quibus aliqua diuina sunt, aliqua etiam indiuidua.
Obiurgue exemplum reperitur in d. 4. Cato, nam haec stipulatio pert
te non fieri, quominus ire agere liceat, siue quod idem est iter fieri
haec stipulatio pertinet fieri indiuidua omnino est quo ad obligationem, et ratio illa euenissima assignat
quominus ire agere licet in in l. in executione 4, quod si stipulatus, ibi quonia, licet ab uno pro
diuina est, illa autem ampli, prohibeo, non tamen in parte, prohibeo, quod certum est nam si ex plu-
ribus promissoris haeredibus, me unum tantum ire, et agere pro-
hibuerit in solidum, prohibeo, ac proinde est, ac si omnes haeredes
impediant, nam non magis, eam, atque agam uno prohibente ac om-
nibus, itaque huius stipulationis indiuiduitas, ex iuris ratione
certa est, nam nisi in solidum, peccari in illa non potest, ut loquitur
Paulus. Caeterum aliae sunt obligationes in non faciendo diuinae
verbigratia, amplius non agi, siue quod idem est Titium, haeredemque
eius ratum habiturum, nam huius stipulationis potestas eo spec-
tat, ut amplius non agatur, aut petatur. l. procurator 23. l. amplius
15. rem rata, haberi notat Cujacius ad d. 1. 4. 4. Cato. Nam, autem
stipulationum diuina est obligatio l. iter 44. 4. si quis stipulatus
6. f. familiae exercundae. Ratio autem huius diuinitatis ea est

quia si unus ex his gratia ex promissoris haereditibus amplius egerit
aut ratum non habuerit pro sua dumtaxat parte haereditaria age-
re poterit l. ea que 6. C. familiae excusandi. videlicet, quia tantum pro
parte sua agere poterit; unde est, ut stipulatoris amplius non intes-
sit, quam pro illa parte haereditaria agere poterit pro qua convenit
ab uno ex promissoris haereditibus, aliter atque contingit in 1. specie
per se non fieri, quominus ea, eademque, nam altero prohibente in so-
lidum, intesit stipulatoris, quippe in totum prohibetur, d. 1. in executione
§ 5. §. quid si stipulatus, atque in totum, cavet servitute promissa in spe-
cie vero amplius non agi, aut sibi, ratum habuerit, uno ex haeredi-
tibus agens, aut ratum non habente pro illius tantum parte, qui agit,
et potest intesit promissoris. Qua distinctione cognita expedita est
quo ad hanc partem, huius tractus difficultas, quod eleganter exposuit
Donellus supra loco citato.

14.

Ingenitior adhuc restat huius textus difficultas, que resultat, non ex eo, quod supponitur facta videlicet esse divi-
dua, atque individua, sed ex integra textus decisione; nam si obligatio-
ni facti adiecta sit poenalis stipulatio certae quantitati, et quaera-
tur, an uno ex haereditibus promissoris contra faciente committatur
poenalis stipulatio contra omnes haeredes, an potius contra eum so-
lum, qui contra fecit pro sua portione haereditaria distinguitur inter
obligationem praecedentem, facti dividiui, et individui. Et si dividiui
facti fuerit cum solum haeredem, qui contra fecerit teneri ad poenam
pro portione sua affirmatur in d. 1. §. 4. C. de; si vero facti individui
prior obligatio fuerit contra omnes haeredes pro portione haeredi-
taria poena committitur. Ergo cum obligatio facti dividiui non sit
sui natura magis dividiua, quam obligatio dandi quantitate, et spe-
ciem, quin imo haec dividiua magis, quam illa, quia factum, quatenus
morum, factum est divisione, non recipit 1. stipulationes 72 §. 1. l. in
executione § 5. §. secunda ad opus hoc d. l. 1. §. si usufructus veri, sed
operis ad 1. falcidia, quantitas vero, aut species semper saltem

Stipulatio ex 1. ult.
§. ult. hoc titulo.

in partibus intellectualibus diuisione, admittunt, l. 2, §, et Saru, l. in stipulatio-
nibus 54. hoc tunc necessario fatendum videtur, aut perinde paenam adiectam
obligationi dandi, aut facti diuidui contra haeredes omnes committi
in solidum contra d. l. 4, §. Cato, aut si in obligatione facti diuidui, non
committitur paena nisi aduersus haereditatem, qui contra fecit, et pro
portione illius haereditariae idem fore admittendum paena adiecta
obligationi dandi contra d. l. stipulatio 5, §. ult. Neque in hac diffi-
cultate explicanda animo nostro satisfaciunt distinctio inter obli-
gationem dandi, et faciendi tradita a Ioanne antiquo glossografo
apud Accursium in d. §. Cato verbo solum paenam, quam sequitur
post alios Jason, ibi n. 33. Socinus, n. 28. Connanus lib. 3, conu.
cap. 2, in fine Cifanius in d. l. stipulatio 5, §. ult. Quia reuocatur ei
distinctio exemplum, ea compromissa si arbitrio sententiae non pa-
reatur, quod est paene adiectae obligationi facti, et tamen in ea
idem statuitur, atque in adiecta obligationi dandi d. l. stipulatio 5,
§. ult. ubi considerat ita Donellus, Faquineus lib. 10, controversia
n. 77.

15.

conclutivum in dicitur l.
4. §. Cato. cum d. l. 4. §. ult.

Quare si, et alijs, aliorum traditionibus omissis dicen-
dum est, distinguendas esse stipulationes pnales conceptas sub
conditione negativa si quid datum factumue non erit, adiectasque
obligationi dandi, aut faciendi, de quibus tractatur in d. l. 5, §. ult.
Et pnales conceptas sub conditione affirmatiua, si quid factum
fuerit, et adiectas obligationi non faciendi, de quibus in d. l. 4,
§. Cato, et in l. inter 44, §. si quis, quod ex facto ff. familiae exercitan-
dae. Namque in priori genere conditio negativa sub qua concipi-
untur facit pnales stipulationes indiuiduas. Quia quantum
unus, ex haeredibus partem suam soluerit, vel arbitrio senten-
tiae paruerit, quando tamen alius non soluit, aut paruit, verum est
tamen certum, aut fundum, qui in conditione fuit data non esse, et
arbitrio obtemperatum non fuisse. Quia cum oratio ex universo ne-
gatiue sumitur, aliquid deficient in totum redditur falsa l. si is

qui 13. §. ult. et §. cum ita ff. de rebus dubijs. l. si servus §. si p[ro]p[ri]us
 ff. si quis cautionibus, ideoque vel uno non solvente, aut non p[ro]ven-
 te contra omnes paena committitur in solidum, quasi conditio eius
 extiterit arg. in d. l. inter 44. §. quod ex facto ff. familiae exciscundae.
 At in paenalibus stipulationibus secundi generis, quae scilicet
 accidunt obligationi praecedenti non faciendi, et concipiuntur sub
 conditione affirmativa si contra factum sit obicitur proprie dis-
 tinctio Cato in d. l. 4. §. Cato, nam si dividuum factum fuerit cre-
 ludi amplius non agi, aut centum non peti, sive, quod idem est va-
 lere habere, cum paena committenda conditio affirmativa sit, nem-
 pe si amplius agatur, centum petantur, et uno ex haereditibus
 agente, aut petente, cum non nisi pro parte haereditaria possit pe-
 tere l. eaque C. familiae exciscundae, non possit dici centum peti
 nec committi paena, nisi contra eum solum, qui petijt, idque ex
 sententia potius contrahentium, quae ex forma conditionis d. l. 4. §. Cato
 l. inter 44. §. si quis stipulatus b. familiae exciscundae, quibus inter-
 praetandis, ita distinguunt Donellus in d. l. §. ult. et lib. 15. comm.
 Cap. 6. Richardus in appendice ad tit. Int[er] de officio Iudicis cap. 13.
 n. 223, quamvis aliter Gysanus ad d. l. §. ult. De obligatio-
 ne individua petitione, et dividua solutione, qualis est obligatio de
 evictione Cap. 6. ad l. 4. §. si is qui dupla l. in executione 85. §. in solidum
 l. cum ex causa 139. hoc tit.

 Nihil dicit

De obligatione individua petitione et dividua
soluta qualis est obligatio de luit.

Caput Sextum.

Ad. L. 4. §. si is qui duplam. l. in execut. 85. §. insolitum
l. cum ex causa. 139. hoc tit.

Succedit pro coronide tractatus nobis, quatuor potest
musque ordo obligationum, que individue sunt petitione, et divi-
due solutione, quarum notabile exemplum extat in obligatione ex cau-
sa evictionis; sed ut res proprie intelligatur sciendum est evincere
nihil aliud esse, nisi emptorem iudicio vindicationis vincere, et ei rem
vel possessionem, in domini, aut hypothecae, aut fidei. l. habere licen-
s. ff. de evictionibus, quod cum contingit habet emptor regressus
de evictione, contra venditorem, et eius haeredes. Nam et si venditor no-
teneatur rem venditam emptoris facere l. si ita 25. §. 1. ff. de Contra-
henda emptione, tenetur tamen vacuam possessionem tradere, et cau-
re, at purgari dolo malo l. 3. ff. de actionibus empti l. 1. ff. de verborum per-
mutatione l. 4. ff. de usufructu, et ut emptori habere rem liceat sine in-
terpellatione l. venditor 8. ff. de evictionibus, l. servus 30. §. ult. ff.
de actionibus empti, l. stipulatio 38. hoc tit. in eamque rem, ex na-
tura ipsa venditionis, quamvis nihil exprimat contractus
obligatio de evictione, et re evicta committitur actio ex empto in
simplici et in id, quod interest rem evictam non fuisse l. in venden-
do 66. ff. de contrahenda emptione l. ex empto 11. §. et in primis 2.
et §. idem Neratius 8. l. Titius 43 in fine. ff. de actionibus
empti, d. l. venditor 8. l. si in venditione 60. l. evicta 70. ff. de evic-
tionibus l. non dubitatur 61. cum successor 23. eodem tit.

2

Frequens autem fuit emptor, in casu
 rei vitiae stipulatur, et venditor, repromittit Dupla, scilicet qua-
 titatis siue aestimationis ipsius praedij, quo res vendita fuit, cap-
 caudo, et repromissio ut in venditione praedij, aut rei
 mobilis fractionae aut mancipij, l. emptori 37 in prin. et 4, l. si fun-
 do 53 ff. de evictionibus, l. quod si nollet 31, 4, quia assidua 20 ff.
 de aedilitio edicto, et vocatur stipulatio duplae in iura l. cum ex cau-
 sa 139, doc. tit. l. si mancipij, 34, 4, duplae ff. de evictionibus in ven-
 ditione aut rei vitioris, aut eius, quae accessionis loco venditur
 caudo, et stipulatio simplae recepta est, l. iudicis 11, 8, l. arcta 16,
 l. hoc iure 27, d. l. emptori 37, ff. de evictionibus, l. si donatae 36 ff.
 de donationibus inter, eoque referenda, et explicanda iude mentio
 venditionis simplae in l. si tamen 48, 4, ult. ff. de aedilitio aedicto
 ubi videtur, p. annotat. in Pandectis, Donellus, ad tit. de aedilitio
 edicto pag. 286, Holmanus in Epitomatibus ad tit. de evictionibus n.
 7, poterat, et ex conventionione triplicem, aut quadruplem repromittit, l. si
 filij, 56, l. si plus 34 ff. de evictionibus, l. si curator 9, ff. de iure
 iura, quas illustrat Cujacius lib. 11, obs. cap. 4, et tract. ad Africa-
 num in l. cum et forte 44 ff. de actionibus empti, Faucher lib. 2, conij.
 cap. 3, a quibus perperam, diffundit Cujacius ad tit. C. de evictionibus
 pag. 465, Soane autem non potest ultra duplam, post l. unicum C. de subdij.
 que pro quod interest, plane etiam nihil in vendendo dictum, si potest
 aut evictio, temporali aedilitia actione venditor cogi, ut de dupla
 vel simpla pro qualitate rei venditae caueat, aut repromittat l. 2,
 l. emptori 37, ff. de evictionibus, l. quod si nollet 31, 4, quia assidua
 20, ff. de aedilitio edicto l. ex empto 11, 8, idem Strabius 8, cum 9, sequat.
 ff. de actionibus empti, post evictio, autem si dupla promissa
 non fuit nihil praeter singulum, et id quod interest praestare ven-
 ditor cogitur, l. si in venditione 60, ff. de evictionibus, sed si in ve-
 dendo dictum fuerit, ut dupla promittatur, et postea per errorem re-
 promissio ommissa, aut promissa simpla pro dupla sic potest

l. si tamen. 48. 4. ult.
 de aedilitio edicto.
 l. si dictum. 55. l. si plu-
 res. 34. de evictio. l. si cum
 tot. 9. de iure fieri.

perpetua civili actione ex empto agi, vel ante evictionem dupla pro-
mittatur, aut post evictionem praestetur d. l. emptori 37, §. ult. l. si
dicitur 56, §. de evictionibus, quae ita ex inscriptione ad edictum aedi-
licium cum aliis exponunt Cujacius et Cujacius ad tit. C. de evictionibus
Fauver lib. 2, consilium cap. 3, quamvis non satis haec distinguant
post Accursium et Bartholaeum in d. l. 2, §. de evictionibus Donu-
lus in l. si sibi 25, n. 1. C. de evictionibus, et in l. 5, n. 7, Soc. tit.
Vuesembeguius ad tit. §. de evictionibus, n. 3, et 4.

Sed quamvis in
moribus regioque iure nostro venditor ad cautionem duplae pro eui-
ctione, nec compelli possit, nec soleat, l. 32, in fine, ubi Gregorius glo.
ult. tit. 5, pariter, quia nec romano iure, nisi ex consuetudine regionis
exigebatur l. si fundus 6, §. de evictionibus, l. quod si nollit 31, §. quia
affirma §. de aedilitio edicto, in casum tamen, quo interposita ca-
utio fuerit, et ad obtinendum antiqui iuris partem licetam practica
opere erit inter actionem de evictione ex empto, et eam, quae ex stipula-
tione duplae nascitur in ignota differentia paucis complecti. Qui-
bus explicandis praemittendum, et formam cautionis duplae eam
esse, ut venditor emptori stipulanti promittat rem emptam habere li-
cem, neque iure et iudicio evinci, et si de ea re partem eius emptori co-
trouersia fiat venditori, denunciati, defensionem adfuturam, item dolum
malum habere, abfuturumque esse, et si quid contra factum erit qua-
si ea res erit duplum praestari, vel colligatur ex l. si servus 2, l. si dic-
tum 56, §. in stipulatione, l. habere 57, §. de evictionibus, l. si cum fun-
dum 68, §. 1, §. de contrahenda emptione l. stipulatio 38, in prin. et §.
si quis dolus 13, Soc. tit. notant pleniorum formula, proponentes Cujacius
tract. 6, ad Africanum, in l. non tamen 24, §. de evictionibus, et ad eundem
tit. in C. in prin. Notmanus in Epitomatibus ad tit. §. de evictionibus
n. 3. Deinde, et praemittendum, et utramque actionem, ex empto, et ex in-
terposita stipulatione duplae, ita simul pro evictione competere ut
sit in electione emptoris, quae ut vult, l. sed et si 18, §. de evictio-

nibus l. si tibi 25. C. eodem tit. ubi Donellus n. 16. Molina de iusticia
 th. 2. tract. 2. disp. 560. neque audiendus Antonius Favus lib. 3. Conect
 cap. 1. et de erroribus decade 70. error 6. qui deceptus evulgata lectione
 l. 1. §. cautionale ff. de Praetorij. Stipulationibus ubi scriptum est ergo
 est. et ut sit novatio intercedunt. cum venio f. lorenana lectio sit. quae
 ita habet. et ut sit nova actio. concedit interposita duplae stipula
 tione. actione. eo empto. novari. et consumi. Idemque ex stipulatio
 ne. super se. cuius argumenta. et sentz refertur Illigerus ad Co
 nelluz lib. 13. cap. 4. tit. 1. f. r.

4 Quibus ita positis primaria inter utramque
 actionum differentia. et ea qua pendet exclusio. et connexae sunt. quae
 sequuntur. ea est. quod actio ex empto pro evictione. cum bonae fidei
 sit. actz Inly de actionibus lationem. liberioreque ex utraque
 parte emptoris. et venditoris interpretacione. aequitatis admittit
 l. ex empto 11. §. ult. Verz. ibidem ff. de actionibus empti. alio autz
 ex stipulatione dupla. ut poci. Stricti iuris d. §. actz Stricti etiam.
 et praecisse id. quod in stipulatione. deducit. et complectitur. l. si
 dictum 56. §. in stipulatione ff. de evictionibus. l. quidquid 99. doc
 tit. notat ad rem Cujacius lib. 23. §. Papiniani in l. si quod ex
 Lampada. 73. ff. de legatis 2. et lib. 28. in l. si cum venditor. 66.
 §. ult. in fine ff. de evictionibus. cui differentia. in primis se
 cunda illa consequens. aut consentanea est. nempe in actione ex
 empto. cum bonae fidei sit. ultra praetiz rei venditae. praesca
 dum esse emptori. quantumcumque eius propter rei utilitates
 vel impensas in ea factas interest. rem evictam non esse. l. ve
 ditov §. l. si in venditione 60. ff. de evictionibus. l. si controversia
 9. C. eodem tit. l. Titius 43. in fine ff. de actionibus empti. dum
 tamen id. omne. quod interest. non excedat dupla. aestimatio
 nis rei. nisi. contra venditorz qui sciens alionz. vendidit. l.
 cum et forte 44. l. idque 45. in prin. et §. 1. l. Iulianus 13. ff.
 de actionibus empti. l. cum fundus 48. ff. de evictionibus

iuncta l. unica C. de sententijs, que pro eo quod interest, ubi post
 Clapitos, et Rebus, n. 17, Cujacius in recitationibus ibi et tract.
 ad Africanum, in d. l. cum et forte 44, Donellus lib. 26, commentz
 cap. 19, et sequentibus, Forcatulus dial. 34, Gratianus discip.
 forensiu, 2, tit. cap. 205, at in actione ex stipulatione pro evic-
 tione, non nisi præcisse simpli, vel dupli præctij in stipulatio-
 ne, deducti peti potest, l. si ubi 25, in fine, ubi differentia hæc
 insinuatur C. de evictionibus.

5.

Differentia alia inter actionem
 ex empto et actionem ex stipulatio-
 ne simpli et dupli, hæc in actione
 ex empto cum res evincatur
 inspicitur cum maiore et bonitate
 rei, tempore quo evincitur, ac
 in act. ex stipulatio. inspicitur
 præctium rei, quantum fuit
 tempore venditionis et sti-
 pulationis.

Iuxta et superioribus proxima
 differentia est circa tempus, quo præctij rei evictæ expetitur.
 Namque in actione ex empto, ut sciatur, quantum emptori
 pro præctio rei evictæ præstandum sit, inspicitur aestimatio
 et bonitas rei, quanti erat eo tempore, quo evicta est, et siue
 aucta, siue diminuta evictionis tempore fuerit non præ-
 statur emptori nisi quanti tunc est cum evincitur, quia neq[ue]
 amplius, neque minus emptoris interest rem evictam, nec est
 idque ipsum, quod tunc interest ei ex natura emptoris, et
 bona fide præstari oportet l. venditor & l. evicta 16, l. si cum ex-
 ditor 66, ult. l. evicta 70, ff. de evictionibus. l. Titius 43, l. idq[ue] 45,
 ff. de actionibus empti et contrarii in actione ex stipulatione sim-
 plae, vel duplæ inspicitur præctium rei, quantum fuit tempore
 venditionis et stipulationis l. bonitatis 13, ff. de evictionibus hoc
 est præctij in venditione conventi, quod, et in stipulatione, deduc-
 tum esse intelligitur, l. si furdo 53, ff. de evictionibus, ex qua ita
 Cujacius in d. l. unica C. de sententijs, que pro eo quod interest,
 Donellus lib. 26, commentz cap. 20, Faquineus lib. 1, contro.
 cap. 48, et ideo siue melior, siue deterior, post venditionem, res facta
 sit, et tota evicta fuerit, neque auctior, neque minoribus quanti-
 tas evictionis ex stipulatione duplæ, sed illud ipsum præctium
 duplatum, quod in venditione conventi, et in stipulationem
 deductum est, l. ex mille 64, in prin. vers. si totus ff. de evictio.

l. bonitatis 13. de evictio.

l. ex mille 64. de evictio. cum §. ceterum. 3.

plane si pars rei venditae, cuius sit distinguendum est, nam
 si euincatur pars certa, in qua et separatum certae praetium
 constitutum, in euendendo fuit, aut pars incerta, et quota pro
 indiviso, veluti quarta, aut quinta duplatur et pro rata pars
 respondens praetij in venditione, et stipulatione duplae con-
 uenti, l. 1. l. si fundo 53. d. l. ex mille 64. in prin. ff. de euictionibus
 Sin autem euincatur pars certa fundi pro diuiso, quae in venditi-
 one certo praetio separatum aestimata non fuit, etiam in stipu-
 latione duplae pro euictione praestari debet dupla aestimatio-
 nis, non pro modo, aut numero iugerum, totius fundi, sed pro bo-
 nitate, et qualitate partis euictae alieno praetio, et tempore
 venditionis d. l. 1. l. bonitatis 13. cum l. sequenti, l. qui fundus
 45. l. ex mille 64. §. ceterum ff. de euictionibus l. penul. ff. de
 aedilitio edicto, nisi in duobus casibus, qui extant, in l. si
 seruum 4. §. 1. ff. de actionibus empti l. sed si quid 15. ff. de euic- l. si seruum. 4. §. 1. de
 tionibus, de quibus plenius Caualinus, in tract. de euictio. actio. emp. l. redi quid 15.
 in additionibus ad §. 4. Pereira de emptione et euictione de euictionibus.
 cap. 31. n. 40. Donellus lib. 13. com. cap. 4. et in d. l. si libi
 25. ex n. 8. C. de euictionibus, et ad eundem ff. h. in reci-
 tatione d. l. ex mille 64. Cujatius ibidem 7. §. Papiniani et
 lib. 26. obs. cap. 37. notae Valentia Musz lib. 2. tract. 4.
 cap. 3. ex n. 24. nouissime Alfonso de Gusman de euictio,
 cap. 45. n. 4. et 21. cum sequentibus.

6. Quarta latetque patens in-
 ter actiones ex empto, et ex stipulatione duplae differentia est
 actiones ex empto pro euictione competere non solum si res
 ipsa vendita, aut propria pars eius, sed et si qualiscumque
 pars rei, aut accessio euicta sit, quam emptori venditorem
 praestare ex bono, et aequo oporteat, l. quod si nothit 31.
 §. ult. de aedilitio edicto, l. ex empto 11. §. si quis rem 17. de

alio, empti, l. euicta 26. de euictionibus, veluti si euinctus par-
tus ancille pregnantis venditur, aut Saereditas seruo empto
delata l. venditor 8. de euictionibus, l. non quocumque 82. q. Julia-
nus 4. de legatis 1. l. si quod ex Pamphila 73. de legatis 2. aut
columna domus empti l. cum qui 8. si autem 1. de usufruptionibus
diuersum est in stipulatione duplae quocumque iuris, et interpretati-
onis strictae sit non committitur, nisi res ipsa vendita, aut pro-
pria pars ipsius euicta sit l. nave 36. de euictionibus, et ideo non co-
mittitur partu ancille, aut facta vacce venditur euictae l. si p. magna
42. cum l. sequenti de euictionibus, sicut neque sementis singu-
lis domus, aut tabulis, vel schafa nauis euictis schafa 49
d. l. nave 36. de euictionibus in qua auctores sinopis Ba-
siliensium lib. 19. tit. 11. cap. 32. ad illa verba d. l. 36. nec euictio-
nis nomine obligatur venditor duplent in duplente eade
distinctione inter actiones ex empto, et ex stipulatione duplae
concordandis locis laudatis utuntur post Accursium in eisdem
et Schobriatum sinopis d. tit. 11. cap. 36. Cuius ad Julianum
lib. 13. ff. in d. l. venditor 8. et lib. 58. in l. vacce 43. de euic-
tionibus et ad Paulum lib. 53. ad edictum in d. l. si p. magna
42. et ad Papinianum in d. l. si quod 73. de legatis 2. Pacius
centu. 9. q. 36. Tabro de erroribus decal. 60. cap. 4. ad finem Be-
nedictus Pinelus lib. 2. Sallustii cap. 1. n. 36. Amaia lib. 3. obseru.
cap. 1. q. 2. n. 54.

Itane si pars, que proprie pars sui venditur
sit pro diuiso, aut indiuiso euinctus, etiam ex stipulatione
duplae pro euictione agi possit, quamuis Accursiani dubita-
uerint dubitandum non est l. l. d. l. nave 36. l. ex mille 67.
de euictionibus, qua propter, et euicto usufructu rei vendite
quia portio in ista optinet, l. cum filius 76. §. dominus
l. Memius 66. §. fundo de legatis 2. l. qui usumfructus 58. Societ.

stipulatio dupl^e committitur, l. sed si quid 15. §. 1. l. vacce 43. l. si
 ab emptore 49. de evictioibus l. in vendendo 66. de contrahen-
 da emptioe, sicut, et committitur evicto usu superficie emphi-
 teusi, aut possessione, que et portiones quodammodo sunt iuris
 rei vendite quod habere licere promittitur, et evictis illis mi-
 nuetur l. stipulatio 38. §. si quis forte 3. Soc. tit. l. 1. §. si soli
 cum §. sequenti de superficiebus, non autem servitutibus pro-
 priorum evictis, quia qualitates potius sunt, et accidentia fun-
 di, quam portiones, neque emolumenta rei continent, quia re-
 ctius evictis illis habere licet, et ideo ex stipulatione de evict.
 venditor qui ignorans, et simpliciter fundum vendidit non tenet evicta servi-
 tute. l. penultima de evictioibus, l. in vendendo. 66. de cont. empti.
 dicitur l. Maevius 66. §. fundo de leg. 2. neque ex empto in id quod in-
 terit, sed estimatoria in id quod minoris emitit emptor si servitutem
 servitutem impostam, que evicta est. l. quoties 61. de adilitio adicto. l. sed
 si quid 15. §. 1. de evictioibus, ubi pro voce servitus reponit servitus post
 Orosium Cuiacius lib. 2. ob. l. 20. et tract. 6. ad Africanum in lege
 fundum 46. §. 1. de evictioibus, Fornius lib. 3. rer. quotidianarum
 c. 26. tenetur autem de evict. ex empto non ex stipulat. dupl^e si vel
 sciens venditor servitutem celavit emptori ignorant. l. 1. §. 1. l. quareo.
 39. de act. empti. l. qui libertatis 69 §. penult. de evictioibus vel
 fundum liberum sive ubi optimus maximusque est vendiderit cum ob-
 noxius tam est servituti, que postea evicta est quo casu tam est
 empto, quam ex stipulat. de evictioe tenet venditor. l. cum fundus
 48. l. pen. de evict. l. si quis fundum 35. de actio. empti. l. si cum
 vendens 59. de cont. empti. l. traditio 20 §. 1. de adqui. rerum. dom.
 l. qui ubi 90. l. si cum fundum 126. l. non tantum 169. de verb. signif.
 vel denique si servitutem specialiter vendat, aut cum fundo vendito
 debet dicat. l. si quis pro fundum 10. l. fundum 46 §. 1. d. l. penult.
 de evictioibus l. tenetur 6. §. si tibi cum §. sig. l. si tibi §. de act. empti.
 l. qui.

L. qui fundum 40 § 1. L. cum manu 80 § 1. de cont. empt. hodie autem apud nos indistincta emptor euita seruitute potest ad restitutionem emptionis exigi nisi iuxta L. 63. ubi Pomponius inquam Ergonius tit. 4. part. 4. Pomponius lib. 2. iur. cap. 2. n. 49. Surman de euitio 69 c. 44. n. 19. Duar. Cuius. Donel. et Esfanus ind. l. stipulatio 38. §. si quis forte hoc it.

Neque superiorum assertioni de mittenda stipulatio duplici etiam euita parte obstat quod scriptum est in L. si dicitur 64. §. in stipulatio de euitio 63. nimirum in duplici stipulatio aduentionem partem exprimi necessario debere, ut parte euita mittat stipulatio quo ego Martinus apud Accursium in L. gloria 1. de euitio. et post alios Franciscus, Pan. Corbinus et aliorum c. 29. contendunt non mitti regulariter stipulationem duplici euita parte, nisi uel specialiter in stipulatione euitio partem promissa sit d. l. §. 6. §. in stipulatio. uel pars fundi euitatur quia ea quoque pars fundus est. dicitur L. l. ex mille 64. de euitio. uelita L. lorum 60. de l. ceterum assertionem nostram uentura, quae et ut certior, neque tunc respondere potest quod proponit in d. l. §. in stipulatio. non in unum uel esse, sed singulare in homine uendito, sive cum homo uenditur, quomodo scribitur, et in eam regulam esse inueniat in d. §. in stipulatio. quia cum homo emptus etiam si pars eius euitatur dominii iure, si tamen iussu emptoris accipiat, uel stipulatur, aut ex re eius, aut eo animo, ut ei soli adquirat, perinde emptori adquirat in solidum, ac si in solidum emptoris euitatur. L. lorum §. 6. de stipulatio seruorum. non potest eo saltem respectu uideri homo euitatur ac nec proprie quidem pars eius etiam si emptori pars euitatur. d. §. in stipulatio. quamuis diuersum sit quod iudicio in unum diuidendo contra emptorem proposito seruum emptum fuisse cum alio munere apertum, et aduersario adiudicatus sit, quia eo casu totus homo euitatur, et ideo stipulatio duplici mittitur. L. si mancipium 34. §. 1. de euitio. docent post Bart. in L. 1. de euitio. Donellus in uentura. ad hunc tit. pag. mihi. 334. Surman de euitio. cap. 45. n. 14. Papius cent. 4. §. 34.

*Quinta porrimaque
ordine non dignitate, et usu differentia uenatur circa genus, effectumque
euitiois*

Evictionis, quam emptor pati debet, ut exempto aut stipulat' duply agere
 possit. Namque in primis quoad genus evictionis in stipulat' duply ut con-
 mittatur rem iudicio evictam ei oportet, et e converso in actione exempto
 sufficit qualecumque evictionis genus, etiam sine iudicio per quod rem
 habere emptor non sicut. L. non tamen 24. de evictio. idcirco si emp-
 tor servu' a non domino venditi, heres postea domino existens, quia iam
 evictus ei servus non potest, cuius iure hereditario dominus factus est
 non mittitur stipulatio duply, et tamen quia eum servum habet iu-
 re hereditario non iure emptoris perinde censetur, ac si quodammodo
 evictus esset, et ideo exprimi potest exempto de evictioe iuxta tex. sic
 explicandos in L. si venditorij. 9. L. si et 41. § 1. de evict. unita L.
 servum 29. in fine d. mandati. notat Cuiacius tract. 6. ad Africanu'
 in L. non tamen 24. de evictio. Don. in com. ad eum tit. pag. 321 fab.
 in ratio. d. L. servum 29. in fine d. mandati' Gurmari de evict. c. 51.
 n. 4 et 22. quamvis eandem differentiam capere potius quam capiat idem. c.
 15. n. 5. et 48. ex eadem iuris rat. si legatarius sub conditione ignorans rem
 sibi legatam a b. herede emerit, potest postea conditione existente a legato
 agnito repetere ab herede pretium actione exempto. L. cui res 29. iuncta L.
 Julianus 13. § si fundum 24. de actionibus empti, non tamen de evictioe.
 agere, et stipulat' duply. l. habere 57. § 1. de evict. et ideo act' exempto
 quia quodammodo postquam conditio legati extitit evicta res emptor' est quia
 iam habere ei licet non emptoris iure. L. huiusmodi 84. § qui servum
 de leg. 1. sed potius iure legati. L. 4. ad leg. falcid. ideo autem pretium
 repetit, quia quamvis ei qui rem ex causa lucrativa legati habet, pe-
 titio pretii dari non solet §. si res aliena 6. Inst. de legatij. in propo-
 sito tamen non intelligitur proprie emptor rem ex causa lucrativa le-
 gati habere, quando ei pretium abest. l. plane 34. § quod si rem 7. de leg.
 1. quo referenda, et explananda ita ratio illa est. quia non ex causa le-
gati rem habet in d. l. cui res. 29. de evict. inquam de actionibus empti
ubi post Accur. Cuiacius et hb. 16. quaest. Pap. in l. 4. ad legen-
falcidian

fallidiam reiuta emendatione fab. 4. coniect. c. 14.

Quoniam quoad effectum 20.

evictionis, atque, ut ex stipulat. duply agi possit neque ut rem emptori sui-
ci, aut litij confirmationem cum effectu, ita ut iam res, aut confirmatio abducta
sit. l. evicta 16. § 1. l. si servus 22. § 1. l. habere 57. de evictionibus
l. 3. Eodem tit. motam autem Trouensiam esse, aut etiam indemnatum
emptorem quando sententia executioni mandata, et cum effectu res
vel confirmatio ablata non fuerit, non sufficit ut stipulatio duply com-
mittat l. habere 57. l. si plus 34 § mota de evictio. late Surman
de evict. c. 14. proinde quod supponitur. in l. stipulatio 38. § si quis forte 3.
hoc tit. controversia mota in iudi. stipulationum habere licet intelligendum est
de Trouensia mota cum effectu sic ut in sola litij, aut condemnatio, sed et evictio
res cum effectu sequuta sit, ita ut iam vere dici possit habere non licet, et cum
effectu diminutum esse aliquid ex iure quod emptor habuit, quam interpreta-
tionem, et postrema eius textus iurisque ratio dederant, et sequuntur post
Accurs. Castrensis, Sallom, et Curia. Gifaniusque ind. § si quis forte don.
ibi et ad tit. de evictio. pag. 320. Gomercius 2. tho. uar. cap. 2. num. 39.
quidquid in eam sui, et proprium iuris immemor abluerit Surman de
evictio. c. 57. et c. 15. n. 5. Et iterum actio ex empto etiam ante evic-
tionem cum effectu sequutam datur emptori contra venditorem quo casu
sciens ille rem alienam, aut pignoratam, aut vitiosam vendidit l. tenet
6. § ult. l. servus 30. § ult. ubi Curiaius tract. 8. ad Affr. de actio. empt.
et tamen eo etiam casu agi ex stipulatione duply ante evictionem non
potest. l. 4. de actio. empt. cui et propositi non refragat obsequens textus
in l. si emptori 30. de evictio. ut enim accipiendum de stipulac. duply
pro evictione l. si ei 41. in pno de evict. sed de stipulac. duply editio ad
morbis noxis, vitium rei vendite, in quam venit duplum eius, quanto mi-
noris rei ut ob id quod mortis, noxa, vitium apprehenso in edicto edilicio la-
borat l. lucius 11. § 1. l. evicta 16. § ultimo. l. si itaque 31. de evictio.
l. itaque 32. de edictis edilicio. iunctis traditis a Donello in l. 5. n. 28.
hoc tit.

hoc et. hanc itaque edita stipulatio mittitur etiam re non evicta
si tamen constat eam noxii vitium solutam non esse ut in d. l. si emp-
tori 30. quam ita cum d. l. 4. conciliat Cuiacius tract. 6. ad Africa.
in l. non tamen 24. de evictio. et in d. l. 4. quamvis aliter so-
ber in ratio. ibidem.

11.

Sed ut pergamus et leviores alias aut ex propor-
tionis facile exponendas inter ex empto actionem, et stipulationem dupli-
de evictio differantiam omittamus qualis una, et superioribus proxima extat
in l. si cum venditor 66. § si secundum ubi Cuiacius lib. 28. q. 9. pag. de evict.
alia in l. si quis 35. de act. empti cuius loci obliuio aut inuicis multa circa non
non in re tribu Guzman de evict. c. 56. alia in l. qui liberatis 69 § 3. de
evict. unita l. 10. de statutis. l. qui duos 42. in fine de act. empti alia denique
in d. l. 69 § pen. de evict. observandum oportune iam est, ita demum actio-
ni ex empto, aut ex stipulato dupli de evictione locum esse si emptor hinc su-
per re empto motam venditor, et hereditibus eius nuntiaverit, ut defensionem si-
bi adstante l. si ab emptore 49. l. si fundo 53. § 1. de evict. l. emptor 6. cum l. leg. l.
si cum quaeritis 49. l. si parentes 21. cum l. leg. C. de evictio. l. 1. C. de per. et mod-
ni venditis l. venditor 49. de iudicis l. qui absentem 75. de procurat. cap. ultimo
de empt. et vend. l. 33. et 36. tit. 5. part. 5. itaque ipsum denunciare venditor de-
fendat uton iuris iusto dicitur auctorem suum laudare l. tenetur 65. si tibi de
actio. empti. l. Herennius 63. § 1. de evict. l. 7. C. eodem tit. Agellius. 2. not. tit. c. 6.
et ex lo Macrobius lib. 6. Saturnalium. c. 7. fieri autem ea nuntiatio potest ab emp-
tore quolibet tempore post litem motam, et ante sententiam in prima, aut secunda in-
stantia dummodo ex tempore quo allegationi, et probationi exceptionum locum adhuc sit
l. si rem 29 § ult. de evictio. l. 36. tit. 5. part. 5. Cornarius 2. tho. var. c. 2. n. 39. Guzman
de evictio. c. 12. et denunciandum ut venditor ipsi in personam. l. minor 39. § 1. in
fine. l. si dicitur 56. §. si presentee cum § 5. § 9. de evict. et venditor mortuo sin-
gulis, atque omnibus eius hereditibus defendant, et quolibet eorum deficiente, aut
non deficiente omnes de evictione tenentur. nostra l. 4. § ult. in fine l. in ex-
cutione 85. § in solidum l. cum ex causa 139. hoc et l. si rem 62. § 1. de evictio.
tenentur tamen ad solutionem non in solidum sed pro hereditaria parte, hinc
quod idem est petitione defensionis est individua obligatio, et dividua quod
praestationem eius quod interest. aut dupli poenae dicta l. 85. § in solidum
l. cum ex causa. 139.

Ratio..

Ratio autem huius iuris ut concludamus non obscura est
 quippe cum obligationis de euicione duo sint capita primumque ex
 pertineat, ut uenditor denunciatus defendat. l. si plus. 74 § penult.
 de euicionibus, defensio autem censetur factum in diuicium. l. 4.
 si ex noxali causa agatur. l. heredes 29. § si unus fam. traq.
 l. 5. § si tamen. l. ex clausula 27. d. iudicatum solui. l. non
 tamen 38. l. licet 42. § ultimo d. de procuratoribus l. 4 § si duo
 num si seruus iudicet. iurisy traditij post Bar. a Jallone
 in l. 4. § Cato. n. 43. Alciato. n. 135. hoc et Fachinus lib.
 10. contro. c. 54. et 63. ex n. 201. Eif. ind. § Cato. n. 54 et seq.
 consequens est censeri indiuiduam obligationem euicionis respectu peti-
 tionis ex primo capite ideoque ex eo agi seipso contra omnes uendito-
 ris heredes debet, et denunciari in solidum singulis, ut defendant atq.
 uno non defendente contra omnes mittitur de euicione obligatio d. l.
 4. § ult. d. l. 85. § in solidum cum iam laudat, et tamen quia ex secundo
 capite obligationis agitur et curit in id quod interit euicem non est actio
 ex empto aut ex stipulatu ad duply quantitatem, et sequentes lo respectu obli-
 gatio utpote dandi eo quantitatis diuisa et talis etiam esse intelligitur solu-
 tione, et quamuis ob rem ab uno non defensam contra omnes in iura peti-
 tio sit, non tamen cum effectu duply, uel id quod interit exigitur a singulis
 nisi pro parte hereditaria dicat. l. 4. § ult. ob utique omnino in hac specie
 Catois distinctio proposita in dicta l. 4 § Cato. iunua l. 2. § pen. et ultimo
 hoc et prosequuntur post Claricos et Nouios Cuiacius lib. 65. Pauli
 ad edictum ind. l. 4 § ult. late Cabalinus 2. p. de indiuiduis ex n.
 455. Fachinus lib. 10. contro. c. 54 et 63. Haber de error. deud. 80. error.
 6. quibus finitur materia. hac ad laudem omnipotentis Dei, Vir-
 ginisque Marię absque labe peccati originalis conceptę.
 Finis.

Ad titulum ff. de v. o. i.
 recitationu Academicaru
 Pars 2^a

Bis terq. q. puterz nescimol. Id repur comando greci bo
 rapotiri n. ait v. o. i. b. b. b. d. et notaz. academic. l. e. e.
 g. u. t. p. u. l. e. x. g. s. u. b. t. i. l. e. q. hanc tractatione cuius b. a. n. t. o. b. r.
 cura molu q. n. unu. anni p. n. t. u. i. m. o. b. i. s. p. l. u. x. i. b. l. o. p. u. g. n. a. t.
 aud. e. x. p. l. a. n. a. t. e. f. a. c. i. l. i. t. e. p. u. n. e. a. v. i. d. e. b. a. t. r. e. p. e. n. t. o. b. i.
 nali conatu. v. e. r. i. t. i. n. e. i. n. t. e. r. i. o. r. i. b. i. l. u. s. t. r. a. n. d. a. p. r. e. i.
 bunt maxime autz. nos ubant. a. g. b. n. o. b. i. l. i. t. u. m. l. e. i. n. t. e. r.
 p. u. l. a. n. t. e. d. e. v. e. n. t. o. a. l. i. u. n. f. a. c. t. i. d. e. d. i. s. s. e. n. s. u. e. t. e. r. o.
 re d. e. r. e. b. q. u. e. r. i. n. c. o. m. m. u. n. i. s. n. i. s. a. l. i. q. u. i. n. o. b. l. e. g. a. t. i. o. n. e. d. e. d. u. c.
 t. i. p. o. s. t. e. a. m. u. t. a. t. i. l. e. x. t. e. n. a. t. a. u. r. i. t. u. t. e. m. u. l. t. a. d. i. v. i. s. i. b. l. e. p. r. a. c.
 t. i. b. l. e. c. o. m. m. u. n. i. s. v. i. v. i. t. e. m. e. n. t. a. e. x. a. d. u. n. t. a. v. t. e. o. m. n. i. b. l. e.
 q. u. e. t. r. a. c. t. a. u. i. m. o. s. p. o. n. e. v. i. d. e. r. i. n. e. c. h. i. l. t. a. n. n. e. c. e. s. s. a. r. i. u. m. a. u. d.
 m. a. g. i. s. c. u. r. a. d. i. c. e. n. d. u. m. v. t. l. o. q. u. a. t. s. e. n. e. c. a. l. i. b. 4°.
 b. i. n. e. f. i. t. i. s. c. p. 1°. =

Ad lege in stipulante
 § in pro hoc tt.

Sumpta e. h. e. i. p. a. u. l. i. d. i. s. p. u. t. a. t. i. o. e. x. l. i. b. r. o. e. i. u. s. d. e. y. d. e. a. d. i. e. d. i. c.
 t. u. y. v. i. n. c. o. m. m. u. n. e. p. l. e. x. a. g. t. a. d. i. s. t. i. p. u. l. a. t. i. o. n. i. b. l. e. q. u. a. d. e. a. l. l. i. s.
 c. o. n. v. e. n. t. i. o. n. i. b. l. e. d. o. c. u. r. r. e. p. a. u. l. u. s. l. i. q. u. e. t. e. x. l. o. b. i. g. a. r. i. 43°.
 o. v. e. s. l. i. n. i. q. 34 d. e. f. i. d. i. d. i. u. s. o. r. i. b. l. e. l. n. o. b. a. r. e. e. d. p. r. o. b. a. t.
 l. s. i. c. o. m. m. u. n. e. r. g. d. i. s. t. i. p. u. l. a. t. i. o. n. e. s. e. x. u. o. p. t. i. n. e. t. a. u. t. z. p. p. i. h. o. c.
 p. r. i. n. t. i. p. i. u. a. d. i. s. t. i. p. u. l. a. t. i. o. n. e. m. e. m. u. l. t. a. q. a. l. i. a. u. t. q. u. e. n. t. i. o. n. u. m. m. o.

Alexis qui curit re quad factu s ultimo vnt. hoc t. r. dno quet
ois. obligationu in dando. Et puerca aud in faciendo l. 2. l.
re stipuliz 35 hoc t. l. 3. de obligationibus et acti. appony.
ad v. r. unq. paulus scribit obligari aliu. p. alio p.
mitente datary factury ou v. unq. q. d. e. a hunc fac
Ay cuius appellatio. nunc etia. q. ta. q. datary. o. plectum
vt. int. faciendi 1) l. verby r. id de v. s. r. si heres 33
de legatis l. 1. in v. d. p. miti. q. v. p. p. v. stipulatio 38
in p. r. t. p. l. r. d. stipulatio. q. 2. s. l. hoc t. l. r. ait r. u. s.
65 de fide uxoribus 2. v. q. 5. s. l. r. q. de r. t. u. p. u.
ria l. fluminu. 24 s. q. u. q. u. 6. de damno infecto s. r. q.
Armeny 3. et. s. v. r. a. v. r. e. r. v. i. v. r. i. v. d. r. u. u. l. i. l. b. g.
stipulationibz 2. 11. et. 11. parata s. r. d. q. p. u. l. e. q. in s. u. a.
r. v. n. d. i. f. i. n. i. a. s. r. i. p. u. l. a. t. i. o. n. i. s. r. e. s. p. o. n. d. e. r. e. p. r. i. m. i. t. o. r. e. s.
v. i. v. e. d. a. t. a. r. y. f. a. c. t. u. r. y. v. e. r. e. q. v. r. e. c. t. a. r. i. t. a. t. u. r. l. 5. s. r. a.
p. u. l. a. t. i. o. n. e. m. i. r. y. s. i. n. a. l. i. y. n. e. e. a. l. i. e. n. i. f. a. c. t. u. r.
v. r. e. q. f. i. n. o. t. r. a. c. t. a. n. t. e. x. p. o. n. u. n. t. q. p. o. r. t. d. a. n. c. o. t. i. r.
v. t. i. n. d. l. s. t. i. p. u. l. a. t. i. o. 38. n. o. c. t. f. e. r. i. t. a. s. d. u. a. r. u. n. s.
q. u. d. a. c. i. u. s. d. o. n. e. l. u. s. d. e. f. a. n. c. a. s. t. a. l. i. i. b. i. d. e. q. u.
d. a. c. i. u. s. t. b. 12. o. b. r. e. u. a. t. i. o. n. e. y. c. p. 26. l. o. r. a. n. u. s. t. b. 6. c. o. m.
t. a. r. i. o. r. y. c. p. 3. n. o. 5. d. o. n. e. l. u. s. t. b. 12. c. o. m. i. t. a. r. i. o. r. y. c. p. 19.
P. e. t. r. u. s. G. r. e. g. o. r. i. u. s. t. b. 24. i. n. t. a. c. m. a. t. y. c. p. 3. n. o. 18. A. n.
t. o. n. u. s. f. a. u. e. r. i. n. r. a. t. i. o. n. a. l. i. d. e. l. i. b. r. u. s. q. 5. s. l. d. u. q. d. e.
v. i. d. e. p. e. u. n. i. a. B. a. l. d. u. i. n. u. s. o. t. t. e. m. a. r. u. s. P. r. i. c. h. a. r. d. u. s.
t. a. l. i. i. n. d. s. i. i. q. a. l. i. u. 3. i. n. t. d. u. r. a. t. i. b. z. s. t. i. p. u. l. a. t. i. o. n. i. b. z.
m. a. r. a. n. t. a. s. d. i. s. p. u. t. a. t. i. o. i. s. v. o. n. d. 5. G. o. m. e. c. i. u. s. 2. t. o. m. o. v. a. r. i. a. r. y.
c. p. 10. n. o. 23. C. o. B. a. r. r. u. b. r. a. r. u. s. c. p. q. u. a. m. u. i. p. a. c. t. u. r. y. 2. s. l. s. 5. d. e.
p. a. c. t. i. t. b. 6. G. u. t. t. u. r. d. e. s. u. r. a. m. e. n. t. o. s. f. e. r. m. a. t. i. o. n. i. s. c. p. 44.
P. a. r. l. a. d. o. r. i. u. s. t. b. 2. r. e. u. y. c. o. t. i. d. i. a. n. a. r. y. c. p. 3. n. o. 29. M. a. r. i. n. g. o.
i. n. l. 2. g. l. a. 6. c. o. n. d. 3. d. a. C. e. b. e. d. o. i. v. o. n. d. 41. t. b. 16. t. b. 5. c. o.
p. i. l. a. t. i. o. n. i. s. G. a. m. a. d. e. c. i. o. n. 32. M. a. r. t. i. c. a. d. e. t. a. c. i. i. t. v. t. a. m.
b. i. g. u. i. c. u. e. n. t. i. o. n. i. b. z. t. b. 14. t. t. 33. 34. et. 35. f. a. q. u. i. n. u. s. t. b. 3.

trouvaray q. 20 Molina de iur. et iure disputatio. 268 loco
n. 4.

n. 2.

Hec notat tunc prima regula dicitur tam quia
mani a ratione sine dicitur et ne per se ipsa idem va-
ris tradit ab Alciato in d. l. stipulatio 38. n. 26 at quinta
casu receptione illa Alexandri in d. l. stipulatio n. 60 Gome-
ti 2. tomo variarum q. 10 n. 23. Mantici de iur. d. 114
tit. 33 n. 1. affirmantem promissionem alicuius factam in d. l. et tan-
quam impossibile est. l. impossibile 189 de reg. iur. quasi iuris
intellecui impossibile sit promissori cogere alium quem impotestatem
habet ut dicit et faciat Argumento l. 3. C. de edictis ac-
tione l. libere 37 Ad. l. Aquilia l. feminis 24 & quia
quia 6. de damno in facto quia tamen ratione ut per se fal-
sorum l. d. d. n. 137 & illud. l. 2. & ex his in fine hoc et. 2. 3.
l. 3. C. de edictis actione iuncto & impossibile si in d. l. inutilibus
stipu. ut q. l. si homo 69 hoc et. l. stipulatio 38.
& at si q. 2. repudiant et fiant q. Cumanus. et Caso in d. 2.
l. 38. Donatus t. 12 d. ment. q. 19 p. ceptor notat Pichor-
Dus in §. n. q. alij 3. cor. 6. instat. de inutilibus et dicit recte
l. copensius elegant ad x. d. d. l. d. d. n. 137 & si ab hoc
et. affirmandum potest et. vera p. n. t. p. huius ratione p.
mia a Paulo t. d. p. facta in stipulante et promittente ne-
gotij dicitur. namq. siue negoti nomine intelligas dicit
ty ipse stipulationis Verbo et sensu p. factis ut obligatio-
ny pariat quomodo p. statu usurpata negoti voce in l. 1.
de estimato tracto. l. solent 15 l. rogasti 19 de p. scriptis dicit
uis l. sit me 32. de iur. crediti l. si in azia 33 d. d. d. in
debiti l. 5. & tutile de. O. et A. l. ultima §. 1. de alatoribus.
siue q. pauy distat et dicitur magis dicitur negotij intelligas
xy omne que in dicitur hentes gerita casu q. dandi et accipien-
di ut in q. forus 10 dicitur negotij de P. S. rectissime Pau-
lus p. ponit et siue dicitur siue casu q. effectus dicitur

Daro

intra stipulantes et promittentes et pende dicitur intra eorum personas
 debere nec ultra ad alias extendi aut extendi hoc ipsum est
 alibi et dicit Paulus in eadem re docet nempe que quinq. gerimus
 cum contra tractu originis trahant nisi contra persona obli-
 gationis initium sumant inane alij notat et fere l. que quinq.
 II. de O. et A. causam tenent factum ad personas trahentium
 limitatio respondeat ut debet limitari intra eorum effectus
 sicut ratione negotii testamentarij quatenus tutatorij
 et hereditarij sequens est ademptio testamenti hereditarij lega-
 tiorum et similia Justinianus considerat in §. 1. d. nec
 lo. cum sequentia inst. de testamentis ordinandis iure vlpia-
 no. in fragmento tit. 2863. l. 9. testamentis 20. q. testamentis
 facere possunt l. si q. ita in d. de dubiis l. Pamphilo 39
 §. 1. delegatis 3. l. dictantibus 22. C. de testamentis l. 3. in fine
 C. de doli no. d. d. tit. =

N. 3.

unde
 ille paulus sequens deducit ~~impertinentem~~ obligationalium
 per alio promittentes daturum factum ut illi non deservit
 ut inquit promittere oportet ad q. promittit alij daturum fac-
 turum ut que nunc ipse stipulante promittit ad q. in totis
 negotiis stipulationis quatenus est omnium valet et effectus
 obligationis ad aliqd. petendum l. 1. §. 1. de actionibus et
 adio de pactis l. 3. de obligationibus et actionibus geritur intra stipu-
 lantes et agentem existit nec debet promittat se daturum fac-
 turum ut l. sicut 69 de federatoribus d. l. 5. §. stipulatio h. c.
 tit. nec ex sensu intelligatur se subicere dandi aut faciendi
 obligationi quae in alium transferre nititur ita q. nec promittens
 obligata q. noluit cum deservit promittit nec alius (de quo
 Ramo hoc ipsum ut in dubitatum ut ex p. portat promittens
 vendit Paulus nota non exprimit) q. nec voluit nec promittit
 l. regere 26 C. de usu doli l. multum 6. C. si quis Alu-
 xi sibi sine q. nec verbis nec omnino negotiis cum illis

verborum duntaxat
 et strahi videtur
 me dicitur nec nego-
 tiorum stipulationis =

in qua promittens

Alio tractatu d. l. quequing. u. n. debet res in a. l. i. o. r. acta
 nocere alii l. 1. cu reg. Ex. in a. l. i. o. r. acta. L. n. debet & de
 regula i. u. r. i. docent ita ut difundunt hanc regulam
 ratione post Angelu et Imoly Baro h. n. 1. et in d. l.
 stipulatio 38 n. 7. & Cumanus n. 2. et utrobique post alios. fe
 rretus Cu. Donatus Diphanius Quinus n. 5. t. 4. Go
 mecius d. cp. 10 n. 23 C. l. b. t. 12 obsequatione cp 36 Do. t. 12
 Omen. cp 19 Mantica d. t. 14 t. 33 nota Amara t. 2.
 obsequatione cp 13. n. 10 =

Exposita ratione iuris oportuni
 ra nun exponi possunt et scilicet regule nostrae t. d. u. n. l. u. i. s.
 obiectio t. u. i. q. u. n. t. a. p. r. i. m. a. c. u. r. f. a. c. t. i. a. l. i. e. n. i. p. r. i. m. i. s. i. o. n. i.
 v. l. i. u. t. u. t. i. l. i. s. s. i. t. r. e. i. a. l. i. e. n. i. l. i. u. r. g. p. r. i. m. p. t. 15 & u. l. t. i. m. o. r. e.
 u. n. c. a. p. i. o. n. i. b. u. s. l. i. i. q. a. l. i. e. n. i. u. s. l. i. p. r. i. m. u. s. 13) & illud. in fe
 hoc t. cu tam et hic ipse facti alieni sit q. res aliena
 sine facto domini dare n. potest l. id. q. nostrae u. de regu
 li i. u. r. i. 2. obiectio 2. q. cu fidei iuxta alieno nomine obli
 gata l. 1. & id. aut p. p. i. o. d. de O. et A. p. mitant utique
 u. p. r. i. n. c. i. p. a. l. y. Daturu aut facturum et sequente in ualita
 simp. p. mitant nec obligant fidei iuxta q. absurdum maxi
 me in oblig. faciendi q. cu factum rei principalis v. p. o. t.
 n. i. n. a. p. r. i. o. n. a. l. e. & id. cu factum i. u. t. de stipulatione reuobu
 l. q. heredi 44 de d. di. et demonst. l. si statu libera 6. &
 Nam. de statu libertatis dicitur sit a facto fidei iuxta
 l. cu filius 49 & t. t. t. l. i. n. t. a. r. t. i. f. i. c. i. s. 31 de solat. l.
 n. i. o. r. u. s. 26 & libertas de d. ditione in deb. aut p. mitant
 fidei iuxta debet reu. p. r. i. n. c. i. p. a. l. y. f. a. c. t. u. r. u. m. 2. regule
 nostrae t. d. u. n. l. u. i. s. a. u. t. i. i. u. y. f. a. c. t. u. m. p. r. i. m. i. t. a. t. a. c. c. i. p. i. a. i. n. d. i. c. t. i. o. n. e.
 u. s. i. u. e. c. a. q. u. o. r. u. m. p. r. i. n. c. i. p. a. l. i. s. 2. regule l. i. q. u. i. e. d.
 & n. q. s. t. i. c. u. s. d. u. n. t. a. l. i. n. i. q. 34 l. si p. h. i. c. i. s. 38. l. si ita
 42 l. i. n. a. r. u. s. d. o. & s. i. u. o. d. e. f. i. d. e. i. i. u. x. t. a. t. e. Tercia
 obiectio 2. debet p. missionem alieni facti sic exoau

natura

dixi aut intelligat q. p. mittere se facturum et curaturum Valui de
 l. faciat. na. cly. ne accepta tanquam p. p. cur. ius facti sup.
 sustineri potest & si q. alii 3. mlt. de inutilibz sup. relata d. om.
 nino ad factu alienu in utilit sit capunda e. ea interpretatio sem.
 per p. quoz actus potius valeat quam periat l. quocur d. h. t. l.
 quocur 12 de rebz dubis quomodo et p. mitoru alieni facti in
 panta sustinent q. scilicet in stipulatio 38. & pen. l. quocur de
 hoc t. l. ult. inq. inius uocatur.

N. 5.

Sed ut monuimus oppositio nunc agitur obiectio huius de
 soluendi prima q. in p. ximi cui respondendum e. p. mitoru ali
 ny in utilit e. q. obligatio summi in ita ex p. s. p. mitoru
 q. p. mitoru redaturu accipendi factu p. p. d. l. sicut 65 de
 fide iur. d. l. que quinq. u. d. d. et A. et quamuis datio hec p. s.
 alieni in sine facto alieno d. m. eoz dare p. mitoru impleri po.
 sit. id. tamq. uenit p. sequentia idio q. nec morari aut morari po.
 terit arg. eod. l. l. q. dicimus 3. de auth. tut. principalit au.
 ty p. mitoru facti et dationis p. p. e. iduz q. utili tantomagis
 q. l. quo casu Dominus vendere noluit p. mitoru et ita
 tione stipulatoz p. p. uari cogita l. n. dubiu 14 ultimo
 l. q. quatuor 30 & ult. delegat. 3. l. alienus 61 in fine ad.
 l. fal. l. alieno 31 & ultimo de fidei comit. libet q. d. l.
 tenuit 137 & illud. in fine h. t. d. d. adry port. Bar.
 Holu. in l. 4 & Cato. n. 13 h. t. Manta d. t. 14 t. 33
 n. 2. 2. autz obiectio respondit Paulus in d. l. sicut 65
 de fideiur. obligari ualere fidei iurores q. redaturu f.
 facturo p. mitoru solent et debent et sequentia de iurap.
 s. on. n. de alia quamuis p. alio et alieno nomine d. l. si ita
 stipulatus 95 & l. h. t. notat Petrus gregorius t. 24 in
 hac motu p. 3. n. 32 l. xingius de fideiur. c. 11 n. 176.
 l. qui fidei iurores ad. fab. t. 2. tractatu d. q. 5. nec
 tamq. idis ius factu p. mitoru fidei iurores in diuersis
 ay. sui eoz accipia d. t. sp. u. p. d. b. amus q. si factu tale

sit ut expediri p aliu possit cu eadē stipulatozū Validitate
 L. nunc et fidei iuror eusde arti et pēitū sin idē utriusq.
 factū conuēt iuris interpretā. L. si uxor 12 iudicat solui In
 mo 5. de duobz xii d. l. stinuu 13) & nabo tē t. L. uxor
 xii 13 C. de strahen. stip. Lunica & ne autē uxoribus
 sint autē C. de cad. toll. aut si factū ^{omnino} personale sit sum
 plecta q. fiduciat ut in l. quēto 60 in p. locati. L. uxor
 15 § 9. v. tē t. obligari et p mittere indigita fidei iuror
 in id. q in xxi stipulatū 44 de fideiur. qd ipū pncipa
 lii xii debet in obligatio. facundi. L. stipulationis 12 &
 collig tē t. l. sig ab alio 13 & ultimo de iudicata ut ex
 cepta Distincto. Accurū et Bartoli in l. nō. p 1056 n. 2.
 de fideiur. respondet Calxenū et Cumanus tē in d. l. uxor
 - 65 l. in d. l. cu filius 49 § 1. tē t. post Alor Baron ibi
 de l. in l. si ita stipulatur 14 n. 8. Pet Duarenus tē t.
 Mant. de tacit. tē 16. t. 9. n. 6. Iqui forologus Ad fa
 bry tē 2. tractatu 9. q. 4. =

N⁶ Vexū hui Bartoli aliorū q traditi
 quz illi n laudati Academicz Antecuroz sequuntz q ad
 pūozū uisū p. attinet et n. d. l. si sicut 65 n pauca vulgō
 n dy ex pēia acuta aduersante in xquū pūmū illud. qm
 ex utriusq. dūcto in dubitatu fuit facta omnia sui
 nāq. adio personali ē ut quauis iuris intellectus heredi
 cu defūto et patris domini u. cu filio aud. seruo eadē p
 sona sit & si q. Aliū 3. vexiculo ci u. Bus. de iuribz
 l. heredi qd in heredi imp leri possent ante iurē in d.
 L. uxor 13 C. de strah. stip. Lunica & ne autē uxoribus in
 Autē C. de cad. toll. nec in pēna patris f. Domini &
 id cu factū & de stip senoz itaq. si factū sit uilit et effectū
 in alio explicauit Veluti d dicit dandi L. q heredi
 44 de ditionibz Et demon. nāq. aliu itaq. iusdy arti et
 pēitū l. si uxor 39 & ulto de statu liberorū & n. uxor opo

de uxor. tam n
 p heredi

ras suas exortans dare iuris sit scriptum & nullo nomine
 ut operas suas dando liberaverunt posse nullo inquam
 quanta nec illud quidem Actis et perit ut q. nec unquam
 factus ut principalis potest videri idem autem explicabile
 per fides iurorum ut pote de exortans quatinus interuenerunt
 rursus deinde et pro magis superioribus et fragata q. scriptum
 in d. l. cum filius 49 § l. tit. Intra Actus § 1. in fi. de
 solut. stip. p. te si fieri quominus michi in agere liceat qui
 facti stip. § 1. § 2. itz si in facto tit. fides iurorum resp. h. b. n.
 ty si tenent et tamen negatibus factus si prohibendi cum si per
 sonam propter inducitur id. effectus utilitatis q. pro missionis
 neque explicabile per fides iurorum Videbatur cum eadem valit.
 stipulatoris sicut a firmatibus prohibendi cum eodem damno iurid.
 l. in excus. § 5 § q. si stipulatus l. 4 § Cato hoc est. l. in
 rebus § in illa et fam. her. xuxius et Altrius argu.
 mentum § q. sitat factus Soluendi explicabile per alius et.
 cum eadem valit. stipulatoris d. l. unica § ne autem veris
 culis sin autem l. vltima. de d. d. tit. l. Actus curas de statu
 hominum sicut et factus defendendi q. et fides iurorum pro mitit.
 in stipulatione iudicatus solui § 3. § vltimo cum l. 4 et § in
 principio et § 1. § nun videamus cum § sequenti et § sitatam
 l. iudicatus § l. xuxius et l. si ex duobus § l. vltima iudicatus
 ut l. licet § 42 § vltimo. de p. curat. et tamen ne q. pro mitit. ut
 alio soluturum accipi aut obligari in l. legita ad factus soluen
 di nec ut defendat fides iurorum in stipulatione iudicatus solui id.
 vix q. in id et quatenus in l. in stipulatione § 1. § l. tit.
 l. § in hac § iudicatus solui quia unguulare in hac re do
 cat Raphl Gumanus in d. l. cum filius 49 § si stipulatus n. 2.
 id. quatinus ista legum et rationum momenta vixere valde
 et valida videntur in tamen opposita si. Bartoli no.
 ois morient aut mutant quatinus huius difficultatibus explican
 tis observandum § cum § simplicitate et impersonalitate n. n. men

in ditione institutio

N. 5.

L.

Ioni nuy. In herede psona factu pmitit Velut do
 my edificare deferre mu luy exoracione Vexis iaxu
 herede p mioris a fideiuore euidy quipe heres nunqua factu
 defuncti pxtari posse intelligita tunc q. ipru factu vt potper
 sonate et p diuersta psonaru diuersty ne. ide heredis et defun
 ti et fictio edintitatis psonaru n pxtant a dea que facti s.
 Pd. a dea que uiuut veluti obligationes dandi l. cy heredis 23
 di acq. possor. l. q dicit 130. n. tt. tunc et fortia magis q. quaz
 vir factu talerit q. vrdiate suo genere p aliu explicabile
 cy tamz mentio heredis facta n sit explicatio cui facti p
 heredis et obligationis inuy transmissio in duci videtur p
 armenty tractantuy. et d. tracta n ay stipulationu *Regula iuxta*
inquaj in nois l. qd. qd. 99 h. tt. ministris ad q. hinc ppi illustrandi l. dny 27 61.
 l. id. et in stipulatoe 49 sulamo de iurprie et q. arbitri et id est talu
 obligatio in herede n transmitibata ante luy q. p. m. u. u. u.
 Antiquo abrogato vt transmitereta instituit equitatz ut sic
 Ay sequitur potius quam stricta subtilitatz d. l. vitius 13 iunta
 l. vltima C. de Strah. stip. quas in his terminis accipiunt post.
 Bartolus fulgor. et alios. Curas. Vtrubiq. Diophanius ibide et
 in l. stipulatio 38 n. 45 h. tt. Gomelius a. tomo Varraruy cp.
 11 n. 13 Greg. Lopez p l. d. b. in l. q. in fine tt. d. parira 5.
 iunta l. 12 et 14 tt. 11 eade parira Donluith 12 omentario
 ay cp. 17 et in d. l. stip. 38 s. alteri n. 45 quamuis Albe
 mundus Mexidius in 50. decisiones sustinent in d. l. u
 tixis 13 coracio fidei uor pmitit factu p pxtari de ge
 neris cuius et principalis pmiterat si factu sit suo genere et cora
 pulacionis forma p aliu autz eode effectue explicabile velut
 ay defendi aut operas fabriles inra fabror euidy pxtari
 cuncta uny ide q. factu ay principalis pmitere et pxtare d.
 Inemo s. deducto xii d. l. 5. 61. ay regumibg iudicat Solui q.
 quamuis vix et ppi ncut diuersty psona ita et diuersa facta
 Sint. et sequentia fidei iura faciente Aliud p alio factu s.

Data cum tamque volens creditor fiduciosus merite facta ab eo
 pro factis stipulatus sit non peritatorum a huiusmodi inuito cre-
 ditori l. 2. § 1. de reb. crediti d. l. iura artificis 31 b. non sur-
 cuncti stipulatore dissoluti, imo factus eiusdem generis esse fac-
 tus sit non tantummodo factus promissa aut prestari quamvis
 Data ut l. reus et fiduciosus prout plerumque intelligitur ut de
 gantia in specie simili accipitur Paulus sic nobis foris
 dependens et explandus in l. q. xii § 8 michi Romae
 Dissoluti. et verum id. verius est adhibere perperam Tribu-
 ni. respicienti ad d. l. verius 13 Diophanum ibidem sic inquit
 et illi stipulatus faciendi mentis heredis facta ad eum tran-
 sibat quamvis diuersi appropinquata de d. l. stipulatio 38 § 12
 inq. ubi 12 h. t. eademque rationis forma est in parte l. do-
 mino ut in eos transeat factus ex stipulatione filii et
 factorum mente quasi tunc idem factus eorum sit eos in-
 struuntur non autem sine mente eorum filius et seruus sibi in-
 stipulata d. l. q. dicitur 130 d. l. stip. 38 § h. q. ubi 12 h. t.
 d. § id. ut factus § de stip. seruorum — plane q. attinet ad l. q.
 q. heredi 44 de d. di. et demonstrat l. q. stituitur 39 § ultimo de
 statu liberorum quamvis praeferentia facile eos his qui dicitur
 mus fuit satis tamque ut resp. facti intelligatur sciendum est du-
 tingui oportere obligationes faciendi a conditionibus rei
 testamentariis namque ex obligationibus cum iure stricte interpretari
 atque in dubio accipiuntur d. stipulatore d. l. § 99 l. stip.
 38 § in stipulationibus 18 h. t. l. Arrianus 47 de d. et A.
 l. cum querit 26 de reb. dubis nec impati et dominus factus
 transit nec in herede non nominatus itaque si factus sit cum eo-
 dem effectu ut explicauit Ant. iustinianus quamvis post
 eius inherede a huiusmodi d. l. verius 13 at in conditionibus testa-
 mentariis cum sit in ~~herede~~ ex voluntate defuncti que re-
 gis conditiones in conditionibus 19 l. pat. 101 de d. di. et de-
 monstrat l. heredes 57 § cum ita ad. l. c. l. ut sic interpretandi

MS

inquam interpretandi

Ut factus habeant iudicamentum et de regulis iuris l. si negare
 6 quemadmodum tit. apponere
 A. et ante iudicamentum et postea obtinuit. D. ditione facienda si
 factus sit eiusdem effectus voluntatis defuncti per alium explicat
 ubi impleri per alium potest ut ex Ulpiano proponitur in l. iurica sine
 autem l. de cad. toll. unta l. fide omnia us in opere et gult.
 de legat. 2. l. iurica 13 § 1. de manum. l. ut. ut § obscuro
 Ad hunc explicando in l. recuperate 31 § ult. ad l. C. J. cu
 ius vericulus licentia imputant tribus. Licentia facta
 h. b. iuricary q. u. Cyphamus in d. l. veteri 13 in fine et
 multo magis obtinuit a ditione dandi n. tantum potest
 pleri per alium d. l. iurica § ne autem et leg. Strucy 39 § extrema de
 statu liberorum sed etiam quamvis sit factus respectu eius dandi
 d. § in con. petendi ius ad mixtum factum accipiendi mittit
 l. n. q. nob. d. d. § n. q. omnia ca. A. iudicamentum l. iudic. § sub
 A. iud. de curat. furios. tamen impleri potest in alio n. nomina
 to si ita postulet presumptio voluntatis defuncti de iudicatore
 pupilli aut curat. furios. l. si fundus 13. de odi. et demonst.
 l. iuricus 68. l. staty 9 § 6 unus fructus de solut. l. q. filius 22
 unta § l. l. iuricus 53 de man. tit. d. iuricus autem § si vo
 luntatis cap. iudicatio erit ex forma ditionis relate ad fac
 tum per ipsius cui impleri debet veluti adoperas scavi tunc in
 n. impleri per alium d. l. iurica § ne autem vericulus § in § d. l. in
 ta axi § f. 31. in pro. delegari Strucy 39 § ult. quibus interpretatio
 iurica opinatio. Meridi. in 50 decisiones in d. l. veteri 12 n.
 2. nec nec impleri dandi d. d. iudicatio in alio nisi ei iudicatura volun
 tatis patrocinia q. factus implementi nec a iudice in Dominus nam
 sit d. l. q. heredi 44 l. si usus fructus l. 4 ssita quond. dies
 legat. cad. l. iurica 9 § de d. ditionibus et demoni. p. iud. si n. d. d.
 in alio sit effectus voluntatis defuncti ut in d. d. d. dandi
 iudic. q. ei acquiritur. l. et tunc sit libera cu. data aut exit impe
 culio si usus fuerit. Alia ad § si domino det d. l. q. heredi 44 d. l.

Itaque 95 & unum fructum veniunt uterque q. q. in apputandis
plexaq. uchi que diximus docet rectissime Emanuel Costa
in 5 et qd. si tantum 5 p. exord. 5. et tibi relictary ep. 8. et 10.
cui videntur fieri in pleriq. Do. tibi 8. commentariory ep. 33. Cuius
tibi 28. quest. Pap. 14 et 15. Amara tibi 1. observationey ep.
12. no. 27 et 28.

Nº 9º

Quandem ne obstante Traditioni Bartoli tibi
ind. l. cu. filius 49 § l. tibi. d. l. in re artificis 31 in fi. q. obna
uandus n. vulgariter e. factus illud. n. prohibendi rei agere
n. e. explicabile cu. eod. effecta p. fidei iuroy tunc q. Quia
stipulationis p. tibi fieri restricta fuerunt specialiter a per
sonale factus rei principalis q. quipit in sp. diuery a fac
to fidei iuroy n. potest uny idy q. cer. rei etia ex o. sensu
creditoris ad stipulantem et fidei iuroy p. miterat neutric
fieri etia ex eor. o. sensu ut fidei iuroy in diuery rei
obligat quam principalis d. l. in re Artificis 31 in pro d.
L. unico § ne autem in fine l. si libertus 44 de p. iur. libat
iunta regula h. n. ita 42 de fidei iur. quamuis aliter
sit re factus p. aliu explicabile in genere et in persona
iura p. miterat ut a principalis et fidei iuroy quocumq.
Vtius q. factus censetur iuris interpretatio. et ex sensu
o. tibi tibi d. l. q. xus 98 § michi Rom. desoluit. tunc
Et obicitur q. quamuis factus prohibendi rei agere n. e.
plicabile cu. eod. effecta p. fidei iuroy quonia. tibi
solo prohibere p. unde in solidum prohibere rei stipulator
ac principalis p. hibuerit l. in exco. d. 5 § q. n. stipulato
tibi. negatib. tam. factus n. prohibendi n. e. explicabile
p. fidei iuroy cu. eod. effecta stipulatoris qui p. etia ipse
iuroy n. prohibebat impedit rei agere stipulatoris p. xincipa
lis prohibebat et idem fidei iuroy n. obligat n. prohibeat n.
etia n. hibeat tunc id. duntaxat in id. q. in re. p. h.
p. n. ut principalis d. l. in re Artificis 31 in fine

inquam prohibeat

D. Cui filius 49 § 1. et sentunt ita aut p sentunt quamvis nra
 tis explicant. Baldus in fine. Accatur no. 2. et 3.

Nº 10

De his que ad fidem aduersaria in facili
 loci in d. l. nra stipulata 97 § 1. h. et d. l. 5. § 1. in hac §
 iudicatur. Solui nam q ad primu attinet responderi potest.
 Cui q p mittit se soluturu nomine Tici nra ppie aut am
 plioris fidei iuraz nra ut Bartolus Cast. Alex et d.
 muniti ali docent in d. l. nra 97 § 1. fidei iuramentu potest
 suo nomine aut nomine principalis l. undebitur 45 de iudi
 cio. undeb. iure q. et deo ceteris et d. l. nra. § 1. q. quon
 cus dicit p mittit solvendi nra. Simili rde. diversa appropre
 dandi que e iuris l. dante 15 § ult. h. et nra. Soluere
 e facti l. sollio 1 § ultimo de curat. fidei. Ticus aut
 rde q principalis q mittit dare nra solvere ut videtur
 d. l. nra. Baldus Angelus Baron Duarenus
 Bonelus Diphanus et alii d. § 1. p inde quemadmodu.
 Cui p. creditori adhibita stipulata adiectus in quo factu
 soluturu. Stat. nra potest creditor debitor p plicite
 ut adiecto soluat nisi creditoris iura sit. adiecto potest quam
 sibi solui l. liber 118 § ult. h. et nra. et in q. d. § 1. p mittit se
 soluturu nomine Tici debitoris habere p adiecto et acceno.
 Cuius debitoris quoad factu solutionis l. obligationu 44
 § acceno de O. et A. sequitur nra potest cogi ut soluat nisi q.
 Et quatinus stipulatore iuraz. Ab eo solui nempe si Tici
 principalis debitor solvendo nra sit d. l. l. nra. § 1. stipulata
 112 § ult. h. et nra. l. nra. Ab alio 13 d. iudicata q tam
 dicit iure accepto ante Burmannu si fidei iuraz p
 foret l. 3. l. iure §. iura dicit. p. uente l. de fidei iur.
 notat ad xij l. uaque in d. § 1.

Nº 11

Sed si fidei iuramento nature fuerit potest
 quam repugnet p mittit se solvere nomine principalis l. l. §.
 id. aud p d. de O. et A. d. l. undebitur 45 de dictione undeb.

De verbis obligat

Ex inicio solvendi ac lata ad precedentem obligationem principalis
 et subiectam ipsam dationem quam principalis promittit leg. exopto
 ut eod. generis et effectus l. si heres 33 de legat. l. l. ubi autem
 25 § 9 ff. de h. et t. l. solutionis 54 de solut. l. solutionis 126
 d. § l. si idem dubitari non debet ex etiā q. in obligatione dandi
 p. alio intuitum p. mit. verbis ad factus exlati ita ut nunc
 vis faciām et fidei uisore, l. blanditus 12. C. de fidei uxoribus
 p. m. ~~Ab~~ strahentes mente et o. muni. Sensus ad. q. q. e.
 Apoc. quam ubi l. § si q. ita l. qui exordineus 63 § 1.
 l. si sub una 136 ff. de tra. g. m. tra. sp. Tradita ad. d. l. uita
 97 § l. tanquam ubi magis quoq. x. b. g. uny. ita §. p. p. p.
 sit et in fine C. o. muniat de legat. improbabili michi 2. l.
 sedo maxime q. op. paratio et uparatio stipulationis factam
 d. § l. ostendit prioris stipulationis illa. Tici nomine ac
 soluturay ozo ualy et utpote ut n. sit simili ubi stipula
 tionis Ticiur daturay et p. inde huc posteriori si u. u. l. n.
 semper u. ubi futura et. C. o. n. ubi in d. § 1. at u. u. u. g. p.
 et i. one §. Bartoli §. Alberici et aliorum quor. sp. laudat
 uemus prioris stipulatio n. semper u. ubi. Sol. duntaxat q.
 Et quatenus intat posteriori aut n. u. u. u. u. u. u. u. u. u.
 huc expositionibz repudiari quas et ad p. x. o. y. repudiat.
 Manca de caat. ff. 16 ff. 10. exortimauerit t. u. t. u. p. u.
 l. o. m. u. n. t. R. a. f. a. l. i. C. u. m. a. n. i. in d. § 1. n. §. C. l. i. u. r. a. §. e. e. u. e.
 stipulatio illa quam mitti Tici. Ac p. x. i. p. a. l. i. s.
 debitoris nomine f. u. l. u. r. u. r. u. s. i. t. u. l. i. i. n. d. i. s. t. i. n. c. t. e. e. t. a. m.
 p. l. i. c. e. u. t. p. o. t. e. a. u. t. n. o. n. e. s. i. m. i. l. i. s. d. d. i. u. e. r. s. a. a. b. i. l. l. a. s. t. i. p. u. l. a.
 t. i. o. n. e. q. u. i. a. m. i. t. t. i. l. u. n. d. e. T. i. c. i. u. r. d. a. t. u. r. u. q. p. x. i. o. r. i. s. t. i. p. u. l. a. t. i. o. n. e.
 p. m. i. t. t. i. f. a. c. t. u. p. p. l. i. y. p. a. l. i. y. e. x. p. t. i. c. a. b. i. l. i. s. o. l. u. t. i. o. n. i. s. u. a.
 d. a. t. i. o. n. i. s. q. u. a. m. e. t. p. r. i. n. c. i. p. a. l. i. s. p. m. i. t. t. i. t. u. t. s. e. q. u. e. n. t. e. p. m. i. t. t. i. n. o. u. a.
 l. i. t. a. t. a. n. q. u. a. m. f. i. d. e. i. u. i. o. r. u. n. i. x. a. l. i. u. d. e. u. t. r. a. b. u. n. t. e. s. u. l. u. r. u. m.
 l. u. y. q. § 5 § r. d. r. q. de s. t. i. t. p. l. posteriori aut stipulat.
 p. m. i. t. t. i. f. a. c. t. u. a. l. i. c. e. n. t. e. m. i. n. p. e. d. a. t. i. o. n. e. T. i. c. i. u. r. e. t. s. e. q. u. a. n. d. a.

ingua p. m. i. t. t. u. r.

in Vilitate conjugula nobis Exor. D. l. necit 62 de fideiur. et
 tamq. ex ea posteriori stipulatio. si pecunia ex principatu
 L. 1. de. Leg. fidei iuror. 23 de pacti stipulationis inest.
 Et presertim veluti si iuris principatu soluendo hinc
 tenentur q. et quatinus interit. q. quia admodum ex stipulatio.
 Aliter facta Aliqui inuiti tenent q. q. vult. stipulan
 Ali. D. l. sup. 38 § si stipulatio 20 c. 5 § reg. D. l. lib. 118. § vlt.
 h. h. l. 3. C. de inut. r. p. § id. et si q. 20. l. vlt. ita et ex p
 mitione Aliter facta D. § 1. q. singulari in hac parte e
 iunt Exord. celo l. quocumq. § 1. h. h. de qua postea ity. l. si
 q. ab alio 13 de re iudic. l. in illa 67 § 1. h. h. l. vlt. § 1. de
 reb. cred. et ex alio iuris in illi l. g. aut. 14 § id. et sig. de
 vilitate pecunia l. sig. stipulatio 112 § vlt. h. h. =

N. 12

sancti q. pertinet ad D. l. s. § in hac
 § iudicatu Solui cuius Argumento Raphael Cumanus
 h. et in d. l. c. filius 49 § 1. h. h. aduersus Bar. ven
 dit fideiuror. cui q. factu p. m. it. et q. si factu sit ex eod. e
 effectu q. fidei iuror. explicabile Veluti et defendi
 q. tamq. videri p. m. it. factu illud. id. id. q. m. it. Et
 Expendimus ip. n. 6. in fine respondendo q. q. quamvis
 stipulatio p. m. it. iudicatu Solui completata ex p. m.
 ip. Et in h. habeat Veluti coherentes Et in uny. colic
 tas duas alias clausulas de re defendenda et de do
 no malo tanq. sequentia seu conditionis necessaria
 Et iudicatu Soluata q. nec iudicari potest nisi res
 defendata nec iudicari nisi doctus malus ab
 sit l. iudicatu 6. l. cu. que reb. 13 de re iudic. de
 cibam l. ex clausula 17. iudicatu Solui § si D.
 Aliq. B. de satis dationib. ppie tamq. vna et prima
 ac p. m. it. clausula stipulationis e. iud. Solui.
 quarola ex p. m. it. plurimq. stipulatio claudit

Et pp qua. ceteris. Veluti accedunt insunt. Et interdixit. s.
 p. remota d. l. s. & in hac d. d. leg. cu. quere. bar. 13. vericulo
 dicebam. l. ult. in f. iudic. Solui. l. si accepto fuerit 20 de accepta
 lat. l. sup. 21 & habet de ope. nobi. nunt. unde apparet de fer
 roni. et f. d. d. d. l. e. Veluti. Additionis. stipulationi. in herum
 Act. d. l. sup. 21 & habet que. Additiones. in potestate. ius. q. satis
 dedit. et f. de iuro. s. i. ut. implendo. s. i. me. dolo. recte
 defendant. l. uicint. obligatione. Soluendi. iudicatu. si
 absoluti. sine. f. sales. differant. donec. iudicata. et. odemne
 Act. d. l. s. s. et. s. si. ex. fide. iuro. s. et. s. ult. l. si. ex. duob. g.
 14. cu. l. sequenti. l. ex. iudicatu. 16. l. ult. iudicatu. Solui. l.
 licet. 42. & ult. de. p. curat. Sin aut. sine. dolo. n. defendant.
 Tanquam. impedita. ob. eorum. culpa. d. l. i. que. in. heret. at
 obligationi. iudicati. Soluendi. comitit. sup. s. q. satis. de
 dit. et. fide. iuro. s. in. id. g. n. t. p. inde. ac. si. iudicatu. erit.
 debet. q. p. u. t. a. d. l. s. & nunc. Videmus. et. s. ult. l.
 si. x. s. 12. l. si. ex. duob. 14. l. ex. iudicatu. 16. l. ult. iu
 dicat. Solui. n. e. itaq. factu. defendendi. p. p. et. p. cur. in. ob
 ligat. fidei. iuro. s. aut. re. p. principis. q. satis. dedit. s. d. in
 ditione. nec. ad. defendendu. tenent. absolutu. id. ita
 si. nolint. Odem. n. in. id. g. n. t. p. inde. ac. si. iudicatu. erit.
 D. l. si. ex. duob. 14. l. ex. iudicatu. 16. iudicat. Solui. p. p.
 aut. p. rima. q. et. p. rima. obligat. tam. satis. dantis. quam
 fidei. iuro. s. Iudicati. Soluendi. Sui. quantitati. in. qua
 iudicatu. seu. odem. natus. x. s. fuerit. l. iudicatu. g. u
 dicatu. Solui. 2d. g. ip. s. q. dicit. in. d. l. s. & in. hac. s. fidei
 iuro. s. in. stipulatione. iudicat. solui. in. t. u. e. n. i. u. e. n. i. e. n. t. e.
 re. p. p. i. n. t. e. l. i. g. i. n. q. u. a. n. t. i. t. e. s. i. t. e. i. u. d. i. c. a. t. i. g. s. o. l. u. i. p. m. i. t. t. u. n. t.
 n. aut. ad. defensionem. ad. qua. ne. q. i. p. q. u. o. n. t. a. s. u. e.
 n. e. x. u. n. t. q. c. i. u. m. o. b. l. i. g. a. t. i. o. n. e. q. m. a. n. d. a. t. e. l. i. s. v. i. d. e. t. v. t. o. r.
 f. e. n. d. a. n. t. n. e. c. i. m. p. u. t. a. r. e. p. o. t. e. s. t. i. n. i. u. d. i. c. a. t. i. m. a. n. d. a. t. i. c. u. s. p. e. n. s. i. o. n. y.

quomodo ea difficilia nodanda. quamvis. *Aut. Sax*
ind. l. cum filius 49 § si stipulatus n. 3. in fine tr. tt. =

N° 13

Id. ut ex diuinitate cuius oratione n. pauca q.
nota vulgo adue. signorata scriptis ad regiam recta q.
disputationi n. x. vix. reuertamur superst. explicanda. tertia
Et postrema obiectio opposita sp. n. 4. cui quamvis succumbat
Deum Antiqui interpreti apud *Saxoni* ind. l. stip. 38. n. 3.
tr. tt. Ex omni tamen *Daroni* eundem et *Alionu* n. sic
facile satis si meminimus regula illa que docet debere accipi
eius interpretatione per qua actus potius valeat quam peruat
sequenda ee. cum Ambigua oratio stipulationis talis in
interpretatione admittit. *L. quociens 8. tr. tt. § quociens 12. de rebz*
dubis et quociens stipulatio directe aperte q. ad. aliu. fac
Aut. re. fixa q. potest locus esse in interpretatione p. qua stip. s.
vba mente q. strahentiu. detorqueata a defactis p. p. n. n.
pe. re. u. x. a. t. u. x. u. q. nec in clari. locis. *L. illa aut illa*
25 § l. deleg. 3. l. Stanus 137 § cum ita in fine tr. tt. quoniam po
cius credimus l. y. q. de alio p. misit obligare se noluisse. Et no
struimus sp. in fine n. 3. nec obnitentia huic solutioni. *L. cum in*
D. l. stip. 38. § per. l. quociens 8. l. tr. tt. de q. potius plenius et
oportunitus. =

N° 14

Deinde *Vergamus* l. cor. sp. tradito n. 3. iuxta
principio pendet ppia et perpetua ratio illius etia iuxta prin
cipio quo docemur. Alteri stipulari nemine. pure sine quod
sensu et generaliter dicitur n. posse l. cor. sp. aut alio tradit
si mutui l. cor. sp. a. l. t. r. i. p. Alteri obligatione acquiri
§ reg. ali. 4. et 5. *Alteri 19 B. d. in uti. sup. d. l. stip. 38 § Al*
teri l. si michi et. t. c. i. 110 l. i. r. t. a. stipulatus 116. § Chrysogonus
versiculo respondit tr. tt. l. 3. C. de iur. stipula. l. que quibus 11.
de o. et A. l. solutus 14 § p. libez de pign. act. l. cetera 9.
§ numerari et § renunmus de rebz creditis l. l. cetera q. quos

Paras

personas L. c. de donat. l. s. § ubi de rebus
 pecunia l. quo tutela 33. § ut de reg. iuris l. 10 ff. 11
 parata. §. no. cu. negotij stipulationis sive ca. dandi
 accipiendi q. in stipulante et mittente gerat ideoq.
 des. n. de alio p. mittente quemq. oportet ut cu. Paulo
 1° docuimus ita et quemq. sibi n. Alexi stipulanti
 l. eod. ratio. eund. Pauli in d. l. quequing. 11.
 n. gerat aut negotij stipulantis quocum. Alexi si
 stipulanti cui datur nichil inest stipulatori d. l. sup. 38.
 § Alexi tr. tt. 2. § Alexi B. de iur. et que ratio hu
 us principii additur n. e. diversa ratione Pauli
 tr. et in d. l. quequing. 11. § d. eoz. ipoz. ut primario et
 potioris suppone firmat q. et tamquam pars eius de sic
 l. exposita ostendit Clarus id. q. et Paulus postea sen
 te nemp. stipulationes inuentas ee ut stipulator ius
 negotij gerat et acquirat q. sua interest. et sequentia
 geri stipulantis negotij aut p. mittenti si stipulanti
 l. de alio p. mittat cui l. quo prestare nichil inest
 stipulatori desinat. Stephanus in d. l. quequing.
 11. n. 4. C. de iur. in d. l. sup. 38. in principio et § Alex
 xi quomodo Alexi Donatus tr. n. 4. Othmanus in d. §
 si §. Alexi enuntiat. 3° B. de iur. stipulationibz =

≡ preterea eod. ratione iuris eo.
 peditur intellectus nobis q. dicitur si in stipulatione
 Alexi facta aut p. mittente alieni facta pena ad.
 reata in casu quo Alexi datur n. sit aut alter fecerit
 pena debet d. l. sup. 38. § at sig. ut § Alexi tr. tt. § al
 Alexi 19 ut § de re. dice. 21 B. de iur. stip. §. quomodo
 sine principali acquirere n. subsistat l. 2° de peculio le
 gato l. in omnibz 43 desolut. l. nichil 129 § 1° l. cu.
 principali 118 de reg. iur. et penales stip. adiecta precedentia.

N 15

Stipulatione inuicem sit etiam in utili l. sup. 61 l. si homo 69
 l. ita stipulatus 115 in pro t. l. q. de bonis 155 frata Ad l.
 falci. quarum argumento penales stipulationes et accessoria prin-
 cipalis pcedenti supponunt pstanti Bartolus in d. l. ita sti-
 pulatus 115 n. 12 post alios Baso in d. l. si homo 69 Cypha-
 rius in l. impossibili n. 6. t. t. vixit tamen pced. pe-
 nalis stipulationis n. et accessoria q. et a principio in pceden-
 te aut principali sup. potest pced. subtrahere vltim. si a di-
 ctione incipiat ita si fundus n. dederit decem dable. quod cum fun-
 dus cui pmissus n. sit n. e. in obligato. id. in rotacione et
 vnicam obligatio penalis e. in decem l. obligationum 448 si ita
 de o et A. uita l. l. s. ita si ita in fine ad l. falci. l. si
 pena et in fine quando dicit leg. et tamen si accessoria pena
 sit esse n. potest incipere in principali cui applicata
 Argumento ex l. q. d. 11 l. fidei uox 16. § fidei uox de
 fidei iur. vnde etiam si sup. pcedit eaq. inuicem sic erit
 tamen vtilis penalis que adicitur si in ea n. scurrat ead. q.
 ratio que pcedentis inuicem facit l. nuda §. (d. strah. sup.
 ut uenit in pena pmissa post stipulationem Alexi factam
 aut alium facti q. ratio ella q. q. sibi n. stipulata aut
 si n. pmissat id. Alexi §. de alio cui l. aquo. prestari sti-
 pulatoxi n. in ist. cerat in pena quam et de pmissat et
 sibi stipulata et sequentia pmissa in ist. tanquam
 ut deo querendy n. sit id. in pcedenda quantitas et ad i-
 stio sup. penalis d. l. sup. 38. §. at sig. et §. Alexi ex q. qua-
 re de docet Donellus in d. §. Alexi n. 14 Et in d. l. si
 homo 69. ex n. 4 t. t. et t. 12 comentario 24 cp. 18. C. b. a.
 azubias in cp. quamui pacty 2 p. §. 4 n. 4 de pac. t. 6. 6.
 narius t. 6. coment. cp. 4. n. 10 et 12 =

Diversy autem e. n. si gesso alio loci deduximus
 pcedentis sup. inuicem sic e. etiam inuicem penales id. eni.
 tunc solus obaret queres eade. aut par. ras. impband.

N. 16

precedentis stipulationis inpenali quod accessit que
 et impoita tunc. potius ex proprio iure quam sine ac
 cessoria precedentis id quod proxime dicitur in D. L. sup.
 Et h. ut si penali sup. illa si heredes me non fecerit centum da re
 exponitur in unum d. q. et ipsa s. bonos mores e. cy auferre li
 bertas Astandi et captare hereditate Vuentis semper odium
 sit et inuile nunc fiat p. precedentis stipulationis aut Quentionis
 Lexo C. demut. sup. l. pactus 15 l. licet 19 l. vit. C. depact. l. he
 reditas s. C. depact. uentis l. cy duobus 52 s. idem respondit
 q. prolio siue p. mis dispositioni captatoris l. captatoris docu
 l. reg. de heredibus int. l. captatoris 64. delegatis l. si uidentur q.
 multo magis si fiat mutupene ut in d. l. stipulatio b. iunta l.
 Jura 134 h. ut si d. et uer de genere e. q. exstat in d. l. ut si
 pulat 115 h. ut si imperfecta siue in d. l. de stipulatione
 penale ad. l. t. p. c. d. n. sup. Si tunc di impio h. c. si diu si ten
 di expressus non fuerit cy agere Decerto die expremendo quatu
 ferat cy sit q. ratio incertitudinis diei que facit inuile p. ce
 cedente stipulatione q. n. apparet qua di sistere tenaxi facit
 l. ita nepote uerere d. d. stipulationis penale n. p. m. p. m. a
 si n. ex tunc q. apparet potest. testat q. n. e. illa di que ex
 promendo nec copra fuit et idem aduincerto l. accidit q. q.
 pena sit Vindicta delicti sine culpe sine qua n. infligit
 l. aliud. 131 de P. S. L. sanimus 22 l. depenis nec d. m. i. d.
 per aduexus cy q. in culpa n. e. q. n. potest etiq. Si uile pax
 u. p. d. n. stipulatione Si tunc ob in certitudinis diei l. mul
 tab. l. in h. 27 de s. de et demon. iunta l. para 44 de h.
 red. int. quatuor d. an Donelus h. 8. d. mentarioz q. p. 1.
 Radulfus formarius h. 2. rex. quodi. cp. 2. Jacobus Lu
 dacijs h. 3. diuix monuz cp. 6. et 26. Cotta. in l. cy tab
 52 s. si arbitratu ampliat. v. n. 41 de con. et demon.
 Cusacius tractatu s. ad Africanuz in l. de hui que p.
 penz nomine relinquenti p. magis aduz Don. ind. l. ut stipulatus n. d.

Inquam certo

Inquam Guterus

N 1)

Nec dissimili rationis e.
 q. pponitur in d. si homo 69 ff. pena aduclz impossibilitati
 pulationi hominis mortui sitendi aut dandi nempe qd.
 Et impossibile (stipulationi) iure attento e. ut pena sine culpa
 comitata d. l. aliud. 131 de v. s. nulla autz culpa e. p. mortui
 in n. sitendo aut dando homine q. mortuus e. Et sequente
 rā n. homo Et impossibile Ut tanq. homo sitata aut detra
 nra l. in stipulante 83 § pen. l. si reuz 91 § ult. hoc
 ff. l. 4 q. sati dare cogant l. n. mortuus d. C. de d. h. i.
 p. 9. ne pena x. impossibili comitata ut signante in hanc
 n. scriptz e. in d. l. si homo 69 ff. Donellus n. 6. iusto § ult.
 infra B. deliq. l. unica C. de his que p. n. nomine cu. in
 putat Bartoli in l. l. n. n. i. d. d. inst. Basoni in d.
 l. Unica n. 3. Donelli th. 8. ment. q. 16 Collect. l. selu
 Azuz q. Et in re p. d. § si arbitratu ampliat. 12 ex n. 3)
 credy autz e. in p. misioni a h. m. facti cuius p. statio cu. impos
 sibili n. sit ut notauimus q. n. 2. p. m. o. x. p. v. d. e. e. p. o. t. u. e.
 Et debuit an ob alio impetrare potuit Et faceret t. n. nichil
 o. m. n. i. s. p. m. i. s. i. t. n. e. c. f. i. a. t. n. e. x. i. t. o. p. e. n. a. d. u. c. t. a. o. b.
 u. l. t. i. q. t. e. m. n. a. r. i. y. p. m. i. s. i. o. n. i. c. o. n. t. r. a. r. i. o. n. e. s. s. u. m. p. t. u. m.
 l. r. a. n. u. s. 13 § q. t. a. m. y. 3 d. e. a. c. t. e. m. p. t. i. l. 3. C. d. d. d. i. c. t. a. c. t.
 Notat faquimus th. 3. D. d. u. i. n. a. r. i. y. q. 20 Mantua de
 facit th. 14 th. 13 n. 12 d. i. n. q. n. e. c. d. i. s. s. i. m. i. l. y. e. x. p. l. i. c. a. t. i. o. n. e. p. o.
 t. e. t. q. P. o. p. a. i. t. i. n. d. l. q. d. e. b. o. n. i. s. 15 § f. r. a. t. e. a. d. l. f. a. l. c. i. d. i. e.
 n. e. g. a. n. d. q. e. a. c. t. i. o. n. y. e. x. e. r. t. i. p. p. e. n. a. l. i. a. d. u. c. t. a. p. e. d. e. n. t. i. s. t. i. p. u. l. a.
 t. i. o. n. i. d. e. f. a. l. c. i. d. i. a. n. d. e. d. u. c. e. n. d. a. i. n. m. i. x. y. q. n. i. c. u. t. p. r. i. o. r. s. t. i. p. u. l. a.
 p. o. s. i. t. a. t. e. m. p. o. r. i. n. s. t. i. t. u. t. i. o. n. i. s. e. t. s. e. q. u. e. n. t. e. v. i. u. u. s. a. d. u. c. t. e. s. t. a. t.
 Et quo tempore heredi circa falcidiz p. r. i. u. a. t. u. y. n. u. l. l. y. u. s.
 l. r. a. t. i. n. t. e. l. i. g. i. t. u. r. d. i. r. i. c. t. e. i. n. t. e. r. p. o. n. i. a. s. i. t. d. e. r. o. g. e. t. p. u. b. l. i. c. o. i. u. r. i.
 l. e. g. i. s. f. a. l. c. i. d. i. y. §. r. e. g. u. l. o. y. l. e. g. i. i. u. s. p. u. b. l. i. c. i. y. 38. d. e. p. a. c. t. l. n. u. m. o.
 55 d. e. l. e. g. 2. e. t. i. d. e. s. i. n. v. a. l. i. e. s. i. e. d. l. g. b. o. n. i. s. 15 § f. r. a. t. e.
 l. s. e. n. i. 2) a. d. l. f. a. l. l. s. i. u. t. a. l. e. g. a. t. 11 l. r. e. q. 18. C. o. d. i. c. i. u. s.

n. valet stipulationi.

819

Sicut patet ante nobis l. de herediq. le. fal. d. q. 2. inf.
 autem ita id. cu. testator cad. l. fal. ita et penalis sup. ius
 de temporis. Cuncta inposita d. n. l. falcidie sive in fra
 de eius de publici iuris adgidio impbare d. l. Sicut et iuxta
 l. n. dubio s. C. delegibz l. d. 29 cu. l. reg. codez quamvis
 diversus esset. Simo testator quos temporiaz heredis
 circa attentione falcidie p. p. ius d. sup. de falcidia n. de
 ducenda inapponata tunc eniz valet q. i. a. n. publicis
 id. privato suo iure iuxta renunciat l. q. 46. l. potest.
 et ad l. fal. l. r. p. a. n. u. r. o. s. ult. de donat. o. n. b. l. Ultima
 C. ad l. falci. i. i. n. t. a. x. q. legi si iudex et deminoribz exopta
 nant ita in d. l. ult. C. ad l. fal. Donet et Curacius idz do
 nelus t. d. o. mentaxioruz q. 2. d. Illigexus l. i. t. e. r. e. Curacius
 in nobela l. de herediq. et falci. et t. d. q. Papimanus in
 d. l. i. u. p. u. b. l. i. c. u. z. 38. et t. d. 13. respons. Pap. in d. l. q. boni 15 s.
 f. r. a. t. a. q. u. a. m. u. s. a. l. i. t. a. p. o. s. t. a. l. i. o. s. Moxia in empirio t. d. 3. quibz.
 n. 11 =

N 18

Nec sp. Traditio circa inaputatione d. l.
 l. s. si homo 69 t. d. aduersate q. scriptu e. in l. illa d. t. d.
 t. d. i. n. p. u. l. a. t. i. o. n. e. i. t. a. q. si Calendi. s. t. i. c. u. z. n. d. e. d. e. x. i. d. e. c. y. d. a. x. s. p. o. n. d. e. s.
 des quamvis mortui s. t. i. c. u. s. v. i. l. e. z. e. s. s. e. n. i. c. u. t. e. t. i. l. l. a. z. s. u. n. t. a.
 Calendas digito aliy n. t. i. n. g. e. r. i. t. d. u. c. y. d. a. x. s. p. o. n. d. e. s. q. u. a. m. u. s. l. o. p. r. i. o.
 et stipulatio. agi n. p. o. r. i. t. A. n. t. e. C. a. l. e. n. d. a. s. l. s. i. c. u. z. 10 s. i. f. f. s. i. g. c. a. u.
 tionibz l. o. p. o. s. t. i. t. u. t. i. o. n. e. A. u. t. e. s. t. a. t. z. e. t. p. r. i. u. s. e. r. a. z. a. n. t. e. C. a. l. e. n. d. a. s. e. t.
 A. m. y. v. i. a. q. s. a. p. p. e. n. a. z. s. t. a. n. e. x. e. m. p. o. n. i. b. i. l. i. t. q. p. e. b. r. e. b. i. t. a. d. i. s. p. o. n. e. n. d. u. z.
 l. o. p. r. i. o. z. e. l. o. s. t. i. p. u. l. a. t. i. o. n. e. i. d. e. o. p. e. n. a. z. o. m. i. t. a. q. p. o. n. e. m. u. s. s. t. i. c. u. z. v. i. u. e. n. z.
 A. t. e. m. p. o. z. e. s. t. i. p. u. l. a. t. i. o. n. e. f. u. i. s. s. e. m. o. r. t. u. u. z. p. o. s. t. p. r. o. m. i. s. s. i. o. n. e. z. v. e. n. t. i. l. i. c. a. t. l. o. q. u. e. d. l. i.
 i. n. i. l. l. a. d. e. t. q. e. a. m. p. l. i. e. s. m. o. r. t. u. u. z. f. u. i. s. s. e. c. u. l. p. a. d. o. k. u. e. p. r. o. m. i. s. s. i. o. n. e. v. e.
 l. o. p. r. i. m. i. t. a. i. n. d. l. i. n. e. z. 10 s. i. f. f. n. q. c. a. u. t. i. o. n. i. b. z. e. t. s. u. p. p. o. n. i. t. f. a. c. i. l. e.
 p. o. t. e. s. t. i. n. d. l. i. n. i. l. l. a. d. q. u. a. z. e. c. y. s. a. p. a. b. i. n. i. t. i. o. n. e. n. f. u. e. r. i. t. x. i. i. m. p. o. s. s. i. b. i. l. e.
 n. e. m. p. i. h. o. m. i. n. u. z. t. u. n. c. m. o. r. t. u. u. z. e. y. p. r. o. m. i. s. s. a. t. a. v. t. i. n. d. l. s. i. h. o. m. o. 69
 s. d. h. o. m. i. n. u. z. q. t. e. m. p. o. z. e. p. r. o. m. i. s. s. i. o. n. i. s. p. r. e. s. t. a. r. i. p. o. t. e. r. a. t. m. i. z. n. e. c. o. p. o. s. t. e.

microis

mortuus et ma. d. m. p. culpa p. m. i. o. i. i. m. p. e. n. a. n. t. a. m. e. A. n. t. e.
 Q. u. i. C. a. l. e. n. d. a. r. u. m. q. u. a. m. u. i. a. d. I. d. i. t. i. o. n. e. m. i. d. e. q. u. a. d. I. d. i. t. i. o. n. e. m. a. d. i. n. e.
 P. r. e. s. c. r. i. p. t. u. m. l. i. c. e. o. p. p. o. n. e. n. d. u. m. e. i. n. d. L. i. n. i. l. l. a. d. n. a. t. i. z. o. m. n. i. p. e. n. a. V. i. d. e. a.
 q. u. o. m. o. d. o. m. o. r. t. u. u. s. i. l. l. u. s. D. a. n. d. i. I. d. i. t. i. o. n. e. i. n. e. l. o. c. i. C. a. l. e. n. d. i. s. n. o. p. o. t. e. s. t.
 S. u. p. e. r. e. s. t. t. a. m. e. D. i. e. q. u. e. a. d. u. l. t. u. s. S. i. t. I. d. i. t. i. o. n. i. a. d. p. o. n. o. q. u. a. s. i. t.
 A. u. t. q. u. o. m. o. d. o. p. r. e. s. e. n. t. i. C. e. n. s. u. r. e. l. a. q. u. a. a. d. u. l. t. u. s. g. r. a. t. i. a. p. r. o. m. i. s. s. i. o. n. i. e. l. o. q. u. i. t. a.
 S. e. c. u. n. d. u. m. q. u. o. d. q. u. o. d. i. c. i. t. u. r. h. o. c. t. i. t. u. s. l. i. c. e. t. e. m. p. u. s. l. i. c. e. t. d. e. r. i. g. i. u. r. l. i. c. e. t. i. d. e. o. d. i. c. t. u. m.
 E. x. p. e. r. a. n. d. u. s. e. n. i. a. A. n. t. e. q. u. e. l. i. c. e. t. p. e. n. a. I. d. i. t. i. o. n. i. s. d. L. i. n. i. l. l. a. d. q. u. o. d.
 L. i. c. e. t. u. m. i. d. e. q. u. o. d. q. u. o. d. i. c. i. t. u. r. d. e. u. t. a. q. u. e. e. n. t. e. S. i. d. u. s. a. d. u. l. t. u. s. f. o. r. e. t. I. d. i.
 t. i. o. n. e. i. n. e. l. a. t. e. a. d. p. e. r. s. o. n. a. l. o. c. i. a. n. t. u. m. V. i. l. l. i. t. i. S. A. n. t. e. C. a. l. e. n. d. a. s. m. a. i. o. r.
 I. n. t. e. r. V. i. t. a. l. i. z. n. V. e. n. i. e. n. t. D. e. q. u. e. d. a. r. e. l. o. p. o. n. d. e. t. u. n. c. l. i. c. e. t. n. o. t. a.
 g. r. a. t. i. a. p. r. o. m. i. s. s. i. o. n. i. q. u. a. i. n. a. s. t. i. t. u. d. o. I. d. i. t. i. o. n. i. C. e. r. t. o. t. e. m. p. o. r. e. I. d. i. t. i. o. n. i. s.
 A. n. d. u. s. a. d. u. l. t. u. s. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. a. l. i. c. e. t. i. d. e. s. t. a. t. i. z. a. d. u. l. t. u. s. e. i. c. e. p. e. r. i. t. S. i. q. u. o. d. a. d.
 Q. u. i. C. a. l. e. n. d. a. r. u. m. i. n. I. t. a. l. i. a. V. e. n. i. e. n. t. n. o. p. o. t. e. s. t. p. e. n. a. I. d. i. t. i. o. n. i. e. l. i. c. e. t. a. n. t. e.
 C. a. l. e. n. d. a. s. L. i. c. e. t. a. n. t. e. i. d. e. h. o. c. t. i. t. u. m. l. i. c. e. t. i. d. e. s. t. f. f. d. i. d. i. t. i. o. n. i. b. u. s. l. i. c. e. t.
 m. o. n. d. e. p. l. a. n. e. l. i. c. e. p. o. s. t. e. r. i. o. r. u. l. l. a. s. u. p. S. i. m. i. l. i. t. e. r. C. a. l. e. n. d. a. s. T. u. l. i. o. C. e. l. i. g. e. n. t. e.
 S. i. q. u. o. d. i. d. e. o. s. t. a. t. i. z. V. a. l. i. d. e. q. u. o. d. n. o. i. n. c. i. p. i. t. a. p. e. d. e. n. t. e. d. i. s. p. o. n. i. t. o. l. e. g. i. s. m. i. s. s. i. o. n. e.
 Q. u. i. i. m. p. o. s. s. i. b. i. l. i. t. e. r. V. i. l. l. i. t. i. h. o. m. i. n. u. m. m. o. r. t. u. u. s. D. a. n. d. i. a. u. t. S. i. l. i. t. e. n. d. e. r. u. m.
 q. u. i. c. a. u. s. p. e. n. a. p. r. o. m. i. s. s. i. o. n. i. e. s. t. i. m. p. o. s. s. i. b. i. l. i. t. e. r. l. i. c. e. t. i. d. e. o. n. d. e. b. e. a. d. L. i. c. e. t.
 h. o. m. i. n. u. m. q. u. o. d. i. d. e. p. o. t. e. s. t. n. u. l. l. a. p. e. d. e. n. t. e. p. r. o. m. i. s. s. i. o. n. e. d. i. g. i. t. o. c. e. l. i. g. e. n. d. i.
 d. i. g. i. t. o. i. n. c. i. p. i. t. s. u. p. a. d. d. i. t. i. o. n. e. m. i. n. t. a. n. t. i. g. i. t. u. m. l. i. c. e. t. s. u. q. u. e. n. t. e. d. i. c. i. n. o.
 p. o. t. e. s. t. i. n. t. e. r. i. c. e. s. t. a. p. e. n. n. o. q. u. e. i. u. s. n. o. f. a. c. i. t. q. u. o. d. f. u. i. t. p. r. o. m. i. s. s. i. o. n. e. A. n. t. e. n. d. e.
 p. o. t. e. s. t. t. a. n. q. u. a. m. S. u. p. a. p. e. r. i. t. u. b. e. a. d. d. i. t. i. o. n. e. m. q. u. o. d. n. e. c. e. s. s. a. r. i. o. l. o. c. i. t. u. r. a.
 s. i. t. q. u. o. d. r. a. n. t. e. c. i. t. a. t. e. d. i. g. i. t. o. c. e. l. i. g. e. n. d. i. n. o. p. o. t. e. s. t. a. t. i. z. o. m. n. i. t. a.
 n. e. c. i. p. e. t. a. t. a. D. i. e. q. u. o. d. n. u. n. c. V. i. d. e. a. g. r. a. t. i. a. p. r. o. m. i. s. s. i. o. n. i. a. d. i. c. i. t. e.
 V. e. r. d. f. i. a. t. q. u. o. d. c. i. t. u. s. e. f. u. i. t. n. u. n. q. u. a. p. o. t. e. s. t. d. L. i. n. i. l. l. a. d. q. u. o. d. i. t. a.
 q. u. o. d. p. u. g. n. a. n. t. i. b. u. s. a. l. i. i. u. s. l. o. c. i. l. o. q. u. o. d. p. o. n. u. n. t. p. o. s. t. A. u. t. u. s.
 n. u. B. a. r. t. o. l. u. s. l. i. c. e. t. n. o. l. i. t. a. s. u. p. u. l. a. t. i. s. l. i. c. e. t. n. o. l. i. t. a. s. s. i. c. e. t. p. o. s. t. B. a. r. t. o. l. u. s.
 E. x. c. e. l. l. e. n. t. i. C. o. m. m. u. n. i. s. d. e. t. e. r. m. i. n. o. V. a. r. q. u. o. d. u. n. d. C. o. l. l. a. t. i. o. n. e. S. i. l. l. e. b. a. r. u. s.
 q. u. o. d. 13. D. o. n. i. l. u. s. l. i. c. e. t. d. e. f. a. r. u. s. i. n. d. L. i. n. i. l. l. a. d. D. o. n. i. l. u. s. l. i. c. e. t. o. m. n. i. u. m.
 t. a. x. i. o. n. u. m. q. u. o. d. q. u. a. m. u. i. a. A. l. i. a. e. t. V. a. r. i. i. p. e. t. o. t. a. e. a. q. u. o. d. e. n. u. a. n. t. i. p. l. o. n.
 L. a. u. d. a. t. o. r. a. b. S. i. g. i. s. a. d. d. o. n. i. l. u. s. d. q. u. o. d. L. i. c. e. t. a. b. e. t. C. l. o. r. a. n. t. i. u. s.

H^o 3° morali^o q^o 2° n° 3° Manuel Suarez de P^o Exactionibus
 q^o 31. Mendicantibus q^o 3° Nonnullorum q^o 95. Quidam regius p^o
 Natus exordium p^o principis de deo deo ad
 nobis e^o ratio. Radices sp^o n° 3°. Illudanda e^o nobis disputa
 At qui nulla ante nobis. Anterioris in hoc tractatu illustrata sub
 Aliter nulla antecedit e^o q^o Aliter stipulati aut alieni. factu^o p^o
 At nasci. Sicut naturalis obligatio in^o quam naturalia obli
 gati p^omittit in p^o nobis e^o obligati e^o suppositi p^o ratio regula
 Toti nat^o e^o Aliter facti aut Aliter supra sp^o ratio in^o p^o
 q^o q^o des^o n^o p^omittit aut Aliter n^o stipulati nec obligati veni^o sibi obli
 gationi^o adquire^o voluisse creditur. ne Aliter q^o n^o p^omittit obligare
 potest aut adquire^o obligationi^o si q^o n^o stipulati deficiunt in^o
 sensu et repugante iuris ratio. In multis e^o singulari^o tribu^o rege
 nere e^o. I de^o d^o d^o regu^o e^o ratione e^o stipulationi^o
 nasci. obligati^o naturalis e^o deficiant in p^omittent^o factu^o Aliter
 n^o aut Aliter stipulati. Senus et in Aliter senus et equitas
 que duo s^o. Vincula naturalis obligati^o s^o. sicut q^o 5 s^o natu
 ralis ff^o de solut^o l^o e^o amplius q^o 5 s^o natura s^o regu^o iur^o 2° hoc ip^o
 p^obat e^o hoc locu^o q^o in d^o p^omittit et in d^o p^omittit e^o factu^o Aliter
 factu^o et in d^o p^omittit et stipulationi^o Aliter factu^o ad cor
 n^o et nullius momenti e^o. Vnde e^o agere nulla q^o obligati^o
 nasci d^o. l^o sup^o 3° s^o d^o sig^o l^o. l^o n^o i^o stipulatus 126 s^o Chri^o
 gonus n^o. responde^o hoc t^o. l^o 1 s^o q^o s^o s^o s^o d^o s^o sup^o s^o s^o
 l^o sicut e^o de fide iur^o. l^o q^o q^o 11 de o. et Al. s^o sup^o Aliter s^o iust.
 demit. q^o nec naturalis obligati^o nasci. Alioquin negativ
 ill^o ut uniuersales p^opositiones que nichil agi ostendunt. Subi
 Accente agg^o. ex l^o s^o sig^o. ut hoc t^o. iusta stipulati l^o s^o s^o s^o
 Vlt^o inq^o v^o s^o s^o du^o b^o. 3° p^o e^o p^o p^o expendi q^o
 scriptu^o e^o. in l^o s^o s^o s^o mem^o Aliter s^o s^o s^o s^o s^o s^o
 Vlt^o mutuo numerari^o postea Aliter stipulati s^o s^o s^o s^o s^o s^o
 no^o certi d^o t^o n^o s^o numerari^o n^o t^o t^o t^o t^o t^o t^o t^o t^o t^o t^o t^o t^o t^o
 Aliter facta nascere^o naturalis obligati^o respicit ad hunc sp^o

in illa specie ad inveniendam nobationem interveniunt personae
 L. 1. in fine de nobationibus. 4. q. 1. in ultimo In naturalibus debetur
 fieri. L. 2. § debetur ff de omni. pecu. Et tamen quocumque resolutione
 Alexi facti perstitit solvendi in velle. L. 1. q. 5. §. id. n. q. u. y
 & sequenti de solut. pecu. §. q. nullus pactus coarctandi et equita.
 sola videtur d. stitit §. §. §. naturalibus ff. de solut. L. 3. C. de Viarum
 Et tamen alteri pacisci in magis licet quae Alexi Papulari L
 quo tunc la 33 §. Vlt. de reg. iur. l. n. bi §. §. repactis 4. L. fidei
 iuxta 27 ff. de pactis = 6. q. regulari. Et sap. inulti quibus
 Et ostendimus facti alium et Alexi facti nec v. paci habent.
 L. 1. §. cuius de solut. pecunia L. 1. §. 9. ff. q. cum L. 1. q. 5. §. 1. hos
 ff. de personis 30 §. 1. ff. de pactis nec naturalibus obligat L. 1.
 §. n. q. ita hoc ff. de rei. 20 ff. de fideiussoribus = 99 argumentum
 Excep. Alexi facta in nati naturalibus obligatione docent Ang.
 Car. Alexander n. 1. in d. l. sap. 38. §. Alexi fulg. in l. 1.
 n. 13 ff. de pactis p. l. 1. apud Saxonum in d. §. Alexi n. 20 et u.
 pluribus ex nobioribus 4. leg. Ad rationem t. 12. d. m. r. i. o. x. y. p. 16. l.
 l. 1. d. Alexi. facti in ratione ad. §. c. c. c. c. §. numeravit. ff. de
 reb. credit. C. m. s. p. facti Alexi ad. n. o. i. a. t. facti d. l. d. p. n. q.
 Et tamen n. q. p. b. a. n. t. p. o. l. t. Alexi in d. l. sap.
 38. §. Alexi et v. b. n. c. h. i. l. in d. l. Barto. t. n. d. et omnia magis
 Alexi Alexi Alexi ibidem n. 20 Corrasio n. 20 fortuna Garcia
 in l. 1. n. 4 ff. de pactis Co. Barabrat in ep. quamvis pactus §. p. 84.
 n. 3. et sequenti Mantica de accu. t. 14. ff. 33 n. 30 q. 99 r. f. f. r. a. z. a.
 in p. m. i. u. r. i. o. que docet naturalibus obligatione iuxta vinculum
 Equitatis naturalis et fidei iocunda d. a. q. d. b. r. e. u. a. n. d. e. d. l. d. p. n. q.
 §. §. §. naturalibus ff. de solut. d. l. c. y. a. m. p. r. i. u. s. d. 4. §. h. u. m. a. t. u. r. a. f. f. o.
 r. e. g. i. u. r. l. l. i. n. o. x. a. l. i. §. §. n. a. d. i. b. i. t. o. r. e. f. f. d. e. p. e. c. u. l. i. o. n. i. e. l. d. o. m. a. n.
 d. a. l. o. r. a. t. i. o. a. u. t. p. s. u. m. p. t. i. a. c. i. v. i. l. i. §. d. e. s. e. q. u. e. r. a. n. a. t. u. r. a. e. t. v. i. r. t. u. t. e.
 facti. In re uxoris ff. de peculio §. generalis ff. de iust. et
 iure l. servitus 4 ff. de iur. iur. §. bona fide 31 ff. de iur.
 i. r. a. t. q. v. i. r. t. u. t. e. §. s. p. e. c. t. a. n. e. g. a. r. i. n. p. o. t. e. s. t. u. y. q. a. l. i. e. n. y. f. a. c. t. u. y. p. m. a. n.

impedit

Salvo Sepulante. Alii p[ri]mo p[ri]mo Sepulante. Et fidei. Iug
 oblatum und Salvo q[ui]d ex co[n]tra. N[on] tamen det aut fariat fides
 ab aliis de b[on]o. uti quita[n]t naturali[m] attentio[n]e. Et hoc nichil majus li dicitur
 nisi quod fidei data et iugis p[ro]curant. Sicut dicitur ff de pactis l. 1.
 Illud. 25 ff de re. pecun. l. 1. h[ic] aut[em] ff de p[ro]p[ri]e. In minor[um] 20 C.
 de transadionib[us] q[ui]d et facit dicitur. Ex co[n]tra. Alii vero fidei curat
 nisi fidei naturali[m] obligatio[n]e. q[ui]d p[ri]mo p[ri]mo fonsat p[ro]p[ri]e q[ui]am
 in co[n]pactis. n[on] p[er]tinet in aliteru[m] faboz. Capta[n] deti. Alii
 co[n]ceptis pacti n[on] p[er]tinet in d. l. si filii. 17 § p[ro]p[ri]e. Et fidei
 uxoris 23 ff de pact. data tamen co[n]ceptis doli. l. xxiij ff de 10 § ult.
 l. si co[n]ceptis 16 l. si ex d. 21 § 1. co[n]sequen[ter] l. id[em] induob[us] 25 § ult.
 ff de pact. et tamen doli co[n]ceptio sub dicitur d. l. co[n]ceptio facti d. l. xxiij
 ff de 10 § ult. l. iugis in d. § 1. d. n[on] tamen d. ff de pacti d. 21 § 1.
 l. iugis co[n]ceptio n[on] tamen d. § 1. d. n[on] tamen d. ff de pacti d. 21 § 1.
 placit[us] ab utroq[ue] l. si i. l. q[ui]d ex co[n]tra. ff de doli. co[n]ceptio d. l.
 Sicut dicitur ff de doli. l. q[ui]d quadraginta d. § 1. ff ad.
 l. falcatig l. vltima. Co[n]ceptio n[on] p[er]tinet p[ro]p[ri]e. et q[ui]d amplius
 l. co[n]ceptio doli q[ui]d ex co[n]pactis d[icitur] p[er]tinet in aliteru[m] faboz
 p[er]tinet data. Sicut p[er]tinet et sub n[on] naturali[m] q[ui]d quita[n]t
 p[ro]p[ri]e n[on] p[er]tinet iuxta naturali[m] obligatio[n]e p[er]tinet debita co[n]ceptio
 dicitur d[icitur] d[icitur] q[ui]d d[icitur] q[ui]d co[n]ceptio. Solutio co[n]ceptio[n]e
 Tribuit l. q[ui]d co[n]ceptio[n]e q[ui]d iuxta l. n[on] p[er]tinet 19 ff de co[n]ceptio[n]e ind[em].
 l. q[ui]d co[n]ceptio[n]e ff de co[n]ceptio[n]e causa data § 1. co[n]ceptio[n]e de co[n]ceptio[n]e
 iuxta singulari ad d[icitur] d[icitur] l. § 1. § 1. co[n]ceptio[n]e ff de co[n]ceptio[n]e l. iugis
 tradit d[icitur] d[icitur] d[icitur] d[icitur] q[ui]d iugis in pactio[n]e. Alii vero fidei
 et naturali[m] q[ui]d quita[n]t fidei co[n]ceptio[n]e d[icitur] l. iugis d[icitur] co[n]ceptio[n]e
 et p[ro]p[ri]e co[n]ceptio[n]e p[er]tinet n[on] tamen naturali[m] obligatio[n]e
 Si pactio fuit de co[n]ceptio[n]e l. o. u. q[ui]d iugis inducenda l. iugis
 naturali[m] obligatio[n]e si pactio p[ro]p[ri]e fuit co[n]ceptio[n]e
 Papipiniani in d. l. si iugis § 1. naturali[m] iuxta l. nichil 35 l. si
 in 155 ff de iugis l. § 1. ff de solut. =

pacta

Nu

3. eisd[em] ad stipulante. Pap. et pauli testamentaria

I. Lintz 26 § filia ff de pact. do talibz § debitor 59 § viro ff ad.
 senatus D. iul. trib. Fico pactio p miora a Alteri facta Velu
 Arunta mariti et Vxoriz Quenit de dote mariti vultu
 et da mariti soluta sit = et retentio li recita et receptio mariti
 Denigari ac inde supponit quisieta mariti fuisse hoc pacto.
 naturalis obligationis cuius ppri et pncipui effectus p retentio
 et volutu cupit n potit in naturalis 10 ff de Oct. A. I. fi.
 di uxor § § naturalis ff de fideiuroribz Lri is cui 94
 § viro L. sticy 95 § additio ff de iur. In naturalita 13 Lri
 pene 19 I. Bulianus 60 ff de ditiō. in debita L. id. ripari
 9. § viro cu L. sequenti ff de senatus iulio Macidoniāna
 4. et unde fauit q. placuit quocumq. parentis liberis stipulante
 itaq. his quos impotenti n habeat quamuis sup. Vxor al
 Alteri facta iurido civili s. in Valis sit Vaxi tamz Exca

Imperfectio

Liberis vix actione ex rariō. Imperfectio parentis
 Exca Liberis L. q. quinq. 45. § nq. ita hosti. L. publico 26.
 ff de positu L. Caius 46 ff. solut. mar. L. para 23 ff de pact.
 Alii dotalibz L. para §. L. de pactis vultu L. cu q. 4 § codi
 illi ff de legat. 3. id. autz abuzduz emt serm. sup. Alter
 et facta defuerit vniuers et equitas p Textz cu Valis
 Alteri dōi quita. accomodari solit. Directa et summa s.
 Cerante L. si cu venditor 66. § 1 ff de iur. L. penult.
 Cad. Louenduz §. q. Certuz q. eaque naturalitā adque
 vultu (quomodo naturalis obligationis adquire negari
 n potit. V. Inic exus 41 ff. de pculis) p quolibet et
 Extraneuz adquire possit eaque § 3 ff. de adquirendo rei.
 Dominis §. l. p. Alteruz stipulante Alteri naturalis
 obligatio adquirent =

Accurpiciū pugnantiū iuris Ar
 gumenta et r. ut pponit sex dnan dū Merchacatt 3.

Derivationem Creat. § 30 Co. n. 6. affirmat ex sup. Al-
 teri facta oritur quidem naturalis obligatio. Idcirco de
 effectus impeditur in civili q. postremo. Dicitur aperte
 lxx. l. un. 26 § filia ff de pact. dot. l. debitor § § ult.
 ff Ad Senatus Consult. trib. un. d. l. de in duobus 25
 § ult. C. y. Similibus §. Laudari ff de pactis nec expeditio
 q. d. una nostrate academicos Anticiorum C. y. g. aliter
 quidem Antiquiores ex natura laxi stipulationum que l.
 Alteri sunt l. alieni facti. Nam naturalis obligatio
 nasci tendunt subcribentes prioris esse n. 16. ubi dicitur q.
 n. 16. novioris aut una magis obtinet distinguenda e.
 stipulationum Alteri facti. In primis alieni facti ita ut ex
 prioris illa naturalis obligatio promittentis. Vixit. Sit ex parte
 non aut ne civilis nec naturalis nobis aut cu. una ead.
 gratis ne ob qua. Vixit. Sive Alteri facta. Sive alieni
 facti informata l. civili. Ut exposuimus q. n. 14. Et p. p.
 aut Paulus ostendit imp. Tertii. l. quicquid ff.
 De o. et. l. in vixit. Sive. Vixit. id q. iudicij equitatis et
 servus. Sive p. dei. Date. respectu promittentis. Sit xipitau aut
 stipulantis manifestior. Voluptas nri. adquirendi obli. Sit. C. y. q. fac
 Sive alieni. Sibi stipulati. quam quocumq. Alteri stipulati. q. suadeti n. po.
 tate. distinguenda e. quoad obligationem naturalis huiusmodi. Sive. quod
 Unai ad q. civilis et naturalis ratio iungit.

quare. Vixit. Dicitur no. h. iudicij quod
 nobis intyponamus placet placuit q. Sive magis. comunit. que ex utraq.
 Sive. Sive que. Alteri fit. Sive que. alieni facti. Nam naturalis
 obligationem oritur docet. id q. p. l. exp. n. q. n. 20 et 21. Sive magis
 n. Vulgaribus. Argumentis his que sequuntur. Sive magis q. dicitur
 fortasse et omnibus q. i. p. n. legibus. Vixit. l. ex l. 3. n. 8. t. 3.
 Ordinamenti l. 2. n. 16. t. stipulationis. V. causis e. omni omnia

O Ventione p quaz Viquaz appaxat obligari vere Aliquaz Al
 Alii Voluntate p fiaz qd de obligatione Civile et actionez
 effectuz p ducat. cui dicitur sequentia aduicia ind. l. 2. n. p. p. p.
 rici. quominus fiaz. It p mto fuz l. 2. supra p uato Aliquin
 faborz Alexus ab unis aut p mto fuz facty Aliquin. It
 p voboz d. ind. l. 2. o qui fuerit. Acconico Acconico persona in
nomi di dicitur. Certe autem oque obligo. Aliquaz que dicitur
o que azio. Aliqua lora. p. l. 2. habet accepta magis l. 2. ind.
l. 3. ordinamenti et p. b. a. d. u. in d. l. 2. comp. lationis quaz
 sequente l. 2. d. p. Alii facti. P. u. et ex supra in Alexus
 faborz. n. a. i. u. l. 2. obligatione et actione. regio nobis. i. u. n. p.
 v. e. n. t. Gregorius Lopez in l. 1. gl. 1. n. 1. p. a. t. a. 5. et p. a. u. d. a.
 t. o. r. apichardo in g. r. q. n. 23 institutione. d. u. n. v. a. l. s. h. p. P. a. l. a. d. o. r. i.
 t. h. e. r. i. x. c. o. d. i. c. p. 3. n. 30. Gutierrez de Sacramento d. f. e. r. m. a. t. o. r. i. o. l. 2. p. q. 4. n. 6.
 p. a. t. e. S. a. n. c. h. e. d. e. m. a. r. i. t. o. n. i. o. t. h. l. d. i. s. p. 2. 4. n. 10. p. a. t. e. M. o. l. i. n. a. d. e. u. l. t. i. m. a. d. e.
 p. u. t. a. t. o. r. 2. 6. 8. n. 4. quamvis dicitur quoad p. m. i. o. n. e. m. a. l. i. e. n. i. f. a. c. t. u. m. u. o. t. a.
 l. e. l. l. i. o. n. e. m. A. l. i. q. u. e. l. u. 2. q. u. e. n. o. n. h. a. b. i. t. quidam a. o. t. o. (et m. i. t. i. o. n. e.
 aut m. e. n. d. a. t. e. q. u. e. b. u. t. o. r. e. e. t. o. c. i. o. r. e. p. e. t. i. t. q. d. e. l. e. p. t. A. l. i. e. n. i. s. c. u. p. r. a. S. i. x. p.
 A. y. r. a. g. l. r. a. t.) a. f. i. r. m. e. n. t. G. o. m. e. r. i. u. s. 2. t. o. m. o. V. a. r. i. a. t. u. m. q. 10. n. 28. P. r. d. a. c. t. e.
 P. e. r. i. g. i. n. d. l. 3. o. r. d. i. n. a. m. e. n. t. i. p. r. i. n. d. e. S. u. p. p. o. s. i. t. a. V. e. r. a. l. e. l. l. i. o. n. e. l. e. i. n. t. e. l. l. e. t. u.
 P. e. l. l. i. o. n. e. a. u. t. f. a. c. i. e. n. d. u. m. 2. e. a. i. n. p. r. i. o. r. l. e. i. n. e. q. u. e. z. e. e. q. u. i. n. s. t. i. p. a. l. i. e. n. i. f. a. c. t. i.
 aut A. l. i. e. n. i. f. a. c. t. a. o. b. l. i. g. a. t. l. e. p. c. i. a. t. e. p. r. i. m. e. n. t. e. d. e. f. i. e. n. t. e. i. p. i. u. s. s. e. n. t. u.
 et naturalis ac civilis vinculo p. d. u. x. i. t. e. t. e. q. u. i. t. a. t. i. s. r. e. g. u. l. a. s. e. t. i.
 m. e. n. t. e. i. p. i. u. s. l. u. 2. o. b. l. i. g. a. t. i. o. n. e. m. i. n. d. u. e. n. t. i. s. i. n. s. t. a. n. t. e. z. c. a. s. i. b. u. s. i. n. q. u. e.
 Alique obligare Voluntate appaxat aut. Si a. l. i. e. n. i. f. a. c. t. u. h. e. r. i. n. g. u. l. a.
 i. f. a. c. i. e. n. d. u. m. p. o. t. u. i. t. p. r. i. n. d. e. i. n. V. a. r. i. a. t. u. m. p. r. i. m. e. n. t. e. z. o. b. l. i. g. a. t. i. o. n. e.
 l. e. e. t. a. d. u. e. s. e. n. t. u. z. l. e. q. u. i. t. a. t. e. z. n. e. c. e. s. s. a. r. i. a. z. n. a. t. u. r. a. l. i. o. b. l. i. g. a. t. i. o. n. e. m. p. d. u.
 unde =

n. 24

Accedit in eandem q. i. u. r. e. p. o. n. t. i. f. i. c. a. t. i. o. n. e. m. e. d. e. r. a. t. i. o. n. e. m. d. i. b. u. t. i. a. l. i. b. z. m. a. g. i. s. o. b. t. i. n. e. n. t. V. a. r. i. a. t. u. m. V. i. a. n. t. i. p. o. p. u. l. a. t. i. o. n. e. z. l. e. f. a. c. t. i. A. l. i. e. n. i. p. r. i. m. e. n. t. i. o. n. e. i. n. l. u. z. S. e. x. u. z. a. c. c. i. p. t. a. c. c. S. i. q. u. e. m. i. n. u. t. S. i. a. c. t. u. z. l. e. c. u. r. a. r. u. z. V. t. a. l. i. u. s. d. i. e.

faciat q. in interpretatione genus D. Verit bone. C. ego quod caro
 mecu in semper sequitur sp. u. r. m. l. o. Detesta. cp. de liti. 6.
 Iudiciu notant post gla p. xoyt in cp. Cluutuu q. de liti. Et in cp.
 quotu vbo. ex p. l. 9. ² Caro in l. sup. 38. n. 5. hoc t. Co. Barz
 vros in cp. quamuis paday e. p. r. u. s. n. l. de pad. t. 6. Guibuz
 Sanchez Molina et. Pach. ⁷ p. xome Caballo. omnia q. comunt q.
 3. 46. n. 5. Matinjo in D. l. 2. gl. 6. n. 4. ⁷ Rabido n. 42 t. 16
 t. 5. compelationis Mantica de liti. t. 14 t. 33. n. 3. et ⁷ quamuis alit
 post Aluategin l. 4. s. Cato n. 134 hoc t. Gomeciu 2. tomo Variar. cp. 10
 n. 23 et in l. sup. Aliti facta faguniu t. 3. Trouxnam cp. 19 acci d.
 Legg lacuit e. p. r. a. e. u. om. lura Sapientationy Aliti facty et p. r. m. iony
 Aliti facti s. firmata iuramento q. allegis uis iurandi n. p. lura. Vo
 lani videtia facti ady si intelligi vt valeat meliori modo quo po
 test. l. ay pau 77 s. filiu maray 23 ff de legat. 2. quo post d. liti.
 Et qu. facty t. t. 2. x. p. r. m. iony Papimani et t. 17. obexuationy cp. 25
 in p. r. a. t. a. n. e. d. l. Dan Crola t. 2. t. r. a. u. s. Variar. l. liti. cp. 22
 l. a. t. Guibuz de iuram. s. firmata t. 2. cp. 2. cos. n. 3. Emanuel
 Suaruz innotati ad. Gomeciu D. 2. tomo Variar. cp. 10 n. 23 li
 t. r. a. t. Et sequentia p. m. iony Aliti facti. iurata revoluita in
 illis si actuz. t. r. a. u. s. ⁷ et argumento C. cp. ex rescripto 3. r. u. r.
 iurando cp. l. liti. 10 cp. l. liti. ex liti. 22 de sponsa l. liti. affir
 mant vrobis gla Panormitanus et Clarici post Aliti Co. Barz. l.
 Gregorius Lopez Gomeciu Sanchez Molina Caballo Al.
 bado et Mantica ⁷ p. xome Maranta disp. 5. n. 6. Sexa
 finis de iuramento iuramenti p. d. liti. 24 Guibuz de iuram.
 D. l. 2. cp. 44. n. 3. fagunius d. t. 3. cp. 19. quamuis discernant ma
 nui l. suaruz ⁷ p. Aluz ayut Cluz ad Ponedz t. 12. cp. 19
 liti. s. atq. Si in p. m. iony Aliti facti Equitas aut mensur
 naturalis obligationis fundaminti deficient nec firmant
 Pontificio iure q. equitatis Et fidi d. atq. obexuat n. liti. cp. 1. de
 pact. n. iuramento q. sequitur natura. alit uis adhibita
 nec l. i. s. firmat iuram. aut Equita. deficiente. l. liti. s. liti.

den numerat. pua. Ipenit. C. de transactionibz & liberat
30 ff de operi libertoz

P25

Nec hac st. qua tenetur deinde ab eo
 nos deponit aut detur hancque & dicitur exponitur hanc summo
 sp. n. 19 na q adprimus attinet dicitur e. attenta p. sumptore l. exo
 tione Civit. l. y. q. Aliteri Supulata nec sibi Velle adquirere nec al
 teri posse Et idco nec sibi cessante Volunt. exo p. sumpt. tunc Civit. tunc
 Aliteri p. habente ratione Civit. iuris adquirere potest. Civit. obli
 gatione et actione quomodo exponenda e. D. l. p. genero 26 C. de
 Juri dotu. l. mulier. C. sig. Aliteri t. sibi ead. q. forma re
 Atotinand. e. de p. m. t. Aliteri facti q. nec se obligare Velle
 p. summa Juri Civit. nec Aliteri potest. adimpelta l. que. Et Velle
 facti ex qua naturalis obligatio eximata Civit. e. in Velle q. sup.
 fide p. m. t. d. x. l. accipi. atq. obligari ad observacione p. m. t. Vno
 taurimus sp. n. 20 Et idco naturalis oblig. s. p. m. t. n. n. q. q. m. d. p.
 Aliteri facta p. l. stipulata adquirenti naturaliter illi Aliteri.
 l. q. ignorant. q. d. d. t. e. u. m. l. i. o. x. f. i. t. i. o. r. e. g. u. l. a. l. i. q. u. e. s. 3 ff
 de adquirendo rer. dom. l. solvendo 39 ff de negotiis gestis cum
 ignorat. aut oblibione peccat l. x. p. t. in hac re. l. i. q. u. e. r. ad Don.
 de 12 q. 16 l. i. t. e. r. a. n. i. m. p. m. i. o. n. e. a. u. t. e. Aliteri facti adquirentia
 Auxalis obligatio stipulanti s. p. m. t. n. n. Aliteri cuius fac
 tu p. m. t. q. illius deturion. d. d. t. i. o. n. e. n. n. t. e. n. t. i. s. f. i. z. i. t. i. o. n. a. t. a.
 xali i. q. u. e. r. a. p. a. t. a. d. l. solvendo 39 l. n. d. e. b. i. t. 25 ff de requir.
 nec d. i. m. i. l. i. l. i. c. o. p. l. i. c. a. t. i. o. e. 2. a. r. g. u. m. e. n. t. i. l. i. i. t. a. s. t. i. p. u. l. a. t. a. 126.
 & Chriologus vno sup. d. i. h. o. c. t. d. l. i. s. 9. s. i. x. u. s. ff de
 stip. p. r. u. o. r. u. l. y. s. i. m. i. l. i. b. z. a. d. u. d. i. t. i. s. p. n. 19 q. q. p. b. a. t. i. n. h. u.
 stipulacionibz de q. loquimur nichil agi et nulla oblig.
 nasci. h. e. c. l. n. y. l. e. r. m. i. t. a. p. n. u. n. c. i. a. t. a. q. u. a. m. u. i. s. A. l. i. o. q. u. i. t. a. n.
 q. u. a. g. e. n. e. r. a. l. i. a. d. y. o. b. l. i. g. e. t. e. f. i. d. e. t. u. r. t. u. r. o. e. x. c. l. u. d. a. n. t. t. a. m. e.
 i. n. p. o. s. i. t. o. s. e. c. u. n. d. u. m. s. u. b. l. i. t. a. m. a. t. e. r. i. a. d. e. f. i. n. e. n. d. a. n. a. d. l. e.
 v. l. e. o. b. l. i. g. e. t. e. a. d. i. o. n. e. m. q. u. a. a. t. t. e. n. t. a. n. i. c. h. i. l. A. l. i. t. e. r. i. t. e.
 Aliteri q. Aliteri nulla specia oblig. adquirenti sive de

Quamvis exponitur in d. & Chronologus Conulla dvent
 Otiq que bone fidei sic d. l. que quinq ff de O. et A. l.
 fundus b. ff de d. tractanda imp. l. quatuorla 23 s. ult.
 ff de reg. iur. Sic Enz. et n. semel generaliter hec mentio nu
 llus obligationis ex auditu de civili et efficaci Ut in l. iuris
 gent. 2. s. id. cu. nulla ff de pact. iunta l. in hui. s. s. impe
 rator ff de solutionibz itz q. in l. impsona 22 ff de reg. iur.
 iunta l. Serui 14 ff de O. et A.

N 26

Deinde ne magis in d. vixit 3. Argumentu
 Ex d. l. xxi 9. s. numerari ff de rebz creditis cui quamvis Manu
 dare cogit ex r. nobis auctozibz Daso in d. s. numerari n.
 s. l. in d. l. stip 38. s. Alciac n. 20 respondendz tamz in g.
 d. s. numerari notatiomz n. fuit certi ditionis. Ex muto p. l.
 p. datione Alciac factz n. g. Exista ne naturali oblig. nascata
 Ca. Enz. Notatio est. fuit in ead. q. notatio q. p. mitione pupili. ex
 auctor. tutoris iuxta vulg. l. in fine ff de notatiombz s. p. tina
 institutionu q. q. modi tota oblig. q. tamz ita de negata in d. l. Ceteri s.
 s. idz e. idia potius in d. xxi 9. n. fit notat. q. n. fuit notandz
 animus sine quo nec oblig. nec oati notatio d. n. g. l. l. i. d. i. d.
 d. s. d. i. g. ita l. alia 29 l. xxi 31 s. ult. ff de notatiombz l. q. v. u.
 fructu s. d. l. d. i. xxi 9. s. ult. hoc t. l. n. u. u. 2. s. pactu ff de pact.
 l. v. l. d. notat. d. s. p. tina institutionu q. q. modi tota oblig.
 quocir Enz. in d. tenent ante aut p. l. numeratione p. u. n. i. a. c. c. i. t.
 stip. huius p. u. n. i. e. n. id. a. g. i. t. v. e. d. i. t. i. o. c. o. n. u. m. e. r. a. t. i. o. n. e.
 f. n. o. b. i. s. i. d. v. e. q. u. a. n. t. i. s. v. n. o. d. i. c. t. u. s. u. e. l. t. v. b. i. g. e. s. t. o.
 Sola stip. tenet Curio implendi gratia neque cas. p. m. i. t. i. o.
 Videat l. 2. s. circa in fine ff de d. d. l. l. o. c. e. p. t. e. n. u. m. e. r. a. t. i. o. n. e.
 p. o. n. t. e. l. s. i. t. a. 6. s. v. l. t. c. u. l. i. n. q. u. a. n. t. i. s. ff de notat. l. 3. s. v. l. t.
 l. o. s. ff de notat. d. i. s. i. t. a. 126. s. c. h. r. i. s. t. o.
 s. o. l. u. s. v. i. o. s. u. p. e. h. o. c. t. o. l. o. b. l. i. g. a. m. u. s. s. z. i. n. p. a. o. e. t. s. u. e. t. v. b. i.
 ff de O. et A. id. h. i. c. i. t. a. s. i. d. i. p. t. i. o. n. e. l. e. c. u. e. f. f. e. c. t. u. t. e. n. e. a. t. n. a. n.
 Ca. civi. d. i. v. e. r. n. u. t. i. l. i. s. e. t. v. e. l. u. t. i. c. u. s. i. p. u. l. a. m. u. s. A. l. c. i. a. c. u. s. o. p. u. l. a.

Sine tunc in Auctoritate videtur p. Populatione Civitatis in
 et ficuti dicitur ab e ficuti oblig. vicia gent. seu naturalis quibus
 Numerat. natus credit. tunc dicitur Comutus manet
 D. s. numerat. Cy reg. vbi dicitur Civitas Donatus et faves
 D. s. chirologus vbi. sup. notat Donatus t. s. ornamentorum op.

no 27

Expeditione Solutione habet quatuor
 guminey l. d. l. l. g. s. s. d. rig. Cy s. reg. vnta l. s. d. d. rig. s.
 ff. de. Statuta pecunia. na. g. dicitur in Statuto debitorum
 Sufficit legibus habe. v. Ex p. d. t. u. Civis debitor obli. vnta
 Sufficit naturali debitor p. d. d. in Statuto diduci l. d.
 firmari possit d. l. s. d. d. rig. s. Cy reg. l. 3. s. i. l. reg. l. l. g. s.
 s. g. l. g. m. g. ff. de. Stat. pecunia l. 2. l. eod. t. Ceteru. x. p. d. t. u.
 Statuentis in respectu leg. obligati naturalis v. l. ex. Statuto adlio
 p. d. t. u. l. s. d. d. rig. s. ff. de. Stat. pecunia vnta d. l. l.
 in fine ff. de. notat. g. quemadmodum p. d. t. u. l. s. d. d. rig. s.
 Aut alioguz nudo actione tribuit necesse acivili p. d. t. u. l. s.
 naturalis equitate fidu. servande sequit. p. d. t. u. l. s. d. d. rig. s.
 l. t. u. g. u. inobstantia Statuti rupti d. l. l. l. 3. s. vltimo
 l. g. ante 14 s. l. ff. de. Stat. pecu. s. in personis d. l. g. sequent.
 institutione de ad. Et ne infirmo et inefficax sit Statutu
 g. firmando p. d. t. u. l. s. d. d. rig. s. ff. de.
 Stat. pecu. ita Et excepta Statuti quatenus factu nudu.
 s. firmat. materu que ad obligandu e ficuti Statuentu
 necessaria s. requita p. d. t. u. l. s. d. d. rig. s. Et s. putat Statuentu de
 vntu. excivili cao hoc e. l. g. i. g. v. Statuentu debeat ex ea
 cao que civili p. d. t. u. l. s. d. d. rig. s. v. docet inspici n. d. i. m. l. i. P. r.
 ponius hinc explicandus in l. n. s. l. g. 49 s. vlt. ff. de
 p. d. t. u. l. s. d. d. rig. s. ff. de. Stat. pecu. l. s. d. d. rig. s. ff. de.
 quamvis naturalis debeat Cy tamq. debeat ex cao in
 vntu. p. d. t. u. l. s. d. d. rig. s. ff. de. Stat. pecu. l. s. d. d. rig. s.

no 28

Sed p. d. t. u. l. s. d. d. rig. s.

Vbi

& ad nō oblat acuta Vpraria Locus in I gauri 14 & id
 le nō ff de ob. pecu. scriptur e tenen? Costituto lū q
 Oretuerit certa personā pte fideiuraz le tamē Costituto
 Otenet Alieny factū nempillius q fideiurazus e. et
 quidey difficile L. 2. & ad si dubitetur in fine ff de iudi
 tū nec dicitur ab eo alieno facto q in unū Ostitū
 dicit in D. L. 5. & ad et nō iuxta Vulgata Lektionē b
 ally p solatūy quate Vt hęc cōfidentia a pmanūy
 e. in q. 2. l. 1. q. autē 14 & id et nō lū q Ostitū certa
 personā pte fideiuraz quāuo i. Vrborū fronte et
 Aspētu factū a lūny q mīxū Videatū ne tamē et fēdū
 ipso factū p pū p mīxū iūq Ostitū dandū fideiuraz
 lū fiat ad. Ofirmāda pcedentē obligatiōne qua Ostitū dē
 q aut tēnēbati intelligitū Copetētia ipiū Ostitū dē Vix
 Accipitū Argumento l. d. 2. Itē qū qūq ff de O. et A. l. 2
 Ideo xolutū in p mōne mactūy et curatūy Vt cū
 Apersona pte fideiuraz Vt interpretantū comūntū post
 Part. Et alios fauet in rationē D. L. 1. q. autē 14 & id
 Et nō D. ad in d. l. sup. 38. n. 5. hoc it. Donitū h.
 n. 5. Pichardū in 5. n. q. alūy O. l. con. 16. institutionū
 hoc it. Mantica De actū tē 14 n. 33 n. 5. Sūc pōcū
 quonia Ambigua oratiō Ostitū dē Certa personā pte
 fideiuraz Vt Ostitū dē pōcū Valēat quā pxiat.
 Co regula L. 2. quocūq d. hoc it. I quōdū 12 ff de reb
 dubi. Sin Ambigua 19 ff de legib Sic Co auditū l. con
 tēptat. iuris Oultorū Et mēte Ostitū dē Vt Videatū
 q Ostitū dē si rati daturū nupūstūy certā personā
 que fideiuraz Vt in l. si q. ab alio 18 ff de iur
 iudicata L. sig. si pūlatū 112 & vlt. lū l. sequentē
 & vlt. nō it. ad gita ad factū p pūy magis quā allē
 nū referat Ostitū dē quomodo Et alibi l. mīto q mīto
 nū in p tancū iuris auctorē L. sup. 28. & penult.

Damus

Suadet

Leguocia de hoct. Vbi notat ad xij Duaxing fe
 xing in d. l. stip. 38. n. 6. Donatus de commentario
 in q. 19. de inapratione. Supragate pcedem questo
 dicit legauit 14 si que cy sit de stituente de
 pignus datury suadet de tota q. gju staty et
 quia in d. 5. sed. l. sig. u. de stituente u datury
 fidei uooy pcedy auty iure e. in d. l. ey q. 5. 5
 s. d. sig. Vbi stituenti aliy p uolutary edio nob
 ligata q. nec ex vbi que apere ad facty alie
 ny refaunt nec ex qualite. Solutionis que in ve
 fidei iuris ad. offramanda idpocius ad. soluendy
 Et tolendy obligatony tendit potest. Summinta
 pcedit p quz datury u refirata ad ppiy facty. Vt
 omittant florentiaq. l. ditione que curulis Vbi
 pte agnoscit duntaxat aliy so latury pferenda
 l. e. vulgare Vt pte expeditory autoxet. Et r. 2.

1029

Auxur neq. exaria n. nimis oblat

S. Argumenty l. d. l. titibi 17 s. si pallas 4 l. si fidei
 ioxit 13 ff de pact. l. quatuor 73 s. vlt. ff de reg. iur. V
 quod tradit. l. n. l. exi paxici Alexi n. ex Alexius pas
 ato datury Alexi uoytione pacti nisi pacianis inuente ha
 bit uq. fozit. n. vulgare exatione q. quam admodu putoz
 in stituto du. l. exo. actione laxite loigit tamy caq. n. l.
 Auendi n. inuente iure ciuile. Vt notauimz ip. n. 2.
 ita et du. ex pacto nudo libetoxio den pendo
 vna actione ciuili iure ppetone exhibet. Exceptiony
 s. puzia institutione de excepionibz l. 3. s. l. ff de
 stat. pu. l. creditoru s. C. depactis edgmodo iur ciuile
 quod tollit d. rudo n. potest. putoz coligit oblique
 su temperat l. iur auty 5. s. l. i. l. l. ff de iur iur

Corrige

Amos

Le. 1. §. ff. de facis l. 1. §. 1. Inu. n. 28. §. quod dicitur
 ff. de leg. causis maiores principio institutionum de
 bonorum portionibus exigunt etiam de pactis in iur. i. p.
 ma aut de iuris iuris civili l. unum gentium §. §. aut
 pretor et §. et generaliter 16. l. extra 28 ff. de pact.
 l. penultima et ult. C. iud. uo d. l. iud. 49 §. ult.
 ff. de peculio si autem ex pacto Alexi facto dicitur
 pacti exceptio illi q. pactu n. extra iur. Dicitur pte
 for iur. civili cuius iustas dicitur a Ciceroe th. 2. de
 legibus et abruer de plus ex huius pacto quod stipulationi
 iurid. generis que in variis omnino iur. iuris civili. de
 iuris autem et quoad naturalibus oblig. ex pacto p. mixtio
 in Alexius faboz q. sicut in n. dicitur q. iuris nobis n. e.
 dicitur in effectu naturali obligationis ex pacto p. mixtio que ex
 ad pacto de n. p. uo de tollit ius iur. l. huius 95 §. naturalis
 ff. de resolutionibus uenta l. ult. ff. de iur. iurando l. si quis
 xant 43 ff. de iud. iudicium et effectu exceptionis ex pacto
 libitatoris de n. p. uo que mixtio pacto n. tollit ius
 iuris d. dicitur facto stipulationis l. pacta 12 C. de pactis
 pro institutionum de stipulationibus l. si iuris 27 §. pactus
 ff. de pactis que ita uo d. l. huius 95 §. naturalis exponunt
 et opponunt post. Secor. et Bartolus. Dico in d. §.
 pactus n. 14 fortimius et Otho manus ibide et in d. i.
 pte. de pactis q. §. n. 52 et iustitiam q. 41 v. 3. Qua
 ueris ad titulum de pact. q. §. 6. p. rones apud J. Liberu
 ad. Donelu th. 16 q. 17 littera B. et th. 24 q. 2 littera
 B. Mox la in impoio th. 3. imp. ludi n. 55 quatuor
 alicui et Pichardus impo institutionum n. 22 de
 stipulationibus ita et in p. p. uo quamuis coratione
 ra tradita n. dicitur pacti de n. p. uo de exceptio al
 Alexi q. pactus n. e. sic felio quod ex pacto pacto

Cuius stipulatio pariter hinc est textus d. l. i. §. si pactus
 ff. de pact. l. i. c. u. d. §. ff. de pact. dotalib. §. g. d. u. a
 130 hoc t. v. i. r. i. t. a. n. q. u. a. h. e. r. e. d. i. i. u. s. p. a. t. i. p. a. c. i. t. a. t. e. l. a. b. u.
 33 ff. de pact. l. a. b. u. s. 10 ff. de pact. dotalib. t. a. m. e. e. x. p. a. c. t. o
 p. m. i. s. s. i. o. i. n. a. l. t. e. r. i. u. s. f. a. b. o. r. e. n. a. s. c. i. t. a. n. a. t. u. r. a. l. i. t. e. r. o. b. l. i. g. a. t. i. o
 §. 1. o. l. g. e. q. u. i. t. a. t. e. r. e. s. u. n. t. i. a. r. a. t. i. o. n. e. r. e. q. u. i. r. i. t. d. l. p. i. c. i. u. s.
 95 §. n. a. t. u. r. a. l. i. t. e. r. a. d. e. q. u. a. r. a. t. i. o. n. e. e. x. p. a. c. t. o. d. e. n. p. e. u. n. d. o
 i. n. a. l. t. e. r. i. u. s. f. a. b. o. r. e. t. o. l. i. t. a. t. i. p. r. i. n. c. i. p. i. u. s. d. i. u. n. a. t. u. r. a. l. i. t. e.
 o. b. l. i. g. a. t. i. o. n. e. q. u. e. p. r. e. s. u. m. p. t. a. t. e. r. e. d. o. l. o. e. x. c. e. p. t. i. o. n. e. n. a. t. u. r. a. l. i. t. e.
 e. q. u. i. t. a. t. e. q. u. e. i. m. p. u. g. n. a. t. e. r. e. d. o. l. o. f. a. c. i. t. §. d. s. u. n. t. i. o. n. e. s.
 p. p. r. i. o. r. i. t. e. d. a. t. a. e. x. c. e. p. t. i. o. n. e. p. o. s. s. i. b. i. l. i. t. a. t. e. r. e. q. u. i. p. r. e. p. a. c. t. u. s.
 n. e. l. e. x. c. e. p. t. i. o. n. e. s. d. l. i. t. e. r. a. t. i. o. n. e. h. e. r. e. d. i. t. i. §. i. c. u. s. e.
 q. u. e. n. t. i. i. n. f. e. r. e. l. i. d. e. i. n. d. u. o. b. §. 2. s. §. d. l. i. t. e. r. a. t. i. o. n. e. §. 9. g.
 C. d. l. i. t. e. r. a. t. i. o. n. e. s. u. d. l. i. t. e. r. a. t. i. o. n. e. s. §. i. p. a. c. t. u. s. r. e. c. t. i. s. f. a. b. o. r. i.
 l. m. e. n. d. a. t. i. o. n. e. s. i. b. i. d. e. s. e. d. i. x. i. t. u. r. §. d. e. c. a. d. e. 33 e. r. r. o. r. e.
 §. i. t. a. d. o. c. u. m. e. t. d. i. s. t. i. n. g. u. i. t. p. o. s. t. C. l. a. r. i. c. o. s. e. t. a. l. i. o. s.
 C. u. d. a. c. i. u. s. t. h. 3. P. a. t. t. i. a. d. i. d. i. c. t. u. s. i. n. d. §. i. p. a. c. t. u. s.
 l. e. i. n. d. l. e. x. h. e. r. e. d. i. t. i. §. n. o. r. a. u. t. §. i. l. l. i. g. i. t. u. s. a. d. d. o. n. e. l. y. t. h. 22 §. 4.
 l. i. t. e. r. a. t. i. o. n. e. s. e. t. r. e. q. u. e. n. t. i. e. t. o. g. e. s. t. i. a. G. e. n. o. b. a. i. n. s. c. i. t. a. t. i. o. n. e. l. i. q. u. a. d.
 d. l. i. t. e. r. a. t. i. o. n. e. s. §. i. p. a. c. t. u. s. l. i. t. e. r. a. t. i. o. n. e. s. B. r. o. n. c. o. s. a. n. t. u. r. i. a. l. a. u. t.
 t. h. 37 =

n. 30 Denique ad id pertinet Praesumptio
 a ducta §. n. 19 ex illis iuris locis §. §. p. b. a. t. a. s. e. p. u. l. a. t. i. o. n. e. s.
 i. n. u. n. t. i. n. e. h. a. b. e. r. i. §. p. a. c. t. o. v. a. l. i. d. i. n. e. c. o. b. l. i. g. a. t. i. o. n. e. n. a. t. u. r. a. l. i. t. e.
 q. u. i. p. e. e. x. c. e. p. t. a. t. r. a. d. i. d. i. t. B. a. r. t. o. l. i. e. t. p. o. s. t. a. l. i. o. s. Q. u. a. s. i.
 n. i. i. n. d. l. i. t. e. r. a. t. i. o. n. e. s. n. o. r. a. u. t. §. 13 e. t. §. 23. P. i. p. e. l. e. o. n. §. 17.
 h. o. c. t. t. q. u. a. p. l. u. r. i. b. §. i. l. l. u. s. t. r. a. n. t. p. r. i. x. l. a. u. d. a. t. o. s. a. P. a.
 l. e. n. c. i. a. t. h. 2. i. l. l. u. s. t. r. a. t. i. o. n. e. s. t. r. a. d. a. t. u. s. §. 3. §. 4. n. 18 e. t. 19 C. u.
 a. n. i. s. G. r. a. c. i. a. n. r. e. g. u. l. a. §. 6. A. l. f. i. n. u. s. c. o. l. l. e. t. a. n. a. §. 72.
 C. a. r. d. i. n. a. l. i. s. T. u. s. c. u. s. p. r. a. c. t. i. c. a. r. u. m. 1. t. o. m. o. l. i. t. e. r. a. A.

136. Affirmandum est quod iura reputatione
 alij de tractu comodo quo gerit in velle n obligari
 natura iurum valeat meliori modo quo potest totum
 velle si quocumque tractu comodo quo gerit in velle
 luy q impbat velle luy l. 46 l. sig pro 56 ff de
 fidei iuribus luy q 56 si hoc t. aut quocumque defu
 tu formi t capacitate persone diuisi fragari
 faciunt locu. Præsumptioni Voluntate tractantes
 potius negati quæ obligati velle in d. l. s rigita
 hoc t. l. s quid q. ff quod iure l. s euy q ff de
 d. l. pecunia l. in persona 30 s l ff de pactis l. id
 est 20 ff de fide iuribus ceteru extracurariu pe
 runq. p. summa Voluntate tractantes obligati me
 lio re modo quo possunt pariter luy t metoz hic mo
 dus quo valeat acty Voluntate tractantes nullo q
 gerit velle velle n d. iurigenitio et fidei velle
 d. iur. simplo et oblig. naturalis in stip. l. rita
 Augusti 13 ff de iuribus iura l. s adeo ff de
 pactis luy defectus e maxime cuius n tantu a
 sistit quæ n ardet velle p. m. roni. facti alleni aut
 in alieius fabore l. si duoz t. s hoc t. l. si acapto
 29 ff de acceptationibus d. ducunt fexi in terminis
 Atque hinc illustandi in l. ceteri q. s numeravi ff
 de rebz creditis l. n. ita 126 s ex solus iura l. quo
 ciet 30 et 31 hoc t.

19

Nº 31

In superioribus deinceps reliquas disputationis nre collegamus ut dicit
 ea p. m. roni. alieius facti obligare salu naturalia et fidei. velle p. m. roni. fidei
 ce regio luy p. m. roni. aduult. aut iuram. firmata aut iuram. iuram. r. velle
 in p. m. roni. n. d. luy et curaturu velle docum. q. n. 15. 23. 24 et 28
 occurrit tempore nunc exponenda q. multa magni q. ad p. m. roni. in
 hoc tractatu momenti et usus arduet quando et quatenus p. m. roni

alieni facti. Valere liberata promissorum si accurate curaverit ut
 aliter faciat et ille aliter facere nolit in qua q^o omnis traditur
 a quocumque. Duarenus. Donel. et alii. part. Claricos ind.
 L. stipulator 38 hoc tit. Donel. tit. 12. comment. cap. 19. Otho
 mano et Richards in §. riq. aliu 2. l. n. 25. insti-
 tutio. de iur. lib. stipulat. Distinguidit duo
 casus sui. 1. cu alieni facti promissio confirmata per se
 ad iudicium quo casu aliter n. fecerit quocumque promissorum
 quod diligenter curaverit ut faceret pena omittitur
 q^o a dicto iur. fuit si iustitiam n. erit que existens obli-
 gat promissorum. L. sancimus 26. C. de fidei iur. I. stipulat.
 38. §. at riq. et saltem iuncta regula l. 26. §. ex huius in fine
 L. vinnus 137. §. illud hoc tit. In fidei iur. §. 51. ff. q^o
 satis dare cogantur. L. Subranus 3. §. quid in. 3. ff. de
 actionib. empti. L. 3. C. de delictis actionib. = 2. ca.
 su 2. Cu promissio alieni facti sustinetur et revolvitur in
 promissorem se actura et curatura quomodo sustinetur quoad
 naturalis obligationis et efficacitatem cu iuramento et
 iure pontificis scripsimus ff. n. 20 et 29. idq. etiam iure
 regio stringere quod naturalis est quietas et sensus in hac
 parte sequitur notat post multos. Tomas Sanchez
 de matrimonio tit. 2. disp. 24. n. 10. Daball. omni-
 niu. §. omnes q. 846. n. 5. et 12. in hoc itaq. casu iure
 et cu aperte q. promittit se actura et curatura si quo ponet
 modo curaverit. Valere facit etiam si aliter n. fecerit
 liberata promissorum q. ppie. cure et diligentie. quod sola
 promissio fecit satis pro iure. 99. modis talis obligatio
 iure. L. fluminu. 29. §. quancumq. 6. ff. de damno in fido
 quamvis. Diversus sit si promissio forma in personalitate
 et absolute sepra suclat superius ostendentes n. q.

ad cura pmitenti quaz ad defectu alium facta ut con
 sequo teneat pmissor quomodo accipiendi in test
 in l. vltima § vlt. ff. de rebz creditis lilla § proct.
 uenta l. si heres § ff. delegatio 2° l. in hoc ipso suadiat
 qualitas pmissionis Vein. § 9 aut § 14 § 1 det. uq. ff. de
 act. pecunia l. sig. § p. utat § 12 § vlt. cu. § sequenti § ult.
 hoc t. § l. sig. ab alio § 13 ff. de iudicata l. si fide iuroz
 § 1. ff. q. satis dare cogant. quoz iuxtu in memor. § p.
 puz ex facto respondeat Cavallos d. 9 § 46 n. 23
 § deniq. si hoc ipso ostendant alie sucture q. § sequenti §
 teneat in id quod inast. pmissor factu n. secuto et q. sic
 ad uent. Docent exposita de defectu sig. l. 11 t. 11 part. 2^a
 § que singulari p. mag. plenius firmante post antiquo
 au. l. vlt. in p. quamuis pactu § 2 § § l. con. § de pact.
 t. 6 cu. pluribz Cavallos et Sanchez § p. vime ad que
 vlt. l. os. Serafinus de p. iur. leg. iuramentu p. iur. leg. §
 § n. 18 manica de tacito t. 14 t. 34 n. 11 et t. 3
 § totu. § aquinus t. 2. § troueriaz § p. 20. Gama d.
 cione § 32 n. 2

Ad vsu et qui spondet nostre legis in a sti
 pulantz § 3=
 in p. 20 =

¶ n. unat aut ostans in a d. huius versiculi
 interpretatio quare non referenda ad futandis ut alioz § n. uno
 amuz x. vlt. exposit. Martini Et acuri t. vlt. ab utriuz
 que omnia accepta e. t. ubi d. asone hie con. § 3. et p. utaqz
 quod diuinatione e. s. uencia aperte ex l. sig. § 8. in p. et § 1.
 Cu. sequenti l. § sig. d. sig. § 13 hoc t. omni et alioz iniquuz

operationibus quarum meminimus in nota h. n. 2 quod dicitur
 de 72 Pauli ad didicimus h. et in d. l. stip. 38 Quamvis ibidem
 et Romanus in § sig. alij enuntiat. 2. institutionum dicitur
 l. sig. h. p. Conatus h. 6 commentationum q. 3. n. 5 et 6 affirmans
 de prebita e. n. 3 Pauli e. q. ut quamvis q. promittit doli ma-
 ly abesse ab futurum q. e. l. habere licet Videate prima sen-
 te et figura verborum promittere simplex absolutum id est inde
 finita et in distincta negatione alium doli sui facti (sic
 in simplex indefinite et generali accipitur q. autem q. in
 simplicitate ff. de omnia causa testamenti et ablutibus. negatiuo
 ut notat quod dicitur h. 10 observationum q. 26) et sequentia
 obligari Videate de alium facti sui doli omnium coramio-
 nis que dubitandi ratio e. in q. opposita ut agnoscit V. p. r.
 nis sic accipiendus in d. l. stip. 38 in p. r. Et tamen tam-
 que et strahentem mente intelligitur promittere absolute
 negationis facti alium omnium coramionum sed affirmatiuum fac-
 ty p. r. diligenter eorum necessary d. l. stip. 38 In illa
 so nocte sui quod id est curaturum ut doli malus abire
 et ut habere licet p. r. et heredes sui ut in n. r. de r. r. r. r. r.
 q. p. r. d. que ita post Jacobum de r. r. r. r. r. r. r. r. r. r. r. r. r.
 n. 2 q. r.
 das et in alius h. r.
 et post Alciati Donatus h. n. 9 et h. 10 omnia q. 19
 q. q. r.
 istas doli malus abesse et habere licet in promittenti eorum necessary
 Valis absolute et simplicitate et obligare promittentem proprie et p.
 eum n. r.
 Vere strahat p. r.
 in ista quamvis p. r.
 38 in p. r. et § sig. doli Inobisima § ff. iudicatu solui
 q. p. r.
 h. r.

n. 33

ff. de damnoso facto l. g. m. l. q. 30 s. vlt. l. si fundus 33 ff. lo
 cati ceterum in cotrañis quos prohibere promissor non potest cum sint
 stipulationes alicui omnino facti nisi utiles tendentes et eode
 modo quo in huiusmodi nec facere promissor obligant in id quod
 in aliis p. cotrañis alicuius dolus imitatio aut habitus non liceat
 q. sic obligare promissor in vltimo de aliis factis ideo q. vlt.
 ex facto cotrañis sicut ex facto tenet di. p. cum quamvis curam
 ut ne ostra fiat tenet necesse est p. q. aut promissor eum quod
 in aliis ad huc stipulationem quomodo temperanda et exponenda
 e. vlt. p. in d. l. q. 38 in p. et s. l. cum sequenti et s. i. q. do
 l. d. l. nouissima 19 s. l. ff. iudicium vlt. et tamen h. l. p.
 que in cotrañis ad aliam ad absoluta facti alicui negationem in
 vlt. eunt sustinent et resolutionem in promissor. factum et
 curaturus. vlt. Paulus h. docet. q. ad ea cura ita custodia
 cotrañis obligari promissor potest s. i. q. alii 2. institutionum
 de inutilibus stipulationibus iuncta s. i. explicanda in l. exemplo
 ff. de Actionibus imp. et si curaturus promissor et nichil
 ominus cotrañis s. stipulationem faciat non tenetur promissor
 iuxta notata s. p. in 31.

n. 1.

Ad paragraphum sacrae nostrae legis
 in stipulantibus 83=
 hoc tenet

Exeat in hoc s. vlt. Pauli cum Sexto
 Petio et Subencio celsio nobili disp. cuius mentio e
 in l. q. x. 98 s. alia ff. de resolutionibus l. si corpus 79
 s. alia cum sequenti ff. de legari 3 in v. q. multa et p. cla
 ra de iure d. r. r. a firmat que facit t. 72 Pauli ad edictum

Et famorum difficultate q ab omnibus reputari scribunt
 Bartola et Jason in accessu q nuncupat Donelust
 quare Ut dilucidet et dissonante loquiamur in primis
 illustranda e disput. Pauli et textus barbi nec in
 una pax affari postea Singuly partu pui capitibz
 exponende doct ita q in pro Paulus xz sacra re
 legiorque aut Vrii publico in ppetuaq destinataq aut
 hominibz Libery in Vilita in stipulationibz de duarum
 q cy in omittio n sint nec dari Ex stipulatu potuit s
 rdy iuris 2 institutionibz de iuridibz lxx Lii stipulax
 35 l Liba homo 103 nocto. L ad Celus 6 L in emp.
 34 s omniu ff de trahenda emp. L cy rixuu 39
 s vlt. ff de legatariis nec sustineri aut qualiter id
 stipulationibz Paulus ait in vdo quamuis q sacra res
 fana aut religiosa p fana fieri et publica ad priuato usus
 reuerti et libet homo in iuribus xidigi ad q ito usui
 et omittio subreipoteb ope v rdy Paulus
 tra argumentat in vdo nq et cy q sap. si qui
 Sexui aut res fane expirat libertate q p mra
 ri ante moxq in illis culpa aut facto res fana sa
 cra ee ceperit aut p mra sicut ad libertate puen
 nerit L uq a lieny s l si rixuu 91 s ad si sit hoc tt. l si
 michi 92 ff de resolutionibz q in eiy casu l iij. xidit.
 aquo incipere n poterat L iij. ff de rixuuibz.
 l q in iij 16 ff ad leg. Aquilia l exi dmo qd l penult
 s l nocto. id q vique adeo certu e Paulus monet in
 vdo nec reuocant ut quamuis rixuu idy sicut q post
 stipulationibz stipulationibz ad libertate pueniat fiat rixuu
 aut res fana que post stipulationibz sacra ee cepit fiat rixuu.
 fana nec reuocant in obliq. nec ualcat ipse simil l x tanta
 reuocant

n° 2°

Unde Paulus docet in d. l. quod si aliter ff. de resolutionibus
 Vixit autem huc posterior Pauli aextiorum
 Viso namque et cu. q. et visonecruocantia nullumne acciunt q. bat prima
 xiz illz d. d. l. p. n. ut li. xii qui in d. mixtio n. e. n. ut linenda aut
 iustitiam quamuis ut eady comertio sub cui posit aut sub uel
 postea fuerit na. q. i. a. que ab initio valuerunt factus postea
 sustenata quz apud p. mixtio n. l. p. a. i. f. u. x. o. d. ff. de hui qui sui
 l. alim. i. x. i. l. ii. cui 18 ff. q. t. i. e. m. ^{to} facer. perire et i. x. a. x. i. o.
 que apud visonecruocantia p. o. i. f. a. c. t. o. n. i. s. u. a. l. u. c. a. n. t. l. i. ff. de regula
 cationaria l. c. i. t. i. z. a. 41 s. t. r. a. d. a. u. i. ff. de legatis l. i. u. i. c. i. a. s. 20
 ff. q. i. t. a. g. g. l. i. x. x. i. i. 17 s. i. ff. de furtis l. q. u. o. d. a. b. i. n. i. t. i. o. 29 l.
 i. n. n. i. a. 201 s. p. e. r. u. l. a. ff. de reg. i. u. r. l. e. t. a. m. s. t. e. p. a. b. i. n. i. t. i. o
 Utile nomen x. i. f. a. n. e. l. s. i. q. u. i. n. s. u. b. s. t. a. n. c. i. a. t. q. u. i. n. i. m. o.
 Ex p. i. x. e. n. i. x. a. u. s. p. o. s. t. e. a. s. a. c. t. a. a. u. t. s. i. c. u. s. l. i. b. e. r. a. f. i. a. t. d. v. i. s. i. o. n. e.
 Et cu. q. nec iustitiam aut d. u. a. l. u. c. a. t. s. i. e. a. d. e. x. u. s. x. u. s. u. s. f. o. n. a.
 a. u. t. s. i. c. u. s. x. i. u. s. i. n. c. i. p. i. a. t. d. v. i. n. e. x. u. o. c. a. n. t. a. m. u. l. t. o. m. i. n. u. s.
 s. u. b. s. t. a. n. c. i. a. a. u. t. d. u. a. l. u. c. a. t. s. t. e. p. a. p. a. d. i. n. v. i. l. i. s. x. u. s. q. u. i. n.
 d. m. i. x. t. i. o. n. i. s. e. x. p. i. o. q. u. o. d. p. o. s. t. e. a. i. n. c. o. m. e. r. t. i. o. n. e. a. u. t. e. l. p. o. s. s. u. n. t.
 p. r. a. e. r. t. y. e. s. s. t. i. p. u. l. a. t. i. o. n. e. s. l. e. x. p. r. i. n. e. t. e. m. p. o. r. e. n. i. i. n. f. u. t. u. r. o. u. t.
 a. u. t. a. c. c. i. p. i. a. n. t. l. u. r. u. s. f. r. u. c. t. u. s. 26 ff. de s. t. e. p. r. e. x. u. o. r. u. m. l. s. t. a. n. u. m.
 137 s. c. y. q. h. o. c. t. e. s. e. n. t. i. t. a. t. q. Paulus s. t. i. p. u. l. a. t. i. o. n. e. s. q. u. e. c. y.
 p. m. i. t. a. i. n. c. o. m. e. r. t. i. o. n. e. i. n. v. a. l. e. s. e. m. p. e. r. m. a. n. e. r. e. q. u. a. m. i. u. s. i. n. c. o. m. e. r. t. i. o.
 s. t. i. o. p. o. s. t. e. a. i. n. c. i. p. i. a. t. e. t. i. x. a. x. i. o. s. t. i. p. u. l. a. t. i. o. n. e. s. x. i. q. u. e. c. y.
 p. m. i. t. a. i. n. c. o. m. e. r. t. i. o. n. e. s. i. e. i. a. p. o. s. t. e. a. i. n. c. o. m. e. r. t. i. o. n. e. s. d. i. u. n. a. t. e. s. t. a. n. q. u. i.
 n. e. c. d. u. a. l. u. c. a. t. q. u. a. m. i. u. s. p. o. s. t. e. a. e. a. d. e. x. u. s. c. o. m. e. r. t. i. o. s. u. b. u. c. i. d. e. e. a. q.
 Pauli s. t. i. p. u. l. a. t. i. o. n. e. s. T. r. o. n. a. n. u. s. e. t. T. o. p. i. l. u. s. i. n. s. i. d. e. x. u. s.
 i. n. s. t. i. t. u. t. i. o. n. e. s. d. e. i. n. v. a. l. e. s. s. t. i. p. u. l. a. t. i. o. n. e. s. f. o. c. u. s. i. n. n. o. m. i. n. e. c. a. n.
 n. e. t. t. 2. c. p. i. p. a. g. i. n. a. m. e. c. h. i. s. 27 T. o. d. o. x. u. s. B. a. b. i. a. n. o. i. n. s. u. l. t. i. s.
 V. e. l. u. t. q. u. o. a. d. h. a. n. c. p. o. s. t. u. m. a. q. Pauli a. u. t. i. o.
 n. e. q. u. e. i. n. v. i. n. e. c. r. u. o. c. a. n. t. a. C. e. l. s. u. r. i. a. q. o. l. i. s. x. i. a. u. n. i. t. e. C. o. r. d. a. m. a. u. i. q. u. e.

n° 3°

stipulationem apud Ulpium que in comertio est sic postea comertio
 contracta in ea extinguitur quia aut cessat aut in pendenti et ideo
 quod extinguitur aut remittitur nec res rursus in comertio recipiat
 huius autem Celsi non argumentari que sequuntur in inveni. quo
 niam una est contractus ratione precedentis non Pauli perperam post
 hanc ubi quoniam conveniunt clerici fore dei. Ceteri ratione
 non. 2. Alio modo non. 15 to quod sequitur Donellus non. 2. Dispa
 nius ibidem Conanus to. 6. comment. q. 4. Cui tamquam videtur sic
 ponit a Paulo et remoueri argumentum detrahit non. 2. quo
 supponit unam eandem generatam et causam obligandi et libe
 randi sive quod vulgo dicitur eandem esse exactionem rationem + Detractionem
 autem Aristotele to. 2. de toxicorum q. 18. et 99. modis libe
 ramur videtur in detractione actus nos obligari. In nichil. 35
 l. ferre 153 ff. de iur. l. 3. ff. de recedenda vendite.
 l. de 80 ff. de resolutionibus. An in Valis d. 5. acceptis ff. de
 acceptilationibus et ideo que modum liberata promissio sit
 que si sit liberata q. dari iam non potest. l. de 103 hoc
 to. l. si unus 19 ff. de iur. iudicibus. Cuiusmodi Ulpianus in fra
 mentis to. 24. delegatis. Si liber homo ita et obligari rursus
 debet si sitis redigat in iuribus q. dari iam potest.
 Et cessante causa cessat effectus l. quod dicitur 32 ff. de padis l.
 adigere 6. et quamuis ff. de iur. patronatus sic q. Celsi ar
 gumentum apud Paulum in d. vii. quoniam interpretantur. Qua
 unus et q. dicitur to. 22. Pauli a dedebat to. et ante eos Al
 berti et Germanus ibidem.

4. Celsi argumentum consistit in vi. nave
 si nave et in d. l. q. x. q. d. et area vexiculo nec simili ff. de
 resolutionibus dicitur q. ex similitudine nave promissio quasi sine
 promissio facta aucta culpa dominus absoluit liberata promissio
 q. dari non potest et tamen si eadem rursus videtur in d. Celsi ipse
 sit obligata rursus promissio q. dari iam potest et eadem nave ee.
 intelligitur quod in l. 24. ff. delegatis l. supponitur to. 6. vii.
 ite que nave ff. de iur. iudicibus q. ad eandem similitudinis rationem. l. q. x.

n° 5

que in comestio e, si ea postea comestio eximata et rursus ei subynata
 iurata bita et qualiter q^d dari ea potest et iade au ee intelligitur =
 B^o Celsi 55° argumentu adijcit. Sexocuspidiu
 sequitur apud Paulu in vsi. p^o p^o et illud vbi docimur quod si q^d si
 pulatq^d ficxit ex certo fundo antu an foras vini cu huic stipula
 tionu natura sua in re moxa et editio tacita expectari debet. Ipu
 latoz donec vinu nascata. Lincadu 73 hact. L. in fine ff. de o^d dis
 tionibz et demonst. L. cullud 25 s. vlt. L. firmo 26. ff. quando dies
 Legatoru cedat et si vinu natu sine culpa ymisioz sumptu sit
 expellari rursus debet stipulatoz donec itery nascata et dari possit
 L. Legatu 17 s. 1° ff. de anuis legatu L. licius 12. ff. de alimentis
 culariu legatu et p^o has vices vini n^o natu s^o sumptu et itery natu
 sauit aut valuit sep. p^o inde et iode exemplo sup. xi que in co
 mestio e n^o ea postea in comestio ee demat ceruut tunc et expe
 lauit ut in comestio itery ne quocunq^d ueniret ualere =

n° 6

id argumentu huc et s^o Celsi p^o ponit Paulu
 n^o p^o bat et in hui^o que asexerat persistens in vericulo. id huc
 dimittit. affirmat bubere dimittit ea de que a Celso et De
 dio s^o tra aduunt. idq^d ut disputationu Pauli h^o deturde aut di
 Anteminiu s^o cupa. nuphamus ex iode Paulo in 7. L. q^d au 98.
 s^o area ff. de resolutionibz ex eo illi ostendit quod si res p^o misa
 comestio eximata obligatio omnino extinguit et ideo sicut natu
 xaliter fieri n^o potest ut mortuus homo riuuiscat ita necessitate ut
 obligatio in p^o p^o extinta restituta ab exemplo s^o adultu
 nauis diuolutu et vini sumptu n^o extinguit obligatio id tan
 tisper impedit et cuat et ideo postea impedimento sublato
 qualiter ea mixtu n^o e quoniam supposito et copionu moxofimando
 ita facile fit sate primo illi Celsi argumentu de una eade que
 in vaxiu caa libexandi et obligandi quod aut dari n^o po
 sit aut dari possit. ea eni p^o xis ratio et regula v^o maq^d habit
 in obligat^o n^o extinta sed cuante cuius cu vinculu et iur
 cio diuus que permanserunt et effectus duntaxat impedit

Sit q. aut dari in potestate sic ea potest dari potest. Videntur
 Verum et in factu oblig. sublato in pedimento ab utroque e. in
 oblig. extinta q. cu illius n. tantu effectus. V. in casu
 Et quoniam omnino exspiraverunt n. potest. superari e. in casu
 quod dari aut ra. potest quonia. de fiat a die. V. in casu
 nec prior oblig. nullu. nec noba. d. r. potest.

Quo iuris pro explorato et stanti.

Velut supposito disimiliari. Exempla a Celso et Pedialata
 Ut Paulus ostendat n. ra. gradatiz. id. d. in ordine. quod.
 B. argumentu. illud de uno. sumpto. Docet in vi. ad. v. n. q.
 id. disimili. e. q. q. centu. an. foras. Vini. itiq. ex. ex. fundo
 nascitur. p. mittit. n. speciz. aliqua. corpus. de. certu. id. genus
 quantitate. de. p. mittit. et. debet. et. id. e. cu. speciz. debitor. n. sit
 id. generis. quod. p. r. n. potest. n. lib. d. a. V. in. d. sumpto.

In ratione B. s. in. cert. ff. ad. l. falcidiz. L. in. certu.
 II. Cui. certu. petata. nec. oblig. extinguit. id. cesat. intez. V. in. d.
 V. in. d. nato. e. filiz. A. habeat. q. tacite. in. ra. step. id. tempus
 V. in. d. L. in. d. du. B. Horu. Cu. sp. l. ad. d. a. n. at. qui.

Sticuz. aut. cu. certa. promittit. speciz. debitor. e. L. in. d. pu.
 lationibz. s. A. soci. L. cu. i. i. v. s. ff. de. solut. et. r. ad. si.
 La. q. potest. a. comertio. Ex. m. a. t. a. t. aut. Sticuz. lib. a. fiat
 Lib. a. t. a. promissor. Ut. pote. speciz. debitor. p. r. n. p. r. n. p. r. n. p. r. n.
 Ex. r. e. g. u. l. a. l. i. s. i. ex. legat. B. p. n. t. a. l. i. n. r. a. t. u. q. i. s. id. r. i. n. t.
 H. o. c. t. i. o. I. q. u. o. d. t. e. m. i. s. i. b. i. s. ff. de. i. u. r. e. b. z. ex. d. i. c. i. n. e. c. a. b. l. i. g. i. n.
 t. e. x. i. s. u. a. t. id. extinguit. q. n. e. d. i. c. i. p. o. t. e. s. t. a. u. t. d. e. b. e. t. i. n. t. e.

ei. s. a. p. u. l. a. t. i. o. n. i. t. e. m. p. u. s. q. u. o. d. e. x. p. e. c. t. a. n. d. u. m. s. i. t. V. in. d. i. c. i. u. s. i. t. e. x. u.
 s. e. x. u. i. s. f. i. a. t. a. u. t. n. i. s. c. o. m. e. r. t. i. o. e. x. e. m. p. t. a. e. i. s. u. a. r. i. u. s. s. u. b. i. p. i. a. t. i. d. q.
 V. i. g. a. d. v. v. e. x. u. i. u. i. Paulus. o. r. d. i. n. d. i. s. V. t. n. u. l. l. a. q. u. i. d. e. s. t. a. p. o. s. t. e.
 h. o. m. i. n. e. l. i. b. e. r. o. s. e. p. t. a. v. a. l. i. a. t. i. l. l. y. C. u. s. e. x. u. i. u. s. e. i. c. e. p. e. r. i. t. d. a.
 t. e. r. i. p. o. n. d. e. r. s. i. c. u. t. n. e. c. i. l. l. a. v. a. l. i. t. e. y. s. o. a. y. e. y. e. x. o. r. a. t. i. o. n. e. l. i. b. e. r. a. t. i. o. n. e. s. i. n. q. u. e. r. a. t. i. o. n. e.
 V. e. p. a. s. f. a. n. u. s. e. i. c. e. p. e. r. i. t. d. a. r. i. q. n. i. c. a. t. t. e. n. t. o. p. a. r. e. n. t. i. t. e. m. p. o. r. e.
 E. x. q. u. o. v. i. r. u. s. s. t. a. p. c. a. p. i. t. l. i. b. e. r. a. h. o. m. o. l. a. d. i. s. v. e. r. a. c. t. a. i. n. o. b. l. i. g. a. t. i. o. n. e.

Deducta pament q. incomensio n. si nec dari possunt. Et ea sunt apud
 que natura sui paribilia s. Venunt in oblig. l. si Agulie § 5
 l. si in i. § 37 & cu. q. facti. & idem iuris d. in i. de iustitibz l. ap.
 Et de his rebz dicitur in p. r. s. r. x. i. i. que subijci v. s. i. g. Do
 omnis q. n. s. p. r. i. n. e. n. de comensio exemp. l. si in i. p. r. e.
 § 4 & omniu. ff. de iustitibz emp. l. 1. § si idem ff. de Oct. A.
 nec impetto. futuris tempore q. casu sequitur ad v. r. i. q. u. p. o. r. t. a.
 na hominu. libere aut loci r. a. c. i. l. a. u. g. i. o. r. i. g. f. a. n. a. t. i. o. n. i. s. e. x. o. p. e.
 t. a. u. s. f. a. n. e. d. l. si in i. p. r. e. § 4 & libere et civis natu.
 rali que ratio t. i. t. e. t. o. m. i. n. o. r. a. q. u. i. n. p. b. a. t. l. u. t. a. l. e. § 2
 in p. r. o. et § 1 ff. de s. d. i. t. et demonst. l. s. t. C. de p. a. d. i. s. =

n. 8

Deinde quoad illud aliter. Cuius
 g. u. m. e. n. t. i. s. e. x. e. m. p. l. i. s. q. n. a. v. i. s. p. m. i. z. p. o. s. t. e. a. d. i. s. o. l. u. t. e. e. t. u. r.
 s. u. i. s. p. o. n. t. e. o. s. c. e. n. d. i. t. P. a. u. l. u. s. i. n. v. i. i. e. t. n. a. v. i. s. i. d. a. d. r. e. q. u. i.
 p. e. t. i. n. e. x. i. q. u. i. s. i. n. n. a. v. i. s. i. o. a. n. i. m. o. d. i. s. o. l. u. t. a. s. i. t. q. u. i. n. a. l. i. o. s.
 v. i. v. u. t. a. b. u. l. y. s. u. a. t. e. x. t. e. n. t. a. o. b. l. i. g. n. e. c. e. s. a. t. i. d. e. l. o. t. i. n. g. u. i. t. a.
 l. l. a. n. a. § 8 & n. a. v. i. s. ff. de l. e. g. a. t. i. s. § 3. e. t. i. d. e. o. q. u. a. m. u. t. e. p. o. s. t. e. a.
 m. u. t. a. t. a. v. o. l. u. n. t. a. t. e. e. x. t. e. n. d. e. t. a. b. u. l. y. r. e. f. e. c. t. a. n. a. v. i. s. i. t.
 n. e. c. s. u. s. c. i. t. a. t. e. o. b. l. i. g. e. x. t. e. n. t. a. q. u. i. p. r. i. o. r. e. q. u. e. p. m. i. s. a. f. u. e. r. a.
 u. d. p. e. r. i. t. e. t. h. e. c. a. l. i. a. r. o. b. a. c. e. n. s. u. r. a. d. l. q. u. i. § 8 & a. r. e. a.
 § 10. h. o. m. i. n. i. l. q. u. e. d. t. a. m. e. § 10 & i. n. n. a. v. i. s. ff. § 99 m. o. d. i. s. v. i. v. u.
 f. a. u. l. t. u. s. a. m. e. a. t. a. p. r. i. n. d. e. i. n. t. r. i. s. t. e. r. m. i. n. i. s. e. x. e. m. p. l. y. n. a. v. i. s.
 r. e. m. i. l. e. e. t. i. b. s. i. e. u. s. p. a. x. a. u. t. e. x. e. l. e. c. e. n. s. u. r. a. e. f. f. e. c. t. u. q. u. e. p. u. r. e.
 s. t. i. p. u. l. a. t. i. o. n. i. h. o. m. i. n. i. s. q. p. o. s. t. e. a. m. a. n. u. m. i. s. e. q. u. i. p. r. e. s. e. d.
 v. e. i. n. n. a. v. i. s. i. t. a. e. t. h. o. m. i. n. i. m. a. n. u. m. i. s. e. x. t. e. n. s. u. r. a. o. b. l. i. g.
 n. e. c. s. u. s. c. i. t. a. t. e. q. u. i. s. i. c. u. t. n. a. v. i. s. u. s. t. i. t. u. t. a. i. t. a. e. t. h. o. m. i. n. o. d. i. c. t. u. s.
 s. e. x. u. s. e. f. f. e. c. t. u. s. a. l. i. u. s. h. o. m. i. n. o. e. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. a. v. t. P. a. u. l. u. s. i. n. d.
 e. a. t. i. n. d. l. q. u. i. § 8 & a. r. e. a. § 10. n. e. c. a. d. m. i. n. y. a. u. s. e. q. u. i. n. o.
 C. t. e. r. l. e. x. d. e. u. s. § 2. § 1. ff. de a. l. i. m. e. n. t. i. s. l. e. g. a. t. i. s. e. t. s. i. a. x. i. o.
 i. n. n. a. v. i. s. i. r. e. f. i. c. i. e. n. d. e. c. a. o. i. s. t. a. b. u. l. y. d. i. s. o. l. u. t. e. s. i. n. t. n. i.
 d. y. p. e. m. p. t. a. n. a. v. i. s. i. n. e. c. a. d. e. a. p. t. i. n. e. x. i. d. e. r. i. v. i. t. a. b. u. l. y.
 i. n. t. e. l. l. i. g. u. n. t. a. e. t. i. d. e. o. i. n. t. e. r. i. y. o. b. l. i. g. e. s. a. t. n. e. e. x. t. e. n. g. u. i. t. a.

n̄ Extinguita et si ea in dē tabulis rursus nauis d̄ po
 nata p̄manere ea de nauis censetur. D. l. p̄onebata 6
 vii. l. q̄ nauis ff. de iudiciis D. l. quod i. xij. q̄ 2. § ult.
 ff. de legatis 1. et idē in hac specie Vt paulus ait cerax
 magis obligat. Videtur quā extinguat et refecta nauis suales
 et necesse est hoc exemplū aut argumentū. Ceterū in his ter
 minis e stipulatione hominis manuum. D. obligat. Extinguita
 idcirco que nec rursus quamuis rursus rursus fiat
 D. l. q̄ xij. q̄ 2. § a. xij. vii. n̄ rursus

n̄ 9

Planeq̄ distinctione quā de his nauis
 resolute et rursus op̄osite Paulus docuerat. D. firmat idē in vii.
 si cuti exemplo domus cuius si tigna aliqua exempta sint re
 fierendi domus causa eo. que anno ut r̄ponantur aduc̄ eade
 fiti intelliguntur ad q̄ eade domus manere. l. fundi 17 § ea
 que l. granaria 18 § si ff. de A. empti et sequenti Videtur ma
 gis obligatio cerax quā extinta e et restituta domus suales
 et at si edificat̄ usque ad axia deponat̄ quāuis exinde
 tignis et materia restituta alia domus e censetur q̄ n̄ coani
 mo de posita presumat̄. Vt res. restitueret. Et ideo
 obligatio, non, cerax, n̄. Ex̄inte, Legit̄ n̄ sus
 citata Legesita resenta vii. § vltimo ff. de legatis
 l. q̄ usq̄ fructu 36 ff. de usufructu l. quod tamē 10 § in
 nauis ff. q̄ modis usufructus amittat̄

n̄ 10

Porrimo in vii. h̄ic tractat̄ monit̄
 Paulus q̄ hanc tractat̄ an scilicet restit̄ res eade aut
 alia sit e momento magni et vni n̄ tantū in quentio
 nalis stipulationibz de q̄ pp̄a h̄ic usq̄ disp. fuit id
 Etia in p̄toris stipulationibz illis q̄ d̄xi restitui d̄
 causa siue que op̄eris aut x̄i restitutions. Vt in
 l. 2. ff. de p̄toris stipulationibz quales de op̄eris quide
 restituit̄ e. l. p̄. de nob̄ op̄eris n̄ n̄ n̄. p̄ qua is cui
 nobz op̄us n̄ n̄. Vt licet sibi edificare vult p̄mittere

de opus restitutum restituitur ei n̄ habuisse jus edificandi l. 2.
 § 1. l. 22 in pro et § 1 ff de operis nobi nuntiat. in quae
 aesi p̄m̄ior exigi nuntiationis edificii tanquā n̄ p̄re factu
 deponeret et portea instauraverit incurrit q̄ an p̄re prioris
 nuntiatione instauratu edificii demoliri debeat ea § 9 per
 det eoco an idē aliud ve edificii cuncta quod siman d̄ e
 Exo dist̄nt. sp̄. tradita. eadē § 9 et dist̄ntio versati in sup̄. p̄re
 et varia qua fructuarius cauet De usufructu in qua v̄re
 fructus restituenda l. 1 ff v̄re fructuarius quomodo ca
 ueat l̄nti fructuarius 22 ff de damno infecto v̄r̄m̄ilita quexit
 an mutata et renovata res eadē maneat et explicandu est
 Expropositi.

Ad Pauli in pro nostri & de rebz
 nunquē in comertio n̄ s̄
 annis sacris, religiosis,
 in publicis, et homine libero
 in obligatione deduc.
 l. 1 c. 13

n̄ 1 =

Exposita disputationis pauli h̄. xix. et xv̄
 primarias q̄ i iuris actiones. l̄d̄. ex p̄o cap̄it̄bz. p̄l̄temur
 docet ita q̄ in p̄ximis Paulus in v̄re. reputatione. et xii sacre
 religio. publice et homine libero quod et p̄ponit in l. 1 § 1 d̄
 quod ff de l. et l. l. si xxiij q̄ 1 § 1 d̄ n̄ sit l. l. l. b̄. 103 l. 1
 nuus 137 § cu q̄. hoc t̄. l. qui xij q̄ d̄. § axeq̄ ff de solut. s̄ d̄
 iuxta institutionū diuinalibz. sup̄. lei 22 n̄. 11 partita §. e. autē
 ad sacra diuino v̄re et mimilitatio xite sacra l̄ntantē 6
 § sacri l. sacra § in p̄oets l. ff de diuisione xite § sacre insti
 tutionū de xite diuisione religioza autē si loca in q̄ defun
 tus sepul̄bz. l. 2 § n̄ publicz ff de religiozi 2 l̄ntantē 6

s religiosy publice V. qui inexpectum publicis vrbz destino
 Cas. l. id Celsus ff de strahenda Impel. l. 2 § 1 et seqq
 ff nequid in loco publico lintantur. C. s. uniuersitati de
 licti basilica que nomine et exemplo Paulus Vata to et q
 l. 1 § 1. ff de adquisenda porcione iuncta l. ntinuus l. 3
 s. cu §. hoc et §. vlt. institutionum de Impel. et Vendit. Si
 nificat q. domus vrbz cuius porticus. atcia q. publico pu
 bliconq. et negotiatoru qui reuincunt l. basilicaz §. l.
 de opexibz publicis l. 32 §. 1. ff de aureo et argento
 legato notant Mason to n. 3. Alciaty 2 et th. p. t.
 mioru Celsus Rodigerius th. s. vaxiaz. l. sectionu q. 11
 Glezmus philandz in notis ad Pixerubiu th. s. de acqui
 s. p. tura Panola th. l. tesauri vaxiaz. q. 50 par. Tex
 da in aduersariu sacris q. 133 n. 17. Doxleantintactu
 th. 3. annaliu. pagina mchic. 42. Romnus th. 9. antiquitariu
 q. 7 vnde et portia a christianis eclusie appellat. n. basilice
 quare domus regis. suprem regis q. ou. Basilice 3 et q.
 Basilice s. de successione distent. l. q. de religio. is do
 mby deniq. liber homo e q. faciendi. quod libet natu
 raly facultate habet qua libertate dicamus et sequente
 dominio alieno subiectus n. e. quod si iuratus esse l. §. ff de
 statu hominu. l. p. l. l. 15 do. 2. S.

n. 2

Huius anxiatoru statio que reexpumate a Paulu in ill. §. ne p. t. u
 iuncto in n. q. de b. n. q. p. s. cu stipulationu fine et effectus
 postulat vt quod p. m. t. x. p. o. t. d. a. r. i. d. i. p. u. l. a. t. a. r. i. h. o. c. e. a. d. q. u. i. r. i.
 i. c. a. r. u. b. i. s. e. i. p. s. o. m. i. n. o. l. i. n. s. t. i. p. u. l. a. 35 l. §. 38. c. l. t. e. r. i. h. o. c. t. t. o.
 l. si quis l. q. ff de seruicibz aulicoruz et sacre aulicoruz
 q. 1. §. 1. d. i. u. i. n. i. p. u. s. i. v. n. u. l. l. i. u. s. h. u. m. a. n. o. v. i. u. s. l. h. o. m. i. n. o.
 i. c. p. o. r. i. n. t. l. i. o. s. l. i. n. t. a. n. t. u. s. C. s. r. a. c. u. ff de diuisione xru
 l. 1. ff de interd. l. 1 ff de iniuriis vindicta publicy
 autz in nullius priuati Domino l. 1. d. l. i. n. t. a. n. t. u. s. C. s. r. u. i.

Verisitate. D. 1. ff. de statu hominum, qui pocius uti ike sicut et
 Libet homo n. potuit uti natura. Nui quatenus jure talis. p. p. i.
 Vatoru. remat. comesta aut Dominio subijci. D. Loacia 9.
 Vlt. ff. de diuisione reru. L. si in emp. 34. s. annu. ff. de tra.
 hendo emp. nec deduci possunt in stipulatione, ut ex Paulo
 racionate. Subianus in sede jura 2 in fine inst. D.
 in vultu. D. L. s. si id quod ff. de o. et h. L. libet 103 hoc
 th. sicut ex ead. exat. rursace, religiose, publice, et Libet
 homo nec vendi potuit d. h. in emp. 34. s. annu. cu. reg. l. 2.
 L. locu. 9. C. de religiose. L. sancimus 21. C. de racionate clerici.
 d. L. rionus 137. s. cu. q. hact. nec legari. L. cu. rionus 39. s. stat.
 7. cu. reg. ff. delegatis. l. s. n. soluz. Arbit. delegatis. L. monumenta.
 14. C. cod. 44. L. mebris 65. s. infundo ff. delegatis 2. Vlpian. 9
 in fragmentis 44. 24. delegatis s. libet 9. nec pignori obligari
 L. s. vlt. ff. que res pignori. L. 3. C. cod. 44. nec rionate subijci
 L. 4. ff. omnia p. d. d. L. rionus 14. s. ut reg. ff. rionu.
 libet 17. s. vlt. cu. reg. ff. de aqua et aqua pluuie
 nec pot. d. h. in emp. 34. s. annu. L. s. vlt. L. 4. s. vlt.
 rionu. 23. s. vlt. L. 9. vlt. rionu. 30. s. l. ff. de adquirende posse.
 L. vlt. ff. ut legatoru. nomina. cauata. L. rionu. 34. ff. de l. i.
 pot. d. rionu. L. rionu. Libet 20. ff. de p. d. rionu. L. penultima in
 fine ff. de reb. credit. L. s. penult. ff. uti pot. d. nec rionu. L. rionu.
 capone 9. L. rionu. 45. ff. de rionu. L. vlt. C. de longe tempore
 rionu. que prohibetate. L. rionu. 6. C. de rionu. publicu. sed
 aliquando inst. de rionu. nec vindicari. L. s. p. d. 2. L. 3.
 rionu. 23. s. l. L. que religiose 43. ff. de rionu. vindicari. L. 4. C. 10.
 religiose L. 4. ff. de aqua et aqua pluuie nec diuidi in iudiciu
 delionu. L. fundu. 30. in fine. L. queda. 41. ff. famul. rionu.
 de. L. vlt. ff. de rionu. patronat. L. 4. C. de religiose. nec in societate
 rionu. L. rionu. 63. s. vlt. vlt. ff. p. d. rionu. ita notat fo
 cius in notacione 44. 2. cp. 1. pagina mebr. 48. et. L. rionu.
 Balsamo in scolio 6 pagina 50 =

n.º 3º

Et et primaria Pauli sunt.
 Et que regula ex ea deduximus multis magnis pariter
 difficultatibus. Singulatisque explicandis. ad quod in primis sunt.
 Pauli de leg. in vlt. rei que in comitio n. e. obreua. la multum
 valde videtur eor. Ulpiani in l. multu inest 34 bo. Interest 34
 ff. de leg. docet et vlt. e. stipulationis rei que in comitio de v. o.
 primario n. e. quamuis et ratio in vlt. l. p. sit vlt. que
 in comitio stipulationis n. e. in quo postremo repugnat
 sibi ipsi et actioni nostre. Ulpianus itaq. in l. vlt. rei
 vel 40 ff. de legatis l. vlt. affirmat legatarij cuius comitio
 rei legatarij n. habet estimationem deberi. nec porro
 habemus ex distinctione. Accurri in l. multu inest.
 34 vlt. placet inter stipulationes et legata que et
 re comunera recepta sit test. Molina de primogeni
 nis l. 1. c. 18 cor. 26. Summa tam aperte ex l. mor
 tuo 49 § labeo in reg. ff. de legatis l. vlt. et dis
 tinct. alia inter fidei commissum de leg. in l. vlt. rei 40
 et legata de leg. in l. mortuo 49 § labeo quamuis
 post Quarrum eaz distinctione admittant. Richardus
 § h. vlt. n. 5. in l. vlt. de legatis et laudat ab Iligero ad
 donelu. l. 8. c. 11. l. vlt. I. improbablei fit ex Ulpiano
 inframentis l. 25 de fidei commissis § x. et in l. fidei
 commissi § si reus 16 ff. de legatis l. 3. l. filius familia
 114 § siquid aliquid ff. de legatis l. fundis traditis a Do
 nello in l. multu inest 34 n. 9. deniq. multo mi
 nus amplecti possumus emendationem quod dicitur in
 l. multu inest 34 et sub nomine mixtoris l. 3.
 notatorum c. 11. affirmantes. Legendus e. de tracta
 negat. in l. vlt. rei 40 ita et cuius possidendi e. que
 notat merito. Quarus Robertus l. 3. animaduersionum c. 11. Do
 nelus in l. multu inest 34 n. 9. Obmaxur l. 12. obseruat.
 alias primo amicitia c. 24. et ex sinopsi Basilicorum

ingua refurac l. 4. ff. de testat. Carolus Laber in notis ad sinopis paginas
mibi 132 =

n. 4

quau ut res explicite p. monendy e.
 multu in rebus an legat. l. sup. sit rei que simpliciter et ad
 solute in comertio n. e. ut h. quo casu nec rei nec stimatio de
 bete d. s. n. solu. q. sint. de legat. an. v. rei que cu. sui natura
 priuati humani q. p. ut sit nec in omnia comertio eximpta s. h.
 bete tamen ex. comertio heredi aut legatario l. p. minor aut si
 pulatori. qualis res accedente in l. q. o. p. ff. de testat. 2.
 Empe. l. et 2. C. de Christianis. mancipiu. l. sig. orthodoxe 10. C.
 de herediis l. v. nica. C. de herediis habitatorib. metropolit. l. 11.
 Juxta q. uos terminos si p. minor aut heres rei comertio n. ha
 beat stipulator aut legatarius habeat. Utile e. l. sup. et legat.
 l. multu. in rebus 34. l. mortuo 40. s. id. p. ff. de legat. 2.
 tamen q. potest heres aut promissor etia. rei cuius comertio n. ha
 bit sic accipere. Ut stat. det. stipulatori aut legatario nec ad.
 hoc in capacitas comertio obstat. l. si fidei. ff. de legat. 3.
 l. aliud. ff. de V. S. tum etia. q. in re dicit. comertio nocere
 debet p. minor aut heredi cui in re dicit. e. n. stipulatori aut le
 gatario quod tamen d. ex. h. q. comertio rei n. habent. ea
 p. mittentes n. obligantur. ut in sinuati in l. multu. 34. l. si
 veru. e. si rei in comertio stipulatoris l. legatarii non sit.
 quamuis sit in comertio p. minoris l. herede. tunc eni. nec leg. na
 legat. valet. l. multu. 34. l. mortuo 40. s. labia 12.
 idio q. quamuis daxe. aliu. apromissore l. herede. res p. ut et
 stimulationi eiusd. capax sit stipulator aut legatarius
 nec tamen ea debita nec re ipso q. daxe. rei n. potest si cui danda
 erat d. s. in rebus 12. s. id. si rei in institutione delegatis l. libe. 103.
 hoc t. et ex cuius persona metimur su. obligationi. sicut ac
 tionis. ex persona lege. l. 6. ff. de pax. hereditatis p. tate
 l. 1. s. l. ff. si pax. hereditatis p. tate

n. 5

nec re fragata hui. n. e. l. p. p. an. ut

in D. si de re 40 ff de legatis l. 9. respondendum est testatorem legatum et aliam cuius comitatus legatarius non habebat et ab eo p. fidei omni reliquum eandem repleat cui usque possidendi non exat in q. tunc rei comitatus legibus fidei comitatio inter dictum esset id q. quomodo comitatus rei haberet eam tam p. corporis vitium et minus officii comitatus aut p. p. qualitate rei ut in l. et q. C. si servus expositandus veniunt et ob aliquid in l. ead. p. d. d. n. potest quod dixerit bonae ab interdicto comitatus ut et d. inquit in D. si de re 40 quo specie posita fidei comitatus licite relinquere l. filii familias 114 § si quid aliqui ff de legat. 1. et idem quam vis legatarius incapax rei comitatus cu. tam p. fidei omni restituere debeat inspicere si media rei capere persona l. cu. 42 ff de legat. 2. l. si fidei 28 ff de legat. 3. l. cogi 16 § hinc 15 ff ad senatus consultum Treb. l. cu. docent 57 ff ad l. f. f. et stimat. fidei comitatio de bete in D. si de re 40 quaerita interpretata Donatus in D. multa 34 n. 9. =

n. 63

Idem rursus superioribus obstat. explicatur l. quod repleat in l. fidei omnia et si servus 16 ff de legat. 3. relicta militaria rursus que testator rursus scribat. 11 § si servus debeat stimulatione cu. tam omni militie in pace rursus ff. de legat. 3. iuxta l. ab omni 11 ff de ex militie. l. supra 6. Comilitia re posunt 12 l. 2 C. de vironibus eodem t. q. tunc observandus est militie nomine in D. § si servus si armata l. prima p. rursus et rogatus significari et officia palatina aut forensia q. ad sunt a salaria et modis ad instar militum et stipendiis que q. vendi et stimari solent l. 3. § si quid minorum § ff de minoribus l. ex d. rursus 52 § inter ff de actionibus impti l. liber l. 18 § ab hereditibus ff de alimentis legatis l. omnimodo 30 § ult. C. de in officio testamento l. vlt. C. de pignore l. quoniam

Traditio post mortem ab Nigero ad Donely t. 29 c. 4.
 duplici littera D et idem cui militia Legati n. in corpus
 ipsius offitii quod stimatio eius Legati intelligitur Lucius
 22 In mortuo 49 § 1. Inca d. ff. de Legatis secundo
 In penult. § alumno cu § sequenti ff. de Legat. 3. Inuis stimulationis
 cu sexus ex persona domini capax sit. L. in nichil. 12 § 2. In ult. ff.
 de Legat. 1. L. debitor d. § 2. In ult. ff. de Legat. 2. Legata. Inuis inte
 ligetur et Domini debitor si tutator. Inuis. et scribat alioquin
 si ignorabat de negata persecutio fidei omni ex voluntate tutantis
 q. n. presumitur xilituruli personale munus militis. Inuis. et in ca
 paci quamvis ex persona Domini capax sit stimulationi d. § 2. Inuis
 quod ita in capto p. monente partiz. Raphaeli Curiano in d. l. scri
 tu 40 et post quibus alio §. In Nigero ad Donely t. 8 c. 1. § 1. littera
 G =

n. 50

Deinde quod proposuimus sp. n. 2. res sacras
 religiosas publicas et libery homin. vendi n. posse impugnari solet
 L. 1. et libery § 1. cu § 1. et 6. L. libery § 1. ff. de tractanda emp.
 L. Licinius § 1. In ult. respondit ff. 99. ad libery et clamare n.
 Licet L. minor 39 § 1. In ult. ff. de electionibz § 1. In ult. In emp.
 et vendit. 99. tradit. et emption. eorum. In ult. n. amenti. In ult.
 et emanti. In ult. et n. tamz. si ab emptore ignorante unde
 emine. Videtur quibus in contextu et. alioquin. scientia aut igno
 rantia emptoris sicut in qualitate n. metat ita nec in firmate
 aut confirmate emption. quomodo in stipulatione. In ult. acce
 dit. Tunc quod. nec emp. sine re que veniat et potest. L. nec emp.
 d. ff. de tractanda emp. nec sine pretio L. 2. § 1. ff. eod. t. 2. In ult.
 sacre et similes ne stimulation. recipiunt. L. sacra § 1. § 1. In ult. ff. de
 divisione rexy L. 3. ff. si quadrupes pauperis. L. 1. § 1. In ult. cu libery
 In ult. ff. de his q. adu. L. duxerint. L. 2. § 1. In ult. cu rexy
 ff. ad l. 3. adu. de adu. nec in rebz humanis. In ult. In ult.
 63 § 1. In ult. In ult. In ult. tunc etia quod ignorantie emptori.
 Ratio que iuxta et. In ult. In ult. In ult. In ult. In ult. In ult.

Strahenda Empt. D. p. 4. ff. de Vucapionibz Julia
 Et Vni potest in rebz sacrii publicis ne q. imporbile pape
 Videt. v. n. dignoscente v. p. fami. exp. uanti. a. ex. m. t.
 Co. l. cu. xiiii. 39. §. utat. D. n. de ff. de leg. d. 1. denig.
 pro in cumento d. ff. de i. exp. da. n. cu. vulgo. nota
 E. bz. nota. C. in l. i. §. v. i. d. quod ff. de l. et. N. d. n. d.
 bit in v. l. i. de stipulatione. h. m. m. i. l. i. x. f. a. l. y. i. n. t. e. r. a. e. q.
 n. ignor. a. d. e. r. e. n. t. L. i. b. e. r. a. e. i. a. d. p. r. o. m. i. s. s. i. s. v. a. l. e. x. t. i. p. u.
 catione. sicut emptio. i. n. t. a. i. g. n. o. r. a. n. t. e. s.

ac.
 in qua
 n.º 8

§. 99. de ff. de act. explicandi. i. n. d. i. c. t. u. m.
 distinet. C. de i. l. i. b. e. r. a. 1. 3. §. 1. ff. de i. d. n. o. 4. §. p. o. c.
 t. i. §. i. a. c. i. u. m. D. ff. de strahenda empt. a. d. m. i. t. t. e. n. s.
 Valia. Emptio. n. i. s. a. c. t. u. §. i. t. i. m. i. l. i. u. s. i. n. t. a. g. r. a. v. a. n. t. e. s. n.
 autz. stipulatione. ex. xat. L. i. i. t. a. 25. §. 1. ff. de strahend.
 Empt. cui. i. u. n. g. e. n. d. u. p. o. s. t. q. u. i. a. c. i. u. s. et. f. a. b. r. i. c. b. P. o. e.
 b. a. x. d. g. §. 4. v. a. r. i. o. r. u. §. 1. §. 19. R. o. b. e. r. t. §. i. t. i. m. i. l. i. u. s. i. n. t. a. p. r. o. f. i. c. i. o.
 §. 16. f. a. c. t. e. d. e. v. a. r. i. o. r. i. b. z. i. d. e. c. a. d. e. d. s. v. a. r. i. o. r. e. b. i. n. q. u. e. t. a. m. y.
 d. i. s. t. i. n. c. i. o. n. i. u. n. i. c. i. t. e. i. m. p. r. i. m. e. e. x. a. d. a. l. l. i. n. o. i. d. e. n. t. i. p. a. p. u. e.
 §. e. o. d. l. i. §. i. t. a. q. u. o. d. ff. de l. et. N. d. i. u. d. e. t. e. x. l. i. x. z.
 §. 9. §. 1. P. a. r. t. u. d. o. n. o. n. h. o. u. t. t. L. i. y. m. a. n. u. s. c. r. i. t. a. 10. §. 1. d. e.
 ff. de strahenda empt. h. u. n. d. d. §. 1. e. o. d. §. i. m. p. t. 3. §.
 §. o. m. n. i. u. §. 9. §. f. i. c. i. §. 62. §. 1. ff. de strahenda empt. L. i. C. d. e.
 p. a. r. t. i. b. z. §. f. i. l. i. o. s. d. e. c. i. d. a. n. t. e. n. t. §. v. l. i. t. i. m. i. l. i. u. s. i. n. t. a. p. r. o. f. i. c. i. o.
 v. i. n. d. i. c. t. u. d. i. u. n. d. u. s. p. o. t. e. s. t. e. i. c. u. §. M. o. d. i. s. t. i. n. o. e. i. n. §. l. §. §. f. i. c. i. §.
 62. §. 1. i. m. p. t. i. o. n. i. a. i. s. a. c. t. u. §. e. i. m. i. l. i. u. s. i. n. t. a. p. r. o. f. i. c. i. o. n. o. u. e.
 a. i. g. n. o. r. a. n. t. e. s. m. a. n. u. s. c. r. i. t. u. m. n. u. l. l. i. t. e. r. a. m. o. d. i. s. t. i. n. c. i. o. e. d. e. v. a. r. i. o. r. u. §. i. m. p. t. i. o.
 n. u. s. t. a. m. a. t. e. d. q. u. e. d. a. r. i. p. a. r. t. i. o. §. L. i. i. m. i. m. p. t. 3. §. §. o. m. n. i. u. §. h. a. n. c.
 L. i. §. 22. ff. de strahenda empt. l. r. a. n. c. i. m. u. s. 21. §. e. d. i. c. t. i. o. n. a.
 L. i. r. e. l. i. q. u. e. d. §. C. d. e. p. a. r. t. i. b. z. §. f. i. l. i. o. s. d. e. c. i. d. a. n. t. e. n. t. §. e. o. d. e. m.
 n. u. s. 13. §. 1. §. §. h. o. r. e. §. l. a. m. y. §. i. a. b. i. g. n. o. r. a. n. t. e. i. m. p. t. i. o. n. e. §. f. a. c. t.

298

Valere intelligi Salty respectu Ut emptor parit apud
 exemplo n. ad us. aut ius limitatione. id in re quod
 in re se desolay n. fuerit. l. q. off. 62. 61. l. q. et 6. a.
 l. lib. 70. ff. de tractanda emptione. l. minor 39. §. pat.
 ff. de uicitionibz. l. licentia §. n. respondit ff. q. ad lib. 70.
 l. q. clamari n. licet l. i. §. 25. l. de uicitionibz. et i. pro
 rancia emptori quamvis frequencior iustior q. sit in homine
 lib. 70. ad ratione d. l. §. q. n. ff. de tractanda empe. d. l.
 iusto §. ff. de uicitionibz potest tamen et n. semel occurrat
 in locis sacris religiosi publici veluti n. ab absentia p. pri
 uate. et p. factis imantia. Ut in l. §. ult. ff. de tractanda
 empe. docent ita et distinguunt post Bart. Dondus et alii
 in d. l. lib. 103. nocte. Aburicus et fauer in d. l. §. 2.
 Et in l. lib. 70. ff. de tractanda empe. Quatenus
 ad illu. t. §. 2. Jacobus Gutierrez t. 3. de iur. man. u.
 §. 5. et ex notatibz. Richardus in §. i. de iur. §. 2. n. 13.
 in t. de iur. v. t. lib. 70. Amara t. 1. obuiaat §. 7. n. 15.
 ratio autem dandi actionis
 Exempto ignorantia emptori rei sacre et similibz. cu
 iacti q. emptionis ca. onerosa e. et emptori pretiu
 abire quod p. re. p. uitate semper q. eo salte. respectu
 eius in re. ut tradi potuerit. l. i. ff. de actionibz. empe.
 licet ea ratio p. uitate in stip. que. cu. sui natura
 sit lucratua et nichil. stipulator p. minor p. re. p. mia
 p. uitate n. potest. §. que. ut in empe. dicitur. sibi pretiu
 abire nec apud in id quod in re. cum tradita. firmas
 gumentis. eo. l. ardeo. 18. §. ult. ff. de donat. l. 2. de
 uicitionibz. et ideo absolute ac sine delicti. scientia
 l. ignorantia. stipulatoris scriptu. e. in n. §. sacra. et i.
 l. lib. 103. nocte in v. l. §. stipulatione. n. sacra.

n. 9 =

Et similiter plane in stip. ut in eadem fit accedat p. cedenti tractum sine cause onerose q. illius tunc natura sequitur cui accedit L. si q. subodit. ff. ut legatus nomine l. queritur 17 vbi. quare ff. de iur. iudic. p. d. d. i. allia. L. 2. ff. de privileg. creditorum poterit etiam stipulatio ignorans agere in id quod in l. 2. se deceptus n. fuerit (veluti ex stip. de iudic. in empe. Liberi hominis D. L. Licinius q. vixupondit d. l. si tibi 25 de iurictionibz quarita interpretor quo modo etiam explicari potest in sub audita ad tractationem iuxta negativam lectionem que in vulgari quibusdam libris extat in d. l. si tibi 25 quod ff. de i. et. n. b. in i. et. q. n. ignoraverunt nempe ut intelligatur quo casu stip. accedit emptioni facte a ignorante ut in d. L. Licinius q. vixupondit. quamvis verior et receptior sit affirmativa lectio qua florentino et alii Codices agnoscunt in d. l. si tibi 25 quod iuxta que supponitur in d. l. de stipulationibus Liberi hominis in ignorantem n. q. interuenit Valde id q. nemo Liberi hominis stipulatione creditur nisi ignorans aut insanus D. L. Licinius 29 §. 2. ff. de legat. 1. notat Gasparius in d. l. si tibi 25 quod

n. 125

Verum propter de actione ex empto danda ignoranti emptori tractari ex. d. l. si q. optu. 62 §. 1. ff. de vendenda empe. obijcit V. g. rami locus in l. omnia §. 1. ff. de religiosis p. religiose vendita Tributa emptori actio n. ex empto sed in factis quatenus subsidiana e. nec dari solet nisi deficiente directa et civili L. 2. et 3. l. §. 1. l. quocumque 21 ff. de prescriptis verbis L. in x. 23 §. ite que quing. ff. de rei vendicat. nam maxime interpretaciones Accur in d. Losa 8.

l. g. sa 8. §. 1. de religio.

si alia fabri in xationali ibidem alia et improbabile
 Jacobi Gutierrez t. 3. de usu manuum q. 5. et ante eum Al
 bixer in d. l. q. offitii b. 2. si. alia quae faciunt in d. l. q. ff. de
 tractanda emp. et ante eum fulgori in d. l. o. 8. si. q. 2.
 refert. refutat q. Paulus Genuus t. 1. subtilitatis iuris
 q. 12. q. omnia affirmari solet actione exempto que cu
 dita in d. l. q. offitii b. 2. si. n. e. d. ult. exempto q. n. exempto
 directo et tracto iure tenent id videlicet civile exempto q. ex. i.
 iuris admoda emptori ignorantis p. i. p. i. su. d. c. p. i. v. b. i.
 infacty et idem eadem actio infacty Vocata et quasi exem
 pto actione d. b. n. d. i. t. in d. l. o. 8. si. q. u. o. m. o. d. o.
 Valis actio l. c. Aquilae huius mentio in s. v. l. t. i. n. s. t.
 de l. Aquilae apilata infacty l. i. t. y. si. q. 2. si. q.
 Homine ff. ad l. Aquilae sentit ita ad h. Goth
 fridus in d. l. o. 8. si. Paulus Burius d. t. 1. s. i.
 subtilitatis q. 12. Pacius centuria s. q. 37.

¶ 11

Quod si cui ratio hęc in t. p. e. r. d. i.
 duxior Videtur q. infacty actio de qua in d. l.
 o. 8. si. p. t. o. r. e. d. a. x. i. d. i. c. t. a. et sequentia civilis
 l. o. m. p. t. o. n. e. q. c. u. y. e. m. p. t. i. o. v. a. l. e. x. i. n. t. e. l. l. i. g. e. a. t. a. v. t.
 Venditor tenetur in id quod incit. Ignoranti
 Emptori d. l. q. l. libere i. o. ff. de tractanda emp.
 l. i. m. i. n. o. r. 3. q. 5. p. a. t. i. f. f. de u. c. t. i. o. n. i. b. q. d. l. l. i. c. i. n. u. s.
 A. v. i. r. i. p. o. n. d. i. t. t. r. u. b. u. e. n. d. a. v. i. d. i. t. a. n. i. n. f. a. c. t. y. a. u. t.
 Valis s. a. s. i. m. p. l. i. c. i. t. a. a. c. t. i. o. e. x. e. m. p. t. o. q. u. e. e. t. a. b. s. o. l. u. t. e.
 sic Vocata in d. l. q. offitii b. 2. si. d. l. n. i. b. i. 25. C. de
 u. c. t. i. o. n. i. b. q. s. v. l. t. i. n. s. t. de emp. et vendit. et quid
 si emptio ita n. restat v. i. n. l. s. r. t. e. x. l. i. o. 21. in p. r. o.
 Et s. quamuis ff. de n. emp. r. u. p. o. n. d. i. t. i. e. t. i. a. p. o. t. u. i. t. i. d. e. o.
 in d. l. o. 8. si. a. c. t. i. o. n. e. i. n. f. a. c. t. u. d. a. x. i. q. q. u. a. m. u. i. s. e. t. e. x. e. m. p. t. o.

spectat ex si. Modestini in d. l. q. ofitii 62 si id tamq
 sine transmissa n. est cu dubitari merito potest an exempt.
 nulla qualz. resacry. et similibz. e. Modestini ipse
 et alii fatenti posit exempto Adlio spectare. quas
 dubitat. occurrente obtinuit tuciusu. subsidiariaz. itiqz
 actionz. in factu. Daxi ad exemptu. Actionis exempto
 Ut in d. l. vad. si. l. q. p. om. scire cu actione
 uilz. ex straduillo de quo antenuerit dubetate
 Ut in l. labeo soff. de strahenda emp. Si fuerit
 soff. de uendenda. Vendit. l. c. de pactis. utz. emp.
 l. q. l. i. v. 12 l. i. gratuita. 17 l. rogata. 19 l. si quis
 soff. de pign. Vbi notat Merlinus t. 3. obreuat.
 q. 8. 23 que etia. scilicet. possunt exis. alio quz. pugna
 tes in l. si q. 6 s. si q. in comune. ff. comuni diuidendo
 et dubitationis tollende. gratia. tanquam. recurre ad
 in factu. tributa. cu. tamq. in eade. specie. spectant.
 ex alioru. si. actio. comuni diuidendo. et familie. her.
 circunde. aut. prolio. l. 2. si. v. an. et. rocius. ff. de reli.
 gionis. l. si. fundus. 3. q. ff. prolio. quas. ita. exponit. fauer
 in. rationali. d. l. 2. l. 2. si. et. d. 5. si. q. in. comune.
 quamuis. disensione. in. iuris. dictos. agnoscat. que
 Jacius. t. 8. q. Papiniani. in. l. si. p. om. 43. ff. de
 religione. acta. q. et. p. habilita. in. p. p. Merlinus. t. 3.
 obreuat. q. 9. alia. Jacobus. Gutierrez. q. v. d. v. d.
 et. Merlinus. l. c. notari. t. 3. de. iure. manij. q. 3.

n. 12

Huc Vig. f. explicanda. D. l. v. d.
 D. si. q. q. tan. t. p. p. que. academici. antecessores
 nos. aliz. nobe. fornta. et. p. p. p. magis. obreuat. m. u.
 actione. in. factu. que. emp. t. o. i. tributa. in. d. l. vad.
 si. et. illa. ipia. que. aptore. data. d. l. q. mortuuz. in

alieno loci aut sepulchri in eadem in quo ius inferendi
 n̄ habuit de qua actione Ulpianus idē in seq. §.
 si in locu cu duob; aliis D. l. si orad. et in pcedente
 l. si §. 1. et 2. ff. de religiosis quo supposito Ulpianus
 d. l. si orad. §. 1. exponam; si venditor idē q. quasi domi-
 nus loci religiosi cu p̄puro et p̄fano vendiderit et postea
 Ulpianus iure sepulchri in eundē religiosu locu venditor mor-
 tuu; intulit Ulpianus ait in e; scilicet venditor dazi
 ap̄tore in factu actione e; adque eam p̄tinet nempe em-
 p̄tori eaz; q. actione; etiā in heredē venditoris p̄tete q.
 quamvis ipso dicto q. iure venditor retinuit ius inferen-
 di q. religiosu locu sepulchri manet etiā post ven-
 ditione que nulla fuit d. l. l. locu §. C. de religiosis
 l. si §. sepulchru; §. 1. ff. iody. et. et ideo ne in e; actio
 in factu dazi debet videat ex n̄. D. l. si §. intulit §.
 ff. de religiosis et multo minus in heredē q. ipse n̄.
 vendidit tamē ut Ulpianus scribit in p̄posita specu-
 alio in factu dazit quasi actione; exempto hoc. id ip-
 su; et ex eadē caa. persequitur quod actione exempto
 peti posset nempe; ut tollat mortuus illat; in locu
 venditu; §. quasi habere e; locu emptori n̄ licet.
 et peti; locu p̄tete d. l. si §. intulit §. quod et ipsu; actione
 exempto tanquā loco vendito uicte peti posset D. l. §. offi-
 cii §. 1. l. l. exempto §. 1. et in p̄ximis ff. de empti-
 onibus §. 1. §. 1. ff. de uactionib; cu; simileb; §. Lau-
 datu; n̄. 8. Unde quemadmodu; venditor aut heredē
 u; venditu; vindicantes quamvis aliunde ius de-
 mnū et vindicandi habeant q. tamē d. fide; in ven-
 ditione data vindicant excepti tamē de uictione
 ne vindicant. Et agi exempto potest ad p̄tē; et id quod

Amos

intat xj curda n' fuisse l' vindicantz 17 l' uia 73
 ff de auctonibz l' et toto tt. ff de excepti' xii' Vendit
 Et tradit' ita et in p' porto d' Venditorz loci religio
 et ayus hende sacras cat' iur infandi retinentes
 Nam d' fide in vendendo obligata infamant
 opit' actio infaltu vt fillary tollant l' p' uolo
 si p' sentent d' l' uia d' 51 =

n. 15

Handwritten scribbles and marks on the right margin, including a large 'U' shape.

V. iaz d' p' tradita iur regula de

Empt' in vili xii sacre religion' publice et libere homines
 mas et quida nobiles exceptiones habet de incipi' ordine
 elucidandas. l' excepti' e' vt quamuis emptio xii sacre
 religion' aut publice cu' h' xii principalite et p' uo
 Venditorz nullus momenti sit Valeat tamz quocum
 xii ista emptione vniuersitatis bonoz l' maioris partis
 fundi aduent' accedunt quo casu et in emptoz trans
 unt p' sequentias l' in modicis 22 ff de stat' emp'te
 q'p. ex l' iuris d' q' cu' uolu' 13 de iur' patronat' la
 citz tot' annaluz d' Doctianuz et l' ipius anota' e
 l' q' d' arzo q' solemniz illa et vitata l' venditione
 si quid sacre aut religioni aut publice e' i' ius nichil
 vnde n' e' super vacua v' xii ad i' solata et p' extenit
 ad modica loca que quamuis upaxatz et p' e' reuoluta
 si religiososa sacra aut publica sit. vendi n' possit
 et r' adu' tamz cu' emp'te maioris partis fundi aut
 bonoz nisi specialitate excipiantur v' scriptu' e' in l'
 pane l' 22 l' palta 72 v' l' ff de stat' emp'te l' i' d'
 quod d' 5 v' l' ff de periculo et modo xii vendit' in
 de l' explicanduz e' quod l' ab eo scribit in l' i' m' u' d' e
 53 54 ff de A. empti quadi' fundi. Vendidit' in quo
 sepulchru' obuia necroninat' tibi sepulchru' exceptis
 p' xii habet eo nomine caru' n' m' xii q' d' sepulchru' n' e' x'

apud imperium maiorem partem fundi accedit Ceterum imperium
 transeat Ne exponunt post alios Cuscius th 1093 Papina
 m in d l pata 726 vlt. ff de strahenda impet. Comanus
 th 7 ment. q 7 no 4 Brionius th 6 de formulis papias
 mebi 562 Jacobus Gutierrez th 3 de iure manerij
 q 5 Molina de primo iuris th 1924 n. 18 et 20
 Donatus th 4 Coment. q 6 quamvis Nita nomen
 post fel Gaviu in d hanc q 22 Gabriel Bud
 us in ri vi impet. 34 no 5 ff de strahenda impet.

hanc

VIA

Id quod se parum modica
 loca publica nisi excoptata imperium maiorem partem
 fundi accedat volere in imperium simul transeat d. l.
 hanc l 22 cu duobus legibus acquirunt ff de
 strahendo impet. unto leganti et lato bon. in
 l 6 et alias l 5 ff siquis in fraude Patroni que
 illustravit ex verbis Ambrosii de Straha
 q 9 b. sepe cu alienationibus posteriores penales fuerit
 que in iudicis locis repleat n. ca ratione habet quia
 accepta e. etiam illos ad quatuor comertia aut alie
 natio n. transeat tanquam accessionis cu omni
 veritate bonorum l que d q ff de ad quaten
 do reru dominio l in fine ff de fundo dotali l 3.
 12 uno 13 vlt. ff de in diu additione l si ita q.
 135 s ca l pocco ideo q. et Patronatus per ecclesiarum
 quamvis pre et specialiter vendipont q. quod clericus 60
 iure Patronatus q quando de iudicis transeat tam
 cu Universi bonorum d q. ex iure d q. cu r
 ubi l 3 de iure patronatus q cu Berto l 3 de
 18 et re iudicata q p q laudator a Roberto
 2 no idy iuri l. m. 16 substitutionu de numeris
 stipulationibus iungendi ad forenses d. l. spirit

in spiculo testamenti §. 4. ex n. l. s. Caballos
 Omuniony d. omnes §. 17 p. l. xxi no bironie
 Ogesti in additione ad Moling de p. r. m. o.
 huius t. b. ep. 2. q. de p. portio traxa e. no. Paul
 si que Labionis s. sub iurita in d. l. 53 s. 2. 211.
 Paulus ff. de A. m. p. ti. idio p. t. m. it. v. r. o. r. e.
 dat quamvis regulariter vendito fundo neco
 minatz excepto sepulcro modico quod in i. o. fun
 do erat accedit id impioni maroxi p. r. t. i.
 fundi id tamen minime obtemperat p. u. l. e. x. u.
 potest sit 24 Via publica p. qua r. e. d. e.
 venditor a d. sepulchro veniri potest = venditor
 Cui etenim plerumq. sepulchra 25 Vias publicas in
 suam p. r. o. v. i. n. e. quo p. r. e. t. i. u. n. t. a. d. m. o. n. i. t. u. m. e. t. i. l.
 fuisse et illos si mortales scribit huius vbi Baxo
 t. b. s. de lingua Latina) quo sane casu etia vendito
 fundo sepulchro specialiter n. exceptu quod in fun
 do modico fuit in emptor n. transit q. nec accisio
 fundi uncti cu sine ingressu fundi potest ad se
 pulchru p. Via publica p. veniri quemadmodu
 ed. x. a. r. i. o. si venditor fundi sepulchro quod dicitur e
 sibi nominat. exceptis intelligit etia exceptis p. u.
 itinari addit ambig. q. p. r. a. f. u. n. d. u. f. u. n. c. i. s. e. t. e.
 p. u. l. e. x. u. c. a. a. l. i. v. e. n. d. i. t. o. r. i. o. f. f. d. e. r. e. l. i. g. i. o. n. i. s. l. v. i.
 m. u. z. §. ff. de sepulchro violato quas claudiane a
 Jacus t. b. s. o. b. s. e. r. v. a. t. c. p. 36 et t. b. 18. c. p. 32 et t. b. 22
 c. p. 37 Gutierrez de p. r. o. m. a. n. u. t. t. 3. c. p. 12 =

n. 15

Expendi exponi q. potest. Papiniani Testimonium
 in l. p. a. d. a. §. 2. s. v. l. t. ff. de stat. emp. §. tradit
 e. apponit illa solennia Leg. Venditionum siquid iacri

Aut religioni aut publicis e. ejus nihil vendit
 Illae tam venditione que n̄ in publico
 usu sa in patrimonio f. u. n. n. venditori p̄ dicitur
 exceptione que n̄ habuit locu. id autē valde
 valde sp̄. traditi obstat q̄ etiā si intelligata
 de re fiscali modica que impetioni majoris partis
 fundi n̄e divinitate bonorum accedat ea tamē
 in impioy transire censu n̄ potest cu venditione
 illa Lo r̄u exempt. ad reservanda venditae loco
 sacra religiosa aut publica etiā modica p̄lineat d.
 l. pane l. 22 ff de orah. emp̄. et quod ē amplius
 aut etiā fiscales que in forma patrimonii fisci seu
 Casari ad alia sub p̄curate patrimonii f. adio ad
 mexto exempto intelligunt de cas. si secuta ne statat.
 debita l. cu servus 39 s̄ stat. vi. si d. et vii. id
 et ea ff delegat. l. 99 difficultatibz explicandū omnia
 dicitur. Accitari Bartoli et antiquiorū in d.
 pacta 72 s̄ ult. alia fulgorii ibidē alia Rebardi
 l. 4 variorū q̄ 4 que divinitate ex d. l. cu servus 39
 s̄ stat. vi. si d. et vii. id et ea observandū ē publica
 quā s̄u quod ad institutū attinet duplex genus ē. l. 8
 eazū que in publico usu s̄. et idē extra comestū et
 nullū in bono l. id celus 6 ff de orah. emp̄. d. l.
 cu servus 39 s̄ stat. vi. itz ut forū et vauca in
 n̄o s̄. sacra et Romę campus Maximus de quopla
 20 Pamphila l. 1. therauxi Variarū q̄ 54 24.
 genus ē eazū alru que n̄ in publico usu sa in pa
 trimonio et pecunia populi s̄. ut pecunia servorū
 civitatu et similia eazū bona reditū p̄edia que
 vocamus proprios exerta delos concessor que comestio
 et Dominio exempta n̄ d. l. linta l. 17 ff. de v. s.

Lintanti 6 61 vi. d. ff de duenone xxv l. cu segg
 l. s. th opilationis ideo q. excepte illa siquid sacru re
 legioni aut publici e. adpoterius hoc genu bonoru pu
 blicoru n. pertinet q. vendi possunt publica utilitat.
 Coignet 2 l. d. l. l. 6 notat Duarenus in d. 8 stat

n. 10

Deinde et obsequandus e. iure anti
 quo Romano quod post Augustu Cerae iuris consultu
 reculo obtinuit duerri fuisse exarum a fisco nam q. q.
 Vintii et eaz. administrat. et vectigalib. intaxa
 tu populu q. et Cerae duiri exarum p. p. fuit e. p. uaz. q.
 nec publici ius populi cuius et ideo ius a fisco distinquat
 in ephraze l. l. ff de bonis damnatoru i. p. q. exarum
 publici quod in templo Saturni fuit cura et admi
 nistrat. cu ante Cerae ad questores pertinuunt l. 2 ff
 inde cu exarum 22 ff de origine iuris l. unica 6 l. ff.
 de officio questori l. 10 ff. 18 parata 4 sub Cerae
 l. 3 ad ediles deinde ad praetores seu p. totos deniq.
 ad praefectos exarum translata e. apud quos mansit
 l. 19 ad Comitatuz eaz. q. muerus fuit redit exarum
 ex vectigalib. et caducei vacantib. q. bonis adm
 nistrare cu iuris dicit. in hui. causis in te p. uat. et ex pu
 blica l. edicto 13 l. unatq. 15 q. quod t. l. l. La Prianus 42
 ff de iure fisci l. 9 q. rebona ff de fidei comitatu libertatib.
 l. cu quida 12 ff de hui. que vt indignis exarant Alexand
 ab Alexandr. th 2 duaz. genalib. cp 2 7 Praquib.
 in notis Romus th 7 antiquitatu cp 31 7 Demostelg
 in para si pomeni Bironius th 3 selectaz. cp 19 An
 tonius Rocius th 3 memorabilib. cp 12 Panfrolanno
 l. ita imperii orientalis cp 73 Bulincrus th 3 de imperio
 Romano cp 24 cp 24 Lipius ad Tacitu th 18 ana l. i. ano
 tatione 89 Salmaris ad Lampre diu pagin notaxunt 175

et Insuper pagina 439 Jacobus Gutierrez Hofius
domus Augusti tb 3 cp 32

n. 17

V. Contrario filii apellat' iuris vulg
 etiam sculo et usu distinguitur ab exarib' publico l2 § hoc
 in eadem l4 ff nequid in loco publico in fraudem § 5
 ipse autem § ff de iure fisci referunt ad priuatos Cesa
 rii reditus et tribuaxos q' illius tanquam principis p
 quorum administrat' et iuris dict' inter fisci et priuatos
 quamuis Rome etiam ad p'fictos exarib' pertinetit D La
 § ribona 20 ff de fidei iuramentis libell. D L edicto 13 § 1.
 ff de iure fisci l1 § exilla § ff de iure iurata de falsis
 l1 § hii § 8 transactionis 19 ff de transact. D l2 § hoc
 in eadem l4 in p' dicitur tamen pertinet ad p'curatorem
 Cesaris l nequidquam § ff de optio § 10 l1 et 2 C
 cause fiscales l2 C in aduersus fisci notant p' laudat' et
 p' p'ime Rebazis tb 4 variorum cp 4 Barba
 in l1 § n. 7 ff solut mat. Doxleianus in tacitu tb 6
 analiu' pagina michi 521 et 9 qui ab Ifigero ad Do
 nelu' tb 17 cp 10 l1 et 2 C ad n. 9 et p' monendum e' etia
 fisci distingui a patrimonio priuato principis quod pertinet
 ad principem aliundeque iure principis pertinet et apellat'
 et iure rationis priuatae aut Dominice separati a fisco solit
 ut in l3 vii. id scimus C de quadrennii prescript. l3 § sim
 loci l6 § vlt. ff de iure fisci et in titulo C de locat' predioru'
 fiscalium l1 et priuatae et C de locat' fundoru' fiscalium l1
 et priuatae tb 11 notant quod iuris ad l3 C de quadrennii pre
 scripte Doxleianus in tacitu tb 4 analiu' pagina 454 Bero
 nius D. tb 3 cp 19 et 20 eius q' patrimoni' administrat' etia
 et iuris vulg' apud p'curatorem patrimoni' fisci D L iuris
 vulg' 39 § 1 et 2 vii. id etia post Constantinum autem ad
 Comit' rexu' priuataru' pertinet sicut exarib' publici
 fisci q' administrat' ad Comit' sacraru' largitionu'

454

et eduo comitibus Viterbiensis exarum dicuntur in Dno
 ca de questoribus tunc iuris titulis C de fisco co
 muni sacrarum largitionum et de fisco comitis aru
 p uatara qd apud nos succedunt p pte qd puzanta
 ruximi regis fiscalis qd pecunie curatores et pu
 dicit quos dicuntur contadum maioru goidoxu
 de la contaduxia mayor de Hagenda. l. 10 ff. 28.
 parita s =

18

prudentia veteris animaduerti non obscuro
 eia explicat Papinianus in D. l. pacta 72
 s. ult. v. n. sermo e. de fiscali que nec inrupu
 blico e. nec redada in forma patrimonii puz
 cepit ad volenda ex caducis vacantebus de bonis
 aut remittit que n. n. extra comitatus que pociu
 eorum vendit. ut pote plexunq. fisco valeat re
 in vale administrate oneta fisci bonafide
 apuzatore curari valet et potest l. si ff. de f
 tio puzatoru Curari l. 3 s. Diuisi s. l. ricuzata
 s. d. Capacius l. ex qm 22 l. ult. ff. de pu fici.
 iunto ff. de fide et iur a fte. fiscali t. 10 et
 se ab extraneo vendit. fiat valet tanquam
 alterius rei alieni. l. 13 alina 28 ff. de oca
 benda emp. quamuis vucapi. x. fisci n. pot
 l. quamuis 18 l. 1024 s. 1. ff. de vucapionib.
 l. 2. c. comunia de vucapionib. s. x. fisci q. int.
 de vucapionib. q. vucapio semper fisco damna
 de aut vendit. ut docent Coranus t. 3 comenta
 rioru q. 15 n. 6. Brissonius t. 3 selectarum q. 23
 qu. Dacus t. 1 questionu. Papinianus in D. l. pacta
 72 s. ult. pende xute Papinianus docet Valere

Venditione autem fiscalis utique si adiecta venditur. Et
illa licet si quid sacri aut publici est. Quia licet veniat
Venditori loca publica que ^{ita} committuntur per se. Et
Et tanquam accessoria in emptore transire. Et per
§ 22 ff de tractat empt et sequente non potest ven-
ditori ea exceptis fiscalibus in quibus cum sint in com-
muni locum habent. Et scriptum est in D § 22 ff
de iur. autem est in tractatu quod extat in D § 22 ff
de iur. § 9 § 1 stat. vii. d. et vii. id est ea est enim
de rebus fiscalibus id de rebus in forma patrimonii
nisi principis et ut odu loquimur in separatis
patrimonii principis ad privatas eiusdem usus
sive oblectationis qualis fuerunt orti salustia-
ni et fundus Albanus aliaque similia D. §
Stat. vii. d. cui addendum Pamphilus
lib. 2. de heredi. variarum sectionum § 4 huiusmodi
patrimonii principis in corporata cum nec alii
nisi patre id iure principis ut in d. § 1 ff
sequenti § de fundis patrimonialibus tunc inter-
leguntur et extra committuntur nec sicut vix debet
ita sequenti § 1 stat. § infini 123 ff § 9 partibus
et Gregorius § 2 et 3 socius in nomocanone lib. 2.
et i. pagina michi 52 Cuiusmodi § 1 ff et in d. § 1 stat
§ Gregorius de iur. Domus Auguste lib. 3 § 2
§ 9 impossibile fieri censetur quod ex voluntate prin-
cipis pendat quando a principe fixum solet ut
eod. § 1 stat infini iunta l. 12 § 1 ff § 9 hoc
t. nota post Accursium b. d. rebus Cassianis n. §
Molina de patrimonio lib. 2. § 13 n. 7. Plurimam
additionibus nuper editis =

¶. Superioris regule de empt.

In vtilitate sacre religionis aut publice excep.
 rui ex parte rei vtili emptione de quocumq; in domi
 nuu taxu xxiij q. nullius ee et contra comertiu id
 quale ius humanu q nulli rebg ee. priuatu et
 p fanu potest venditi et transfixi ut quoad res
 sacras notat Theodoru Barhamo in scolias
 non canonu focii d. 4. p. 49 et quoad aliaru
 exemplo et vni priuato alicui p. p. in edificiu publico loco positio l. que tabernacul. ff. de
 Marci cuius et fauer ff. de strab emp. iuncta l. id domus d. l. si infundatur cu. s. seq. ff. de legat.
 Et ius repetendi nunc infixendi in locis religionis quod
 quemadmodu in vendendo excipi et reuocari
 venditori solet l. si venditor 10 cu. l. seq. ff. de
 religionis l. si m. excedit 53 s. l. ff. de A. empri l. vti
 mur s. ff. de sepulchro vtilato ita et vendi potest
 et transfixi ex caa legati aut alia simili
 monumenta l. 4. C. de legatis et adquire p. pri
 uate Longi temporis Monumentorum l. 6. C. de
 religionis q. quamuis sepulchri ipius v. p. o. e.
 loci religionis v. u. capio in scripta sit s. id aliquando
 l. inst. de v. u. capionibz et quidz specialiter l. duo
 deciz tabularu que n. modo sepulchru ipru nunc
 bustu id etia foru id e. bustu bustu sepulchri ut
 exponit f. de v. s. v. bo foru quamuis reli
 gionu n. ut l. 2. s. sepulchru s. ff. de religionis l. de sacra
 73 s. l. ff. de strab empri q. tamz accedit sepulchro
 et v. empri libet aditus sepulchri patiat q. h. b. e.
 v. u. capri in eod. sepulchro ius tunc v. u. x. i. b. e. l. i.
 c. 2. de religibz et illustrant Rebazus ad l. 12
 de tabularu q. 15 in fine et ad ead. l. Anto
 nius Augustanus t. b. religibz pagina m. c. h. i. 191
 Baldurnu q. 37 Antonius Saxu q. 21. e.

Ronnus tb 8. Antiquitatu cp 6^{ca} p¹ in fine Gu
lexus tb 3. de summanus cp. 11. Ottomanus
tb 1. antiquitatu cp. 11. p¹ tamē sepelendi
sive inferendi Quereu arpulexo ē et p¹ fam^o
humani q¹ iuris idē q¹ ad id querendu p¹ ficere
libertatē p¹scripte. Longi temporis potest d¹ mo
numentoꝝ C. de religioſis.

N° 20
l. 4 de mortuo infe
rendo.

Sed ex aduerso oponitur pro
positij Ulpiani responsum in l. longa 4. de mortuo inferendo, dum do.
ct. longa poss. non tribui ius sepellendi ei cui ius non competit, et consequen
ter nec legari neque adquiren praescriptione posse contra d. l. monumen
tum 6. C. de religioſis d. l. monumenta 14 C. de legatij quibus exponen
dis et sponendis commissa una, et altera conciliat. Accurſi in d. l. monumen
tum 6. alia. Pich. in § nullius 6. n° 7. Inst. de rer. diuisi. respondent Aca
demici Annotatores distinguendum esse ius singulare a iure sepellendi sive
inferendi, namque sepellendi ius proprie est ius, non quidem uen domini quod
nullius est in sepulchro, sed quasi domini, et proprietatis. l. si quis 11. § si
quis de monumento 2. l. denique 13. § quatuor. §. quod ui aut clam
l. 2. § quaedam uen. Sed et illa d. de incendiis. quod ueluti domini iura
proprio competit domino fundi in quo sepulchrum est, et heredi q¹ in
sepulchro hereditario, aut familiae in sepulchro familiar. l. familiaria
§. cum l. seq. de relig. l. ius familiarum 8. l. ius sepulchri 23. C. de relig.
l. 2. § si quis sepulchrum 3. de sepul. uiolato. l. pro herede 20. §. sed
et qui 3. de acqui. herd. quibus iungendi sunt P¹ risonius lib. 2. selectus.
l. 14. Cobar. in c. Raynuitij. § 9. n° 11. de iuramentis Garcia de expen
sij c. 6. n° 4. Succius d. l. 3. c. 9. et 10. Contrarius Buius lib. 4. de crime.
c. 2. et seq. hoc itaque ius sepulchri hereditarij aut familiaris comper
tinere ad alios non potest, quam qui uel heredes, uel de familia sunt
d. l. ius sepulchri 23. C. de relig. neque potest legari alijs d. l. monumen
ta 14. in princ. C. de legatij. neque adquiren praescriptione uti quibus
iure non competit quia heredes, aut de familia non sunt. d. l. longa
4.

4^a ff de mortuo inferendo, diuersus autem est iniure
 repellendi; hoc est facultate mortui inferendi; non
 iure proprietatis; sed tanquam in alieno sepulchrum; hec
 enim, et legari, et extraneis potest ab eis, ad quem sepulchri
 ius, ac veluti dominii pertinet d^a leg. monumenta l4 in
 fine, et prescriptione adquiri d^a leg. monumentorum b^a
 C. de religiosis sentit ita, aut presertim Molina lib. 2° de
 primogeniis cap^o 24 ex n° 36.

n° 21

Nobis autem distinctio hec, nulli
 aliunde ex iuris ratione firmiter, fusi^o q^o. Stabiliatur,
 non facit satis, tum q^a. et in d^a leg. monumentorum b. et in
 d^a leg. Longa 4^a. Verba pariter v^o pariter sunt de iure
 sepulchri, non de iure repellendi; tum etia^q cum ius
 et quasi dominii sepulchri, non ut religiosu, sed pro fa
 ni, et priuati iuris; ergo ex d^a leg. qui tabernas 32 ff de
 contrahenda empt^o; leg. iure l4 ff de iniuris, non est cur
 non subiacet v^o capioni, et prescriptioni; argumento
 ex leg. v^o capionem 9 leg. vlt^a ff de v^o cap. iuncta leg.
 si quis qu^o 7 ff de diuers. et tempor. pres. de cuius concilia
 tione cu^o leg. vlt^a. Vide laudatos ab Illigero ad Don. lib.
 5. cap. 22 litt^a. B. et C. plura noster Solorcario de iure in
 diary lib. 3. cap. 3° ex n° 65 Benedictus Pinellus lib. 2°
 select. cap. 24; cur etenim non possit prescriptio in here
 ditario, aut in familiari sepulchro adimere familie
 aut heredi profanum ius veluti dominii; sicut ea eadem
 adimit vero dominii vero dominio; na^q q^o. diximus sup^o.
 n° 19 lege 12 tab. in hiberi v^o capione, vestibuli sepul
 chri, quantum vestibuli ipsius religiosu non sit ea ratione
 habet ne usus aditus q^o sepulchri, et ritus funeris; seu
 parentalia; iustaq^o de functorum impediatur; transla
 to per v^o capionem ad eum cui sepulchri ius non est

+
capo daatio

dominio

Dominio aditus sepulchri; arg^o ex leg. Utimur 5° ff de sepul
chro violato; leg. si venditor 20 ff de religiosis; quare ratione, et
servitij, et itineris ad sepulchrum quantum privati iuris sit
leg. servitutet 14 § 1. ff de vitut. nonnunquam amittitur
non utendo, leg. 4° hinc singulariter illustranda ff quemad
modum serv. amit.; ut in v. iucapione, seu prescriptione iu-
ris sepulchri diversa est ratio; quia non de eo loci religiosi
usus impeditur, seu transfertur prescriptio ius sepulchri
sicut empt^o leg. si mercede 53. § 1 in p^o ff de act. empti, ut
post prescriptio. ii q. prescriptio eo iure utatur; id q^o fieri
prescriptio. posse; et solere deduci ex v^o v^o veteris sententia
Alfani recentioris apud Cuiatij lib. 18. obs. cap. 35. vbi cum
habeat plurima in diversis locis sepulchra ius per vendit^o
transferr^o ad emptorem non potu^o; sed cur pater Rufini
et postea Rufinus; quamquam non iure facta empt^o. Semper
in poss^o fuerint nullo iure eibi vindicare eum locum Patulij
possunt; =

ergo ut obscura res explicetur inheunte Fabio
in rationali de legi longa 4°, Antonio clavo ad leges regias
et 12. tab. cap. vlt^o observandus est prescriptio longi tem-
poris non tribuere possessori ~~iur^o quiritarij~~ proprij, seu
quiritarij dominij rei longo tempore posse legi; sed excep-
tionem; unde et prescriptio dicitur ad retentionem rei contra
dominij vindicantem; tandem q^o ex Iustiniani, et fortatis
Ulpiani sententia vtile act^o in re leg. si duo 13 ff de iure
iurando; leg. emptor 9 cum sequentibus. C. de prescriptio
long. temp. leg. si quis emptionis 8. C. de prescriptio. 30
vel 40 annor^o; quo supposito fatendum est, ius, ac veluti
Dominij sepulchri; quantum religiosum non sit; ideo q^o.
et legari possit de leg. monumenta 14 C. de legat. ta-
men in v. iucapione adquiri non posse nec per se, nec cum

Sepulchro; quia nec sepulchrum ipsius ut pote religiosus; nec
 ius eius, ut pote incorporale utiucapionem recipit; leg. servus
 q3 § incorporales ff de adq. rer. dom.; leg. 4^a § si via; leg. uti-
 capionem 9^a ff de utiucap. leg. servitutes 24 ff de servitut.
 prescriptio autem longi temporis, que prodelle solet iniu-
 ribus incorporalibus; leg. si quis dicitur no 10; ff de serv. vin-
 dicatur; leg. apparet 5^a § si quis ff de itinere, actu q3 prius
 to; leg. 1^a et 2^a C de servitut. leg. ult^a infine C de prescrip-
 long. temp. inofficere etiam potest ad ius sepulchrorum non
 quidem adquirendum iure directo veluti, proprietatis qua pres-
 criptio possessori non tribuitur sed retinendum per exceptionem
 contra priorem quasi dominium vindicantem, ut exprimitur
 in sententia recentioris sup adscripta, ex qua et sic expli-
 canda d^a leg. monumentorum 6^a C de religiosis, et per alt^u
 Utilem post Iustinianum d^a leg. si quis emptionis 8^a C de
 prescript. 30 vel 40 annorum; plane cum prescriptio non
 tribuat possessori ius proprii dominii; neq3 tribuit etiam
 aut transfert ius veluti dominii sepulchri, in eum cui
 iure proprietatis non competit d^a leg. Longa 4^a que ex
 audienda ita est et referenda x^a inscript^u ff sub quo extat
 ad interdictum de mortuo inferendo, et sepulchro edificando
 in quo de iure, veluti proprietatis sepulchri queritur q^a
 soli domino quasi proprietatis competat leg sunt persone
 q3 ff de religiosis. leg. 1^a § hoc interdicto ff de mortuo infer.
 leg. 2^a § quodq3 vbi sed et illa ff de interdictis.

no 23

Deinde sup traditis quatenus diximus ius ac
 veluti dominii sepulchri privati et profani esse ideoq3
 obnoxium alienationi et prescripti. ob stare acriter credi-
 tur qd scriptum est, q^a sepulchrum neq3 vestitura heredit^e
 transferri in fideicommissarium leg. q^a perinde qz § 1
 leg. patroni 55. Vnde quid ergo in fideicommissis ff ad Treb.

neq[ue] in filius eripientem hereditate, indigno; leg. si quis 33 ff
de religio[n]ib[us], neq[ue] in diuisi[n]e inter heredes venire; leg. fun-
dus 30 in fine ff fam. Heredes leg. 4 C de religio[n]e. et tamen si
profana iura essent subicerentur translationi; et diuisioni
leg. facta 63 ff ad Treb. leg. 2^a C ad legem lul. de vi publica
leg. 4 ff fam. Heredes. sed omnia opinat^r. corradij velati a Ioa-
nne Baptista Arimio in leg. vel quod 6° ff de religio[n]ib[us]. affirman-
ti iura sepulchroru[m]; et apud heredes manere, et communica-
ri fideicommissario quomodo, et post Quiflesius sentit
Uigerius ad Don. lib. 7 cap. 25 litt. C. respondendu[m] potius est
iura sepulchri hereditarij de quo proprie magis exponitur
aut supponitur que ista in d. leg. q^u perinde 42 § 1 d. leg.
si patroni 55 § quid ergo ad Treb. de. leg. si quis 33 ff de religio[n]e
sit; ideoq[ue] in fideicommissario, aut filius non transire, non
q^u non sit profanus; sed q^u est propriu[m] heredit cuius personae
coheredit leg. 4^a; leg. si quis sepulchri 13 C de religio[n]ib[us]; sicut
personae filij, patroni coheredit iura libertoru[m], et maxime
operarij officialiu[m] q^u comparantur iura sepulchroru[m]; leg. pro
herede 20; § si quid tamen e[st] ff de adq. heredit. leg.
cum sine 14 ff de carbon. edicto iuncta leg. fabriles 6° ff de
oper. libert.; et perinde non transferuntur in fideicommi-
ssario; leg. si patroni 55 ff ad Treb. Unde quantum fidei-
commissarius; et filius heredem loco habeantur leg. 2^a C ad
leg. lul. de vi publica, leg. 1^a cum leg. ff de fideicommissa-
ria hered. petitio[n]e; cui tamen certu[m] sit fiduciarij heredes
etiq[ue] restituti et indigni etiq[ue] post vindicata fisco heredi-
tatem manere heredes, quia et tamen fuit; lex ex facto
43 § vlt. ff de vulg. § restituta 3° inst. de fideicommissa-
ria heredit. manent, et apud heredem iura sepulchroru[m] d. leg.
q^u perinde 42 § 1 d. leg. qui quis 33 excepto
tamen casu hereditatis fisco vindicante ex crimine

perduktionis; siue, quod idem est maiestatis l. 1. ex l. capite
 et post hostilibus animo contra principem; vel rem publicam; au-
 ius enim ^{denique} ~~in~~ iuris si quis post mortem damnatus; ut q. me-
 moria, ^{denique} ~~in~~ eius sic aboletur, ac si nec pater; nec ciuis
 nec homo fuisse; leg. ult. ff. ad leg. vul. maiestatis; leg. quis
 quis 5. us legibus legibus. l. eod. ff. leg. si quis 6. ff. sed nec
 eorum ff. de iniusto rupto; nec sepulchrorum quia filius suus heres
 habet; aut retinet; q. nec filius; aut heres iure dicitur
 illius cuius nec nomen fuisse intelligitur; leg. l. 1. ff. interdum
 3. ff. de iuris; et leg. heres. iuncto ff. interdum 4. instit. de hered.
 que ab intest. def. explicant per Accursium et alios Baptista
 Arinca ^{Arinca} ~~Arinca~~ leg. vel quod 6. et in d. leg. si quis 33 ubi Faber
 in rationabili Bonellus lib. 1. comm. cap. 25 ubi Elligerus litt.
 2. Guterius de iure manij lib. 3. cap. 10 Molina de primo
 genij lib. 2. cap. 24 n. 42

n. 24

Plane quantum sepulchri hereditarij ius
 proprij heredis sit, qui semel extitit non fisci, aut fideicom-
 missarij, si tamen heres iure civili non existat, aut pro qua
 parte, et quatenus non existit pertinet ad qualescunq;
 successores; qui loco heredum sunt d. leg. vel quod 6. Veluti
 ad eius bona adiecta sunt ex instit. D. Marci leg. 4
 ff. de fideicom. libertat. et ad bonorum posse-
 sores pretorio iure; leg. cum sine l. ff. de carbon. edito leg.
 l. 1. ff. et alias l. 5. ff. si quid in fraud. patro. leg. libertus 36.
 veluti ff. de bon. libert. ubi quod Tabolenus supponit
 bonorum poss. partis debite a patrono petita iura sepulchro-
 rum pro ea parte qua ad patronum pertinere explicandis mo-
 neo eo casu quo a testatore cautus est, ut cui sepulchri ad
 heredes pertineat; pro qua parte heredes existerent, ut
 in vetera prescript. sepulchri apud Guterij d. lib. 3. cap.
 10 cui voluntati testatoris standus est, leg. 3. ff. si quis 3. ff. de

sepulchro violato; alioquin regulariter ex q̄s. voluntatis caut^e
deficiente ius sepulchri hereditarij non pro parte sed vni^{us}
curus q̄s. heredi^{is} etiā ex minima parte existentis aequaliter
insolidy est; ideo q̄s. neq̄s. venit indiuid^{is} non q̄s. non sit
profany; sed q̄s. indiuidy censetur; leg. fundus 3o in fine
iuncta leg. v. consequenter L. 3. § idem 2o. ff. fam. hercis. leg.
si quis b. § si quis communem ff. commun. diuidendo; leg.
4o. C. de religio. quas ita expones, et expedies a difficultate
proposita sup̄ n° 2° in p̄rio

n° 25

Verū adhuc superioribus obstat Pauli obs^{er}
cury fragmenty in leg. quod si locus LL ff. de religio. sit; tum
quia Paulus supponit vendi posse locy monumenti, in quo
ius inferendi erat, et consequenter monumenti iam functi
iure sepulchri; arg. ex leg. monumenta L. 4. C. delegat. leg.
2^a § pretor ff. de religio. sit; tum etiā quia proponit pactio^{ne}
in venditione monumenti appositā ne in e^o locy infe
rantur; quos ius est inferri, non sufficere ad e^o effecty
sed stipulat^{is} necessariy esse, et sufficere, et tamen, si sepulchri
et sepelliendi ius priuaty et profany esset, posset perinde
pacto remitti, et stipulat^{is}. arg. ex leg. seruitute L. 4. § L^o
iuncta leg. seruitute 4^a. ff. de seruitut. tum et denique
fortius q̄s. quamuis nuda pactio interposita extra contracty
et tradit^{is} rei non possit efficere ne domino in suo monu
mento aut sepulchro sepelire morty liceat; leg. penult^a
ff. de pactis; si tamen in venderedo, et alienando appona
tur, est vtilis efficax q̄s. pactio leg. vlt^a. C. de pactis inter
emptorem, iuncta regula legis in traditionib^{us} 4° ff. de
pactis; quomodo Iustinianus in d. leg. vlt^a. cum Ponso
nio in d. leg. penult^a. consiliant communiter post Accu
sary Bartholus Castrensis Fulgosius; et alij vtrobi q̄s. lue
randus Broncoricantoria L. alienat. 36. Faber in rationali

De legis quod si locus LL Iulius Pacius ad tt⁵ ff de pactis in da
 leg. ult^a quoniam abiter curatus lib. 27 Pauli ad edictum in
 de leg. quod si locus LL aliter et de tria moster Valentia lib.
 3° illustriy ad tt⁵ ff de legat. l. tract. 2° cap. 2° n° 28. ergo
 et sufficere pactio debet in vendit^o. loci monumenti, ne in
 eum inferantur quot ius est inferri 1^a. d^a 13. quod si lo-
 cus LL.

n° 26

In explicabile nodis hunc dicitur legis, quod si locus LL
 fatetur habet in rationali ibidem in fine, et du solvere ali-
 ter nascit se in dicit de legis. Vbi illis prioribus locus monu-
menti nec febrictores curatus lib. 10 q^d Pap. in leg. servus 7. ff
 de servis exportandis, et in leg. quoties 15 ff de servitut. ob
 manus lib. 9 obs. cap. 15. Merilius in 50 decisiones Iusti-
 nian^o in da. leg. ult^a. c. de pactis inter emptorey n° 5 Valen-
 tia d^o cap. 2° n° 27 affirmante Pauli in da. leg. quod si locus
 LL et Porponius in da. leg. penult^a ff de pactis corrigi a Jus-
 tiniano in da. leg. ult^a. c. de pactis inter emptorey, quare his
 omittit, simul q^d explanationibus accursi in da. leg. quod
 si locus LL Saliceti, et Castrensis in da. leg. ult^a. n° 5 observan-
 durn est cum fulgoris in da. leg. quod si locus LL sententia
 Pauli ibidem explicanda esse ex precedenti leg. si venditor
 l. 10 ff de legat. ut proinde questio sit de vendito fundo
 in quo sepulchry familiare iure monumentory iam fundus
 erat venditori, et posteris eius, seu familia constitutoy
 in qua questione si venditor non sibi excepit locy sepul-
 chry, et ius inferendi, ut proponitur in da. leg. si venditor
 l. 10, sed potius per adversariay, quod si subiungitur in
 da. leg. quod si locus LL; locus monumenti vendiderit cum
 reliquo fundo, cuius portio modica locus dicitur, leg. lo-
 cus 60. ff de verb. signif. leg. l. 1^a. § et generaliter §, et § sane
 38 ff de vi, et vi armata, et vendiderit hac lege, ne in

inferrentur; quos ius est inferri nempe posteri, siue q de familia sunt recte in primis supponitur venditione valere; in quo tamen et alij q sequuntur explicandis aberrat Fulgencius in d. leg. quod si locus LL q^a sepulchri locus non exceptus; tanquam modicus simulq^{ue} ius sepulchri, quod venditori fuit accedit fundo, et in emptore transit; leg. hanc legem 22 cum legibus seqq^{ue} ff de contrahenda empt. leg. si mercede § 3 § 1. ff de act. empti.

n° 21

sed et eadem specie retenta eleganter Paulus proponit in d. leg. quod si locus LL pactioq^{ue} illa ne inferrentur quos ius est inferri non sufficere; quia quantum iure suo inferendi, ut pote privato, et profano prauidicare patiendo venditor possit d. leg. seruitutes L 4 § 1. ff de seruitut. non tamen iure iam quae sita posteris, et familiae; leg. ius sepulchri L 3. C. de religiosis; neque obligatur ipse, aut familia obligat promittendo alieni facti familia non inferendi ex regula nostra legis inter stipulantes § 3 in pr^o; leg. § 5 § 1 sed si quis de const. pecun. prainde, et consequenter Paulus concludit. stipulatio id cauere oportere, non quidem simpliciter stipulatio alieni facti non inferendi, quae proinde ac pactio inutilis esset, ut in nra leg. inter stipulantes § 3; sed stipulatio penalis; siue quanti ea res per quam proprie cauetur, et consulitur contra vitium promissionis alieni facti, d. leg. stipulatio § 3 § 1 at si quis 2 et § si quis dolus L 3 hoc t^o; nec ad rem pertinet quod stipulatio penalis; sicut et pactio de non inferendo opponitur iuri religionis, et vlti sepulchri, et ideo inutilis censenda videtur non solum pactio ex ratione leg. 4. ff communia pr^o d. iuncta leg. 4. ff quemadmodum seruitut. amit. leg. si quis sepulchrum L 2 § 1 ff de religiosis; sed et q^{uia} pena ex regula legis stipulatio § 1 leg. si homo

69 hoc t^o; quippe affirmandum est non esse inproposita specie
 pena d^o ius v^o va religionis; nam cum sepulchri ius quale
 cuius venditor habuit in emptorem cum fundo transtulerit
 et pena venditorem solum qui de se promissit teneat, non
 autem alios de familia, vel posteritate non impeditur ius
 religionis, et inferendi, in his qui ius sepulchri retinent
 sed in venditore qui transtulit; ut in re simili conti de
 raurimus sup^a n° 27, ex qua interpretat^r dicta legis, quod
 si locus LL constat facile iam expendenti diversa potius
 esse sententia dicta legis LL, quae contraria, correpta, ve
 lustiniano in da. leg. vlt^a. C^o de pactis inter emptor.

Superioribus, ut iam ad v^o, mores q^o
 nostros huc producamus, consequens est, ut quamvis hodie
 pontificis iure religiosus locus non fiat solum mortui illat^r
 ut fiebat iure civili iam in hac parte correpto; leg. intant^r
 6^a. § religiosus ff de ver. diuis. leg. 2^a § sepulchru ff de religio
 sis sed necessaria sit autoritas episcopi locu religioso v^o
 destinantis cap^o. ad huc q^o vbi post alios panormitanus n° 3
 de religiosis domibus; glossa in cap^o in ecclesiastico L 4 vbo
 si terra L 3 q^o 2 l^o pino in speculo testamentary glossa 2^a n° 37
 Molina de primogenijs lib. 2° cap^o 24 n° 38. et 39 Gregorius
 Lopez in leg. 2^a. glossa 3^a. h^o. L 3 p^o. L^a. ius tamen sepelliendi
 ac veluti dominij sepulchri ecclesiastici in religioso loco, quan
 vis annexu sit rei sacre, siue spirituali; q^o tamen illud ip^o
 priuaty et temporale est, potest etiam a laicis haberi, et qua
 si possideri, sicut ius patronatus; cap^o vultationibus 19 de
 iure patronatus docet glossa vlt^a. in fine in cap^o quanto 3 de
 iudicij, Decius ibidem n° 47, quamuis, quamuis veniantur
 Padilla in leg. vlt^a. n° 16 in fine l. de transaction. Garcia
 de expensis cap^o 8. n° 2; ideo q^o et pro tuendo v^o, et quasi
 poss^o. sepulchri is ad quem pertinet remedijs veluti po

n° 28

setonij

Vti potest, id quod in praxi receptum d^r Antonius de Gama decem
Miona 54 notat Flores de Mena in additionibus eiusdem
n° 30; Unde etiam sequitur, ut quamvis sacris canonibus in-
hibita, et improbata sit consuetudo exigendi aliquid pro pra-
ctio sepulture in ecclesia, cap^o abolende l3 de sepulturis; cap^o
quarta l2 cum tribus seqq. l3 q^o. 2^a iunctis congectis ab
Antonio Augustino in epitoma iuris pontificij Veteris
lib. 26. tit^o l3, illa scilicet honestatis ratione; ne videam^{us},
ut Gregorius Magnus loquitur lib. 7 epist. 56 ad La-
nuarium, ex exco^l concilij Meldense canone 72; pretij
de terra concessa putredini querere, et de aliano velle
facere luctu compendij quo et arg^o. hodie pactioes cle-
vicorum, et religiosorum cum laicis de precio sepulture in
ecclesia esse illicitas, et simoniacas contendunt Gregorius
Lopez, padilla Molina, et Garcia ubi proxime; Parla do-
rius lib. lⁱ v^{er}u^m quotidianarum cap^o. 3° n° 36; cartius ta-
men, et receptius est pactioes istas, et conditiones iuris
certe sepulture in ecclesia, si modo pretij non exigatur
pro solo salvo omnino necessario ^{ad} sepulture; siue pro iure
sepulture ecclesiastica, quatenus spirituale est, et gratis
debitum Christianis omnibus; ideoq^{ue}. extracomertij, quo pro-
pria respicit, et referenda est; puto prohibito dicti cap^o
abolende l3 de sepulturis; cum adductis a Benedito Percei-
va; et alijs nouioribus in generis cap^o 23 disput^o 1^a. n^o
l3, et seqq; sed pretij ut dignioris, et honoratioris loci se-
pulchri in ecclesia quicq^{ue}. veluti proprietatis adquirende
sibi, et familie, aut heredibus in eo loco, quatenus tempo-
vale utrunq^{ue} est, nec gratis cuiusq^{ue} debitum esse; licitas
pretium q^{ue}. accipi, et exigi posse, tanquam elemosina
et subsidij ecclesie ad sumptus fabrice, et ministrorum ut
docent post alios solus de iustitia, et iure lib. 9 q^o. 7 art^o

art. 1.º Palacios de contractibus lib. 2.º cap. 7 pag. mibi 126
 Salazar de Usuetudine cap. 10 n.º 24 Cavedo de pa-
 tronatibus regie coronae cap. 32 n.º 2 Vgolinus de censuris
 tab. 1.ª cap. 44 § 2.º Suarez de religione tract. 3.º de simo-
 nia lib. 4.º cap. 14 ex n.º 7 Garcia de beneficijs q. 1.ª cap. 9
 n.º 136. et sequentibus Lava de anuerrarijs lib. 10 cap. 25 n.º
 17 Gutierrez lib. 2.º canonicarum q. 12 n.º 148; qua etiam
 ratione, et et respectu sustineri posse venditiones iuris
 veluti proprietatis carte sepulture in ecclesia; etiam si lai-
 cus sepulchri, quasi dominus laico vendat; et venditio-
 nis decima deberi docet Lasarte de decima venditionis
 cap. 14 n.º 5, et in additionibus ibidem; Suarez d.º lib. 4.º
 cap. 14 n.º 18, quamvis repugnet Nicolas Garcia d.º cap.
 9 n.º 138 Gutierrez practicarum lib. 1 de gualis cap. 9 n.º
 26. et seqq

n.º 29

Tertia postrema qd. superioris regula de empt.º
 inutili rei sacre, aut religiose exceptio est; si tales res
 vendantur; vel ob necessitate erit alieni; quod aliter distol-
 uere commode ecclesia non potest; vel p. ad pium vly redem-
 ptionis captiuorum aut alimonie pauperum tempore pesti-
 tis; vel famis; aut certis huiusmodi portectis; et autentica
 preterea iuncta leg. sancimus 21. C. de sacrosanctis ecclesijs
 § sacre in sta. de rebus diuini. nouella 120 de alienat. em-
 phiteusi cap. 9. et lo. collat. 9 cap. apostolicos 13 cum
 tribus seqq. cap. auri 10 cum alijs 12. q. 2.ª forius in no-
 mo canone tit. 2.º cap. 2 de quatuor except. ex professo
 ad cap. nullis de rebz ecclesie pontificij DD. quos non
 transcribo.

n.º 30

Preterea ut ab empt.º ad alias rei sacre, religiose pu-
 blicae alienationis species deqq. sup. n.º 2 iam transgredia-
 mur omnia interim rei que in comertio non est legata q.

q̄ de qua sup. n̄ 3 et seqq; quod deinde alteruimus d̄ n̄ 2
re, sacra, religiosa, publica, pignori dari non posse; leg. 1^a. § vlt^o
ff. que rei pignori; leg. 3^a. leg. qui filios 6^a. C. eod. tit. cap. 4
et 2° de pignorib; obscuru; valde redditur ex leg. pater 38
§ Iulius agripa ff. de legat. 3° ubi proponit sequola prohibitu
fuisse a testatore, ne heres reliquias illius; et prediu; vibra-
ny; aut domy maiore, pignoret, vel alienaret; subiungit
q̄b. heredem reliquias, simulq̄b. prediu; et domy possedisse
et p̄. non obstante prohibitione alienationis; et pigno-
rationis, ut pote inutili potuisse reliquias, et prediu; domy
q̄b. in extraneu; alienare; et tamen si reliquiaru; nomine
intelligas ut necesse est; quod ex homine post mortem relic-
ty manet; veluti ossa, aut cineres; siue ipsa reliquias
ut in leg. 1^a. leg. mortuorū 12 C. de religiosis; leg. fin
fine. C. de sepulchro violato; leg. quid ergo. § 3. Sed si ani-
mal ff. de legat. 1°. et superuacua ineptaq̄b. prohibitis, et
nulla reliquiaru; possessio, aut alienatio admitti potest
videtur; ut pote rei religiose, et per se exemptę, commercio
alienationis, et possessionis; leg. qui vniuersas 30 § 1° ff. de ad-
quir. post. leg. vlt^a ff. ut in post. legat. Sicut ex simili re-
ligionis ratione reliquias mortuorū mercari, aut alie-
nari prohibitu; et in leg. 3^a. C. de sacrosantis ecclesijs; leg.
vlt^a. C. Teodosiano de sepulchro violato; Armenopulu;
in promptuario iuris lib. 3° tit. 3 § de reliquijs sanctorū;
augetur difficultas ex eo, q̄a quauis simplex prohibito
alienationis sine expressione personę, aut causę, cuius
contemplat^o fit habeatur pro inutili, et inefficaci pre-
cepto, leg. Iulius § ff. de legat. 3° leg. filius fam. 11 q̄ § duci
1 q̄ ff. de legat. 1. Valet tamen si ex qualitate rei alię
prohibite deducatur, etiā a testatore non expressa cau-
sa iustę affectio nil, cuius intuitu prohibitio fiat d̄ §

Diui 14; ubi Bartholus communiter receptus n° 3° Molina
 lib. 1° de primogenijs cap. 6° ex n° 30; et plures ibi in addi-
 tionib9; qualis ead occurrit in prohibit^o alienationis reli-
 quiary, aut sepulchror9; ne ad extraneos transferantur; leg.
 libentur 36. ff. de bon. liberto. leg. in fundo 38. ff. de rei vin-
 dicat. leg. 1^a. §. et alias 15 ff. siquid in fraud. patroni, leg.
 lexque veri. nec vero. c. de administrat. tut.

213L

Hec ut proprie explicentur recte interpre-
 tat. pancirole lib. 2° Variar9; cap. 3. in fine, alij Guterij
 lib. 2° de iure man9; cap. 6. et 22; observand9; est aliena-
 tion9; sepulchror9; et reliquiary; et specialiter pignoratitio-
 nem; quanuis iure ipto, utpote religiose rei a noncontis-
 teret, prohiberi tamen solit9; etiq; a quati dom9; monu-
 mentor9; in eor9; inscriptionibus, et plerunq; sub commi-
 natione cert9; multe, seu pena ut in leg. multa 6^a. leg.
 in titl. 27 ff. de. C. et D. notant ex alij9; Guterij dicto lib.
 3° cap. 5. et 6. et 26. Rodulfus fornerius lib. 2° rer9; coti-
 dianar9; cap. 2° Cuiatius tractatu. 5°. ad etfrican9; in leg.
 1^a. ff. de his que pen9; caa relinquunt. neq; otiosa, aut vi-
 tiolla hec priuato9; prohibitio adstante publica prohibi-
 tione iuris; siue quia priuata hec prohibitio monumen-
 to inscripta facit; ne probabiliter emptor ponit causari
 iust9; ignorant9; loci religiosi, et eo pretextu vendition9;
 eius qd; heredes excludere a iure religionis, et inferendi
 in sepulchro9; iuxta terminos legis orla 8. §. 1 ff. de religiois
 de qua supra n° 12 docet adve, ex varijs inscriptionibus
 post Accursi9; in ed. leg. pater 38 §. iulius vbo reliquiary
 ff. de Legat. 3° Guterij d^o cap. 5; siue qd; cu sepulchra
 et defunctor9; reliqui9; condecorantur plerunq; in predij9;
 sub Urbanis leg. epe sacra 31 §. 1 ubi Cuiatius lib. 3 resp. papi

402
Papinianus ff de strahenda empt. Tiraquelus ad Alexandrum
ab Alexandro lib. 3° generalium cap. 2° pag. mibi 216 et legg
et lib. 6° cap. 14 pag. 926. quoniam intra Urbem non licebat
leg. 3^a § Diuus ff de sepulchro violato; leg. mortu 12 C de
religiosis; et ideo lege tanquam prediorum accessionem in empto-
re transirent leg. hanc lege 22. leg in modius 24 ff de
contrahenda empt. expressa prohibitio contemplat. certe
personae; aut causae tunc facta alienationis reliquiarum; et praedij
sub Urbani; in quo erant, ut in iuratur, in d. leg. pater 38 § iu-
lius facit; ut neque accedere reliquiae possint praedij alienatio-
ni; quae et principaliter prohibetur atque ex leg. cum princi-
palis 17 ff de reg iuris; iuncta leg. pater 69 § praedij, et
§ fratre ff de legat. 2° quo supposito apparet iam non esse per-
se occasionem; aut superueniens prohibet pignorationis; et alie-
nationis reliquiarum in d. § iulius, et tamen potuisse eas de
reliquias simul cum praedio, et sepulchro; cuius partes cen-
sentur, veluti possidenda dari ab heredibus, quamvis se-
paratim non possint, ut in leg. eum qui 23 usque ad finem legis
verus 30 § 2 ff de iurap. leg. qui vniuersas 30 in fine et § 1°
ff. de adq. poss.; et potuisse similiter reliquias cum praedio
et domo maiore inherere, extraneis transferri per vni-
uersitatem successionis; quia neque id impedit qualitas re-
ligiosae rei; leg. quaedam 62 ff de adq. verus dom. neque utrorum
prohibitio; quae nec certae causae; aut personae expressit cu-
ius contemplat. fieret, neque referri potest ad causam reli-
gionis, et affectionis conservandi sepulchri intra fami-
liam cum per inde, et pariter praedij sub Urbani; aut domus
maiores, in quibus affectio religionis non cadit prohibitio
respicit; et quidem alternatim, et disiunctim ita ut
in elect. heredis est et ex his rebus alterutrum retinere, leg.

huiusmodi

huiusmodi § 4 § huius § ff de legat. l^o. et ideo prohibitio habet
pro inefficaci, et nudo precepto, ut postremus hoc notat, quan
da is in alij abiter Noster Valentia illustrius lib 30 tract. 2° ad
H^o de legat. l^o cap. l. n° 9

Quinque circa id, quod docuimus sup^a. n° 2. res
sacras religiosas publicas vsu capi non posse; leg. vsu capio
n^o ff de vsu cap. leg. prescriptio. 6^a. C. de operibus publicis
§ sed aliq^o. l^o in re. de vsu cap. ommissa explanat^r leg. pres
criptio 4 § ff de vsu cap. cum leg. quis p^o ff de diuersis, et
temporal. prescrip. de qq^o ad eundem laudati sup^a. n° 2. occu
rrit, quod res publicas explicatu dignissima cons
titutio in leg. 5^a. C. finium regundorum de cuius intellectu
Petrus Carlsardus, qui sua aetate iam ex quacunq³ sen
sum pollicebatur sic necesse confessus est Accursio teste in
C. leg. quinque § sed ut elucidet. meminisse oportebit
Legis 12 tabularum late ad exemplum Legis Solonis cuius men
tio in leg. vlt. § ff finium regundorum, cui iungendus Joannes
Brodeus lib. 10 miscellaneorum cap. de cautis fuisse ut
inter praedia vicina finibus, seu limitibus constitutis spa
tium latitudinis quinque pedum relinquerentur, ut eo spa
tium uterq³ Dominus rem agere, et ad culturas accedere, et aratus
circundare possent, ideoq³ id spatium tanquam commune vsui
necessarium vsu capi lex 12 tab. prohibuit, et postea lex ma
milia, ut ex Licarone discas lib. 1° de legibus Agena Urbico
de agrorum qualitatibus sub tt^o de controuersiis trouertis 3^a, vnde
etiam factum, et constitutum est, ut praescriptio longi temporis
quia ad obtinenda loca, quorum publicus vsus est proficere
non solet d^o leg. prescriptio 4 § ff de vsu cap. d^o leg. prescrip
tio 6^a. C. de operibus publicis, non obstat quominus libere
peragatur, trouertis, quae ut de finis, siue limite quinque

pedum

202
580
pedum, aut de loco, qui ultra quinq[ue] pedes inconfinio, vel me-
dio agrorum est, et ad quae partem pertineat quaeritur in leg.
penult. C. Theodosiano finium regundorum, ex qua sumpta et
explicanda est d[omi]n[us] Lex quinq[ue]. 5^a in C. Iustiniano, ut sen-
sus sit, spatium, siue limitum quinq[ue] pedum, ut pote publicum
adquiri non posse prescript[ur]e ordinaria longi temporis, et
q[ui] cessante lit[is] de fine, aut loco libere peragi, nisi pres-
criptio sit 30 annorum, ut exprimitur in leg. ult. C. finium
regundorum, explicat, et illustrat post Accursium Alciatum
in libello de quinq[ue] pedum prescript[ur]e. Ant[er] Aug[ustinus] de legi-
b[us] cap. 20 in L. 2 tabular[um] pag. mihl L. 67 Geronimus Ma-
gius lib. 4° miscellaneorum cap. 7 Cuiat. in leg. servitut[um]
L. 4 ff de servitut. et lib. L. 4 observat. cap. 2° et in para-
titis ad tit. C. finium regundorum Patius in methodo ad eun-
dem tit. n[um] 14 Faber de errorib[us] decade 4 error[um] 5° Pe-
trus Sargius lib. 39 sententiar[um] cap. 13 in L. 5 Pichon-
dus in h[uius]modi 20 n[um] 39 inst[itu]t[ur] de actionib[us] quantum a
liter Panciroli lib. 20 Tesauri Variar[um] cap. 197 aliter
Antiquiores in d[omi]n[us] leg. quinq[ue] 5^a; atq[ue] haec ad Paulus
de commercio rei sacrae, religiose publicae ad interim
adnotata, sufficiat ad laudem Dei, et Virginis Ma-
riae absq[ue] labe peccati conceptae.

Ad Paulum in §. Sacram
nostre legis inter stipulan-
tem 23 ff de v. o. capituli primi commenta-
tionis nostre appendix de empt[ur]e liberi
hominis a commercio

Scripsimus l. cap. commentationis ad Pauli nostrae, quae
 dictauimus sacro illo tempore, ante academical proximas ferias
 de rebus, quae in commercio non sunt ex professo autem de sacris
 religionis publicis, quamuis et in commune, quatenus sepa-
 rari ab illis non poterat de libero homine; sed potiora prop-
 pria q̄s magis postrema huius articuli de libero homine non
 tam omilla, tunc quae intermissa, quia non vacauit distu-
 linae consulto in hoc tempus liberius, et vberius iam explican-
 da; id, ut dilucidanda; et distincte fiat supponimus in l. Cy
 Paulo in nostro § sacra Veri q̄ nec presentis, et Veri nam de
 his liberis hominibus exemptis q̄ esse non tantum vinculo stipula-
 tionis; sed etiam omnibus speciebus commercij alienationis usus
 Domini § leg. l. § si id quod ff de obligat. et act. leg. sed celsus
 § leg. si in empt. 34 § l. cum § sequenti ff de contrahen-
 da empt. leg. liber l. 3 hoc t̄; leg. ex hered. 23 § ult. leg.
 qui vniuersas 30 § l. ff de adq. poss. adnotamus, et in super
 emptioe liberi hominis; quamuis siue a sciente, siue ab ig-
 norante ematur nullius momenti sit; quia neq̄ res, neq̄
 estimatio est quae dari debeat; leg. l. C. de patribus, qui filios
 distraxerunt; d. leg. si in empt. 34 § l.; tamen si ab ig-
 norante ematur valere intelligi saltem eo respectu, ut
 emptor possit agere ex empto in id quod inter se decep-
 ty non fuisse; leg. 4. et 5 et 6. leg. liberito iuncta leg. qui
 officij 62 § l. ff de contrahenda empt. leg. minor 39 § pater
 ff de euetion.; leg. Lucinius 4 Vers. respondit ff ad Liber-
 tate proclamata non licet; leg. si tibi 25. C. de euetion. dixi-
 mus late supra dicta cap. 10 n. 20 et 30 cum seqq; unde et
 l. non t̄ exceptio; quam expositio sequitur nostrae regulae
 de exempt. liberi hominis a commercio; nempe, ut la regula
 optineat; quod ipsius hominis liberi empti quae inutilis
 est; non autem quominus emptor ignorans possit ex empto

agere

agere in id quod interst; ut preter laudatos d. cap. l. n. 8
notat. Ant. 4. clarus, ad leges regias cap. 25.

n. 2. 0

sed ut reliquias nobiliores q. eiusdem
regula exceptionis, et quidem ad eum modum, que in sacris reli-
giosis publicis q. rebus sequuti sumus d. cap. l. ex n. 13 iam
exponamus. observandam in l. 1. est, cellare nostra regula, et
empti liberi hominis omni respectu, Valere, quoties ipse
homo liber maior 20 annis ad pretium participandum se se ven-
dendum passus est emptori bone fidei scilicet ignoranti
illius conditio; leg. 5. §. l. ff. de statu hominum; leg. si quis filio
6. §. irritum ff. de iniusto rupto; leg. liberi §. per totum; leg. qui
sciens 33; leg. cum pacto 40 ff. de liberali caa; leg. l. cum
leg. ff. ad libertatem proclamare non licet; leg. 2. ff. si
libertus ingenuus esse dicat. leg. si ex causa 9. §. Papinianus
ff. de minoribus; leg. non ideo 5. leg. si mulierum 16. C. de libe-
rali caa §. servus 4. in l. de iure patronatus; q. quantum emptio
non possit esse sine pretio leg. 2. §. l. ff. de contract. emptio
homo autem liber pretio estimari non possit; leg. 3. si quadru-
plex pauper. facile dicat. leg. l. §. sed liber; leg. ult. ff. de his
qui effuderint vel deriderint, et libertas ipse leg. 2. §. sed
tunc in eadem veni corpore ff. ad leg. Rod. de iactu quippe ex li-
bertate ipsa res inestimabilis est; leg. statu liberum 9. §. illud
ff. de statu liber. leg. procurator 8. §. ult. ff. re ratum haberi; leg.
libertas 106. leg. non est lingua 16. §. l. ff. de reg. iuris; ne
q. etiam si estimari possit et se ipsum vendere liber homo po-
tuit; cum sui ipsius dominus non sit; leg. liber homo 13. ff.
ff. ad leg. Aquilia, cap. si non licet 9. 23. q. 5. a. neq. magis
in commercio suo sit; quia in aliorum, ideoq. neq. ei liceat pae-
tionem confessionem, aut alio actu voluntatis sibi libertatem
adimere; leg. nec sibi volens 6. leg. liberos 10; leg. parentes
22; leg. interrogatus 24; leg. liberos 39. C. de liberali caa; leg.

Conventio

conuentio 37. ff de liberali eam; tamq; ex liber homo maior
 20 annis; et condit; sua scient; se ad pretij participan
 dag emptori bonq; fidei vendi patitur, et seruu ille fit, et
 venditio consistit; non tam ex voluntate, aut potestate ip-
 sius, quq; nulla in eo est, ut se vendat, quq; ex auctoritate iuris
 venditione; hoc callu iustinentis remota considerat^r exemptio
 nis ab extimat^r. et comercio, et libertate; illi adimentis, in
 pena; odiu qd; facti improbi; quo libertatem pretio post ha-
 buit d^r leg. Licinius 4^a. vers^o mouet; ff qq ad libent procla-
 mare non licet iuncta leg. si debitor 45 § in fidei commi-
 Haria ff de fidei committ. libert. id circo qd; non seruu fieri
 dicitur iure gentiu; quo introducta venditio est leg. iuris gen-
 tiu; 7^a. ff de pactis; leg. ex hoc iure 5^a. ff de iust. et iu. leg. 1^a
 § vlt. ff de iust. emp. Sed iure civili leg. 5^a. § 1° ff de statu
 hominu; cuius interpretes sunt senatus consulta; leg. ius au-
 tem 1°. ff de iust. et iure, et inter ea Claudianu; quo hęc caa
 seruitutis indulta credit^r. arg. ex leg. 3^a. iuncta leg. vlt. Cy
 inscript^r ff qq ad lib. proclam. n licet, id qd; civile ius quan-
 uis adrogatu; quo ad grecos a Leone Philosopho nouella 59 vn-
 de, et fortalle in compendio iuris iustinianei composito post Leo-
 nam Philosophu; a Constantino Porfiro Geneta eiusdem filio
 qd. Vocamus Basilicon, et apud Armenopulu; in promptuario
 lib. 2°. tit^o 18. plerunq; ad illud ius de eo, qui diu venditur
 seruu fit pertinentia omituntur; firmatur tamen apud
 nos regu leg. 1^a. tit^o 21 p. 4^a explicant post Theophilu; in d^r §
 seru^o 4 inst. de iure personaru; Connanus lib. 2° comm. cap^o
 9 vbi Illigerus litt^o. N. Haber in iuris p. tit^o 3° p^o 2 illat. 1^a
 et p^o 3° illat. 3^a.

Nam vero, ut insignita hęc exceptio, et principiu; iuris
 quod imittitur exacte intelligatur considerande; sigilatim sunt
 persona venditoris, et emptoris; itemq; res quq; venditur; et

no 30

502
cuius pretii: atque in his singulis iure desiderantur; ut hec
liberi hominis venditio consistat; plane in persona venditoris
illud primum requirimus; ut non, ut idem venditor; et liber
homo qui venditur; alioquin, nec bone fidei; siue ignoran-
tia emptoris facile unquam locus esset; sed sicut aliud pretium
esse debet. leg. l. 1. § l. in fine ff de contrahenda empt.; leg.
l. 1. ff de rerum permutat. ita et seculi liber homo qui
venditur discernatur a venditore, quod ut stringeret ad adhi-
bendi ab ipso libero homine solebat aliud improbus quod. f. summo
qui eum suus servus simulans venderet; et has partes fabule
Lucii participandi gratia perageret; ut post Theophilum in
D. § l. 1. § l. 1. notat Othomanus ibi enumerat. 3. a. id autem
genus venditionis, et venditoris habuisse proprium locum Ro-
mæ non longe ab eade castoris intuitu viuo octava Urbis re-
gione; ubi utrunque describunt Aurelius Victor, et Sextus
Rufus de regionibus Urbis Romæ in octava, et referenda ad
eius Vlpiani verba illa, aut eo se conferat, quo solent venire, qui
se venales postulant; in leg. quid sit l. 1. § apud Labeonem
12 ff de edilitio edicto consentit Rebarvus lib. 2. coniec-
taneorum, cap. 7. que reprehendit merito Illigerus ad Bone-
llum lib. 2. cap. 9. tit. 1. tum quod si certus locus statutus mer-
catu liberorum hominum vix unquam esset probabilis igno-
rantia emptoris ibi mercantis; tum etiam quod Vlpianus in D.
§ apud Labeonem l. 2; non de libero homine loquitur; sed
de seruo, quod ad iurisdictionem Vlpiani in D. § l. 2; nec de loco quidem
in quo mercatus servorum esset proprie accipi posse; sed de lo-
co sacro, cui tanquam a illo moribus Romanis tale ius per fugi-
scelus fuerit; ut servi a Domini inhumane tractati, ad eum
locum; sicut ad a Nilum vel Neatum cesarij confugere, aut ve-
nire, et se venales postulare; siue se alijs vendi impetra-
re possent § Vlt. in l. de his qui sui vel alieni iuris sunt leg. 2.

ff

ff eodem tt^o leg. 1^a § 1° et § quod autē ff de off. p^refecti
 vrbū leg. incy 5^a ff de extraordinarijs criminibus; qua
 libus de locis multa Porreanus ad Tacitū 3° annaliū pag.
 mihī 413 et sequentibus Zerda in Virgiliū 2° eneidū vsu
 164 et lib. 3 vsu 343 Enriquus Salmū in notis ad me
 moralia Pancitole; 1^a p^rte tt^o 32; quod autem attinet ad
 tūcy vīcy qdē qd castoris fecisse ibi nundinas, non promiscuas
 liberorū hominū (nisi fortasse eorū; qui sese ad ludos senicos
 vel gladiatorios venditabant; et autorati nominantur apud
 Licinū Rufinū in collat. legū mozaricarū et Romanarū tt^o
 3 iunctis congestis in notis diuersorū ad Petroni Satiricon
 cap. 75 de q^u recte accipitur locus Plauti in Cureulione
 actu q^u cena 1^a et dicuntur venundere ad actū gerendū
 leg. si quis filio 6^a § irritū ff de iniusto rupto; quā ita ex
 plicat Rehardus; vbi sup^a; quāuis aliter alij apud Illigerū
 8° lib. 2° cap. 9 litt. P. sed mancipiorū improborū didici
 ex Seneca de constantia sapientis cap. 13 ibi; qui ad cas
 toris negociantur nequā mancipia ementes vendentes qd
 deniq^{ue} quod diximus diuersū ā libero homine venditorū
 requiri; eo etiam pertinet, ut si ipse liber homo in liber
 tatem proclamauerit, quo casu proclamare ei licet; veluti
 si pretorū non participauerit leg. 1^a ff q^u ad lib. proclama
 re non licet sit regressus emptori bonę fidei d^o venditorū
 actione exempto, aut ex stipulat. leg. Lucinius 4^a vbi res
 pondit ff q^u ad lib. proclamare. leg. minor 39 § pater ff
 de euictionib⁹; leg. si tibi 25. Eodem tt^o. leg. vel obliga
 tus 20 § vlt^o. de liberali caā

n° 4°

In persona emptoris singulariter
 hęc emptio desiderat bonā fidem, hoc est, ut ignoret libe
 ry hominē esse; qui venditur; quippe si sciat nulla emptio
 est leg. 4. §. et 6^a. leg. si in empt. 34 § liberū; leg. liberi
 10 ff de contrah. empt. d^o. leg. Lucinius 4^a. vbo respondit

8.01
cum nuper laudatis; nempe q^d emptore scienta non sit
servus q^d venditur; sed liber manet, et sequenter extra co-
mertiū leg. liberis 7^a § si quis sciens 3° leg. 16. § tunc ha
habet leg. qui 33 ff de lib et ali cā; leg. scientis 6 C de
ingenuis manumissis d^a leg. Licinius 4^a. id circo autem
liber manet; quia quanuis, et eo casu si maior 20 annis
se ad pretiū participandū, Vanundari passus sit indignus sit
libertate, quā pretiū post habuit; tamen, et indignus emptor
est eū servus habere, cuius libertate scienti pretiū q^d oppri-
mere voluit impia, et degeneri mercat. quē, tu q^d deter-
tabili; ut in re simili scriptū est in leg. Unica § simili q^d
modo l. de latina lib. tollenda. leg. 7^a C de post l. in inio
venersis; unde, et in pari cā indignitatis, seu turpitudi-
nis potior est possessor, et consequenter liber homo, qui in qua
si poss^o. suq^d libertatis est leg. 3^a et leg. penult^a de condit.
ob turpe cā leg. vlt^a ff de condit. cā dat. leg. cum par
l. 4 ff de reg. iur. et favorabilior conditio libertatis; et libe-
rationis, quē servitutis, et p^one; leg. Arrianus 47 ff de oblig.
et actionib⁹ leg. inter 38 ff de re iudicata; notat quanuis
non satis explicet Faber iniuris p. 11°. 3° p^orio 4°. illat^o 3°.

De dubiis
emptoribus homi-
nis liberi, uno scien-
te, et altero igno-
rante

Pendet ex superioribus; pertinet q^d
propria ad hanc partē nobilis inter veteres iurispruden-
tes disputatio de dubiis emptorib⁹ liberi hominis; quorū
alter liber scit, et alter ignoscat; an scilicet propter eū q^d
scit venditio non teneat; et permitatur libero homini
ad libertate proclamatione; an potius propter eū qui ignorat
et venditioni, et servituti locus sit, siue quatenus ignoran-
tia, scientia ve unius alteri prosit; vel noceat, in qua q^d
Paulus in leg. vlt^a ff q^d ad libert. affirmat hominē vendi-
tū fieri servus, non tamen eius, qui scit; sed tantū alterius
ignorantis, et consequenter neq^d. scientia unius nocere alteri
nec ignorantia prodesse; contra autem Vlpianus in da

leg. liberis 1^a. § si duo 3° ff de liberali caâ R^t. in veni sed enim
 in fine, euenire ut ei prosit, qui comparauit sciens; quod
alius ignorauit; ac proinde sentit vnius ignorantia prodesse
 alteri scienti; ut vtriusq; seruis effici; nec probari facile po-
 test probata alicui ex nostris academicis conciliatio Cona-
 ni lib. 2° comm. cap. 1° n° 6. postrema vba Vlpiani in d^o
 § si duo sic exponentis, ut sensus sit; euenire, ut ei sci-
 licet ignoranti emptori possit illa qui sciens comparauit
 quod; id est, quia alius ignorauit; ut proinde scientia alte-
 rius; non tam per se proficiat alij ignorantis, quæ fortuito
 nampe; q^o. alius ignorauit, et consequenter dignus est, ut vel
 in solidis seruis eius fiat, qui venditur; ut et secure admittunt
 Faber in iuris p. 1° 3° prior 4° otomanus in § serui et emun-
 ciatione 3^a. in d^o de iure personarum; ea enim expositio
 inter quæ, q^o. et durior est; q^o. x^o. ea scribandis esset in d^o §
 si duo quod ipse ignorauit, non ut scriptus est, quod alius igno-
rauit repudiatur aperte in libris iuris Battalion; lib.
 4° 3° n° 8°. Vbi sententia dicti § si duo; sic summatim exprimi-
 tur; si duo emerunt, alter quidem sciens, alter vero ignorans,
ignorantia vnius; etia ei qui scit prodest; et in eisdem li-
bris intrans lat. ad vbu; quæ vocant loca tapada; sic scrip-
 ty est in fine dicti § si duo; eueniet ergo, ut vnius ignoran-
 tia prosit ei qui scit, et apud ipsu maneat dimidiu ser-
 u-

de leg. vlt. ff. q. q. b.
 de liber. q. dam.
 de lib. caâ

n° 6.

uare ut res explicetur; obseruandus est, quod nondum sa-
 tis vulgo obseruatis nampe Vlpianus in d^o § si duo, et Pau-
 lus in d^o leg. vlt. in lo primis consentire, quod vnius
 emptoris scientia non noceat alteri ignorantis; d^o § si duo
 in prio, et consequenter, ut propter eum, qui ignorat ven-
 ditio teneat; et venditus seruis efficiatur, ut interrogatiue
 et quasi dubitans Paulus scribat. in d^o leg. vlt. vers. sed
 propter eum; et sapienter interrogando docet, ut Aluci

Alucinius loquitur in dialogo de arte rhetorica pagina mihi
 375, et suo Socratico q3; siue academico more decidit illud
 ipsius affirmatiue, de quo interrogat, ut plerunq3 fit teste
 Quintiliano lib. 9. institutionum oratoriary cap. iunctis tra
 ditis a Castro de potestate legis penalis lib. 1. cap. 4 pag. mi
 hi 47; quos iam supposito sequitur propria magis questio;
 an scilicet; qui venditur seruus fiat vtriusq3 emptoris pro
 parte; an vero duntaxat ignorantis; et insolidus; In qua q
 ex sententia Cuiacij in leg. iniquissimus § ff de iuris, et fac
 ti ignorantia; et ante leg. Vnerij, et Martini apud Acursius
 in d. § si duo vbo ignorans; distinguendus est an emptor; quis
 q3. insolidus emerit; an pro parte; nam si insolidus emerit, nec
 ignorantia vnius prodest scienti, nec scientia nocet ignoran
 ti; d. leg. iniquissimus §; et ideo eius scientiam scientia
 sua excludat; et ignorans insolidus emerit efficitur etiam eius
 seruus insolidus d. leg. vlt. que ita explicanda est; at si in
 guli pro parte emerint; ut proponitur in d. § si duo; igno
 rantia vnius; siue, qd. vnus ignorauit prodest ei, qui sciens
 comparauit; id q3 ex eo euenit; q. cum pro constanti sup
 ponatur vendit3 Valere, et seruus effici debere; et tamen
 nec venditio; nec seruitus pro parte possit consistere q
 indiuidua vtriusq3 natura est; leg. si pariter § in fine ff
 de liberali caa leg. cu ex caa l3 § hoc t. et seruus qui igno
 rauit non possit maiore partem dominij habere, quā
 ipse emit, consequens est, ut venditioni, seruituti q3
 insolidus locus sit, partem scienti, adquiri; q. et adquiri
 est excusari scientem propter ignorantem, quam puniri
 ignorantem propter scientem; arg. ex leg. absente § ff
 de poeni.

n. 7
 Solutions leg. vlt.
 § 7 § 3. l. 22. ff. de lib.
 § 500 § 1. ff. de lib.
 caa.

Nec interpretationi huic aduersatur Vlpia
 nus in leg. non solus 22 § sed et si 2. ff. de liber. caa vbi
 distinctione proposita inter emptores liberi hominis pro

parte in solidum generaliter ad utrumque casum concluditur, nec
 a scilicet scientia alteri nocitura, nec ignorantia profutura,
 quod respondendum est sententia dicti §. sed et si 2° referendum
 esse ad actionem in factum, quae ignorantiam emptori ~~liberi~~ liberi
 hominis dari solet in duplum eius, quod propter emptum dedit
 et quidem 2° ipsi liberi homine, qui liberum se sciens vendi pro
 seruo passus est dolo malo, ut emptorem deciperet; et tamen pre-
 teris non participavit, ideoque et proclamare ad libertatem po-
 test, et consequenter eo casu, quo nec venditio, nec servitus
 effectum habuit leg. rectissime L. q. cum. ff. leg. usque ad leg.
 non solus 22 ff. de liberali causa, quae tamen actio denegatur
 scienti emptori, quod ipse se decipit leg. L. 6. §. tunc habet ff.
 de liberali causa, proinde si duo emerint, tunc pro parte siue
 in solidum, alter scienti, alter ignoranti, et queratur, an dan-
 da haec actio utriusque sit; vel neutri, cui supponamus, nec ven-
 ditioni; nec servituti locum esse; ideoque et cessat ratio illa
 individuitatis, quae in emptoribus per partes coegit; ut ig-
 norantia unius alii prodesset; ut sic venditio servitusque
 in solidum consisteret leg. liberi 7° §. si duo e contrario hoc
 ff. haec actio diuisiva sit, ut pote competens in duplum quan-
 titatis ob emptum datam leg. 2° §. L. leg. in execut. 85 §. 2°
 species hoc ff. non est cur recedamus a regula dictae legis
 iniquissimae §. ff. de iur. et fact. ignor. et ideo dicimus
 indistincte quo ad hanc actionem, nec alterius scientia al-
 teri nocere, nec ignorantiam prodesse sed actionem igno-
 rantidanda, et deneganda scienti d. leg. non solus 22
 §. sed et si 2°.

Urget acriter magis 2° ff. si duo, iuris ra-
 tio, quae suadet in pari causa individuitatis ob qua necesse
 est, ut vel in solidum quis liber sit, vel in solidum servus pro

si 8
 quare in dubio in d. u-
 ribus non respondetur
 pro libertate, ff.
 §. in alij casibus

pronunciandum fuisse pro libertate, ut in solidum liber esset, ut
in pari causa indignitatis liberi se vendentis; et emptoris scien-
tis d. leg. liberi 7. § si quis sciens 2. iunctis notatis supra
in q. et in pari numero. ff. aut testium; leg. lege iunia 2. q.
ff. de manumissionibus, leg. inter pares 3. ff. de re iudicata; et
in uno iudicio contra libertatem pro parte unius domini; et
alio pro libertate 3. petitorum partis domini; leg. duobus 30. Ver-
bo commodius ff. de liberali causa; quibus tamen obiectionibus
ut satis fiat, admiadvertendum est eas procedere; vel ubi om-
nino parca causa est indignitatis liberi hominis; et emptoris
ut in d. leg. liberi 7. § si quis sciens, non autem in proposito
dicti § 2. si duo; ubi ignorans emptor indignus non est, quin
potius dignus, ut propter eum venditioni, servituti q. s. in so-
lidum locusetur; vel procedere, ubi nulla culpa eius est, de cuius
libertate queritur, tunc enim favor libertatis optinet, ut
praevaleat 1. pro libertate; d. leg. lege iunia 2. q. ff. de
manumissionibus leg. inter pares 3. ff. de re iudicata, et ut
quis potius sit in solidum liber, quam in solidum servus; leg.
iudicata 2. q. ff. de except. rei iudicate, leg. alieno 3. l. § 1. ff.
de fideicommi. liberti; leg. cum duobus 23. l. de inoff. test. leg.
cum filius 7. b. leg. cum pater 7. § cum existeret 2. q. ff.
de legat. 2. leg. qui gravat 1. ff. de iure codicillorum; leg. pa-
ter 6. ff. de dotis collat. d. leg. duobus 30. verbo commodius
in quo de cultum, ad Iulianum, et Sabinianos stare nota, Mar-
celli; sicut et in leg. si servus 1. b. vers. q. sine q. s. ff. de vul-
gari ex. h. quidem Marcelli in leg. dominio. l. b. ff. ad sylla-
leg. 1. a. in fine prius. l. de manum. serv. manumit. proba-
biliter suspicatur. Gaius. Cuiuslibet lib. l. l. resp. Pap. in
d. leg. iudicata 2. q. ff. de exceptionibus rei iudicate et
lib. 5. Iuliani ex. Minucio in d. leg. duobus 30. et lib. 30. ff. v. q.

Iuliani

Iuliani in d. leg. si servus l. b. Noter Valasco in controuersijs
 Sabini; et proculi in d. leg. dubius 30 pag. 5. quauis eundem
 Verbo commodius Tribonianus adscribat idem Cuiatius ad. d. leg.
 l. c. de communi serui. manum. Meritius ibidem in 50 deci
 siones Iustiniani; Fab. lib. l. b. coniect. cap. 10; et in q. nostra
indignitas liberi hominis; qui pretium pretulit libertati rei
inestimabilis; et sine pretio pretiosi; et ignorantia bonae fidei
 emptoris; qui partem emit, facit, ut minor fabor liberi homi
 nis; quae emptoris ignorantis; q. ille indignus solida liber
 tate; iste autem dignus serui parte, quae emit; ideo q. preua
 let ca. seruitutis; et q. parte seruus esse non potest fit in
 solidus seruus d. leg. vlt. d. leg. liberis 7. § si duo, quo semel
 constituto prodest; deinde ignorantia vnius emptionis alij
 scienti, non, ut propter hunc seruus fiat, q. id contravatio
 ne iuris esset in pari ca. indignitatis liberi hominis, et
 emptoris scientis d. leg. liberis 7. § si quis scient, sed ut
 in seruo in propter ignorantem in solidus facto parte, scient
 habeat, quae ignorans habere non potest; q. non emit, d. § si
 duo vbo sed enim;

In re, quae venditur hoc est in libero homine in aliqui a mitat
 l. i. requirimus, ut maior sit 20 annis; alioquin, nec ven. iusq. libertat. re
 ditio, nec seruatus tenebit leg. l. § l. ff. q. ad libertat. quivati minor q. ta
 proclam. non licet. d. leg. liberis 7. § l. ff. de liberali ca. que v. alteri ali
 ne ante libertat. in consulte amittant, quae alij propter eta
 rit rationem sine consilio prestare non possunt; ut ratio
 cinatur in leg. si ministerij l. b. c. de liberali ca. iuncto
 §. ead. q. lege in st. q. q. ex caus. mai. licet vel non; quae ratio
 portionis inter aetatem 20 annorum ad libertatem alij dan
 dam, et aetate eandem ad libertatem propria amittenda; ta
 mati si differentia adhibita de qua Faber in iuris p. tt

L3 p̄rio q̄ illat. 3^a. non in eleganter exp̄ditur; ut ostendat
cur potius in hac re denegetur hęc etas quę 25 annorū; nec
ante istos liceat minorē; quide facilitate iuuenili vendi per-
mittit ad libertatē proclamare; aut in integrū saltē resti-
tui; sicut in alijs damnis libertate leuiorib; Leg. La. leg. si ex
cāa 9 § Papinianus ff de minorib; siue cur e contrario non
designetur minor etas 20 annis; cum et possit ante istos dolo
delictorū consequenter locus esse p̄na; Leg. impubarem
23 ff de furtis Leg. impunitas 7. C. de poenis leg. filius 11 ff
de reg. iurū; de quo tamen utroq; curiose nimis inquirunt
post Accursiū Valduinū; et alij in d. § Serui q̄ inst. de iu-
re personarū Conanus lib. 2^a comm. cap. 1° n. 6. Faber in ra-
tionali dē legis si ex causa 9^a § Papinianus ff de minorib;
sed ut diximus proportionis ratio interdatione, libertatis
et amissionē; et mediocritatis; siue temperamenti de spec-
tus quę in re similē Iustinianus requiritur in § vlt. inst.
q̄ ex caus. manum.; Cui etatem certā designari exp̄dierit
sualit medię eligi inter maiorem, et minorem, nempe 20 an-
nos vnde et post eos tametsi minor 25. libertatem sui ven-
ditiōne amittit, statū q̄ mutat in p̄na; delicti; ideo q̄
neq; restitutionis a p̄tore implorandę capax manet, ut
pote seruus, et p̄torio iuri incognitus Leg. nullo ff de
Leg. Cor. de fals. Leg. L3 § vlt. ff de minorib; siue res non ca-
pit restitutionē q̄ hęc non datur d. delictū et p̄na; Leg.
Papinianus 20 leg. auxiliij 37 § L verbo in delictis d. leg. si
excāa 9 § nunc videndū; et § Papinianus; quę ita intelliges
ff de minorib; et e contrario minori 20 annis etiq; si doli
iam delinquit q̄ capaci ignocitur, ne sui vendit. deduca-
tur in seruitutē; quia post ea nec res cogeret in restitu-
tionē d. § Papinianus

n. 10

Unde, et obscurus est Ulpiani textus in d. leg. si
 beris 1. in p. d. q. scribit liberis hominibus maxime si ma-
 iores 20 annis venundari passi sunt nihil obesse, quonia possunt probari
 in libertate proclamare, nisi forte venundari passi sunt, ut
 participarent pretii, nam cy Vocis maxime vis ea regu-
 lariter sic que est Vocis protertim ^{et} similis, nempe ut faci-
 liore, ~~ca~~ cassu; et in quo minor dubitandi ratio exprimat, et in
 elidat, implicatq; tacite cassu aliy dubitandi difficultiore,
 in quo tamen idem ius sit, ut constat extrahitis a Jassone
 et alijs in leg. qui se patris C. Unde Liberi; Albericus in dictio-
 nario iuris vbo maxime, sua, ut interdum usurpatur sit idem
 maxime; quod utiq; vel duntaxat, ut in leg. 4. § l. leg. usu-
 catione 9. ff. de utucap. leg. si extraneus 33 ff. de iure dotiu; leg.
 6. § ult. iuxta vulgare, lectione, ff. de liber. et posthu. cum
 similib; congestis post Albericum, et alios a Brisonio de vbi
 iuris vbo maxime, et lib. 2. de solutionibus et delegationi-
 bus pag. m. h. 23 L. Vtrocunq; sensu accipiatur in d. leg.
 liberis. 1. Absurdus sensu exprimit, quia vel significat, vel
 venditione sui non obesse, maioribus, quam minoribus, et
 obesse etia minoribus si participaverint pretii; vel sig-
 nificat non obesse duntaxat maioribus; et consequenter mi-
 noribus obesse, quo circa non immerito abundare vocem
 maxime scribit Accursius in d. leg. liberis 1. in p. et
 in ea exponendo fluctuat Conanus lib. 2. comm. cap. 10. n.
 6. q. q. tamen omni his affirmari potest vocem maxime in
 d. leg. liberis 1. in p. neutro ex superioribus sensu usurpari, sed
 dubitationis auerenda gratia sic accipi, ut complectatur solum
 cassu, qui exprimitur perinde ac si diceretur, ut maxime
 id qd sine exemplo non est, leg. damni 43 § l. ff. de damno
 infecto, leg. 2. § solet ff. de hered. instit; proinde Ulpianus

oble. d. in p. in
 quo. Vt proter
 cham
 maioribus 20 annis
 permitti proclama
 tho se se vendant
 ad pretii participan
 dam

in d. d.

in d. leg. liberis 7^a regula de vendit. sui non obstante liberis
hominibus. cohaeret vobis maxime ad maiores 20 annis
non quia in minoribus non idem sit, aut magis dubitetur, sed
e contrario potius, q^{uod} in maioribus res dubitabilior; et quia ex
ceptio regule de participat. pretij, quam subiungendam
non respiciebat solis maioribus accommodari poterat;

n° 11. Sequitur
ritu in hoc libro qui
se vendit, ut sciat libe
ry ee. & ut pretij effect
in paribus, et minor
vendat, & maior accipiat
pretij per se vendit
quod ab utro n^o donuit.
Da si retinet illud
emptori, & ad libertate
solut proclamare

Deinde, et in libero homine exigimus, ut
sciat se liberus esse, et patiatu vendi dolo malo leg. Liberis 7^a
& si quis sciens 2^a leg. Rectissime 14 § 1. cum 15. et 16. de
liber. caa; leg. Licinius 4 ff qq ad libent. proclam. et quod est
amplius, et ad liberu homine, simul q^{ue} pretij refertur, exi
gimus ut pretij participet cum effectu, d. leg. Liberis 7^a in
prio et § 1 leg. cu pacto 4° ff de liber. caa leg. 1^a ff qq ad lib.
proclam. leg. non ideo 5^a. l. de liber. caa; et si pretij iam
maior 20 annis participatus sit, quanuis ante la. etatem
venditus fuisset denegatur ei libertatis proclamatio d. leg.
Liberis 7^a § 1 d. leg. 1^a § 1 ff qq ad libent. proclam. nisi tamen
emptori vltro accipienti reddat, et postea de libertate con
tendat, qua leg. 2^a. quam ita accipit ibi apud de ceur
siy ff si ingenus esse dicatur =

n° 12

Et quae quae de rebus iure necessarijs, ut li
bervi hominis venditio consistat haecenus exposuimus
Ieruiant iam expendenda; et explicanda Quinti Meuij apud
Paulu sententia; qua nulla in hac tractat. inter Academicos
ante ceteros celebrior, obscurior nulla extat ea in leg. si vly
fructu 23 ff de liber. caa vbi sic scriptu est, si vly fructu
tibi vendidero, liberi hominis, et cessero serui effici eum
Dicebat Quintus Meuius; sed dominus ita demum fieri meum
siue bona fide vendiderim; alioquin sine domino foret, qq
in vbi paradoxa, aut paralogia; siue preter opinionem

leg. si vsum fructu
23. de liberal. caa.

aut

ratione sunt que sequuntur, in primis, quod supponitur liberi
 hominis usus fructus esse vendibilis posse nam cum usus fructus
 vel consideratur tanquam domini pars leg. 4 ff de usufructu; leg.
 cum filius 76 § dominus ff de legat. 20. leg. si vnus 27 § item si
 30 ff de pactis; leg. 20 ff de adim. legat. leg. qui usus fructus
 § hoc ff. leg. si quis iuratus 7^a iuncta leg. si cum argentis
 22 § si fundus ff de exceptionibus rei iudicatus, leg. si ares 76
 § si res ff de fideiuss. leg. in vendit. 80 ff de reb. autoritate iud.
 poss. vel tanquam ius, seu seruitus persone debita in alienis
 rebus leg. recte 25 ff de verb. sig. leg. Meunus 65 § fundo ff de
 legat. 20. leg. et per ius iurandus 13 § illud 2 ff de acceptilation.
 neutra ex his considerat. Usus fructus liberi hominis esse
 potest; quia nec dominus liber homo subicitur; nec seruituti
 leg. si in empt. 34 § omnia ff de contrah. empt. leg. 12
 C. de obligat. et act. iuncta leg. seruitutes 14 ff de serui-
 tutibus; id quod in usufructu proprie insinuat in leg. si ser-
 uus 20 vbi variat ff de usufructu legato; quod si ut ab hac
 difficultate te expedias, supponas usufructus nomine in
 1°. leg. si usus fructus 23. significari operas liberi hominis
 quoniam; et fructus hominis in operis consistit; et e contra
 opere in hominis usufructu sunt; leg. 3^a et 4^a ff de operis
~~liber. seruorum~~; opere autem liberi hominis vendi pro-
 mitti possunt, leg. 3^a ff de usufructu legato.
 Difficultas acrior ex eo, quia venditio operarum liberi ho-
 minis non est contraria libertati ipsius; leg. si tibi 23. C. de liber-
 tate; ut pote cum et salva libertate prestari opere possint
 sicut a libero homine bona fide possesso, leg. aditio 45 § vlt^o
 ff de adq. hered. leg. liber homo 19 leg. q. bona fide 23 ff de
 adq. rer. dom.; et ideo absurdum est propter venditionem usus
 fructus si eo nomine opere intelligantur liberi hominem

effici

n° 13

effici seruy; et scripty est in leg. si usus fructy 23

Sed et quod proponitur in d^a. leg. si usus fructy 23 liberi hominis usus fructy vendi, et cedi, obscurum valde est; q^o. ut cumq^{ue} fateamur liberi hominis usus fructy esse posse; tamen eum sic vendi; ut ius ipsius usus fructus in emptore, transferatur impossibile est ex natura usus fructus; leg. si usus fructus 66. ff. de iure dotiy; leg. arboribus 12 § usus fructuarius 2° leg. non vitur 38. de usufructu § 1° inst. de usu, et habitat. et multo minus ut cedatur extraneo emptori § finitur inst. de usufructu d^a. leg. si usus fructus 66. neq^{ue} tanquam a Domino; qui in re sua usus fructy alij, cedit vel vendit, ut in leg. q^o. notry 63. ff. de usufructu; neq^{ue} tanquam ab usufructuario, qui ius suy usus fructus quz in re aliena habet alij cedere vult, aut vendere iuxta terminos legis necessariis 2°. § 1° ff. de periculo et commodo; quoniam venditor cadens q^{ue} in d^a. leg. si usus fructy 23 neq^{ue} dominus erat antequam venderet; ut constat ex v^o. sed dominus neq^{ue} usufructuarius ex notatis sup^a. n° 12

n° 14

Rursum q^o. sequitur liberis homine post venditionem, et cessionem effici seruy difficile est; ex eo, quia usufructus cessione transferatur necesse est prius usufructy esse, et statui apud venditorem, qui postea emptori cedat ac proinde, et necesse est usufructy statui in libero homine. Quod liber est ante vendit^o scilicet et cessionem per qua seruy afficitur; quin, et difficile item est q^o. hec 1^a. in d^a. leg. 11 et in leg. 23 tribuatur Quinto Mutio; scilicet Sequola cuius mentio in leg. 2^a. § post hos Quintus Mutius q^o ff. de origine iuris; neq^{ue} Sequola iste floruit circa annu^m Urbis condite 653, quo anno consul fuit cum Licinio Crasso, ut stat ex factis consularibus; et ex traditis a Valeriano in Quinto Mutio seq

cola

Sequola pag. 95 Bertrando de iuris peritis in eodem sequola
 et consequenter centy, et amplius annis ante Imperij Claudij
 Cesaris, aut Vespasianij, quorum temporibus solum fuit S. Ius
 Claudianus de muliere seruo alieno iuncta, ut dicitur ex Tacito
 lib. 12 annalium vbi Lipsius n. 117 Suetonio in Vespasiano cap.
 11; notat qd preter laudatos a Pichardo in § L. n. 1 in A. de succe-
 ssio. sublati, et in leg. 3^a n. 35. C. de murilegulis lib. 11 Petrus
 Faber lib. 1° semestrii cap. 25 Panciola lib. 1° Variarum cap.
 225, et annis amplius deventis ante Adrianus Imperatoris
 a quo tamen, et ex constitut. eius, que refertur in leg. 2^a ff
 si ingenus esse dicitur videtur introductus de servitute
 liberi hominis venditi ad pretij participandij, siue potius
 ex 1° 2° Claudiano, et arg. ex leg. 3^a iuncta leg. vlt. cum in
 script. ff. q. ad libert. diximus supra obiter n. 2 ad finem sen-
 tiunt qd Otomanus in § servus 4° enunciat. 3^a in A. de iure pers.
 Cuiatius in recitationibus ad tit. C. q. ad libertat. ergo et sine
 conditionibus quas in vendit. requiri diximus, et ante con-
 stitut. Adrianus, et S. C. Claudianus fuit liberi hominis vendi-
 tio, ac per ea, ~~non~~ servitus recepta;

n. 15

Preterea qd subiungitur in vend. sed do-
 minij dicta legis si vltim fructus 23 dominij hominis cuius
 vltim fructus vendebatur adquiri venditori, si bona fide ven-
 diderit est insolens in auditu qd in iure q. in omni vendi-
 t. venditoris mens ea est non ut rem, quam vendendo alie-
 nat, et transfert, sed ut pretij, adquirat leg. 1^a ff. de rerum
 permutat. leg. 1^a § 1° in fine ff. de strah. empt. in ven-
 dit. autq. liberi hominis eadem mens venditoris est, in lo-
 saltem, ut tractat non de adquirendo dominio hominis, que
 vendit, sed de pretio partiendo cum ipso libero homine, aut
 integro ei relinquendo; et ideo bona fides nunquam in ven-
 ditore, sed in emptore exigitur leg. liberi 7° ff. de strah.
 empt. leg. liberi 7° § si quis sciens; leg. qui sciens 33

ff de liber. caa; Unde etiam fit; ut neq; venditionis actus operari
possit adquisit; dominij venditori preter intentione ipsius
neq; possit esse locus, aut ratio requirenda bonae fidei vendito
vis; q^a. eo ipso, quod vendit ad pretij participand; cuius adqui
rendi servus incapax est, liberus esse eum qui venditur scit, vel
supponit -

n° 16.

Deniq; variq, et valide impugnat. q^d. extat in Veri alio
quim dicta legis si usus fructus 23 nempe si mala fide venditor
fuerit, effici quidem eum qui venditur servus et tamen sine do
mino fore; tum q^a. repugnat definitioni servitutis, et rela
tioni servi ad dominum; ut quis sit servus sine domino, leg.
4° § 1° ff de statu homin. leg. 4^a. ff de iust. et iur. tunc etiam q^a ne
proprietas; siue dominij; vel apud nullum; vel in pendentem
sit; quod absurdum esse ait Triphonius in leg. de hereditate
leg. § ult^o. vers^o. quod absurdum ff de cast. pecul. diu possuit, oport
tuat q; bonae fidei emptoris prodeste venditori male fidei, ut
proprietas eius cuius usus fructus venditur retineat, ut
in duobus emptoribus liberi hominis pro parte d^e. legis liberis
7° § si duo ff de liber. caa; siue potius bonae fidei emptoris
ipsi proficere debere, ut cum usus fructu habeat etiam proprie
tate, quae ad venditoris pertinere non potest; ut in emptori
bus liberi hominis in solidum d^e. leg. ult^o. ff q; ad libertat. siue
deniq; vendit; nullus esse, et liberus manere eum cuius usus fruc
tus venditur, quia usus fructus esse non potest in eo, qui iure
domino, et consequenter liber est

n° 17

His difficultatibus explicandis nihil subsidij est re
perire in alto isto clarioris interpretis silentio; quo si q^d de
legis si usus fructus 23 illibata dimittunt; aut dissimulant
nec opitulantur magis Valduinus in sequola siue in iuris pru
dentia Muciana pag. mihi 229, Cuiatius lib. 50 Pauli ad edic
tum in d^e. leg. si usus fructus 23 nudaferre, et ieiuna stextu re
citat^e. contenti; qua propter inter aliquos ex antecessoribus

nostris magis obtinuit sententia Quinti Mutij in d. leg. si
 usus fructus 23 proponit a Paulo non probari plerisque, alij vero
 ne improbabilem Mucij, et pauli sententiam fateantur sup-
 ponunt potius duplicem fuisse emptionem liberi hominis
 in d. leg. 23 una prioris quod dominij, siue plene proprietatis
 sed sine pretij participat. unde, et post eam emptionem
 liber homo permansit; alij autem posteriore quod emptio-
 nis ususfructus, que prior emptor, eius vel heres in libero
 homine vendidit, cessit quod, et pretij participatio sequuta
 est. Nobis autem, et primis respondendi genus indignum
 elegantiori ingenio videtur; quod in d. dicta legis 23; quae ex
 ponere debuit deponit velut conelamatque improbabile
 quod. Paulo; et principis ipsius; ac perinde perperam a Tribu-
 niano in pandectis contra Iustiniani preceptum in leg. 1.
 § iubernus quod; et § nulla b § sed. et si lo. c. de veri iure enu-
 cleando; et post eius figmentum duplicem emptionis; nec nece-
 sarius, neque idoneus est rei explicanda; ideoque repudiandum
 ut figmentum ab aliis a textu d. l. 23; quare ut
 iam censeamus, supponimus in l. ut et Paulus supponit
 in empt. illa ususfructus de qua in d. leg. 23 inveni-
 ne conditiones que iure arquiruntur; et venditio ex li-
 bero homine servus fiat, nempe bona fide in empto, et
 aetatem; simulque scientiam; siue patientiam et participa-
 tionem pretij in libero homine; deinde, et observamus
 ex patientia illa liberi hominis permitentis ad partici-
 pandum pretij ususfructus sui a venditore emptori vendi
 et cedi proprie necessarioque. colligi voluntatem eiusdem
 et indignitatem ob quam et ususfructus cedi; et si bona fide ven-
 ditor fuerit dominus eius fieri possit, et debeat; nam cum
 is qui ususfructus ius extraneo vendit, et cedit domi-
 nus esse debeat quod fructuario id in ususfructus iure non
 licet; leg. quod nostrum 63 ff de usufructu; leg. necessario.

20 § vlt ff de periculo, et commodo; leg. in usufructus bb. ff
 de iure dotiy; consequens est, ut eo, ipso quod liber homo pa
 titur sui ipsius usufructus ab alio vendi, et cedi, ut pretiy
 participet, valit etiq; obparticipat⁹ pretiy auctoritate iuri
 accedente dignus sit; ut dominio venditoris bonae fidei subia
 ciatur; a quo, et eiusdem usufructus cedendus est, idq; ipsis
 et ignorantem docet Instus basilicon lib. 4. tit. 8, ubi in da
 leg. 2. Bito nisi falor respectu adiriuntur vba eo patiente
 atq; ita legitur ex versione Graeciani Eructi; si bona fide
liberi hominis usufructus tibi vendidero, eo patiente meus
erit servus, alioquin erit sine domino;

n° 18

quo supposito, ut vna etiam vtriusq; opera
 ff de l. 23, et qd; ca. eq; expendimus explanamus proponit
 rectissime Paulus Liberi hominis usufructus vendi, et cedi, q^o
 cumplerunq; prior ordine sit venditio, et cessio, posterior
 or autq; pretiy participatio postquam sola, neq; ante ex libero
 homine servus fit ille cuius usufructus venditur; necesse est
 a tanto tempore venditionis, et cessionis liberi hominis ex
 esse, et liberi hominis usufructus vendi, et cedi, neq; id
 circo inutilis est cessio, et venditio; quia quamvis in libero
 homine usufructus, nec tanquam pars dominij, nec tanquam
 pars servitutis ius esse possit; leg. interdum. l. 5. ff de mod. vus
 fruct. amit. leg. si servus 20 ff de usufruct. leg. cum adiunctis
 sup. n° 12. in proposito tamen esse iam intelligitur usufruc
 tus, ut vendat. cedat. qd; q; futurus postea est sequuta pretiy
 participat⁹ sicut et ipse liber homo vendi se patiens in comer
 cio iam tunc esse intelligitur, ut quasi servus vendi possit
 quamvis non nisi post vendit⁹ et participat⁹ pretiy servus
 et in comercio esse incipiat, quippe nec nouus est vendi re
 quae non est, et futura sperat. leg. nec emptio ff de trahen
 da empt. leg. et et quae nondum l. 5. de pignoribus, neq; improba
 bile, nefaria de in hac specie facit. l. 1. ff de servitutis ratio illa

Pauli in nostro §. sacra veri. sed huc dissimilia leg. sine emp
 tione §. 4. §. liberi. ff. de contrah. empt. quia supposita
 indignitas liberi hominis patientis non potest ad pretij
 participandam obtrahere omnem laborem libertatis, et notaui
 in suprad. §. nec tam aduentus carus, et fortuna liberi ho-
 minis speratur, qd. inhumanum, quod certa iustitia servitutis
 poena indignitati non defutura; sed ne cuenditio cessione
 inutilis ex defectu potestatis vendentis, cedentisq; qd. quan-
 tum, ut consideravimus sup. n. 13, neq; vendere, cedereq;
 possit tanquam dominus, qd. nondum talis est, quo tempore
 vendit, et cedit, ut pote homine adhuc libero manente
 d. leg. 23. in prius, et vari. sed dominus; neq; tanquam fruc-
 tuarius; quia fructuarius vendere, aut cedere ius usus
 fructus extraneo non licet d. leg. si usus fructus §. ff. de
 iure dotij §. finitur in l. de usufructu vendito. tamen et
 cedit tanquam dominus statim futurus ex patientia liberi
 hominis, et participat pretij, qd. et sufficit non tantum ut
 venditio, sed atque ut cedio consistat; qd. cedio in usufructu et
 iuribus incorporalibus habet vim vicemq; traditionis leg.
 §. nostri §. ff. de usufructu, leg. nemo §. ff. de servitut. vrb.
 leg. ult. §. ff. communia prior. Ulpianus in fragmentis l. 1.
 §. finitur cedio cum legibus; constat autem fieri tradi-
 tionem posse sic, ut non statim effectus habeat, sed post fac-
 to confirmatur, pendeat qd. veluti ex condit. vel sequitur
 leg. si ego §. ff. de iure dotij, leg. qd. qui absenti
 §. in prius §. ff. de acq. poss. iusq; frequentissimum
 est in iure liberi hominis, qui vendi se patitur. traditio
 que quantum tunc, et ante pretij participat non opere
 tur translatio dominij, quonia ante ea participat liber
 homo est, et exceptus dominio, comensio qd. postea tamen
 participat sequuta, si nubi inducta servitute effectus sui
 habet traditio; et servus iam factus transferi in dominij
 emptoris, non tam ex potestate vendentis, que nulla fuit

in homine libero; quae ex auctoritate iuris per hanc servituti, et effectus traditionis, et translationis in odium eius qui se vendi passus est exercens, ut notavimus sup^o n° 2°; quoniam in venditoris dominio nunquam fuerit; proinde, et eadem ratione, et modo utilis erit cetero usus fructus in libero homine ante pretij participat^o, et sequuta ea retro confirmabitur; etiam eo casu, quo propter malam fidem venditoris, nunquam in illius dominio homo venditus fuerit; aut futurus postea sit; unde, etiam factus satis est argutus perpendit sup^o n° 12 et 13:

n° 19

Convenienter Propositis Paulus subiungit ind^o leg. 23^a cum Lucius usus fructus venditur, cedit quod servus effici, et quidem ita ut post vendit^o, et cessione fiat servus, non ante, quamvis in pretij participaverit; quod et usus fructus, et dominij adquisitio causa, ut quod traditionis simul quod tradit^o ipsa. Veramque fides; qualis est cetero pretio proprie requirunt, et sine illis, et tradit^o dominij quiritur; vel usus fructus instituitur, leg. tradit^o n° 20^a. De pactis leg. nonnunquam 31 ff de adq. rer. dom. leg. 3^a ff de usufructu leg. quoties 20^a c. de servitut. adquisitio autem dominij, vel usus fructus; cui per leg. subiciatur vendit^o iure dominij; aut usus fructus alieni, est etiam, vel propria causa quae libertate venditi permittit, et servitutem inducit; hoc est subiectione, alieno iure, quod servitus antecedere non potest, quod simul ad quod sunt leg. 4^a § 1° ff de statu hom. leg. ff iustitia, et iure; quo circa elegantissima effectus servitutis tradit^o leg. 13^a tribuitur venditori; et cessione tanquam primariis casibus, quoniam non operentur, sed simul cum alijs requisitis in empta. liberi hominis; ne quod statim, sed post participat^o pretij, quod vendit^o, et cessione sequi solet tamen ne quod ante venditionem, et cessionem, neque sine illis servitus inducitur; et quod est amplius immediate proprie quod magis servitus resultat ex cessione, seu tradit^o tanquam ex

Legitimo; et ad equato modo acquisitionis; et iuri alieno sub
relationis; in qua servitus consistit;

Neque ad hoc pertinet, quod obiciebamus sup
nº 12 infra; absurdum videtur liberum hominem propter usus
fructus; cum potuerit usufructus venditio in libero homine defen-
di, et accipi, tanquam venditio operarii salva libertate leg. 23
C. de lib. caa leg. 3. ff. de usufructu leg. 9. respondendum est non esse
idem proprie, et partite operarii, et usus fructus leg. 5. ff. de usufructu
quemadmodum cau. leg. 1. §. si usufructus veni sed operarii
ff. de leg. Falcid. leg. 2. ff. de usufr. legat. ubi differentia illustriores
inter usufructus et operarii exponunt Cuiat. lib. 17 q. 5. Pap. et
lib. 19 obs. cap. 23 et lib. 2º Pauli ad Edictum in leg. 1. ff. de operarii
servor. in qua, et in leg. seq. post Fulgonii faber in rationali
et Romanus illustris q. 4. veni undecimus, et in epitomati ad h. y
ff. de oper. serv. Donellus lib. 10 d. ment. cap. 19. ubi Illigerus lib. 1º
B. Castillo lib. 1º controvers. de usufructu cap. 50. ex n. 13 Pacius
in methodicis ad h. y. C. de usufruct. 4. p. n. 228 et leg. Richard.
in §. item in n. 3 inst. de usu et habitat. differunt autem in lo-
potissimum ex quo et alie differentie pendent, quae operarii consis-
tunt in merito actu, et ministerio ipsius operarii. Ca. praestantis et
ad quae nomen operarii respicit leg. 1. ff. de operarii serv. leg. 1. ff. de
oper. liberta. non autem consistunt in facto aliquo proprio personae
illius cui debent. sicut usufructus in utendi fruendi facto qd.
proprie usufructuarius leg. unica ff. quando dies usufr. leg. cedat
Unde item fit, ut operarii servor. nec sint servitus personae, nec
rei, q. nec in facto aliquo eius cui servitus debet. ut usufructus
neq. in patientia sola, et non facto rei servientis consistant, sed
potius in facto ipsius servi operarii; q. alienus est in a. omni
servitute, leg. quoties 15 §. 1. ff. de servitut. docet, quamvis iudicio
et arguti parum firmis Albornicus in leg. 1. ff. de servitut. propter
gestos ab O. Tomano Castillo. et alijs ubi proxime, plures apud Padi-
llay in Rubrica. C. de servitut. n. 8. qq. sequens est, ut usufruc-
tus q. servitus, et in alienare est pris inst. de usufructu

et sequenter qualitas; siue habitus ~~non~~ rei alienae seruientis.
Leg. quid aliud § 6. ff de verb. significat. Leg 5. § et velleg §
De noui operis enunciat. sic afficiat re veluti seruus; ut ea caeteris
vucapta ab alio permaneat vus fructus Leg. 44 § non mutat ff de
vucap. leg. locy L1 § proprietarij ff de vus fructu, qd in operis di
uersis est d. leg. 2. ff de vus fruct. leg. 9. c. y seruitudes non sint re,
non afficiunt; sed sola personalis actio eicui debent. 3. c. y qui
debet eary nomine spectit; que non transit in singulare posse
sory, qui seruus vucapit leg. L2 de annis legat. leg. vlt. § vlt.
ff de strah. empt. ex quo deniq; ius apparet non posse accipi in
libero homine vendit vus fructus tanquam operarij; q. vus
fructus; ut pote seruitus hominis in quo constituit, afficit et alieno
iuri non subicit; ideo q. et seruus facit; ut ^{scriptus est} d. leg.
23 operarij autem emptio, et prestatio, cum non re rem afficiat
ut ut seruitus quae personae promittentis obliget; ut alia quae
obligatio personalis potest defendi. salua libertate d. leg. 3. ff
de vus fructu leg. leg. si tibi 23. c. deliber. ca.

n 24

Plane q. Paulus ind. leg. 23 c. y cuius vus
fructus venditus cessus q. est seruus effici ait ex 11. c. puznti Mu
tij, qui centis amplius q. annis floruit ante S. I. Claudianus
et Statut. Adriani q. q. inductus credit. ius civile de seruitude
liberi hominis venditi ad pretij participandus expendimus
sup. n. 14 expeditus solutus non habet, nisi fatiamur ius hoc
civile receptus iam fuisse a tate puznti Mutij, ut agnoscat
Valdinus in iuris prudentia Mutiana pag. miki 225
ind. leg. 23 siue introductus fuerit, ut conamus velle vi
detur lib. 2. comm. cap. 2. n. 6. in fine L2. ab legibus, que
q. Romani iuris capita, et fontes fuerunt vocari solent ius
civile ut in leg. tit. bonis L. ff de tutel. iuncta leg. vlt.
L20 ff de verb. signet in leg. si te boni L. c. de iure de liberandi
iuncta leg. ea, que c. fam. Hencis. Leg. vlt. c. de hereditarij
actionib; morib; populi Romani, et iure non scripto;

quod interdum Vocatur ius civile; ut in leg. 1^a. ff de donationibus
inter, iuncta leg. illud 5^a. § 1 ff de pactis dotalibus, et in leg. 3^a. iuncta
leg. patris 2^a. ff de his qui sunt sui vel. quomodo apud Germanos
nos Vnos q³. Veteres in more fuisse scimus ut a leg. ludo liber
tatem adicerent et novissimo iactu virtus voluntaria serviti
tutem subiret, et aligari se, et vendi pateret. ut eisdem
fere vbi scribit Tacitus de moribus Germanicis Diuus Am
brosius lib. de Toxia cap. 11. quin, et apud Romanos exemplum
huius servitutis ex vendit. et pretij participat. introduc
te, ante Claudianam et Adrianam aetate extat in his qui ad
ludos servicos vel gladiatorios, aut venatorios se venditabant
et autorati dicebant. quorum venditionis, et servitutis præter
laudatos sup. n° 3° meminere scriptores Claudiani, et A
driani seculo antiquiores Manilius lib. 4° astronomie, ibi
nunc caput in mortem vendunt; et funus arena; Dratius
lib. 2° satira 7 ibi quid refert vvi Virgilis ferro q³ necari aut
venatus eas libius lib. 26. ibi de muneve gladiatorio Scipio
nis, et Quinto Mætio fere coetaneus Asinius Polio apud
Ciceronem lib. 10 epistol. familiar. epistola 32; Neq³ opinio
ni huic obstat epigrafe de Lis. vltimaq iuncta leg. 3^a ff q³ ad
lib. procla. ex q³ non evincitur fuisse hoc ius primitum in
productum s. J^o. Claudiano, et alijs; sed vel his firmatum, et
repetitum; cum ante sola morum autoritate niteret. Ne lex
positum à iure Consultis occasione similis pene servitutis
quæ incidit ex 1° J^o. Claudiano mulier libera, quæ se alieno
seruo coniunxit leg. unica C. de 1° J^o. Claudiano toll. leg.
Lucius 27 ff de depositi leg. 1^a. cum seqq. C. Theodosiano
ad S. J^o. Claudianum § 1° in 1°. de successio. sublati. Vlpia
nus in fragmentis ff. LL de tutelis; § maxima LL. nec evin
cit, vrget Ne magis constitutio Adriani ind. leg. 2^a. ff si in

+
Vecinos de los
Germanos

genus

ingenus esse dicatur; ea enim lex, et constitutio iuxta tracta-
tum tit. sub quo extat accipienda est de ingenus maiore 20
annis, qui se venire pallus, ut pretium ad ipsam perveniet servus
effectus est; et postea manumissus, et libertus constitutus inge-
nus se esse dicit, in quo Adrianus instituit, ut libertinus mo-
neat, neque ad priorem ingenitatem proclamare possit, leg.
homo liber 22 ff de statu hom. siue ut prohibeatur contendere
de ingenitate, quae libertatis nomine significat. ind. 2.
leg. 2. ff si ingenus esse dicet. leg. cum pacto 40 ff de libe-
ralicia notat Rabardus ad leges 12 tab. cap. 13 Pa-
nedictus Pinellus lib. 2. select. cap. 7 n. 22

n. 22

Proponit, ~~Paulus Pinellus~~ deinde Pau-
lus ind. leg. 23 dominij liberi hominis; cuius ususfructus ven-
ditus, cessusque fuit fieri venditoris; si bona fide vendiderit, quae
quamvis regulariter pater venditoris mentem; et venditionis
sit adquisitio dominij rei venditae in venditore; et ideo neque
bona fides in venditore requiri solet; neque ad esse facile po-
ssit, quia, qui vendidit se ad pretium participandum cuius ad-
quirendi servus incapax est, scit, vel supponit liberum esse
eum qui vendit. ut consideravimus sup. n. 15, tamen
in proposita specie ex qualitate rei venditae, nempe usus-
fructus colligitur aut intelligitur et venditionis fini, et ven-
ditoris intentioni, simulque venditae patientiae consequens
ventaneusque esse, ut dominij liberi hominis venditori ad-
quirat. si bona fide vendat, ut sic suo, optimoque iure tan-
quam dominus ususfructu cadere, et transferre possit, ea
que singularis eius est ratio est, quae expressimus sup. n.
17, neque dominij venditori bona fidei ita acquiritur sine
traditione. 1. regula 1. traditionibus 20. l. de pactis, quippe
cessio, et constitutio ipsa ususfructus habet vim traditionis

non

non solum respectu emptoris in acquisitione Ususfructus, sed etiam venditoris in adquisit^o dominij; et venditori tradi intelligitur, dum venditoris nomine ususfructus emptori ceditur, argo ex leg. si homo 35 in fine ff de Vucap. leg. si quis 28; leg. si quis argentis 35 § sed siquidem 5°. C. de donation. Unde tametsi præter opinionem non est, præter rationem iuris bonæ fidem requiri in venditore, quia in alijs liberi hominis emptionibus; cum emptori soli adquiratur in eo solo bona fides exigitur non in venditore, cui nihil queritur leg. liberi 10 ff de contrah. empt. leg. liberis 1. § si quis sciens 2°; leg. qui sciens 33 ff de liber. cã; in proposito autem adquisitio dominij in venditore consequenter bonæ fidei desiderat; quonia sciens indignus est dominij habere in homine vendito; da leg. liberis 7 § si quis sciens 2° cum § sequenti, deniq; bonæ fidem; qualem in venditore esse posse Paulus agnoscit, non indifficili est invenire; si fingamus libery hominem sub specie servi expositus venditioni fuisse avara Livario, aut mangone, ita ut et Titius Ususfructus venderet, cederetq; et venditus pretij participaret, quod presumptione bonæ fidei; quam in venditore supponimus non excludit; sicut neq; in emptore in quacunq; alia emptione liberi hominis ad pretij participandus; quia quantum tenuum esse existimet, et incapacem adquirendi interponitur fides non tam de adquirendo; quam de participando pretio; id q; veluti coribentibus oculis; ut in leg. 4^a § 1°. ff de manumission. leg. penult. § illo de necessar. serv.

Subiungitur postremo in d. leg. 23 alioquin, hoc est si mala fide venditor fuerit, sine domino fore eum hominem; cuius Ususfructus venditus est

n° 23

proinde significat. neq̄ dominij venditori male fidei adqui-
ri; neq̄ emptori usus fructus; et tamen venditū que seruus ef-
fici scriptū est, erat permanere seruus propter usus fructus; id vero
ea ratione nititur; q̄. quauis usus fructus castus, et trans-
latio, ut communi iure; et ex potestate vendentis consistat
supponit necessario, et nequaquam in venditore bone fidei
precedentem acquisitionem dominij, ut docuimus n̄ l. 1; ta-
men in venditore male fidei in quo adquisitio hec contingere
non potest sustinet. castus usus fructus non tam ex potestate
vendentis ex communi iure; quam ex singulari nro. quo ob-
tinuit in p̄na liberi hominis se vendi permittentis ad p̄-
tū participandi adquire emptori bone fidei dominij, quan-
vis id venditor nunquam habuerit, ut pote in libero homine
et ideo, nec transferre potuerit; q̄. nimis consequens est cedi
recte, et adquire emptori bone fidei usum fructus, quauis
venditor ob mala fidem; neq̄ dominij adquirendi, neq̄ usus
fructus transferendi compos fuerit; nec tunc insolent, inaudi-
tū ve est, q̄. dicit seruus effici propter usum fructus; et per-
manere sine domino; q̄. quauis seruus, quatenus relatio-
nem habet ad eum cui seruit, et origine seruitutis non vide-
ret. sine domino d. leg. 4. § 1. ff. de statu homi. d. leg. 4. ff. de
iustitia, et iure; tamen quatenus seruitus est qualitas, siue
ius et priuatio libertatis; etia seruus qui iure seruitutis bene-
ficiat. quauis sine domino; sicut dediticius, qui in statu dedi-
ticius est, quauis se non dederit § vlt. vbi Theophilus
inst. de libertinis; ideoq̄ et ab initio; (quauis renitatur
nostratus post Fabry in iurisp. ff. l. 3. p̄. 30.) seruus qui iure
cum efficit sine domino, ut in d. leg. 23, et in lo qui seruus p̄na
fit; leg. sunt quidam l. 1 ff. de poenis; leg. 3. ff. de his que pro non
script. et multo magis qui quis seruus iam est, potest, et post

facto

facto manere servus sine domino, Veluti iure antiquo ma-
numissus; a proprietario sine fructuario; Leg. l. c. communia
de manumissio. Vlpian in fragmentis ff. l. § servus l. 9, et omni
iure isque dominus pro derelicto habuit; Leg. que admodum
38 § l. ff. de noxalib; Leg. q. servus 35 ff. de stip. serv. docent
post Bart. in Rubrica de servitutibus n. l. Cuiatius lib. 50 Pau-
li ad edictum ind. Leg. 23 Ulligerus ad Donellum lib. 2. cap. 9.
litt. H. Tolorcano de iure indianum lib. 2. cap. 7 n. 3

R 24

Tandem neq; obstat consideratio prope-
ria sup. n. l. b. ex leg. liberis 7 § si duo ff. de liber. caa cum da
Leg. ult. ff. de lib. q. quavis huic, et precedentibus ob-
iectionibus declinandis non defuerint in Academia; qui
existimaverint, si male fidei venditor sit dominus etiam
emptori ususfructus accedere; argo ex d. Leg. ult. Leg. si pari-
ter § in fine ff. de liber. caa; et verba sine domino in d. Leg.
23 exaudienda esse; id est sine proprietario; tamen, aut ve-
ritas, aut similitudo veri est emptorem de quo in d. Leg. 23, cum
sit emptor non dominus pleni, et in solidum; sed partis domini
qualis tenet. Ususfructus ex notatis sup. n. l. 2 non recte compa-
rari duobus emptoribus liberi hominis in solidum de qq. in d.
Leg. ult. § notata sup. n. 1; et quavis inspecto venditore quo
ad dominum et emptorem; quo ad ususfructum rectius comparat
duobus emptoribus pro parte de quibus in d. Leg. liberis 7. §
si duo; et ideo videret bonae fidei emptoris proficere debere
venditori male fidei, ut proprietas eius fieret; argo ex d.
§ si duo; dispar tamen utriusque questionis ratio est, tum in
eo qd. venditor non perinde, atq; emptor male fidei pro-
prium rescindit, et ideo indignior est, ut adquirat, ut con-
siderat Valduinus in iurispr. Muciana pag. 227 in d.
Leg. 23, tum; et in eo qd. in d. § si duo, nisi emptori male

fidei

181
fidei pars adquirat. non potest emptio, aut servitus in
solido consistere; qd. tamen individuitas utriusq. postulat
ut explicuimus n. 7; et 8; at in d. leg. 23; cum emptio fuerit
soli ususfructus; et qd. solus sufficiat; ut in solido servus ma-
neat, non est ratio individuitatis; vel emptio nisi, vel servi-
tutis, quae suadeat venditori male fidei dominium adquiri; qd.
etiam sine eo emptio, et servitus in solido consistant respectu
ususfructus;

n. 25

ex potuimus latius disputat d. l. 23; ut non to-
tum ingenuo, et facili; (qualem in ea re lator, desiderat Val-
Quinus ubi supra) sed etiam refractario, et moroso faceremus
pro captivitate; Superest tamen adhuc dignissimus interpretis
Locus in § 1. eisdem legis 23 ubi sic scriptum est; In summa
sciendum est, quae de venditis servis, quae denegat ad libertatem
proclamationis dicta sunt, etiam de donatis, et in dotem datos
referri posse; item ad eos qui pignori se dari passi sunt, item
titit itaq. Paulus liberis homines non tantum venditione
quae patitur fieri servus, sed etiam donat. et dat. in dotem
aut pignus, id autem vel absurdum, vel obscurum est; quia parti-
cipatio pretij; quae praecipua, aut praecipua saltem, cum alijs
causa est inducendae servitutis in libero homine vendito
d. leg. liberis 7. in p. et § 1. leg. cum pacto 40 ff. de li-
ber. ca. leg. 1. ff. et C. qq. ad libert. proclam. considera-
ri non potest in donat. dat. in dotem; et pignore, quae ex
sua natura gratuita conventiones sunt; et ex parte pretij;
Unde, et tanquam contrariae exemptioni liberi ho-
minis a comertio, neq. in eo admittuntur; leg. 1. C. de
patrib. qui filios d. extraxerunt; leg. qui filios 6 C. quae res
pignori cap. 2. de pignoribus; neq. etiam, si eo patiente
donatio eiusdem; vel in dotem datio fiat libertati praeiu-

Dicit

praeiudicat; leg. ult. c. de ingenuis manum. leg. si ministe
 xij lb. c. de liber. caa; in qua mentis necientis, et minoris
 20 annis non eo pertinet; aut proponitur; q. scienti maiorq
 dote in dotem serva fieret; q. falsu deficiente participat
 pretij; sed q. fuisse in scienti, et minorq ex facto in pre
 cibus, seu consultat. principi oblati proponebat; sicut fuit
 in scientem etiq ex facto proponit. in leg. scientis 6. c. de
 ingenuis manum. notat post Taleulum lib. 48. Basilicon t.
 1. in d. leg. scientis 6. et t. 20 in d. leg. si ministerium
 lb. Curatius invocitat. ad t. 3. C. q. ad libert. proclamare
 non licet.

n. 26.

Manus huic nodo dare Curatius cogit ubi proxime, et in
 prioribus notis ad institutiones sub t. de iure personarum; et lib.
 50 Pauli ad edictum in d. leg. si in sum fructus 38. § 1. et cum solvere
 non possit; sciendit affirmans Legendum esse in d. § 1. negat
 adiecta; ita ut sententia lectio q. sit; In summa sciendum
est quod de venditis terrenis; q. non denegat ad libertatem pro
clamatio dicta sunt; id est de his qui pretij non participa
runt pertinere etiq ad donatos, datos ve in dote; aut pignus
q. perinde ob deficientem participat pretij non denega
tur ad libertatem proclamatio; sed conuincit emendatio
 hac autoritate librorum iuris basilicon in q. lib. 48. t. 3
 in d. leg. 23 § 1. eadem sententia, vel lectio; quae in vulgatis
 florentinis q. libris exprimit ita; Quae dicta sunt de
Venditis terrenis; qui non possunt proclamare ad liberta
tem; quare pro explicat. di § 1. interim dum meliores
aliquae occurrunt; observandum est vocem in summa, quae
ibi extat; cum respiciat precedentia; et ex eis suo veluti
compendio doceat; deducat q. ut in leg. in summa 65 ff de
condit. indeb. leg. 3. § ex genere 21 ff de adq. pat.

acq. poss. leg. competit l. 6 § in summa ff. q. vi, aut clam; nihil
q. extat ad res pertinentes ex lib. 50 Pauli ad edictum cui inscripta
est d. lex 23 quo referri possit. N. d. § l. respicere, et referri ne-
cessario debere ad principium eiusdem l. 23; deinde sciendum
est easdem causas; et preceptum participat. pretij, que in
vendit. liberi hominis desiderat, ut servus fiat, requiri etiam
in seruo, cui iam est tempore, quo vendere patiebatur libertas
fideicommissaria debita erat; ne proclamare ad libertatem
possit; ut idem Paulus docet, in leg. Licinius 4. q. q. ad libert.
iuncta leg. quidam l. 0 § ult. ff. de fideicom. libert. leg. l. c.
q. q. ad libert.; Plane in textus dicti § l. 23; cum non sit de
vendito libero homine, qui vendit. servus fit; sed de venditis
servis q. q. post venditionem denegat. ad libertatem proclama-
tio; refertur proprie magis ad verbum; cui fideicommissaria
libertas debita erat; q. q. suppositis iam exist. Accursius in d.
§ l. vbo. passim dici probabiliter potest venditioni servus cui
fideicommissaria libertas debebat. exequari a Paulo, quoad
effectum denegandi ad libertatem proclamationis donationis
eiusdem hominis; dationis ve indote, aut pignus, nempe in
eo, ut quemadmodum venditio interveniente participat. pre-
tij adimit libertatis proclamationem; relinquunt q. servus, vel
propter usufructus solum emptoris, vel etiam propter dominium
venditori bone fidei accipiendum, quantum ipse venditor
pretij non dedit; ut in pro. dicta l. 23; ita similiter do-
natio, datio q. indote, vel pignus eripiat libertatis procla-
mationem, si pretij participatio intervenierit; siue ea interve-
nerit in ipsa donat. datione ve indotam, aut pignus; qd.
ex facto adire posse accidere Accursius supponit; ut pecu-
nia accipiat ille ipse cui iam libertas fideicommissaria
debet, quo magis se donari, dari ve indotem pignori pa-

fiat

patiat. ; Vno eodemq[ue] tempore, et actu eiusd[em] hominis proprie-
 tas es patiente; et pretij participatio vni vendita, et v[er]sus
 fructus alij donatus, datus ve in dato, aut pignori sit; sufficit
 enim participatio pretij in vendita; quamvis alioquin ea
 ob mala fidei emptoris proclamatur libertatis adimere non po-
 tuerit; leg. quida[m] l. 1 § vlt[imo] ff de fideicom. libert., ut vel ex dona-
 tione usufructus; aut dat[ur] in dotem, aut pignus d[omi]net[ur] procla-
 matis, sicut in d[omi]na; leg. 23 in p[ri]mo sufficit participatio pretij
 dato ab emptore usufructus; ut etia[m] proprietate respectu seruis
 fiat venditori bonae fidei ex patiencia hominis venditi, quan-
 vis cum ea ipsa nulla pretij; ut pote a venditore non dati par-
 ticipatio concurrat

n° 27

Sed ut in explicandis nobilitatibus regulis ve
 de exempt[is] liberi hominis a comertio exceptionibus, siue tam
 peramentis iam progrediamur, requirit[ur]; quod pignorat[i]o
 neq[ue] liberi hominis; quae regulariter multa est; d[omi]na leg. qui fi-
 lios b[ona] l. que res pignori, leg. 1a. c. de patrib[us] q[ui] filios dist[ra]x.
 cap[itu]l[um] 2 de pignorib[us]; nobilitas alia exceptio in libero homine
 ab hostib[us] capto, et redempto, qui quamvis libertate, recupe-
 ret, retineatq[ue], tenet[ur] tamen redemptori adhuc liber iure pig-
 noris, donec pretij redemptionis soluat; leg. senatus 43 § vlt[imo]
 ff de legat. 1°, leg. qui t[er]t[er]o § 1 ff qui t[er]t[er]o fac. poss. leg. 2^a. c. de
 postliminis reuertis; habet autem ea exceptio non facile
 expositione; q[ui]a stat liberu[m] hominem ademptu[m] adeo proprie-
 non fieri seruus redimentu[m]; sicut exprimit[ur] in d[omi]na leg. qui t[er]t[er]o
 20 § 1, ut potius liber, et ingenuus permaneat etiam durante
 vinculo pignoris, quemadmodu[m] varijs argutis ostendunt
 cuiusd[em] in vecitationib[us] ad t[er]t[er]o de postlimin. reuertis
 circa fine Gasparius in leg. 2^a e[us]d[em] t[er]t[er]o Faber iniuri sp[irit]u
 3° p[ri]mo 4° illat[ur] 3, et t[er]t[er]o l. l. p[ri]mo § illat[ur] l. cum leg[is] I qui

fordegueruf

58
Siquiforde querat ad Fabry lib. 2. tractatu 22 q. 2. et lib. 3. tra-
ctatu 21 q. 7. cum legibus Benedictus Pinelus lib. 1. selectarum
cap. 5. n. 66. proinde referendy videt, ut in lo qui liber per-
manet ius pignoris redemptori sit; Verum rem explicandę pre-
monendy est, ius pignoris q. in redempto redemptor obtinet
non esse pignoris civilis; q. redemptus liber permanet d. a
Leg. 2. C. de postliminio reuersis; Leg. 3. § si quis ex 3. ff. de
homine libero exhib.; ideo q. et tanquam ingenuus capax con-
nubij iura Romano; Leg. 2. § si quis 43. C. de postliminio
reuersis; Leg. si quis ingenuus 21 ff. de captiuis; et succeden-
di eodem iure; Leg. vii. qui liberis 14. C. de postlim. reuers.
et legati sui ipsius, d. Leg. senatus 43 § vlt. ff. de legat. 1. et
heredeq. sui habet; Leg. si pater 14 ff. de captiuis; et manum
sus non fit libertus, sed ingenuitate pristina sibi, et libe-
ris etq. durante pignore susceptis seruat; Leg. precer 3. leg.
si liberus 11; Leg. si comertio 16. C. de postliminio reuersis
d. Leg. si quis ingenuus 21 ff. de captiuis; non potest autem
pignoris civilis ius esse in homine libero; Leg. pignori 26
ff. qui et a q. Leg. 1. § vlt. ff. que res pignori cum sup. laudatis
est itaq. in redempto pignus non civile sed naturale; ac ne
hoc quidem proprie; sed velut naturale; ut vocat ad simili-
tudine pignoris civilis; et propriy, ind. Leg. 2. C. de postlim.
reuers. naturale vocat siue q. civile non est; siue, q. natu-
ralis pietas, ratioq. quo plures exercitarent. ad redimendos
captiuos, suasis oportere redemptos, quasi pignoris nexu te-
neri, ut serui sint, sed ut seruiant redemptori, inter que
multy interst; Leg. vxoris 24 § vlt. ff. de usufructu leg. Leg. Cy-
liques 4 § stitutus ff. de statuliber. donec soluerint, aut satisfe-
cerint, q. post quinquenij operas, pro implato haberi vult Jus-
tinianus in leg. vlt. C. de postlim. reuers. dicit autem Val

ut

velut pignus; quia si proprie, Vereq; pignus esset; etia; par-
 tus concepti, eotempore, quo mater pignori habebat. pig-
 nori esset; leg. Paulus 29 § 1°; leg. grege. l. 3 ff de pignori; leg.
 si uenerit l. 8. § si fundus ff de pignorat. act. leg. l. 1. C. de
 pactu pignoris; leg. l. 1. ff de Iuliano interdicto; et tamen 3° al-
 teri in partu redempta edito post redemptionem; quamuis tem-
 pora redemptionis, iam conceptus esset; q^o. tunc pro partu
 pretij separatim non est datus; leg. preces 8°. C. de postlim.
 raueri. hoc autem pignus stricte sutenet. pro solo pretio re-
 demptionis; leg. postliminiu l. 8 § si is qui ff de captiuitate nec
 videt. tanquam accatio emptus partus cum matre cuius in Vtero
 erat ex regula legis si venditor 8°. ff de euidtionib; leg. nox
 quocunq; 8° 2 § Iulianus ff de legat. 2°; [quod si ex Phamphi-
 la 37 ff de legat. 2°; q^o uxor et ipse, et mater liberi sint non po-
 test redemptio que in matre summo iure emptionis non
 tenet partu iure accationis comprehendere, unde, et di-
 uersus est in partu ancille, redempta ab hostibus leg. in bello
 l. 2 § si quis Vero cum legq iuncto § vlt. ff de captiuis expli-
 cant Cuiatius Faber Sifanius et Squifordeguerius vbi pro-
 xime =

Accedit eide; regule de exempt^o liberi hominis a co-
 merto exceptio alia insignita ex vetere iuris prudentia, cui
 placuit filios fami. quamuis liberi ciues q; sint; leg. q; ciui-
 um q^o. ff de his qui s. sui vel. sitamen noxia commiserint
 posse a patrib; noxq; dedi; ut docent Iustinianus in § vlt. in
 tit^o de noxalib; Paulus lib. 2° N° 4 h^o 3 l. § filius fam. et apud
 Iaciniu Rufinu in collat. legy mosaicary, et romanoru sub
 h^o de adulterijs Papinianus apud eundem Rufinu sub h^o de
 atroci iniuria; vbi illustrat in notis Petrus Pitau Cuiatius
 lib. l. 3. obseruat. cap^o 9°. et lib. 2° diffinit. Pap. in leg. sanctio

viz

De filio famel.
noxxq; dedito.

AL

221
41 ff de poenit. Otomanus in epitome ad tit. ff de noxalibz n. 5.
et 6. et ind. § vlt. Vbi. et Richardus, Sifanius, et alij in sta
de noxalibz, merilius in 50 decis. Iustiniani in leg. apud
21 § vlt. C. de furtis; plane ad id veterius referenda est indi
finita mentio actionis noxalis, quae datur propter noxam illius
q. in aliena potestate est, leg. si qui in aliena 32 ff de noxalibz
leg. si quis milly 21 ff de damno infecto; siue illius q. alieno iuri
subiectus est leg. § § vlt. ff q. d. falso tutore, nempe filij vel ser
ui, qui sunt in potestate, et iure patris, vel domini, leg. potes
tatis 21 § ff de verb. sig. leg. l. cum seqq. ff de his qui sui iura
alieni, et ex eodem antiquo iure recte explicantur eius vestigia
quae extant in leg. § § penult. ff de oblig. et actio. leg. 3. § si ly
4 ff de libero hom. exhib. Vbi appellatio liberi hominis im
puberis noxae dediti accipienda omnino est de filio fam., q. solus
inter liberos homines noxae dediti a patre poterat ab eo quim
liber homo etia. bona fide postelus non posset, leg. si ad libenta
te 42 ff de noxalibz; leg. confessionibz 13 § vlt. ff de interro
gatio. in iur. faciendis leg. apud 21 § vlt. C. de furtis. notat
Barossa in leg. si mora lo n. 37 ff soluto matrim. Unde, et ind.
leg. 3. § si ly 4. potius impubes, quam pupillus dicitur noxae deditus
q. pupilli nomen filio fam. proprie non ducit, leg. Pupillus
239 ff de verb. sig. idemq. ibidem vocatur liber homo; sicut
et supponi necesse erat, ut dubitandi ratio esset in q. de illius
tit. interdicto, q. non datur nisi de homine libero, qui pro certo li
berus est, leg. l. leg. 3. § l. et § plane 7 ff de lib. hom. exhib.] q.
noxae deditio est iusta causa adquirendi domini, bonitatis
in seruo, qui noxae dedit. facitq. eum deinceps seruum
et in bonis actoris leg. 3. § genera ff de adq. poss. leg. si
noxale 21 § vlt. cum leg. seq. ff de noxalibz, et in filio fam. no
xae dedito, neq. est causa adquirendi in eo dominij, neq. vin

Vinculi fiducie, aut civilis pignoris, sed solius iuste retentio-
nis, donec estimatio noxe, sive damni soluat, ad instar pig-
noris naturalis in redempto, d. leg. 2^a. § si eum. & cum § procedenti
ideo qd. et liber manet filius fam. noxe deditus, et soluta, aut
per eum acquisita damni estimat. ei qui noxe accipit cogit
ille non fiducie iudicio, sed a pretore extra ordinem manu
mittere, ut Papinianus loquitur. apud Licinium Rufinum ubi
supra, id est a iure illo retentio-
nis, non tanquam servus, sed
tanquam eo nexui ad dictum oberatus liberare, et dimittere, qd.
et non semel manumittendi vbo significat. leg. 2^a. ff de off.
proconsulis leg. 4^a. § l. ff quis ordo in bon. post. servet. leg.
1^a. § l. iuncto ff si quis a parente fuer. man. ratio autem per
mittenda per parentibus huius facultatis dederit noxe
filii fam. etiam liberi civem qd. romanus sub nexa tota fuit
in amplissimo, et antiquo illo iure patria potestatis in
filios § ius autem instit. de patria potestate, leg. ult.
C. eodem tit. leg. in ius et in fine ff de liber. et posthu. quod
tamen facultas veteris ius noxe deditio-
nis in filiis fam. merito postea ab usu recessit in usurpatum affectus, et
fabrius pudicitia in filiabus scribit l. ult. in § ult. instit.
de noxalibus

Eiusdem generis sunt, et ex antiqua et idem iu-
ris prudentia est exceptio nobilis, qua Regia Romanorum
Lex induxit, et concepta in hanc l. §, in liberos suprema
patrius autoritas esto. venundari occidera licito; si pater
filius per vendidit liber esto. Cuius legis opinione, et
priori parte ex Dionisio Alicarnaseo lib. 2° infringit
ita iustus Lipsius in legibus Regis, et decem viribus, post
eius autem caput de trina vendit relatus fuisse a decem
viris in 4^a tabula legis decem viribus sive 12. tab. scri-

scribit Dionysius d. lib. 2. et ex eiusdem recitat ad Verbum Ulpianus
in fragment. h. lo in principio ca itaq. lege permissus fuit
parentibus filios tametsi liberi homines, ciues q. hant vendere
iure potestatis; nec semel duntaxat, sed etiam ter, et quidem
Vere, et serio ex Romuli N. ad quos sunt referendi de potestate
patria in vendendis liberis scribentes; Cicero lib. 2.
De oratore et in orat. pro Selina ad finem simplicius in epi
tactu Laudati Cuiacius in recitatio. ad leg. Vlt. c. de patria
potestate; non idem autem est ex N. Deca Virorum; qui quam
uis regia illa Romuli legem de potestate ter vendendi
ut pote veteris, et per trecentos annos observata, tollere
aperta ausi non sunt teste Dionysio d. lib. 2. id q. trine
etiam venditionis meminere postquam neq. aliter libe
rari filii a patria potestate scripti in 12. tabulis reli
querunt; noluerunt tamen Veras venditiones tres esse
ut praepere Cuiacius contendit ubi proxime, et in notis ad
Paulum lib. 5. N. h. lo. sed imaginarias, et fictas, per quas
filius ter venditus; et toties manumissus liberaret. potestate
patria fieret q. sui iuris, quomodo et ea lege accepta
fuisse inuit. Ulpian. d. h. lo. et affirmat Rebarius ad leges
12. tab. cap. 3. Otomanus ad eandem legem lib. 3. antiquita
ty p. 3. de iure privato in principio, cap. 3. ex V. su et interpre
tatione Veterum iurisconsultorum fluxisse ritum trine venditionis,
et manumissionis in emancipationibus filiorum adque
respicit t. in leg. 3. § 1. ff. de capit. minut. § pro te rea
6. in d. q. mod. ius pa. potest. leg. Vlt. C. de emancipat.
lib. leg. Verus § Vlt. ff. de iniusto rupto, nouella 8. con
stitutio, quae dignitatibus in principio Ulpianus d. h. lo. § 1. et
leg. et h. 23 § 3. Caius lib. 1. instit. h. 6. § 4. Boetius in topica
Ciceronis; et illustrat praeter nuper laudatos ex Nouioribus

et congeat ab Illegaro ad Donellu lib. 2. cap. 26. In t. D.
 Ant. Augustinus ad Leges 12. tab. pag. 158 Carolus Sigonius
 lib. 1. de antiquo iure civium Romanorum cap. 10. et lib. 1.
 de iudicijs cap. 11. Conanus lib. 2. comm. cap. 14 n. 4, et 5 Pe-
 trus Gregorius lib. 11. sintag. cap. 8 n. 11 et legq Cuiatius ad
 H. 3. C. de emancipat. lib. Emanuel Costa in repetit. § et
 qd si tantu 3. p. n. 45. ergo, qd diximus licuisse patribus ex
 lege Romuli filios ter serio vendere fuit quidem nre ve-
 gule de exempt. Liberi hominis a comertio exceptio
 singularis; que non nisi ex singulari, et antiquo iure
 potestatis paternę defendi potest; ut circa noxę de-
 ditionę notauimus n. precedenti. in fine, et ad rem
 post alios Carranza de partu cap. q. n. 13, et legq Pwood
 aute, adicimus ex mente legis decem viralis; et inter-
 pretat. atq; vsu veteris iuris prudentis venditiones filio-
 rum non veras, sed imaginarias, et in emancipationibus
 permiti; et cum Regula nra ducit, et firmat, tum
 ex eo qd. iuris consultorum tempore, non fuisse patribus
 ius vendendi vere filios; sicut nec pignoriandi Mater leg.
 minor 39 § pater de iustis. leg. 1. C. de liber. caa leg.
 ult. ff. que res pignori. Iuncto Paulo lib. 5. ff. ff. ff. 1. notat
 Valerium ad Leges Regias cap. 17 ex n. 27 Solortiano de pa-
 rricidijs lib. 2. cap. 7, tunc etia ex eo qd. Constantinus seri-
 bit, in leg. ult. C. de patria potestate; Libertati a maio-
 ribus tantu impensu esse; et parentibus qd ius Vita in
 liberis, nec eisq; potestas erat permilla, Libertate eripere
 non liceret; qd. sane affirmari non potest, si decem viri, aut
 Iuris consulti veteres ff. qui maiores dicunt, ut in leg. 3. ff. de
 Donatio. inter permitterent patribus vendit filiorum vera, que
 utiq; seruos eos faceret; ut rede post Rebardy, et Otoma

+
de Veras

ergo in iure iuris

mus

n° 30

Stomany ubi proxime ~~considera~~ considerat Ant^o Fab. iniuris
prud. h^o 8 p^o 6 illat^o 2^a.

Tandem Regule n^{re} de exempt^o liberi hominis a
Comertio, et Instituti nouioris iuris; quo prohibetur patribus est
filios vendere ut Dioclecianus, Maximianus q³ (non primarius
antiquus emendantes; ut non incomperte tenet Carranza de
partu d^o cap. 4° n° 18., sed confirmantes inducty iam tempore
iuris Consultory, ut stat ex d^a leg. minor 39 § pater cum ad
ductis n^o precedentia ad finem) statuunt iⁿ leg. 1^a C. de patr. q³ fili
os d^o leg. 12 C. de obligat. et alt. leg. si filius 37. C. de liberali
C^o extat nouiori iure exceptio nota, et notata Vulgo in leg. 2^a
C. de patr. q³ fil. d^o leg. 8. et 9 h^o 17 p^a 4; Vbi singularis casus
proponit^r extrema scilicet agetatis; qua urgente licet patri
qui nec sibi, nec filio alendo alit^r. Sufficit vendere filium et ma-
xime sanguinolentus ut vocat^r in d^a leg. 2^a et in Rubrica C. de
infantib⁹ expositis, et in leg. unica C. Theodosiano, de his qui
sanguinolentus, id est recens natus, et sanguineris masculis
siue adhuc a matre iubente, ut Luuenalis loquit^r satira 7
neq³ tamen filius, eo casu venditus fit propria seruus, sed
retinet^r ab emptore, et seruire ei cogitur, donec pretius, aut
aequualer^r seruus emptori det^r d^a leg. 2^a C. de patr. q³ filios
d^o d^a leg. 9^a h^o 17 p^a 4. leg. unica C. Theodosiano, de his
qui sanguinolentus, illustrant preter congestos ab Illigero
ad Donelly lib. 2° cap. 25 litt^a h^o Curiatus ad h^o 17 C. de pa-
trib⁹ qui filios Mercurialis lib. 6 Variarum lectionum cap
21. post Multo Bonadilla lib. 3° Politice cap. 3° n° 11 Ca-
rranza d^o cap. 4° 149 et seqq Solozano de parricidij⁹
lib. 2° cap. 7 ad finem; Quib⁹ fuitis finiat^r et no³
ter Labor ad Gloria omnipotentis Dei Patri et filij
et Spiritus sancti; nec non beatissime Virginis. et

Finis Coronat opus

Ad titulum D. de re iudicata et effectu sen-
tentiarum et de interrogationibus curq 29

Declamationū in scolis materias quā simillimas veritati
forentium iudiciorum obtabat Marcus fabius, nā magos
et peritiam, et responsa, et seniores tradidit, Nouer-
cas aliqz magis adhuc fabulosa frustra inter expo-
sitiones, et interdita quaremus. ait ille lib. 2. iustonū or-
toriarum cap. 10. eius nure uoti compotēte Academicam
iuuentutem facit presens tractatio cuius subtilitati adeo
coniuncta utilitas, ut uel illa quā maxime foro prepara-
ret, et iudiciorum exercitationi simulqz iuris parti no-
bili qua in rerū iudicialium auctoritate consistit. l. nā
Imperator 39. ff. de legibus. l. 2. §. post originem 17. ff.
de orig. iur jam uō ut sigillatim primarias tres tituli
nostri partes quas Rubrica inscriptio complectit. et qua
ad eadem pertinent. J. C. testimonia exponamus inopi-
emus a Modestino in. l. 1. hoc tit. et ueritatē breuiter qua
superiori quadrienio uiripimus adiciemus plerqz nunc ue-
luti ipsi legia quibus noua hae messis ditescat. ad priorem
partem rubrica de re iudicata, et Modestinum in. l. 1.
hoc tit.

Ad priorem partem rubricę de re iudicata

et modestinum in l. 1. hoc tit.

Res iudicata dicit, ait Modestinus qua fidem controuer-
tiarum pronuntiatione iudicij accipit quod uel condemnatione
uel

Ad tit. D. de re iudicata, et de effectu sententiarum, et de interrogationibus curq 29

vel condemnatione, vel resolutione contingit, definitioni ex-
plicanda promouendum breuit. est rei iudicata nomen in
presenti pro lite qua iudicat. et finem sententia recipit
usurpari quod, et nouum non est, nam uim sit latissima
rei appellatio. l. rei. §. l. rei 27. ff. de V.S. l. 1^a in fine ff.
de rebus creditis significat non semel litam causam, esse
controversiam. l. Papi. §. §. si quis post rem. ff. de inoff.
testo. l. 3. §. in hac ff. commodati. l. si sine 22. §. Marcellus
et in rubrica ipsa ff. ratam rem haberi. l. mella 14. §.
ultimo ff. de aliment. et Liba. leg. cum similibus iuris, et
aliorum Auctorum locis congestis post Jaxonem in presenti
nu. 1° a Brunio lib. 5. de formulis pag. mihi 425. et post
alios de uerbis iuris Otomanus uerbo rei dictio, et lib. 5.
antiquitatum cap. 12. Donellus lib. 26. Comen. cap. 8. ubi J. Ligerus
libra De Cuiatius ad tit. ff. de in integrum restitutione in prin.
et ex nostratibus Pichardo in manducationibus 2^a parte in prela-
diu §. 2° nu. 3. Valentia lib. 2° illustrium tractatu 2° cap. 1° quos
non transcribo, eorum sensu hic comperendinata dicit. uerbis iu-
risconsultis res seu iudicium in 3^m diem constitutum, Auctore
Jesto de V.S. uerbo rei comperendinata Antonis Pediano in 3^m
Ciceronis in Verrorem, et res proferri pro eo quod est litem pro-
rogari, et differri. l. 3^a §. Julianus ff. de liberis exhibendis Luc-
canus in pelegiruo ad proxiem ibi si quando iudice suo turbida
prolaty lacuerunt iurgia rebus. Illustrant ex aliis Cuiatius
lib. 7. observationu cap. 16. Pitius lib. 2° observationu cap. ult^o.

2°
Unde ut iam aparet rem iudicata
quo sensu a Modestino hic definit. hoc est litem iudicando
occisam diuersam esse a sententia per qua decidit, sicut
matam ab instrumento, et defectu effectum a causa, ut Cla-
uius docent nouiores, et post Bar. late Panormi. in rubrica
de senta, et re iudicata nu. 1° et seqq. quo modo, et rei iudicata

Distinguitur

distinguit a pronuntiatione iudicij sine senta in presenti, et in
vidua de senta, et re iudicata, et in titulis. c. de sententiis
et interlocutionibus, et c. de re iudicata. Deinde hoc etiam
sensu apparet non posse proprie dici rem iudicatam, qdo. Quando locus est
appellatum est, aut appellari potest, sed solum qdo. hie sic appellationi, non enim
iudicata est, ut non unius controversia, aut iudicij sed proprie re iudicata, sed
controversiarum, ut modestinus loquitur. omnium vellet solum quando hie iudi-
finem accipiat. l. penulti. c. de executione rei iudicatae. Trouerig, aut iudicij ad
l. cum prolati 32. ff. litt. cap. l. s. ultimo de exceptionibus Trouerig, aut iudicij ad
lib. 6. quod quia non auenit nisi postquam appellari iam finem accipiat.
non potest, tunc transire senta dicit. in in rem iudicata
cap. cum int. 13. cap. quod consultationem 19. de senta, et
re iudicata, cap. cum dilectus 32. in fine de electione, Clemen-
tina si appellationem 6. de appellationibus iuncta. l. si fun-
dus 16. s. si plures de pignoriibus docent post gloss. in cap.
non solum 7. verbo innovata de appellationibus lib. 6. et
prat. laudatos a Pichardo, et Valentia ubi proxime Decius
in. l. re iudicata 207. de reg. iur. cum pluribus Jlligeny
ad Donellum lib. 27. cap. 2. lib. 9. Dugirull. de appellag.
cap. 3. s. 2. nu. 213. et gloss. 2. nu. 249. nu. 33., et iuxta
hanc significationem in rescriptis principum, et statutis
municipalibus nisi male, aut mens repugnet accipiendū
ut nomen rei iudicata de ea a qua appellari iam non
potest, ut ego didici ex. l. eleganter 23. s. l. in fine ff. de cond.
indeb. late Romanus consil. 534. Jason in presenti nu.
6. Dicitur in collectanea decisionum 732. Saballos comu-
nium contra comunes q. 530. nu. 59. Augustinus Bar-
boss. in collectaneis ad Tribunicam de senta, et re iudicata
nu. 14., et post talem rem iudicatam a qua appellari non
potest transactio nulla est dicta. l. eleganter 23. s. l. in pr.
l. si causa 32. c. de transactionibus qd nec hie dubia est de
qua

Post rem iudicatam a
qua appellari non potest
transactio nulla est.

qua transigat. ut notat Armenopolus in Promptuario lib. 1.
titt. 10. §. 5. iuncta. l. 1. de transactio. l. post rem 56. ff. titt.

3
Obicitur. l. si causae
32. c. de transactio.

Neq3 contra nuper proposita de nullitate transactionis postremo iudicata, obstat Cesarum constitutio in dicta. l. si causa 32. c. de transactionibus cuius pars exat in. l. 4. c. Gregoriano de pactis, et integra sententia in Synopti Basilicon lib. 11. titt. 2. cap. 40. et in vers. proinde dicta. l. si causa 32. a contrario sensu significat. perimmi iudicati actionem per Aquilianam stipulationem, et acceptillationem de quibus in §. item p. cum sequenti inq. quibus mod. coll. obliq. et consequent. posse ita transigi post rem iudicatam iuxta formam. l. 26. §. 4. et 5. ff. de transactionibus. naq3 omnia in-

Ommitit interpretatio
Donelli, cui repugnat
l. si ex pluribus 16 § ulto
de acceptillationi 69.

Vera solutio

interpretatione Donelli in dicta. l. si causa 32. nu. 6. cui repugnat ignotus vulgo ad rem tex. in. l. si ex pluribus 16. §. ulto de acceptilla. Preterea ut cum Accursio in dicta. l. 32. verbo peremisti a cui subscribunt comunit. clausi teste iurone ibidem nu. 11. non posse colligi ex vers. proinde dicta. l. 32. valere transactionem per acceptillationem post rem iudicatam, sed illud solum perimmi actione iudicati per Aquilianam stipulationem et acceptillationem posse, qd. et verum est dicta. l. si ex pluribus 16. §. ulto iuncta. l. 4. §. si ex conventionem ff. titt. l. minor 40. c. de minoribus. l. 2. c. de executione rei iudicata nempe si fuerit donandi animo ut monet Paulus lib. 1. Sententiarum titt. 1. §. ultimo quem animam in acceptillatione, et pacto simplici de non petendo sine diuinatione praesumimus, qd. plerumq3 sunt gratuite liberationes, et liberales remissiones indubitati iuris. l. 1. de transactio. l. si accepto 19. §. 1. ff. de acceptilla, non autem in transactione, qd. non fit nisi dato aliquo retento, vel promisso ob libentem dubiam. l. transactio 38. c. de transactionibus l. si ius 3. c. de repudianda hered.

4

Sed ut pergamus, quamuis ut diximus
rei

rei iudicata nomen apud Modestinum usurpat pro lite ipsa
 qua iudicat. interdum eo nomine significat. Sententia
 iudicij, seu pronuntiatio per quam l*it* iudicat. ut in l. 2.
 c. sententiam rei iudicari non posse. l. 3. et 4. c. de executione rei
 iudicatae iuncta. l. a d*ic*to Pio 19. ff. t*it*. cogit. Sensus uerum est
 post rem iudicatam, et sententiam esse eadem, ut post Accursium
 acrius contendit Priga in presenti nu. 5. Veroriam in
 Rubrica extra de appellatio. ex nu. 10., et similiter uerum
 est. eo sensu quod post ordinarios comunit. in presenti teste
 Jureno nu. 8. affirmat Cuius in l. qui testis 20. ff. qui
 teste facere possunt, et congesti ad Jllig. ad Donell. lib. 27.
 cap. 2. lit. g. nepe rem iudicatam dici eo etia tempore
 quo appellari a sententia potest. l. litigatoribus 14. c. de appella,
 et post talem rem iudicatam a qua appellat. transigi posse
 utpote lite nondum finita iuxta tex. in exponendis in
 dicta. l. eleganter 23. §. 1. ad finem. l. et post rem 7. ubi Cuius.
 l. post rem 11. de transactio. quibus iungendi sunt Padilla
 Gilgenius, Donell. et alii in dicta. l. si causa 32. c. de transac.
 Romanus Consilio 404. nu. 6. et 7. Gregorius Lopez. in l. 22.
 gloss. 10. t*it*. 1. part. 7. Duannus ad t*it*. ff. de transac. cap. 2.
 Gutierrez de iuram. 3. par. cap. 4. Acebedo in l. 4. nu. 20
 t*it*. 21. lib. 4. compilla. Petrus Sardus Dec. 189. ~~ex~~ 13. Jaber
 in suo Codice ad t*it*. de transactionibus diffinitione 4. et 5.
 Mainardus de transactio. lib. 6. q. 8.

Jam uero ex illa apud Modesti-
 num rei iudicata pro lite qua decidit. assumptione necessario, et
 utiliter inferit. rem iudicatam esse non posse nisi l*it* illa ipsa
 qua contestata est iudicat. eiqz sententia respondeat, idqz est quod
 uulgo dicit. Sententiam debere esse conformem libello,
 id est si sane sobrieqz intelligas iudicium pronuntiare debere
 de eo solo quod in iudicium deductum est, libello actoris
 petentis

petentibus, et rei negantibus, litibusque contestantibus. l. vlt. c. de fideicom.
 lib. l. ut fundus 19. comuni diuidendo cap. qualiter, et quando
 24. §. de corrigendos in fine de recusatio. cap. licet 31. vers. de-
 cendam in fine de simonia Clementina saepe §. uerum q. de v. s.
 lib. 16. tit. 21 part. 3. ubi expressè dicitur rem recte ad rem esse
 quod si de proprietate litem fuerit non ualebit sententia lata de
 post. l. 10. uers. contentiendose ubi Azobedo nu. ~~115~~ 119.
 tit. 17. lib. 4. compilationis ubi hae eadem iuris regula nouis-
 simo regio iure firmat. eamque late illustrant post antiquiores in
 ceteris locis interque alios Jasonem in. l. vlt. 22. ex nu. 23. ff.
 de rebus cred. Felino in dicto cap. licet 31. ex nu. 19. de simo-
 nia Socinum regula 357. et prat. congestos ab Jlligero ad
 Donellum lib. 26. cap. 4. lit. a. et ex nostratibus Valentia
 lib. 2. Jllustrum tractatu 2. cap. 4. nu. 1. Pichardo in §. in
 itaqz dixerit 14. ex nu. 59. Jns. de utio. nouissime Jannet
 Baptista larca de iis. granatensi 42. nu. 38. plures apud Bar-
 bossa in collectaneis ad dictu cap. licet 31. nu. 3. et 4. Tuscus
 practicanu 6. thomo lib. 5. conclusione 135. Castillo lib. 5. con-
 trouersiarum 2. parte cap. 104. nu. 32. Tritius Collectanea
 de iis. 343.

Ex qua illatione nostra iurisqz regula
 de congruentia sententia cum libello, ut omittamus interim dis-
 putationem de condemnatione in estimatione rei petita, uel in id
 quod interest de qua pro explanatione dicitur l. vlt. c. de fideicom.
 liberta. Docte ut solet noster Valentia dicto cap. 4. per totu fateri
 de errorib. decade 64. errore, et 7. et decade 98. errore 3. Meritum
 in 50. de iis. in dicta. l. vltima pagina miki 351. donotandum
 si ex una causa res in primis est, si ex una causa res petat, et ex alia causa eandem
 petat, et ex alia eandem rem ad actorem pertinere probatur, non posse iudicium ex causa
 rem ad actorem pertinere. si deducta quamuis probata reum condemnare, et post. Bar.
 re probat non posse in. l. 1. nu. 12. de edendo Panormi. et alios in cap. examinata
 iudicium ex causa si deducta quamuis probata reum condemnare

15. de iudiciis, et præter congestos a Barbos. ibi in collatione nu.
 6. dicit Menochius de arbitrariis lib. 1. q. 31. Grego. Lopez in
 l. 16. gloss. 1. tit. 22. par. 3. Acobedo. ex l. 10. ex nu. 121
 tit. 17. lib. 4. cõpilla. cuiusq; sententia nobile, et explicatu dignis-
 simũ argum extat in l. Baebius 30. de pactis dotalibus, cuius l. Baebius. 30.
 electa, et elegans species hæc est. Maritus dotem auferat pacto in pactis dotalibus.
 interposito, et in stipulationem deducto, ne dos constante matrimo-
 nio peteret, ubi post mortem socii uxor in matrimonio sine
 liberis decederet dimidia dotis apud maritum maneret, di-
 midia fratri uxoris restitueret. quod pactum quoniam frequenter
 int. dotalia est uulgare appellat. in dicta l. Baebius 30. iuncta
 l. 4. c. de pigno. actio. l. si quando 109. de leg. 1. postea uxori
 socii idemq; pater moriens filio herede relicto dotem prælega-
 uerat, eaq; post diuortium decesserat relicta filia, et fratre pro
 parte hereditibus; maritus filia sua nomine a fratre herede uxoris,
 et socii, totam dotem petebat ex causa, et coniectura pacti superio-
 ris, quasi scilicet cum conuenisset mortua uxore sine liberis, di-
 midiam dotis apud maritum manere, multo magis e contrario
 placuisset totam dotem manere filia superstite ex l. int. 26 q. cõ
 int. de pactis dotalibus, ex diuerso frater tanquam heres uxoris
 utebatur. exceptione eiusdem pacti quo cum uicium esset mortua
 in matrimonio uxore, dotis dimidiam apud maritum manere
 uidebat. tunc e contrario conuenit mortua extra matrimonium
 post diuortium uxore dotem totam ad eam cuiusq; heredem p-
 tinere. sed cõ a fratre dos non peteret, tanquam ab herede uxoris
 qã neq; ipsa dotem promisserat, neq; patri promissori heres
 existerat, non tam proprie utebat. exceptione superioris pacti ex
 persona sororis defuncta, et tanquam eius heres, et tamen utebat.
 recte ea exceptione, maritumq; excluderet tanquam heres socii
 qui dotem promisserat. In hac itaq; specie quatenus ut suppo-
 suimus ex facto constare marito tanquam per filiam pro parte
 heredi

heredi uxoris, cui tota dos a socio prelegata fuerat deberi iure
hereditario dimidiam dotis ex causa prelegati, quæ tamen ea causa
in iudicium deducta non erat, neque ex ea ~~et~~ dos petebatur, sed
ex causa promissionis, seu pacti dotalis, cui obstat exceptio eius-
dem pacti rectissime Trifoninus scripsit glauine prætori fratri
a petitione mariti absoluit, nulla ex ea sententia facta derogatione
petitioni dimidia dotis ex causa prelegati, quod fiduciõmissum uocat:
in fine dicta. l. Baebius 30. ut in. l. fiduciõmissa 11. §. si re
12. l. et fiduciõmissa 37. de leg. 3. ita de obscura specie dicta
l. Baebius 30. post Accur. et Fulgobium ibi sentit Cuiatius lib.
4. obserua. cap. 23. et lib. 13. cap. 25. quæuis alit. post Grecanicos.
iuris interpretes lib. 28. Basilicon sub tit. de pactis dotalibus Sazius
lib. 2. respon. singularium cap. 2. Anto. Consius lib. 1. Disputationum
cap. 15. Barbos. in. l. si cum dorem 23. nu. 38. et seqq. ff. soluto
matrimonio ubi post alios nu. 44. apertè ad rem nostram notat
iudicium quæ ex causa non deducta etiam si probata condemnare non
potest debere tamen ius ex ea causa competens utori ^{uare} ~~restituere~~
in sententia iuxta exemplum dicta. l. Baebius 30. in fine ubi Fulg.
cap. examinata 19. in fine de iudiciis, idque in praxi notandum,
et receptissimam post Accur. in. l. item labeo 22. §. sed si pure
fam. heredis, ait Grego. Lopez in. l. 16. gloss. 1. tit. 22. par. 3.
garcia de nobilitate gloss. 3. nu. 1. et 12. et gloss. 36. et 42.
Pinell. in. l. 2. 3. par. cap. 3. nu. 32. c. de reuindenda
Petrus Jurdus de iis. 163. nu. 17. Gratia. diup. forentium
cap. 348. nu. 9. et seqq.

7
Plane quod diximus non posse iu-
dicium ex causa non deducta quæuis probata condemnare,
firmari dicè uulgo solet, ex. l. 1. in fine principii ff. si mercor
falsum modum dixerit. l. deponi 38. de peculis. l. ult. quod
ca. eo cap. examinata 19. de iudiciis, et præ ceteris ex difficili
l. habebat 13. de iusti. actio. quæ post classicos, et fabrum ibi

in

5
100

in Rationali expendunt, et explicant Valscus de iure Em-
phiteutico q. 6. nu. 11. Menochius de arbi. lib. 1. q. 3. l.
Pinell. ubi proxime nu. 28. Padilla in l. errore §. nu. 5. c.
de iurij, et facti igno. duarc. ad litt. de instituto. cap. 4. Patij
Centuria 4. q. 54. firmat. tamen proprie, et fortiter magis
prob. dictam. l. Babij 30. singulari ratione iurij. 1° quia In actionibus persona-
libus edendis set restan-
in actionibus personalibus, edendis, et contestandis debuit pe-
dij debuit peccor iure
tior iure antiquo causa petendi exprimere solemni forma-
aniquo causa petendi
ta ut ex. l. si quis 13. de obli. et actio. l. et an eadem 14. §. exprimere solemni
actionis de excep. rei iudicata. notat Brissonius lib. 5. de
formulas. nunc etia
formulis pag. 418 debet etia nunc eandem exprimere in
eadem exprimendit
libello, ut in pluribus docet Jligerius ad Donell. lib. 23. 23. cap. 4. lit. C.
ita illis oris ad Donel.
cap. 4. lit. C. noster Valboa in cap. dilecti. §. nu. 23. de iudi-
23. cap. 4. lit. C.
potest etiam causa exprimere in actio. in rom. l. si mater
14. §. si quis autem de excep. rei iudicata. l. 1. §. per hanc 2°
De rei iudicatione, proinde non potest iudex ex causa non
deducta quarum probata pronuntiare, quia neque potuit olim
extra formulam actionis sine iudicio in quo causa postea pro-
bata non continet. l. penul. de confessi ex qua ita Jligerius ad
Donell. lib. 17. cap. 21. litera. C. et lib. 24. cap. 1. litera. C. Pi-
chardus in §. actionum q. 1. ex nu. 13. Jns. de actio. ad rem
Barboss. in l. non potest 23. nu. 2. et 3. ff. de iudiciis; neque
hodie ultra deductum per libellum dicta. l. ut fundus 18. co. l. ut fundus 18.
muni dividendo Clementina saepe §. uerum quia de V. S. D. imuni diuid.
2^a ratio est quia in causa postea probata neque pra-
cessit litij contestatio sine qua iudicium, et sexta nullo
Secunda Ratio.
sunt. l. prolatam 4. c. de sententiis, et interlocutionibus. cap. unico
de litij contestatione, neque probatio ipsa ualuit ultra articulos,
neque articuli ultra deducta tanquam impermissa. l. si duo 17
§. idem Julianus in fine ff. de iurciurando cuius ergo ita docet
prater Pinellum Menochium, et Valscum ubi proxime

Magardus

Mascardus de proba. conclusionem 132. Denique quod est peremptoria
neque non data copia deliberandi utrum cedent, an litigabit ex causa
postea probata ut in. l. 1. ff. de edendo. l. 3. s. eodem litt. neque sui
defendendi per legitimam exceptionem qua fortasse uteretur. si
a prin. intellexisset petendi causam quae postea probatur,
ut ex. l. 25. litt. 2. par. 3. Considerat Acebedo in. l. 10. n. 121.
et 123. litt. 17. lib. 2. compilationis.

6
Acta postrema, et peremptoria rone
attenta Verisimiliter nobis videtur. etiam hodie post. l. regia
10. litt. 17. lib. 4. Compilla. per qua iudicium iudicij litteras
sententij finire iuxta veritatem ex processu rebus probatam
quatenus ordinis iudicij sollemnitas deficiant non posse iudi-
cem ex causa non deducta, et probata condemnare quoniam
superest adhuc decretoria illa ratio iuris, et aequitatis ne sententia
reus ex causa que neque ei edita, neque in iudicium deducta
est indefensus daretur. ut perpendit Acebedo in dicta. l. 10. n. 123.
et circa similem ordinationem Lucitana Barbo. in. l. si cu
Colem 23. n. 44. ff. soluto matris Valasus consultatione 148.
ex. n. 8. et de iure Emphiteutico q. 6. n. 16. quatenus aliter apud
cum plures, et post plures parados. lib. 2. rerum quodlibet. cap. 10.
n. 7. quod tamen ita semper intelligi velim nisi super causa
non deducta, et postea probata fiat ante sententiam copia reo
eandem discutendi sui que defendendi: ea enim copia si fiat
posse etiam ex ea causa pronuntiarum utiliter, et receptius est
ut post ignorantium in cap. Ecclesia de causa possessionis
notant Valasus dicta q. 6. nu. 6. Acebedo dicto nu. 123. simul
similib. pronuntiarum potest quoties causa petendi generaliter
adeo expressa est in libello, ut illam etiam qua probata
postea est comprehendere ex celebri ad rem lex. in cap. Abate
3. 6. Ultimo de sententia, et re iudicata lib. 6. de quo multi
Barbo. in. l. non potest 23. nu. 41. et sequentibus ff. de iudicij

conducunt

conducunt singulares loci, et ex hoc prin. explicandi in l. 4. §. si
 contracta quem Triboniano perperam describit Faber in ratio-
 nali ff. de notatibus actio. l. boue 43. §. aliquando de edictis
 edicto iuxta l. miles 6. §. 1. hoc titt. l. si quis 25. §. 1. de excep.
 rei iudicata ubi Cuiuslibet lib. 51. ff. ff. Juliani. l. illud 7. §.
 si cuius uers. minus de tributoria actione cum traditi a jatore
 in l. Vina 22. n. 28. de rebus creditis Gomeris 3. thomo varia.
 cap. 11. nu. 9. Pinello in l. 2. 3. par. cap. 3. n. 34. c. de reind.

Illud adhuc pro explicanda regale iuris
 supra proposita numero 5. de sententia super deductis pronun-
 tianda utilit. obseruandum est id omne uideri in iudicium
 deductum ut iudicari per sententiam possit, quod uel expresse
 petitam est ab reore in l. contestanda. l. solemnus 61. l. si quis
 intentione 66. ff. de iudiciis. l. inter 93. §. si cum de u. ob.
 l. quid tamen 21. §. plena. §. de receptis, et qui arbitr. recip.
 cap. in Ecclesia 3. §. uerum de causa possessionis, uel talis
 in libello continet. quam per consequentiam rei rei petita ueluti
 fructus eius, et accessiones que obenerunt post litem contestata
 de quibus pronuntiare iudex debet etiam si nominatim non
 petant. l. 2. ff. de usuris. l. adiles 25. §. item 9. ff. de edictis
 edicto. l. ex diuerso 35. §. 1. de rei uindi. itemq; de expensis liti
 l. properandum 13. §. siue autem 6. c. de iudiciis docent post alios
 Jason in dita. l. Vina 22. nu. 30. et 31. Boerius decis. 19. n. 3.
 Guido papa decis. 40. Borchius in summa decis. 1. par. titt. 49.
 de libello. nu. 129 et seqq. Minzinge. lib. 4. obser. praes. cap. 55.
 Barbos. in dita. l. non potest 23. nu. 39 ff. de iudiciis docent.
 lib. 26. Comen. cap. 4. Diuersa autem est in re principali
 qua nec petita est neq; est accessio rei petita de illa enim
 quamuis post litem contestatam quid eueniat ex quo ad
 actorem pertinere constet pronuntiarum tamen non potest
 quoniam sententia neq; sic iudicaret litem qua de re tali

contestata

contestata non est, nec conformis unius libello in quo petita non est, idque
nova petitione, et iudicio opus est. dicta. l. non potest 23. sic expli-
canda iuxta. l. non quatenusmodum 39. de iudiciis. l. de his 46. de recip.
et qui arbitrium recuperant. l. Antequam 14. §. vlt. de aqua, et aqua
pluviae. l. si mater 11. §. si vero ff. de excep. rei iudicata dicto
cap. Abbate 3. vers. premissa, et legq. de senta, et re iudicata
lib. 6. late probat. Barbosa in dicta. l. non potest 23. Cusinus ibi, et
faber in Ratio. Donell. dicto lib. 26. cap. 4. & Richardus
in cap. sic itaque de verborum nu. 52. et 57. Jny. de actio.

10
Progrediamur cum Modestino apud
que in differe. rei iudicata sequunt. verba illa que finem
controvertiarum insinuat. his verbis tota Auctoritas rei iudi-
cata, et senta in eam transacta usque, et potestas in eo consistens
ut post rem sive litteram iudicatum finiat. lq, et litigatores
a controversia decidant. l. qualem 19. §. l. ff. de recip., et qui
arbitrium recuperant, idque est quod dicitur rebus iudicatis stan-
dum esse. l. cum prolebus 32. l. post rem 50. ff. tit. l. l. c. fit
et rem iudicatum pro veritate haberi. l. res iudicata 207. de
reg. iur. l. ingenium 29. ff. de statu hominum, et ius in re
quo iudicata ut facere. l. 1. §. vlt. c. l. 2. c. 3. ff. de agnoscen-
dis lib. 1. si servus 50. §. l. de leg. 1. subnisi. autem hec Autho-
ritas rei iudicata ratione publica utilitatis que cum privata
utilitati semper preferat. l. 2. c. de Primpillo lib. 12. qua-
vis iudicatum iniustum sit, et cum iniuria unius ex litigatoribus
proveniat tamen res iudicata cui standum est. l. servus 89.
§. cum proator ff. ad lenc. C. T. l. penult. de ius. et iure. l. si
fideiusor 29. §. in omnibus ff. mandati. l. cum putare 36. Jan.
her. l. si patronus 12. §. si quis cum esse de bonis liber. l. 3.
§. idque de rebus eorum, publice enim interest, ut sui iuris
distributio facta int. litigatores per sentam habeat effectum
quem non haberet nisi sua iudiciis iudicis, et rebus iudicatis
constaret

constaret auctoritate. l. 2. §. post originem 17. de origine iur.
 l. nullus. 14. c. de iudiciis, et ne decreta iudicium sint elu-
 soria. l. si prator 79. de iudiciis. l. 1. §. huius studii de iur.
 et iure, l. ultima ff. ne quid in loco publico, et ut littere fi-
 niant. l. vl. ff. pro suo. l. 1. §. inde quart. de operis novi
 nuntia. l. quidam 21. de rebus creditis. l. 3. §. tametsi de recup.
 et qui arbitrium. l. 4. §. vl. de aliena. iudicii. l. properandum
 13. c. de iudiciis cap. finem litteris de dolo, et contumacia
 in similibus, quia postrema causa ad rem insinuat in. l.
 singulis. 6. de excep. rei iudi. l. 3. c. de fructibus, et litium
 expensis, unde, et veteri proverbio ex Romanis Grecisque le-
 gibus sapto docemur actum ne agas, id est sic de eadem re alio
 seu iudicio ne uto. Illustrant Langley lib. 5. semestriū cap. 2
 Illigerus ad Donellum lib. 22. cap. 9. Litt. B. nolter Baptista
 in larca decy. grana. 39. nu. 39.

Ex qua rei iudicata in litteris fini-
 endi auctoritate duo interim breuit. adnotamus. Primū
 ut finiri cogat litteram, ut quomodō nulla transactio
 post rem iudicatam q̄a h̄ nulla superest. l. eleganter
 13. §. si post rem de conditione indebiti diximus supra
 nu. 2. 3. et 4., ita ex eadem rōne de litte prius iudicata,
 et finita sit nullius momenti senta postea lata, adeo ut
 ab eo appellatio n̄ sit necesse. l. 1. c. sentam rescindi non
 non posse. l. post sentam. 7. c. de sentis, et interlocutionibus
 l. 1. c. qd̄ provocare non est necesse. l. 13. litt. 22 par. 3. neq̄
 ex rescripto principis mutari debeat finita semel h̄ Autho-
 ritate rei iudicata. l. vl. c. sentam rescindi n̄ posse. l. cum
 16. c. de transactionibus. l. 1. 2. et 3. c. ut litte pendente. l. 3.
 c. de errore advocatorū. l. vl. c. quomodo, et quando iudex
 docent Prater congestos ex nostratibus a Pichardo in ma-
 nuductionibus 2. parte in preludij §. 4. nu. 12 larca

LL

Cicuta

Cuius Decij 39. nu. 4. Menochius de arbi. lib. 1. q. 52. et casu
 439. Barbo. in rubrica 3. par. nu. 57. ff. soluto matrimonio
 Corvatus singulari 144. Primum in collectanea Decij. 999. 2^m.
 ut Auctoritate rerum perpetuo similiter iudicatarum etiam
 quoad controversias nondum Decij, similes tamen vim iuris
 obtinere. l. nā Imperator 38. de leg. l. 1. §. hoc autem 26.
 cū sequenti de s. c. Silani. l. 3. c. de edificiis privatis qua
 ratione int. iuris civilis partes iudicatum refert. a Cicerone in
 Topicis, et alibi ut probat late Petrus erodius lib. 1. verū iudi-
 catarū litt. 1. ibidemq; in Proemio de origine, et Autho-
 ritate iuditionum Cons. lib. 1. Comen. cap. 15. nu. 7. Quomodo
 sit ut diximus perpetuo, ita similiter iudicatum, alioquin
 quāvis unius, aut alterius rei iudicata quae Decij. vulgo uocant
 auctoritati multū tribuatur argo ex l. filius 14. de l. Corne-
 lia de falsis, tamen legibus potius quam exemplis iudicandū
 l. nemo 13. c. de sentis, et interlocutis. l. sed licet 12. de offi.
 procuratoris quae ita interpretat. Cuius in recitationibus. c. 6. litt.
 et lib. 20. observationum cap. 1. Illige. ad Donell. lib. 26. cap. 2.
 litt. a. ad finem noster Solersano de iure iudicatum lib. 2. cap.
 23. nu. 69. et seqq. Gratianus disceptationū forentium cap. 127.
 ex nu. 49. Valasco Consultatione 148. nu. 34. lib. 3. practiarū
 q. 18. n. 74.

12
 Nec plura interim nos de fine quem lis iudicata
accipit plenius suo loco disturi. Illud potius ex uerbis controver-
 siarum quod in definitione ut colligimus, aut intelligimus ne-
 pe iudicium quāadmodum, ut senta litig; iudicat. respondeat non
 debet ultra petita, seu deducta in iudicium pronuntiare ut
 docuimus supra nu. 5. et seqq. ita eadem ratione si n̄ unius
 sed plurium ut Modestinus loquit. Controversiarum int. code
 lis sit debere finē illis omnibus senta imponere, et si lis plures
 hat articulos connexos inuicem, et coherentes non posse alij
 omissis

omissis de alijs pronuntiare q̄a nec ualere pro parte potest nec ualere o parte
iudicata, et pro parte n̄ ualere. l. in hoc iudicio 21. l. heredes iudicata, et pro
29. §. iudex fam. her. l. quaedam 19. §. 1. de recip. et qui ar. §. non ualere.
recip. l. 2. et 3. c. theodoriano de sententijs ex periculo recitandi
l. 43. ubi Gregorius glos. 3. tit. 2. par. 3. idemqz ut si con-
trouertio sui nata independendes cohercant int. se ex forma
copromissi quo expressu fuit ut de omnibus simul pronun-
tiant. l. quid tamen 21. l. labeo 25. ff. de receptis, et qui ar-
bitrum receperunt, diuersum est si controuertio, uel articali
sint separati, et independentes, tunc enim ualeet sententia de
quodam lata etiam alijs omissis. l. si filia 20. §. familia
l. quaedam 41. familia heres. l. 4. §. hoc iudicium co-
muni. diuid, q̄a in separatis tot sunt sententiae, et res iudicatae in separatis in
quod litteris capita, et controuertio, totqz litteris qd. articuli
dicta l. quid tamen 21. de receptis, et qui ar. §. praeterea
uers, licet quod cu co iuncta regula legij siue 29. de u. d. ^{et res iudicate quae}
et contra sententia de uno articulo lata ualeet in eo insolidum, ^{hij capita et con-}
nec uidet. in omissis pro parte n̄ ualere, q̄a nec sunt ^{trouertio, totqz litteris}
partes articulo deciso coherentes dicta l. quaedam 41. fam. ^{quot articuli.}
heres. Camqz distinctionem int. controuertias connexas
aut separatas firmiter, fauentqz expresse lex. in l. etiam
29. §. 1. de iure. dicta l. quid tamen 21. de receptis et qui
et. l. penult. c. de sententijs, et interuentionibus q̄a ex
Basilienis restituit Cuius. lib. 12. obser. cap. 2. et lib. 23. cap.
1. explicantqz pret. laudatos a Valentia lib. 2. illustrium
tractatu 2. cap. 5. ex nu. 6. cum pluribus Illigerus ad dord.
lib. 21. cap. 2. lib. p. et lib. 27. cap. 2. lit. B. Gratianus dicit.
forentium ap. 162. ex nu. 12. et 24. et cap. 524. ex nu. 14.
Inuallos Communium contra comunes q. 60.

Ex qua distinctione ualuit in primis
Ceduit. quod cum hodie Curiales iudicij non cognoscant nisi
intra

13

Iure Romano magis
trac, municipaly intro
ucta, quantaten
cognoscebant.

intra summam certam, nepe in causis centum ut loquimur
Marauedidorum. l. 12. litt. 9. lib. 3. compilla, sicut, et iure
Romano Magistratus Municipales intra certam quan-
titatem Authore Paulo lib. 5. Sententiam litt. 5. in pa. iure
ta atq; hinc explicanda. l. int. 28. ff. ad Municipalem. l. vlt.
in fine de iurisdictione, et similit. Consistorii iudicij in
gradu appellationis cognoscant intra 30⁰⁰ mille Maraua. ex
nouissima Regia prag. cuius meminit Narbona in. l. 18.
nu. 6. litt. 18. lib. 4. compilla. neq; cognitio, ne senta ua-
lebit etiam de uno articulo lata si causa plures fiat qui
coniuncti legitima summa excedant, et connexi, et coherentes
sint quales esse quoad hunc effectum intelligunt. si ex una
actione, et petitione decendant, ut ego didici ex lex. in hanc
L. 10. §. 1. de appell. rem p[re]m[iss]am ignoto in. l. si quis separatim 10. §. 1. de ap-
pel. ubi Curia. et in. l. si idem 11. ff. de iuridic. Holoma.
lib. 4. obser. cap. 18., et C. contrario ualebit senta de uno aut
pluribus lib[er]is articulis quocumq; coniuncti excedant quantitatem
legitima, si tamen singuli intra eam sint, et separati atq; in-
dependentes, ueluti si ex pluribus, et diuersis actionibus decendant
dicta. l. si idem 11. iuncta. l. penul. in fine, et. l. vlt. ubi Bar.
ff. de iuridic. iuxta quam distinctionem accipienda est. l. 4.
litt. par. 3. docent ~~et~~ rem post multos Sabellos dicta §. 60.
nu. 3. Acobedo in. l. 7. ex nu. 13. et 32. litt. 18. lib. 4. co-
pilla. Bouadilla lib. 3. Politica cap. 8. ex nu. 222. iunctis
traditis ab Illigero ad Donell. lib. 17. cap. 9. litt. m.

14
Et eadem distinctione duo proterea
obseruanda sunt. Prima est si unius sententia sint
plura capita atq; separata licere contra unum ex his appella-
tione, uel in integrum restitutione uti, et in alij execu-
tione senta petere dicta. l. etiam 29. §. 1. ubi d d. de mino.
non autem si connexa capita sint dicta. l. in hoc iudicio

27. ff. fam. heres. cuius regulam uarie illustrant Barboz.
in l. si constante 24. §. vlt. nu. 10. et seqq. ff. soluto matris
Garcia de expens. cap. 24. ex nu. 10. Couarrubi. lib. 1. varia.
cap. 2. nu. 6. noster Laricia Decij. Granatensi 39. nu. 18. et 25.

2^m. est posse iudicium ad quod appellat. sententiam prioris
iudicij pro parte affirmare, et pro parte recindere quod et
receptum est ex cap. cu joanne 10. in fine de fide instru.
l. Ordini 92. de leg. 3. cum similibus, nepe in articulis
qui separatam iuris rationem habent, ut in specie dicta
l. quodam 41. fam. heres. ubi diuisione libertorum facta
per priorem sententiam postea nulla fuit iudicata, quia
liberti cum hereditariis non essent utpote liberi homines non
potuerunt in diuisionem reru hereditariaru uenire, et l.
contrario confirmata fuit decisio oneris prestationis alimen-
torum int. coheredes, qd iure fieri poterat, et solebat. l.
3. de alimentis uel ciba. leg. dicta l. quodam 41. qua
sic post Accur. ibi sic exponit Cuiasius in l. vlt. de iure
patronatus, et lib. 23. Pauli ad edictum in dicta. l. in
hoc iudicio 27. neqz aduersat. l. vlt. ff. de
iure patronatus cuius eadem questio decisio, et fere in-
scriptio est cum dicta. l. quodam 41. ut monet Cuiasius
lib. 2. obser. cap. 26. nam quod scriptum est in dicta. l. vlt.
alimentosu diuisionem a iudice int. coheredibz factam eode
modo ratam esse reiecta emendatione fabri in Rationali
dicta. l. quodam 41. omittit, et Accur. expositionibus, et
nouiorum nostratum alij quas qd inuicibus refellerem ref-
fere desino sic explanandum est, ut Lamy ut alimentorum
diuisione factam a iudice ratam esse, id e firma haberi,
sui confirmari eodem modo sicut quomodum facta erat
a iudice a quo appellatum fuit

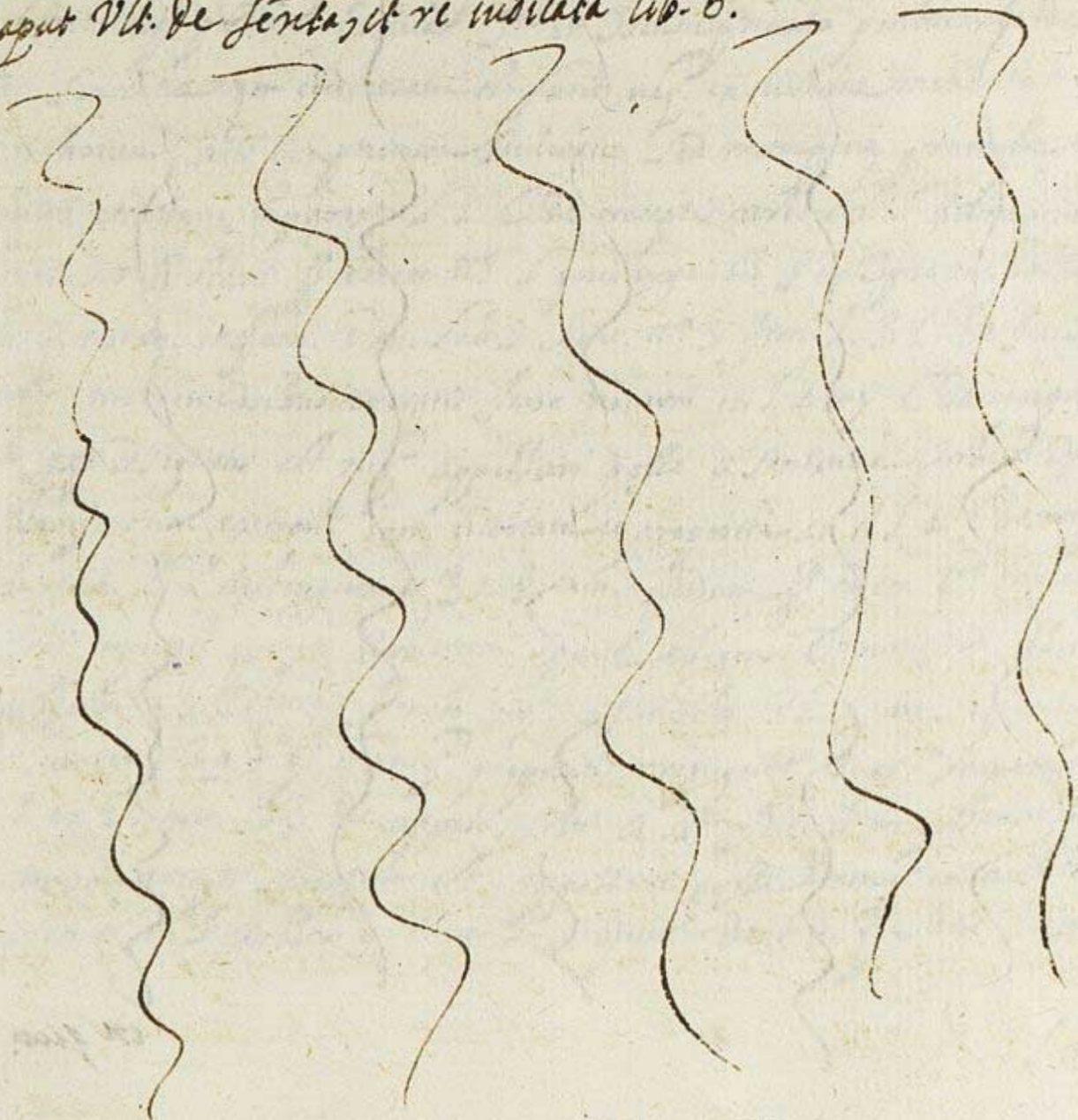
Ait deinde in deffore Modestinus

19

pro-

pronuntiatione iudicij hoc autem uerba eo pertinent, ut qua-
cuiq; sit, uel controuersia sine multij modij accipiat ueluti con-
fessione partis. l. 1. de confessi. l. post rem 56. h. litt. iure-
iurando a parte parti delato. l. 1. et 2. de iureiurando. tran-
sactione. l. non minorem 20. c. de transactio. littij renun-
tiatione. l. Papi. 20. §. vlt. cum. l. seq. de minoribus. l. 4. c.
de pactis intelligamus tamen ab his omnibus controuersiaru
terminis distingui rem iudicatam q̄a finem accipit pro
nuntiatione iudicij, id est sententia per quam iudicat, quo
pronuntiatio diuit. l. 1. §. quorum 4. et 5. vlt. ed. S. C. Turpi.
l. qui testis 37. de exco. tutorum, sicut et pronuntiare
pro eo quod est per sententiam statuere. l. pronuntiatum
46. de v. s. l. si conuenit 26. l. in sententiis 59. §. qui
sortis p. litt. illustrant post Alciati, et nouiorum in
dila. l. pronuntiatum 46. et post eos qui scriperunt
de uerbis iuris uerbo pronuntiare Budeus in annot-
tationibus prioribus ed. l. vlt. de senatoribus Mare-
tus lib. 6. uariarum lationum cap. 2. Iuueno in fi-
donium cap. 6. lib. 3. Epistola 12. pag. mihi 204. plane
cum pronuntiare sit uoce palam exprimere. l. ex eplo
11. §. qui autem 18. de actio. empti. l. 1. §. 1. l. quod si nolit
31. §. 1. de edictis edicto idcoq; mutus esse non potest
q̄a neq; pronuntiare. l. cum Praetor 12. §. natura
ubi post Castrensem Barbo. nu. 18 de iudicij. l. 4. litt.
8. par. 3. consequens fuit, et positum in iure moreq;
antiquo, ut sententia, uel uoce palam pronuntiantur
et sine scripto ueluti a principe. l. 3. de his quo in testis
uident. l. 3. c. de questionibus, uel interdum a Magis-
tratus maioribus. l. penul. de Autho. Tutorum, uel
deniq; recitarentur de scripto, seu tabula ut exudite
obseruant post Budeum ubi supra Cuiatius lib. 18. obser.
cap. 32. Sangleus lib. 5. Semestrium cap. 5. Casareus in

Catologo gloria mundi 5. par. consideratione 24. n. 73.
 Id. potissima tandem obtinuit nouiori iure quo ca-
 ut. sentas ab ipis iudicibus debere recitari ex periculo
 id e ex libello, et in scriptis. l. vlt. §. penul. c. de
 modo multarum. l. vlt. c. conuinciones uel Epistolas
 cap. vlt. de senta, et re iudicata lib. 6. l. 5. litt. 22. par. 3.
 l. 1. cu segg. in c. juy. et theodazii de sentis ex periculo
 recitandis, ubi rursus antiquorum ineptis, et Aliati alio-
 rumq3 emendationibus explicat ita Cuius. in recitationibus
 d. paritibus, et lib. 5. obseru. cap. 29. Herardus, Parneluy
 et Cerda ad Tertulianu in Apologitico cap. 2. in fine cum
 pluribus Jlligerus ad Doñel. lib. 28. cap. 3. littera. H. Pi-
 charduy in manducationibus 2a. parte in Preludij §. 2.
 ex nu. 10. et laudati a Barbos. in collectaneis ad dictum
 caput vlt. de senta, et re iudicata lib. 6.

[Faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

in quo.

In quo famen iam hodie eo iure utimur. ut sufficiat centen-
 riam mutari a Tabellione ex scripto et Judicem postea dicere
 se ita pronunciare L 10 ubi scilicet ex n. 74 lib 4 Congilla
 Gutierrez lib 1 pract. q. 99 n. 4 Antonij gama deciss. Lusit
 canie 97 n. 4

Quid ex Judicis Vbo in presenti ut alias et ali-
 enas de Judicis etate munere et Potentia Nationes omittam
 in q. inforuim materie P. indulgentum q. quo dicit sequendum
 est. n. quo inuitat ut Eleganter Seneca lib 6. De beneficiis cap. 1
 Alud proprie et ingrimis significatur. nec progo adue notandum
 est nempe pronunciationem ut rem iudicatum faciat debere esse
 Judicis qui auctoritate publica iudicat cum iurisdictione autem notat
 ne L aut Prator q. h. l. l. quize 78. de iudicis L 61. C. ubi et
 apud quem cognitio in integrum restitutionis n. autem Arbitrion
 promissarij qui quamvis rationi appellat. Judicis Dineatur Iper.
 de iudicis L 1 de recept. arb. proprie tamen iudex n. est q. neque
 auctoritate publica iudicat P. ex densusu p. n. cato partium et ideo
 eius sententia non iudicatur n. facit neq. executione mandatum
 q. actionem aut exceptionem iudicatu sed metupene promissarij
 arbitri sententia n. parat L 1 de receptis arb. L 2 de iura pro
 ferri 27 S. Stari ff. eodem tt. L quid ergo 13. P. ex promissa de
 his q. notan. infam. Pau. lib 3 Sent. tt. 5 Jun. L 3 C. de iuris
 dict. nisi in casibus exceptis iure nouiori in L 4 et 5 de receptis
 arb. q. sequens est neq. appellari posse a sententia Arbitri pro
 missarij cum ex non. iam iudicata et proposita in d. L 1 de recep
 arb. Jun. L n. distinguimus 328 cum quidam ff. eodem tt. cum etia
 q. sibi inquit qui in Arbitrum sponte eligens promissit ad iudic
 profferri 29 S. Stari Juncto cap. a iudicibz 32 cum sequent. cap.
 si autem 39 2 q. 6. neq. propositis repugnat. Iapi. Responsum
 in l. ex densus 23. de appela. ubi a st. a iudicis ex densusu
 gatorum accepti scriptum est. appellari posse eodem in arbitro
 exprimit in l. Arbitro 9 cum sequent. de his q. sibi cog.

Sub

Lul. C. de iudiciis respondendum eminet n. tractari in his Louis
de arbitris promissariis p. de iudiciis ex consensu litigantium
a magistratu datus. Citra promissum ut vulgata sectio habet in
d. l. ex consensu 23. quam ex baciliis firmat et f. Sorrentinae sectioni
profert Cujac. lib. 19. respon. Pagi ibidem qui iudicis ex arbitro
quod in iudicando eis permittit. vocant. Arbitri in d. l. Arbitro
9. q. 1. satis. Cog. 9. ab. his iudiciis siue Arbitris appellandi sunt
q. neg. utro et sponte p. iubente Magistratu neg. ut in promissarios
deveniant ad ut in iudicis quorum sententia rem iudicatam facit nisi
nisi appellatur. d. l. ex consensu 23. d. l. Arbitro 9. Juncto Cap. ab Arbitris
et de officio delegat. lib. 6. ubi preter laudatos a Barbosa in c. l. l.
n. 9. explicant ita Cujac. lib. 9. observ. Cap. 23. et Usual 22. cum
pluribus Heligerus ad Donel. lib. 28. cap. ult. litt. C. Paractoris lib
2. v. quotidianarum. Cap. ult. 1. parte 8. 4. n. 2. hodie sane agitur nos
si. arbitri promissarii tamquam res iudicata executioni mandatum
salvo recurre appellacionis quo ad effectum devolutive l. 1. et 2. lib
4. de pelationis de qua plerumq. dicimus ad l. ad iudicis 15. l. 1.

Sequitur. eandem apud modestinum q. vel damnatione
vel absolute dicitur proponit his vbi propria qualitas pronun-
tiationis iudicis finem processu imponenti. siue q. edem l. 1. et
definitive que n. aliter rem iudicatam facit nisi damnationem
vel absolute dicitur l. 3. l. ex regulacione 7. l. post sententiam
9. C. de sententiis et interlocutionibus in hoc iudicio 27. familie
hensis eundem Gravang in 3. defenitica post. Cap. ei qui 4. l. 2. q. 6. l. 2. et 22
part. 3. huc autem damnatio vel absolutio quamvis nisi lege legi-
tatis solemnibus verbis dixerit de q. ex professo Brissonius
lib. 9. de formulis. pagina michi 939. et pag. 944. et lib. 2. antiqui.
Cap. 2. postea tamen obtinuit nichil interesse qualibus verbis fiat
cum modo talia sunt que de re deducta ipso pronuntiant et item
iudicent dirimantur. et sequenti. effectu ipso etiam n. expresse
absolvant vel damnent. l. in sententiis 59. l. 1. et l. 19. et 22.

Paruta

Partita B. veluti si pronuntiatum sit reum nichil debere eo enim
 ipso absoluto dicitur I quid tamen 21 § 1 De receptis et qui arb.
 recip. sicut et d. res intelligitur damnatus si pronuntietur debere
 aut deliquisse etiamsi damnatio aut pena non exprimatur I § quoy
 4 ad Inst. Turpilianum cunct I Si p[ro]tor De iudiciis Armenop[ol]
 lus in promissario Juris lib 6 tit 3. ad finendum tamen debiti
 quantitas aut p[ro]prie genus vel expronuntiat. ipsa vel exactis ad p[ro]nun
 tatio referat vel d[omi]n[us] ex auctoritat. Juris siquida sit § 1 quid
 tamen 21 § pomponij § 1 § 1 In sententiis § 1 h. tit. § 1 § 3 et 4
 De sententiis que sine certa quantitate & curare § 2 instat
 De actionib[us] idem § 1 si pronuntiat reum damnandum vel ab
 solvendum ut ex I om[n]ib[us] § 8 l. 4 tamen de minorib[us] § 1 § 3 an
 libertas de his que ut indignis I 4 C de accusationib[us] probat § 1
 commun post alios Sarruinto lib 1 l. 1 et l. 2. Cap. 14 n[um] 3. Helij
 ad Donel lib 27 Cap. 2 l. 1 C Junctis traditis circa questiones
 similes a faquinio lib 22 De iur. Cap. 10 et seqq.

§ 1 In p[ro]positis sequens est in actionib[us] in rem et arbi
 trariis in q[ui]bus in p[ri]mis p[ro]nuntiat et declarat rem actoris esse
 ad eum obligatam ad p[er] vim vel metum extortam et restitui eidem
 iunct. nec. damnatio solennis sit nisi quo casu res arbitrio iudi
 cis restituat § 1 p[re]terea § 1 instat De actionib[us] § 1 et si in rem
 instat De officio iudicis I qui restituere § 2. De rei vindicat. Ideo
 et prima illa pronuntatio arbitrium dicitur et a § 1. Idem tunc d[omi]n[us]
 notoria fere distinguit I item 24 § hec autem § 1 q[ui]d m[er]ito causa & arbitrio
 § 1. De dolo unde et in eis actionib[us] arbitrium illud non esse sententiam
 differentiam ostendit Faber lib 15 Duclor. Cap. 1 et lib 16 Cap. 17
 et De errorib[us] Decade 18 h[er]on + Menochij De arbitriis lib
 q. 3. n[um] 9 ubi tamen esse in gello effectu et Juris ratione ipsa
 tradita illud arbitrium et Declarationem sensere sententiam
 de finitiam q[ui]d licet videtur d[omi]n[us] § 1. Lex diverso

3981 De rei iudicat 17^a indeq. et fit res iudicata et effectus
iudicati nascuntur. ut ego dixi L si autem § 1^a De excep-
tione rei iudicate notat De leg. ad Donel. lib 27 cap 4
litt D. eodem §. ratione in actionibus prejudicialibus in quibus
Iudicis pronuntiatio ipsam declarationem status persone tenet
sine determinatione ad restitutionem quod nichil est quod restitui possit
L circa 14 De probatoribus Theob. in § prejudicialibus inst. De ac-
tionibus affirmare non dubito pronuntiationem ipsam de statu esse
11^a de finitiam et effekte auctore Determinationem vel absolutivam
ideo § auctoritatem et effectum rei iudicate habet L ingenuum 2 §
De Statu hom. L 1 § ult. cum L 2 et 3 de agnoscendis Liberis cum
similibus quamvis id nostratus non dum satis observent sicut nec
Donel lib 20 D ment Cap 8 ubi Heligerg litt D. Faber libro 4 §
D ult. Cap 20

Ad eam modestam assertionem iam proparte non obstat
quod sumus iure Romano Iudicis sepe in lite obscura et dubia sui
pronuntiationes solitas amplius deliberandum vel non dum liquere eorum
casu spatium illis ad liberandum dari debuisse L Pompeius 13.
§ ult. de receptis et 116. interdum absolute iurasse rem sibi non
liquere L de iur 27 § ult. infine De liberati causa cum § omnino
iudicandi necessitate liberari L Pompeius 3. 6 h. tit. ult. l. ubi 22
C ad L Cornel. de falsi. respiciunt quod ad hanc formam in Vulgari
adue tra in L nisi quis 14 § sed interdum vers. quodsi iudici De
religiosis L Sabco 7 ult. vers. id cum uors De iugelschle Legata
Plinius lib 7 Epistola 6 Marciang Capella lib 8 De nugis
philosogis ubi Equius igitur diuo applicandam dictionem tantum
in ardentem fition aurum tibi clary illustrant ex aliis quos
non transcribo preter igitos ab Felig ad Donel lib 26 cap 1 litt C
et ex nostratibus Richardo in Manuclutionibus 2^a parte in prelatibus § 2
n° 15 Valencia 2 illust. Gallata 2 cap 11 n° 19 Laria divisione
granatenis 3 § n° 35 Late Budeus in annotationibus prioribus ad L
2 § si quis cautionibus Turnebus lib 2 aduersarius cap 3 Curai

lib 6 obsur. cap 27 Petrus Faber ad L. 2 De origine Juris
 2 parte pagina michi 86 Pancirolo lib 1 Thesauri
 variat. Cap. 32 respondendum enim breuiter est quod
 cum ipsa amplexatio et uerbum n̄ liquet in sententia
 n̄ sit namnanti sed dubitanti ut ait Seneca lib 1 De
 uersia 3 q̄. qui rem sibi n̄ liquere pronuntiat nec litem
 iudicat nec seruare finem imponit n̄ sit in forma pro
 nuntiationis res iudicata ad d. 2. definitiua d. ult. De
 sententiis que sine certa quantitate

Ad Post rem iudicatam § 6.
 Hoc tit. siue Ad 2. Partem
 tit. Nostri de effectu sententi
 arum et iudicati actione
 ad que exceptione
 finis

Reuocat nos primaria altera Pars tituli nostri et in
 scholę fore quod uis nobilissima de effectu sententiary que in iudica
 tam rem transierunt siue de authoritate rei iudicate in
 fine seruare imponendo de quo pauca notisra q̄ in comune
 scriptum ad 1 pag. n̄. 10 et 11 sp. h̄ n̄. tit. nunc autem ut
 Capite et ex professo rem explicemus meminisse oportebit ex
 fine illi seruare quem his iudicata accipit gendise
 et proficisci duplicem de q̄ utramq̄ primariu effectum

rei

rei iudicate, alterum iudicationes q^d d^o. Idem natus tribuit
alterum vero exceptiones rei iudicate, q^d res absoluto datur
n^o sane alia ratione quam quia finem n^o acciperet si nisi
Demnatio vel absolutio et iudicati auctoritas q^d quam
diximus per hos effectus ad effectum perduceretur nostra
L post rem iudicatam § 6 I 2 C. h. t. I singulis 6 de
excep. rei. iudic. Cui surgendo Hotmanus lib 6 observat
Cap. 23 quare ut de utroq^e effectu n^o vulgari^o deceramus
ad q^d in primis de actione iudicati et novationis necessarie ori
ginem observandum et litigatores in lite contestanda
Quinque intelligi ut iudicatio sit nec actorem dum taxat sed
etiam rem q^d quamvis iuvitq^e iudicium accipiat I inter
§ 3. § 1 de h. sol. postquam tamen semel accipit quamvis
coactus q^d maluisse ad q^d ita denuisse creditur arg^o ex l. si
si mulier 22 § si metus q^d metus causa et autem hec dicitur
no n^o tantum tacito ex presump^tta mente litigatorum in lite
contestanda sed expressa quodammodo tum per regulacionem
iudicatum solui l. 1 § 1 de portoris regulacionib⁹ l. genul. ff.
iudicatum solui tum etiam quod nullgo adue notum ne q^d
ad rem notatum iuxta veterem iudiciorum modum solemnib⁹
verbis q^d actor et reus in lite contestanda se se iudicem ferre
(ut probat) ferre testabant⁹. Et est item iudicio et iudicis
sentire permittere ut probat Brysonius lib 3 de formulis pag 41.
et nisi secundum se iudicatum esset utroq^e sextam pecuniam q^d
spondibat et plerumq^e decimam partem litis fide sua religiose
apud Pontificem obligata deniq^e sponsonis sue pignus in sa
cro deponere quoductor auferret, nichil autem in sacro
relinquerent unde et sacramentum d^o vocabatur q^d hinc expli
ci in gr. instat et § 1 v° hec autem ubi Theophilus instituta

tenere

Ferrone litigantium 13 C. Theodosiana de Calumniatoribus
 novella de litigiosis 112 Cap. 2 authent. generaliter de
 episcopis et Clericis videlicet Cuius lib 7 observan Cap. 9 et
 lib 27 cap. 21 et prout Digesto ab Hiligero ad Donet
 lib 24 cap. 3. Litt C et lib 23 Cap. 9 Litt C. Sicut in
 anotato: prioribus ad 23 iudicibus de origine iuris Dicitur
 lib 1 adversariorum cap. 16 quibus lib 4 de iure pontificio cap. 2
 et recordus ad 11 duobus lib. cap. 16. et pro tribunali cap. 2
 20 Pensivitas lib 1: thesauri variarum cap. 33. Pius Greg. lib 23
 Sicut cap. 3 n. 7 Luerardus ad Arnauicum lib 4 adversus gentes
 pag 173. Pius lib 9 antiquitat cap. 13. Brengius de fideiussu
 oribus cap. 4 n. 47 ad quos Regulaciones sponsones respiciunt
 de forsitano Sultz an 13 Sicut scribit de peccatis Rego
 lationi Ignorat tractum qui ex iudicio accepto resultat
 quippe q^a et iste nascitur ex solemnibus compromissionibus & C.
 stando iudiciali.

Leg. Legatorum iudicio tractantur animus
 et intentionis iudicialis finis cum n. sit alius nisi ut
 iudicatio Actus sequens est siquidem reus absolutus sit
 dari ei exceptionem rei iudicate 2^a actorem si deus
 petat ad singulis 6 de except. rei iudic. et tamen quia
 neq. superiori iuditione et compromissione neq. iudicatio ipsi
 inest acceptilatio neq. ex eisdem reo absoluto Regere
 potest nova actio cum nulla nova ex absolute nascent
 actio quam prior fundamenta & preterea inst. q. modis
 tollit. obligatio n. liberat unum reus absolutus ipso iure
 neq. actio 2^a cum extinguit nisi per exceptionem 3^a item
 si in iudicio inst de exceptionibus unct. 1^a Sicut 27. p. actus

H

14

Depactis si uero Idemnatio sequa sit affectu Superioris
tractu est tum ut ex contractu 3. Idemnatum nascatur
nova obligatio, et actio que iudicati dicitur q^a iudicatio stare
opellitur 149 aut proter h. t. Et C. de receptis arb. ut q^a
quamuis ex contractu iudicij nascatur. tamen sub Iditione
nascitur quam tractu ille habet nepe si iudicatum sit
et Idemnatio sequa I. Regulatio 21 § habet 2 de operis
noui nuntiat. Item etiam ut quoniam iudicatio stare
Luerunt et proinde eo ita Item firiri ut nichil amplius
postea queratur nisi An iudicatum sit nostra I. post rem 6
Id etiam actum inter iudicio tractantes iudicatur. quod ad no
uationem dicitur Justin. Sufficit § proterea in 1 q^a modis tot.
oblig 12 de nouationibus nempe ut tota prior obligatio
in iudicium deducta perimatur, et transeat in Idemati
onem siue obligationem iudicati I. si fundus 16. § si plu
res depignoribus id q^a est q^d dicitur. Litis Idestat. per iu
dicati actionem que ex iudicio accepto post ingletam
Iditionem Idemnationis nascitur priorem obligationem et
tractum nouari I. ult. C. de ueris rei iudicate, I. de
legare 11 I. aliam 29 de nouationibus d. 13. § Idem scribit
de peculio, eamq^e nouationem necessariam q^a ex necessitate
suscipiendi iudicio profecissit et ut a uoluntaria distin
guant ex mora uoluntaria tractantem perdet d. 1 aliam
29 I. ult. de separationibus uocant recte et agnoscunt
quamuis n^o satis explicent nouiores Cuyac in rescriptis
nibus ad l. C. de ueris rei iudicate, Donet in rub.
C. de nouationibus n° 9 et sequent et lib 12 Idem

Cap. 14

Cap. 14 et Lib 16. Cap. 20 ad P. utrobique. Huiusmodi
en notatis Deotmang in l. i. C. de iudiciis et Lib 4. Stru.

Cap. 9. Antonij Faber perperam Camen novationem
Peltis Deu fatibris a novate. iudicati. distinguit et
duas novationes dicitur. Una ubi Na est veritas

ex tractu iudicii accepti sub unctione damnationis
Lib 16. Dicit. Cap. 14 et De hereditate Deca. 78 hinc.

4 rectissime notat Valentia illust. Lib 2 tractatu 4
Cap. 6. ex n. 11 et Lib 2 tract. 2 Cap. 9 et ante omnes

utroq. Rafael folgoris in d. ult. n. 9 C. de usuris
per iudicatu. Cumque omnino videndum in d. atiam

19 n. 9 et 19. Sed n. dum est a novatione satis ex

positum quia ratione Novatio hec necessaria resultat
ex tractu iudicii accepti in quo vel sola cautela

saltem non statim deentio esse vulgo intelligitur
cum Camen debet novationem non fieri nisi per

stipulatu. q. in ea juris vis et vinculum est adpe
rimendam et transferendam utorem obligationem non

autem alio pacto aut tractu qui plerumq. ad
factum referuntur l. si quis 27 §. pacto de pactis l. 2

C. de novationibus l. Accia. 6. C. de iure dotium Sed non
vulgari iure obiectio preter vel garem modum

et mentem facimus satis si observamus novationem
fieri posse n. tantum stipulatu. ut vulgo creditur l.

§. etiam quacumq. alia lib. obligat. l. 2 de novat.
l. 3 in fine C. eodem tit. fuit autem iure iure

ob. obligatio preter stipulatu. etiam alio dictio
per quam mulier nuptura ad eius patrem debitor

u

De nulla interrogata precedente dote marito promittunt
soterni ubi formula iudici centum vlti dicitur
ut docent Cuius lib 2 inst no 13 § sunt et alie. Ite.
in frg. tit 6. qd sequens est nostrum vlti paradoxum
nempe fieri novatione dote si mulieris rursus
debita ab ea marito delegata iussu mulieris qd videtur
dote duxerit At si rem et s. ulto per. ad mulieris denuncia
tionem l. si mulier § 3 § ex ase. Quare dicitur si an
iustas in his locis pro dote dicitur quod Latinum et frequen
tius multis fuit esse in iudice scriptum dote promittunt
ut docent plene ad rubricam de l. oblig. no 6. ego idem
exemplo ut respondeam cum tractu iudici accepti iud
dem § obligatio. At si membris vobis quibus litigantem
iudicium ferre vq. et iudicato se statim possent. ut monu
im supra no 2 idem. Tractu per ditionem denun
tationis accedat iuris vinculum et authoritas summa vi
iudicate. mirum n. est eo mollo fieri novationem sicut
dictione vel stipulatione et siung 27 § pactis de pactis.

Supposita et exposita iam novationis necessitate
et iudicatis actionis origine et natura creditum est
ut ex eadem principiis uniuersum Jus eo pertinet
provisi Mutationibus explicem. Inprimis ergo ex eo quod
diximus necessariam hanc actionem novationem esse qd
proficiscitur ex tractu iudicij qd non tantum sicut in iudicij
accepit sed et alter ex necessitate recipit ut summoque
tr. l. ult. de separationibus l. inter § 3. S. l. de v. et h.
generaliter et proprie inferre. At tenet dum taxat
novationis huius effectus extendi quatenus Actio pro
sent potius quam noceant eumq. sensum et rationem

habet

fit quod dicitur utorem contestando litem non facere deteriorē
 suam conditionē sed plerūq; meliorem. l. non solet 86. cū. l. 2.
 seq. de reg. iur. l. aliam 29. de noua. qua iurij regula, et tōre
 nōtatur diffā insigniores inter nouationē necessariam, et uo-
 luntariam quippe in necessaria q̄ litem contestando non fit de-
 terior utori conditio neq; amittit. ius separationis impetranda
 dicta. l. vlt. de separationibus neq; ius compensandi debiti in
 litem deducti. l. in compensationibus. s. de compensationibus, neq;
 pignus prioris obligationis quāvis extincta, et in iudicati actione
 translata liberat. l. grege. l. 2. s. etiam de pignoribus. l. solutum
 l. de pignora. actione. l. unica. c. et etiam ob chirographaria
 pecuniam. l. quāvis s. c. de pignoribus, neq; usurarium
 cursus cessat. l. lite 35. de usuris. l. 1. c. de iudiciis. l. in con-
 sider. c. de usuris. l. vlt. c. de usuris rei iudicatis, neq; pro-
 missa pro usuris poena. l. cū stipulati 90. de v. ob. neque
 privilegium prioris obligationis veluti dotis aut tutela perit
 sed transferit. in iudicati actionem dicta. l. aliam 29. l. appen-
 tariam 45. s. 1. de iudiciis. l. defensor 22. de tutela, et ra-
 tionibus destrahendis iuncta ex eodem lib. 13. quā. Pauli. l.
 nemo 87. de regulis iurij quo tamen singula diversa
 sunt in nouatione voluntaria. l. si creditor 15. l. nouatione
 18. l. emptor 27. dicta. l. aliam 29. de nouationibus. l. soluta
 l. 4. s. 1. de pignoralia actione dicta. l. unica. c. etiam ob
 chirographariam pecuniam. l. 2. vers. quare de privilegiis
 creditorum alias. l. questum 17. de rebz auctoritate iudicij
 possidendis. l. 1. s. illud 10. de separationibus s. praterca j. n.
 quibus modis tollitur obligatio nepe quia ex voluntate
 et consensu fit, et consequenter defuit ratio necessitatis, ob quam
 in necessaria nouatione equū videtur deteriorē utori con-
 ditionē non fieri legant. ad re. in. l. post mortem. s. qdo
 ex factio tutoris, iuncta. l. 3. s. in eam de administratione

Differentia inter
 nouationem neces-
 sariam, et voluntariam

I. post mortem s. p.
 quando ex factio Tut.

verum

verum ad Civitates pertinentium. l. procurator 67. de procurato-
ribus quas spectat Cuiusius ad responsa Papiniani lib. 1. in dicta
l. 9. §. in eum, et dicta l. post mortem 9. in lib. 5. et lib. 20. obsequia.
cap. 39.

2° ex eo quod diximus novatione
necessariam ex contractu iudicii accepti fieri sub conditione si con-
demnatio secuta sit non parva utiliter deducunt, quale illud est
ut quia novatione conditionali prior obligatio non perimitur
ante conditionem. l. si Stichum 9. §. 1. l. quoties 14. de novationibus.
l. pecuniam 36. de rebus creditis §. praeterca 99. quibus modis
colligitur obligatio, non perimitur etiam lite contestationem ante
condemnationem, unde et ante eam lite contestata a vero debitore so-
lutum non repetitur tanquam indebitum. l. Julianus 60. de con-
ditione indebiti. l. eo tempore 50. §. etiam de peculio, et ob-
ligationi in iudicium deducta utpote adhuc manenti etiam
post litem contestatam credere fideiusor potest. l. grege 9. §. et
post litem de fideius. dicta l. eo tempore 50. §. etiam qua ex-
plicanda sic sunt ex traditis a Cumanis in dicta l. aliam 29. n. 9.
et seqq. quamvis aliter Cuiusius lib. 9. §. 1. Papii in dicta l. eo
tempore 50. §. etiam Jaber lib. 14. Coniur. cap. ult. in fine, et
lib. 16. cap. 14. post alios Heringius de fideius. cap. 9. n. 63.
et cap. 20. §. 3. ex. n. 19. Valeria lib. 1. tractu. 4. cap. 6. n. 13.
Unde, et illud sequitur ut quemadmodum in alijs novationibus
conditionalibus deficiente conditione novationis manet prior
obligatio dicta l. pecuniam 36. de rebus creditis. l. in perso-
nam 30. §. ult. de pactis, ita etiam manet actio in iudicium
deducta, et ipso iure obligatio si conditio condemnationis def-
ficiat ulubi si verus debitor absolutus sit §. item si in iudicio
99. de exceptio. l. Julianus 60. de condic. indeb. l. procurator
6. §. 1. ff. ratam re haberi, et ideo post absolutionem antiqua
actio de novo in iudicium deduci potest, et quidem in effectu

in

in specie. l. ca a te 29. de dolo iurata. l. lubius 46. §. tutela de ad-
 ministracione tutorum. l. qd. in diem. 7. §. l. de compensacionibus
 quamvis diuersum sit quando absolutus debitor fuit co supposito
 quasi nec prouideret contractus ex quo obligatio, aut alio nasceret.
 ut in specie. l. seruus 20. §. ult. de dolo quam ita post Cuiatium
 ibi lib. 11. Pauli ad edictum coponit latius Valentia lib. 2. titulu
 20. cap. 9. ex. n. 4.

Unde etiam explicandus est obscurus lex in
 l. si fundus 16. §. creditor de pignoribus ubi, et post sententiam per
 quam creditori hypotheca ad iudicium est supposita. agendum esse
 hypothecaria actione, et contra si perimi eam, aut nouari alij
 contestatione, nec transferri in actione iudicati etiam post condi-
 tionem condemnationis idq; ita generaliter eo argo, et alij que iam
 supra exposuimus docent post Accursium in dicto §. creditor Bart.
 ibi, et in l. Nepoti. 6. de instructor et instrumento legato Baldus nu. 3.
 et Castrensis 20. in dicta. l. ult. c. de usuris rei iudicata Jason post
 alios nu. 14. in l. 1. c. de iudicijs Albericus in l. si maritus 31. §. si
 uoluntate ff. soluto matrimonio, fulgolinus parum sibi constans
 in l. grege 13. §. etiam de pignoribus, et in l. julianus 60. n. 7.
 ubi Jason. n. 9. de condicione indebiti Petrus Arabel in l. si insulam
 64. n. 106. de v. ob. et ex nouis ibi Brissonius lib. 2. de solutio.
 litt. de nouatione pag. miki 244. sed uolenta nostra asertione qua
 et satis supra firmuimus. n. 20. uicuta etiam nouationum ex-
 positione qui nouationem factam non fuisse scribunt quia
 absolutus reus fuit qd. falsum est qd. iudicatum fuit secundum re-
 torem dicto §. creditor in fine respondum breuiter est ideo ibi
 hypothecariam actionem etiam post sententiam condemnatoriam
 manere qd. proprium, et specie itaq; ut hypothecaria actionis
 ne tollatur nisi solutum sit, aut satis factum creditori, neutrum
 autem sit iudicatum. l. grege 13. §. etiam de pignoribus ita inter-
 pretabur Faber lib. 16. coniecturaru cap. 14. quauis idem postea
 cum

cum textum in d. 4. creditor Tribonianus esse scribat ~~de~~
de erroribus de eade 92. errore 10. et, c. contrario fabri interpre-
tationem sibi usurpent noviores ex nostralibus antecessoribus post
J. Uigierum ad Donellum lib. 21. cap. 2. lit. D.

7
Tertio deniq; ex eo quod dicimus con-
demnatione sequuta novatione cum effectu fieri, ut obligationem in
iudicium deductam transferri in actionem iudicati qua post iudi-
catum ex contractu iudicii accepti nascitur duo vel colliguntur vel in-
telliguntur. Primum est si obligatio alia, vel actio occurrat qua
in iudicium deducta non sit, et sit diversa omnino ab ea de qua
pronuntiatum est eam utiq; novationem iudicali non perimit,
sed etiam post condemnationem manere, veluti naturalis obli-
gatio ferri etiam lite cum Domino contestata dicitur. l. eo tempore
90. §. etiam de peculio. l. cum quis 39. §. de peculio. l. existit 84.
de solutio, et actio contraria comodati aut locati etiam post di-
rectam in iudicio deductam, et iudicato peremptam. l. 2. de
condicione sine causa. l. in comodato 17. §. ult. l. rem 21. ff.
comodati ubi faber in Rationali, Valencia d. 10. cap. 9. n. 3.
et lib. 1. tractu 4. cap. 9. n. 10. et cap. 6. n. 14, et qualibet an-
tiqua actio in constitutum deducta etiam si ex constituto sit con-
testata, et condemnatio sequuta sit. l. idem 19. §. ult. de consti-
tuta pecunia iurata. l. fundum 19. de novationibus, quas
ita interpreto quocumq; perperam illi abutatur contra interio-
nem nostram Tribonianus lib. 2. de solutio. tit. de novatione
pag. 224. Secundum est obligationem in iudicium de-
ductam adeo post novationem condemnationis extingui,
ut et antiquus debitor liberet si eius tanquam illius defensor
eiusq; liberandi animo iudicium susceperit, et condemnatus sit
l. solutione 23. de solutio. l. si pro parte 10. §. l. de in
rem verso. l. delegare 11. de novationibus, et ut deinceps
sola attendatur natura iudicati actionis, qua ex contractu
Citis

lily contestate nascitur datur in patrem de peculio, etiam si
 origoni causa obligationis ex qua filius condemnatus est
 fuerit poenalis. l. 3. §. idem scribit de peculio. l. uti con-
 demnatio 39. de noxalibus expliant utrobique post anti-
 quiores faber in rationalibus, et de Heronibus decade 79. ex-
 tior 4. Donellus in. l. 3. nu. 4. C. de senatus. C. Macedoniano
 a qua tamen regale excipiunt. propriis rationibus duo casus.
 Primus ut in. l. qui id qd. 33. de Donatio. l. necessario 4 l. ..
 §. ult. fi. liti. ubi privilegium eius qui ex donatione conue-
 nitur ne condemnetur ultra quam facere potest, manet etiam
 post condemnationem quatenus iam tunc non tam ex donatione
 quam contractu iudicati actio sit, nempe quia id privilegium
 executionem tempusq; iudicati respicit. l. rei iudicati 15. l. ex
 conuerso 17. §. ult. soluto matris. l. verum 63. §. tempus pro
 Jolio. Alter casus ut in. l. item si cum exceptione 17. §. qua-
 tenus uers. quid si ho, et uers. hae si post ff. qd. metus causa
 ubi debitor serui qui co mortuo post mortem, et ante sententiam
 liberatur qd. nec mora ipsa post litem contestatam exor-
 dari potest. l. si insulam 9. f. de prob. et multo minus post no-
 nationem condemnationis. l. 3. ubi ratio in uers. cadere de usury
 quam, et exponunt post Cusantium ibi lib. 2. qum. Papii Donellus
 lib. 20. Comen. cap. 5. §. 3. faber lib. 7. Coniurarum cap. 1. libent.
 tamen seruo mortuo post condemnationem intra tempora iudicati
 actionis quoniam ff. boni consulere debet actor etiam si uinatione
 serui caret cum tripli poena per iudicati actionem consequatur
 ergo. ex. l. cum quis de iururando iurato dicto. §. quatenus
 uers quid si ho qua sic interpretant. post Albericum ibi Donel-
 lus in. l. 2. n. 10. c. unde in Hilligerus ad Donellum lib. 14.
 cap. 39. litera. s. quatenus aliter post alios Richard. in §. quadrupli
 n. 10. Inj. de actio. aliter atq; audenter totum illudum §. quatenus
 Triboniano adscribens in rationali ibidem, et lib. 16. Coniurarum
 cap. 19.

cap. 19. de Hereticis Decade 39. errore 10. Schifordegerus ad
Fabrum lib. 1. tractatu 24. q. 10.

7
Accedat superioribus tanquam
sequela propria, et appendix ignota in hoc tractatu neq. ignobilis
questio, an ff. iuramento a parte parti delato si actor iurauerit
sibi deberi, aut dari oportere nouatio etiam si iudicato fiat
ita ut prior obligatio in iuramentum deducta perimat. et transiunt.
in actione in factum qua ex iuramento ad similitudinem iudicati
competit. l. actori. c. de rebus creditis q. item si quis postulante
l. qns. de actio. in qua q. non fieri proprie nouationem per iu-
ramentum, et actionem quo ex eo nascitur cumulari sine ac-
dere antiquae obligationi adhuc manenti, ne perempto aut trans-
fuso in iuramentum constans communisq. sententia est qua post
Accur. Bart. Castren. et alios sequitur Jason in. l. qui iurasse
26. §. ult. de iureiurando Cuiuslibet ibidem lib. 14. Pauli ad
edictum Duarenus ad litt. ff. de iureiurando cap. 31. Donellus
lib. 24. Comen. cap. 16. et 17. et Hilligerus in notatijs ad
Culti cap. 16. litt. D. e contrario vero fieri nouatione expres-
sum uideat. in. l. qui iurasse 26. §. ult. iuncta. l. siue enim
21. de iureiurando, et suadet non leuiter iuris ratio, tum quia
iuramenti de quo loquimur eadem est, aut maior auctoritas qua
rei iudicata. l. 2. de iureiurando. l. si defferente 13 quibus modis
pignus uel hypoteca solentur, et similiter iudicio accepto sine
litis contestatione delatio iuramenti comparatur. l. nam postea. g.
§. si huius qui 3. dicta. l. qui iurasse 26. §. ult. l. tutor 34. §. 1. de
iureiurando. l. 1. quarum rerum actio non datur; tum etiam quia
delationi iuramenti inest conuentio expressa de diuidendo a Controuer-
tia quasi sub conditione si iuratum sit. l. ult. de iureiurando dicta
l. 1. §. si Pretor ff. quarum rerum, et consequenter actu uidet.
ut existente conditione iuramenti nihil amplius queratur
ut in nostra. l. post rem iudicatam 56. sed tota prior obligatio
nouatur

nouetur, et transferat. in obligationem, et actionem que post iuramentum nascitur ex conventionem illa delationis. l. sed et si servus 25. dicta. l. qui iurasse 26. §. ult. l. ult. de iurciurando. l. de-positi §. §. si filius de pcculio, qua propter eum, et delatio ipsa conventioq; solemnibus iuris verbis, et Auctoritate constat de quibus Brisonius lib. 5. de formulis pag. 515, et seqq. Consequens etiam est novationem fieri iuramento sicut in iudicato diximus supra. n. 2. et 3. idq; ita sentit quatenus non satis probet aut firmet Cuiusius in dicta. l. aetori §. c. de rebus creditis, et post alios apud Hyligerum ad Donellum lib. 24. cap. 16. litera. d. Brisonius lib. 2. de solutio. pag. mibi 225. novissime Faber 3. parte Prætorum in dicta. l. qui iurasse 26. §. ult.

Qua sententia intentata proterium opera
 erit, ut expendamus breviter simulq; exponamus qua contra
 illam pro comuni supra relata arguuntur, inter qua
 prima, et precipuum est ex. l. cum qui 30. de iurciurando
 ubi in vers. cum omitta significatur etiam post iuramentum
 manere integrã antiquam actionem, et consequenter nec no-
 vari, nec periri, ut docent, et deducunt eo argo tanquã de re-
 vicio abutentes post Accursianos omnes Cuiusius secum pugnant
 lib. 19. Pauli ad edictum in dicta. l. cum qui 30. cum alijs Hylige-
 rus dicto cap. 16. lit. n. sed longe alius sensus est dicti veriuili
 cum omitta nepe ut maneat integra antiqua actio aetori qui
 omittit partem edicti illam ff. de iuramento delato suscipiendo
 vel referendo iuxta. l. ius iurandum 34. §. aut Prætor in §. legi
 l. manifeste 34 de iure iurando. l. delata §. c. de rebus
 creditis, et iurare recusavit non immerito volens potius apertis proba-
 tionibus impiantem ream convincere, et duplum consequi dicta
 l. cum qui 30. quam ita interpretatur Faber in Prætorum ibi-
 dem quatenus aliter Cuiusius ibi, et lib. 19. Pauli ad edictum
 in. l. ut tantum 14. de servo corrupto Baldus ad. l. Aquilianam
 pag.

pag. mibi 291. nec magis pro Comuni stat, aut nobis obstat tex.
in. l. si duo 13. §. si quis iurauerit 3° cū duobus §. §. legg. ff. de
iure iurando, ubi etiam post iuramentum datur actio pignora-
ticia aut ex empto quippe omittit traditij a Cuiatio in dūta. l. a-
tori §. c. de rebus creditis Bullio apud Hilligerum dicto cap.
16. lit. d. Richardus in §. item si quis postulante 11. n. 64.
et 65. Jry. de actio. verita etiam vulgari distinctione de qua
multis post Donellum Hilligerus dicto cap. 16. lit. f. respon-
deri forsitan potest idco in dicto §. si quis iurauerit cum
legg. antiquam actione iuramento non novari q̄a ne nova
actio ex iuramento ibi nascitur ea rōne quoniam non ut iu-
ratum de iure debiti, vel dominij sed de mero facto conditionij
aut pignoris que etiam si processerint non tamen necessario se-
quitur statim deberi q̄a neq; emptori nisi probam offerat. l.
Julianus 13. §. offerri de actionibus empti, neq; ei qui pignori
dedit nisi debitum solvat. l. si rem 9. §. omnis de pignoratitia
actione proinde cum iurandum, nec aliter, nec ultra operit.
quam quatenus iuratum ut. l. sed si possessori 11. dūta. l. cum qui
40. §. si mulier de iure iurando etiam proposito dumtaxat vice
vice probationis, scilicet ut probato facto emptionis, aut pignoris
per iuramentum iuxta. l. §. §. dato dūta. l. sed si possessori 11.
§. ult. de iure iurando. Salva maneat de iure debiti antiqua actio
ex empto aut pignoratitia dicto. §. si quis iurauerit 3° cū legg.
ubi sentit ita aut presentit faber in Pr. rationali. Postremo ad
rem n̄ pertinet quod scriptū est in. l. sed et si. 7. §. si petenti
ff. de publiciana ubi idco publiciana actio datur post iura-
mentum quia supponendum necessario ut post rem petitori
qui suam esse iuravit traditam actionē in factum ex iuramento
ut in. l. nā postea 9. §. ult. de iure iurando omisisse cum posses-
sionem, et consequenter dari, et nati tunc publicianam qua pra-
cedente iuramento novari, aut perimi non potuit aliter atq; 3.
fi

Si possessor ipse iurasset rem sua esse, dicta. l. sed si possessori
 l. 6. l. quemadmodum eadem rone etiam de eo quod deberi iu-
 ratum est agit. de contributo nimirum si post iuramentum
 cedatur in constitutum. l. illud 25. §. l. de constituta pec-
 unia ubi sic contra clericos et fabrum in rationali explicat Cuiuslibet
 lib. 3. §. 1. Papii, et in dicta. l. auctori §. l. de rebus creditis.

Illud fortasse electum elegansq; ex
 propositis supra de effectu novationis iudicati corollarium addidimus
 nempe pendere sine explanatione textus in hoc tractatu nondum
 expensi in. l. qui libertinus 37. §. n. solum. 5. cum leg. de operis liber- ...
 torum, ubi docetur libertum qui ab obligatione operarum liberari
 solet propter liberos postea susceptos ex. l. julia ut in dicta. l. qui li-
 bertinus 37. in prin°. non tamen liberari si postquam operaru no-
 mine, cum eas non prestaret in stimationem condemnatus est li-
 beros susceperit. quoniam iam pecuniam debere coepit ut scrip-
tum in dicta. l. qui libertinus 37. §. julianus. 6. id est quonia noua-
tionem per condemnationem facta antiqua obligationis operarum
 stimatio aru actione iudicati deberi coepit non autem opere ipse
 in specie a quaru proestatione lex julia liberat dicta. l. qui li-
 bertinus 37. in prin°. l. nu Patronij. 6. c. de operis libertorum
 Unde, et diversa est ante condemnationem quamvis ia preteri-
 tarum operarum nomine Cij contestata sit, quia cum ante condi-
 tionem condemnationis existentem novatio cum effectu n. fiat
 manet adhuc vetus obligatio operarum in iudicium deductarum
 a qua liberat. libertus propter liberos postea susceptos dicta. l.
 qui libertinus 37. §. n. solum. 5. cum sequenti iuxta quam
 distinctionem conciliari etiam ad rem possunt. lex. alioquin
 pugnantis in. l. 4. §. l. si operaru 29. ff. de operis

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

ff. Operij

ff. de operis liberti. in qua postrema traditum est si operarum officia-
 lium nomine alium iudicio fuerit cum liberto, et lite contestata
 ante condemnationem patroni decusserit translationem heredi extra-
 neo non esse dandam; id est iudicium coeptum contestatumque ad he-
 redem extraneum non transferri, quoniam ante condemnationem
 cum conditio novationis nondum stiterit, maneat utrius obligatio
 operarum officialium, qua neque alij quam patrono deberi pos-
 sunt, neque peti ab extraneo etiam si heres sit. l. fabriles. §. l. opera
 9. ff. de operis liberti. l. liberti. §. c. eodem tit. l. ~~liberti~~. pro he-
 rede. §. si quid tamen. ff. de adq. hered. l. si patroni. §. ff. ad l.
 l. trib. Ceterum post condemnationem etiam ad heredem extrane-
 um operarum officialium preteritarum petitio cum effectu transit
 l. 4. ff. de operis libertorum quoniam ut ibi scriptum est perinde
opera a libertis, ac pecunia credita petitur sicut post condemnationem
qua sequuta in actione iudicata non tam opere in specie quam pecu-
naria earum stimatio deberi insipit dicta. l. qui libertinus. §. 1. §.
 julianus. §. dicta. l. 4. quam ita interpretor ~~reiecit~~ reiecta opinio-
 ne Cicerii qui lib. 17. Obserua. cap. 14. et lib. 20. quaestioni Pa-
 piniani in dicta. l. si patroni. §. ad l. l. trib. negationem temere
 tollit in dicta. l. si operarum 29. in prin.

Jam uo ut pergamus propius cum Ulpiano
 in nostra. l. post rem iudicatum §. 6; in explicando effectu, et authori-
 tate iudicati obseruandum breuiter est; nam ad eo uerum esse post
 rem iudicatum nihil amplius queri nisi an iudicatum sit, ut si ex iu-
 dicati causa ab eo qui cum non deberet condemnatus est, soluitur non
 possit repeti quasi indebitum. l. si sed uisor. 29. §. in omnibus. ff.
 mandati. l. 2. c. de ^{compensatio} ~~procuratoribus~~. l. 1. c. de conditione indebiti. l. 14.
 tit. 33. partita §. et ideo cum de indebiti repetitione tractant iuris
 Authores exprimere solent an per iudicium, uel sine iudice solutum
 sit. l. seruo. §. ff. de condic. indebiti. l. procurator §. 1. l. sine iudice
 22. in prin. et §. quod si procurator cum. §. 1. §. ff. rem uita haberi

l. cum putarem. 36. ff. fam. heres. Dum tamen scilicet sententia ex
causis causa soluitur non fuerit per aliam sententiam reuocata. l. cum
ex causa 11. ff. de appellatio, et commendatio uel de facto saltem pro-
cesserit, quamuis iure non tenuerit dicta. l. cum putarem. 36. l. de
qua re 74. §. ultimo de iudiciis, aliter atq; si propterea condemnatio-
nis, quae nec de facto quidem processerat quasi debitum solutum
sit, tunc enim repeti potest. l. si non sortem. 26. §. si quis quasi de
conditione indebiti, expliunt praeter laudatos a ualencia lib. 2.º illius.
tractatu 2.º cap. 8.º 2.º et leges Cuiusius lib. 9. responsorum Papiniani
in dicta. l. Seneca 58. de conditione indebiti, et lib. 56. ff. Juliani in. l.
si uine 22. ff. rem ratam haberi, et in. l. 2.º c. de Compen. et in. l. 1.º c.
de conditione indebiti, ubi et Gifanius, et Donellus. nu. 7. Padilla
in. l. si post diuisionem 4. nu. 4. c. de iuris et facti ignorantia Gu-
tieres de iuramento confirmatorio 3.º parte cap. 7. ex nu. 1.º Gracianus
Dissertationum forensium cap. 324. nu. 25. et cap. 417. nu. 35. et leges.
Cuius autem principii duplex ratio est. 1.º quia ex conuentione iudicii
accepti sequuta condemnatione nascitur civilis obligatio efficax, et iu-
dicati actio contra condemnatum quae facit eum debitorem quamuis ante
condemnationem non fuisset dicta. l. 3.º §. idem scribit de peculio. l. 4.
§. ait Praetor hoc litt. iuncta. l. Debitor 108. ff. de. V. l. et consequenter
neq; repetit ut indebitum quod ex iudicato soluit. 2.º electa magis
ratio est quia soluta per errorem ex his causis in quibus res infi-
ciante condemnatione in duplum crescit non repetuntur quasi a sciente
soluantur propter metum poena dupli. l. 4. c. de Conditio indebiti
§. ultimo gny. de obligatio. quae ex quasi contractu nas. talis autem
est actio iudicati teste Paulo lib. 1.º Sententiarum litt. 19. et lib. 5. litt. 5. §. res
olim, notat utrobique Cuiusius, et in locis supra laudatis, coq; respicit
singularis textus, et praeter Vulgi mentem hinc illustramus in. l.
si quid 7.º de solutio. ubi quemadmodum ab actionibus famosis in-
fertur ad actione iudicati quia, ^{ex ea} ~~est~~ quodammodo ignominiosa
est condemnatio cuius bona pro executione iudicati capiuntur, et
publice

publice distrahantur. l. a dicio pio 19. §. in uenditione hoc titulo
iunctis. l. pater fam. 28. de rebus Autho. iud. pos. alias. l. pater
fam. 13. de Priu. cred. l. primo 23. ff. quæ in fraud. cred. l. curator
§. l. cuius bonis. §. de Curatore furioso. §. 1. in fine inq. quib. ex causis
manumittere non licet iunctis traditis post alios ab Illigero ad Donellum
lib. 18. cap. 7. litera N. in fine Cuiacius in. l. Creditores. 10. de V. sig.
ita etiam consequenter ab actione iudicati inferitur ad eas quæ infirmitate
ne crescant, et poenales sunt, nepe quia et iudicati actio infirmitate
duplicatur, et fit poenalis ut obseruat Cuiacius lib. 8. q. 1. Papi. in. l.
si hij cui §. 4. §. Fabius de Solutio.

12 Sed cum utraq; supradicta ratio subnexa
sit Authoritate rei iudicata qua impugnetur si repetitur tan-
quam indebitum id quod deberi iudicatum est dicta. l. si fideiusor
29. §. in omnib; modis consequens est locum fore repetitioni quotiescuq; repe-
tatur ex ea causa qua sententia ueritate supposita auctoritatem eius non
impugnat, ut docet recte post Accur. Bart. et Antiquiores in dicta. l.
1. c. de condic. indebiti, et in. l. 2. ff. de conditione sine causa Alexander
in. l. Imperatores 34. nu. 7. et 8. hoc litt. Valencia dicto cap. 2. ex
nu. 8. Petrus Iuridus Consilio 134. nu. 9. et sequens. lib. 1. inde ut qua
multis alii paucis nos exponamus; si id quod ex causa iudicati solutum
est insipiat post rem iudicalem ex non iusta causa esse apud eum
qui accepit potest ulique repeti non quasi indebitum, sed per con-
ditionem sine causa ut in specie legis 2. de condic. sine causa
ubi post ordinarios fab. in rationali Cuiacius et Gi. fanius in dicta. l.
1. c. de condic. indebiti, quin etiam si a principio nullam causam
fuisse soluendi condemnatus contendat dum tamen non coarguat in-
iustitiam sententia, sed eam iusta allegata tunc et probata iustam fuisse
supponens dicat se aduersariis dolo deceptum in damno meriti erit locus
repetitioni, ut in. l. rem 21. ff. commodati ubi quauis commoda-
torius condemnatus merito fuit utpote ad quem custodiat rei commodata
furto subtrahita pertinuit. l. 5. §. nunc uiderendum uers. commodatum

et. s. custodiam. ff. commodati iuncta. l. cum duobus 52. s. Damna ff. pro socio
 si tamen postea appareat commodatarius ipsum subscripsisse non
 offenditur Authoritas rei iudicatae, sed adversarii doli puniuntur, si re-
 petatur vel per actionem utilem contrariam commodati, ut in dicta
 l. rem 21. iuncta. l. in comodato 17. s. ul. ff. Commodati. l. 1. c. hoc tit.
 vel etiam per conditionem sine causa ut probabiliter post Accursium
 Cuiacium tractu s. ad africanum in dicta. l. rem 21. quamvis aliter post
 Bart. noster Valencia ubi supra nu. 12. Eadem ratione contingit ut
 etiam post rem iudicatam salua tamen eius Authoritate puniatur doli
 litigatoris secundum quem iudicatum est, veluti extra ordinem accusa-
 tione fore felonatus dicta. l. si fiduciosus 29. s. in omnibus ff. mandati de quo
 multa ad praxin farinacius 1. parte fragmentorum Criminalium
 ex nu. 725. quamvis cum textum Triboniani esse contendat fab.
 lib. 18. Coniuncta. cap. 20. et deupto subueniatur contra adversarii
 dolum ut in. l. servus 20. s. ul. l. cum a te 29. de dolo de quibus supra
 nu. 5. et 7. vel per conditionem sine causa ut in. l. si sponsus. s. s. si uxor
 7. de dona. inter cui iungendus fab. de her. Decade 81. errore 20.
 vel denique per actionem ex stipulatione ratam rem dominam habituram
 ut dicitur eam pridem ex. l. si sine 22. s. quod si procurator per iu-
 dicium ff. ratem rem haberi, ubi si falso procuratori ex causa in-
 dicati solutum sit, et dominus ratum non habeat repetitur actio
 ex stipulatione de rato non quasi sit indebitum qd. iudicatum est deberi,
 sed quia quavis debitum supponamus dominus tamen ratum non
 habuit dicta. l. si sine 22. s. quod si debitam ubi optime inter uete-
 res, et nouiores exponit Castrensis nu. 2. Cuiacius lib. 56. ff. ff. juli-
 ani ibidem

Jam uero de primario altero effectu rei iudicatae 13
 nempe exceptione qua absoluto reo competit, ut omittamus alia
 qua alieniora a proposito, et proprie magis pertinent ad titulum
 de exceptione rei iudicatae, illud certe supra traditis proximam
 notandum est; quod et si regulariter non maior sit Authoritas
 rei

rei iudicatae condemnatoria, quam absolutoria, si tamen verus
 debitor absolutus soluat non praestet ei auctoritas absolutio-
 nis ut repetat. l. Julianus 60. De condictione indebiti; cum, e, con-
 trario si non debitor condemnatus soluat, obstat ei condemnationis
 auctoritas ne repetat dicta. l. si fideiusor 29. §. in omnibus nimi-
 rum quia ex condemnatione civilis obligatio efficax nascitur qua
 repetitionem impedit, ut notavimus supra nu. 11. absolutio vero
 non tollit naturalem obligationem praecedentem qua obstat re-
 petitioni dicta. l. Julianus 60. l. procurator 9. §. 1. ratam rem ha-
 beri, quoniam quamvis contractus litis contestationis, utpote civili
 iure receptus producat civilem obligationem iudicata sequuta con-
 demnatione non potest tamen tollere contra verum debitorem
 etiam absolutam naturalem obligationem, quippe ea utpote equi-
 tatis vinculum non civili ratione sed contraria aequitate dissolvitur
 l. Stichum 95. §. natalis de solutio. iureta. l. cas 9. de capite minutis
 §. ul. §. de leg. agna. tutela non est autem aequum adimi credi-
 toris iuris naturalis debiti contra verum debitorem ob contractum
 litis contestationis cum ex necessitate cum fuerit. l. ultima de sepa.
 l. defensor 22. de tutela, et ratio. dicta. Est autem in hac re
 insignis inculcata diffa rei iudicata, et iuramenti iudicialis, namque
 in iuramento cum delatio eius tota libera, et voluntaria sit creditor
 iusiurandum deferens debitori renuntiare sponte intelligitur natali
 obligationi sub conditione si iuratum sit non deberi, inde, et pro sa-
 tisfactione iuramentum habetur. l. 5. §. ul. iureta. l. 6. §. 1. quibus modis
 pignus vel hypot. solvitur. l. si rem. 9. §. omnis de pigno. ultio.
 l. 1. §. qui satis. da. cog. et si post iuramentum debitor solvat repe-
 tit ut indebitum. l. si quis iurasset 47. de condic. indebiti. l. ul.
 de iure iurando dicta. l. Stichum 95. §. natalis. Plane quia iuris
 exceptio rei iudicatae perpetua sit, et in favorem rei absoluti. §.
 item si in iudicio §. de exceptio. idcirco et ad repetitionem
 proficere deberet ea regula legi si non sortem 26. §. indebitum
 l.

.l. qui exceptione 40. de conditione indebiti, eoq3 reputa, et pignus veri
 debitoris absoluti liberari quoad effectum sive per exceptionem dicitur
 .l. si deferente 13. quam ita accipio ff. quibus modis pig. ul. hipo.
 soluis. non tamen repetit debitor absolutus, quia dum soluit magis
 naturale debitum agnoscere sicuter quam per errorem solvere
 praeiudicatur dicta .l. procurator 3. §. 1.º .l. si quod dominus 64. de
 condic. indebiti

Superiori differa inter rem iudicatam, et ius iurandū 14
 non mihi tempore quā adiuugam alia perinde ignotam obscuramq3
 ex .l. si iurauero 14. de iure patronatus ubi patronus deferente li-
 berto iurans se patronū esse non habetur pro patrone quoad successio-
 nem liberti, et tamen cum quem patronum esse iudicatum est facit
 res iudicata, patronū etiam quoad successionem, differa ratio quæ sita ē
 neq3 idonea inuenta, Cuiuslibet lib. 18. Pauli ad edictum, et faber in
 rationali ad .l. cum qui 30. §. penul.º ff. de iure iurando. ego autem
 iam diu obseruans differa illam uerari quoad .l. juliam, et Pa-
 piam ad quas inscripta est dicta .l. si iurauero 14. 1.º quoad successio-
 nem ex .l. Papiæ de qua in §. postea gñs. de successione libertorum
 quamuis res iudicata patronum faciat, non tamen est patronus
 qui iurauit quia absurdum uisum est libertum uoluntaria delatio-
 ne iuramenti, et patronū suo iuramento præiudicare filij liberti
 centenarij, et cum eij concurrere in successione contra antiquū ius
 Prætorium, et 12. tabularū quo attentio filij liberti excluderent
 patronam prin. gñs. et §. 1.º de sui. liberto. quā admodum, et qui
 iurauit non est patronus quoad legem juliam adimentē liberta
 patrono nupta connubium eo inuito cum alio, ~~quæ~~ quia et sa-
 coartatio connubij odiosa est. l. in eo 49. in prin. et §. 1.º de
 ritu nuptiarum ^{caeterum} ~~caeterum~~ extra legem juliam, et Papiam, sicut
 res iudicata ita, et ius iurandū facit patronū etiam quoad succes-
 sionem. l. adoptiuū §. 1.º de in ius iurando. l. si duo 13. l. eū
 qui 30. §. penul.º de iure iurando. Ad insignē legem a Dico Pio.
 15. cum miq. §. 1.º hoc tit.º Comentarium sive extraordinarij persecutionib3,
 quas uocamus executiones disputatio methodica

Ad nobilitatem. Raduo Pio. 15. cum suis

§ 5. De h^o 2° mentionis, sive de extraordinariis.

persecutionibus quas vocant, executiones

Disputatio Methodica.

Executio sive via executiva est, forma procedendi contra debitorem sine ordinariis iudiciorum solemnitatibus, et pignoribus captis adq³ distractis, ut sumatim, et appellatione remota fiat satis creditori. qua Descriptio sive definitio colligitur ex. l. in venditione legis nostrae iuncta. l. minor 40. ff. de minor. l. 1^a. et 2^a. c. de executione rei iudicatae. l. 3^a. tit. 27. part. 3. l. 1^a. tit. 21. lib. 4. Compilationis. huius autem procedendi in executionibus forma ratio sicut, et tota haec in nostra. l. Raduo Pio 15. vlpiani disputatio referenda est ad 2^{am} illam partem tituli nostri de effectu sententiarum, sive de executione rei iudicatae cuius auctoritas ipsa q³ iudicati utio de qua tam multa sicut usq³ dixerimus inanis esse nisi sumatim, et extra ordinem executioni a iudicibus mandata effectumq³ per eos acciperet. l. 2^a. §. post originem 13. ff. de origine iuris. l. 35^a. tit. 4. part. 3. praesertim cum, et publice capiat, et iure constitutum sit ne utor ipse secundum quom iudicatum sibi ius dicat, aut propria auctoritate de quaerit sententiam. l. miles. b. §. penult. hoc titulo cum. l. sequenti. ff. quod metus causa. l. penult. et ultima ff. ad. l. juliam de vi publica. l. 1^a. ff. quod legatorum. l. penult. ff. de receptis et qui arbit. l. julianus 17. ff. de iudiciis. l. si quis in tantum 7^a. c. unde ai. l. 3^a. c. de ai bonorum raptorum. hanc ubiq³ 13. c. de iudiciis. ubi tamen instituta de ai bonorum raptorum, non in casu testis difficultis in. l. si et pactor cor. nisi debitorum 10. ff. quae in fraudem creditorum ceteri iunguntur Fellic ad Bonellum lib. 13. cap. 2°. littera. N. Cuiusmodi in. l. si quis 13. ff. de. v. l. proinde ut frequentissime infero, et

26
in foro, et tribunalibus executionum materia simulq; Ulpiani ca-
planationem methodicam quam pollicemur praestemus in primis
iuxta ipsius Ulpiani ordinem iurisq; rationem in qua prior est
semper potiorq; questio de personis. s. ultimo q; de iure perso-
narum dicimus de personis iudicum seu magistratum qui sententias
sequi possunt. Ad nostram. l. in prin. et s. l. qui sententiam sequi
possunt siue apud quos executio peti debet caput primum

Ad. nra. l. in prin. et s. l. qui sententiam sequi possunt. l.
siue apud quos executio peti debeat.
Caput primum.

Tri explicanda gratia praemittendum paucis est, tres potissimum
personarum ordines in usu iuris quoad praesentem, et alios effectus
distingui oportere. Magistratus, et eos quibus iurisdictio mandatur
itemq; datos iudices. Est autem magistratus persona publica
quae iurisditioni praestat ut donec satis ad docendum diffiniquit
Quincius in paratilibus ad titulum de origine iuris quamvis dicitur
et avarie Magistro de Magistratibus in prologo nu. 34. Hot-
manus in hepitomis ad titulum de iurisditione nu. 2. et lib. 6.
Ab iuris. cap. 23. Petrus gregorius lib. 4. de republica cap. 5. et lib.
4. s. integritate cap. 12. Donellus lib. 17. Com. cap. 7. ubi Hillig.
libera Et. d. N. persona nomen generis loco ponimus. l. l. et s.
De statu hominum, publicam autem dicimus quia auctoritate
publica magistratus constituuntur. l. l. d. l. juliam de arbitrio
l. 2. s. ex aliis lib. cum sequentibus de origine iuris, et versantur
in administratione republicae. l. honor. s. de muneribus, et hono.
eoq; ipso distinguuntur magistratus ab arbitris compromissa-
riis quorum persona ⁱⁿ praestata sunt, et a praedictis eliguntur
l. de de iuris. Idem in fine dicimus qui iurisdictio ^{est} praest

Primam propriamq; vim magistratus significamus qua est praesse moderari, et regere, ut ait Cicero 3.º de legibus iuncta. l. cui praecipua 57. de off. et quidem praesse iurisdictionisq; magistratus primos, et principaliter datur, et officio ipsi coherent cui proponuntur dicta. l. 2.º. §. post originem 13. de origine iuris. l. ul. c. ubi, et apud quos cognitio in integrum restitutionis iuncta. l. et quia 6. de iurisdictione inde, et ista Proprietati qui iurisdictioni praest. designari magistratus solent dicto. §. post Originem 13. l. 1.º. §. haec uerba quod quisq; iuris. l. non potuit 12. de legibus. l. 1.º. §. postulare 2.º. de postulando. l. ultima de aqua, et aqua pluuiarum. l. 1.º. c. ut in post. legatorum tex. tunc explicandus in. l. qui iurisdictione. 20. de iuris. quem si de magistratu accipias non pugnat cum. l. primatis 11. de iudiciis quem de iudice dato ex consensu litigatorum exponunt post. duarenu. Donellus lib. 17. Com. cap. 29. et Helligerius ibi litera. l. Merulius lib. 1.º. Obserua cap. 39. quatenus aliter, non satis bona fide ex Basilicis Edwardus Calderna lib. 2.º Variarum lectionu cap. 9.

2º

Secundus ordo ut contra quibus iurisdictione mandat. hoc est exercenda committitur nam cum magistratus, uel occupationibus alijs ~~habet et exercenda committitur~~ uel causarum uarietate districti omnibus non sufficient, et quod quis per se ipse regulariter, et per alium prin.º. g. g. datus per quos agere possumus. l. 1.º. §. usq; de procura. receptu moribus est ut iurisdictione mandetur. l. more. 5. l. solet 16. de iuris. quod cum fit, si cui iurisdictione mandetur non dicitur ei praesse quia neq; principaliter, neq; propriam habet, sed uice mandatis exercet, et alieno beneficio non suo iure aut imperio dicta. l. solet 16. l. 1.º. §. qui mandatu. l. 3.º. de officio eius, in collocatione magistratu distinguitur dicta. l. more 5.º. l. qui neq; 81. de iuris. Unde ille cui iurisdictione mandetur eam alteri mandare non possunt. l. ul. de officio eius dicta. l. more 5.º quia nec transferri ipsamq; aliena est dicta. b. more. 5.º. cum lege seq. neq; ipsius iurisdictionis usu quam solam habet quia sui natura personalis est. §. 1.º. g. g. de usu, et habita.

75
Tertius ordo est doctorum iudicium id est eorum quibus magistratus
vel alii doctorum iudicium ius habentes committunt cognitionem
specialis causae et iudicare iubent. l. cum pator 12. §. 1.º et seq. de iudiciis
§. 3.º et toto titulo. e. de peditibus iudicibus, nam cum magistratus quasi
de ordinariis privatis causis iudicare non solent, et itaq. nec
quodammodo possent more maiorum. l. 2.º in explicanda. e. de
Peditibus iudicibus nisi extra ordinem certis in causis, quae et ideo
extraordinaria cognitiones dicuntur in. l. 1.º §. 1.º et toto titulo ff. de ex-
traordinariis cognitionibus. l. 5.º l. pecunia 173. §. actiones in fine
de. V. l. titia 39. §. 1.º de auro et argento legato l. seruo invito 69. §.
cum pator. l. si postulant. 67. d. l. Treb. et pretoria cognitiones sive
simpliciter cognitiones. l. 1.º §. per hanc 2. de rei vindicatione. l. 3.º §. hoc
autem 3. de lib. exhib. l. 2.º §. in bonorum. ff. quis ordo in post. servatur
Coabant plerumq. et veluti adhibebant, sive adsignabant iudices aut de curiis
selectorum, qui et inde selecti iudices speciales delegati cognitores aduti
et quia ex unis subseles non pro tribunali sedentes iudicantur peditibus di-
cuntur ut exponunt, et illustrent varice Donell. lib. 17. Com. cap. 21. ubi
plura cum pluribus Hilligerus litere ff. et seq. Pichard. in manductio.
2.º p.º in proleudij. §. 7. ex nu. 1.º

Quamvis autem hiis dati iudices promiscue iu-
dices, vel arbitri vocari soleant, et pro eisdem sepe usurpentur. l. ut iu-
cos 19. ff. communi dividundo. l. 3.º c. eodem tit.º l. lictus 24. de positi
iunctis. l. quia tantundem 7. de neg. gestis. l. quaro 54. ff. locuti dis-
tinguntur tamen interdum ut in nostro. l. a dno pio 19. l. furioso
9. hoc tit.º §. omnium pr. gny. de actio. l. lex julia 7. ff. ad. l. julia
recondendarum, neq. in merito tum quia arbitror non semel dicitur
datus ad insidentem principalis causa articulum dirigendum ut in
l. arbitro 9. ca. l. sequenti. ff. qui satis de. cog. l. penul.º de confessi-
tum etiam quia quoties iudices, et arbitri distinguntur, et separantur
intelligimus arbitri nomine eum qui datus iudex fuit ea for-
mula ut cognosceret. ~~iudicet~~ vel iudicaret ex fide bona quod
jubet in omnibus bona fidei iudiciis. §. in bona fidei 30. gny. de

30 jny de actio dicta. l. quaro 94. ff. locati. l. non debet 11. in fine ff. de
 dolo, vel ita ut iudicaret quod a quibus melius esset, ut in actione rei ux-
 oria. l. penultima. s. ultimo ff. solutio matris. l. vicum Cornelii 92.
 ff. de solutio. l. unica. s. sed et si non ignoramus. l. de rei uxoria actione
 vel ita ut inter bonos bene egi oportet et sine fraudatione ut in actione
 fiducia de qua Paulus lib 2. sententiarum tit. 13. Cicero lib. 7. familia-
 rium Epistola 12. vel deniq; ita ut nisi iudicis arbitrio restitueretur
 condemnaret ut in arbitrarij actionibus. s. Pratoria 31. jny. de
 actio. secundum qua ad actiones bonafidei referretur arbitri appellatis
 in. l. ultima. ff. rem Pupilli saluam fore. l. pro Socio 29. ff. pro Socio
 Contrario, in actionibus stricti juris iudicium cum qui datus ut uocatus
 non arbitrum quia neq; pro arbitrio aut fide bona sed iuxta formula
 prescriptum iudicare iubetur, et debet ut significant Cicero in oratione
 pro Iulio commedo Seneca lib. 1. de beneficiis cap. 7. unde petenda fabri-
 landi ratio ad. l. cum Papinianus 14. l. de sentis, et interdictionibus
 l. 3. supra hoc tit.

9
 Quibus ita positus ut ad explanationem Ulpiani
 in nostra. l. a diuo Pio 15. in principio propius accedamus illud consequens
 est iudicij datus in eo maxime a magistratibus, et his quibus mandata iu-
 risdictionis est distinguere quod non ut illi iurisdictionem uel propria uel man-
 datam habent sed solum cognoscendi iudicandiq; facultatem quod notio uocati.
 l. ait Prator. s. l. iudex 52. hoc tit. l. notionem 99. de. V. S. Vnde etiam
 fit ut iudices dati uel arbitri sentias suas exequi non possunt quia iu-
 dicandi officio quod solum habent functi sunt cum sententiam
 semel dixerunt dicta. l. iudex hoc tit. l. si ^{ut} proponit 4. c. quo-
 modo, et quando iudex, non habent autem iurisdictionem cuius, et
 mixti imperii quod iurisdictioni quod heret propria est executionis
 facultas, si que inanis iurisdictionis esset. l. l. s. ultimo. l. al. ff. de offi-
 cius. l. 2. ff. de iuris. l. unica. s. l. ff. si quis iudicanti non obtemperauerit
 proinde, et rectissime rescriptum est ab imperatore Antonino Pio
 ut iudicium datorum uel arbitrorum sententias exequantur magistratus

Magistratus Populi Romani qui eos dederunt ut in nostra. l. a. dino pio
15. in prin. nam cum publice expediat sententias transactas in auctoritatem
rei iudicatae mandari executioni de quo late supra ad. l. 1. nu. 13. et 14.
hoc tit. neq. licet exequi datis iudicibus quia notionem solum habent
non iurisdictionem consequens est permitti magistratibus qui eos dederunt
et iurisdictioni praesunt cum imperio et potestate exequendi dicta. l.
unica si quis ius dicenti. l. potestatis 219. de. v. l. nisi scilicet huius ma-
gistratus qui iudicium dederunt eisdem sententiarum executionem commiserint
vel alias speciales executiones iudicibus datis adiuverint 2. quo acci-
piendus est textus alioquin difficilis in. l. ul. in fine iuncta. l. aper-
tissime 16. c. de iudicij notat Cuiacius lib. 9. Observa cap. 23. ad finem
Prisonius lib. 4. selectarum cap. 2.

Hoc propria, et sincerissima textus nostri
explicatio est quae ex notioribus eruditiones sequuntur laudati ab Hilli-
gero ad Donell. lib. 21. cap. 3. tit. 9. Barbosa in. l. cum Praetor 12.
6. l. nu. 209. ff. de iudicij, Quintana de iurisdic. lib. 1. tit. 14. nu
46. qua reventa succedit explananda iam nobilij inter Accursianos
questio, an scilicet delegatus ut vocant iudex sententiam suam executioni
mandari possit, et non posse affirmat Accur. in presenti verbo a se
Barb. nu. 4. Alex. 6. Jason. 3. cum pluribus quos non transcribo. Me-
nochius lib. 1. de arbitrarij q. 14. nu. 3. et seq. idq. expressum esse
contendunt apud Vlpianum in presenti que contra intelligunt de iudi-
cibus delegatis quibus a Magistratibus iurisdictionis mandata est. Con-
trario autem delegatus iudicem exequi sua sententiam posse docent post
glossam in cap. quis quis ^{19. 2. q. 6.} pleriq. ex Pontificis d. quo-
rum post alios meminit Peronius in cap. significasti nu. 9. de off.
delegati Barbosa in dicta. l. cum Praetor 12. 6. l. nu. 210. Pichard.
in mandationibus 2. p. p. 4. ex nu. 14. sed controversia
occasio eiusdemq. concilianda ratio pendet ex receptissimis, et
vulgare errore antiquorum interpretum qui eos quibus iurisdictionis
mandatur confundunt partim cum iudicibus datis, et indistincte

delegatos vocant in quibus errore multa notiones congesti ab Hilligero ad Don.
 lib. 17. cap. 23. littera d. Morla in Emporio litt. 2. in Præmissis nu. 89. et verbor.
 ubi proxime ^{terti} Quintana dicto lib. 1. litt. 11. ex nu. 46. Doct. Cuiasius
 lib. 1. questionum Papiniani in. l. 1. de officio Proconsulis, et in. l. 5. de
 iurisdic.

Nobis prore presenti duo doctrina, et distinctionis gō notanda sunt p^o est iudicij delegati nomen, et proprietate loquendi, et in usu iurij civilis ambiguo esse, refertur enim et ad iudices datos quibus notio committitur siue delegatur. l. unia. c. qui pro sua iurisdictione. l. a iudice. c. de iudicij, et ad eos quibus mandatur seu delegatur iurisdictione l. 1. ff. de damno infesto. 2° est omnia etiam q^o de verbis distingui re ipsa, et iurij effectus mandatariorum iurisdictionis, et datos iudices quia priores iurisdictione facti mandatarum habent, posteriores autem solam notionem ut ostendimus supra nu. 2. et 5. eamq^o distinctione formant inde etiam explicanda differentia inter utrosq^o nobis sequatur; in primis namq^o is cui mandata iurisdictione est potest iudicium dare. l. cum Proator 12. §. hujus quoq^o. ff. de iudicij. l. legatus 12. ff. de off. Proconsulis quia datio iudicij est effectus iurisdictionis quam habet. l. 1. l. 3. de iurisdic. neq^o sic eam transfert sed exercet, et notionem solam causa specialis permittit iudice dato ut explicant. Contra Accursianos Donell. lib. 11. Com. cap. 23. ubi Hillig. lib. c. Barbosus. in dicta. l. cum Proator 12. §. 1. nu. 146. et seq^o. Plane quod scriptum est in. l. cum qui 13. ff. de iurisdic. cum qui iudicare iubet magistratum esse oportere non eo pertinet ut excludat mandatarium iurisdictionis a potestate dandi iudicij sed ut ostendat Magistratum qui iudicare iudicium iubet esse oportere Magistratum eo tempore in quo iudicare iubet, nec posse dare iudicium in id tempus quo iam non est futurus magistratus ut significatur in. §. 1. de legibus leg. cum qui 13. de verbor. explicant Cuiasius, et Anto. fab. ibi Petrus fab. in. l. nemo. 70. ff. de reg. jur. Hillig. ad Don. lib. 17. cap. 23. littera. c. iudex autem datus alium iudicium dare non potest quia datio hae est iurisdictionis non notionis ipse

ipse autem ius dicentis, sed iudicario munere fungitur. l. a iudice. §. c. de
iudicij cuius priorum regulam sicut, et exceptione regulam ibi extat de
iudice dato interpretantur post alios Alciabuy lib. 2. paradoxorum
cap. 5. Barboz. ubi proxime na. nu. 166. Donell. lib. 17. Com. cap. 8 et 23.
et utrobique Hillig. in notis Gilquerii in dicta. l. a iudice. §.

Proximum supra dictij est qd. dicitur a senta eius cui
mandata iurisdictione ut appellari ad eum qui mandavit non posse sed ad
eum potius nōpe superiorem atq3 ab eo ipso qui mandavit si sentam
ipse tulisset appellatur. l. 1. §. 1. ff. quis et a quo appellatur, nōpe quia
cum in mandante ex mandatario una eademq3 iurisdictione videtur ipse
qui mandavit sentam tulisse per mandatarium. l. ita ita 19. §. quod si
quis. ff. de adm. tuto. proinde non est appellandum ad mandantem
ne idem a se ipso appellari videatur quod absurdum cap. 2. de
consuetudine lib. 8. Diversum est in senta iudicij dati a qua ad eum
qui iudicium dedit appellatur. l. 1. §. si quis vers. deniq3 l. imperatorij
21. §. 1. de appella. l. 1. in prin. l. ultima ff. quis et a quo appellatur. l.
unica in fine. c. quis pro sua iudicio. l. precipimus 32. §. hoc si appella-
tio. c. de appella. nec enim datus iudex eius qui dedit iurisdictionem
exerceat, aut eius vice iudicat, quippe, et aliud est iurisdictionis mandatum qd.
quis dū volens suscipit vice alienam subire dicitur dicta. l. solt. 16. ff. de
iurisdictione. l. minor 51. §. 1. ff. de procur. iuncta. l. si mandavero
22. §. ubi. ff. mandati, aliud iudicare, iubere seu dare iudicium ab i qui
etiam inuitus iudicandi munus, ut pote publicum suscipere cogitur. l. ubi.
§. iudicandi. ff. de mune. et hono. l. Prator 13. §. qui autem. ff. de usca.
munerū, et susceptio iudicandi munus, non nomine eius qui dedit, sed pub-
lico, et tanquam proprium habet. l. quippe 18. ff. de iudicij, et consequenter
quodvis a dato iudice, ad eum qui dedit appellatur non videtur a se
code ad eum appellari, ut post Albericum relatum ab Accursio in dicta
l. 1. §. 2. ff. quis et a quo appellatur docent, et distinguunt Socinus ibide
nu. 8. Duarenus ad titl. de iurisdictione cap. ubi. Cuiuslibet lib. 1. quez.
Papi. in. l. 5. de offi. Proconsulis, et lib. 7. Obser. cap. 22. Fachinens lib.
1. Controvers. cap. 18. Donell. lib. 28. Com. cap. 7. ubi Hillig. litera. D.

Barbo. in dicta. l. cum Prator 12. §. 1. nu. 214. Morla in Emporio litt. 2. de jurisdictione nu. 90.

Ex eadem rationis veluti filo pendet quod dicitur si mandans iurisdictionem dederit, ante quem jurisdictione a mandatario exerceri incipiat, et mandatum, et jurisdictionem extingui. l. et quia. 6. ff. de jurisdictione cap. relatum 19. cap. gratum 20. cap. licet undiq. 30 de officio delegati cap. si delegatus. 7. eodem litt. lib. 6. l. 21. litt. 4. partib. 3. quia cum una eademq. in mandante, et mandatario sit jurisdictione quam mandati propriam lex dedit, et principaliter officio detulit, mandatarius vero eius nomine, et beneficio alienam exercet, necesse est illum in mandante morte extinctam in mandatario quoq. intercedere quia nec videri potest cum nomine mandantis defuncti tanquam adhuc propriam illius exercere, aut vicem eius gerere qui iam non ut ut considerat post antiquiores Cuiacius lib. 2. Pauli ad dictam, et ad litt. ff. de iurisdic. in dicta. l. et quia 6. ubi et Durandus Eginorius Costalios, et fab. Donell. lib. 17. Com. cap. 9. in fine ubi Hillig. triplicata littera O. Morla dicto litt. 2. in premissis nu. 92. Castillo lib. 2. Controvers. cap. 29. non idem ut in iudice dato, quia quicunq. magistratus non possit ab initio dare iudicium, aut iudicare iubere in id tempus quo iam non est futurus magistratus. l. cum qui 13. in prin. et §. 1. de iurisdic. iudicij tamen semel utiliter dati durat officium etiam post magistratus qui debet. l. venditor 49. §. ult. de iudicij quippe notione qua solum iudex datus habet non mandatum sed datam, neq. ut alienam sed ut propriam ex munere publico exercet dicta. l. quippe 18. de iudicij doct. Cuiacius in dicta. l. et quia 6. Hillig. ad Donell. lib. 17. cap. 26. lit. f.

Deniq. ex eisdem principiis in q. supra proposita nu. 6. ut eam ex ratione iuris ad forensem usq. accommodata tam firmiter distinguendi sunt iudex delegatus ad unam pluresque speciales causas quo casu sola facta expressio vel notio sine jurisdictione committi intelligitur, nisi aliud exprimitur cap. supra 21. §. 1. et leges de off. de legati. l. ult. c. ubi, et apud quem cognitio in integrum restitutionis, ut delegatus ad universitatem caesarum certamine earum genus ubi jurisdictione, aut eius specie delegata presumitur ergo ex l. select

solent ibi cum l. sequenti ff. de iurisdic. ideoque priorum delegatum iudici dato, posteriori autem ei cui mandata iurisdicatio est recte comparari docent Couar. lib. 3.º. Varia. cap. 20. nu. ult.º. Barbo. in dicta l. cum Pretor l. 2. §. 1.º. nu. 155. Quinta. lib. 2.º. de iurisdictione tit.º. ult.º. nu. 37. secundum quod prior delegatus cui scilicet sola notio unius plurimumve specialium causarum data est non potest suam sententiam exequi quia nec iurisdictionem habet cuius effectus est executio, ut in datis iudiciis capossimus supra nu. 5. posterior vero delegatus de universitatem causarum, aut speciem certam iurisdictionis potest sententiam suam executioni mandare, quia, et sic exercet iurisdictionem cum imperio ei adiuncto, huc officium iudicandi quod ei mandatur ut l. 1.º. §. ult.º. l. ultima ff. de off. eius l. 2.º. ff. de iurisdic. ita in q. ista controuersiam interpretum quorum meminimus supra nu. 6.º. componit post alios ~~et~~ Quintana de iurisdic. dicto lib. 2.º. tit.º. 7.º. nu. 2.º. et seq. illud tot observatis, inter Magistratus, et Mandatarios iurisdictionis datosque iudices differentiis libens aduicio singulare pro ceteris 10 nec communibus regulis ius iudicium datorum a Principe, nam non perinde iurisdictionis, et notio inferior sepe ut magis ^{est} Principi ul. cum supremis eius occupationibus non semper congruat uidetur Princeps speciale iudicium dando iurisdictionem ei mandare, ut expendit Donell. lib. 6.º. Com. cap. 9.º. iunctis traditis a Menochio de prescriptio. lib. 2.º. presumptione l. 6.º. nu. 28. Barbo. in dicta l. cum Pretor l. 2. §. 1.º. ex nu. 27. Masrillo lib. 2.º. de magistratib. cap. 2.º. Bart. in l. ambiciosa nu. 34. ff. decretis ab ordine ferendis deoq. quacumq. nomine et forma designationis ut iudex datus tamen effectus et potestate pro magistratu ferre, id est uicario Principis habetur ut recte Cuiacius in dicta l. et quia 6.º. ff. de iurisdic. et lib. 12. Observa. cap. 1.º. scipio Gentili lib. 2.º. de iurisdictione cap. 24. et seq. eaq. sensu uice Principis fungitur cognoscat et iudicat. l. minor l. 6.º. ⁱⁿ penultime ff. de minor. l. 3.º. l. si aduersus rem iudicatum. l. 3.º. l. ubi Senatores, ul. clerici. l. ult.º. c. de modo multarum proinde iudex datus uice delegatus a Principe potest

potest

postulium iudicem dare. l. a iudice. §. c. de iudicij cap.
 Pastoralij 28. de officio delegati de quo multij Barbo.
 in dicta. l. in Prator 12. §. l. ex nu. 385. et a iudice
 que dederit ad eum ipsu qui dedit appellat. l. unica in
 fine. c. qui pro sua jurisdictione. l. precipimus 32. §.
 hoc si appellatio. c. de appellatio. et potest tam sententiam
 iudicij a se dati quam sua exequi, n̄ solum iure Ponti-
 ficio inspecto cap. in litterij 9. cap. Pastoralij 28. §. prator
 de officio delegati, sed etiam Civili ut contra Accursium
 in presenti verbo a se docet post alios antiquiores Jason
 nu. 10. in fine in nostra. l. a Divo Pio 15. Cuiuslibet lib.
 12. Obserua. cap. l. Donellus lib. 27. Comenta. cap. 7. quibus
 alit. Menochius lib. 1. de arbitrarij q. 74. ex nu. 48.
 Plane cu iurisdictione delegati a Principe non propria
 sit sed mandata a Principe cuius vice iudicat dicta. l. 3.
 .c. si aduersus rem iudicatam morte Principis qui man-
 davit spirat, et officium delegati ab eo si res integra sit cap.
 relatum 19. de officio delegati, idq; tanquam receptum post
 Barbo. et alios in dicta. l. et quia. §. resoluunt. Morta in
 Emporio litt. 2. in promissis nu. 97. Donellus. lib. 17. Comen.
 cap. 8.

12

Hae pro elucidatione nostra. l. a Divo
 Pio 15. in principio monuisse satij. Iucudie explicanda
 nunc in eodem de iudicijs sentas exequenda libus
 tractatum questio proposita in §. l. eiusdem. l. ubi scrip-
 tum est sentam Drome dictam posse in provinciis prouides
 ad finem persequi si hoc iusi fuerint, ut cu florentinijs
 Pandectis legunt exponuntq; duarum in dicto §. l. for-
 nerij lib. 1. selectarū cap. 18. Prodericus Suarez in. l.
 post rem iudicatam q. 5. nu. 1. ff. litt Couarra. in
 practicijs cap. 10. nu. 2. vel si hoc visum fuerit, ut in
 Codicibus

Codicibus vulgaribus legit. et sunt antiquiores omnes post
post Bar. in nostra s. l. ut utraq; lectio idonea sensu accepta
defendi potest, quia quicumq; in provinciis Praesides ^{ius} magis im-
perium habeant omnibus post Principem. l. 4. l. ex omnibus
to. c. l. seq. ff. de off. Praesid. l. et ideo s. de off. Pro-
consulis ideoq; Romani Magistratus utpote pares, aut certe
non maiores Praesidibus non videntur posse eis iubere, seu prae-
cipere, ut eorum sententias exequantur quia neq; par in par habet
imperium. l. 4. de receptis, et qui. urbi. l. iudicium 33. ff. de
iudiciis. l. ille a quo 13. s. tempestivum ff. ad. s. l. t. neque
magistratus urbanus in provincia, hoc est extra suam ter-
ritorium ius dicere, aut iubere potest. l. ult. ff. de iurisdic.
l. ult. ff. de off. Praefecti urbi. l. 3. ff. de off. Praesid.
delegans ad rem tex in. l. cum unus 12. s. his qui possidere
de rebus actio jud. pos. potest tamen sententiam Roma-
norum quam in provincia per se, aut Praefectores suos ex-
equi, si non licet iuxta tex sic intelligendum in dicta. l. cum
unus 12. s. his qui possidere rogare Praesidem provinciae ut
exequatur. litteris ut vocantur rogatoriis vel requisitoriis ad-
quis, etiam nec male commendant. verba illa si hoc iusi fu-
erint quia iubendi verbum interdum procarium est, neq; directum
semper aut imperativum. l. Aurelius 28. s. penult. ff. de libe-
ratio. leg. l. 2. c. communia de leg. quibus ad rem iungendy
Cuiuslibet lib. 11. observa cap. 25. et lib. 17. cap. 25. eoque sensu
exposita rectissima est florentina lectio quamvis alii ea acci-
piant Doxellus lib. 27. Comen. in nostro s. l. alii. ex nostratibus.
Richard. in manducationibus 2. parte Praecepto 4. nu. 30. et
37. vulgaris autem lectio quae sic si hoc iustum fuerit idoneum
etiam sensum admittit nempe ut sententiam Romanorum ex-
equantur in provinciis praesides si hoc visum fuerit ff. vel
magistratus Romanis executione fieri iubentibus per
litteras

litteras requisitorias, ad diem si visum fuerit ipsi Praesidibus
 requisitis quibus visandum permittit: an requisitoria ipsa ius-
 titia formata. expeditiones sint tales ut pro eandem implemento of-
 ficium vel auxilium suum exhibere debeant, cogit respectu in nostro
 §. 1. n. scriptum est sententiam Brome dictam exequi Praesides debere
 sed posse quod voluntatis est non necessitatis. l. saepe §. ff. de offi-
 praesidii quoniam scilicet Praesidium est arbitrari, an iuste requi-
 rant. vel non, et contra exequi, vel non exequi ut dicit Couar.
 in praes. cap. 10. n. 3. Partad. lib. 2. verum quotidiana. cap. vlt.
 2. par. §. 1. n. 7.

Est itaque decisum in nostro §. 1. iudicij
 requisitorij ut vocantur Epistolis per executionem sententiae
 ab illo iudice pronuntiante officium suum in eam rem exhiberi
 regulariter debere quod, et per in l. prosperandum §. 6. in autem
 reus. c. de iudicij. l. 1. ff. de fugitivis. l. 1. §. Praesidium de re-
 quisitorij reus. l. 1. c. de offi. comitibus verum privatarum No-
 vella 134. ut nulli iudicium cap. 9. §. si tuo cap. 1. §. contrahentes
 de foro competenti lib. 6. l. 1. tit. 27. par. 6. quibus ex locis iudi-
 cem non requisitum sine requisitorij sine litteris sententiam alteri
 iudicij exequi non posse docent Baro. in l. argentarium
 45. §. vlt. de iudicij cuius traditione tanquam commune
 sequunt. Alex. in nostro §. 4. n. 6. Felinus in cap. postulasti
 14. nu. 21. de foro competenti Couar. in praes. cap. 10. n. 2.
 Barbosa. in l. heres absens 19. §. 1. n. 87. ff. de iudicij Vocis
 in praes. tit. de executione sententiae nu. 13. Proderius Suarez
 in dicta. l. post rem iudicatam §. 5. n. 2. neque adversat.
 Papii. testimonium in dicta. l. argentarium 45. §. ultimo
 ff. de iudicij ex quo contrarium scribit. tunc Angelus ibi
 Bib. ad Speculatores tit. de sententij §. sententia lata per unum
 iudicium. sed omissa solutione Castrensis in dicta. l. argen-
 tarium 45. §. ultimo Cuiasii lib. 3. responsorij Papiniani

L3

ibidem

ibidem. Respondendum ut Papii sententiam in dicto §. Ultimo
eam esse, ut si ex mutuo quod mater Proma accepit, filia
eius Pupilla qua matri heres exhibet, et in provincia domi-
cilium h[ab]et conueniat. tanquam heres conueniat, et pupilla
nomine tutores eius in provincia condemnati sint si ea in
pubere facta curatores eius Proma inueniant. possint ibi in-
dicatum facere cogi, et sententia in provincia dicta executioni
Proma mandet. a Magistratu Romano, ex regula. l. heres
19. iuncta dicta. l. argentarium 45. in prin. de iudicij pro-
cedente tamen requisitione iudicij, qui sententiam in provincia
tulit, ut ea executioni Proma mandet. quod quamuis n[on] ex-
primat in dicto §. Ultimo qu[od] principatim alia questio est sup-
ponendum tamen est ex iuris principij arg[um]ent. ex l. qui test[is]
testamento 20. ff. qui testa[mentum] facere possunt quo modo expli-
candus etiam est tex. in cap. postulasti 14. de foro competenti
docent prat. l[ib]eros proxime Proderius Suarez in dicta
l. post rem iudicatam q[ue] 9. n[um] 9.

LA.

Postremo ex eadem iuris
rone, et generali regula nostri tex. sciendum est receptum
fuisse usum litterarum quas requisitorias dicimus etiam in iudi-
cibus Ecclesiasticis qui fore si Canonici censuris contra laicos
condemnatos usi fuerint neq[ue] eo modo possit sententia ad effectum
perduci, possunt solentq[ue] inuocare auxilium secularis, ut sicut
Practici, ut capti bonis, et persona condemnati executio fiat
etq[ue] auxilium impertire Ecclesiastico iudici, secularis iudex re-
quisitus debet, ut ex sententia tex. in cap. 1. de off[icio] ordinarii do-
cent ibi post gloss. uerbo publicum communib[us] Pontificii
C. d. et in cap. 2. de maleficiis, et in cap. dilecto de sententia ex-
communicationis lib. 6. post alios Louar. in practici dicto cap. 10.
nu. 1. eog[ue] etiam casu receptum est ut aliorum iudicialium ex-
emplum saltem sumarium in Ecclesiastico iudice exhibeat. seculari
iudici

Judici requisito. Argo ex nostro §. l. iuxta vulgata[m] lectionem
 et interpretationem iuncta. l. n̄ est dubium ff. de custodia ff.
 norum. l. ult. ff. de off. p̄fecti vigiliu[m] nisi in crimine
 fuerit cap. ut inquisitionis 18. §. prohibemus cap. presidentes
 6. de hereticis lib. 6. de quo recte noster Pichardus. in ma-
 nualionibus 2^a. parte praepo. 4. ex nu. 40. quin et in cri-
 minabilibus causis si degradatus clericus capitali poena sit affi-
 cendus, et invocari a iudice ecclesiastico auxilium secularis bra-
 chii, et consilii a seculari iudice deberi, et ut consilium posse ec-
 clesiasticis censuris compelli receptissimum est dicto cap. 1. de officio
 ordinarii cum similibus ex quibus ita docent post antiquiores
 Pharinarius 3°. thomo praxi criminali §. 97. Couar. dicto cap. 7.

Ad §. in vendit. in fine iuncto §. l. et primi. nostrae l. adiuo.

Pio. 15. De sententiis et instrumentis, quae executioni
 mandantur.
 Caput secundum.

Ex principio, et §. l. l. nostra apparet magistratus sententias iudicia
 a se datorum, vel arbitrorum, et Roma dictas praesides in pro-
 vinciarum exequi debere non tamen quales sententias, id tunc expri-
 mit, et quasi explicat. in §. in venditione in fine ubiq; in prin.
 et §. l. sententia vocat. postea res iudicata, constat itaq; eas sen-
 tentias quae in iudicatam rem sic transierunt, ut nullo iam vove-
 cio revivendi possint executioni mandari. l. post rem iudicatam
 §6. ff. litt. l. 1^a. et toto litt. C. de executione rei iudicata cap. cu
 int. 13. cap. quod consultatione 18. de sententia et re iudicata. l. 18. litt
 4. par. 3. l. 1. litt. 21. l. 4. Compilla. nisi tamen post rem iudicatam
 novatio facta sit eius quod ex causa iudicati debebat. quae tunc ex nova
 obligatione, et contractu deberi incipit, et eius extraordinaria persequationis
 ex causa

Ad §. in venditione in fine iuncto §. l. et primi. nostrae l. adiuo. l. 15. + De sententiis et instrumentis quae executioni
 mandantur. l. 1^a.

ex causa iudiciali actionis quorsum extinguitur, et ad initium
alterius ordinariae petitionis redigitur. l. minor 40. ubi Cuiuslibet
ff. de mino. l. 4. §. si ex conventionē fi. litt. l. 2^a. c. de execu-
tione rei iudicatae, notat post alios fab. in Pratio. dicta. l.
minor 40. Suarez in dula. l. post rem iudicatam in prin^o. Par-
lad. lib. 2°. rerum quotid. cap. ult. l. par. §. l. n. 20. et §. 12. n.
41. et seqq. quippe, et receptum ut per novationē voluntariam
perire privilegium antiquae obligationis. l. etiam 29. ff. de
novationibus; Diversum autem est si nova obligatio nō prio-
ris novanda sed confirmanda gratia accesserit post rem iudicatā,
tunc enim manet ordo executionis ut scriptum est in dula. l. 4.
§. si ex conventionē ubi explicant post Claricos Duarenus, et
Bonell. lib. 27. Comen. Cuiuslibet lib. 24. §. 7^m. Pauli in dula. l. etiam
29. de novatio. Brissonius lib. 2°. de solutio. litt. de novatio. Petrus
fab. in. l. nō solet 36. de reg. iur. conduit lex in. l. si studium
§. §. idē Celsus ff. de nova. cui iungendus fab. lib. 3. Coniec.
cap. 1. conduit etiam Papi. responsū in. l. fundus 9. de annuis
leg. de cuius expositione, et conciliatione cū. l. ult. c. de pactis
conventis ty videndus Cuiuslibet ad litt. de annuis leg. in dula
l. fundus 9. et lib. 24. obser. cap. 26. Jllig. ad Bonell. lib. 27. cap.
2°. littera. l.

2°.

Transit autem sententia in rem iudicatā
ut executionē paratam fiat. postquā nullo remedio appella-
tionis supplicationis nullitatis, aut alio simili resindi potest
l. degant. 23. §. l. in fine ff. de condic. indeb. id autem evenit
quoties ea remedia intra tempus iure statutum nō sunt pro-
posita cap. cū dilectus 32. in fine de electione dicto cap.
quoad consultationem 19. de sententia, et re iudicata quod tempus ap-
pellandi iure antiquo civili fuit biduum in causa propria, et tri-
duum in aliena. l. 1. §. biduum, et §. in propria ff. quando ap-
pellandum sit. l. eos. §. ult. c. de appella. iure autem posteriore

Civili

Civili, item canonico, et Regio septem partibus est tempus decem
 dierum, Authen. hodie. c. de appella. dicto cap. quod consulta-
 tione 14. de senta. et re iudicata. l. 22. tit. 23. par. 3.
 Tandemque Regio iure nouiori ut spacium quinque dierum
 l. 1. tit. 16. lib. 4. compilla. tempus autem applicandi ab
 interlocutionibus, et triduum, et a definitiva senta decem
 dies Regio iure nostrati. l. 1. tit. 19. lib. 4. Compilla
 denique nullitatis proponenda 60. dies proscribunt. l. 24.
 tit. 17. lib. 4. Compillatio. transit etiam senta in rem
 iudicatam, quatenus appellata sit si interposita appellatio
 pronuntiet. deserta ad condemnatum qui appellauit non
 adit iudicium appellationis, aut ea prosequutus non est
 intra tempus legitimum. l. ult. §. illud. iuncta Authen
 ei qui appellat. c. de tempo. appella. cap. personas 4. cu
 leg. de appella. quod tempus Regio iure statuit. in. l.
 24. tit. 16. lib. 4. Compilla ubi Acubido late ad rem
 parlato. lib. 2. verum quotidiana. cap. ult. 1. par. §. 1.
 nu. 6. et legq. vel denique in his casibus in quibus quo-
 ad effectum suspensiuum appellatio iure non recipit. cap. 3
 remota procedit. cap. non solum 7. de appella. lib. 6. ubi
 glos. communiter recepta uerbo uisus ueluti cum pronun-
 tiat. corpus sepelliri. l. ne corpore 38. ff. de religiois
 l. ult. cum Authen legq. c. de sepulero uiolato. l. 2. in fine
 ff. de in ius uocando. l. 3. §. non perpetue. l. sepulcri
 §. de sepulero uiolato. l. 6. tit. 18. lib. 4. Compilla. de
 quibus multa Tripa in tractatu de peste cap. de re-
 mediis preservatiuis contra pestem n. 136. Baeca
 de inope debitore cap. 1. ex nu. 19. Acubido in dicta. l.
 6. n. 10. Lessney in cathalogo gloria mundi 2. parte con-
 sideratione 5. Jacobus Guterius lib. 3. de iure marium
 cap. 22. Joannes Guirmanus lib. 4. de funeribus

cap.

cap. 1. vel in sententia fert. de re qua dilacione non recipit
veluti de fructibus aut alijs rebus vendendis qua servari
non possunt. l. vl. de appella recipiendis dicta. l. 6. litt.
18. lib. 4. Compilla. aut de alimentis ^{vel} salarij in fauore
eius qui petit ut argo ex dicta. l. vl. dount post alios Larra
in. l. si quis a liberis & i. vel parent ex nu. 26. de liberis
agnocendis Jurduy de alimentis litt. 8. privilegio 6. Gutierrez
lib. 1. practicarum q. 106. Acebedo in. l. 9. n. 38. litt. 19. lib.
4. Compilla. Barbosa. in. l. 1. par. 1. n. 96. soluto matrimonio
fachiney lib. 1. Controuer. cap. 77. vel deniqz in reme-
dijs possessorij. l. vl. c. de adueto diui Adri toll. & Loria-
na legi 3a. litt. 13. lib. 4. Compilla. ut pr. in dicta. l. vl. ma
H. de appella. recipiendis. l. quiquis. 6. c. quoru apel-
laciones non recipiant. l. quiquis § 26. c. theodo. eode
litt. notat post alios Barlado. lib. 2. reru quotidianaru
cap. 9. n. 31. Menochius de adipienda remedio 4. n. 807.
et legq. fachiney lib. 1. controuer. cap. 76. Tiraqueley
in tractatu le mort par. 6. declaratione. 6.

3
Deinde ut pergamus habet etiam
paratam executionem sententia Arbitri, et vel arbitratorij ex copro-
miso electi quod regio apud nos iure statutum est. in. l. 45. litt.
21. lib. 4. Compilla. Antiquo autem iure Romano sententia Arbitri
copromissarii quemadmodum neqz habet alios effectus, vel
Authoritatem rei iudicata ita neqz paratam executionem per
actionem iudicati qua non producit. l. 3. c. de jurisdictione
l. 1. c. de receptis Arbitris iunctis traditis supra ad. l. 1a. fi. litt.
nu. 16. nisi expresse a litigatoribus sententia arbitri postquam
pronunciata est fuerit homologata, id est approbata, aut tacite
per transcursum decem dierum ex constitutione jus. in. l. cu
antea. 5. c. de receptis arbitris cap. 2. de Arbitris. l. 23. et. l. vl.
litt. 4. par. 3. hodie autem indistincte arbitri, vel arbitratorij

Cicini Com

Compromissarii sententia executioni mandat. dū tamen scilicet compromissū, et sententia subsignata sint a publico Tabellione, et pronuntiatum fuerit intra terminum compromissi, et de rebus in compromissū deductis iuxta formā dicta. l. 4. litt. 21. lib. 4. compilationis. quo etiam casu ad ea sententia appellari posse quoad effectum devolutivū est receptissimum, ut affirmant Grego. Lopez in dicta. l. vlt. verbo de iudicio litt. 4. par. 3. Parlad. lib. 2. rerum quotidiana. cap. vlt. 1. par. §. 2. n. 23. Gutierrez in. l. nemo potest nu. 423. ff. de leg. 1. et de iuri. Confir. 3. par. cap. 14. Aubido in dicta. l. 4. nu. 172. litt. 21. lib. compilla.

4
 Sed de sententia iudicij vel Arbitri libasse. hoc solus. Succedit iuramentum littis decisivum, siue id sit voluntarium qd. extra iudicium conventionē partium siue iudiciale quod in iudicio a parte parti offert. utruq. enim qd. vel eandem, vel maiorem vim habet quā res iudicata. l. 2. ff. de iurciurando. l. si deferente 13. ff. quibus modis pig. vel his. soluit. offert etiam paratam executionē nullo amplius quod nō nisi an iuratum sit. l. 5. §. dato. l. nā postea §. 6. l. ff. de iurciurando. l. post rem iudicatam §. 6. ff. litt. et tamen qd. iuramentum non est proprie res iudicata, sicut neq. sententia arbitri approbata a litigatoribus non datur ex his actio iudicati sed utilis vel in factum ad similitudinem iudicati actionis. l. aitori. §. c. de rebus creditis. l. sed si possessori ff. §. 1. ff. de iur. iur. dicta. l. cū antea. §. c. de rebus arbitris iuncta regula. l. qd. actionū ff. de pro. verbis. explicant Parlad. lib. 2. rerum quotidiana. cap. vlt. §. par. §. 1. ex nu. 3. et 11. Donellus lib. 24. comen. cap. 16 ubi gligerey lib. m. Pichardus in Mandationibus 2. par. in Preludis §. 5. n. 23. mandat. autem iusiurandū executioni etiam si sit confirmatorium contractus extra iudicium de quo

late

Late Gutierrez de iur. Conf. 1^a parte cap. 62. et in iudicio etiam si
post litem contestatam a parte, parti delata sit iuxta generale
sententia dicta. l. post rem iudicatam 56. iuncta. l. 9. litt. 11. par. 3.
Quibus tamen obstat non levis. qd. scriptum est in. l. iuramentum
34. §. ult. ff. de iuramento post iuramentum a parte parti delata
sequi sententiam condemnatoriam, vel absolutoriam debere iuxta
formam iuramenti. quo Argo iuramentum post litem contestata
a parte parti delata non mandari executioni suo iure sed ita
tenui si sententia 2^m. iuramentum sequatur. cap. transit in rem
iudicatam contendit post Alexandr. et Jasonem ff. de iure iurando
Juarez in dicta. l. post rem iudicatam notabili 20. n. 6. et Val-
deius ibi in additionibus. Sed omnia sententia Donelli lib. 24. Co-
ment. cap. 18. Alia fere Triboniano fere idem ibi contextus
dicta. l. iuramentum 34. §. ult. in Rationali eiusdem loci di-
cendum est post iuramentum litem contestata a litigatore litiga-
tori delatum sententiam sequi posse, et solere consententiam
in iuramento maxime eo qui iuravit petente, vel apud ju-
dium datum de quo non male tentat accipi posse dictum §
ult. ff. ibidem in rationali iuncta. l. nam postea 9. §. si da-
unt. ff. de iure iurando, non autem semper neque necessario
requiri ut sequatur. sententia dicta. l. iuramentum 34. §. dat.
q^a et sine sententia suo iure mandat. executioni id iuramentum, ut
post alios docet J. Ligerus ad Donell. dicto lib. 24. cap. 18 litt.
e. Patrius Centuria 3. q. 80. idque nostrati Dregio iure pro indu-
bitato affirmant Parladorius dicto cap. ultimo 1^a par. §. 3. n. 1.
Rodriguez de executionibus. cap. 1. arg. 3. n. 12. Plane si iu-
ramentum sit necessarium delatumque a iudice in supplementum
probationum non tunc suo iure paratam executionem q^a iuxta id
sententiam sequi omnino debet a qua et appellari potest. l. ad-
monendi 31. ff. de iure iurando. l. ult. §. 1. de appella.
explicant Juarez in dicta. l. post rem iudicatam 56. notabili

2^a. n. 4. et 5. Corratius de iuramento litti decisionis q. 20.
 Principali Jblig. ad Donellum lib. 24. cap. 19. duplicata
 litt. A.

Juramento, et sententia quoad effectum parate
 executionis anumeranda est confessio in iure facta dicta. l. post
 rem iudicatam 56. l. 7. litt. 13. par. 3. qm̄ in iure confessus pro
 iudicato est. l. p. ff. de confessis. l. sicut 4. c. de rigidian-
 da hereditate. l. p. q. quid si in lite. 7. ff. si quid in fraudem
 Patroni idemq. ne sententia, aut condemnatio requiritur ut con-
 fessio in iure facta executione mandet. quia nulla remanent
 partes iudicij in confitentem nisi ut computet stimebus quantum
 debebat si confessus sit non debere quo iam non extat. l. proinde
 25. §. ult. ff. ad. l. Aquilianam. l. 3. l. qui stichum. §. l. ult.
 ff. de confessis quibus ita expositis docet contra plures duare.
 ad litt. ff. de confessis in prin. Parlato. dicto cap. ult. 1^a par.
 §. 3. ex nu. 4. quamvis aliter explicet Donellus lib. 28. comen.
 cap. 1. Proinde quoniam recepta vulgo distinctio Bartholi in
 l. 1. ff. de confessis que, et pr. in. l. 2^a litt. 13. par. 3. admittat du-
 taxat executionem confessionis facta ante litteram contestatam,
 et autem si postea nisi iuxta eam sequatur res iudicata, verum
 tamen est, et in disputando ex iure civili ut iam diximus indy-
 stincte confessionem in iure mandari executioni, et nouissimo Legis
 iure ex. l. 5. litt. 21. lib. 4. compilla, qua generalit. cautum est,
 ut executionem paratam afferant confessiones clare facta apud
 iudicem competentem explicans pluribus ad praxim prater
 laudatos a Richardo in mandatis. 2^a par. precepto. §. ex. n.
 §. Accubido in dicta. l. 5. ex nu. 25. Gutierrez lib. 1. Practicam
 q. 126. Sabalo Comunium Contra comunes q. 362. Rodri-
 guez de executionibus cap. 1. art. 2°. per totum. nouissime
 Larrea Decij. Granatensi 49. nu. 6.

Quibus ita positus ut ad alia instrumenta
 quibus

quibus ad instar rei iudicatae in extraordinaria persequutione
nostris legibus, moribus datum est. iam transgrediamur occurrit
in primis publicum instrumentum, sive scriptura a publico
Notario, seu Tabellione confecta quae quidem iure Justiniano
paratam executionem non habet, ut post multos docet Meno-
thius lib. 2. de Arbitrarij casu 17. Brebouffay 1. homo ad
l. Gallias tit. de litteris obligatorij art. 1. Proderius Suarez
in d. l. post rem iudicatam in declaratione legis Regni in
prin. n. 6. et deducunt post Antiquiores in l. minor 40.
qua vulgare allegationem fuit leuit. potius quae firmat ff. de
iure firmatur autem proprie, et aperte magis ex fortissima iuri-
sone secundum quam instrumentum fieri creditur ad probatio-
nem rei gesta, non autem ad mutandam substantiam obliga-
tionis vel executionis. l. 4. ff. de pignorijs. l. 4. de fide
instrumentoru. l. in exercendi 19. c. eodem tit. hodie
autem instrumenta publica confecta a Tabularijs Regijs
in Supremo Senatu approbata, et numerata illius loci ubi
instrumentum fit mandantur executioni sicut rei iudicata. l. 64.
thauri. l. 1. et 2. l. 9. et l. 19. tit. 21. lib. 4. Compilationis,
et quidem apud nos etiam si non habeant clausulam quarentia-
tum ex d. l. 2. et 19. tit. 21. lib. 4. compilla. tum etiam
quae supra scripta clausula cum sit moris, et consuetudinis no-
tariorum habenda est pro apposita etiam si omittatur. l. qd
si nolit 31. §. quia assidua de Edilibus edicto. l. ult. c. de
fideiuss. idqz in terminis tanquam iuris receptissimae. Douit
in praxi primus Palacios Trubios, et cum eo Gomerius Cas-
tillo, et Alii in d. l. 64. thauri. Videmus Perez in l. 4. glos.
1. tit. 3. lib. 3. ordinamenti Parlado. lib. 2. reru quotidiana.
cap. ult. l. par. 6. 11. ampliatione 1. segura in l. si ex legati
23. n. 72. de v. ob. Acebedo in d. l. 1. nu. 56. tit.
21. lib. 4. compilla., et in praxi etiam receptum
magis

magis esse contendant Louarrubias lib. 2°. Varia. cap. 11. n. 3.
 Brodericus Suarez ubi proxime n. 10. Padilla in l. 1. n. 21.
 c. de iuris, et facti ignorantia Baeca de inope debitore cap. 1.
 nu. 31. Brodericus de executio. cap. 1. art. 4. ex nu. 19. et
 19. Gutierrez de iuramento confir. 1^a par. cap. 62. n. 6. apud
 quos et videbitur cur, a qua nam dicat. Gecarrugia clausula.

7
 Eiusdem generis quoad privilegium
 parato executioni est privata scriptura sine Chirographo
 Singrapha Epistola recognita a parte qua quidem singula
 post recognitionem equiparant. publico instrumento
 l. scripturas 11. c. qui potiores. l. cum de indebito. 29. §. ubi.
 ff. de probatio. iuncta. l. 119. tit. 18. par. 3. et 3. tunc etiam
 civili iure, et antiquiori Regio inspecto privatam cautionem
 recognitam executioni mandari docent Gregorius Lopez in
 dicta. l. 119. verbo fuisse Abendaño de exequendis 2^a p. cap.
 30. n. 4. Contrarium tamen deservunt Louarrubias lib. 2°.
 var. cap. 11. n. 4. Gutierrez lib. 1. prac. q. 121. n. 5. Acobedo
 in l. 5. in prin. tit. 21. lib. 4. Compilla quibus scudo. q. cum
 instrumentum etiam publicum iure communi non habuerit pa-
 ratam executionem utiqz nec privatam recognitum quod pub-
 lico equiparant. quoad vim probationis in dicta. l. scripturas
 11. ad quam plura in hanc rem Morla in Imperio 1^a par. tit.
 11. q. 3. Durbo. in l. 1. 2. p. n. 6. soluto matric. Plene no-
 uiori Regio iure privata etiam cautio executioni mandatur
 ad instar publici instrumenti si tamen sit recognita coram
 competenti iudice. l. 5. tit. 28. lib. 4. Compilla. ul. etiam extra
 iudicium mandatu iudicij apud Tabellionem ul. apparitorem
 l. 6. tit. 21. lib. 4. Compilla. demqz est in Chirographo
 delegationis quam uocamus librassa si agnoscat. semel, et ad-
 mittat. ab eo cui quis delegatus est. l. 9. tit. 16. lib. 9. Compilla
 docent post alios Parlabo. lib. 2. reru quotidianaru cap. ult. 1^a.
 parte §. 5. n. 5. nouissime Larrea de iur. Granatensi 49. per totam

gillud

8
Illud tam in chirographo recognito quam in confessione
in iure ualde, et ualide controuertit, an si n̄ pura, et simplex
confessio; aut recognitio sit, sed qualitate aliqua a confitente
uel recognocente adiecta temperet. executio locum habeat
ueluti si chirographū recognoscat, sed se soluisse debitum
affirmet; aut si debere se fatiat. n̄ tamen pure, sed in diem
uel sub conditione. In qua q̄. n̄ esse statim Executioni locū
sed dilationē reo dandam ad probandam qualitatem confes-
sionis, uel recognitionis, et non nisi condemnatione postea
sequuta, cum ea executioni mandari deont. Speculator litt.
de senta 6. species n. 6. Gregorius Lopez in l. 8. litt. 3. p. 3.
Gomez. 3. l. ho. uariarum cap. 3. nu. 26. Morla in Emporio
litt. 11. q. 3. ex nu. 8. Parledo. dicto cap. vlt. l. p. 8. 4. n. 12. Larua
Cūla decij. 49. n. 19. Sed omittis hūc, et aliorum opinionibus
certa magis est, et recepta distinctio Accursii in l. siquidem
g. c. de exceptio. quem sequit. Bar. in l. Audrius 28. §.
idem quærit de liberatio. leg. nēpe ut quoties adiecta a confi-
ciente qualitas supponit. interuenisse in continenti tempore ipso
contractus, quem confitetur ueluti cū fatetur se accepisse quod petitur
non tamen pure aut statim reddendum sed in diem uel sub
conditione; tunc re perinde habet. quasi unica, indiuidua, et con-
nexa confessio sit quæ cum non possit actor pro parte agnoscere
et pro parte repudiare. Itaq. ex l. in hoc iudicio 27. farn.
hæris. et confessio ipsa supponat nondum diem uel conditionē
uenisse non potest Executioni statim mandari ideo q̄a
in his terminis amplectenda est uulgaris præteritū iudicium
qui pronuntiant ut sine præiudicio executionis, et sub eius-
dem poena prohibet reus qualitatem confessionis intra
breuē terminū quo transacto nisi probauerit confessio
ipsa ab actore excepta executioni mandabit. ut docet
Grego. Lopez in dicta l. 3. litt. 3. par. 3. Si autem
qualitas adiecta confessioni, aut recognitioni sit cuiusmodi
ut ex

ut ex intervallo post contractum sequuta proponat. veluti
 solutionis, aut parti de n petendo, tunc quasi separata ca-
 pita sint confessionis, potest actor partem eius quatenus debi-
 tum fatetur agnosceret, et qualitatem solutionis, aut parti re-
 pudicare ex reg. l. etiam 29. §. 1. de mino. iuretis traditis
 supra in. l. 1. h. litt. n. 12. et leg. idq; si actor fecerit, et ex-
 ecutionem confessionis, ad recognitionis potest fieri omnino
 debet reservata vno facultate probandi qualitatem solutio-
 nis vel parti intra decem dies executionis. Quae procedendi
 formam in hac 2^a distinctionis parte ipsamq; in uni-
 versis distinctionem confirmant post plures saballos Commu.
 Contra Commey q. 365. nu. 4. Gutierrez lib. 1. practicanu
 q. 126. Rodrigue, de processu executivo cap. 1. art. 2. n. 26.
 Flaves de Mena in additionib; ad Gammam duij. 339.

9

Tandem pro auctoritate veluti instra-
 mentoru quoru quoad eius extraordinaria persequutionis
 meminimus adnotandum brevit. est. esse etiam paratam
 executionem in hijs casibus qui sequunt. Primo in
 rationibus siue computationibus consensu partiu factis
 que quidem iure civili, et antiquiori Regio non
 mandant. executioni. l. 2^a. c. de iure fieri lib. 10. iuncta. l. cal-
 culi 3. ff. de admini. rerum ad civita. pertinen. l. in omnibus
 13. §. 1°. ff. de diuer. et tempo. prescriptio. quibus interpretandi
 iungendy Cuiatius in. l. 2^a. c. de fieri lib. 10. francijus Pan-
 corbinus obserua lib. 1. cap. 24. nisi scilicet vel confecti non
 fuerint a Computatoribus iure iudicij designatis, et approbata
 eorum competenti iudice vel recognita in iudicio, ut notat
 Parlado. dicto cap. ult. 1°. p. §. 6. no. 1. Gutierrez lib. 1°.
 practicanu q. 37. Douadilla in Politica lib. 5. cap. 4. n. 34.
 Acedo in. l. 22. n. 3. litt. 6. lib. 4. Compit. eam plerib; seorun
 de ratiolinij cap. 31. notat Richard. in mandationibus
 2^a.

2^a p^{te} precepto s. n. 16. hodie autem apud nos ex. l. 24. tit. 21
lib. 4. lib. 4. compilla. calculatione facta a computatoribus ex consen-
su partium si postea per sententiam confirmetur fit non obstante ap-
pellatione executio pro reliquis qua uocamus el alcarse data ta-
men cautione fiduciosa ab eo qui executionem petit iuxta for-
mā. l. 4. tit. 21. lib. 4. Compilla. Videndus prat. proxime
laudatos Rodriguez de executio cap. 1. art. 3. n. 22. et seqq.
Secundo fit etiam executio pro tributis Regis. l. obstruendum 4.
c. quorum appellatio non recipiant. l. 1. tit. 6. lib. 7. lib. 6. tit.
7. lib. 9. d. l. 2. 5. et 12. tit. 12. lib. 2. compilla. Suarez in. l. possi-
rem indicatam notabili § 7. ff. tit. Parlato. ubi supra
§. 3. Gutierrez de Gabellis q. 169. Tertio pro decimis ex
l. 1. tit. 4. lib. 1. compilla iunctis traditis a Petro Dionota de
Decimis q. 4. Quarto denique exequenda sunt precepta regia,
et aliorum Principum non recognouentium superiorem nisi
aperte sint contra eum vel utilitatem publicam. l. 1. ff. de
Constitutio. Principu. l. 30. et 52. tit. 18. par. 3. de quibus
multa post multos iam laudatos Rodriguez dicto art. 23.
nu. 37. et seqq. Acebedo in. l. 1. et 2. tit. 19. lib. 4. Compilla.
† Qui, et aduersus quos executionem petere possunt. Caput 3^m

Qui et aduersus quos executionem petere possunt.

Caput tertium.

L.

Disputationi de instrumentis qua partem executionem
habent proxima inspecta est de personis qua, et aduersus quas
executionem petere possunt in quo. Argo in primis generalis
regula statuenda est neque eos dubitatis donec esse ut vel execu-
tionem petant, vel contra eos petat. qui etiam legitimam personam
habent standi in iudicio ordinario. l. 1. et toto tit. c. qui
legitima

legitima prona habeat standi in iudicio ordinario l. 1. tit. 2°
 par. 3. idcircoq3 exceptiones ex defectu partis dicitur in iudicio
 quantumq3. Summarium vel executivum admittuntur: ut docent
 Bar. in l. 1. §. et parui n. 6. ff. qd. ut aut clam post alios
 Acedo in l. 1. n. 60. tit. 21. lib. 4. Compilla. Suedano
 in l. 4. et 5. n. 22. ubi et Didacus Perez glossa magna
 tit. 8. lib. 7. ordinamenti Parladoruy lib. 2°. reru quolibet.
 cap. ult. 3. p. 6. l. nu. 8. et 9. par. 4. l. n. 17. proinde
 neq3 executionem petere potest minor 29. nisi sine cu-
 ratore. l. acta 45. §. ult. l. contra 54. ff. tit. l. 1. et 2^a. c.
 qui legitima personam §. item in viti 2°. Inf. de Curato
 nisi quo casu pro minore litigante pronuntiatum e aduer-
 sario ante pronuntiationem diffictum legitima prona
 non obiciunt. l. non eo minus 14. §. ubi ratio. c. de procu-
 ratoribus iureta. l. 11. tit. 2°. et l. 12. tit. 22. par. 3. cum
 traditij post Jasonem in dicta. l. non eo minus 14. §. l. et prot.
 laudatos a Pichardo in in manducationibus 2°. par. pra-
 cepto 2°. n. 2. a Donello. lib. 1. Comex. cap. 13. et lib. 17.
 cap. 4. Acedo in l. 7. n. 13. tit. 2°. lib. 4. Compilla. Guti-
 eroz de tutelis 2°. par. cap. 4. n. 9. et 23. neq3 filius familias
 sine consentu patris. l. ultima in fine principii. c.
 de bonis que liberis. l. 7. tit. 2. par. 3. nisi in Castrensibus
 vel quasi Castrensibus. l. 4. §. l. ff. de Castrea. peculis. l. 4.
 ff. de iudiciis cap. ult. in fine de iudiciis lib. 6. aut in casibus
 qui recerent. in l. si longius 18. §. l. ff. de iudiciis. l. cum
 filius 17. ff. de rebus creditis. l. filius ff. de procuratoribus.
 l. sed si unus 17. §. ut prator 10. cum seqq. de iniuriis. l. filius
 9. l. in factu 13. ff. de obli. et actio. l. si libertus 12. ff.
 de in ius vocando quibus iunge Donellu dicto lib. 17. cap.
 4. Schifordegeruy lib. 1. ad Fabru traibu 19. §. l. et seqq.
 Barboz. in l. huius 39. nu. 7. et seqq. ff. soluto matricio
 neq3.

neq; seruis nisi certis in casibus. l. seruis. c. de iudiciis. l.
quodlibet. ff. si quis cautio. l. uix certis. ff. l. qui se. ff.
De iudiciis neq; excommunicatus cap. intelleximus. De iudiciis
neq; iure nostro uxor sine licentia mariti. l. 55. et 56. Theori.
l. 25. et 3. litt. 3. lib. 5. Compilla

2
His ita de personis legitimis ut in
iudicio consistant uel ordinario uel executio breuit. et in
comune suppositis sequunt. alia iam, et quidem propi magis,
ut ex professo explicanda regula qua docet etiam si alio-
quin executionem petens habeat legitimam personam standi in
iudicio non tamen reite petere, nisi et ex ipsius gesto, contractusue
origine ducat ius executionis. l. quemcumq; 11. ff. de obli. et
actio, et ipse sit creditor nominatus, comprehensusue instrumento
ex quo executio petit. non autem alius quamuis eius ex iusta
causa interuit. l. ad probationem 21. c. de probatio. l. si pater. c. c.
De dotis promissione atq; utrobique Baldus et in cap. pro ue-
nerabilem de electio. qua sequunt. preter congestos a Parladoro
diu. cap. vlt. 3. q. 5. l. n. 1. Prebicus 10. l. ho. ad h. gellius
litt. De liberis obligatoris art. 1. glo. 9. n. 24. Suarez. in dicta
l. post rem iudicatam limitatione 2. n. 1. ubi plures
laudet Videmus in additione Alcedano in dicta. l. 4. et 5. n. 24. litt.
6. lib. 3. ordinamenti qui tamen omnes superiore regulam ac-
cipiunt quando ei qui instrumento nominatus non est, uel or-
dinaria actio ex eo competeret alioquin si hoc competat dabitur
etiam extraordinaria persecutio quod et est sperbissimum
ex eo quod non pauca utilit. inferunt. In primis namq;
creditoris heres quamuis ipse instrumento designatus non sit potest
ex eo executionem petere. l. miles. c. 5. ult. ff. litt. qd et in ac-
tione alius defuncti successit. l. heres 37. ff. de acq. hered.
l. 3. ff. de honoru poss. et eadem ut defuncto persona censet.
l. heres 22. ff. de usucap. l. heridem 52. ff. de reg. iuris

notant

notant ad rō post Baldū in l. unica §. uideamus in fine. c. de
 rei uxoria actione. Cū pluribus fuerit in dicta l. post rōm
 iudicatam in declaratione legis Tragni ampliatione l. n. 10.
 et post alios supra adductos Azobedo in l. ult. 10. et legg.
 litt. 21. lib. 4. Copilla. proinde neq; utilit. petet executio-
 nem heres ni se heredem dicat, et aduersario negante ostendat
 ut monet Azobedo in dicta l. ult. n. 21. nec nisi pro qua parte
 heres sit qā et pro partibus hereditariis petitis debiti ordi-
 naria uel extraordinario int. quo heredes iure diuidit. l. 2.
 c. de hered. utio. §. qz C. C. fam. her. Ideoq; si pro parte
 heres executionem suo nomine insolidum petat erit ual-
 lily momenti executio, nec conualescat etiam rati habitatione
 coheredum sequuta sequuta qā eorū nomine n̄ fuit petitu
 cap. ratum §. de reg. iur. lib. 6. nisi ante sententiam ad-
 ditiois actionis a coheredibus cedant. pro sui partibus ei qui
 petit iuxta regulam. l. si rem §. 6. ult. ff. de pig. utio. l. si mar-
 co uero 17 ff. mandati. l. quod si in diem 16. ff. de hered. pet. quod
 tamen temperamentum mihi in disputando n̄ satis exploratum
 est ex l. non potest 23 ff. de iudicij iuncta cōmuni interpre-
 tatione dicta l. si rē §. 6. ult. de qua pluribus, et post plures Bur-
 bos. in dicta l. n̄ potest 23. n. 64. et legg. quamuis quod pro-
 posuimus receptum in praxi sit, ut post Baldū in l. 3. c. de
 executio. rei iudicata notat Parlado. dicta 3. par. Gregorius
 Lopez in l. 25. gloss. 4. litt. 2. partita 3. Rodriguez de exc-
 cutione cap. 3. n. 16.

Ex eadem rōne iuris, et superioris
 regulae explanatione recte deducit fideicommissarium cui uel heredi-
 citas, uel pars illius restituta ut posse petere executionem aduersus
 debitores hereditarios ex persona defuncti uel sine sessione herediti-
 qā restituta hereditate uel actionis, uel persequationis heredita-
 ria transferunt. utiles in fideicommissarium. l. 1^a. ff. ad. f. C. T.

l. 1.

l. 1. de toto litt. ff. de fidei. hered. petitio. §. restituta gny. de
fideicom. hered. sed ubi aditam hereditatem, neq; ex con-
tractu aut persona defuncti actio, aut persecutio decendat, et
tamen heredi nomine hereditario quæsitæ sit transfert. trans-
fert. in fideicommissarium sine sessione. l. heres 21. ff. de
fidei. l. si poss. 22. ff. de cons. pecunia., aliter atq; si suo
nomine non hereditario quavis occasione hereditatis, aut con-
tractus defuncti adquisita actio sit, tunc enim non transfert. in fi-
deicommissarium nisi sedat. ab herede. l. cui ita 66. §. si danum
l. si heres 73. ff. ad. S. C. T. quibus exponendis, exponendisq;.
Contingunt ita Donell. lib. 7. Comen. cap. 29. et 26. Cuiatius
tractatu 7. ad Africanam in dila. l. heres 21. ff. de fidei.
quavis ex Alvarianis Tripa in. l. p. n. 9. ff. ad. S. C. T.
Richardus in Manducationibus 2^a. par. præcepto 4. n. 12.
et in dila. §. restituta. n. 9. 49. gny. de fidei. hered. Aliter
Antonius Faber aliter varie illos terminos movens, aut
mutans lib. 15. Coniurarum cap. 5. Plane ad exemplum
fideicommissarii potest etiam executionem petere emptor
hereditatis. l. 2. §. pervenisse, et §. cum quis ff. de hered. vendi.
l. emptor. §. ubi Donellus. n. 7. c. eodem litt. iuncta. l. pec-
unia 222. ff. de V. S. (qua referenda est ad stipulationem
emptæ, et venditæ hereditatis de quibus agit Hermogeni-
anus lib. 2. iurij Epitomarum ut constat ex inscrip-
tionibus dicta legis pecunia 222. c. l. venditor 23. ff. de
hered. vendita. l. si possessor 52. ff. de hered. petitione qua-
vis parum id observent circa dicta. l. pecunia 222. Cuiatius
ibi, et in. l. pecunia 178. ff. de V. S. et lib. 2. Observa.
cap. 30. Petrus Faber lib. 1. Semestrium cap. 23) et executor
testamentarius cui bonorum distributio omnia est. l. 2. et
4. ubi Gregorius litt. 10. par. 6. notant post Baldum in. l.
si quis ad declinandam 48. c. de Epis. et Clericis, et præter
Cicabos

cittatos a Parladorio ubi supra n. 8. Covarrub. in cap. joan-
 nes 19. n. 5. de testamentis Matienso in. l. 14. glos. 1.
 n. 18. tit. 4. lib. 5. Compilla Spino in speculo testamentorum
 glos. 28. per totam

4.

Deinde ex superioribus principiis
 colligitur recte, aut intelligit. competere etiam ius exequendi
 legato contra debitorum cuius nomen legatum in con-
 tinenti instrumento paratam executionem habente arg.
 et eo casu actiones utiles legatario competunt etiam sine ses-
 sione heredis. l. ex legato 18. c. de leg. l. 13. tit. 9. par. 6.
 ex quibus ita docent, et deducunt Baldus in dicta. l. ex
 legato 18. Suarez in dicta. l. post rem iudicata in della-
 ratione legi Dignis extensione. l. n. 12. Hothonanus
 lib. 6. observat. cap. 18. plane contra ipsum heredem legata-
 rius alterius rei quam debiti non potest petere executionem
 ex instrumento testamenti summo struitorum iure. l. ait praetor
 9. §. 1. hoc tit. affirmat Suarez in dicta. l. post rem iu-
 dicatam casu. 6. n. 1. et leg. Gomezius in. l. 48. l. hauri
 n. 197. Peralta in. l. 1. n. 89. ff. de leg. 2. Menchaca de
 adipiscenda remedio 4. n. 693. Fachinens lib. 1. contro-
 versiarum cap. 31., et tamen iudiciorum usu obtinuit media
 quodammodo contra heredem providendi forma nepe ut pro-
 rupto testamento a legatario apud iudicem heredi ut re-
 cognoscat, et se heredem fateat. vel negat illo autem fatente,
 et recognovente subsequat. praecipuum de legato solvendo intra
 breuem terminum sub poena executionis ut arguatur ex Novella
 1. de hered. et falsicia cap. 4. §. illud ubi fiduciarium verbo
 Decreto explanatur post alios Parladorius dicto cap. ult. l.
 par. 5. §. n. 2. Accedens in. l. 4. n. 20. tit. 21. lib. 4.
 Compilla. Subditos Communium contra communes q. 103. n.
 4. Petrus Quenaf reg. 19. limitatione 2. quibus accedit
 quod

quod est apud nostrates receptissimum posse nimirum uxorem
soluto matrimonio petere executionem ex instrumento dotis
marito promissa, nec soluta iuxta terminos. l. unica in prin.
ubi Baldus, et q. secud. c. de rei uxoris actione, et contra ma-
ritum etiam si dicitur dotem se accepisse facta. instrumento
nec promittat restitutum dicta. l. unica in prin. iuxta. l.
si duo l. 3. q. Marcellus ff. de iureiurando. resoluit post
alios Galiaula in. l. 2. n. 27. ff. de. V. ob. Barbos. in. l.
1. p. 3. n. 22. ff. soluto matricio Parlado. dicto cap.
ult. l. 9. q. 11. n. 20. Acebedo in. l. 1. n. 11. tit. 21. lib.
4. Compilla Grauanay disputationa forentium cap. 119. n.
27. non autem potest petere executionem uxori pro
dimidia parte lucrorum qua obuenerunt constante
matricio contra mariti debitorum sine sessione heridum
iptius mariti quae quavis bonorum corporaliu eius di-
midia partibus dominium ad uxorem ipso iure perti-
neant. l. 1. et 2. tit. 9. lib. 5. Compilla. et contra perti-
nere etiam uideant. actiones, et iura exequendi ut argo
ex dicta. l. 2. iuxta. l. bonorum 49. ff. de. V. S. affirmat
Acebedo in dicta. l. 2. n. 18. late Rodriguez de execu-
tione cap. 3. n. 6. et legq. uerius tamen ut actiones non
communicari sicut neq. int. socios sine sessione. l. 3.
iuxta. l. 1. et 2. ff. pro socio ex quibus ita docent Al-
bendano lib. 2. responsorio Gutierrez lib. 2. Practica.
q. 113. n. 16. Garcia de coniugali aequitru. n. 116. Gas-
par Rodriguez de annuis redditibus lib. 2. q. 9. n. 67.
nisi post factam diuisionem, et adiudicationem
lucrorum executio petat. ut notat Gutierrez dicta q.
18. n. 17.

9
Sunt, et alii quibus instrumento non
designatis executionem petere licet alieno nomine, aut iure
quales

quales tres qui sequunt. Primus est procurator specialiter
ad executionem petendam datus, aut generaliter ad lites
presentes, & futuras, aut in clausula libera administra-
tionis, non autem si ad specialem causa, seu litem
constituit. tunc enim iudicati actio ei in effectu non
tribuit, sed exceptione submovet. iuxta tex. sic accipien-
dos in .l. hoc iure 26. ubi Bartho. receptus communis.
ff. de solutio. l. si procurator 28. l. procurator 98.
ff. de procurato. l. item. 6. §. ult. ff. quod cuiuscuq;
universitatis. l. 7. litt. 19. p. 9. nisi in singulari
specie. l. actoris 30. ff. de procurato. vel si executione
a falso procuratore petita dominus ante sententiam
additionis rata habeat. l. sicut 96. ff. de iudicij expli-
cant latius Suarez in dicta. l. post rem iudicatum in
Declaratione legij regni q. 3. principali per totam
Parladoring dicta 3. par. 9. 20. Rodriguez de executio
cap. 3. n. 37. Saballos Communium contra communes q. 672. n. 8.
Secundus ut Lencionarius, seu procurator in rem sua cui man-
cante a creditore actionis sunt contra debitoris dicta. l. si procurator
28. ff. de procura. si tamen sessio vera sit, et legitima iuxta for-
mam legij penul. et ult. c. mandati, iuncta. l. 64. litt. 13. par. 3.
de quibus plene preter cognatos ad Jlligero ad Donellu lib. 15.
cap. 43. litt. B. et Pichado. ubi supra precepto. 1. n. 13. et 19
Hypolithus singulari 26. Petrus dicitur regula 98. Didacus Perez
in. l. 4. q. 1. litt. 8. lib. 3. ordinamenti Boerius deij. 10. Octa-
vianus deus. Piedmontana 144. Tertius ut fideiussor cui contra
principalem debitoris, aut confideiussorem actionis a creditore
mandant. et quidem tempore solutionis iuxta celebre modestini
reponum in. l. Modestinus 76. ff. de solutio. iuncta. l. fide-
iussoribus 17. l. cum hiis qui 36. l. ut fideiussor 39. ff. de fide-
iuss. l. cum dicit. 11. l. mandati 14. l. sicut 21. c. de fideiuss. l. 1. et 2.

c. de

.c. de contrario iudicio tutela. l. 11. et 12. tit. 12. par. 9. non autem
si post solutionem sine conventionem videndarum actionum factam
ex intervallo usque actionum postulet. aut fiat, quia est tunc solutione
eius quod debebat. obligatio omni sublata fuerit prin. qm quibus
mod. tollit. obligatio nulli actioni supervenit quas creditor fi-
deiussores ad se ponit dita. l. Modestinus 16. dita. l. 1. c. de con-
trario iudicio tutela: Unde, et hodie receptissimum est ut executio
petente fideiussore fiat exhibito instrumento obligationis princi-
palis, simulq; instrumento sessionis rite facta qua vocamus
~~Carta del esto~~, ut prosequunt. copiose post laudatos Gutierrez
de iuramento confirmatoria 1. par. cap. 3. n. 12. Sarmiento
lib. 3. Selectarum cap. 11. Sabellos Communium Ca. Cony 9. 170, et
Egg. Felicianus de Censibus lib. 3. cap. 3. n. 8.

6 Tandem ut progrediamur quoadmodum
hi quos recensimus executionem petere possunt ita, et peti contra
illos potest veluti Ca. heredes, et eos qui heredi loco sunt nepe
fideicommissarium universalem, et complem hereditatis, item
contra uxorem qua nuptialia luera agnovit, et contra fideiussorem
principalis debitoris de quibus qd nec vocat, nec libet pleraq;
ex iam propositis inculcare, consulendi sunt: Prodericus Suarez
in dita. l. post rem iudicatam in declaratione Legi Regni exten-
sione 1. et 4. in Lego. Parlado. lib. 2. rerum quolibetiarum
cap. 16. 4. par. per totam Rodriguez de Executionibus cap.
4. Richard. in manducationibus. 2. par. procepto 2. fideiussore
in. l. 1. n. 109. et Jegg. tit. 21. lib. 4. Compelle. Illud sane fini-
timum hi quos nuper de procuratore executionem petente diximus
et explicatu dignissimum est, an in procuratorem qui alieno
nomine litigavit, et condemnatus est iudicati actio dari, et ex-
ecutio peti possit in qua questione ut res n. modo apud Inter-
pretes, sed etiam apud Jurisconsultos impedita breviter explicat. Dis-
tinctio adhibenda est inter defensorem qui aliena liti ultro se
obtulit, et procuratorem qui a Domino oblatas ut. l. 4. in prin.
et

et §. 1. et 2. ff. litt. l. Plautius §. ff. de procuratoribus, dicit
autem se liti obtulisse qui vel sine mandato defensionem sus-
cepit vel etiam cum mandato voluntarie suscepto cum tamen sciret
presentem Dominum non satis dedisse iudicatum solui, vel ita ut
procurator ipse non autem Dominus satisficeret se iudicatum solu-
turum dicta l. 4. ff. litt. dicta l. Plautius §. ff. de Procura.
qua rebe sic exponit Cuiuslibet lib. 14. de verba. cap. 30. igitur
si defensor liti se obtulerit, et condemnatus sit datur in
ipsum iudicati actio per quam, et executio fit dicta l. 4. dicta l.
Plautius §. l. cum qui 47. ff. de minor. l. 3. §. idem scribit
in fine ff. de peculio, tum quia cum defensor ipse iudicium
accipiendo contraxerit dicta l. 3. §. idem scribit, et in cur-
sam sententia condonatio concipiat. l. 1. c. de sententia, et interlo-
cutionibus omni iudicati sponte susceptum frustra recusat
ergo ex l. procurator qui pro evictione §. l. titius §. 76.
ff. de procura. idem minor 29. annis si alicui liti defensor
extiterit, et damnatus sit indiget restitutione in integrum, ne
iudicatum cum effectu teneat. l. minor §. ff. de procura. Tum
etiam quia quoties defensor sine mandato alicui liti se obtulit
(hunc enim specialiter defensorem vocamus, et a procuratore
qui mandatum habet distinguimus. l. minor §. l. et solo litt.
ff. de procura.) non potest competere iudicati actio in Dominum
qui nec iudicio contraxit, nec damnatus est. l. si procurator
29. in fine qua ita prater vulgi captum interpretor ff. de
procurato. sicut et ex stipulatione iudicatum solui si altero
satisfecerit procurator qui cum mandato litigabat cum sciret
Dominum non satisfecisse, vel non exputata satisfactione Domini
fecit. quidem procurator ipse, non autem Dominus dicta
l. si procurator 29. ver. per contrarium dicta l. Plautius
§. l. quibus diversum sit si procurator meus satis seuperit iu-
dicatum solui, tunc enim indulget. Domino uti actio ex ea

Signatura

Stipulatore. l. in causa 27. in fine dicta. l. si procurator 28. in
prin. ff. de procura. l. in omnibus 5. ff. de praeo. stipu.
qa non uti receptum est meliorem Domini conditionem
fieri per procuratorem ita et deteriore. l. ignorantij 49.
ff. de procura. l. soluendo 39. ff. de negotij gestis, et
quatinus nouit n. sit interdum per alterum stipulatorem
alteri actione adquiri, ueluti domino per procuratorem
l. quod procurator 68. ff. de procura. l. si procuratori 69.
ff. de V.O. l. 5. ff. de praeo. stipula. inauditum tamen, et
insolens est ex promissione alterius alterum obligari. l. int.
stipulantem 83. de V.O. l. 5. ff. de praeo. stipu. l. 3. C.
ne uxor pro marito, quo modo possit gligerum ad donell.
lib. 18. cap. 14. litt. d. et o. explicandi sunt tex. in dicta. l. in
causa 27. in fine dicta. l. si procurator 28. per totam, qua
ru in extremo Tribonianus magni immerito accusat Antonij
faber. in rationali, et lib. 12. Coniurarum cap. 4.

7
Jam uero quoad partem alteram
distinctionis attinet se procurator ultro se aliena liti non
obtulit sed litem suscipit domino mandante, et subdante
iudicatum solui pro procuratore iuxta formam 9. si uero
aliquis, cum 9. sequenti gny. de liti. iuxta. l. si id defenden-
dum 10. ff. iudicatum solui. l. filius familiae 9. 6. procura-
torem ff. de procura. l. 21. litt. 5. par. 3. quomodo se per
hodie in mandatis procuratorij ex consuetudine nota-
riorum sit, ut monet MontePolo in practica tractu. 7. in
mandato generali ad lites pag. 125. De negat. iudicati actio
cum effectu in ipsu procuratorem, daturq3 in dominu dicta
l. 4. ff. litt. dicta. l. Plantius 61. ff. de procura. Paulus lib.
1. sententiarum litt. 20. in fine, idemq3. est in tutore, Curatore
et actore, seu iudico municipium, qui ex necessitate officij
litem suscipiunt, nec uident. se liti sponte obtulisse, ideoq3

iudicati

iudicati actio non in ipsos sed in Dominum dat. dicta. l. 4. §. 1. et 2°.
 l. 2^a. ff. de adm. tutorum. l. vlt. ff. si quis cautionibus. l. tutori
 7. c. quando ex facto tutoris. l. 1. c. eodem tit. iureta. l. vlt. c. de
 adm. tutorum, neq3 ad rem pertinet si obicitur procuratorem
 ipsam, et tutorem curatorem Syndicum iudicio contrahere, et in
 ipsorum personam consigi condemnatione, n̄ autem in Domi-
 nos dicta. l. 3^a. §. idem scribit dicta. l. 1. c. de sententis, et interlo-
 quutionibus; hæc enim ratio dumtaxat evincit merito struicq3 iam
 irritam iudicati actionem in procuratorem, tutorem, et similes
 competere debere dicta. l. 4. §. si ex conventione in fine hoc tit. non
 tamen ut cum effectu teneri debeant quin potius quoad effectum
 actio in eos denegari debeat q̄ a equitatis intuitu adiuvant. excep-
 tione Domi si iudicati consensiant. dicta. l. 4. §. 1. et 2°. dicta. l. si
 procurator 2°. in pr. in qua ita docet Bar. n. 2°. post Accur.
 in dicta. l. 4. §. si ex conventione verbo condemnationis ubi Jason
 nu. 8. Alex. 11. a quibus discedunt immerito Pichard. in ma-
 nualutionibus 2^a. par. in precludis ex nu. 39. Requiritur autē
 ratio quoad tutorem curatorem Syndicum subnihilur ne unitate
 officii quod gerunt; Unde, et quoties litem suscipiant non vi-
 dentur se ei sponte offerre, idq3 et excussant. a iudicati exe-
 cutione dicta. l. 4. §. 1. et 2°. quoad procuratorem autem ratio
 in eo ut quod cum Dominus cum liti obtulerit, et pro eo iu-
 dicatum solui satisfecerit §. si ubi aliquis ff. de actio. Satis-
 factio, id etiam actum int. litigantes videt. ne iudicati actio
 in procuratorem cum effectu exercent. sed in Dominum qui
 liti obtulit, et præterea his rationibus frudentibus perinde ha-
 bendum est, ac si n̄ procurator tutorue, et similes sed Domini
 quorū res agitur iudicio contraxissent, et damnati essent ut ex-
 ponunt post antiquiores Doctæ Donellus lib. 18. Comen. cap. 4.
 et vlt. et lib. 27. in l. 4. h. tit. Cuiuslibet lib. 2°. 9^m. Papii in di-
 ta. l. vlt. ff. si quis cautionibus, et lib. 9. responsorum Papii.
 in l. post mortem. §. ff. q̄o ex facto tutoris Petrus fabro lib. 1°.

Semestriam

27
Semytrium cap. 23. Gutierrez de luteij 2^a par. cap. 23. Plane si
quis procurator in rem suam datus damnatus sit posse in
eum iudicati actionem intendi, et executionem peti dubium non
est. dicta. l. 4. hoc titt. dicta. l. Plautius 67. ff. de procura.

Postremo pro Coronide huius
disputationis breuiter meminisse oportet interdū etiā si ins-
trumenta, et persona a quibus, et contra quas executio petitur
idonea sint non tamen liberum omnino executioni locū esse
quod quod duobus casibus frequent. cūrit, primus est cū sit qui
executionem petere potuit egit prius per errorem, actione, et uia
ordinaria, deinde ad extraordinariam persecutionem, siue execu-
tionem regredit. quod quāuis ei licere omnino impureq; Argo ex
l. si miles 3. ubi Baldus ff. de testō militū. l. naturaliter
12. §. nihil cōmune ff. de adq. pos. probabile in disputan-
do sit ut dicit Bart. in l. consentaneum n. 17. c. quomodo
et qd. iudex Trebutius 1° thō. ad l. Gallias titt. de literis
obligatorijs art. 2. gloss. 1. n. 21. late Azobedo in l. 1. n. 151.
et legq. titt. 21. lib. 4. compilla. Verius tamen est et receptius
non licere, ut ex l. minor 40. ff. de mino. probant post
plures Garcia Gironda de gabelis 2^a par. §. 2. n. 9. Baygos
de Paz conuilio 39. n. 7. Parlado. lib. 2°. rerū quotidianarum
cap. 96. parte 5. §. 11. n. 20. nisi prius solitis reo expensis
instantia ordinaria ut iudiciorum usu fere obtinuit. l. 3. titt.
11. lib. 4. compilla. ex qua ad rem nōtat par. in praxi 4^a
par. Primi Thomi cap. 2°. n. 2. et cap. 3. n. 31. Secundus
casus est quoties ius executionis petendo sublatum est legitima
temporis prescriptione, qualis erat 30. annorū Romano, et Re-
gio antiquiore ~~in~~ iure. l. sicut 3. c. de prescriptione 30. vel
40. annorū. l. 22. titt. 29. par. 3. Regio autem nouiore ius
exequendi perimit. Prescriptione decennii. l. 63. thauri l. 6.
titt. 15. lib. 4. cōpilla. quibus illustrandis iungendi sunt Parladonius
lib. 1. rerū quotidianarum cap. 1. §. 12. et legq. Felicianus de soliz

De Censibus

De Censibus lib. 3. cap. 1. ex. n. 7. Rodriguez de annuij Pudi-
 libus lib. 2. q. 5. n. 69. Gutierrez lib. 1. practicarum q. 9.
 et lib. 3. q. 35. et 36. # De forma executionis ex Romano
 iure, et Regis. Caput 4^m ad §. in uenditione cum sequenti, et §.
 sic quoque §. cum legg. nostra. l. a Diuo Pio 15.

Caput. 4° ad §. in uenditione cum se-
 quenti et §. sic quoque. §. cum legg. nostris
 Regis adiuo Pio. 15.

Executionis forma premonstrata ab Ulpiano in his lex. nostri
 fragmentis, et alibi ab Authoribus Justiniani iuris uarci ho-
 die immutata, et transformata quasi ex patrij legibus moribus
 Quare ut illam iuxta utranq; ius antiquu nouiq; sumation
 complectamur monemus breuiter actionem iudicati qua ex re
 iudicata, et actione in factum qua ad illius instar ex iuramento
 et alij paratam executionem habentibus dari solent. l. actori
 §. c. de rebus creditis. l. cu antea. 5. c. de receptis arbitris esse
 persecutiones extraordinarias qd nec per datos qd iudices, sed ab
 ipsis magistratibus qui dederunt, ut notabimus ad nostram
 l. a Diuo Pio 15. in prin. supra cap. 1. n. 5. neq; ordinario
 iure sed extra ordinem sumarie exercent. l. minor 40. ff. de
 mino. l. 4. §. si ex consensione ff. titl. l. 2. c. de executio. rei
 iudicata dicta. l. cu antea. 5. c. de receptis arbitris quamq; gene-
 rali actionis nomine comprehendat. et significat. repressime iudi-
 cati persecutio. l. miles. 6. §. ult. cum. l. sequenti hoc titl. quomodo
 et persecutio fideicommissi de qua in. l. pecunia 178. §. actionis
 in fine ff. de v. s. uocatur actio in. l. Papinianus 43. ibi alia
 actione ff. ad S. C. T. quam ita expressis ciuilius emendationibus lib.
 12. Obserua. cap. 12. Fabri lib. 19. Coniurarum cap. 13. et de

Erroribus

24
Erroribus Decade 50. errore 4. interpretatur Jlligerus ad Donel.
lib. 7. cap. 27. littera B. proinde aberrat non leuiter Bare in l.
intra 7. n. 1. ff. litt. Affirmans executionem petendam esse offi-
cio iudicij non autem iudicati actione quatenus hac proposita sit
ordinaria, et actio futura sit quo sane absurdum est. l. 4. §. ait
Prator. l. post rem iudicatam § 6. ff. litt. l. terminato 3. in fine
c. de fructibus, et litium extinctione idemq; etiam actionem iu-
dicati executionem esse docent. Utra. Bart. Comanay in dicta. l.
intra 7. hoc litt. Bidus in l. 2. c. de executione rei iudicata
Parlato. lib. 2.º veru' quotidianarum cap. Vl. §. par. 6. l.
ex. n. 3. Jlligerus ad Donellu' lib. 27. cap. 3. lit. l. idq; hodie
expeditissima iam Pontificio, Regioq; iure actionis nomen tit-
ulumue exprimere non sit necesse, sed agendi, aut exequendi
causam secundum rei ueritatem cap. dilecti. 6. de iudicij. l.
10. litt. 17. et l. 2. litt. 21. lib. 4. Compille doct. et ad rem
Gregorius Lopez in l. 1. gloss. 5. litt. 27. par. 3. Richardus
in manductionibus 2. par. in preiudicij §. 4. n. 26.

2
Hij itaq; ueluti fundij.
ordinij executionis stabilitij ut iam prima, et precipua eiusdem
ordinij elementa explicemus qua nouissimo iure exprimantur
in l. 17. et 19. litt. 21. lib. 4. Compille Sciendum est executionem
siue actione iudicati, aut in factum proposita siue officio iudi-
cij quoad actum exequendi implendo nunc hodie peti etiam sine
libello solemnij dicta. l. 19. litt. 21. lib. 4. Compilla. Si tamen ins-
trumentum ex quo executio petit. exhibeat. coram Tabellione
et petit. executio contra debitorem eiusq; bona pro quantitate
instrumento comprehensa, et expensis quam sibi debitam, nec so-
lutam esse simulq; de calumnia petitor iure debet. l. 8. et 9.
litt. 21. lib. 4. Compilla. et protestari se accepturum pro soluto qd.
legitime solutum considerit ne alioquin quasi plus debito petens
et in expensis daret, et poenis alij plus petentium §. si quis
agens

agens 33. in fine qm. de actio. §. penul. jms. de exceptionibus
 cap. 1. de plus petitionibus, et in duplum eius quod plus petit
 ex dicta. l. 8. et 9. litt. 21. lib. 4. Compilla. explicans post alios
 Arebedo in dicta. l. 19. ex. n. 10 litt. 21. lib. 4. Compilla Gutierrez
 lib. 1. practiaru q. 129. n. 3. Parlado. dicto cap. ult. §. par
 §. 1. ex nu. 17. Rodriguez de executionibus cap. n. 6. et legg. qua
 petitione executionis actus incerta iudicet si ea singula concurrere
 vere animadvertat qua ut executio iure fiat desiderari superio-
 ribus capitibus exposuimus deservit mandatum executionis
 et quidem sine citatione rei contra quem executio petit. idqz
 mandatum in scriptis parti executione petenti tradi iubetur regia
 lege 17. litt. 21. lib. 4. compilla. plerumqz autem ex aperto aut
 presunto consensu partis traditur executori sive apparitori ju-
 dicij eoz mandato precipit. executione fieri pro quantitate
 debite, et expensarii, in persona boniqz debitoris ut prosequant.
 latius singula hae, et alia exponentes suam in dicta. l. post rem
 iudicam in declaratione legij Regni limitatione 12. ex. n. 2.
 Abendaño in. l. 4. et 5. n. 26. litt. 8. lib. 3. ordinamenti Padilla
 in. l. quauis 11. n. 20. c. de iuris, et facti ignorantia Parlado.
 dicta. §. par. §. 2. ex. n. 10. Arebedo in dicta. l. 19. n. 28. et
 legg. Gutierrez de iuramento confirmatorio 1. par. cap. 56. n. 2.
 quauis ante mandatum executionis citari omnino. vti de-
 bere contendunt post Part. in. l. cu qui 30. in fine ff. de
 iure iurando Menochius lib. 1. de arbitrariis q. 17. n. 9. Siderius
 Perez in. l. 4. glos. 2. iuris. quarit. vltimus litt 8. lib. 3. ordinamenti

Inter cetera autem qua in executionis
 ordine seruari et mandato exprimi solent duo potissima sunt
 Primus est quod deducit. ex nostro §. in uenditione, et legg.
 et §. si quoqz §. iuncta. l. an Ciuitates §. qd. quod Ciuitatibz,
 uniuersitatibz. l. 2. c. qd. siquis uel priuatus. l. 1. c. de pratorio
 pignore. l. 3. litt. 21. par. 3. l. 19. litt. 21. lib. 4. Compilla
 nipe

3

nūpe executionē fieri per officium Magistratus, sive Aparitores
extra ordinem sententiam exequenti caplis in causam iudicati
et distractibus pignoribus. que iudicialia pignora uocant.
q̄a pro iudicati executione, et causa capiuntur. l. 2. l. c̄ia. 5.
et l. vlt. c. de executione rei iudicati. l. 1. et toto tit. c. si in cau-
sam iudicati. l. si pignora 50. l. si plus 94. §. 1. ff. de executionibus
l. si de iure 10. ff. qui potiores, aut autem in pignoribus
iudicati capiendi ea forma prescripta, ut primo quidem ca-
piantur ex bonis mobilibus deinde immobilibus. Deniq; si ea
deficiant, uel non sufficiant utionibus, et nominibus debitorū
eozq; ordine pretermisso, aut inuerso executionē nullius mo-
menti esse ob defectum formę legitima argo ex l. cū hi 4.
§. si Prator 17. ff. de transactionibus docent Alexander in nostro
§. in uenditione. n. 13. Molina de primogeniis lib. 4. cap. 7.
n. 24. Parladorius dicta. 5. par. 8. 3. n. 4. Arebedo in dicta. l.
19. n. 38. Quorum senta in disputande uerior uidet. et non
semel ita decisum testatur Tribitus collatana decisionē 1196.
et 396. Sed contraria senta benignior, et in praxi receptior
est, quam probat Barb. in nostro §. in uenditione. n. 8. et 9.
Panormitanus in cap. quoad consultationē n. 27. de senta
et re iudicata Illigerus ad Donellum lib. 27. cap. 3. lit. R. et
ex nouioribus nostratibus Pichard. in Manuduc. 2^a. parte
praup̄to 7. ex 9. maxime si is contra quem executio fit non
obiciat defectum ordinis ut animaduertunt post alios Arebedi
in dicta. l. 19. n. 40. Rodriguez de executionibus cap. 5. n. 29.
Secundum est eum contra quem executio petit. prestare
debere fideiussorem quem uocamus de sancamento fador, id est
de executione bonorum que pro executione capiuntur prabiog;
sufficienti corū bonorum respectu principalis debiti, et expen-
sarū alioquin in Carcerem detraditur nisi sit ex. n. carum
personarum que pro Ciuili debito in uinula publica

mitti

mitti non possunt, ut circa dictam. l. 19. pluribus prosequunt.
 Parlado. dicta. l. 5. par. 5. 5. et 6. Azobido in dicta. l. 19. n. 54.
 cum segg. Baeca de inope debitorum cap. 1. ex. n. 27. et cap.
 16. n. 7. Gutierrez lib. 1. Practiarum q. 132. et de iura-
 mento confirmatorio l. par. cap. 10. ex. nu. 31.

Captura pignorum pignorum pro ex-
 ecutione sequitur publica licitatio, quae subastatio dicitur.
 quae sub hasta in foro posita quae imperii armorum, et Magistra-
 tus simul erat teste Pomponio feso de. V. S. verbo hasta iurata
 l. 2. §. deinde cum esset 29. ff. de origine iuris publicae, et pu-
 lam per Apanites Magistratus fideat. l. 3. c. de executione rei
 iudicata. l. vlt. c. si diversus fideum. l. 1. 2. et 4. c. de fide, et
 iure hasta fidei lib. 10. l. si pignora 50. ff. de Cuius. quas
 illustrent cum pluribus illigenis ad Donellu lib. 27. cap. 14. lit.
 c. Debardeus pro tribunali cap. 19. Panciroli lib. 1. the-
 sauri variarum cap. 35. et 693. hodie autem subastatio hae sine
 licitatio fit tribus proclamationibus seu praconio quae tertio
 quoque die si mobile pignora ~~sunt~~ sint, nono autem si immo-
 bile sint interponuntur ex dicta Regia lege 19. litt. 21. lib. 4. Co-
 pilla exceptis tamen casibus. l. 17. et 18. litt. 7. lib. 9. et l. 43. litt. 13.
 lib. 9. compilla. extra quos casus coartatio termini praconiorum
 et regularit. eorum omisso nullam licitationem, et executionem
 efficit dicta. l. 3. c. de executione rei iudicata dicta. l. 21. c. de
 fide, et iure hasta fidei lib. 10. nisi reus contra quem petitur
 executio remiserit aperte proclamationes, et certum terminum
 ut docent Couar. lib. 20. varia. cap. 11. n. 3. Parlado. dicta. 51.
 parte 5. §. ex nu. 9. Rodriguez de executionibus cap. 5. n. 51.
 Plane elapso tempore praconiorum citandus reus est, et quidem
 personaliter, aut si copiam sui non faciat denuntiandum domi eius
 est, ut adit ad ultimam pignorum additionem vulgo et remate dicta.
 l. 19. quae in hac parte plenius explicant praeter proxime laudatos
 Gutierrez

4
Gutierrez lib. 1. practiarū q. 133. Acebedo in dicta. l. 19. n. 95. et
Segg. Sabellos Communium contra cōmunes q. 175. et 366. Bo-
nadilla lib. 3. Politica cap. 14. n. 21. post quā citationem
reus contra quam executio fit potest intra 35. dies se execu-
tioni opponere, et contra illam exceptiones legitimas proponere
et probare intra decem dies ex die oppositionis computandos
dicta. l. 19. l. 3. litt. 21. lib. 4. Compilla.

9
Jam vero quonā legitima exceptiones
sint ut executionem impediunt utilissima inspectio est. In
que pugnant quasi inter se, et repugnant novissima Regio
ll. carūq; nostrates expositores. In primis ~~etiam~~ nāq; in. l. 1.
litt. 21. lib. 4. Compilla aperte cautum est, ut ad impediendam exe-
cutionē admittatur dumtaxat exceptio solutionis, vel parti de nō
petendo, vel falsitatis instrumenti, vel usura, vel metus deniq;
vel uolentia qua reuertit. in dicta. l. 1. extra eas tū nulla alia
admittat. exceptio, vel defensio, sed nihilominus executio ad effectū
perducat. idq; ipsum ex dicta. l. 1. docent, et deducunt constant.
Aberdano in. l. 4. et. 5. n. 27. uers. et iste litt. 6. lib. 3. ordinamenti
et 1. parte de exequendis cap. 16. n. 4. Padilla in. l. error. n. 7.
et in. l. si nō transactionis. n. 3. c. de iurij, et facti ignorantia
Parladorius dicta. 5. par. 5. 11. n. 6. C. contrario autem non
tantū designatas in dicta. l. 1. sed, et omnes alias legitimas excep-
tiones qua intra decem oppositionis dies probentur admitti contra
executionē debere generaliter decisum est in. l. 2. et. l. 19. litt.
21. lib. 4. Compilla ex quibus ita affirmant Prodericus Suarez in
dicta. l. post rem iudicatam in declaratione. l. Regni 2. par. n.
1. et 2. apud quē plures laudat Baldesius ibi in additionibus Gre-
gorius Lopez in. l. 10. gloss. 4. litt. 12. par. 5. Acebedo in dicta
l. 1. n. 95. litt. 21. lib. 4. Compillationis Mieris de Maiorali-
bus prima parte q. 21. n. 6. Gutierrez lib. 1. Practiarū q. 111.
quorum sententia adimplatur magis, et iudiciorum usq; et

iurij

iuris ratio. Tū q̄ in dicta. l. 1. post recensitas nominatim ex-
 ceptiones quarū meminimus subiungit. generalij clausula
ad omnes exceptiones iure receptas pertinens ibi y tal que de
decho se deha recebir, tum etiam q̄ exceptiones similes
 recensitas cū sint eiusdem iure potestatis effectusq̄ intelligunt.
 comprehensa senta dicta. l. 1. tametsi non verbis quod satis
 est. l. no minij C. §. 1. de V. l. quā interpretat. vnde J. I. G.
 ruy ad Donellum lib. 21. cap. 2. lit. h. quāvis aliter forca-
 bulij dialogo 63. n. 1. et 2. Merulij lib. 3. Obterea cap. 2.
 nec laxativa quāvis stricta verba dicta. l. 1. excludunt excep-
 tiones similes sed frivolas, et iure improbatas, ut docet in re
 simili Azor receptus in. l. ita nobis 28. verbo quinquenii
 c. ad. l. juliam de Adulter. et in. l. 1. §. Deniq̄ verbo nulla
 ubi Bart. in §. parvi refert. n. 3. ff. quod cui aut clam
 et ad rem Azobedo, et Gubiera ubi supra Rodriguez de
 executionibus cap. 6. n. 4.

6
 Illud circa posita nondum Prag-
 maticis nostris notatum, et dignissima notatu est cas
 solas exceptiones quantūvis aliquā legitimas rei iudicate
 executioni opponi posse qua sententia iniquitatem non
 impugnant sed executionis effectum respiciunt, et mo-
 derant. quales sunt exceptio habendarum actionum. l. si
 fideiussores 41. §. vlt. ff. de fideiuss. l. alterius 20. §. vlt.
 ff. de tutela, et rationibus distrahendi. l. in depositi 12.
 hoc tit., et exceptio. S. C. Macedoniana, et Velleiani. l. cum
 si 11. ff. ad S. C. Macedonianā, et exceptio privilegii ne
 quis condemnat. ultra quam facere potest. l. Nes-
 senius 41. §. vlt. hoc tit. l. qui ad quod 33. ff. de don-
 tionibus. l. ex diverso 11. §. ultimo ff. soluto matrimonio
 et quod est amplius ita demū rei iudicate executionem impediiri legitimis
 exceptionibus si ille ipse non ante sententiam obiit, et a iudice revivente
 fuerint

4
fuerint, nā reiute sint obstatū rei iudicate exceptio si postea executioni
oponantur. l. duobus 19. ff. de exceptione rei iudicate idēq; exceptio com-
pensationis debiti liquidi quo quamvis non recensatur in dicta. l. 1. litt.
21. lib. 4. Compilla. cum tamen solutionis que ibi recensetur vim habeat
compensatio. l. 4. ff. qui potiores. l. 4. c. de compensationibus admitti debet
ad impediendam executionem. l. 2^a. d. l. ultima 9. ult. c. de compensatio.
non tamen aliter admittitur quam si non prius ordinario iudicio opposita, et
reprobata a iudice sit. l. qd. in diem. 1. 6. 1. ff. de compensatio. l. si autem
6. 6. si quocūq; 2^a. ff. de negotiis gestis. l. in rebus 19. 6. ult. ff. com-
modati. l. p^a. 6. preterea 4. ff. de contraria tutela, et utili actione pluribus
et post. plures Gubianus de exceptionibus forentium cap. 444. ex nu. 12.
et 22. Segundo de regia protectione 4. parte cap. 7. n. 37. late Hilli-
gerius ad Donellum lib. 22. cap. 6. litt. l. Caterum quod spatium decem
dierum exceptionibus opponendis, et probandis prescriptum dicitur super-
rioribus ad praxim notanda diximus. Primum est exceptionem ex-
ecutionem impediens probari debere intra decem oppositionis dies non
autem postea nisi per confessionem adversarii positionibus respondens, et
ut notat Gutierrez lib. 1. practiarum q^e 167. Arcedo in dicta. l.
2^a. n. 13. litt. 21. lib. 4. Compilla. vel nisi probentur instrumentis.
et debitor iuret ea instrumenta nouissime se reperire ut argo ex cap.
cum dilatus. 9. de fide instrumentorum docent post Barb. in l. ad-
monendi 31. n. 3. ff. de iurciurando Couar. in practici cap. 20. n. 9.
Morla in Emporio litt. 12. q^e 4. n. 3. Saballos Commanium contra comnes
q^e 650. 2^m. ut creditorem petentem executionem posse diem, et debere
si petat impetrare prorogationem decem dierum que tamen pro-
rogatio scilicet creditori concessa reo diem communis est post Alexandrum
in l. 1. n. 13. ff. de leg. 2°. observant Gutierrez lib. 1. Practiarum
q^e 116 Gironda de Gabely 2^a. q^e 2. n. 12. Arcedo in dicta. l. 1. ex. n.
41. Saballos Commanium contra comnes q^e 660. n. 46.

Disputationis nostre, et executionis progressu
de quo tam multa terminat quomodivise senta definitiva

executionis

executionis per quam iudex transactis decem oppositionis diebus si vel
 propter legitimas exceptiones probatas, vel alia ex causa iure recepta
 executioni locum non esse animadvertit, debet ab ea rem ab-
 soluere simulq; precipere ut eidem pignora pro executione ap-
 ta restituantur utoremq; in expensis litis condemnare ut post alios
 notat Richardus in manductionibus 2.^a parte praefato 17. et ad
 utilem questionem Gutierrez lib. 1. practicarum q. 119. fin. autem ex-
 ecutionem fieri iure debere existimat profert condemnatoriam
 sententiam aditionis quam uolunt de ramate iubetq; t.^a et ultimam
 proclamationem, seu praconium publica subastationis interponi
 et pignora pro executione apta pluris licitanti adduci, ut ex coru
 praxis fiat satis creditori qui executionem petit de principali debito
 et expensis data tamen in primis ab eodem creditori fideiussione legis
 toletanae qua exat in. l. 2.^a litt. 21. lib. 4. Compilla. sed si pigno-
 ra impetorem non inueniant adducunt. creditori ipsi pro quan-
 titate qua debetur iuxta formam q. si pignora nostrae legis a Dico Pio
 quem interpretat. uarie post Claricos Donellus ibi, et in. l. si creditor
 28 q. de pignoralitia actione Pinellus in. l. 2.^a parte 1.^a cap. 4.
 nu. 10. c. de reuindenda Duarenus lib. 1. disputationum cap. 6.
 Faber de erroribus decade 10. errore. 1. et seqq. Hilligerus ad Do-
 nellum lib. 27. cap. 3. duplicata litera. B. fin. autem executioni
 3.^a se opponat adiudicandus est iuxta q. si rem nostrae legis, et tamen uia
 ordinaria. l. 41. litt. 4. lib. 3. Compilla. ad quam de 3.º oppositore
 late Azobedo ibidem Couar. in practicijs cap. 16 mandatur autem ex-
 ecutioni sententia aditionis, et si ab ea appellatur quia quoad effectum sus-
 pensinum in hac re non differtur appellatio. l. 3. litt. 21. lib. 4. com-
 pilla. dicta. l. 29. ubi Azobedo ex. n. 140. Menochius de adipiscenda
 remedio 4. n. 624. Deniq; aditio fit non solum pro principali debito
 et expensis in quas uictum uictori condemnari in causis executionis
 regulare ut. l. properandum 13. q. fin. autem alterutra. c. de iudicijs
 l. 1. et 2.^a litt. 22. lib. 4. Compilla. Matias Coleus de processibus executionis
 3.^a

3^a parte cap. 9. n. 151. Sabellos Communium contra comuny q^o 539. sed
etiam pro decima parte principali summa in executionem deducta qua
sportularum iuste exigere iudices executores possint in his locis in quibus
exigi moris est. l. 3. tit. 4. lib. 3. l. 7. tit. 21. lib. 4. Compilla. non tamen
ante debitum principale solutum. l. 31. tit. 4. lib. 3. Compilla. Neq³ si
reus statim soluat aut intra oves duas, et septuaginta post intimatum
mandatum executionis ut nouissime cautum est in cap. 52. Regiorum
Commissionum ano 1617. illustrant Gutierrez lib. 1. practicum q^o 129.
Boudille lib. 1. Polica cap^o 13. nu. 30. Arbedo in dicta. l. 7. tit. 21.
lib. 4. Compillationis Et. Ad. l. sunt qui 16.

L
L

Ad Legem sunt qui
Legibus sequuntibus
I qui cum se
I cum ex causa 30. Anconius 41.
I totam I et exordium 48
I cum tri
bus Legibus sequentibus h. II.

De privilegio eorum qui non damnantur
ultra quam facere possunt
I mentariis

Apendix adhibita, et successio est haec tractatio praecipue nostra
illius de iudicati executione cui moderanda nulla in foro
frequentior, aut in scholis sollicita dignior exceptio est quam
ista privilegia quibusdam iure dati ne condonant ultra quam
facere possunt. Quare ut subtilem utilemque simul huiusmodi
portionem iustitiamque nostramque Academiae antecessoribus
potius quam tristem brevis praecipiamus, et sumpta methodo ex-
ponamus. sciendum est antiqua. l. 12. tab. iuris Aeglium
meminit lib. 20 notitium Aethiaca. cap. 1. debitorem dicitur
si intra legem legitimam iudicato satis non fecerit creditori
in servitutem addi, et ab eo vinciri, necque potuisse (unde
et aditus necque vocabatur) quibus post sexaginta unum dies
peregrinatus, frangitibrium vendere, et capite punire, et si plures cre-
ditores essent in parte debitoris corpus seque vivere de quo ultro
iure, seu potius iniuria, nisi ob terrorem magis quam usum esset
descriptum praeter innumeros congestos ad Gelligero ad Corollia
lib. 27. cap. 3. duplicata Alera H. Pichardus in 6. lib. co. 4. 40.
nu. 7. infra de actionibus videndi sunt Othomani

De privilegio eorum qui non damnantur ultra quam facere possunt h. 30. l. 12. tab. iuris Aeglium meminit lib. 20 notitium Aethiaca. cap. 1. debitorem dicitur si intra legem legitimam iudicato satis non fecerit creditori in servitutem addi, et ab eo vinciri, necque potuisse (unde et aditus necque vocabatur) quibus post sexaginta unum dies peregrinatus, frangitibrium vendere, et capite punire, et si plures creditores essent in parte debitoris corpus seque vivere de quo ultro iure, seu potius iniuria, nisi ob terrorem magis quam usum esset descriptum praeter innumeros congestos ad Gelligero ad Corollia lib. 27. cap. 3. duplicata Alera H. Pichardus in 6. lib. co. 4. 40. nu. 7. infra de actionibus videndi sunt Othomani

Hothoma. lib. 3. Antiquitatu ad fine Andrehas Schotus lib. 2.
obserua. humanarum cap. 34. et lib. 3. cap. 24. Anthon Drob-
tus lib. 2. veru iudicatorum cap. 6. Pet. Gregor. lib. 22. sintus.
cap. 6. nu. 5. sed arrogato ~~re~~ nouis legibus moribus n tantu
Tensionis inhumano iure sed etia aduentionis, et reu. l. 66. et ali-
enu 12. l. de obli. et actio. l. qui filios C. l. qua res pignori maxis
tamen in usu tu uenditio olim solenu postea extraordinaria
bonoru omnium debitoris insoludum donec iudicio satisfiat prin-
cip. ubi theoph. et nouiores de successione sublety. l. 4. c. qui
bonis credere possunt. tu etiam si bona creditori soluendo non
sufficiant comatio ipsius debitoris in publicam carcerem donec sol-
uat ut pt. tex. sic suscipiendi. l. 1. penul. et ultima. c. qui bonis
credere possunt. l. 24. §. 1. ad Velleianu. l. ultima §. ultimo
ff. qua in fraudem creditorum. l. si uictum 34. hoc tit iuncta. l.
uorbo 43. de uorbo. sig^{re} quas ad re expendit. Othom. Illustratum
q. 26. unde constabit iam privilegium de quo nunc loquimur
in eo consistere, ut persona quibus tribuitur, nec insoludum per
executione iudiciali bonorum uenditione sustineantur sed du-
taxat quatenus facere possunt hoc est quatenus facultates
patiantur. relictis ^{su} sufficientibus alimentis. l. inter 19. l. cu ex causa
30. hoc tit. l. in condensatione 173. ff. de regulis iuris §.
item si dote 37. Inq. de actionibus, nec in carcerem detru-
dant. etiam si solido soluendo bona satis n sint ut generalit.
quo ad omes, privilegio nostro fruuntur, docent post Baldu
in. l. liber captus in fine. c. de postliminio reuersis Barbo.
in. l. Maritum 17. nu. 2. ff. soluto matrimonio Guberes
de iuramento confirmatorio. l. parte cap. 16. nu. 48.

Quibus sic prelibatis, et intermissa potius
qua omnia de privilegi effectus, et conditionibus communibus
Eijs. ut in primis personas, quibus competet coglabamur

ad sex fere

H. l. d. c. theodo
code pitt.

2°

ad sex fere ordines revocando sunt. Primus ordo, eorum inter
 quos summa sanguinis coniunctio est, quales sunt, Parentes
 & liberi, fratres qui inter se non dantur ultra quam favore pos-
 sunt, ut circa liberos, et parentes probatur in nostra l. si quis
 qui l. l. cum ex causa 30. hoc tit. l. quia l. l. de i. 18. ff.
 soluto matricio s. sed, et si quis 38. ff. de actionibus. l. l. tit.
 18. par. l. s. Circa fratres autem Argo ex l. verum 67. ff.
 pro socio. l. Patronus l. hoc tit. in omnibus autem primi-
~~vis~~ generis una, et communis ratio tribuendi privilegii est;
 quia cum ob summa sanguinis necessitatem ^{videntur} invicem sibi ali-
 menta debeant non tantum liberi parentibus, et contra l. si
 quis a liberis s. ff. de agnoscendis liberis. l. ultima s. ipsam
 autem. c. de bonis qualibet, sed etiam fratres, fratibus l. qui
 filium 4. ff. ubi pupillus educari debeat. l. tutor 13. s. ul-
 timo ff. de administratione tutorum. l. l. s. sed etiam 24. ff.
 de tutela, et rationibus distrahendis absurda tam si liceret
 exigendo solidum auferre eis alimenta quibus prestare de-
 bet ut affirmant etiam quo ad fratres post Albericum in dicta
 l. verum 67. ff. pro socio Joannes Faber Othom. et alii in s.
 sed, et si quis cum parente 38. ff. de actionibus thesaurus Decij.
 Pedemontana 119. per totam, et Decij. 157. nu. 5. Donellus
 lib. 27. comen. cap. 3. ubi intelligitur litem B, et congesti ab Cris-
 gio de fideiussoribus cap. 27. p. 4. nu. 90. Accedit in paren-
 tibus ratio reverentia, et a filii debita cui repugnat deduci
 patris a filii in egestatem, vel Carcerem per executionem
 solidi. l. licet. 7. l. liberti. 9. ff. de obsequiis parentibus, et
 Patrono prestandis.

#. Auctus lib.
 32. Pau. ad edic-
 in. l. si unus 67.
 s. vlt. ff. pro socio

Verum quo ad fratres, negat eis privilegium
 nostrum, Accur. in dicta l. verum 67. verbo fraternitatis quem
 sequunt. Bartholus, et Classici fere omnes ibi et propter auditos
 ab Illigero ubi proxime Basena de inope debitore cap. 18

3.

nu. 83 Heringius dicit cap. 21. parte 4. nu. 89. quibus ultra
leuora Argu qua n̄ moramur sicut n̄ leuiter Vlpiani locum
uulgo in hac re laudat in l. 1. §. si cum duobus 13. ff. de colla-
tione bonorum ubi inter fratres circa collatione denegatur sextantis
emolumentum fratri qui per inopiam insolidum cauere non
potest, et cont. significatur etiam int. fratres sicut cautioni insoli-
bidu ita, et exactioni locum esse, uale enim Argum a cautione
ad exactionem. l. si constante 24. §. quoties ff. soluto. matris.
Verior tamen, et benignior est superior sententia q̄ quamuis
fateamur qd̄ Accur. considerat in dicta l. uerū 63. n̄ esse
int. ueros fratres societatem uoluntariam ex conuentione sed
necessariam insidentumq; a plerūq; discordiarum potius q̄
concordia matam. l. cum pater 74. §. dulcissimi de leg. 2. l.
in re corā 28. ff. de seruitut. urbanorū, n̄ debet tamen ma-
ior uis eē imaginaria fraternitatis inter s̄ socios q̄ uere
natisq; inter fratres, ne alter ad ^{alterum} exactionem cogat
l. nonnunquam 8. ff. de collatione bonorū. l. nemo 98. §. 1.
ff. de hered. iur. nā ut elegant. Quintilianus declamatione
321. qua potest et amicitia et tam felix que imitat. frater-
nitatem. certe quoties blandiri uolumus his qui esse amici
vident. nulla adulatio procedere ultra hoc nomen potest q̄
ut fratres uouimus, et deinde quid est aliud fraternitas q̄
diuinus spiritus. multa in eandem et de fraternitate charitate
Tiriquibus de poenis temperandis cum 22. nu. 6. et in l. si un-
quam uerbo libertis nu. 92. deat. Languey lib. 3. Semestrium
cap. 2. eaq; ratio sufficit extensioni priuilegii ad fratres etia
si aperte iure deficiamus. l. n̄ tantum 20. infra hoc tit. l. 2.
§. etom charus in fine ff. de aqua et aqua pluuia; Nec ad rem
pertinet qd̄ obicit. ex dicta l. 1. §. si cum duobus 13. de collatione
bonorum ubi enim cū ex forma aditi preteriti de collatione
bonorum emancipatus preteritus n̄ aliter ad bonorū possessionē

Contra tab.

+ c. de reb. ~~reuo.~~
reuo. d. n. r.
donationibus

175

contra tabulas cum effectu admittat quam si fratribus qui in potestate manserunt conferat sua bona rei ipsa vel caveat de collatione. l. 1. in prin. et iubet q. 8. quibus l. 3. ff. de collatione bonorum rursus affirmatur si cum duobus fratribus conferre deberet uni daturat cavere propter inopiam potuerit cum ei denegandas interim actiones sextantis id est dimidia trientis quem integrum cum effectu haberet sicut et alii duo fratres si utriusque contulisset vel cavisset, in quo ut speret non damnatur fratri insolentem ob civile oblitum frater qui solvendo non est sed lucrum hereditatis paterna quod emanat patris non habere iure civili, nec pratorio ei deferatur nisi sub forma collationis denegat ei pro qua parte non confert. l. 2. §. ultimo ff. de collatione bonorum nam si propter inopiam quibus utriusque non caveret consequeret trientem integrum erit de beneficium cum iniuria fratris illius cui non confert. et auferatur cum e converso sufficere emanipato debet quod propter inopiam conferre id ipsum videtur quod minus percipit ex bonis patris quia utriusque non cavet argo ex dicta. l. 1. §. sed etiam l. 2. l. Dotis §. e. codicibus et si sextantem saltem consequatur quod non consequeretur si stricto iure contra eum uteremur sicut contra contumacem sicut qui insolentem non cavet, nec pro parte cavere intelligit. dicto §. si cum duobus l. 3. iuncta. l. si servus §. 1. ff. si quis cautionibus.

4.

Sed et si filios quo ad filios respectu parentum non competere illis generaliter nostrum privilegium colligi fortiter videtur ex. l. etiam l. ff. soluto matrimonio ubi obiosse vel vitiosse Poponius in actione de dote qua mater contra filios exercet, atque ita demum si patri eidem marito heredes exhiberint admitti eos privilegium specialiter notaret nisi pro constanti supponeret eos in aliis actionibus quibus non tanquam patris heredes a matre conveniunt non posse ex sua persona privilegium opponere quomodo fere argumentat. et affirmat iure

iure civili attento, ex mente Accursianorum Bressa de Inope debitore
cap. 17. nu. 48. sed ratenta senta qua proposuimus supra nu. 2
et signant. in filiis p. Jason nu. 3. in §. sed uti quis 38 ubi et
Joannes faber, et alii jns. de actionibus. Idem. e in actione de
Dote qua filii a matre conveniunt. propria specialem dubitan-
di rationem esse qua conveniunt. ex persona patris eiusdemque
mariti qui heredes exhiberunt (ut vel isto respectu vel ut termi-
nos habiles supponat Pomponius scribit in dicta. l. 18) Costat autem
privilegium nostrum qd. marito dat. in eiusdem persona extin-
gi adeoque nec heredi eius praestari. l. maritum 12. cu. l. sequenti
ff. soluto matris. l. ubi fideiussor 24. §. ultimo cu. l. sequenti
hoc sit sed in contrarium decidendi ratio e quia cum sine
filii eiusdem mulieris qua Dote m. petis ut nominatim ubi
Pomponius exprimit n. e. ut n. exerceant privilegium
adversus matrem n. tanquam a marito, et patre transmittuntur
contra legem quia l. 4. ff. soluto matris sed tanquam novum
privilegium in personis et ex persona eorum insipientes ut ob-
servat post alios, recte hoc postremum notans Barbosa in dicta
l. maritum 13. nu. 91. Suarez de legibus lib. 8. cap. 11. nu. 4.

S. Illud tam circa liberos qua parentes
quo ad privilegium meminere coram expli. appellatione ex pli-
candam e ex g. lora. placitis in re simili in. l. 4. §. parentem
cu. g. legibus sequentibus. l. sed si hoc 10 §. liberos. §. et sequen-
tibus ff. de in ius vocando atq. in primis parentum
nomine omnes ascendentes in infinitum proprie significari
dicta. l. 4. §. parentem. l. 1. §. generaliter ff. de leg. praestandi
l. appellatione 51. ff. de verborum sig. liberorum autem
significari descendentes bene dicta. l. sed si hoc 10. §. liberos g.
l. 3. §. emancipatos ff. de assignandi libertis. l. moris
g. §. liberos ff. de p. eny. l. liberorum 220. ff. de verb. sig.
quaerit, et ascendentes usq. ad Tritium proprie speciali
nomine

nomine postea communi maiori vel parente dicantur sicut
 et descendentes post trinepotem liberi, aut post heri dicta. l.
 4. §. parentum et dicta. l. sed si hac 10. §. Liberos. 9. l. ultima
 §. parente 1. ff. de gradibus quas ita contra iustitias Valentia
 lib. 6. elegantiarum cap. 55. Floridi Sabini in libello de inter-
 pretibus iuris Civili pagina mihi 181. exponunt, et con-
 nunt q. l. i. g. et p. eo Cuidati ad Donatum lib. 27. cap. 2. litera
 y. Duarenus in l. Patronus 17. hoc tit Alex ab Alexand. lib.
 1. dierum genialium cap. 15. Pereira in l. si curatorem verbo
 sine curatore nu. 48. l. de in integrum restitutione Cuiuslibet
 ad tit ff. de gradibus Alciatus Trabuca, et alii in dicta. l. pub-
 licatione 51. et in dicta. l. liberorum de verb. sign. Richardus
 in l. galley in Praludij cap. 1. nu 18. ff. de liberis, et postea
 thumij

6.

Secundum genus est eorum quibus privile-
 gium nostrum tribuitur ob imaginem fraternitatis qualis e-
 int. socios qe sicut fratres plerumq3 in comunione bonorum
 sunt et sua sponte, et ob paternam successione, et collatione
 unde, et tales fratres proprii dicuntur consortes. l. sed si qui 31. §.
 ceterum ff. de excusationibus tutoru. l. cum duobus 92. §.
 §. Papinianus C. ff. pro socio. l. ex parte 39. §. filius ff. fami-
 lia arcyundo quas ad n. illustrat Cuiuslibet lib. 6. quastio-
 na Pauli in dicta. l. sed si qui 31. et lib. 5. obser. cap. 10. §.
 Joanny Satem Sabars in fidonum lib. 3. Epistola 1. pagina
 mihi 176. et lib. 4. Epistola 24. ad finem Brissonij, et
 alii de verborum signe verbo consortes, ita et socii pro-
 prii, atq3 ultra consortes quos, et ideo fratres vocatos a uteribus
 sociis ~~recedunt~~ vel ex soleni formula renuntiando
 societatis quo apud protonium arbitrum in Justinis cap. 10.
 et 11. apud Ierum lib. 10. militarium iurisy. l. nemo 58. §.
 10. ff. de hereditibus instituendis. l. A. C. de Cestrensi peculis

§. Ludovicus Caro
 lib. 2. emenda.
 cap. 10.

lib. 12. dicitur tamen privilegium in primis sociis omnium bo-
norum cum quo indivisa, et solida fraternitas ut Quintilia-
nus loquitur. declamatione 3ta. ideoque in sociis omnium bonorum
utpote cui simplicitate et indistincte omnino competere privile-
gium citra ~~aliam~~ ulla veterum dubitationem propo-
nit id Ulpianus in nostro. l. sunt qui 16. optinuit tantum
etiam unus rei socius si ex ea societate conveniat. competere
privilegium ut ex Fabino Ulpianus idem docet in dicta. l.
verum 63. ff. pro socio quia limitatio causa effectus
limitatus quod eadem est similis tamen ^{nam} suum modum
universali. l. in agris 16. ff. de acq. rerum dominio 30 non
seu pugnat Ulpianus duo loci in dicta. l. sunt qui 16. et
in dicta. l. verum 63. sed alter alterum supplet exponit ut
post Accursium, et classicos utrobique observant. Faber in ra-
tionali dicta legi verum 63. Palacios Brubios repetitione
capituli per nostras s. ultimo nu. 13. de dona. int. Gutierrez de
iuramento confirmatorio 3^a parte cap. 15. nu. 1. Grego-
rius Lopez per textum ibi in. l. 15. vers. otro si tit. 10. par. 5.
Richardus in manductionibus 2^a parte precepto. 9. ex nu.
22. Contra alios, et cum aliis illigeris ad Bonellum lib. 27.
cap. 3. littera J. k. Baldus in s. item si de dote nu. 39.
Gry. de actionibus ubi ~~est~~ valde in hac re prout Othoma.

J. Obstat in propositis obscurus textus
neque in hac re expensis vulgo aut expositus in. l. de illo
23. ff. pro socio ubi cum unus ex pluribus sociis ab-
terum ad societatem solus admisisset, et admissus sol-
vendo non sit Ulpianus Tit. omnimodo cum qui admisit
sociis teneri non tantum ut actiones suas mandet contra
admissum sed etiam ut indeneq. eos proset in id quod a socio
admisso saluti potuerit, et consequent. qd. considerare Ulpia-
nus videt privilegium admissio contra eos qui se miserunt
quorum nu

quorum, nec socius e. l. qui 19. et sequenti ff. pro socio. l. Consilii 47. §. ultimo ff. de regulis iuris, et negare idē privilegium socio qui admittit contra socios utroq; autem absurdum, aut obscurū ē sed utroq; ^{utro} pro certo supposito quia et ita et iuris ratio ostendit quatenus neutrum satis vltimū exprimat in dist. l. de illo 23. Primum ē ideo socios qui n̄ admittunt n̄ exigere ab admisso insolidum sed quatenus facere potuit quia cum socii n̄ sint illius quē n̄ admittunt, et contra nec in eum petitionē propriam seu directam habeant suo nomine dist. l. qui admittit. 19. et legibus sequentibus necesse est experiant. mandatis actionibus a socio qui admittit proinde obstabit ei tanquā ~~causam~~ ^{causam} exceptio privilegii nostri quā et obstatet mandanti cuius iure, et actionibus eisdem utunt. ex regula legi emptor. §. c. de hered. t. actione vendita l. si post divortium 27. ff. soluto matris. l. qui in ius 177. ff. de regulis iuris quatenus divortium ^{sum} est si ex delegatione socii qui admittit experiant. contra admissum quia uterentur tunc propria actione quanta ex promissione ex consensu debitoris delegati. l. l. nec creditores. §. c. de novationibus idemq; neq; obstatet exceptio privilegii. l. id

Conti. p. 33. §. ultimo ff. de dona. l. si filius 33. ff. de novationibus. l. Noverimus 41. hoc tū ubi signanter, et ad rē personam. §. c. socius qui admittit n̄ fruit. privilegio contra socios sed omnino sive insolidum illis tū tenet. in id qd. ab admisso servare n̄ potuerint quā culpa ipsius fuit, et quidem dolo proximo in admittendo socio n̄ idoneo sine aliorū consensu dist. l. de illo 23. viderit teneri debet quasi dolo fecerit in ipsa societate quo minus solidum debitum consequi socii possint dist. l. verū 63. in prin. et §. hoc quoq; 7. l. sed hoc ita 22. §. 1. l. si quis 41. et. l. sequenti hoc tū. l. etiam 128. §. 1. ff. soluto matris. sentiant ita aut presentiam in dist. l. de illo

De illo 23. post Accursium fulgotius, et Albericus faber in ra-
tionali ibidem iunctis traditij a Barbos. in l. maritum
13. nu. 13. ff. soluto matris

B

Plane in socio propter conditionis alij
Comunis de quibus in cone. postea dicemus una, et propria
conditio requiritur ut privilegio frui possit nepe ut socium
se faciat: nisi negat quia neganti se socium non succurritur
l. si unus 67. §. ultimo ff. pro socio dila. l. sed hoc ita 22.
§. ultimo hoc tit. dum tamen sciat licere poenitere usqz ad
litij contestationem emendandam negationem revocare Argo
ex l. quibus 11. ff. de in ius vocando. l. lectio 26. §. neqz §.
ff. de noxalibus neqz ob generalem aut simplicem inpi-
ationem intentionis actoris amitti privilegio Argo ex l. obligatio-
ne. 6. ff. de pignoribus cap. ultimo de officio Vicarii lib. 6.
Docent utriqz post Bartholum, et alios in dita. l. sed hoc ita 22.
§. l. Palacios Rubios in cap. per nostras §. 14. de Donatio. inter
cum pluribus Barbonam in dita. l. maritum 13. nu. 19. et
sequenti, et ex eo Pichardus in manducationibus 2. parte
procepto 9. ex nu. 28. Heringius in re simili de fideiusoribus
cap. 27. parte 1. nu. ²²⁰ et sequentibus ratio autem huius poene
in socium negantem pendit, ex turpitudine, et odio men-
dati l. 11. §. si cum esset 3. ff. de interrogationibus in iure faci-
endi. l. ultima ff. de rei vindicatione. l. computatione 68. alij
l. hereditatem §. ultimo ff. ad. l. falsidica cum similibus
de quibus multa ad rem post multos Heringius ubi
proxime, et quia indignus est privilegio qui ad ipsu
inficiat: cuius contemplatione ei concedit. l. auxiliu
37. in fine ff. de minoribus. l. 4. §. l. ff. qd. cum eo
l. qui cum est 10. hoc tit. l. 10. §. l. ff. de fideiusoribus
quorum iurium Argo sociiqz exemplo perinde, et ceteros
de quibus diximus, et dicemus amittere effectum privilegii

Si eius concidendi causam dolo malo negauerint affirmat post
 Barthe. in l. etia 18. §. licet nu. 3. ff. soluto matric Bar-
 bara plures laudans in l. maritum 12. nu. 109. soluto
 matric Guesiere de iuramento l. parte cap. 16. nu. 12. Fabulos
 Communium Contra Comunes q. 129. cap. senta recepta
 magis, et conij. et quavis contraria in disputando satis
 probabilis quam sequit. post Duarenum Bonellus lib.
 27. Comen. in nostra l. sunt qui 16. Fachineus lib. 13.
 controuer. cap. 69. nu. 9.

9
 Succedit 3° personaru ordo supe-
 rioribus ualde affinis in quo causam dant privilegio
 et summa conuenticio, seu necessitudo, et societas uita qualis est
 int. coniuges propt. matris nexum qd in primis maritib^{us}
 ad dotem restituendam n. condonatur ultra qua parere potest
 l. Patronus 17. l. n. tantu 20. cu legibus sequentibus hoc tit.
 l. maritu 12. cu legibus sequentibus ff. soluto matric §. item
 si de dote Jus. de actionibus qd. tamen actus iurisprudencia ad-
 mittebat dularat in actione rei uxoria, siue de dote. l. unica
 §. cu autem 7. c. de rei uxoria actione qd cu bonofidei esset, et in
 id concepta qd equius melius dicta. l. unica §. sed et si n. igno-
 ramus in l. cas 9. ff. de capite minutis inerat ei ~~quodammodo~~ quodammodo
 sicut, et alia retentiones ex bono, et aequo dicta. l. unica §.
 tacet ita hoc acceptis privilegii nostri ut pote qua pra-
 cique subnititur aequitatis rone ob nuptiarum societate
 et reuerentia mariti debitam dicta. l. unica §. cu autem 7.
 l. alia 14. §. ultimo. l. ex diuerso 17. §. 1. ff. soluto matric
 iuncta regula §. in bonofidei 30. Jus. de actionibus diuersum
 autem in actione ex stipulatu pro dote qd stricti iuris erat
 ante Jus. solidu exigebat n. uxoria exceptionibus, seu reten-
 tionibus preteritu aequitatis dicta. l. unica §. sed et si n. ignora-
 mus §. tacet, et §. cu autem ubi Cuiuslibet lib. 24. Observationu

cap. 38. postea ex constitutione Divi Pii privilegium in dote
sola olim marito datu extensum est ad omnes contractus. l.
n tantum 20. hoc tit. l. 1. tit 19. par. 9. siue ante matrum
interpositos si ex illis eo constante ab uxore conveniat. maritus
ut in terminis docet Alexand. in l. qd tale 14. nu. 8. in fine
ff. soluto matris Doulluy lib. 27. Comen. in nostra. l. sunt
qui 16. cu sequentibus quibus alii post alios Barbo. in dicta
l. Maritum 12. nu. 56. siue interpositos matris constante
etia, si eo ca soluto ex hanc uxor petit ut contra Accursium gloss.
ultima in l. n tantu 20. concludunt Bartholus, et cum Albe-
rio Cuiuslibet lib. 2. differententiam Modestini ibidem idem
Cuiuslibet, et Doulluy ubi proxime Barboza in dicta l. ma-
ritum 12. nu 90. Caterum ad contractus ante matrum ex qui-
bus eo ca soluto petit. pertinuisse constitutio Divi Pii n videtur
qd nulla aut impar saltem quo ad privilegium nuptialij so-
cietatis, et maritalij numentia consideratis in his debitis quo-
ru neq; origo neq; petitio fuit int. coniugij. Argo ex l. 3. §. et
sed et cu uxore ff. de actione reru amolaru cui iungendy
faber de Erroribus decade 19. errore 1. et decade 2a. errore
1. perinde cu plerumq; dos ante nuptias promittat. l. 4. §. hu-
ius 2. ff. de pactis. l. 2. §. creditum ff. de rebus creditis
l. stipulationem 21. l. doli 68. ff. de iure doli. l. cum
multo 20. c. de donationibus ante nuptias, et n nisi post
post nuptias dissolutas restituat. l. unica. c. si dos constante
matris soluta fuerit. l. si constante 24. ff. soluto matris.
permanit
promittat etiam post constitutione Pii in vetus privilegii
n exherendi in actione stipulatu pro dote usq; ad Justiniani
cuius odium necessarium fuit ut ex stipulatu actio
pro dote fuerit bene fidei sicut olim rei uxoria erat dicta
l. unica §. sed et n ignoramus §. fuerat 29. Ins. de actio.
et cont. admitteret etia exceptione privilegii in marito
dicta. l. unica

dicta l. unica §. cum autem Negq; obicit supra traditissimae - 10
 la locus in l. Divortio 39. ff. de negotiis gestis ubi scriptum
 est in maritum qui patrimonium amittit etiam si facere non
 possit competere pro dote uxori plene negotiorum gestorum
~~pro~~ actionem quamvis si dote actione conveniatur absol-
 vendus sit, et contra significat non seper aut ex omni contrac-
 tu privilegium marito indulgeri sed dicitur in actione
 de dote contra ultimum. l. n. tantum 20. hoc tit quippe reiecta
 Accursii senta ibidem verbo condemnandus affirmantibus ma-
 ritum soluto matris ex contractibus, et constante gestis insolida
 dānari visum contrarium supra docuimus, et innuat in l. si
 rerum 52. hoc tit dicendum potius ut in eodem Accursio in
 dicta l. Divortio 39. quem sequuntur ibi contra Bartho. et in
 dicta l. maritum 12. ubi Barbo. nu. 89. et post clericos dua-
 renus Donellus, et Cusinus lib. 2. Differentiarum modestini
 in dicta l. n. tantum 20. faber in rationali dicta legy Divor-
 tio 39. idem ibi negotiorum gestorum actionem plene siue
 insolida dari contra maritum qd. negat. ex qua contractu
 inito post soluta matris nepe gestorum negotio-
 rum uxoris divortio facto ut signant. proponit Cocciola
 in dicta l. 39. in qua gestione imputatur marito si dum
 gerebat potuit solidam dotem uxori debitam solvere, et a
 se non exigi. l. si pupilli C. §. ultimo. l. qui sine 38. de
 negotiis gestis. l. si negotia 31. ff. mandati cum tamen in
 actione de dote non sufficiat ea sola culpa ut maritus insolida
 teneat. l. etiam 18. §. 1. ff. soluto matris cap. singularis de-
 claratio e sua limitatio ad constitutionem dicitur ppi. rela-
 tam in dicta l. n. tantum 20. qua constitutionem in dicta
 atq; ita temperasse Cocciolin dicta l. 39. verissimile e ut
 pote cum post divu pium ^{ad huc} uixerit quousq; anterior
 modestino n. paucis annis. l. veru. l. §. 18. ff. de mi.

Explicatur. l. di-
 vorcio 39. ff. neg. g.

iunctis traditis ab Gligero ad Donellu lib. 8. cap. 3. litera D. ff.
Beltrando de usis G. in florentia ut proinde fiat facile
satis hujus qua contra hanc conem interpretationem expendit
alibi exponens noster Richardus in manducationibus 2. parte
procepto 9. ex nu. 55.

Ll.

Explicatur textus
in l. uxor 55. ff.
de dona. inter.)

Venerunt autem pro Accursio sententia contra
dictam l. n. tantum 20. pugnat ignotus vulgo neque ignobilis
in hoc tractatu textus in l. uxor 55. ff. de donatio. inter. ubi
cum maritus ex pecunia sibi ab uxore donata rem certam
emisset eaque res statet ipse solvendo non est datus Paulus posse
mulierem revocata donatione pecuniam petere per conditionem
quatenus res ex ea empta valeat neque ultra etiam si res plures
sit. l. si id quod §. si ex decem ff. de dona. inter. et deteriorem
futuram esse mariti causam quam si conveniat dotis actione
(in qua scilicet iure compensationis vel retentionis res inter
conjuges donata venire soleant. l. unica §. tacuit. c. de rei
uxoria actione. l. fructus 7. §. ob donationem. l. rei iudicata
12. §. 1. ff. solutio matris. l. dote. §. ff. de dote prolegata)
id autem proculdubio ostendit in ea deteriorem mariti
causam esse quam per conditionem quam serviti iuris est utpote
non enumerata in §. actionum 28. iuncto Accursio ibi glos. mag.
De actio. quatenus solvendo non sit maritus sanatur insolubite
quatenus res empta ex pecunia donata valeat; et in actione
de dote siue rei uxoria propter aequitatem iudicis non nisi in
quantum facere potest ut pro indubitato utrumque sitponit in
exponendo vers. et erit deterior dicta. l. uxor 55. post Accur-
sium, et antiquioris opinio ibi Cuiatius lib. 6. qua. Pauli
quod etiam post constitutionem Divi Pii non in omni contractu
ob iudicium maritus contra uxorem ulit privilegio
sed explicita emendatione Antonii Fabri lib. 5. Coniurarum
cap. 9. contententis negativum legendum est, nec erit deterior

in dicitur. C. uxor 55. dici forsitam potest. ideo maritum sanari
 in solidum per conditionem quonia et non est ex causa con-
 tractus int. coniugij inibi ^{adhibet} ad quos solos Divi Prii con-
 titutio pertinet dicitur. l. non tantum 20. sed vel sine causa do-
 nationis non concessa quatenus ex ea maritus factus ut Coelu-
 pationis et uxor pauperior. l. si sponsus. §. ultimo in. l.
 sequenti ff. de dona. int. l. quod bonis 18. §. ex donationi-
 bus ff. ad l. falsidiam implicat autem conditionem, et scilicet, et
 cum aequitate, ut conveniat. inde maritus quatenus couple-
 tor, et non dant in solidum tanquam pauperior maxime, ut id
 retineat quod ex iniusta causa debet. ff. de ex. l. si verum 52. hoc
 tit. l. si mulier 21. §. ultimo ff. de actione rerum amotarum

† iustiq;
 + vel ex iniusta
 causa dona

L2.

Quartus contra comune interpretatione

Quarta legis divorcio 35. ff. de negotij quod gestij expenditur
 quod scripta e. in. l. 3. ff. de constituta pecunia ubi si ma-
 ritus plusquam facere poterat ex dote se solvituram constituerit
 (nempe finito iam matrimonio quo tempore dos restituenda
 et in solidum facere potest inspicit. l. si constante 24. iuncta. l.
 re iudicata 18. ff. soluto matricio) non condemnatur nisi qua-
 tenus facere potest perinde ut probat fuit maritum privi-
 legio generaliter etiam in actionibus, et contractibus soluto
 matricio factis. Idem tamen brevis e. ideo maritum in dicitur
 l. 3. non dari in solidum etiam ex constituto post divorcium
 facto quia constitutum e. appendix sine sequela antiqua privi-
 legij obligationis de dote cui confirmanda addicitur unde
 eiusdem nata sequit. et inspicit quo ad privilegium causa ori-
 gogz dotis cui addit constitutum subrogatargz ut argo ex l.
 qui ad quod 33. ff. de donatio. Idem verbis potius qua-
 re diversi post divorcium in dicitur. l. non tantum verbo con-
 demnandus Bar. et cum alijs ex clavis. Daresius Donellus
 et Cuiuslibet lib. 2. Differentiarum modestini ibide diligens

Explicitur. l. 35. ff.
 ff. de cons. pecun.

Explicat. l. si prior 32
 ff. soluto matris. l. in
 27. §. ult. cum. l. §. leg.
 ff. de religiosis. l. in
 §. cum dos §. d. §. leg.
 ff. de collatio. dotis

Illigenus ad Dorella lib. 27. cap. 9. duplicata litera B. quibus
 in effectu consentit plenius explicans Barbosa. in l. ma-
 ritu 12. nu. 90. et sequenti soluto matris ex eiusdem mate-
 ronis ~~pro~~ adducenda et connascenda et interpretatio ad l. si prior
 32. ff. soluto matris iunctis non vulgaribus locis in l. si 27.
 §. ict. cu. l. sequenti ff. de collatione dotis ubi in negotiis
 gestis et actionibus natis post disolutum matrum habetur
 ratio privilegii quoniam negotia ea et actiones refer-
 rantur aut subrogantur in locum actionis de dote.

13

ff. de religiosis
 l. l. §. cu dos §.
 et §. leg. ff.

Porro contra rationem privilegii
 marito tribuendi in reverentia ei debita de uxore sub-
 niti supra diximus nu. 9. argo ex l. unica §. in autem
 l. de rei uxoria actione illud propterea in marito obser-
 vandum est ^{in re} ~~in re~~ ^{etiam} cum dicitur si paciscat ut insoli-
 tum dānari possit in effectu ubi exceptione pri-
 vilegii quod cum dānari insolitum sit contra reverentiam
 marito debitam et dicitur contra bonos mores contra quos
 pactio interposita non valere debet l. pacta §. c. de pactis
 non sufficere ut per eam renunciet privilegio l. alia
 14. §. 1. ff. soluto matris edegit in aliis omnibus qui-
 bus privilegium nostrum aut aliud simile propter
 reverentiam concedit. veluti parentibus et patronis et
 qui eorum vice sunt docent ex dicta l. alia 14. §. 1. iuncta
 l. §. c. de bonis libertorum Accursius in l. qui ex-
 ceptione 40. §. ultimo ff. de conditione indebiti Pro-
 mus singulari. 480. Covarrub. in cap. quatuor pacte
 2^a parte in prin. nu. 3. de pactis lib. 6. Larra in l.
 si quis a libertis §. §. sed si filios nu. 3° de libertis
 agnoscendis Gutierrez de iuramento 1^a parte cap. 16.
 nu. 40 ff. Diaccia de iure debitorum cap. 17. nu.
 55. Barbosa. in dicta l. alia 14. et ex nu. 1. in dicta
 in dicta l.

in dicta l. marita 12. nu. 27. q. Uigerus ad Donellum
 lib. 27. cap. 9. litem. 2. diuersum autem in socio, et simi-
 libus quibus n̄ propt̄. reuerentiam privilegium nostrum
 tribuit. Ideoq; renuntiare ei possunt pacto vel alio mo-
 do iuxta regulam legij si iudex 41. ff. de minoribus l.
 penultima. c. de p̄sby ubi si renuntiatio n̄ sit iurata
 l. si conuenit 26. iuxta ultimā Accursii ibidem, et eorū
 interpretationē hoc tit. doct̄. Alexand. Corsi. 133. lib. 5. Gu-
 tierrez dicta 1. parte cap. 17. nu. 37. et 3. parte cap. 48.
 nu. 38. Barboz ubi supra nu. 38. et sequenti, et in dicta
 l. marita 12. nu. 58. Richardus in manducationibus
 2a par. p̄cepto 9. nu. 36.

14,

Sed contra 1. partem superioris
 traditionis quā statuit maritum n̄ posse renuntiare
 privilegio. Obiciunt. vulgo n̄ p̄ca, in primis autē
 Pauli Cuius in l. quāvis 11. ff. de in ius uocando ubi
 si Patronus sine uenia in ius a Liberto uoluerit uolens
 sua n̄ inuitus scriptū ut moderanda iurisdictione ff. pro-
 toris in puniendo liberto q̄o quia Patronus uolens re-
 nuntiare privilegio potest, ne in ius sine uenia
 uocet. cum tamen datum id sit patrono propt̄. re-
 uerentiā. l. 2. c. de in ius uocando. l. licet 7. l. liber-
 to 9. ff. de obsequiis paren. uel patron. debitis. 2. ob-
 bat quod legitur in l. nā etii maritus 9. ff. de condi.
 indeb. iuncto tex. difficili in l. si quis 5. §. idē iulianus
 2. uers. sed ē uerū ff. de liberatione legata nēpe ma-
 ritū qui cū soluendo n̄ esset totam dotem uxori soluit
 n̄ posse repetere, et quidem indistincte siue sciens siue
 ignorans soluerit q̄o q̄do. sciens soluit renuntiauit tacite
 privilegio. 3. Urget aenit. in Contrarium Paulus
 in l. eū qui 30. §. si mulieri ff. de iure iurando

Explicitio. l. quāvis
 11. ff. de in ius uocando

l. nā etii maritus
 9. ff. de cond. in-
 debiti. l. si quis 5.
 §. idē iulianus
 uers. sed est uerū
 ff. de liber. leg.

l. eū qui 30
 §. si mulieri ff.
 de iure iurando

ubi si mulier defferente marito iurauerit decē sibi dotij
deberi, affirmat. tota decē prostanda est, et contra inso-
lidum etiā si maritus soluendo n̄ sit, id autē falsum
est nisi intelligeret. maritū renuntiasse p̄ iurlegio p̄
conventionem qua inest delatione iuramenti. l. sed et si 25.
cū. l. sequenti §. ultimo. l. ultima ff. de iure iurando
l. depositi. §. §. si filius ff. de p̄iur. l. 1. §. si petitor ff. qua-
rum rerum actio n̄ dicitur. §. Deniqz p̄ungit n̄ leuit.
^{justina} ~~justina~~ constitutio in dita. l. unica §. cū autem. c. de
rei uxoris actione ubi aperte imponit ita demū maritū
condenari in quantum faure potest si matrum fuerit
dissolutum nullo pacto adhibito q̄o q̄a pacto fieri potest.
ut maritus p̄iurlegio renuntiat, n̄ fruatur.

LS
His difficultatibus explicandis
multa veteres, et nouiores interpretes mouent sub
mutant quorum meminit Barbo. in dita. l. ma-
ritum 12. ex nu. 27. et in dita. l. alia §. l. nu. 1.
ipse autem alij omissi pro interpretanda dita. l. qua-
uis 11. ff. de in ius uocando affirmat p̄iurlegium
Patroni illud ne in ius uocet. sine uenia uersari
in eo ne uocet. inuitus, sine uenia qd. alioqui futurū
erat ex ^{natura} ~~natura~~ uocationis in ius. l. 1. ff. in ius uocati
ut ~~certe~~ certant iunctis. l. 2. ff. de in ius uocando cū. l. 1.
l. sed et si 26. §. ait Pretor ff. ex quibus cau. ma.
proinde si uolens uocet. non renuntiat p̄iurlegio
quod esse n̄ cōpetit nisi ne inuitus uocet. sed sumus
extra casum, et terminos p̄iurlegii ut explicat post
Barbo. diligens ad Douellum lib. 27. cap. 2. litem
q̄. in fine. Diuersū autem esse in p̄iurlegio nostro
quod ita marito concedit. ut, nec uolens per renun-
tiationē p̄iurlegii soluat ultra quā faure potest

ex dicta. l. alia 15. §. 1. Douc idem Barbo. in dicta. l. ma-
 ritu 12. nu. 28. ^{tabitur} tamen largit. in hac postrema
 solutionis parte Doctus aliqui interpretes Barbo. ~~quod~~
 quia cu privilegium nostru tribuat. marito, et alij
 neutra qua facere possunt conveniant. seu condempnat.
 ut in dicta. l. sunt qui 16. l. n tantu 20. cu legibus
 sequentibus hoc tit. l. maritu 12. l. si maritus 43. ff.
 soluto ma. l. Divus 28. l. in condempnatione 143. ff.
 de regulis iuris. Conveniri autem, et condempnari sicut
 et alia indivisa exercent. in invitum qui necessi-
 tate obligationis adstringit. ad solvendum. l. int. 83. §. 1.
 de verb. obli. l. ultima ff. de separationibus iuncta. l.
 Debitor 109. ff. de verb. sig. ^{ne} prin. q. de obli. negari n
 potest privilegium marito datum ne ultra qua facere
 potest daret. consistere in eo proprie ne ultra inui-
 tu cogat. solvere, et considerant immo. et Alex. in dicta
 l. non tantu 20. nu 10. et in dicta. l. alia ff 15. nu 1.

16

Quare ut haec res praeter vulgare for-
 suta capta dextere explicat. supposito, eo qd. nuper diximus
 nepe privilegium nostrum marito, et alij datum in eo pro-
 pie consistere ne inuiti compellant. solvere ultra quam pos-
 sunt, et quidem rei iudicanda tempore. l. rei iudicata 15. ff.
 soluto matris. l. vera 63. §. tempus ff. pro socio rube
 ex eo intelligit privilegium non tribuere marito in re-
 tionis aut seu petitionis sed acceptione solam etq. ipse
 n rursus proprie aut perimere obligationem vel actio-
 nem uxoris quia, nec facit, ut maritus n solidu debeat
 dicta. l. si quis 5. §. 1. vers sed t aerus ff. de libere. cogita
 l. qd. nomine 8. ff. de conditione indebiti sed moderari
 executione rei iudicata, ne maritus quavis solidum
 debeat condempnet. insoludum ultra qua potest

l. 3. ff. de cony. pecunia. l. ex diverso l. 7. §. ultimo ff. soluto
matrimonio quibus ita positus consequens est ut etiam si ma-
ritus pauper sit ut in solidum damnetur. pactum non sit servandum
quia si servaretur. d. n. ar. et contra urgeret. inuitus maritus
ad solidi gratationem contra reverentiam maritalem etiam
hac renuntiatio privilegii ff. contra bonos mores dicta
l. alia l. 4. §. 1. cuius hanc propria interpretatio est; eademque
ratione Patronus pauperetur cum liberto ut ad eo sine venia
in ius vocari possit inutile pactum esset quod ex eo sequeretur.
posse inuitum patronum in ius sine venia vocari contra
reverentiam patronalem quam pacto remittere patronus non
potest. l. 3. c. de bonis libertorum idque agnovit Jelligerius
ad Donellum dicto lib. 23. cap. 2. libera. 4. ad finem et contra-
rio si maritus volens solidum solvat, aut patronus sine
venia vocatus sponte in ius veniat non renuntiant pri-
vilegio quod ei daturat copetit, ne inuiti cogantur. sed sumuntur
extra terminos et terminos privilegii idcirco. et impune est li-
berty dicta. l. quantum l. ff. de in ius vocando, et maritus
non repetit quasi indebitum dicta. l. si quis rem §. 1. uers.
sed est verius dicta. l. non est maritus §. ff. de conditione in-
debiti prosertim cum acceptio privilegii tribuatur marito
solum ius retentionis temporali non autem repetitionis ex
regula legis ex quibus §. 1. ff. de conditione indebiti quod
postremum notat recte Barbos. in dicta. l. maritum l. 2.
nu. 39. et 34.

17
Sed uti ultro fatemur renuntiare ali-
quatenus privilegio dum maritus volens solidum solvi
aut Patronus sponte in ius venit contra dictam. l. alia
l. 4. §. 1. adhuc tamen ex eisdem principijs in proposito
explicitio est quia per pactum renuntiat. expresse
quod prohibet. ex ratione iam tradita, ne inuiti compellantur.
compellantur.

compellant. contra reverentia dicitur. l. alia 19. §. 1. dicitur
 l. 3. c. de bonis libertorum, at dicitur sponte solidum solvi-
 tur, aut in vii venit. vel nulla vel si qua est remissi-
 onis taliter, et per consuetudinem, et per quae non inuiti co-
 pellunt. Et autem saepe in iure tribuitur, et expressi diversum
 iudicium, si et diversa ratio sit. l. nonnunquam 92. ff.
 de condi. et demon. l. si quis sepulchrum 69. ff. de
 hereditibus in. sentit ita ad rem post fulgotium in
 dicitur. l. qd. nomine 9. ff. de conditione indebiti
 Abilius in capitulis Praetorum Gloss. qual conuenit
 nu. 7. vers. 2^m. contrarium quos in merito cepit Barbosa
 ubi proxime nu. 28. idq; confirmat a positissimo
 sequenti exemplo quippe Patronus gravamen a
 liberto iniunctum legitima portioni ut si promit-
 tat fideicommissario prestare non cogit. ne minuatur
 pars. ex legibus debita reverentia, seu reverentia
 patronali si ex promissione inuitus prestare co-
 pellat. l. si patronus 20. ff. de donationibus, et sic idem
 si sciens soluit fideicommissum quo legitima honorata est
 non repellit. l. ita 27. §. si Patronus. l. Patronus 60. ff. ad
 l. C. tribell. l. penul. §. si Patronus ff. de bonis liberto-
 rum §. quia privilegium ne inuitus compellat. l. cum Patro-
 nus. 28. ff. de leg. 2^a. non ne uolens prestare posse qua etiam
 ratione, et exemplo vultissime placuit meritum cui privilegium
 competit quavis remedium testimonij honorum, neq; utile plerumq;
 sit neq; necessarium quonia id alij prodest ad obstanda mo-
 destia carerij. l. penul. et ultima. c. qui bonis cedere possunt
 cui molestia maritus ex privilegio nostro non subiacet ut notaui-
 mus supra nu. 1. in fine posse tamen si uultis cedere omnibus
 bonis ut quoad Ecclesiam in re simili deduci solent ex

ex nouella 3. ut determinatus sit numerus clericorum in pro-
fatione ad finem, et coniter receptū docet Barbo. in dicta
l. maritum 12. nu. 3. et 4. nepe q̄ uolens prestat solidū
facto ipso dū cadit neq̄ inuitus ut cordat cogit. sed p̄mittere
potest ante quā cum effectu uerit. l. 3. l. 9. ff. de cessione
bonorum

18

Plane et explicitu ego adhuc, et explican-
dū breuit. ut ante quam progrediamur qd. expendimus
ex dicta l. 9. §. idem idem Julianus uers. sed e uerius ff. de
libera. legata ubi scriptū est maritū ^{quā} cui uxor libe-
rationem dotis legauit, et soluendo n̄ e si solidū prestiterit
repetere n̄ posse, et ^{tamen} imposita ita. specie contrarium uidebat.
quia ^{est} ~~probat.~~ exceptio^{nem} privilegii habuit maritus exceptio-
nem legata liberationis quo ut pote peremptoria, et per-
petua, et fauore debitoris comparata solē proficere ad repe-
titionem soluti tanquā indebiti. l. si non sortem 26. §.
ideo. l. qui exceptione 40. ff. de conditione indebiti. Sed
omissis aliorum alij interpretationibus probanda est
postrema Auersii in dicto §. idem Julianus uerbo n̄
posse in fine quā sequunt. pleniusq̄ exponunt Cuiuslibet
lib. 1. questionū Juliani in dicta l. si n̄ sortem 26. §.
ideo. ^{huius} ~~Patris~~ Centuria 6. q. 42. Doct. Brissonius lib.
3. de solutionibus Pagina mihi 265. affirmantes Ju-
liani dissertationem in dicto §. idem Julianus uers. hui
patri eo principalit. tenderet ut probet legata libera-
tione marito quā soluendo n̄ e eū legatarium sicut
e legatarius pater cui cū nihil esset in peculio liberatio
legata fuit a creditore filii, et ut ostendat supposito libera-
tionis legato utruque debitorem esse, et conter comodu
legata liberationis sentire utruq̄ ait solutū repetere n̄ posse
tanquā indebitū

tanquam indebitum nepe si liberatio legata non sit in quo tamen
 verius est ut ex Marullo ulpianus scribit etiam deficiente
 legato liberationis patrum si suo nomine soluit posse re-
 petere non debet enim nisi sub conditione quod. et quatenus est
 in pecunia. l. 1. §. ultimo cum. l. sequenti ff. de constituta
 pecunia. l. si is cum quo et. ff. de condic. inde. maritum autem
 sine auxilio legato liberationis non posse repetere quod. soluit
 debitum quod tale est non desinit sola acceptione privilegii
 nostri ut monuimus supra nu. 18. ceterum ex vi legato li-
 berationis posse etiam maritum saltem repetere, non vlti-
 mus, nec Marcellus dubitavit, et multo minus Julianus Ca.
 quae ipse scripserat in dicta. l. si non sortem 16. §. dicitur
~~est ex argu. propositi nu. 19. interpretandus Paulus in dicta~~
~~l. cum qui 30. §. si mulier~~ Restat ex argu. propositi nu. 19. in-
 terpretandus Paulus in dicta. l. cum qui 30. §. si mulier ff.
 de iure iurando cuius textus duplicem sensum admittit scilicet
 quod. si maritus in controuersiam esset idoneus totius decem
 soluendi quae in dotem auferat detulerit iuramentum uxori
 eaque iurauerit decem dotis sibi debere debet utique totam eam
 summam prestare sine acceptione privilegii nostri quasi
 si. controuersia illa an esset maritus idoneus totius decem
 soluendi decisa sit prius iurandusque contradicere postea non
 potest. l. 2. l. §. dato ff. de iure iurando. l. post. r. 96.
 hoc fit, nec delatione iuramenti renuntiat privilegio ma-
 ritus sed iuramento delatato ei non competere privilegium
 quia idoneus est totius decem soluendi. conditum singulari in
 re simili lex in. l. adoptiuus 8. §. patronum vers. aut si me
 deferente ff. de in ius uocando iuncta. l. 3. l. de bonis li-
 bertorum diuersum ut si in controuersia de datione dotis iu-
 rasset mulier decem se in dotem dedisse tunc enim

49

22

21

enim uideret iuratum de facto dationis n̄ de iure exactionis
aut debiti, et ideo saluū esset marito priuilegium etiā post
iuramentum dicta. l. eū qui 30. §. si mulier quem ita
exponunt post antiquiorū faber ibidem in rationali Barbo.
in dicta. l. maritū 12. nu. 39. et sequentibus. 2°. sensus
sive expositio dicti §. si mulier est dicta ibi ibi proposita
n̄ sit referenda ad terminos priuilegii nostri sed ad eum
casum quo maritus propt. impensas in dote factas de
quibus in l. unica §. taceat. c. de rei uxoria actione
contendebat se totam dotem redere n̄ debere in qua con-
trouersia si iuramentum mulieri detulerit eaqz iurauerit
de dote sibi deberi tota decem redenda sunt quasi decisa
per ius iurandum quā^{alio} retentionis impensarū. Sin
autem iurauerit se deū in dotem dedisse adhuc locū erit
diminutioni aut retentioni ob impensas ut id dicitur et
probat. qd. deductis impensis restitui oportet quo
modo fere expatit. Cuiuslibet lib. 18. Pauli ad aditum
in dicta. l. eū qui 30. §. si mulier, et expendi ad rem
potest Gabolenus in l. meo 41. §. ultimo ff. de leg. 2. cui
iungendus est Cuiuslibet ibi et lib. 23. obser. cap. 15. Gabolenus
lib. 1. Varia. cap. 13. Barbo. in rubrica 3. par. nu. 28 ff.
soluto matris faber lib. 2. Conice. cap. 3.

20

Neqz ad rem magis pertinet 4°. Argum
adductum supra nu. 14. in fine ex dicta. l. unica §. cū autē
c. de rei uxoria actione. quippe Idē ē uerba illa nulla
pacto adhibito referenda esse n̄ ad casū priuilegii ma-
ritali quo ad exactionē solidi sed ad casum restitutionis
dotis annua bima trima die in actione rei uxoria quia
quod h^{unc} effectum pactio mariti de dote statim res-
tituenda est efficax si fiat in continenti tempore

tempore soluti

tempore soluti matris sine divortii nisi ex intervallo. l. iij
 gentium 7. §. quinimo vers. ut putat ff. de pactis, neque
 interpretatione hac admissa violatur contextus dicti §.
 cum autem quasi si. mensio partitionis referri potius debeat
 ad prius legis nostri casum qui proximior, et immedi-
 atus procedit quam ad casum delationis dotis restituenda
 qui remotior est quippe propt. quam quod novum non est
 in iuris alijsq. libris vocantur a qua abunde ad proxima ref-
 ferret. referri ad remotiora id facilius admittit. in dicto §.
 cum autem ubi una orationis iunctura, et fere periodo inno-
 vat Justinianus utraq. diffam. actionis rei uxoria, et ex
 stipulatu tunc circa solidi exactionem qua delatione dotis
 solvenda neq. rursus repugnat verba in hac parte dicti §. cum
 autem quae etiam relata ut referenda sunt ad utraq. partem
 seu diffam. propositam in dicto dicti §. cum autem nimirum
 de exactione solidi, et delatione dotis solvendo non tamen
 evincunt valere partitionem soluti matris tempore adhibita
 ut maritus condemnat. ultra quam facere potuit id signifi-
 cant differre ius innovatum a Jus. in hac parte sive in
 quibus hij diffam. ab innovato in paragraphis precedentibus
 in quibus retinet. ius antiquum sine nota actionis stipu-
 labu pro Dote soluti in eo ut esset adiectum de alterutro
 ut Dote apud maritum non maneat mortua uxore sed heredibus
 eius restituat. ut retentionis ex Dote non fiant dicta. l. unica §.
 et in dicto §. cum sequenti et tunc in dicto §. cum autem prius le-
 gium nostrum, et delatio dotis solvenda que propria fuerant
 actionis rei uxoria comprobantur, et transferuntur ad
 actionem ex stipulatu data si in hac parte, sive in hij articulis
 vidi novam figuram in qua antiquo iure non habuit.

Ergo ut iam propinquamus qua ^{us} incepto
 sit maritus privilegio nostro renuntiare pacto non proicit

21.

possit; an tamen iuramento renuntiato firmet. questionis est
in qua sunt qui contendunt confirmari renuntiationem
iuramento quia servari id potest sine dampno salutis
aeternae, et contra servari debet iuxta regulam tex. in cap.
cū linget 28. de iure iurando cap. quāvis pactum de
pactis lib. 6. ex quibus ita in terminis docent Cassius
in dicta l. maritum 12. nu. 39. Mexaca de suc-
cessionū creatione §. 29. nu. 18. Contrarium ^{tenetur} ~~de~~ verius
et receptius ē tā in marito quam in ceteris quibus pri-
vilegium nostrū ob reverentiā similem illi debita
iure concedit. quia iuramentum hoc repugnat bonis
moribus sicut, et publico ~~de~~ cui firmanda adhibet. dicta
l. alia 19. §. 1. et sequenti Consequenter nō obligatorium
cap. nō ē 55. de regulis iuris in. 6. cū deficiat iustitia
quae in omni iuramento requiritur ut habet vim
iuramenti cap. ceteri christi de iure iurando cap.
animatus tendunt 22. q. 2. ita conit. ad rem post
Bartho. in dicta l. alia 19. §. 1. nu. 9. Covar. in cap.
quāvis pactum 2. parte in prin. nu. 4. ad finē
de pactis lib. 6. Gutierrez de iuramento confirma-
torio 1. parte nu. 16. ~~et~~ 40. Illigerus ad Doullū
lib. 27. cap. 9. litera 2. Pichardus in manducationibus 2.
parte praepo 9. nu. 38. Case Barbos in dicta l. alia 19. de-
gant. ex nu. 26. idēq; iuris ut in clericis quibus privilegium
nostrū cōpetere ad instar militum armata militia quia
coelo, et coelo militant. deduci vulgo solent ex cap. Odoardus
ubi d. de solutionibus. l. 23. c. 8. par. 1. ubi Gregorius
verbo un clericis iuncta. l. miles. 6. hoc tit. l. nepos 125.
H. de verb. sig. et in proximi recepta affirmant post multos
Gutierrez de iuramento 1. parte cap. 17. nu. 1. et 7. Basena
de inope debitore cap. 17. nu. 2. Covarrub. lib. 2. varia.
cap. 1.

cap. 1. nu. 9. Menochius lib. 2. de arbitrarij casu 193. nu. 30, et
 tamen n̄ possunt clerici etiā cū conventionē iurata renuntiare
 privilegio nisi insolidū exigat. cogant. mendicare cū fideione
 clericali ordinis, et contra bonos mores dicta. l. alia 19. §. 1.
 et q̄ privilegium nostrum in clericis ē quodāmodo iuris
 publici qd. in sacerdotibus consistit. l. 1. §. huius studii
 de iur. et iure. et cui proinde renuntiari n̄ potest priuatorum
 pactioibus. l. ius publicū 38. ff. de pactis. l. qd. bonis 19. §. 1.
 ff. ad legē falcidiam cap. si diligenti 12. de foro competenti
 docent post plures, et cadentes ^{ubi proxime} in dicta. l. alia 19. §.
 1. nu. 27. Illigerus dicto cap. 9. litera. 2. Richardus procepto
 9. ex 67. Augustus Barbosa in collectaneis in dicto cap. Odoardus
 nu. 24. de solutionibus.

22

Præterea ob eandem necessitudinē vitæq̄
~~necessitate~~ societatem ob quā merito privilegium nostrum iure
 tribui docuimus supra. nu. 9. concedit. ipse idem uxori si a
 marito conveniat. siue ex promissione dotis. l. ex diverso 17.
 §. 1. ff. soluto matris, siue ex alio contractu. l. n̄ tantū 20. hoc
 lib. q̄ quāvis maritus uxori n̄ eidem reverentiā, et obsequiū
 Debeat, sicut uxor marito hæc enim subditæ illi tanquam capiti
 et superiori. cap. 1. ordo 12. et cap. mulierem 17. 33. q. 5. cap.
 deo p̄uari 12. vers. cū vero de dispensatione impuberum. l.
 34. tit. 9. partita 1. et ideo privilegia uxoris utpote n̄ subnixū
 rone reverentiæ possit quāvis uxoris renuntiatione amitti
 iurata tradita supra nu. 13. in fine debet tamen maritus uxore
 matris. l. 2. ff. de actione rerū amotarū, et contra uxori
 tanquā sociæ per matrem quāvis inferiori, et subiecti dicta
 l. ex diverso 17. §. 1. l. 1. ff. de actione rerū amotarū. l. 1. §.
 si vir ad s. filianum. l. adversus 4. c. de crimine
 expilato hereditatis cap. societatis, et deducta inde qualitatib̄
 int. coniugis ratio privilegium marito considi etiā in p̄sona

persona uxoris seruari aqua lance iudic ut considerat No-
destinus in dicta l. n. tantu 20. cuius ita postrema clausula
exponit post alios Barbo. in dicta l. maritu 12. nu. 94.
et sequenti glligeruy ad Donellu dicto lib. 27. cap. 2. litora. g.
quamuis aliter Cuiusius totam eam clausulam extrema
dicta legis n. tantu 20. Triboniano adscribens contendens
non nisi in dote promissa privilegio uxori competere lib. 24.
obser. cap. 28. et lib. 2. differentiarum in dicta l. n. tantu 20.

23

In eodem fore ordine privilegii propt.
affinitatem coniugibus concessi Socer pater mariti respu-
ta nurus qua de dote restituenda agit soluto matris qd
si maritus ipse in potestate sui patris sit transit in eam etia
et soceri familiam Nurus. l. 1. §. si uir 19. ff. ad Silanianum
l. penult. §. ultimo ff. qd. falso tutore. l. si maritus 46. ff.
familia. creiscunde. si res emancipatus maritus sit cum
mariti potestate uxor subiicitur debet utiqz reuerentiam
socero cui et maritus quauis emancipatus natali ratione
utpote patri debet. l. 1. §. si pater 14. ff. ad Silanianum
et consequant. sepe socer Nurus loco parentis et ideoqz
Nurus respu. privilegium nostrum socero tribuunt
iuris Authority indubitata, et indistincte. l. rei iudicata
19. §. ultimo cu lege sequenti ff. soluto matris. l. sicut
21. hoc tit. et socero patre uxoris pro qua dotem pro-
misit iuxta promissione a genere conueniat. fuit sane
maior dubitandi ratio, an ei privilegium nostrum tri-
bui deberet qd nec generi in soceri familiam aut potesta-
tem transit, na maritus uxoris potestati subiicitur. proinde
et cessat utraqz superior consideratio, et tamen qd propter
affinitatem etiam in socero erga generum affectionis
persona paterna ratio considerati ut didicit. uulgo
si rube expensas n. sitij rube ex. l. ultima ff. de his
qua ut indignis

19
et in l. in facilijs
13. de leg. 1. et l. un
c. de cad. toll. me
liorey ad re lex in
l. 3. in fine. c. de
natu. liberoy

qua ut indignis ubi videndus Cuiuslibet lib. 14. Positorum Papi-
niani; et in l. 4. §. hos itaq; ff. de gradibus. obtinuit magis
concedendū eī privilegium nostrū loco ex promissione
Dotij convento a genero. l. ex diverso 17. ff. soluto matris
l. sicut 21. cum. l. sequenti hoc tit. l. penultima ff. de iure
Dotium, et distinguit plerius Barbo. in dicta. l. maritum
12. nu. 59. et sequentibus Obligerus ad Donellu lib. 27. cap.
9. littera ff.

24.

Subistamus tamen parūper quia quāvis
verū sit ut possimus etiam socerum patrem uxoris in
Dote promissa privilegio nostro contra generū frui in
carnem, eo fruat. sepe, et indistincte sine constan-
tione conveniat. sine soluto, et sine dolo fecerit sine
n̄ inter jurisprudentes n̄ convenit ut patet ex dicta. l.
ex diverso 17. ff. soluto matris dicta. l. sicut 21. cum. l.
sequenti hoc tit. l. penul. ff. de iure Dotium quibus
conciliandis rēvta emanatione fabri lib. 2. cap. 14. re-
nens in sermo dicta legi sicut 21. haec verba sūt alio, et alio
iure utimur. omitta, et antiquiorū traditione quā pro-
ponit agnovit ipse in hac q. dicatione inter Consultos
Alexand. l. rei iudicata 19. nu. 9. ff. soluto matris
et sequunt. post alios Jason in dicta. l. sicut 21. nu. 4.
Campilius de Dote 3. par. q. 290. Baietta de jnope
debitore cap. 17. nu. 57. Conanus lib. 8. Coma. cap.
9. §. Donellus lib. 27. cap. 9. ubi Obligerus littera. §.
videndū potius est socerum patrem uxoris frui utiq;
id est generaliter et indistincte privilegio contra gene-
rum si de Dote promissa conveniat. constan-
tione, et tunc tractat ^{utrum} ~~contra~~ ob manenti ad huc affi-
nitatis, et affectionis rationem dicta. l. ex diverso 17. sic acci-
pienda ex l. si hoc sed hoc ita 22. hoc tit. l. penul. ff. de

De iure dotium, eorum etiam referri potest quod proponitur
 in l. si extraneus 33. §. 1. ff. de iure dotium cui iungendi
 post Cuiacium, et alios intelligitur de Donellum lib. 14.
 cap. 6. littera. k. faber de erroribus decide §. errore 10.
 Schifordgerius lib. 3. de fabricum tractu 2. §. 4. n. ante
 semper, et omnino praeiudicium privilegio socer pater uxoris
 si a genero conveniatur soluto matris quia quatenus
 et tunc ad eam non videtur non tamen eadem aut parte affini-
 tatis, et affectionis ratio ideoque alio iure tunc utimur dicta
 l. sicut 21. cum l. sequenti, nec privilegium Socero tunc in-
 digne, ex persona eius tribuit. sed etiam ex causa nepe si
 ea iuste accidat veluti si fortuito casu postquam doto
 promissit factus sit non solvendo. ceterum si sciens non esse
 solvendo decipit generum spe futurae dotis vel etiam si ei
 insidiatus est de filia succedat, ut a marito divorcet non
 succurrit. Socero dicta l. penult. in fine ff. de iure dotium
 quae ita exponit Graevus Scholiastae lib. 28. Basilicorum tit.
 19. ibidem, et post Accurium dicta l. ex diverso 16. ver-
 bo ^{non} ob iustitiam Catheris dicta l. rei iudicata 19. §. Socero
 nu. 8. plenissime post alios Barbo. in dicta l. maritum
 nu. 67. et sequenti intelligitur ad Donellum dicto cap. 9. littera. t.
 Sed omittis interim ultra expositos
 supra alij iuris loci qui in hoc ordine, et privilegio
 mariti ad effectum privilegii, et conditiones eius loci
 infra explicandas pertinent quales extant in l. si cum
 procuratore cum l. sequenti. l. etiam 49. l. si ~~75~~ 42. verum 52
 hoc tit. l. ex diverso 17. §. ultimo. l. si post 27. cum l. sequenti
 l. si maritus 36. l. si maritus 43. l. si filius 33. cum l. sequenti
 ff. soluto matre. l. minor 51. §. 1. ff. de procuratoribus
 l. si mulier 21. §. ultimo ff. de actione rerum amotarum
 l. non maritus 8. c. soluto matre. l. 3. ff. de privi. creditorum
 l. inter 18

29.

l. inter 19. de rebus Aucto. Jud. pot. sequit. explicandus iam
 q. personaru ordo quibus q. nra singulariter benemeritis
 Quia ipso qui petit tribuit privilegium nostrum talis
 autem pro ceteris sunt Patronus Patrona, et eorum
 liberi parentesq. conventi & liberti in quib. inestimabile
 libertatis beneficium consulendum. l. Patronus 17. l. inter
 19. l. et exheredatum hoc tit. l. exceptionis 7. ff. de exceptionibus
 l. maritus 98. ff. soluto matro. l. uxor 33. §. 1. ff. pro socio
 §. sed si quis cu parente 39. ff. de actionibus. l. licet 7. l.
 liberto 9. ff. de obsequiis parentum. l. 1. tit. 19. part. 9. illy-
 trant Baiena de inope debitore cap. 17. ex nu. 33. Illi-
 gerus ad Donellum lib. 27. cap. 9. l. libera. l. et lib. 23. cap. 2.
 l. libera. y. Richardus in manduccionibus 29. parte praepo
 9. ex nu. 30.

26.

Eiusdem sine ordinis est donator cui
 contra donatarium si ex donatione conveniat privilegium
 nostrum pro fit, ne insolida dante. ne ex liberalitate sua
 inops fieri periclitetur. l. inter 19. §. 1. l. cu ex causa 30.
 l. Nescimus 41. per totam. l. et exheredato 49. cu. l. sequen-
 ti hoc tit. l. qui ex donatione 12. l. quodquid 37. in
 prin. et §. ultimo ff. de donationibus. l. maritus 99.
 ff. soluto matro. l. penultima ff. de dona. l. dicitur
 27. ff. de reg. iur. ubi late expliant Petrus faber
 Brecher. et alii Barbassa. in dicta. l. meritum 12. nu
 100, et in dicta. l. alia §. 5. eleganter nu. 36. Padilla nec
 in. l. proxy 6. n. 5. in part. c. de servitut. Passius Cen-
 turia 9. q. 96. Illigerus dicto cap. 9. duplicata l. libera. 1.
 ex sequentibus Gutierrez de iuramento confirmatorio 3.
 parte cap. 19. ex nu. 19. e tamen ad hanc parte referendus
 et illustrandus per in. l. si extraneus 33. ff. de iure dotiu
 ubi quod Vicianus subindical in vers. quem 93. in id

esse extraneum promissionem doli conveniendum fuisse
a marito in id quod favore poterat obscurum prosequi
est, et contra sententiam legis penultima in prin. ff.
De iure doli, et dicta legis Visensius 41. hoc vit
nisi vel Ulpianum intelligat de extraneo qui non solum
uxori sed etiam marito donandi animo promissit, et ideo
etiam mariti respectu fructu privilegio interpretat. Faber
lib. 2. Coniugalium cap. 13. et nisi verba, et specie
dicti vers. quæque in id dicta legis extraneus 33. transferat
referatque ad uxorem qua utpote donataria non posse promissum
doli convenire nisi in quantum favore poterat
dicta. l. Visensius 41. ubi ita post Donellum lib. 27.
Camen. Illigerus dicto cap. 9. duplicata l. Curatius
lib. 12. Observationum cap. 27.

27

sed in eadem re primi fortitan
expendimus nondum in hoc tractatu notu aut notata iuris
testimonia que extant in l. ex pollicitatione g. l. penultima
ff. de pollicitationibus scripta est in dicta l. ex pollicitatione g.
Donatorem ex pollicitatione aliusque operis facta in publica
siquidem ob honorem facta sint teneri insoludum tam ipsam
quam heredem huius, si non conveniat. ex causa promissum
operis cepti, nec perfecti bona eius non sufficiunt liberalitate
promissum operis solvenda ipsam quidem, et heredem extra-
neum in 5^a parte patrimonii sui liberos autem eius in 10^a
teneri que singula nimis que debent a privilegio nostri
regule qua absente Donator ideoque operis promissor non insol-
ludum 5^a vel, aut desimam sed in quantum favore potest dem-
nandus erit, et praterca pugnant aperte cum eo que Por-
ponius adscribit in dicta l. ultima ff. de pollicitationibus pro-
missum opere ob honorem, et qd. plius est opere inchoato extra-
neum promissorum heredem in 5^a partem patrimonii separati

non autem

n. autem insolidū ut in prin. dicta legi ex pollicitatione. q. sed
 veritate emanatione cuiuslibet. l. 4. contra modestini. in
 dicta. l. q. affirmantij legendum esse negative ad dicta in
 dicta. l. penult. in 2. responso sed si quis n. ob honorem
 observandum in primis est singulare. in 2. esse, nec privile-
 gii nostri regula referendum donationis p. pollicitatione facta
 q. pollicitatio int. privatos n. obligat civiliter. l. 3. ff. de
 pollicitationibus inuncta. l. iuris gentium 7. ff. sed cu nulla 4.
 ff. de pactis. Ne tūc in Principibus sit nisi vel fiat ob ho-
 norem ei qui pollicetur. Debetur aut deurnendum vel si opus
 pollicitatione promissa fieri certum ut. l. 1. ff. de sequenti
 l. 3. l. totius. C. in primis 4. ff. de si quis ob honorem
 ff. de pollicitatio. l. 19. ff. de donationibus. plane tū
 ex pollicitatione ob honorem qui quis a Principibus re-
 cipit convenit. n. tunc ex mera liberalitate quam ex pro-
 missione ob causam que ad negotij contractu, et debet potius
 quam condonationis generis credit debitor e. l. 1. in prin.
 l. Aristo 10. l. hoc iure 19. ff. de si quis servo. ff. de
 ff. de sequenti. l. si pater 34. ff. de dona. et ideo nihil
 mirū dāneri ipsorum, et heredem eius insolidū in qua-
 tu favore potest dicta. l. ex pollicitatione. q. in prin. et
 no. pollicita. sine causa. Et tūc facta ex eo solo quis
 conveniatur quia favore opus. facta quāvis ex pollici-
 tatio proprie donatio fuerit deo tamen sequimur regula
 privilegii nostri quia n. ex pollicitatione qua sola
 sine causa non sufficeret, sed sed ex causa ipsi opus
 convenit. quo casu distinctione illam 5. et 10. partij
 ut mediorum constitutiones principis sequuta sunt dicta
 l. ex pollicitatione q. id quā ibidem speciem redigenda
 omnino est senta componis in dicta l. penultima
 in 2. responso ff. de pollicita. ubi q. tūc factamur

22

si coepit

Politiam factam fuisse ob honorem cum tamen Proprius sup-
 ponat nisi ex causa ipsi operis petat intelligendum
 est necessario decernere promissionem ante honorem
 Decretum vel iniquitatum, et idem contra heredes nisi
 ex causa ipsi operis succedit petitis §. aut 10. partibus
 l. totius. C. §. 1. l. si quis ob honorem ff. de poli-
 citationibus ubi quo ad hoc postremum post Accursium
 in dicta l. §. nul. verbo in quo hanc exponit Albericus
 in l. totius. C. ff. de Politacionibus.

28.

Quintus ordo est eorum quibus pri-
 vilegium nostrum iure indulgetur quae de re publica sunt bene-
 meriti ut miles armata militia ad quem proprie pertinent
 lex in l. miles. C. l. idem miles 18. hoc. tit. l. si castrense 7. ff. de
 Castrensi peculio qua occasione quibus merito sit dubitatum
 an milites togate militiae quales sunt advocati, et bonarum
 artium DD. professorum privilegio fruantur quasi si regari
 eis videretur dum armata militia veluti laxative consistit.

§. cap. 9. lib. 1.
 Archedo in l.
 VL. n. 63. tit.
 2. lib. 4. capit.

quod, et docent de arenis in dicta l. miles. C. Douel. lib. 27.
 Comen. cap. 9. magis tamen obtinuit competere ista privile-
 gium togatis militibus Arzo. ex l. advocati 14. C. de aduo-
 catibus diversorum iudiciorum l. medicos. C. in l. sequenti
 l. de professoribus, et medicis lib. 10. l. 8. tit. 31. partit. 2.
 ex quibus ita affirmant post Accursium in dicta l. miles
 C. verbo facere Prodericus Suarez in l. 2. tit. de los go-
 uernos lib. 3. fori 6. 4. queritur nu. 12. Illigerus dicto lib. ^{¶ ad} Douel
 21. [¶] recopil. Priera de de Inope debitore cap. 16. nu. [¶]
 et sequentibus Gomez in l. 83. thauri. nu. 17. idem magis
 privilegium hodie, et ad nobiles porrigit. exemplo militum
 ut Caub. in l. 4. et 5. et 6. lib. 2. nu. 6. recopilacionis
 post plures concordancias lib. 2. usurarum cap. 1. nu. 4. Gu-
 tierrez de iuramento 1. parte cap. 16. Richardus

in mandacionibus

in manduccionibus 2^a parte precepto g. nu. 61. et ad cleri-
 cos in sacris ordinibus constitutos vel etiam in minoribus
 quomodo Beneficium Ecclesiasticum habeant aut Ecclesia ali-
 cui ministrent cap. Edwardus 3° de solutionibus. l. 23. tit.
 6. part. 1. Menochius de arbitrarij casu 187. Par in praxi
 2° thomo 3^a parte cap. 1. plures apud Augustinum Bar-
 bossa in collectaneis in dicto cap. Edwardus 3° diximus
 supra nu. 21.

29.

Sextus postremusq; ordo eorum quibus hu-
 manitatibus incuita de inopiam miserabile dignum prius-
 legium nostrum datur qualis in primis e emancipatus
 vel exheredatus quive paterna hereditate abstineuit aut ex mi-
 nime parte heres est ideoq; causa cognita n̄ datur. inso-
 lidum § de gestis cum filius familias est. l. 2. in prin.
 et §. 1. cū §. legibus seqq. ff. quod cū eo. l. 2. l. cū si ex alio
 g^o l. eodem tit. l. et exheredatum 49. hoc tit. l. 7. §. sed utru
 ff. de minoribus. l. si dubitet 10. §. ultimo de fideicommissis
 in quo tamen ordine breuiter explicandum, aut excipiendi
 3° Casus sunt 1° quoties emancipatus vel similis ex delicto
 dolove conuenit ideoq; prius legio n̄ fruit. l. 4. §. quamquam
 ff. quod cū eo ubi si patrem familias simulauit. l. cū
 qui 6. ff. quod cum eo ubi id proponit in actione mandati
 et quia ea bone fidei est §. actionum g^o de actionibus con-
 sequent. inferit ad alia iudicia bone fidei n̄ quasi sit di-
 uersa in actionibus stricti iuris quoniam potius idem. l. qui
 cū eo 10. hoc tit. notat faber in rptionali dicta legi cū qui 6.
 2° Casus e in l. 90 §. iuncta. l. 3. §. ultimo ad Sc. maudoni.
 ubi qui filius familias pecuniam quā mutuo accepturū
 erat ante numerationem spopondit, et postea emancipatus acce-
 pit condēnat. in solidum quia substantia obligationis expleta
 post emancipationem tunc facta sine qua stipulatio
 §. enumeratione

effectū n̄ haberet, et ideo post emancipationem res goni intelligitur
l. si ita 6. §. ultimo. cū. l. sequenti de nouatio. l. si ita 12. uers.
supra de uerborū obli. l. obligamur 52. in prin. et §. re, et uerbis
de uerb. obli. et actio. l. certi 9. §. numeratus de rebus creditis ubi do-
nelly lib. 18. cap. 20. Cuiuslibet lib. 3. qm. Pauli in dicta. l. ergo
5. 3. Casus est extat in l. Pomponius 19. de negotiis gestis
l. si filius familias 11. de tutela, et rationibus detrahendis. l. tuto-
rem 37. §. ultimo de adminis. tutorum ubi explicat Cuiuslibet
lib. 11. qm. Pauli ad aditum in dicta. l. Pomponius 19. Faber
in rationali ibidem. Deniqz in eodem 6. ordine sunt, et
privilegio nostro pietatis intuitu patiunt. is qui cā cessit
bonis, si post cessionem a prioribus creditoribus conueniatur
l. 4. et 6. de cessione bonorū. l. item 17 de reuocis. §. ultimo
Jus. de actionibus iuncta. l. si quis 49. de pactis, et ille cuius
bona omnia a creditoribus sine dolo malo ipsius uendita sunt
l. ultima. c. de is reuocandis qua in fraudem. l. ultima §.
ultimo qua in fraudem creditorum. l. si quis 51. hoc tit.
quibus iungendi sunt Cuiuslibet ad tit. l. de reuocandis is que
tit. de lib. 12. obser. cap. 5. et Cuiuslibet lib. 27. cap. 9.
litore B.

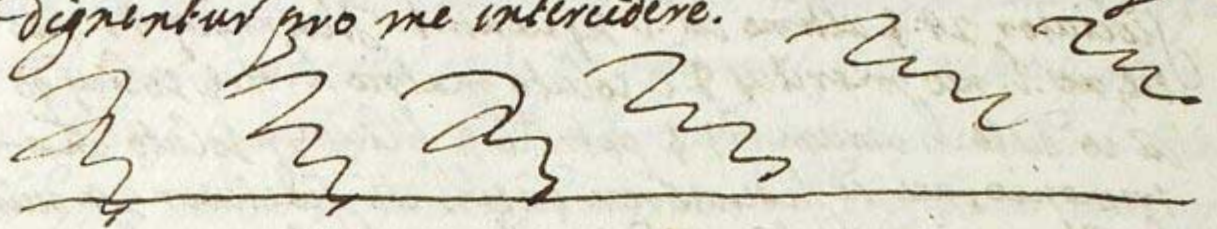
30

Haecenus ex pro fesso de personis quibus pri-
uilegium nostrū iure tribuitur aduicimus iam nunc ueluti
Corrolaria de Privilegiis ^{condicio} ~~aditione~~ et effectu quem sequunt. primū
circa conditionem privilegii in conē est cōpetere id personis
memoratis dummodo n̄ ex maleficio doloque conueniantur
l. qui cū se 10. l. sed hoc 22. §. ultimo. l. si uerū 52. hoc tit.
l. si mulier 21. §. ultimo de actione rerum. l. 4. §. quāquam
l. 6. ff. quod cū eo, nec persona conditione ob quam priui-
legium tribuit. dolo malo negauerit. l. si unus 67. §. ultimo
ff. pro socio. l. sed hoc 22. hoc tit. iunctis ^{lib. 12.} supra nu. 8. in fine
nec dolo malo fuerint quo minus solidum soluere possint
l. 67.

l. 63. et §. hoc quoque 7. l. 68. §. 1. pro socio. l. etiam 18. §.
 1. soluto matro. l. si quis §. 1. hoc tit. 2^m & pri-
 vilegium hoc in hijs quibus tribuitur personale et
 et ideo neq3 ad heredes eoru transmitti. l. maritum 12. cu
 l. sequenti. l. rei iudicate 19. §. 1. soluto matro. l. ubi
 fideiussor 24. §. ultimo cu. l. sequenti. l. Nennius 41. hoc
 tit. ne. l. nec maritus §. c. soluto matro. l. 4. §. solius qd
 cu co dicta. l. uerum 63. §. patri. l. si filius 53. soluto ma-
 trimonio, nec ad fideiussorem dicta. l. ubi fideiussor 24. dicta
 l. Nennius 41. hoc tit. dicta. l. uerum. 63. §. 1. l. excep-
 tione 7. de exceptionibus §. ultimo jns. de replicationi.
 et tamen datur defensori. l. minor 51. §. ubi ratio ff. de
 procuratoribus. l. alia 14. soluto matro. l. si cu procuratore
 27. hoc tit. dicta. l. uerum 63. §. 1. 3^m deniq3 circa effectum
 privilegii ut eoru quibus id competit facere haftenus posse
 intelligi quatenus civiliter et honeste possunt solvere
 deducto imprimis ex eoru rebus, et portionibus quod suf-
 ficit ad alimenta. l. inter 19. in fine. l. cu ex causa 30. hoc tit.
 l. Nennius 41. §. 1. hoc tit. l. facere 28. l. maritum 43. so-
 luto matro. l. in condemnatione 173. de regulis iuris
 l. nepos 125. de uerb. sig^{re} n autem deducto a re alieno
 l. si quis 16. l. inter 19. in prin. et §. 1. l. exheredatum
 49. hoc tit. l. si filia 53. cu sequenti soluto matro dicta
 l. uerum 63. id quoque quatenus id creditoribus ipsius
 emancipati si ultro ueniant, et proferri potulerent
 cu uel privilegiani sint uel post emancipationem
 contraxerint considit. in. l. 3. quod cum eo qua ita
 interpretant faber in rationali ibidem Donel. lib. 27. coment.
 in dicta l. sunt qui 16. hoc tit. excipit tamen donator
 qui deducere potest et alienum quod alij n ex eadem
 donationis causa debet dicta. l. inter 19. dicta. l. exhe-
 redatum 49. l. qui ex donatione 12. de donationibus
 l. maritum 54. soluto matro inspicit. autem rei iudicata
 tempore quatenus qui facere possit. l. rei iudicata 19.

ff. 2° ff. pro socio
 neq3 ad patrem
 dominus dicta
 l. uerum 63. §. patri

l. ex diuerso 17. §. ultimo. l. si filio 57. soluto matro dicta. l.
uero 63. §. tempus 6. dicta. l. Nerensius 41. §. ultimo. l. quid
quod 33. ff. de dona. de quibus hæc sint interim dixisse
Iulij ad laudem dei deiparæ matris, nec n̄ diuini Domi-
nici forians quibus honorem meum comendauis ipsi
dignentur pro me intercedere.

[Faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page]

[Faint, illegible handwriting]

Ad titulum D. de acquirenda vel Omitenda possessione.

Recitationes novantique omnium quidem si libeat
 observare minimos habitus redire easdem vias qua
 Inacio elabro scripsit de tempestabilibus, et veriti Plinius
 libro 2. naturalis historie, cap. 47. in fine, redeunt ut
 vides academiarum lectio, et peracta quadrenio, seu
 lustro novum iam literarum censum, lustrumque con-
 dere, et recensere adque illustrare iubemus iniquitatem
 hanc tractationem. Nos ut obtemperemus inprimis que
 vel alij ante nos, vel nos ipsi priorum quadrenio ac priorum
 nostris huius partem scripsimus recensuimus breviter, et
 lustruimus, curia intentione, et cura, deinde ex professo
 exposita posteriori parte que de admitenda possessione, no-
 deoque in academice explanationis censum ab anteces-
 soribus nostris relata est lustrum censumque augetur
 nova luce proinde, et iam inuigimus a primis, et
 prioribus materis elementis que pretermittitatio non
 patitur.

Ad Rubricam, et Iulum

Paulum in l. i. in principio, et l.

3. § genera hoc ff. de adquis
 reida vel omitenda possessione.

De possessionis, notatione, nomine Definitione
 et Divisione.

Comentatio Methodica.

Qua singula, et quo ordine pollicemur comentatio
praestabit in primis, quatenus originem seu nota-
tionem a qua paulus in nostra l. i. cum labeo
ne exorditur more usitato iuris autoribus qui solent su-
diciose exquirere unde ducta sint verba sunt et sicut, Phi-
losophi quorum doctrine, et sepe plerisque juris consul-
torum, et in plerisque adhaerent ut ad rem observant
Cuius in l. i. ff. de iudicia, et Iure et l. ii. de
Citationum l. i. et l. ii. et l. iii. et ultimo para-
graphus. l. i. rerum quotidianarum l. i. et l. ii. et l. iii.
Sed Merilius, et observationum l. i. et l. ii. mo-
re etiam proprio Labeonis, quem verborum originem
rationes que percaluisse eaque scientia usum ad
enodandos juris laqueos testatur Agellus l. i. nec-
num abicatum, l. i. et videre est in presentibus, et
in l. i. ff. de iudicibus l. labeo 7 ff. de supellectile leg.
l. inter 19 7. l. malum 24 7. 8. viduam ff. de Ver-
borum significatione l. 4 8. turbam 2. ff. de honorum
raptorum l. i. ff. de praevocatores eundem que
Labeonem cum Proculianis quorum princeps
fuit inter ceteras operas sapienter Iulius maximus
seculum fuisse ex l. 2. 8. post hunc 47. ff. de origine
Iuris quam ita exponit, notat Merilius l. i. ob-
servationum l. i. et l. ii. Quamquam ne nunc dei
malerit cor, nec notatur fortasse indignum, nec ad
me ante aut vulgo adhuc notatum non desunt conie-
cture quibus suaderi possit Labeonem fuisse vel maxime
adhuc notatum non desunt coniecturae quibus suaderi
possunt Labeonem fuisse, vel maxime academium
ut argumento est l. 3. 8. labeo 6. ff. uti possidetis pre-
sentibus

Labio magistratus
vorum Originem.

Labio Academicus fuit.

sunt quatuor ff. 17. observationu ep. 2. et superior
 licet tum ex varietate doctrinae, et studio innovandi
 que laborum tribuuntur in d. l. 2. § post hunc 47.
 tum ex libris quos scripsit pitaron siue probabilium
 ut constat ex ordine Jurisconsultorum pandectis pre
 positu que note ut voces sunt obvio academice ut
 docet petrus de valentia clarissimi acceptoris
 nostri melchioris de valentia pater clarissimus
 in libelo de iudicio erga verum pagina 69.
 et sequentibus lib. eius ff. 2. ad hanc philosophiam
 ipse 3. et 4. tum denique quia platone
 academiconum parentem inter semi deos colo
 cabat teste Divo Augustino ff. 2. de civitate
 Dei ep. 14. ff. 2. ep. 13.

2.

Sed de eo in gratiam
 Seruati toru de terdu
 Possessio apud dicitur.

visse sufficit iam ut pergamus ex laboris, Pau
 lique sententia in nostra l. 2. possessio appellata
 est a pedibus quasi positi iuxta vulgaram adio
 nem cui fauent lex. in l. 3. § 1. l. quod meo 108.
 & si rem ditorum in fine ff. hoc ff. l. 2. ff. 30 par
 titi 3. faber etiam que ratio sequit. in nostra l. 2.
 ibi quia naturaliter tenetur ab eo qui ei insigit.
 hoc est quia qui re pedibus innumbit, siue quod dicitur
 est insigit, eam vere, et corporaliter possidet, siue enim naturaliter aliquid fieri
 exaudienda est vox naturaliter in d. l. 2. sicut aliquid quod veni con ipso
 si cepe fieri naturaliter dicit. quod vere, et re ipsa fit non fite.
 fit, non si de l. 3. § aperire ff. de senato consulto
 Sillaniano in cause 16. Sidem pomponius ff. de
 minoribus litem 22. § vlt. ff. locati l. solutam 79.
 ff. de solutionibus cum similibus quos post alios ex
 pliant ita faber ff. coniecturarum ep. 5. in fine
 Hotmanus Illustrationum questione 41. Illigerus

Ad idamnum. 9. 8.
si ipse de peculio?

ad Jonellum t. 15. q. 40. littera B. Brunonius
t. 1. de solutionibus circa principium unum
singularem ad rem tex. in l. sed si communem
Et ipse ff. de peculio vbi Albericus quem
tamen tex. aliter et nove illustrat ex tradit.
a meridiano t. 1. observationum ep. 11. et 12.
Jacobo Guterro t. 1. de iure manuum ep.
10. l. 1. h. t. 9. Ad storicam philosophiam
ep. 12. 2. quibus augmentis vulgatae cam editione
in nostra l. 2. post Bartolum, et dicitur nos
et prout conceptis ab Hicero ad Jonellum t. 5.
ep. 6. littera H, et B. et ex nostratibus a pichas
de in principio Institutionum articulo 1. n. 13.
De interditi Valentia illustrat t. 1. tradit. 2.
ep. 1. n. 2. Leuantes Medus inultima ff. de le-
gibus q. 1. parte 2. n. 12. Deregrinus t. 3. va-
riatum capite de possessione n. 19. Molina de
Iustitia Disputatione 12. in principio l. 1. eod.
tradit. t. 2. ep. 3. n. 139. et exornat varie petry,
Gregorius t. 1. in taenatum ep. 13. ex n. 7. cui adque
Apotecina celesti Regis cuius ex aquano in Jera
si memorit Leonius t. 2. varie historie ep. 20.
et ex alijs Hieron. t. 47. in geographia vbi De con-
fira in fine

Positio appellata a cedibus.

Diversa florentine lectio est que in
nostra l. 1. si habet, possessio apel-
lata est ut et labro ait a cedibus quasi possessio que ce-
ditur preter laudatos ab Hicero, et Valentia vbi supra
placet magis Bolonius, Gifanio, et Gotofredo in
l. 1. Aurelio David de verborum significat.
ep. 6. n. 23. Richardo vbi proxime n. 4. et
confirmat. in l. 3. h. ex contrario in fine hoc t. 1.
ep. in gentium 9. 1. 2. distinctione vbi cedium
cupa

occupatio vocat. possessio a qua dominium Jure gentium
 cepit ut in nostra l. 1. § 1. et qd. cedum positio est
 symbolum possessionis epe ut nostrum, de officio sedum positio e simbo-
 archidiaconi epe dilecty 19. ep. pro illorum 22. lum possessionis.
 ep dilecto 25. de prebendis, illustrant post per-
 nuum noviore ad illud virgili u. eneidoy de
 vita aia subdit deulter Gormanuy th 10 ob-
 servationum ep. 7. Petry faber ff. 1. de Dei no-
 mine in aditionibus pagina 275. nobis placuit
 iam olim utramque ex his conditionibus defendi
 posse, et sabonem, paulum que utramque tradi-
 disse d. 1. §. et ex contrario in fine post alios Bese-
 grinus, et valentia vbi supra, sed deusatio pos-
 sionis similibus etimologicis vere propriis auedit
 quia possidere est quasi posse. cedere, vel inter alios
 Morely th 5. comentariorum ep. 6. notatio autem a
 pedibus est elusio ad voci similitudinem, plane
 quamvis rebus mobilibus non semper cedum, pe-
 dum ve possessio conveniat, possidentis tamen proprie
 neque in contrarium argumentari licet ab alteris
 his conditionibus quia notationes nominis sunt deduce
 ab eo quod frequentius fit, non definitione rei ut pluri-
 bus explicans valentia, Richardus, et medius vbi
 proxime foratibus dialogo 73 n. 3.

Post notatione Distinguitur eiusdem
 nominis poss- possessionis usus et sig-
 nificatio que varia in iure est, et equivoa ut agnoscent
 iure et, et equivoa
 Alexander de Imola consilio 63. n. 6. volumine
 6. Cardinalis Tycus 6. gradicarum littera. 8. ctone
 400. n. 9. Davidensis de analogis iuris ep. 13. n. 150.
 Sed supposita interim propria expostione iusta quam po-
 cessio est detentio, ut in definitione plenius dicemus
 Opat

possessio sumitur pro usu -
cap. l. de praed. 23. §. 1. ibi
in quibus causis maioribus.
explicatur. l. denique. 19.
ex quibus causis maioribus.

obseruandum enim est interdum possessionis uerbo
usucapionem intelligit ut in l. ait. p. 23. §. 1. Index
quibus causis maioribus indeque elucubrandus est Papini
varius in l. denique 19. ff. ex quibus causis maioribus
possessionem post l. i. non restituit quia nec
quam papiniano indigna quasi iulius et dicitur ille
non fuerit nisi ineste domino, et in iuste possessione
sine possessione non consistere emendat petrus faber
pro uoce possessionem reponens usucapionem l. 2.
beneficium c. 24. nec dexterius uacationis l. 3.
de declarationum c. 33. n. 9. et a triboniano uocem
possessionem pro usucapione substitutam contendit
post faber noster ualencia l. 1. iulianum habet 3.
c. 4. n. 15. et ante eos pratelius in iuris prudentia
media ff. 3. in uerborum c. 22. sed immerito quippe
in prioribus uerbis de l. denique 19. auget. posses-
sionis uox pro usucapione cuius proprium est illud
quod sequitur non posse eam sine possessione consistere
l. sine 29. ff. de usucapionibus notant post Auor-
hium et antiquiores Cuiacius l. 3. questionum pa-
piniani, et Egin alius Varro in d. l. denique 19.
Bryonius de uerborum sig. uerbo possessio de
Culpy Jomery l. 2. rerum quotidianarum
c. 24. pisanus in l. cum heredes 27. n. 12. h. ff.
cum expositioni suffragant. libri Juris Basilien
in quibus possessionis uerbo in principio de l.
denique 19. respondet despotia id est dominij
per usum ad quod sine usucapio ut dicitur
Cuiacius l. 2. pauli ad edictum in l. cum mi-
le 30. ff. ex quibus causis maioribus et in l. cum
heredes 23. ff. hoc ff. nec refragat. papiniano ele-
gantia nam ut notat idem Cuiacius in d. l. deniq

19 et in paratipulis ad t. de usurariis epist.
 ex illa oratione, possessio sine possessione non consistit,
 familiaris rationis figura quam greci placem latini
 l'one repetitionem, seu traditionem nominant per
 quam eadem vox alio sensu in principio, et alio postea
 usurpatur, ut docent marcus fabius l. 9 in h' re-
 tionum oratoriarum ep. 3. Aquilla Romanus de figuris
 sententiarum in proce autor retoricorum ad herennium
 l. 4 ubi hoc adfert exemplum; amari nihil
 est si curetur nequid inquit amari, observari et aliud
 exemplum in l. in sciendum 15 § si fundus 3. ff. qui
 satidare cogant. de quo tamen plura dicemus ad l. 3.
 § ex contrario hoc t.

Ex eadem animatione explicatur. l. cum miles 30.
 Explicandus est paulus in l. cum miles 30. in
 quibus causis maioribus.

Cum miles 30 ff. ex quibus causis maioribus ibi: quia
 pro herede defuncti quasi iure decendit ad heredem,
 que contenta fabia est in possessione quatenus detentio,
 est, ea enim ad heredem non decendit, nec pertinet nisi
 apprehendat. l. cum heredes 23. h. t. l. 1. § secunda
 ff. si hic qui t. liber. ideoque verbum possessio in
 l. cum miles 30. Tribonianus adscribit post fabia
 valentia ubi procerime nec felicius exponit idem
 faber de hereditibus deinde 4. errore 4 et in iuris
 prudentia h. l. pp. 9. illatione 2. et t. 6 p. 10.
 § illatione 2. valentis t. 3 illustrum tractatu p.
 ep. 2. n. 15. sed accipienda est vox possessio pro usua-
 patione que incoata a defuncto ad heredem transit,
 et non dum addita hereditate potest impleri in
 generali iure l. numquam 31. § vacuum l. ceptam 40. ad heredem transit, et
 l. iusta 44 § nondum ff. de usua prioribus l. 2 § etiam nondum adita hereditate
 heredi l. qui cum 6. § ultimo ff. pro emptore, docet post potest impleri iure in-
 Alberium cuiuslibet t. 12 pauli ad edictum in d. l. cum
 cum

cum miles 30. et 3. questionum papirianam in De
nigra 19 et in eum heredes 23 ubi Pifanij
m. ii cum pluribus Illigerus ad Donelum t. 4.
cpe 10 l. 1. tra. 5.

Aligando possio
capitur pro progitate.
l. sciendum. 15. 8. si fund. 2. 3.
qui sacra. 109. l. si cui. 37
in iudicij.
explicatur. l. cum rei. 4. C. de
hered. emp. l. cum. 1. 3. 8. u.
pluribus her. titulo.

Deinde ut pergamus sciendum est
non semel possessioni verbo pro-
prietatem intelligi de. l. sciendum 19 & si fundus 3. ff
qui saty dare cogant. Interdum 78 ff de verboru
sig. l. si de vi 37 ff de iudicij cum res 4 C. de
Contrahenda emphore in qua qd dicit duplicari
titulum possessioni non posse necessario accipiendu
est de dominio quod semel, et ex una eum tenet
causa acquirit. n. autem de possessione quatenus de-
pendit est quod post pluribus ex causis contingere C. 3.
& ex plurimij notant, et ad rem expliant post dolo
in d. cum res 4 et in d. & ex plurimij, et preter
laudator ab Illigero ad donel t. 4 cpe 10 lit. B. Pichar.
de in ppe instituta articulo. i. no. 14. de interdichij
potest fieri in non ut ex pluribus 159. ff de
regulij iurij Gilquerij de prescriptionibus 2. parte mem
pro 30 cpe no. 13. sed interdum possessiones vocant
se posse, et quidem generaliter etiam si mobile sunt
Culmina & patrimonium 21. et 8. sed et 23. ff
de maores liby, et honoribus iurda C. filij 22. ff de
ff ad municipalem, sequentibus autem 49 in mobile
C. hira 57. ff de hira ff de legatij 2. C. predij 91. ff.
titio ff de legatij 3. C. de 20 & hira ff de instructo
C. ff de rebz dubijs cum congestis ab alberio, et
notis rebz de verborij iurij verbo possessio alienata,
debuso, et alijs in Interdum 78. ff de v. sigl.
Conano t. 3. comentarioru cpe 1. no. 1. Taino argen
te notarum Jurij celestiarum ff de interdichij pag.
& penes uno ad vegeum t. 4 de remilitari

Interdum possessio sumitur
pro re potesta et mobili.

Interdum et frequentius
pro re immobili.

que 7. in principio, et ex nostris domnia t. 2. obex.
 Quatuor ep. 16. n. 9. unde et legatis possessionibus venditi
 re comprehenduntur dum taxat res immobilia ut
 argo ex l. ab executione 9. c. de quorum appellationes
 non recipiantur iuncta regula lex in l. librorum 51.
 & quod tamen casus ff. de legatis 3. docet Bartolus in
 l. vobis regn. & legaverat ff. de legatis 3. Alexander in
 nostra l. 1. n. 23. Ripa 25. Jaso 41. Scius 40. Coby
 et Holocnetus 106. Alciatus 24. Mantica de contrac.
 lib. 3. tit. 31. n. 23. Richardus ubi supra n. 22.

7.

Verum singule idem possessionis pro
 usceptione vel proprietate aut ^{Sed possessio accipitur}
 rebus immobilibus acquisitiones non proprie sunt, sed ^{pro supradictis per me-}
 translativae in quibus per metonymiam, seu ^{metonymiam.}
 legum tropos rebus notuimus videntur juris au-
 tores ad hunc nomine ad subiectum, aut simile sig-
 nificandum, proprie autem possessionem vocamus
 detentionem ut ex definitione iam liquet; pla-
 ne definitionem possessionis non ducimus omiserunt
 veteres iure consulti inter quos Cuius Galus quidem
 verborum que ad huc pertinent significatione scrip-
 sit ut constat ex epistola l. paries 157 ff. de verborum
 sig. possessione ita descripta apud ipsum Pompeium
 de verborum sig. verbo possessio ibi: possessio est
quidam agri aut edificij quibus ex verbis possessionem
in re definitur ut sit usus quidam rei, contendit definitio quaedam posse-
ciarius ff. 54 pauli ad edictum in nostra l. et in sionis, ut sit usus qui-
recitationibus ad hunc tit. ff. et c. in principio. dam, rei.
 et consentiant fere Grionius de verborum signifi-
 verbo possessio Leuinius Jarentius in oratione t. 2.
 epistola 2. versu 159 Alciatus in quinque n. 76.

Cpinc

C. finium regundorum forabilus Catalogo 73. n. 2. Co
 rnanus t. 3. commentationum ep. 3. n. 2. Coronatus
 t. 2. verisimilium ep. 6. Juants t. 2. variarum quae
 4. n. 2. Bulteus concilio 30. n. 125. velumine 2.
 Petrus Pithens in regula sine possessione n. 2. de
 regulis iuris in 6. existimantes eam de finitionem poses
 sionis proponi in C. quibus 125. ff. de verborum signific
 que et ideo imprimis splianda est

8

Docet itaque Jabolenus in d. C. que
 d. 115. possessione ab agro distare

explicatur. l. quaedam. 115. proprietate Juris nempe civilis Romani quod absolute in
 d. l. 1. Lucius. u. d. civit. sed dum in appellatur l. 1. v. 27. §. p. d. ff. de p. d. l. 1.
 l. 1. §. 22. §. ult. ad muni. §. ultimo ff. de super. finibus l. 1. ff. quibus modis usufructus
 cipat. l. si pendentes. 27. ad muni. l. 1. §. idem §. 2. ff. quod falso tutore. §. non
 §. si quid de usufructu. autem prohibita de perpetuis, et temporalibus prescriptionibus

possessionem enim ait Jabolenus appellamus quid quid
 apprehendimus, cuius proprietate ad nos non pertinet, aut
 pertinere non potest, scilicet Jure civili, ut evenit in
 predijs provincialibus, et fundariis, et tributariis, quorum
 proprietate ex iure quiritium sine Dominium legitimum
 et quiritarium (de quo et Constantio infra plenius ad legem
 3. §. de contrario h. t. t.) subactis bello provinciali factu
 est populi Romani vel principis l. belli l. 1. §. captivus 20.
 Si ff. de captivis. vus autem eorum prediorum, et
 possessio privati concessa est ut in eorum bonis Jure gen
 tium, sive in Dominio Constantio sint stipendio vel tribu
 to imposto quod pro predijs solvant, ut monet Theophi
 lus in §. pro traditionem Institutionum de rerum divisione
 Deinde de his predijs recte dicitur possessione appellari quod
 proprietate eorum hoc est legitimum Dominium, et quiriti
 arium cum publicum nempe populi aut principis sit

ad

ad nos sicut priuatos non pertinet, nec pertinere
quidem potest, ideoque Gaudemus concludit possessio-
nem esse usum nempe in his praedijs quorum
usus dum taxat priuatis confectus est et posses-
sio a qua dominium conitarium incipit iure gentium
vt in §. dominium cm. nostrae l. i. in eoque posses-
sionem distingui ab agro cuius nomen refertur ad
proprietatem iuris civilis sicut quiritarium dominium
vt post Pompeium festum de verborum sig. verbo
possessio Cuius si idorum t. 15. originum q. 13. ex
posuit p. Brionius t. 4. selectarum q. 1. et preter
laudatos a valentia t. 1. illustrium q. 2. tradatu
n. 3. Debardu ad leges l. 2. tabularu q. 16. Hot-
manus illustrium q. 1. Hispanus in l. 1. §. ult.
n. 16. hoc ff. Honorius Gotofredus et alij in d. l.
2. q. 115. Columus de verbis iuris verbo possessione
quamuis aliter nouissime merulij t. 5. obseruatio
sepe 27. eoque sensu possessionis verbum de praedio
provinciali cuius proprietate publica est, exponendum
est in l. cuius. l. 1. ff. de edictionibus l. filij. 22. §. ult.
ff. ad municipalem l. si pendentes 27. §. siquid ff. de
usufructu, nam et aposite ad rem seneca epistola
103. multa auaritia mortalium possessionem proprietate
que dixerunt ne quidquam suum esse credit quod
publicum est, quemadmodum eadem ratione ver-
bum usus acceptum pro possessionem, et mancipium
pro proprietate distingui, et ex aduerso opponi solet,
vt apud ciceronem ff. 7. familiarium episto. ad curia
ibi cuius cum proprium te esse scribi mancipia, et
neque meum autem usu, et pulchrum Lucretium t. 3
de natura rerum itaq; mancipia nulli datum, om-
nibus usu publicum solum in nimis fortuna nobis
usu dat, mancipio nihil a noxiis t. 2. aduersus
gentes

gentes ibi usus, et illi est vita non mancipio tradita.

Aparet iam ex interpretatio-
ne de l. questio 115. non proponi in eo lex definitione
possessionis, sed descriptionem prediorum provinciarum
quatenus possessiones diuinitas, nec tamen ides repudia-
uerim definitionem Cigali de quo supra n. 7 et
processio est usus quidam rei quia quamuis non ob-
trino strictis C. ad heredes in definiendo regulis
conueniat definiendi tamen saltem ut descriptio
Jurisconsulto digna potest, et firmatur aperte in de
l. questio 115. ibi processio erga usus iuncti notatis
no. precedenti in fine, et in iuris locis in quibus
usus nomen accipit. pro possessione proquam res ad-
quisitur cum usurpatur ut in verbis illis C. 12 tab.
que usurpationem introducit rerum mobilium
l. usus, usus, et autoritas fundi biennii esto de quibus
Cueso in oratione pro Cassina et in Apianis sic, et
in C. l. Aenique q. cum l. sequenti C. ait pretor 23
§ 1 ff. ex quibus causis maiores l. non quocumque § 2
§ 1 ff. de legatis 2. l. non solum 33. ff. de usurpationibus
l. mulier § 2. § sed enim in fine l. deducta 58. § cum
autem C. in fine ff. ad l. notus C. Trebelianum, et
apud Horatium l. 2. epistola 2. ibi quidem si cre-
dis consultis mancipar usus nec moueat argumentis qd
diffam hanc improbantur, et usum a possessione
distinguit re ipsa, et iuris affectu ut in l. si ut certo §.
§ 1 ff. de commodat. l. in fine ff. de iuris l. § ultimo
ff. hoc ff. l. ultimo ff. de seruicibus l. 2. in fine ff.
de precario cum similibus probant Quatenus in
paraphrasi ad hunc tit. ep. Iulijenus ad Ione lum
§ 19

Usus pro poss. accipitur
et quando ad eadistinguitur

l. 1. q. 6. littera e. Gilquenijs de prescriptioibus 2.
 parte membro 3. q. 1. n. 22. et ex nostratibus Valentinus
 l. 1. illustri tractatu 2. q. 2. n. 4. agnosco enim
 usum specialiter acceptum distare a possessione, ceterum
 possessio eligata est usus in quilibet sed ut diximus qui-
 busdam hoc est certa, propriaque species usus qualis est de-
 tentio in qua possessio consistat, idque dicendi genus
 ex more est veterum Juris autorum qui nuda et sim-
 plici rerum descriptione contenti plerumque hi ad iudicant
 dicebant verbum quoddam, aut proprie, aut certe ut
 definitam rem ab alijs similibus tunc distingueret
 ut a iudiciorum argumentis occurrerent ut in l. 1. §
 dolum ff. de do. et in principio Institutionu de lego
 et apud Ulpianum in pamentis tt. 19 § mani-
 patio, et tt. 22 § cretio notant ad rem. Cuius l. 1. §
 panti ad edictum in nostra l. 1. et in reitatio nily
 ad sume tt. ff. et c. in principio Illigerus ad Lovel.
 l. 1. q. 1. lit. f. Richardus in ff. Institutionu n. 9.
 De legatij et ad tt. ff. de legatij p. q. 2. n. 7.

Sed quando in
 Querenda

definitio est que aperte ex pluri sentiam possessionis
 quam etiam peritissimos definitio auos in fuisse,
 fuentibus testat. in l. stipulatio 275. § hec quoque
 verbi stipulatus ff. de verborum obligationibus
 quem comendant in hac re Baldus de prescrip-
 tionibus 3. parte 3. principalij q. 1. in priso
 ferretij in nostra l. 1. n. 7. sciendum est posses-
 sionem a Bartolo, et antiquioribus fere omnibus
 sic definitur. ut sit in incipendi rei prohibite Bart. possessionis d. 10.
 possidere sciuntur plures laudati a Gometio in l.
 45. l. 1. n. 17. medius in l. ult. ff. de legibus gla
 p.

parte 2. n. 1. et deff. **¶** In fine gilqueonius
de prescriptionibus 2. p. membro 3. ep. 2. n. 17. va-
rie autem a nouioribus definitur et preter conge-
ta xubardo in epl. Inhibitionum et interdichy
apudulo 2. n. 17. Valentia illustrum, t. 1. tra. 1.
ep. 2. n. 17. Illigerus ad forecum t. 9. ep. 6. lib.
2. et 8. Diuideret apud Ospresem in iura ad
hon. de causa possessionis, et proprietatis n. 2. Deven-
garium in l. Naturaliter 12. § nihil comune pre-
satione 3. n. 12. hoc t. peregrinum t. 3. vargam
ep. de possessione n. 17. Canitium in regula 3. t. 6.
§ si autem forium Inhibita moralium 3. t. 1. n. 1.
t. 8. ep. 31. molina de iustia, et iure disput.
12. lectum eodem tradatu t. 2. ep. 3. n. 40. Reuelo

omittitur Barnoci
definitio quam antiquiores
preceptores sequuntur.

Altera Donelli lib. 3.
commentar. cap. 6.

Definitio possessionis
ad. Alfon. 10. de la canon
adducta, et melior de
Valentia.

3. in nostra autem academia Bartoli definitione
omissa quam antiquiores preceptores sequuntur nouiores
improbant, reiectas etiam definitione Doneli t. 5. con-
entariu ep. 6. que cum aliquandiu obtinuisse inter
nos rates, postea merito displicuit Valentia d. ep. 2. n.
8. Gilqueonio de prescriptionibus d. ep. 1. n. 14
recepte tandem sunt due divisiones, altera precep-
torum nostri imo communis non academie sed hispanie
non Alfonso Guillem de la carrera in rubrica de
causa possessionis, et proprietatis n. 49 ubi concludit
possessionem esse detentionem cum animo sibi ha-
bendi coniunctam, altera est clarissimi etiam

Doctoris nostri melchioris de Valentia ubi supra
n. 14 affirmantis possessionem esse detentionem
rei corporalis cum animo sibi possidendi coniun-

da —————

Capo

Quo quamvis iniuriis à magistris meis Revertitur definitio
 Dicitur tamen; neutram tamen ex his defini-

tionibus probare possum, non primam, quoniam
 quamvis interdum ex mente contrahentium consen-
 santur duo res habere, et possidere, ut in stipulatione
 illa habere licere (Stipulatio 38. & hi qui rest cum
 vero ff de verborum obligationibus lex empto 11.
 & idem veratius ff de actionibus empti, diversa tamen
 sunt iuris proprietate quam in definitione verbi sequi habere, et possidere
 Debemus, ut notant omnes in l. 1. § dolum ff de dolo ^{distinguntur. proprie.}
 Bartolus in Comnes populi n. 59. ff de iustia, et iure, quo ^{iuris licet aliquando}
 nam habere iuris est possidere facti d. (Stipulatio 38. & hi ^{confundantur.}
 qui ideoque in veteribus grammaticis iuris distinguuntur hec solent
 habere, tenere, possidere, l. et uno 18. § 1. ff de acceptilatio

l. si in emptione 34. § omnium ff de contrahenda emp-
 tione l. pater 38. § quin de prin ff de legatij 3. & est
 autem ubi Theophilus institutionum quibus solibus
 obligatio in eoque aberravit Cornelius fronte, et pote
 grammatice magis quam iuris peritus dum in libello
 de proprietate, et differentiis latini sermonis ita
 scripsit habere potest etiam fur, et nequam possidet
 nemo nisi qui rei, aut relicte, aut donate dominus
 est ita in habente usus in possidente ius est.

Deinde quod detentio hec cum animo sibi habendi
 non convenit multis qui sibi habent, et tamen
 non possident; ut argumento ex d. (Stipulatio 37.
 & hi qui contra definitionem sponij considerat
 Bartolus in nostra C. 1. n. 6 id que euinimus
 nos sequentibus argumentis, primo quod sibi
 ut pote incapax eorumque iuris sunt, etiam si sedu
 sibi habendi teneat habere, proprie sibi non potest
 possidere sibi potest d. (Stipulatio 38. & hi qui
 cum & sequenti de qua tamen paradoxia senta
 nos

Seruum fugitiuum ha-
 bere n̄ licet, possidere licet.
 nostra ex professo dicimus propria comentatione adde
 muij serij, que sciuntur. Quia fugitiuum seruū
 habere non licet Cilianus l. 1. §. 1. ff. de adionibz empti
 l. celsus §. §. vlt. ff. ad exhibendum l. quoties l. 1. §. in
 potestate ff. de noxalibus, et tamen possidemus l. §.
 seruum qui in fuga l. pomponius l. remque l. §. si
 rem 47. ff. de l. serui l. 7. §. vlt. ff. de iustij. §. siem
 fori in aliquod rei empte auferatur veluti vsu fructus
 habere rem non licet ff. de stipulatio 328. §. si quis forte
 §. ff. de verborum obliga. possidere licet l. promiseri
 §. 2. h. ff. de celsus §. §. ad exhibendum.

12.

Contratio Deposi-
 tarius, comenda

Depositarius, mandatarius, farius, h. aduarius, conductor, nec proprie, nec sibi poi-
 ssidens, conducor, non possident, proprie autem ad exhibendum non solum §. 3. §. quod vulgo in fine
 sibi habent. ff. de reuocacionibus, et tamen proprie habere dicuntur.
 ff. de stipulatio 328 §. habere §. l. 1. §. quod autem 33.
 ff. de vi, et vi armata l. 2 §. habere iuncto §. pretor
 ait ff. ne quid in loco publico l. officium §. ff. de rei vin-
 dicacione l. adquirent. 10 §. vltimo ff. de adquirendo
 qui precario rogant non possidet, nisi precario rogatio sit ipsius precationis l. 2 in principio, et §. vltimo cum l. sequenti et
 dicitur tamen precario l. 1. §. precario l. vltima §. vltimo ff. de precario
 bene. v. ad l. 3. §. ex stratis. v. l. si precario l. 7 ff. communia prediorum, et tamen
 h. c. titulo. num. 5. non possidet nisi precarium sit ipsius possessionis
 rei corporalis l. certe 6 §. hi qui l. et habet 15 §.
 cum qui l. qui precario l. 7. l. vltima ff. de precario
 l. quemque 13 §. 1. ff. de publiciana l. si seruus
 l. §. ff. de noxalibus l. comuni 7 §. inter precario
 ff. communi diuidendo l. pomponius l. 3 §. hi qui pre-
 cario ff. hoc ff. vltimus qui adionem habet ad rem
 petendam

Cui adionem habet ad
 rem petendam etiam si
 personalis fuerit ipsan-
 rem habere videtur non
 tamen possidet.

petendam ipsam rem habere intelligit l. his qui 15. ff. de
 regulis jur. l. id apud se 143. ff. de verborum significatione
 etiam si personalis sit actio l. filij familias 34. §. ult. in
 l. sequenti ff. de hereditibus petone, et tamen neque poidet
 neque potestate intelligitur si personalis actio sit l. sciendum
 19. §. si fundus in dote in fine ff. qui satisdare cogantur de
 rique hereditas nondum addita, et heres addita hereditate
 omnia iura defuncti habet l. hereditas 62. ff. de regulis iur. omnia iura defuncti habet
 l. §. scruola ff. si his qui lib. et in legatis per vindica
 tionem quoniam dominium legatario adquisitur ipso iure
 tepe Cajo ff. de institutionum ff. de legatis §. vindicationis
 et §. ceterum in fine iura l. cum filius 76. §. varijs ff.
 de legatis 2. Legatarius cuius res legata est per formula
 sibi habet ut apud Ulpianum in fragmentis ff. de
 legatis §. pro vindicatione iura l. ult. ff. de peculis
 legatis etiam ante rem traditam habere eam proprie dicit
 l. habere 157. ff. de verborum sign. et tamen neque re
 sedite poidet d. l. §. scruola, neque heres, aut lega
 tarius ante quam possessione corporaliter apprehendant
 cum heredes 23. ff. hoc ff. l. in pp. et §. qui vero.
 ff. quod legatorum.

hereditas n. dum addita
 heres adita hereditate
 non tamen possidet ante
 quam apprehendat possessio
 vide de legat. vindicationis.

13.

Sed nec placere magis potest
 Definitio quam propinquimus n. 10. in fine quia
 quamvis in ratione iuris non peccat, non tamen
 tam expliat naturam possessionis, neque iuris
 Definitio non regulis omnino congruit. primo quia
 si possessio detentio et necessario est rei corporalis
 quia q. incorporalia non tenentur. principio Insti de re l. 1. §. unde. §. d. quod
 titonum de rebus corporalibus l. 4. §. si viam ff. de leg. l. 3. hoc ff. l. si acced.
 et possessionibus l. ceterum 43. §. incorporales ff. de ad-
 qui tendo cretum dominio, et consequenter superflua
 est in definitione de qua loquimur adiectio illa
 rei vel dom. l. §. si qui rogant
 et praecario.

Definitio possessionis de
 finitio tradita a Valentinia
 supra numero. 10.
 Res incorporales n. possi-
 32. §. ult. de ser. urb. praed.
 l. adquirent. 10. §. ult. de adq.
 rei vel dom. l. §. si qui rogant
 et praecario.

rei corporalis ut expendit Georgius obrechtus Disputatione
25 capite 2. tituli 69. et sequentibus, praesertim cum ea que
ad habitabilitatem rerum, vel personarum pertinet
supponant, non proponant in definiendo Juris consue.
ut in l. 1. ff. qui ~~tit.~~ ^{tit.} sive possunt l. 9. §. stipulatio ff. de
verborum obligationibus l. legatum 136. ff. de legatis 2.
principio Institutionum de obligationibus cum alijs
ex quibus contra Bartolum in definitione possessionis
cuius meminimus d. n. 10. verba illa rei non pro-
hibiti possideri, otiosa, et viciosa docent esse Jaxon in
nostra l. 1. n. 35. Rigā n. 9. Covarij in Naturalibus
12 §. nihil commune in precludijs n. 2 hoc tit. et
congesti ad Jligero ad Donelum tit. 9. capite 6. littera 2.
¶ quia particula illa cum animo sibi possidendi in-
teritum adhuc relinquit, quid sit possidere, quippe si
animum sibi possidendi est sibi tenendi confunditur
possessio cum detentione mera, et convenit definitio
multis qui sibi tenent, et tamen non possident, l. stipu-
latio 3. §. habere §. ff. de verborum obligationibus
l. officium §. ff. de ~~rei~~ rei vindicatione in autem
animum sibi possidendi est amplius aliquid quam
sibi tenendi hoc ipsum ^{est animus} ~~est animus~~ quod querimus
nec definitio exponit nisi idem pro idem, et
ignotum pro ignotius contra preceptum Aristoteli
ff. 1. de priorum capite 4. de vulgi Agricole tit. 1.
De inventione dealedria capite 1.

Jam vero quando aliqua rei ex-
plicande profunda definitio est. ego ut brevissima
ita et verisimam semper serjui traditam a Theo-
philo in §. idem placet institutionum per quos per
long

14.

sona, et in § est autem a Institutionum quibus modis
 solitus obligatio, et repetita in ex parte ab eodem Theo.
 in principio institutionum de interditi eoque amplex
 tendam libentius quia et accepta videri potest a vete-
 ribus Jurisconsultis quorum doctrina per se tetate in
 vtriusque Theophilus quam et quodadmodum probat Grop-
 sis Basilicon l. 6. ff. 2 in principio et ex grecis inter-
 pretibus iuris scholasticis Basilicon l. 60. ff. 13 & 15.
 Armenopalis in prophanario Juris l. 2. ff. 1. post prin-
 cipium et glose veteres verborum Juris apud Carolu-
 Caluum, et ex Latinis sero obtinui, Duarenus, Dorelus,
 Faber, et alij quos laudant, et in effectu sequuntur
 Ifigenij ad Dorelum l. 5. ff. 6. littera. g. notat Sibar-
 Dus in principio institutionum de interditi n. 26.
 Gotofredus in nostris l. 1. in principio Prigonij
 De verborum significatione verbo possidere Cujas
 ff. 9. observatione ff. 33. ex eorum itaque sententia et
 nostra possessio est Detentio cum animo dominantis
 vel si aliter Theophili greca verba exprimat
Detentio cum effectu Dominij, in qua definitione
 si explicatio gratia effectum illu Dominij, iure
 animum Dominantis supplex subaudiare circa
 possessione nihil amplius Jure desiderat. Est autem
 Detentionis vox in hac definitione loco generis
 quia convenit et possessioni que in hoc sensu vocat
 grecis Catoque et in nostris l. 1. in principio notat
 Coniungit ff. 1. Disputacionem cpe 9. Latinis autem
 Detentio seu Detentatio. Pal. hospitibus 148. vltimo
 ff. ex quibus causis maioris. l. si quis ff. de
 prescriptione 20. vel 40. annorum. Unde vicia
 l. penultima, et inculatio l. 3. C. de re dominice
 et convenit nude Detentioni que invenitur in hijs
 qui

Vera possessionis definitio
 Detentio cum animo do-
 minantis, siue cu affectuo-
 mini.

Detentio. genus.

qui sine effectu dominandi tenent, ideoque non poi-
 dent possessionem. ff. de rei vindicatione, et a po-
 sessione distinguitur. C. de iud. ff. quod legatorum
 l. et no. 13 §. 1. ff. de acceptionibus §. est autem 2.
 ubi Theophilus institutionum quibus modis tollitur
 obligatio; denique excludit detentionis vox res
 incorporales que quia non detinentur, non possident.
 l. 3. ff. hoc et. l. 4. §. iuriam ff. de revocationibus l. si
 heredes 32 §. ultimus ff. de servitutibus v. banorum
 l. 1. ff. 30 partita 3.

15.

explicant definitionis verba.

Sunt autem differentie loco
in definitione illa verba

cum animo dominantis, iure cum effectu Domini
 quibus singulis unum idemque exprimitur, nempe
 animum detinentis ut possideat ita affectum esse
 debere ut velit tanquam domini possessionem in
 sibi tenere, et eam dominari tanquam suam esse ut
 iure consultationis locum habet, esse, agere et gerere
 pro Domino circa possessionem ut ego didici ex l.
 ff. ut in possessionem legatorum l. filius familiae
 ff. de iud. l. si idem princeps ff. de legatis. l. 1. l. si ha. 40.
 ff. de solutionibus l. in sciando 67 ff. de iur. i.
 l. 2. C. hoc et. namque et dominium possessionis
 nominatur in l. c. Gregoriano si sub alterius no-
 mine res empti erit l. 2. c. Theodosiano de mater-
 nis bonis, sique explicandum est quod dicitur
de animo, mente, et intellectu, iure affectione,
cogitatione, et proposito possidendi in nostra l. 1.
 §. iurisy §. ceterum, et §. per procuratorem
 l. 3. §. 1. et §. hereditas, et §. in ad rem tendit l. qui
 iure et l. quamvis 46. ff. hoc et. unde et
 con

Ergo de possessionem non
 requiritur ut rem igitur domini
 a se possideat. quod velle
 videt Doull. lib. 5. cap. 6. §. 1.
 sed ut possessionem, ut hinc
 etiam num. 14. in fine.

consequens est eorum omnes qui sine affectu dominandi ^{Contrarium videtur hoc aut.}
 circa possessionem tenent non possidere, quia possessio creditur pro alieno possideri. 1.
 nisi tamquam alieni incumbunt alieno nomine ^{in pignori. 13. de usup. atque}
 tamquam Dominanti suo ~~nomine~~ veluti como ^{ad hoc non adest dominandi}
 datarij, depositarij, coloni, sive inquilini fructuarij circa possessionem, atque nihil
 et qui precario habent usum rei, non possessionem hominis verpositi et ex sententia.
 l. adquirent. 10 § ulto ff de acquirendo rerum domini Valentij, Pamij, et aliorum
 l. offitium § ff de rei vindicatione l. rei § & comodati Valentij, Pamij, et aliorum
 l. licet 17 § 1 ff de pignori l. certe 6. § hi qui rogavit ergo haec falsa.
 ff de precario l. c. communia de usucapionibus l. 2. § mandatarij depositarij, coloni
 § de prescriptione 30 vel 40. annorum l. serui 6. § inquilini, fructuarij, et qui precario
 de pignori, et comodo rei vendite cum adiecti supra ^{habent usum rei non}
 n. 12 in principio, sicut nec possident nisi a pretore ^{possident, cum non habeant}
 in possessionem custodia causa l. 3 § ultime l. si quis ^{affectu dominandi circa posse-}
 ante 10 § 1. ff hoc tt. l. offitium § ff de rei vindi- ^{sionem. d. n. 9. in §. contrariis}
 l. 3 § creditores ff ubi possidet l. § que situm ff quod l. 3. infra.
 legatorum cum legatorum l. ff quibus ex causis in ^{mitti a Pretore in parte, cum}
 possessionem eorum l. ff pro herede l. § ff ut in posses- ^{dia eorum non possident.}
 sione legatorum.

16.

Sed obviunt nostre definitioni ^{Obiicit nostra definitionem}
 exempla creditorum in pignore ^{exempla creditorum in pignore et}
 et eius qui precario possessionem rogavit qui ^{quis qui precario possit, rogavit,}
 proprieque possidere, merito iam in terminis ^{qui proprie possident, cum affectu}
 obtinuit nostra l. § perperum corporaliter ^{dominandi circa possessionem non}
 pignori 36. cum l. sequenti ff hoc tt. l. quia seruo ^{autem circa rem ipsam}
 16. ff de obligationibus, et actionibus cum adducti ^{obicitur etiam ex l. quorum}
 supra n. 12, et adducendi ex professo ad l. 3 § ex ^{que. 13. §. 1. de publiciana. 1.}
 contrario ff hoc tt. et tamen esse creditor, neque ^{si servus. 22. §. 1. de noxalibus}
 qui precario rogavit possident opinione domini ^{actionibus et respondetur.}
 l. quecumque 47 § 1 ff de publiciana l. si servus
 22 § 1. ff de noxalibus, neque cum affectu do-
 minandi quia eo ipso factum comiterent si pignus
 vel

vel precarium rei mobilis esset l. si pignore 54 l. si hi
qui pignore 73 l. qui re 76 ff. de furtis quo argumento
tamquam fortissimo contra Theophilum, et Donelio
Definitionem videntur preceptory nostri, et ex eitate
l. si illud in tractatu 2 ep 2 n. 12 = Respon
dendum tamen est distinguendam esse opinionem
domini circa rem possessam ad effectum animi domi
nantis circa possessionem, nam cum opinio sit men
tis persuasio circa incerta quorum scilicet scientia
non est ut post platonem in Theeteto, et Dialogo
de republica exponunt aristoteles l. i. analyticorum
posteriorum ep 26, et l. 6. ethicorum ep 3 et 4 in
fine Ciceronis l. i. academicarum, lactantius l. 3.
Quinarianum institutionum ep 3. Divus Hieronymus
l. 2 originum ep 24 Donatus in Terentium in
andria et ex Valijs l. 3. et philosophiam
grosam ep 6 creditor autem, et qui precario roga
vit sciant rem suam non esse, non possunt quam
vis vere possideant possidere opinionem domini circa
rem ipsam d. l. si pignus 22 ff. l. si noxali 27 ff.
de noxalibus d. l. quecumque 13 ff. de publica
l. na; ideoque ^{vel} nos dicimus necessariam esse ad
possidendum opinionem domini circa rem ipsam
sed affectionem animi dominantis circa possessionem
que affectio cum sit voluntatis, non ut opinio men
tis, et tam ille qui precario rogavit, quam creditor
possessionem ex iusta causa auferunt, volunt utique
et possunt sine furandi affectu possessionem
tibi habere, et ei dominare tamquam sue quamvis
circa rem ipsam neque opinio neque domini sunt qua
sunt aliena, neque affectione dominandi quod furti committerent.

* opinio quid sit.

Supe

17.

Superest ex propositis in titulo huius P. scilicet diuidio in ciuilem
comentationis postrema in specie pertinet et naturalis quae in essentia
 ad 2 genera nosse l. 3. hoc t. quia in ter iuris autem non disiunguntur.
 et interpretis nulla in provisis de diuisione possessionis
 sed ut perspicue, et breuiter explicemus animat
uertimus possessionem supra definitam in duas spe-
cies diuidi scilicet ciuilem, et naturalem l. 3. & vltimo
ff. ad exhibendum l. 2. §. 1. ff. pro herede l. stipulatio 4. §.
 §. hec quoque ff. de verbis obliq. l. 2. §. degitur
 ff. de vi, et vi armata l. quod prius et ff. hoc t. l. 45.
 tauri ea que specie proprie, essentialiterque distingu
 et possessionem ipsam duplicem esse non unicam proba-
re videtur in nostro 2 genera cum sequenti l. quem
 ad modum et ibi nulla possessio hoc t. non solum. Obicit l. quomodum 8. l. 3.
 33. §. quod vulgo in fine ibi vllam possessionem §. genera ver. veliam 6. t. §.
 ff. de usurpationibus. l. nemo 10. C. hoc t. docent ita. non solum. 33. §. §. vulgo
 et distinguunt post Jayonem veterem glossographum n. vsuag. l. nemo. 10. C. hoc t.
 apud Beuostium in nostra l. verbo ait Bastely
 ibi n. 7. et preter laudatos et illigere ad Donellu
 t. 9. ep. 7. lit. B. et sequentibus, et a valentia de
 ep. 3. tractatu 2. n. 2. cum pluribus valque de
Jure emphyteutico questione 18. n. 5. Peregrin
 ff. 3. variarum ep. de possessione n. 22. et 41.
Sauallot comitium contra comunes questione 640
 n. 2. marxoty t. 2. variaru ep. 64. n. 5. ma-
tiens in l. 7. t. 6. t. 5. compillationis g. 5.
Molina de iustitia tractatu 2. disputatione 12.
Lepus codem tractatu t. 1. ep. 3. ambitione 22.
Antony Faber in suo codice t. 17. t. 7. definit
 2. n. 7. Ciuatij in recitationibus C. hoc t.
Merily t. 2. obseruationu ep. 32.

18.

Clare quenam
Ciuilibi aut naturali
possessione

quomodo distinguatur per
ratio civilis et naturalis ali-
quorum sententis proponunt
affirmantium etiam tunc
curantur.

possessio sit, et quatenus, aut qualiter distinguatur inter
inter pretes non sibi convenit verum recta distincione
Juanis, et Bartoli quos ex praemissis, et sequentibus
plerisque sequuntur affirmantes civilem possessionem esse
que solo animo retinetur, naturaliter autem cuiuslibet
iure, et corpore incipitur, que distinctio firmari in l.
Hoc 30. pariter 3. et convenienter ex l. 3. §. in amittenda
l. possessione 29 ff. h. t. iurata l. pupulus 11 ff. de
requirendo rerum dominio, reueli, et aliorum
opinionibus quas videre est apud Rigonum ad
Dionysium 9. ep. 7. littera. B. et sequentibus Pichar
in principio Institutionum articulo 4. n. 99. de inter-
dictis, recepta magis est in academia nostra, et inter
codicillos res interpretis fluiti sententia in nostra
l. 2. n. 33. cui poss. Dionysium, fabrum et alios pub-
licis valentia d. ep. 3. n. 6 et 11 Gilqueni de
prescriptionibus 2. parte membro 3. ep. n. 27.
Perdramus d. 11. 3. variarum ep. 23. Ferrus si-
quibus in regula sine possessione de regulis iuris
in 6. qui docent civilem possessionem esse iustam
et bona fide apprehensam, que quoad civilem est
secundum iure civili approbatam, et e contrario naturale
esse iniustam, sine mala fide apprehensam, que quoad
civile iure non probatur manet in terminis naturalis
possessionis nostra l. 3. §. ex contrario, et §. generis
verbi. vel etiam l. 1. §. dicit. ff. de vi, et vi armata
l. duo 19. ff. de precario, eos autem species possessionis
nempe civilem, iustam, a naturali iniusta proprie
essentialiterque distinguere, vel ex eo coligit nos per val-
entiam d. ep. 3. n. 12. quod cum possessionis substantia
sit facti, et animi l. 1. §. sequola ff. si quis qui t. liber
debet utique diversitas animi in possessore diversis essen-
tialiter possessiones species inducere, et consequenter quomodo

Ratio Valentis.

admodum bona fidei in animo possessioni distinguitur essen-
tialiter à mala fide, ita etiam civilis iusque possessio que ex
bona fide vincitur distinguenda essentialiter est à naturali
iniusteque possessione que ex mala fide talis venatur.

19.

Sed et nostrum *pos. civilis et natura.*

quoque iudicium in re adeo controversa interpretamur agnos-
cimus imprimis veram esse divisionem possessionis in civilem
et naturalem et pote traditam à Jurisconsultis quorum maxi-
mum n. 17 cuiusque explanationem per species possessionis
iuste et iniuste ut plurimum desendi potest, iterum affirma-
mus divisionem hanc ad iuris affectus, veluti acquisitionis
et acquisitionis fructuum pertinere quorum respectu civilis
iusta possessio à naturali iniusta distinguitur, non autem
à substantia possessionis quare ista species ipse essentialiter
non distinguuntur quin potius possessio quo ad eius essentiam
unica et eadem est quod postremam recte tenetur
post Ronem, et placitum apud Auzurium
in nostra C. 1. verbo ait, Cumanus ibi n. 10, et
reces Orator ab Jligero ubi supra littera C.
et B. et Valentia d. ep. 3. n. 2. sequitur Carondas l. 1.
verisimilium ep. 6. Cumanus ~~com. l. 3.~~ comentarioru
ep. 10 n. 9. Menchaca de successione creatione § 2 n.
103. Petrus Gregorius l. 1. fin. taenatum ep. 13 n.
15 et 22. Parladorus l. 1. rerum quotidianarum
ep. 9 n. 10. Conseratus l. 4 questione 21 n. 17 Cuz
vel Quares observationu ep. 11. Giffonius in nostra C.
3 § genera n. 112 Richardus in principio Instituta
articulo 4 n. 100 et sequentibus de imperditi et con-
gesti à Gometio in l. 45 tauri n. 19. probat. autem hec
sententia l. in nostro §. genera in fine. ubi significat est
In summa unum genus esse possidendi hoc est unam
eiusdem

vel etiam ubi traditum est possessionis genus dividit in
 duas species, ut vel bona fide possideat, vel non bona fide
 namque haec dupliciter seu divisio non pertinet ad sub-
 stantiam possessionis quam univiam esse Paulus docuerat
 in D. & genera, sed ad species possessionis civilis unquam
 cum bona fide est, et naturalis unquam que cum mala
 fide quatenus quoad iuris effectus distinguuntur, sive ad
 titulos, causasque possidendi, que sunt species fide fuerant
 in D. & genera, ita et postea dicuntur in D. Verus si
 vel etiam: Neque in contrarium magis arguet constanti
 consuetudo in C. nemo 10. C. hoc t. ubi quod scriptum est
 possessionis duplicem esse rationem aliam que iure consistit
 aliam que corpore, non sic accipiendum est quasi dicat
 duplicem possessionis speciem esse, sed potius duplicem
 modum qui et ratio dicitur in C. clam possidere C.
 ff. hoc t. adquirende, retinendeque possessionis. Primum
 quidem qui corpore consistit veluti iure per nos ipsos
 actuali proprio corpore, et animi facto possidemus iuxta na-
 turam ipsam simplicem possessionis sine adiuvento iure,
 et in nostra C. in principio, et ff. adquirende C. in ppt
 et ff. hereditas C. qui bona ff. hoc t. Secundum vero
 qui iure consistit veluti cum per alios adquirimus, aut
 solo animo retinemus possessionem sive proprio sicut
 corporali facto, sed accedente iuris rationem per naturalem
 per naturalem facultatem quam habere intelligimus
 per eos qui nostro nomine tenent C. 3. ff. verba ff. t.
 C. eam que civiliter ff. de acquirendo rerum dominio
 quam inter pretationem confirmat synodus Basilien
 C. 20 t. 2 ff. ubi priores part. D. C. nemo 10 summa
 haec extat. Possessio est naturaliter rei detentio secundum legem
autem possessio est eius qui animo possidet detentio, sentiant
ita et consentiant effectus reliqua D. C. nemo 10 varie
explicantes Dorellus t. 5 comentariorum 107 et 21
 pictar

Dicitur in principio Institutionum articulo 3 n. 2 et
 deo de interditi cuiuslibet observationum ep 33 et in
 recitationibus Chor. h. faquines h. comentariorum
 ep 5 meritis h. 2 observationum ep 32 noster Gre
 gorius Lopez maderam animatuer h. ep 27 n. 10.

21.

quibus medijs naturalij
 potius accipiatur.

I. sumitur pro posi.
 iniusta, sive iure civili
 improbat.

sive pro non probata
 iure civili quod effectus
 observationis.

interpretatur. l. ligni.
 r. 6. 1. ad exhibendum. l. qui 23.
 in princ. et s. ult. de v. capionibus
 l. qui dicitur p. 30. h. 2.
 l. in rem. 23. s. ult. de rei
 vindicatione
 pro. ignorati h. et pro. v. r. alij
 h. naturalij dicitur, sicut
 iudicatur suo respectu.

Preterea ut aliorum opinio
 onum a peritoribus multique iuris locis quos interdij
 putandum comouimus, facimus sibi obseruandum
 est naturalij possessionis appellationem, et prout, et mente
 Juris Consultorum varie accipi posse, Primogenitum, et
 proprie, ac frequenter magis possessione iniusta, sive
 iure civili improbatam qualis est uxoris in re donata
 a marito l. 1. § de iuribus cum § sequenti ff de vi, et vi
 armata l. si cum 26 l. inter 46. ff de donationibus inter
 et filij familias, aut seruis in terminis l. stipulatio 37
 § h. quoque ff de verborum obligationibus l. 2 § filij
 ff pro herede iurida l. 1 §, ff pro donato, sive pro
 possessione non probata iure civili quo ad effectus v. capio
 nis qualis est in re que tamquam pars alterius cum
 vniuersitate eius non autem separatum, et per se potest
 et quia per se non v. capitur dicitur non iuste potest
 l. ligni § 1. quem ita accipit ff ad exhibendum iurda l. cu
 qui 23. in principio, et § vltimo ff de v. capionibus
 l. qui vniuersa p. 30 ff hoc h. l. nam origo § ff quod
 si aut clam l. in rem 23 § vlt ff de rei vindicatione
 l. adeo § illud ff de adquisendo reum dominio, qualis
 etiam est pignoratia, et precaria possessio que vltimo h. 2
 vltimo § vltimo ff de precario l. 3 § vltimo
 ff ad exhibendum, et tamen suo respectu iusta est, ut pote
 obtemperata causa l. quemcumque 13 § 1. ff de publiciana
 l. si

Cui permissum 22 ff de noxalibus communis 7 & inter proinde
 ff communis dicitur. Secundo unde explicandum est quod dicitur
 pupulum non posse sine tutoris auctoritate amittere, neque-
 dem possessionem naturalem hoc est iniustam l pupulum 11.
 ff de acquirendo rerum dominio, quia pupuli animus
 non multum a periculo distat & pupulum institutione
 de inutilibus stipulationibus, et ideo non fuit ad-
 mitenda animo possessionem l si hi qui 25 l possessio
 nem 29. ff hoc t. potest autem etiam sine tutoris
 auctoritate amittere succedendo ex fundo naturalem in
 uigentiam, quia facti, et corpori solius est dicta l possessio
 nem 29 quam ita cum d. l pupulum 11. conciliant
 post Clavios Cuyacius, et Gifanij ibi Conamus t.
 & commentariorum epio. in fine Richardus in § nunc
 demouendi n. 7 Institutionum per quas personae nobis
 ualentia t. i. illustrium tractatu 2 ep. n. 19 qua-
 uis dictionem inter proculum, et salinum ag-
 nojat pro instituto nosse veloxo in consuetudo-
 nibus proculi, et Casij pagina mihi 69.

22.

Secunda et minus pro 2. acceptio naturalis pos-
 sitio acceptio naturalis possessionis est quoties sic vocatur tutiois et quoniam sic vocat
 Ceteris corporalibus sine effectu dominandi notat Theodorus dicitur et quoniam sic vocat
 philus in § est autem Institutionum per quas personae ne dominandi et hoc sensu
 eo que sensu est dicitur fructuarium colonum comodatarium dicit fructuarium, colonum
 et depositarium possidere naturaliter l comuni 7 & neque aliorum modatarium, depositarium
 ff communis diuidendo videamus 35 & si possessionem possidere.
 ff de usuris l 2 § 1 ff pro herede l naturaliter 13 ff hoc
 id est corporaliter possessioni incumbere l 3 § vltimo
 cum l sequenti ff ad exhibendum l possessio 49 ff
 hoc t. vel in possessione esse l si quis 10. § 1 hoc t.
 iure obtinere t. 9 observationum ep. non autem
 vere possidere ut monuimus supra n. 14 et docent
 grex

preter Caudatj à valentia vbi supra ep 2 n. 44 Paulatorij
 et rerum quotidianarum ep 5 n. 10 Dorely t. 5 conen-
 tariorum ep 6. Cuyarij t. 5 observationum ep 22
 et in recitationibus Chor t. 5 Petri Gregorij t. 1.
 in tractatum ep 13 n. 22 faber in Rationali l. 5 § vlt.
 et comodati Pacij centuria et questione 20 quamvis
 dixerit in hac re consuly a firmis merclij t. 2
 observationum ep 32 velozij vbi supra. Tertia
 Denique naturalij possessionij acceptio est quando
 dicitur possessio ipsa quatenus ei corpus inij-
 citur differens que ab ea que solo animo retinetur
 nostra l. 2 in principio l. 3. § veratuz, et § nova
 et hoc t. 5, iuxta quam explicandam explicanda est
 Distinctio civilij, naturalij que possessionij in l. 2 t. 5
 § parhita 3. et in l. 45 lauri iuncta opinione barth.
 de qua supra n. 10. in principio notat Gregorius
 Lopez in materia animatus hominum ep 27 n. 12, et hoc hec
 de tota rubrica huius t. 5. De acquirenda ve
 omittenda poss
 sione

3. deuptio naturalij pos.
 sessionij ut §. de dicit poss. sic dicitur possessio ipsa quatenus ei corpus inij-
 citur quatenus ei corpus inij-
 citur.

Ad legem 3^a Sex contrario A hoc titulo. Prætermisorū. Caput Primum.

Expositis hucusque primarijs, et potioribus materijs, ^{duo in solidum possideri non possunt eodem genere poss.}
 elementis prætermisores iam, et electis magis nostri ^{textus enarrationi incipimus à disputatione omnium}
 textus enarrationi incipimus à disputatione omnium
 in hoc tractatu difficilima teste Quareno in nostro Sex contrario
 an scilicet duo eandem rem in solidum possideri possint, in qua
 questione impugniy Paulus in presenti pro constanti saponit
 eadem possessionis genere respectuque non posse duos in solidum
 possidere, quia possessio detentio est, et natura in partibus, ut qd
 ego in solidum uno modo, tu quoque in solidum eodem modo
 teneas, ut in presenti iuncta l. si ut certo s. & si duobus fructuarij
 l. duo 19 ff. de precario epe licet q. ver. Sex præmissis ^{de proba. Reuocatur Baconius}
 tionibus neque audiendy Baconius ^{de declarationum ep. 39.}
 n. 7. contendy post Martinem cuius meminit Accedendo ^{Reuocatur iuncta affirmantiy}
 in presenti n. 19. posse duos in solidum ciuilitet possidere, ^{duos in solidum ciuilitet}
 non audiendy inquamus, et considerat quod per af- ^{possidere possunt Reuocatur}
 pedum rei presentis adquiretur possessio, ut in l. si ius ^{fundamentis.}
 ferunt l. quod meo 108 ff. si venditorum l. quorundam 51 ff.
 hoc tt. vel per ingressum partem fundi l. vulgaris 21 ff.
 de posty l. 3 ff. hoc tt. vel quoty solo animo retinet.
 non repugnet natura quo minus plures eodem tempore
 rem presentem ingredi vel fundum per diuersas partes
 ingredi cum affectu possessionis in solidum adquirenda,
 aut iam questam retinere animo vellint, repugnat tamen
 possessionis natura quo minus possint, quia possessio huj
 casibus integra rei totius detentio est quoad effectum
 possi

17
possidentis. D. l. 3 §. 1. ideoque vel nullis eorum nisi pro parte.
Acquiritur, ut in eleganti l. si finita 19. §. cum autem 18 ff.
de damnno infecto vel si non per appellationem, aut ingreditum
partis fundi quaerita in solidum est, usque adeo totius fundi
detentio est sui natura, et iuris intellectum, ut impossibile
sit ab alio in solidum fundum sit tenere, aut retinere, et
consequenter possideri. D. l. 3 §. 1. docent post Joannem apud
Favarium in presenti in fine Bartolus n. 6. et 7. Alexan-
der n. 12. et 20. Jaso, et alij apud Gomeium in l. 1. §. 1. n. 99.
Marus Mania paratitamenon dialogo 90. Casto-
natis Tusca littera D. conclusionem 429. cum pluribus
Gligery ad Lonelium t. 19. ep. 32. littera. x. Faber in rati.
Regi 5. §. si duobus ff. commodati Petrus Faber in l. iij. nostrum
verbo in pagani ff. de regulis iurij.

Quo in solidum possidere
non possunt, haec duo
genera possessionis.

2
Sed quamvis confes-
siam, et confiterit
Semper inter veteres Iurij consuloz nam eiydem generij,
et sequitur possessionem apud duos in solidum esse non posse
aut tamen esse possit si non eadem modo, sed diversis res-
pectu, et genere possidere intelligantur dubie, vel inter
veteres Iurij auctores, et a novioribus, et nostratibus non
dixisse satis, aut deesse questionis est, in qua disimulato
in sermone explicandi munere, agnoscendum ingenue
est dixisse Trebatium, et postea Gabinium, Casium, et
eorum schole auctores in Labrone Proculo Pegaso,
et alijs eiydem secte, ut sigillatim iam ostendemus
constat que vel ex nostro §. ex contrario vbi fatentur
Cujacius et t. 9. observationum ep. 22. et t. 9. ep. 32. Faber
in l. 1. §. si duobus ff. commodati Faquini t. 1. §.
comentariorum ep. 16. post alios Valentia t. 1. Iustini
tractatu 2. ep. 3. n. 16. velatio in conversationibus Proculi
et Cuij ep. 15. verior autem, et omnino probanda sententia
est quam contra Trebatium, et Gabiniarios, Labreo, et Proculo
Jani

209

Jani, et ex eorum lecta Celsus in d. l. q. si duobus ff. condar
iuncta l. 2. d. ulto ff. de origine Juris et cum eisdem Paulus
proponit in presenti vers. quem labeo docent n. posse duos
in solidum vere possidere, nec diverso quidem genere
possessio. quam sententiam ut camque non evincat ipse
textus Dicit vers. quem labeo (qui admittit sane cavillatio-
nem Quarenii, et aliorum ibi asserentium n. reprehendi,
a Labrone opinionem Trebatii de diverso genere posses-
sionis apud duos consistente, sed exemplum possessionis iuste,
et iniuste quia diverse species iste non sunt in summa
possessio) extorqueat tamen iuris ratio mascula, et soli-
da qua labeo utitur, quoniam ut inquit in summa posses-
sionis non multum interest iuste quis an iniuste possideat
ut Paulus noster docet in l. 2. ff. uti possidetis, et Celsus
proculianus in l. qui fundum l. 2. ff. quemadmodum servitutis
amittantur: proinde cum possessionis iuste, et iniuste,
sive civili, et naturali unice species sit in essentia ut osten-
dimus ad legem l. hoc tit. n. 19 consequens est non posse ean-
dem rem duos in solidum possidere neque unum civiliter
aut iuste, et alium naturaliter aut iniuste quia nec diverse
species sunt, sed una eademque possessio, et detentio, et qui civili-
ter in solidum possidet ita totam rem tenet, et complectit.
ut teneri ab alio non possit, non magis quam in eodem
loco duo stare, aut cedere ex comparatione nostri textus
prompta a derivatione possessionis de quo supra ad legem l. a.
n. 3. nisi ut Martialis dicitur l. 4. epigramate 39:
Uno credis equo posse cedere duos, quo et respiciunt Cuius
l. 4. academicarum Divus Cyprianus in epe loquit. l. 8.
vers. Episcopatus. 24. q. 2. eaque sententia tentata a Lu-
mano in presenti n. 13. et 15. obtinuit quod noviorum Cuius
Faber. Velasquez ubi sp. Valentiam quamvis eadem
ex contrariis principiis non sibi consequenter deducat
de epe 3 n. 14 paratim Centuria 4 q. 39 Peregrinam

3. variarum de possessione ex n. 23. cum pluribus Illi-
gerund ad Donelum 14 q. 32 littera. 7. — 3.

Obicitur ex l. 3. d.
ubi possidetis.

Contrario tamen
sententia Trebatij

et salvis nempe posse duos in solidum diverso modo
possidere veluti unum civiliter, et alium naturaliter,
sequitur. Quibus in presenti q. magna ad finem
Aristoteli ubi n. 5. et 10. Alexander 25. et 30.
Gazon 41. et 60. Juvenius, et Giffanius n. 99. alii
in l. n. 64 ff hoc t. q. d. verbo eodem modo
et in interpret. pontifici in epe licet q. resp. ex pre-
missis de probationibus Gomecius in l. 49 tauri n.
100. Cardinali Tuscani 6. gradicarum littera d. d. 16.
429 n. 9. Faquini 16. 3. controversiarum q. 16.
in fine vigiliis in metodo civili 3. parte t. 7. ff.
19. p. 10. 3. Argumenta multa, magna que q.
videntur ne si prius omnia expendantur postea in
exponendo inculcare necesse sit, expendimus, expo-
nemusque singula brevitate: ergo ora opera. Im-
primis itaque pro hac sententia est autoritas Trebatij
in presenti qui existimabat posse alium iuste, alium
iniuste possidere quod et probatur fortiter in l. 3. ff.
ubi possidetis ubi Valpianus proponit, et proponit posse
duos in solidum possidere, unum iuste, et alium iniuste
veluti vi, aut clam, subiungitque si alter ab altero
non possideat neutrum eorum in interdicto ubi possidetis
vinci quoniam uterque possidet. Cuius argumento
ut faciam satis variis varie opinantibus ut videre
est apud Menochium remedio 3. retinende ex n.
714 Gomecium in d. l. 49. tauri n. 178. Teaurum
de iusticia 206 et sane agnoscere poterat extare in da-
l. 3. vestigium diuersionis Trebatij ex cuius mente pu-
ponens potius quam proponens, aut probans Valpianus

Primum argumentum
ex l. si duo. 3. ubi possidetis.

Cozzi

Coquitur ut post curatorem aliosque ubi supra factus
 Jaquines. d. d. 1. ep. 16. sed repugnat mens Justinia-
 ni qui nihil contrarium in pandectis se reliquisse
 profitetur l. 2. §. contrarium. c. de vetere Jure
 nucleando ~

Quare subtiliter utitur dicitur
 posse quo ad interdictum ubi. P. ut explicat. d. 1. 3.
 possidetis. ubi possidetis.
 possidetis concurrere apud duos possessionem, non quia
 utraque vera possessio sit natura, aut Jure, id enim
 impossibile ut ostendimus quia necesse est utramque
 a Breve quo ad interdictum illud pro possessione
 haberi, ex affectu, et opinione litigantium, quorum
 uterque se possidere contendit, et probat, ut post Cai-
 naliu[m] Barrorem ff. manualium ff. 17. in fine
 notat Valentia de ep. 13. n. 17. Donely in Cronica
 n. 7. C. ubi possidetis et ff. 15. ep. 32. ubi Jigery
 littera y. Petrus Gregorius ff. 21. p. in a. m. a. m.
 ep. 9. ff. 10. Synonymus in §. retinende n. 18.
 Institutionis de interdictis Paluy centuria 4. q. 1.
 20. que tamen ut intelligantur premonente Bap-
 elle Sumano in l. et si nolit in fine ff. hoc ff.
 Gilqueno de prescriptionibus 3. parte ep. 12. n. 1.
 ubi fingenda species est in qua primus idemque
 absens iuste et animo possideat, secundus clam
 ingressus est possessionem, tertius autem ab hoc
 secundo vi aut clam possidere cepit. In ea specie
 solus primus vere iusteque possidet quamdiu non
 sequitur l. 3. §. sed et si 7. l. 6. §. vlt. l. si id quod 25.
 §. vlt. hoc ff. secundus autem, tertius que non
 habent possessionem veram quia primus eam
 retinet que apud duos esse non potest, et tamen
 quia quo ad se tenent cum affectu dominanti.
 Quibus possidere vi aut clam, iure iniuste

Et ubi dicitur l. si id quod 25. §. ult. ff. hoc ff. eaque
 possessio iussit quod ad interdictum uti possidetis si con-
 tendant eum eo a quo non possident, ut aut clam l. §.
 ult. cum l. 2. ff. uti possidetis, l. sed si vi l. qui po-
 sessionem 17. ff. de precario §. retinende in p. h. ho-
 num. de interdictis §. in specie proposita. Inter
 primum qui iuste possidet, et secundum qui iniuste
 et clam sit controversia de possessione cum secundus
 clam a primo possideat condemnabitur. et erit superior
 primo in interdicto. l. 3. §. 2. l. 2. §. ult. ff. uti possidetis
 si vero controversia sit inter primum, et tertium
 neuter vincet, neuter vincetur, sed utrumque preter
 habitus interdicto uti possidetis, quia utrum tertius
 non a primo, sed a secundo vi aut clam possideat, quam-
 vis primus iuste, tertius iniuste, tamen uterque pos-
 sedit quoad interdictum in quo iusta, aut iniusta aduersus
 alterum possessio sit, nihil refert l. 2. et 3. ff. uti possidetis
 alijs autem iuris remedijs iuste possidentis consuluntur
 ff. l. 1. c. si per vim, vel alio modo notat Guilgenius
 de p. 12. n. 20.

Obiit d. supradictus prin-
 cipaliter exemplo uti et habet
 15. §. cum qui. 1. qui precario.
 17. de precario ut l. 33 §. ult.
 Veri. facilius de usuagio.

Secundo audivit Trebatius, nobisque
 Sabus Sabini in presenti docent
 eum qui precario dederit, et ipsum possidere, et eum qui possidere possit
 precario accepit, nempe illud animo, et hunc corporum animo
 ut ex libro ad Sabina proponitur in l. et habet 15 §. alterum corpore
 eum qui iurata l. qui precario 17. ff. de precario, et
 Julianus qui Sabini putat l. 2 §. ult. ff. de origine iuris
 idem sentit in l. non solum 33 §. ult. vers. facilius
 ff. de usurariis, verum diuulata interim pro
 interpretandi instituta diuisione Sabini, et eius scilicet
 quae agnoscimus ad 2. In primis observanda distinctio
 est inter precarium rei vel usus simpliciter, et pre-
 carium possessionis ipsius, quomodo ante valentiam d.

Distinctio in precarium
 rei, vel usus, et precarium
 possessionis

quia n̄ potest videri possessorum qui non possidendi animum habet. l. eius qui in provincia. 41. v. 19
quoniam tunc. de rebus creditis.

cap. 3. n. 19 docet distinguitque eamam in l. si quis
ante 10 n. 1. v. 1. et Gifanuy n. 5. hoc t. Quare in
in presenti ad h. de precario cap. 3. Cuiuslibet t. 9.
observationu cap. 33. Petrus Gregorius t. 23. sintama
tum cap. 2. n. 14. Jaquines t. 8. comentariorum
cap. 16. Faber de hereditatibus decade 77. errore 7. quam
vis eam distinctionem non satis capiunt post multos qd.
quoniam de prescriptionibus 2^a parte membro 4. cap. 8.
et 3^a parte cap. 12. n. 14. Conamy t. 3. comentariu
cap. 10. n. 6. Conseratuy t. 4. questione 21. n. 8. Coua
rubricis in regula possor 2^a parte in principio n. 4
de regulis iuris in 6. Morla de iustitia, et iure disp.
198. n. 5. menoguiy remedio 3. Retinende n. 38
manha de tractu, et ambiguis conventionibus t. 4. ff.
7. n. 4. Pauy centuria 4. questione 29. post alios.
Amara t. 3. observationum cap. 1. §. 2. n. 33. precarium Precarium rei forus
rei vel ipsi vocamus quoti simpliciter rogatum est
ut rem precario habere, aut ea uti vel precario in
fundo morare liceret quo casu cum neque confidenti
animus sit amittende, transferende ne possessioni
neque in rogante animus sit adquirendi, aut do
minandi possessionem, possidet hi solus qui con Precarium aut ut ipsi rei
cessit, ille autem qui rogavit dum tacet tenet aut vry quo casu i qui ro
habet, que precario sine est in possessione non gavit non possidet, aut pu
autem possidet, quomodo explicandi sunt tex canum e ipsi possessionis quo
in l. si quis ante 10. §. 1. l. si de eo 40 §. vlt. h. ff. casu qui precario rogavit
[non solum 33 §. vltimo in fine §. de recuperationibus Vere profriquet possidet quomo
certe 6. §. hi qui rogavit ff. de precario. Precarium aut do vtilianu multa iura ho n.
possessionis est cum specialiter rogatum est ut possidere licere contenta
quo casu verum est possidere vere, proprieque, quamvis possessio
cum qui rogavit quia et concedenti, et roganti animus qui ea menti posse vadit utri
in eo consistit ut qui precario rogat quamvis precario postea restitueret desinit possi
dere. l. 17. §. ult. ff. de p. n. 139.
man in amitt. h. ff. l. perign. 44.
§. 2. eodem.

manserit dominicus possessione que vocatur et considerat in
 qua specie accipiendi sunt lex in d. l. si quis ante 10 d. ult.
 l. componitur 13. & si his qui precario l. interdum 21. in p. p.
 et d. ultimo l. si aliquam 28. l. qui pignori 36. ff. hoc t.
 l. nunquam 32. & si vi l. non plura 33. d. ult. vers. p. facilius
 ff. de re iudicacionibus l. 2. l. 4. d. 1. l. certe 6. d. ultimo l. et
 habet 15. & cum qui l. qui precario 17. l. ultima in principio,
 et d. ultimo ff. de precario l. quecumque 13. d. 1. ff. de publiciana
 l. si servus 22. ff. de naturalibus l. comuni 7. d. inter pre-
 dones ff. comuni dividundo l. qui fundum 12. ff. quemadmodum
 servitute amittantur l. d. ultimo ff. uti possidetis l. sed et si vi
 14. ff. de vi et vi armata l. qui a seruo 16. ff. de obligationibus
 et actionibus l. 3. l. de pactis inter emptorem l. 2. l. de prescrip-
 tione 30 vel 40 annorum.

Quasi huius distinctionis, et accipit
 vicissim licet licet ab exen-

sequitur apud que, res de
 qua involuntaria e deponit
 n. possidet, et nisi requiratur
 sic igitur possessionis

solo possessore in quo cum sit deponit species per quam a ple-
 ribus res de qua controversia est deponitur sequitur per 100 ff. de
 verborum signific. l. 9. d. 1. et sequenti cum l. 6. ff. de depositi
 consentaneum videtur non transire regulariter possessionem
 in sequestrum nisi expresse iudex vult partes velint sicut neq.
 in depositarium, sed manere apud deponentem, argumento ex
 l. 3. d. illud 19. cum d. sequenti l. qui vinum ff. 30. d. ult. ff. hoc t.
 l. officium 9. ff. de rei vindicatione idque exprimitur quo
 ad sequestrum in l. inter esse 99. ff. hoc t. docent que post
 alios Corapius l. 3. mystellanorum ep. 2. n. 14. Corapius l.
 3. comensariorum ep. 10. n. 1. Gaius 2. parte antinomiarum
 n. 4. Donely l. 5. comensariorum ep. 13. v. b. Jigerus lib. 1.
 Cuyatius l. 9. observationum ep. 33. et l. 2. Juliani eximio
 l. ind. l. inter esse 39. v. b. et exprimit idem in re iudicacionibus
 et Gifonius n. 6. Gaius de depositis l. 19. n. 110.
 Obmannus ad ff. de depositis in epitomati n. 16. et ante
 207

cor Archim in d. l. interesse 39. et tamen scriptum l. licet. 17. §. ult. de positi.
 contrarium est. nempe possidere sequestrem in l. licet 17.
 §. 1. ff. de positi cui conciliande eundem l. interesse 39 omnia
 distinctione comuni inter voluntarium sequestrem, et neces-
 sarium quam post ordinarij sequitur Corratij de seque-
 stre p. parte questione 4 n. 2. Accedo in rubrica l. 12
 in principio n. 6 cum sequentibus l. 4 compilationis
 Gensiniy decisione 76 n. 3 Antonij Gamma decis.
 277. n. 3. et decisione 331 n. 3. concepti a Richardo in
 §. proterea n. 22 et sequentibus Institutionum quibus modis
 se contrahitur Jligero d. 9. l. 17 littera f. vicij etiam opi-
 nationibus Fabri in d. l. licet 17. §. 1. et ex nostris Gagan
 in spe l. n. 8. et sequentibus de sequestratione possessionis
 cui subscribitur prater Richardum vbi supra Capitulo
 l. 3. controversiarum ep. 16. n. 2. Molina de iustitia 2.
 tomo disputatione 523 n. 4. Dexira l. 1. forensium
 ep. 21. n. 4. Cardinalis Tuscy tomo 7. predicarum lib. 5.
 conclusione 206. n. 3. Ximenez in concordantia vtriusq.
 Juris in d. l. licet 17. §. 1. Distinctio eademque in precario
 adhibenda est scilicet ut in sequestrem transeat possessio
 rei possessio ipsa apud sequestrem posita est et proponitur
 signanter in d. l. licet 17 §. 1. lundo spe 10 de sequestratione
 possessionis spe examinata 15 de iudicijs quo casu aperte
 sed agitur ut sequester possideat sicut in precario possessionis
 d. l. et habet 15. §. cum qui ff. de precario, ceterum si seques-
 trum fuerit simpliciter rei ipsius custodie causa non possi-
 det sequester d. l. interesse 39 ita post Quarenum l. 3 de
 sacry ecclesie ministerijs ep. 10. Corratij, Cuyacij, Gysa-
 niy, Rainy, Donely, et Jligerus vbi proxime

Conciliat iura in l. licet.
 17. §. 1. de positi. cum lege
 interesse. 39. de adq. possi.

Ergo et pergamus
 supposito iam di-

tinctione inter precarium rei ipsius vel vsus, et precarium
 possi

* q. precarium ut iuris
 possessionis qui accepit, nu
 possidet, et civiliter et sup.
 firmatum. n. 5. in fine.

2
 * In precario possessionis spe-
 cialiter, considerans n. possidet
 q. adducit ad possessionem.

Explicit. l. pomponius. 13. §.
 si quis precario. hoc ff.

possessionis in qua postrema precarii specie possidere
 naturaliter vereque eum qui precario accepit ^{et} asis
 manum an eo casu possideat, etiam ille qui precario
 concesserit non est explorandum: Sed quamvis possidere
 concedentem civi liter affirmant post Bartolum comu-
 niter antiquiores relati. a Gilqueno de prescriptionibus
 2^a parte membro 3. ep. n. 2. Jusus littera p. clare
 372 n. 18. Fiorius 3. tomo Institutionum moralium t. 7.
 ep. 2. questione 4. verum tamen obvio est si rem ex parte
 precarii perpendimus in precario possessionis concedentem vere
 non possidere, ut ex ultima in fine principij ff. de precario
 fuit magis quam firmat nos per valentia de hoc. illustra
 tradatu 2. ep. 3. n. 19. in fine et evincit fortiter elegans tex
 in l. pomponius 13. §. si hiis qui precario ff. hoc ff. ubi si quis
 precario possessionem rei quam usquebat concesserit, dubitat
 an possit ubi ad continuandam usquebationem accessione possessio-
 nis illius qui precario accepit, docet autem vulgarij conce-
 dentem non posse ubi accessione quandiu manet precarium
 sed si precario, rupto seu revocato recuperit possessionem (qua
 nimirum amittit eum cu precario coniungit vulgarij
 sentit, et xobolomus in l. interdum 2. §. ult. ff. hoc ff.).
 Vter accessione possessionis eius temporis quo qui precario acce-
 pit possidebat, ergo in questione, et decisione agnoscit vulgarij
 concedentem quandiu precarium manet non possidere
 quia accessio possessionis alienae non datur nisi ei qui datur
 ante non possideat, et postea possidem vult ubi accessione
 eius temporis quo alter possedit. l. pomponius 13. §. accessione
 l. penultima §. 1. ff. de diversis, et temporalibus prescriptionibus
 Ideoque manente precario ei qui concessit non datur ad id
 quia tunc non possidet, datur autem rupto precario, et
 recepta possessione quia iam possidet, et quamvis possessio
 eius qui precario accepit quia civi non est non possit
 ipse

* Hanc eandem rationem reddunt
 Auctores. in hoc §. iusto n. posse
 et donel. lib. 5. commenta.
 cap. 20. §. 2.

ipsi quo ad revocationem l. quicumque 13 § 1 ff de publicana
 l. qui a seruo 16 ff de obligationibus et actionibus si ut nec
 iure auctoris alij qui non concessit d. l. componitur
 13 § 1 et ult. l. cum hery et ff de diversis et temporalibus
 prescriptionibus que dubitandi ratio fuit in d. l. componitur Ratio dubitandi in l. 13
 13 § 1 si hij qui precario, profuit tamen, et auctori ipsi conce- §. si iij qui precario. h. h. o.
 denti quia infra est non vitiosa d. l. quicumque 13 § 1 l. ij
 servus 22 § 1 ff de nexalibus l. comuni 7 § inter prode
 ff comuni diuisundo, et civilem qualitatem bene fidei que
 possessioni precarie dedit mutatur a concedente, et ipsi profuit
 ad revocationem argumento ex l. possessio 49 ff hoc th. iura
 l. 2 § si tibi in fine ff de itinere adique privato censuunt quare
 iij non satis ex plient ciuilius, et gitanus n. 19 in d. § si
 hij qui precario ~

Neque contrarium superior dicitur quod
 est in d. l. et habet 15 § eum qui ff Obicit et l. et habet 14.

De precario cuius summa proponitur in sinopsi Basilien § eum qui de precario
 l. 7 ff 34 quia respondendum est concedentem precario et explicatur.
 possessionem quamvis vere proprieque non possideat, tamen
 iuris intellectum videri possidere sicut habere apud se rem pre-
 cario datam, qua non dicitur animo possessione quo modo qua pro quatenus.
 legi malum in d. § eum qui est enim, qua pro quatenus ut
 in l. cui servus 25 ff si quis omnia ff. l. precia 63 vers. sed
 nec ille ff ad legem juliam cum traditi ab Antonio Au-
 gustino th. 2 emendationum cap. 2 proinde sensus est conae-
 dentem habere intelligi possessione quia sicut quatenus ab
 ea non in perpetuum animo dicitur, neque in perpetuum
 transiit, sed quandiu ipse precarium non reuocasset, et
 consequenter retenta facultate reuocandi l. 1 et 2. l. cum
 precario 12 ff de precario, ideoque et interdictum de precario
 datur concedenti d. l. 2. et toto th. ff de precario, et contra eum
 non datur roganti interdictum uti possidentis l. qui precario
 17 ff de precario, et utroque respectu habere possessionem

Dicit.

23
 dicitur concedere quendam 15. §. creditor ff. qui vendicare cogat
 quia consideratione iuris possidere intelligitur qui interdicitur
 uti possidetis ad recipiendam possessionem l. §. qui vi et ff. ff.
 l. quod si iudicem l. §. Julianus ff. de hereditatis petitione
 l. §. vlt. ff. uti possidetis.

Plane et eam exponamus Julianum
 in d. l. non solum 33. §. vlt. vers. so

facilius ff. de usurpationibus de qua supra n. 1. in pp. pauca
 in vulgata fortitan ex supposita distinctione inter precarium
 vel vel usum, et precarium possessionis, breuiter obseruandasunt.
 Primum est quod dicitur interdicitur uti possidetis, et unde videtur

Interdictum uti possidetis
 et unde cui competit ei qui
 precario accepit possessionem
 omnes praeter eum
 si autem precario fuerit
 ipsius rei vel usus tunc
 solum petit interdictum
 quod si aut clam, cum
 competit, ei cuius interest.

qui precario accepit competere contra omnes praeter concedente
 l. §. qui precario et ff. de precario l. §. vlt. ff. uti possidetis l. sed
 et si vi et ff. de vi, et vi armata §. retinende infra Instituta
 de interdictis intelligendum esse de precario possessionis, alio
 quin qui rem usumque solum precario accepit, non potest
 uti interdictis illis quia non possidet l. §. dicitur 9. et §. inter
 dictum 23. ff. de vi, et vi armata l. §. §. creditores ff. uti possidetis,
 quamuis interdictum quod vi, aut clam, quia competit ei
 cuius cuius interest etiam si non possidet vi interdictum
 quod vi aut clam quia competit ei cuius interest etiam si non
 possidet l. §. qui vi et ff. l. competit 16 ff. quod vi aut clam
 dicitur etiam ei qui precario rem solum accepit, et est in
 possessione, nec possidet d. l. §. qui vi et ego vers. §. si tamen
 ff. quod vi aut clam, cui iungendibus curabitur l. §. obser-
 vationum ep. 24. ubi ipse et ff. l. §. 16 ep. 29. Juanez volentibus
 §. 2. animat questionum ep. 24. ubi et ipse, et mercator
 in notatis pater in l. §. qui 41 ff. de rei vindicatione §.

2. Ratio oblatione
 si reductio fuerit ipsius
 possessionis possidet
 ductor, non autem si
 fuerit ipsius rei.

legimus ad Lovellum l. §. ep. 34 littera y. Et obser-
 uandum est distinctionem quam in precario sequimur
 adhiberi etiam posse in locatione, et condictione in qua
 quamuis plerumque solus usus transferatur in conduc-
 torem, non autem possessio, ideoque nec colonus, nec
 inquit

inquiliniy poidcant *Coffium* 9 ff de rei vindicatione
 l3. § ceterum 12. lqui bona 19 linterdum 21 § vlt. l si id
 quod 24. § 1. lqui vniuersas 30. § penultimo, et vltimo cu
 sequenti lquamuis 32 § 1. lres pignoris 37. l si de eo 40
 § 1. l pene 44 § quibz cum sequenti ff hoc tt. l nun
 quam 31 § si seruis l non pium 33 § quod vulgo in pie ff
 de vocationibz l certe 6 § hi qui rogauit ff de precario l 1.
 § denique 10. et § quod seruis 22. ff de vi et vi armata
 l 1. l comoni de vocationibz cum in plures 60 § 1. ff
 locati l quendam 77. ff de rei vindicatione l si pignus 37. ff de
 pignoratitia adione, potest tamen etiam in conductore possessio
 transferri si precarij exemplo conductio specialiter sit ipsius
 possessionis l si aliquam 28 que singulari in hac re est l si aliquam. 28. § 1. ff
 ff hoc titulo.

Tertio denique obseruandum est regulam

illam iuris que docet neque precarium Conductio aut precarij rei
 neque conductionem rei proprie consistere scilicet si rem propriam n' sitat, si tamen
suam dominus conducat, aut precario accipiat. Certe que ductio, aut precarij sunt
 pignus 45 ff de regulis iuris l qui rem 15 ff de depositi l 4 possessionis, que aliena est
 § item tertio ff de precario l 1. § si tibi ff de itinere adne ritat in re propria respectu
 que precario l ei aquo 22. ff de vocationibz l qui rem possitibus.
 20 l de locato, intelligendam esse de precario, et conde
 tione rei ipsius cuius proprietate apud dominum est d.
 l si aliquam 28 l si de eo 40 § vlt. ff hoc tt. non autem
 in precario, aut conductione possessionis que apud aliu
 est valet enim precarium, et conductione etiam in re
 propria si illius possessionem que aliena est dominus
 precario rogauerit, aut conducerit d. l si aliquam
 28 l qui pignori 36 ff hoc tt. l certe 6 § vlt. cum se
 quenti l si debitor 11 l vltimo ff de precario l cum et l vlti
 35 § vltimo ff de pignoratitia adione quibz consequens
 est quotij debitor rem propriam pignori creditori suo si debitor rem propriam
 dederit, et ad eodem postea precario rogauit valere pignori creditori suo dedit.
 precia

et postea precario rogavit
 a creditore valeat precarium
 respectu possessionis, sed si
 debitor rem alienam quam
 bona fide possidebat, et
 usufructu pignori dedit
 et precario rogavit continua-
 re usufructum, et si pignus ex-
 stitit fuit interrupta
 usufructus.

precarium respectu possessionis, quam in pignore creditor habuit
 d. l. cum et sortis 39 § ult. ff. de precario d. l. cum et sortis 39 § ult.
 ff. de pignoratitia actione versis aliena res fuerit quam debitor bona
 fide possidens, et usufructum pignori dedit, et precario postea rogavit
 continuatur usufructus debitoris quia quamvis precaria possessio
 se proficere non potest ad usufructum d. l. pomponius
 23 § 1 ff. hoc tit. (quocumque 13 § 1 ff. de publiciana l. cum
 11 § 1 ff. de iur. et temp. lib. prescriptionibus
 ideoque et usufructus debitoris in pignore interruptus
 quod extincto pignore sola precaria possessio superest
 ut in singulari specie Julianus docet in l. si rem aliena
 29 ff. de pignoratitia actione iuncta l. qui cum 6. ff. pro
 emptore, tamen cum in proposito pignus maneat
 et ante precario rogationem eo etiam tempore quo pig-
 noris vera possessio apud creditorem erat debitor usufructu
 per singularem iure quamvis obrius non possideret
 l. § per servum corporaliter ff. hoc tit. l. servi 16. ff.
 de usufructibus multo magis usufructu possit pre-
 carii rogationem per quam esse videtur manente
 pignore, ut Julianus ibidem considerat in l. qui pigno-
 ris 36 ff. hoc tit.

l. si rem. 29. de pig. actione.
 et l. qui cum 6. pro emptore.
 l. qui pignoris 36. h. tit.

Sit iam Julianus qui iam nuper
 non pauca docuit a positio-
 nis.

l. non solum 23 § ult. ff. de usufructibus ubi in primis scribit, et
 scribit si rem pignori datam a creditore servus
 subripiat non interrupti usufructum debitoris quia
 creditore servus subripiat non interrupti usufructum
 debitoris quia creditore servus a creditore
 dominum suum non privat possessione quam
 habet in pignore (pomponius 13 l. rem que est si
 de eo 40. ff. hoc tit.) pignore autem, et possessione
 creditore manente continuatur usufructus debitoris
 fin

explicat l. non solum 33.
 §. ult. de usufructibus.

singulari iure d. l. 2. § per se uum corporaliter
 ff hoc th. § si debitor seruis subtrahat, quamuis
 creditor possessionem amittat d. l. rem que 15. ff hoc th.
 docet tamen Julianus continuari debitoris usucapione
 et perinde esse ac si creditor possessionem debitori tradi-
 disset, non quia ut Cumanus, et Castrensis notant
 in d. l. non solum 33. § vlt. possessio iniusta pignori
 a seruo debitoris subrepti debitori adquisitur quod sal-
 sum est. l. quod seruis 2. ff hoc th., et ut verum esset
 noceret potius quam proficeret usucapioni debitoris
 l. 4. § quod autem l. heres 43. § 1. vltima ff de usu
 capionibus l. 2. § si seruis 10. cum § § sequentibus
 ff pro emptore l. 7. § sed enim ff de publiciana §
 ideo potius quia quamuis non adquisitur perinde
 tamen quoad usucapionem est ut si adquiseretur
 tradita a creditore debitori, namque usucapio debitoris
 que singulari iure sine possessione continuabatur, si
 interrumperetur furto serui illa ratione quoniam seruis
 debitoris non potest subtrahendo fauere debitori con-
 ditionem debitoris domini sui quoad usucapionem d.
 l. non solum 33. § vlt. d. l. rem que 15. quibus conse-
 quentes in d. l. res §. facilius Julianus subiungit, facilius
 hoc obtinendum, nempe ut usucapio non interrumpat.
 si debitor possessionem pignoris a creditore precario ac-
 ceperit, et precario possidente debitor seruis eius sub-
 traherit, nempe quia cum precarium fuerit possessio
 quam debitor a creditore accepit solusque habet d. l.
 certe 6. § vlt. ff de precario, et debitoris seruis subtrahen-
 do non priuet domini suam possessionem d. l. rem que
 15. d. l. si de eo 40. ff hoc th. facilius est ut usucapio
 continuetur hoc casu, ut pote cum possessione precario de-
 bitoris quam in precedentibus in quibus domino non
 possidebat, et tamen usucapiebat ut Julianus idem
 ratio

L. 36. hoc titulo.

conductio etiam possessionis

rationatur in d. l. qui pignori 36. ff. hoc tit. id autem non tam facile procedere Julianum significat si debitor a creditore pignus conduerit quia conductio quamvis possit etiam esse possessionis d. l. si aliquam res ff. hoc tit. quod in ceteris regit castrensis in d. l. non solum 33. & ultimo in fine plerumque tamen est solius usus ut monuimus supra n. 9. quo casu per debitorem, conductorem creditor perdet l. si pignus 37. ff. de pignoratitia actione l. res pignori 37. ff. hoc tit. et tamen eo etiam casu subrepto pignore a seruo debitoris usufructus continuatur, quamvis non ita facile ut pote sine possessione ex singulari iure, et ratione supra tradita d. l. non solum 33. & ult. ubi Cuiacius post castrensem cum manumque reliquos eiusdem loci recte explicantes

Est et alter firmiter propositus in eodem arguto

Explicat? l. qui a seruo. 16. de obligationibus et actionibus, Precarii titulus nihil proficit ad usufructum et inchoandam et implendam. Cuiac. ita summat hanc legem ad. lib. 44. dd. iul. 29. de pig. act.

de precario possessionis pignori, ubi que olim notieq. difficilimus Julianus l. qui a seruo 16. ff. de obligationibus, et actionibus, cuius interpretationem pauorum hominum esse scribit Cuiacius restorque ut nec ipse quidem sepius repetitam reperit in recitationibus d. l. qui a seruo 16. et in d. l. qui pignori 36 hoc tit. et l. 13 ff. Julianus ubi sique, et l. 44 in l. si rem 29 ff. de pignoratitia act. nec felicius post Albericum Colobry l. 1 variam ep. 29. Cuiacius difficultatem dicit multam in d. l. qui a seruo 16. Nos ut pro capiti interpretemur superius in primis id ipsum quod in fine d. l. qui a seruo 16. Julianus proponit, nempe multum pignori que dationem in ea specie fuisse ex causa specialij ut in l. si seruus 32 que ex eodem l. 13. Digestorum Julianus est ff. de solutionibus qua ex causa

causa etiam pignoris possessio hereditati adquisita intelligitur
 l. penultima ff. de captivis l. iij. to 44 § ultimo ff. de usufructu
 nibus, eo ita que supposito ut iam Julianum ex Juliano expli-
 cetur si quis a seruo hereditario mutuum pecuniam acceperit
 et fundum vel hominem pignori causa ei tradiderit et
 precario roquerit, precario potest ut emphasi scriptum
 est. in d. l. qui a seruo l. b. hoc est ita potest precario potest
 ut non potestat quoad usufruptionem et in simili specie
 Julianus idem scribit in l. si rem 29 ff. de pignoratitia
 actione iuncta l. qui cum § ff. pro emptore, nam sicut ser-
 vus hereditarius per traditionem accipiendo proprietatem
 hereditatis adquirit et ex Juliano proponitur in l. in eo 33.
 § ultimo ff. de acquirendo rerum dominio, et consequenter pig-
 noris petitionem, et possessionem ex peculiari causa ex d. l.
 qui a seruo l. b. ita et eandem possessionem hereditati et
 mel. questam postea pignori dando efficit ne res usufructu
 possit d. l. qui a seruo id autem in quo tota eius diffinitio
 la veretur cum rationem habet quia servus hereditarius non potest
 tarius possessionem pignori ex causa peculiari hereditaria possessionem hereditaria
 tati que rem alienari non potest sine parti si pignori simul quantitas sine floribus
 rei mobilis sit vel saltem mala fide accipientis neque precario dare licet habeat
 si pignori fundi fuerit l. si liberam 10 l. cum eo l. in liberam peculij administratione
 l. prima § 6. § cum autem ff. de pignori l. rem que 15 ff. si quis nec donare.
 hoc t. et quamvis pateremur in seruo hereditario
 liberam administrationem peculij esse quod tamen
 falsum est l. quam tuberis 1 § 1 vers. ego autem
 ff. de peculio non potest donare l. contra 27 § ult.
 ff. de pignori l. si quis ff. de donationibus l. § 1 ff. que
 res pignori l. 3 § seruis § ff. de donationibus inter vi-
 quos uxori § 2 § si seruis § 6 ff. de pignori, et ideo nec
 precario dare l. § 1 l. interdum 14 iuncta l. duo 19 §
 ff. de precario l. cum qui 14 § is qui precario ff. de
 pignori et consequenter precario dandi efficit ne res usufructu
 possit

possit, neque a debitore propter malam fidem si pignus
 fundi sit, neque a debitore propter malam fidem, si pig-
 nus fundi sit. neque ab ipso, aut alio propter periculum
 si pignus rei mobilis, veluti hominis fuerit. *De l. qui a seruo*
ib. n. 1. neque et si comodasset, vel deposuisset hereditarius
seruus rem peculiarem comodati vel depositi actionem
*hereditati acquirit. *De l. qui a seruo ib. iuncta l. 1. §. item**
si seruus 29 ff. depositi actionem hereditati adquisiveret
De l. qui a seruo ib. iuncta l. 1. §. item si seruus 29 ff. depo-
siti. Cum hereditas eodem t. eoque exemplo, et
adquisita hereditate sit per seruum ex peculiari causa
perito pignori, et possessio, cuius respectu postea per
precarium hereditati periculum fieri potuit, et usua-
rio impediri ut in simili specie Julianus perit
in l. hereditaria 67. iuncta l. is cuius 70. Cum qui
14 §. si res 14 ff. de perij.

Hinc interpretatio qua
 superiori quadriensio scrip-

Obicit *l. qui a seruo et*
l. et si iudicatur. l. qui a
seruo. cum l. non solum 33.
§. ult. de usucapionibus.

minus ut leuiores alia omittamus, duo precipua nunc obui-
 posse videntur: Primum est etiam furto commisso per preca-
 riam donationem pignori rei mobilis non debuisse usucapionem
 impelli in *l. qui a seruo ib. sicut neque interrum-*
*pitur furto serui in eadem fere specie in *l. non solum**
33 §. ult. ff. de usucapionibus, et multo minus impediri
debuisse usucapionem pignori fundi ob malam
fidem debitoris accipientis precario a seruo qui pre-
*cario dare non potest. *De l. qui a seruo ib. cum mala**
fides supervenerit post usucapionem ceptam eam
non interrumpat. iuris iure l. bene fidei 4. §. in
contrarium ff. de acquirendo rerum dominio l. pecul-
ina ff. pro emptore l. ultima §. penultimo C. de usua-
capione trans. seronda, secundum est valere precarij
donationem factam a seruo hereditario, nec per eam

Mala fides superveniens post
 ceptam usucapionem eam n
 interrumpit.

periculum

furtum comitti cum et valeat sine furti reho, comodatum
 Depositemque in eadem specie d. l. qui seruo verbo nam
 et si quibus tamen obiectio nibus ut fiat satis obviandum
 est nec Julianum in d. l. qui a seruo id. nec nos proponere debi-
 torem in ea specie rem quam pignori dederit vsuapere cepit
 se ante quam daret pignori, ideoque nec Julianus in d. l. qui ser-
 uo d. loquitur de interruptione, siue interpellatione vsuapio-
 nis sicut in d. l. non solum 32. § ultimo, sed ita potius ut afir-
 met precario dando efficiere res vsuapi possit hoc est ut postea
 et in futurum non possit vsuapio incipere, plane quod iu-
 riuus debitorem cum pignori dedit nondum cepisse vsuapere
 poterit contingere ex temporali reho siue quia tunc errans
 putabat non licere sibi eam rem per leges vsuapere l. si iur
 32. § 1 ff de vsuapionibus siue quia tunc ignorabat eam
 rem per leges vsuapere l. emptam sibi a procuratore suo
 l. possessio 49. § ult. ff hoc tt. l. si emptam 4. 7. ff de vsuapio-
 nibus alia l. 2 ff pro soluto, quibus casibus quamuis pona-
 mus impedimentum erroris vel ignorantia cessare eam
 tempore precario dationis, ipsa tamen efficiet re tunc
 possit incipere vsuapio in debitore propter malam
 fidem, et in alio propter furtum, non idem autem
 est ut secunde obiectio ni respondemus in comodato,
 aut deposito, quia cum ex his neque amittat posses-
 sionem qui deponit, aut comodat neque transferat in como-
 datarium, aut depositarium l. rei 7. ff comodati l. licet
 27 § 1 ff depositi, non est locus questionis de impedienda vsu-
 apione propter comodatum, aut depositum ex quibus
 non transferatur possessio sine qua vsuapio non procedit l. sine
 29. ff de vsuapionibus, et ideo solum superest, ut comodati vel
 depositi alio hereditate adquiratur d. l. qui seruo id.

Sed ut inuestigulo secunde Opponunt regulam nra.
 Argumenti propositi sp. n. § 1. 6. § ult. l. 29. § ult. h. n.
 l. 1. § ult. l. 2 et 3. v. p. arid.
 cum l. 14. D. de vi et vi arm.

cuius ratione non pauca nondum nota, aut notata vulgo
 ex posuimus iam rectam regiam que viam interpretationis
 nostri & ex contrario reuertamur omnino breuitate consulente
 breuiter pleraque argumenta que opponi regule nostre solent
 veluti ex l. 6. § ultimo l. si id quod 2. § ultimo hoc t. l. 1. §
 ultimo cum l. 1. et 3. ff. de pign. l. 1. supra n. 4. et preter
 laudatos a Richardo in principio Institutionum n. 45 ff. de
 Interdict. Valentia t. 1. illustrium tractatu 2. ep. 3. n. 17.
 respondet Cuiacius ind. l. 6. § ultimo Cornelius t. 5. comenta-
 riorum ep. 12. Gilquanius de prescriptionibus 3. parte ep. 2.
 n. 24 Coranus t. 3. comentariorum ep. 9. n. 4 Peregrin-
 ius t. 7. variarum ep. de possessione ep. n. 24 omninoque

l. si finita. 15. §. cum autem
 18. de damno infecto.

l. alia v. 20. §. 1. de pigno.
 act. l. si fundus. 16. §. si duo.
 de pignoribus.

l. 6. §. ut possidetis.

l. duo 19. de precario. cap.
 licet. 9. iur. ex premissis
 de probationibus et h.

et aliud ex l. si finita 15. §. cum autem 18. ff. de damno in-
 fecto de quo ad rem Cuiacius t. 9. observationum ep. 32.
 Gilquanius in nostro §. ex contrario n. 59. aliud ex l. alia
 act. 20 §. 1. ff. de pignoratitia adione l. si fundus 16. §. si duo
 ff. de pignoribus quibus iungendis post Acustium et cla-
 uis Quaronius in present. Balduinus de pignoribus
 ep. 14. vers. et adione, aliud ex l. ultima ff. uti possidetis
 sequa Cornelius t. 15. observationum ep. 33. vbi Jigerius
 littera L. denique aliud ex l. duo 19. ff. de precario,
 capite licet 9. vers. ex premissis de probationibus vbi si-
 manus duas eiusdem generis possessionis veluti vtramque
 iustam, vel iniustam vtramque non concurrere, non
 quidem quia concurrere si diuersi generis essent, ut
 a contrario sensu colligitur, sed quia ad questionem ibi
 propositam, de duobus precario, aut iuste possidere se
 contendentibus id satis erat ut extra controversiam nec
 fuit cur sine causa, et extra propositum de iusto ex-
 tendentur ad possessionem diuersi generis de qua iuris
 auctores, et interpretes de iure loquuntur, ut ac notauimus
 supra n. 2, et 3.

3^m argumentum traditum
 supra numero 2.

ff. si finita

ff. si itaque, alijque vel expositis vel ex pro-
 positis facile cludendis argumentis, omitti
 non tamen possumus omittere singularem in hac re textum
 quem prius forsitan in hoc tractatu expendimus in l. sciendum
 14. §. si fundus in dotem ff. qui satisfacere cogantur ubi ita scrip-
 tum est: si fundus in dotem datus sit tam uxori quam ma-
riti propter possessionem eius fundi possessores intelligunt
 que sententia repugnat Juris principiis quibus doremus ma-
 ritum res dotales iuste possidere l. 2. et 3. ff. pro dote l. pongo-
 nius 13. §. in dote ff. hoc th. l. ultima C. pro dote, uxor em
 autem quamdiu ei restitute non sunt res dotales neque iuste
 neque iniuste possidere l. doti 9. C. soluto matrimonio utriusq;
 autem eadem res neque possidere in solidum posse contra
 regulam nostri §. ex contrario, neque possideri intelligit
 iuris considerationem, idem neque intelligi potest res-
 pectum iuris quod uterque in rebus dotalibus habet, quia sic
 uterque iuste possideret quod nec Trebatius admitteret
 ut in nostro §. ex contrario, neque respectum satisfactionis
 iudicis scilicet de qua in d. l. sciendum 14. per totam ff. qui
 satisfacere cogantur, quia cum ad evitandam satisfactionem
 propter immobilia, non tamen attendatur possessio im-
 mobilium quam eorum proprietate qua quodammodo
 satisfacitur d. l. sciendum 14. §. 1. et §. creditor, et dotalis
 fundus tam in dominio uxoris quam mariti ut di. l. sciendum 14. §. 1.
 utriusq; respectibus l. in rebus 30. C. de iure dotalium cum
 similibus postea explicandis debuit potius consilium
 scribere in d. §. si fundus si propter possessionem, sed
 propter dominium fundi tam maritum quam uxorem
 a satisfactione a satisfatione separari neque ipsum ita
 scribi debere suadet quod confessum in d. §. si fundus
 alia causa est eius qui fundi possessionem personalem habet
 distinguitur enim de re et ex adverso opponitur personali
 adio

Obiicitur. l. sciendum. 14.
 §. si fundus in dotem qui sa-
 tisfacere cogantur.

Dotalis fundus tam in
 dominio uxoris quam ma-
 riti ut di. l. sciendum 14. §. 1.
 utriusq; respectibus.

ad hunc petitionem reale sine venditione, et dominio & communione
2. Inhibitionum de actionibus l. actionum 25 l. ad hunc 27.
ff. de obligationibus, et actionibus l. pecunie 178 & actionibus
ff. de verborum significatione non autem possessioni que nihil
cum actionibus commune habet.

P. d. l. sciendum. 15.
§. si fundus indote et expliat.

Quo supremo argumento
motu Cuiacii ff. de

obseruationum ep. 32. pro verbo possessionem in d. §. si
fundus existimat legendum petitionem, id est in-
dicationem dotalis fundi quam aduersus extraneum tam
uero, quam uxori competere, et propter eam possessionem
intelligi affirmat post Cuiacium Eringius de fidei iuribus
ep. 9 n. 1. 414 sed oberrant tamen aperte ut aberrat
Migerus admonuit ad Bonelum ff. de 23. ep. 9 littera g.
quia venditio dotalis fundi marito potest competere
l. de re auulam 9. C. de rei vindicatione, non tamen
uxori ante constitutionem Justiniani in l. in rebus 30.
C. de iure dotium, quare omisit et alij aueritij, et
antiquorum ex positionibus que ex supra traditis con-
uincuntur, et proponitur eas loco in d. §. si fundus
sequitur que post plures Casillo de usufructu ep. 4
n. 47 et sequentibus, et in effectum probant Bonelus
in l. 3. parte n. 12 C. de bonis maternis seare
in l. 2 in principio n. 12 ff. de loc. emplacamentis
to 2 fori Marini in l. 10. gla. 1. n. 4. ff. de 16. to 2.
condemnationis affirmandum est cum fabro in rationali

Positio pro proprietate

§. si fundus exhibitus de queris ad fabrum to 2. tractu
14. tractu questione 2. verbis illis: propter possessionem
significare proprietatem ut in l. interdum 78 ff. de
verborum significatione cum adductis supra ad l. 1.
ff. hoc to. n. 6. que proprietas cum in rebus dotalibus
tam mariti quam uxori sit diuersis respectibus, d. l.
in

in rebus 30. l. quamvis 74. ff. de iure dotium propter eam
 etiam possessionem immobilium esse intelliguntur ne ad satis
 dandum compellantur ut in Gallicendum 25. §. 1. et 2. qua. Conclitatus. d. g. si fundus
 uis si sponte satis dederint obligantur l. de die 28. §. 1. in fine cum l. de die. 8. §. 1. eodem tit.
 ff. qui satisfacere cogantur, quam ita post Accursium, et alios qui satisfacere cogantur.
 exponit noster Richardo in §. sed hodie infinita n. 25. de
 satisfactione proinde neque est, neque esse intelligitur
 potestis fundi fundi possessio apud duos in solidum in d. §. si fun-
 dus, sed proprietates que ibi possesse dicitur, et tam mariti quam ve-
 roris est facta ut excusentur a satisfactione ~

Proxima nuper traditis Differentia inter dominium,
 et possessionem in hoc

trahitur differentia inter possessionem, et dominium in quo quamvis
 perinde regula sit, ut apud duos in solidum esse non possit domi-
 nium eiusdem generis non magis quam possessio l. §. ultimo
 ff. de legatis 2. l. §. ff. de
 stipulatione. servorum l. de hereditate 19. §. pater ff. de castrensi
 peculio l. quod contra 141. §. ultimo ff. de regulis iuris, potest non autem
 tamen apud esse dominium si diversi generis sit quia non ut
 possessionis substantia, et species unica, et eadem semper est
 ut ostendimus supra n. 2. et ad l. 1. hoc tit. n. 19. ita et do-
 minium cuius species diverse potius sunt intellectu effectum
 que iuris ex quo dominij essentia consistit, ut agnoscent quamvis
 dominium a possessione in hac re non satis distinguant post
 Accursium, et clasicos in d. l. §. §. ultimo Sophocles regula 99.
 Pinelus in l. 1. parte 3. n. 11. Clebonis maternis, et Congest
 ab Alfonso delectanea 959. Jusco 2. tomo littera P. done
 609. n. 4 que avertio in dominio ut amitam vulgare exem-
 plum domini cui directum, et epistulae cui dominium velle
 tribuunt Accursiani apud Ugerum ad Bonelum to 9. ep 14.
 littera P. certe, et eadem magis probatur exemplo quintarii
 dominij in bonitarij de quibus Theophilus in §. ultimo

Institutionum de liberis, et qualiter in stipendiariis
 predij quiritarium dominium per primogenitum populi
 ve sit, et bonitarium per provinciales duximus supra
 ad l. 1. n. 1. hoc tunc nunc autem ut exemplis celeberrimis
 hoc ipsum iure sit primogenitum in hereditate cuius dominium
 quiritarium heredi adquiri per additionem fidei iam olim
 et domi ex cessione in Thopius, et in Institutione pro dono
 sua ad Pontificis, Marci Barrone t. 2. de re rustica
 ep. 10. v. p. in fragmentis t. 10. & hereditas cum scipi
 et de lege Justiniano in ultimo Instituta de hereditate
 qualitate, non autem per bonorum possessionem, nisi boni
 tarium & quod autem Inst. de bonorum possessionem
 iure bonitarium l. 1. ff. eodem t. notat post Fabrum
 Schifordigenus t. 1. tractatu 2. secundum que explia
 my elegans textus in l. 1. qui michi bona 25. & sequitur
 mandavit verff. aut quid si pentam vbi cum manes
 n. 15. ff. de acquirenda hereditate, proinde heres
 qui aditit quamvis postea ex fidei commissio restituat ma
 net quiritarius domini & restituat Institutionum de
 fideicommissis hereditatibus l. si heres 70 ff. de senatum
 Consult. Trebelianum, et fideicommissario bonitarium
 dominium dum faciat adquiritur facta 63 ff. de senate
 Consult. Trebelianum l. 3. ff. si usufructus petatur l. re
 velius 42 ff. de viuri l. promissionis 13 & sed et legatario
 hoc t. expliat quiritarium t. 1. variarum ep. 5. et
 consentit pre. Pinelus in l. 1. 3. parte n. 11. l. de bonis
 maternis, et post Fabrum contra plures Schifordigeno
 t. 3. tractatu 1. questione 1. et seq.

Interpretat. l. si quis michi
 bona 25. & si quis si man
 davit uir. aut quid si pe
 titam de adq. hereditate

Quomodo intelligat qua
 dominium rerum dotaliu
 penes manum sit uxor.

Et secundum exem
 plum in dote cuius
 dominium bonitarium mariti est, et quiritarium ve
 domini rerum dotaliu
 penes manum sit uxor.

respondit ff ad municipalem, vel si aliter consideres
 est mariti subtilitate legum quibus ipse in dotis fructione
 et administratione pro domino habetur C de
 rei vindicatione l. dotale 13. § dotale ff de fundo dotali
 principio Institutionum quibus alienare licet l. si pre-
 dictum 22. C de iure dotium l. quotis 47. § ultimo ff de re-
 culio l. servus 58. l. dotalem 61. ff soluto matrimonio
 l. ff pro dote uxoris autem inspecta naturali veritate, et
 origine adque exitu dotis quia et ante nuptias dos eius
 fuit, et quamdiu nupta est ex dote aliter, et denique post
 nuptias si dos restituitur tamquam proprium patrimonium
 l. § ergo 5. ff de minoribus l. in eum id. ff de religiosis
 l. ff de conditionibus l. unia § et hoc C de rei uxorie ad hunc
 l. pater 71. ff de conditionibus l. 2. § 1. l. 7. alio §. § si perdu-
 ff soluto matrimonio iuxta quae explicamus Justinianum
 in l. rebus 30. C de iure dotium, vel certe, ut verius bre explicatur. l. in rebus 30.
 cuiusque diuam tam mariti quam uxoris est diuersis C de iure dotium cum alijs.
 de peditibus ut centis Armenopolis in promphario
 ff 4. § ad quem post multos Pligerus ad Do-
 nelum to 14. ep 4. littera f. Habes de peroribus
 de uide 99 errore 2. § ubi per sequens to 2. tractatu
 13. questione 13. Gualtero comunium contra Coma-
 nes questione 3. n. 38. et sequentibus.

Tertium denique Cui iubetur a Praetore pos-
 exemplum **Uit** rillere ex causa damni infu-
 ti sciam dominus bonitarij
 est postea v. possidendi per
 vniuersionem acquirit qui-
 ritatum dominium.

in causa damni infu in qua si actor ex secundo de
 vito possidere a praetore iubeatur constituitur statim
 bonitarius Dominus l. si finita 15. § si ante 17. et §. ritatum dominium.
 postea 23. ff de damno infesto l. ff de fundo dotali
 l. usufructu 7. § 1. ff de usufructu l. comuni 7 §
 plane § ff comuni diuidendo l. § 1. ff de rebus eoru
 cui usufructus auerit to 7. § resolutionum 1023
 et to 21.

25
et to 22. epe 30. contumax autem manet quiritarius
dominus quo vixit possidenti auctori quiritarium
L. 10. si 4. q. 7. mu. diuid. quia hoc per viciationem, sed si res e. ff. conu. di-
uidendo C. l. iij. qui 12. laconi 15. §. penultimol
cum populoissent 44 §. ultimo C. si pinta 15. §.
Julianus, et §. si de viciationibus ff. de domo infecto
C. 3. §. ultimo ff. hoc ff. iuncta C. 3. ff. de viciatio-
nibus docent post Cumanum habitum, et alios
Richardus in §. summa n. 154 Institutionum de
interdictis schiford equus ff. 1. tractatu 7. q.
4 et to 2. tractatu 21. questione 1. et sequentibus
Videat etiam cui vacat simile superi-
oribus exemplum apud vlpianum
in fragmentis ff. 1. §. in bonis et
§. 19. §. si seruus de quo preter
super laudate Richardus
ad l. 12. tab. q. 16. §. 3. in
bonis to 4. celestium
epe 22. et conge-
ti ad Illiger ad
Bonellum ff.
9 q. 14 lit
p.

Tractationis nostrae Pars secun-
da de amittenda Possessione
ad l. 3. § in amittenda 6. cum
sequentibus usque ad § 10.

et § nenua 13. § Labio 17
cum sequenti l. quomodo
modum l. pomyrius
13. l. rem que 15
l. si quis 17 §
2 l. quod m
eo nomi
ne 17

§ 1.
cum lege sequenti l. si id quod 25 per
totam l. qui uniuersas 30 cum l. sequenti
l. si de eo 40 § 1. l. peregre 44. §
quibus l. si rem 47. ff
hoc tit. de acqui-
renda vel
amittenda

possio
ne
Caput Primum.

Quam incho huius commentationis fidem obtineat
mus liberaamus iam et eo professo agredimur pos-
tremam hanc h. nostri partem vsu, et obscuritate
primariam, et academicy antecessoribus premisam. De
qua ut perspicue, et breuiter pro tempore, et instituto di-
camus

canus, proponimus imprimis nomen in hac parte propo-
nimus imprimis nomen in hac parte regulam que
est in hac ~~regula~~ que modo modum & ff hoc tho
iunida l. fere 153 ff de reguli iuri vbi sic scriptum

Proposit regula l. quemadmodum
l. hoc tho l. fere 153 de reg. iur.
cui obstat l. 3. § in amittenda l.
si quis vi. 17. § i. l. peregre. 44.
§ quibus. h. ti. d. l. 3. §. nenu
13. et §. labeo. 17. l. proponimus.
13. l. qui universas. 30. § 1. et
sequentibus hoc titulo.

est quemadmodum nulla possessio adquiri nisi animo
et corpore potest; notata admittitur nisi in qua utrumq;
ita in contrarium advenit, cui tamen regule opponit
ex adverso textus in l. 38 in amittenda l. si quis vi 17
§ i. l. peregre 44 § si quis ff hoc tho vbi probatur
eum qui possidere nollit statim solo animo amittere
possessionem quamvis ad eum in iudicio sit sicut con-
trario etiam solo corpore amittitur possessio quamvis ani-
mus possidentis repugnet veluti amissa naturali poud
tate tenendi ut in d. l. 3 § nenu 17 et § labeo 17.
l. proponimus vbi l. qui universas § 1 et sequentibus ff
hoc tho in quibus conciliandis post clarissimos in d.
l. 38 in amittenda, et in d. l. quemadmodum & et
preter laudatos ad Migerio ad Fovellum th 49
12 littera L. et spe vbi littera C. Richardo in § vlt-
timo n. 6 Institutionum de heredum qualitatibus
varie cenciunt aliam th 2. academicarum
questione 2. a. R. Edwardus et alij in d. l. fere
153 ff de reguli iuri l. ianij in d. l. in
amittenda n. 64 et maxime Illustrium quest. 41
verso secundum exemplum, novissime post
plures nosse Juarez Baptista Larca de iustione
granatensi is. n. 100.

De explora emendatione mater
Gualdi th de ratione iudij

Conciliant supradicta iur. qd ibi qui adijit vocem non in principio de
quemadmodum & notat merito a Pucareno
et Gifania in d. l. in amittenda gilberto Veggio
th 2

l. 2. in antiphonon ep. 19. Cujatis. l. 23. questionum papiniani in d. l. peregre 44. & quibus hoc t. r. i. u. l. t. a. l. i. a. c. o. n. s. i. d. e. r. a. t. i. o. n. e. d. o. n. e. l. i. d. l. 5. e. p. e. 13. cuius quamvis academie antecessores subscribant, repugnant tamen postrema verba d. l. quemadmodum & placuit magis, placuitque semper communem huiusmodi traditio quam post Julianum veterem glossographum apud Auctorem in d. l. 8. in admittenda verbo animo protant classis fere omnes, et ex notioribus Quarenus, et Gifanij ibi. Cujatis ibidem, et in d. l. quemadmodum & et l. 6. p. a. u. l. i. a. d. e. d. i. c. t. u. m. in d. l. f. e. r. e. 153. p. e. t. r. u. s. f. a. b. e. r. in l. n. i. l. i. 35. ff. de regulis Juris. patius centuria 6. questione 96. et relati ab Illigero ad Donelium l. 5. q. 13. littera g. Docentes cum de amittenda possessione queritur distinguendam esse utrum amittitur ab animo incipiat, an a corpore. Nam si a corpore incipiat veluti in eo qui ex fundo quem possidebat egressus est nisi utrumque in contrarium agatur, et addat regressione corporis animus non possidendi, non admittitur possessio siue neque acquisita fuit nisi animo, et corpore d. l. que admodum & d. l. f. e. r. e. 153. quarum comparatione, et regula utitur ad hunc casum eleganter Papinianus hinc explicandi in d. l. peregre 44. & quibus verff. nam eius quamvis 46. ubi Cujatis l. 23. questionum papiniani. ff. hoc t. r. i. u. l. t. a. l. i. a. c. o. n. s. i. d. e. r. a. t. i. o. n. e. d. o. n. e. l. i. d. l. 5. e. p. e. 13. cuius quamvis animo amittitur incipiat veluti in eo qui cum corpore in fundo sit non vult possidere, amittitur statim possessio solo animo, quamvis eo solo adquiri non possit d. l. in amittenda cum & sequenti quibus conuenit hinc distinctio confirmatur, ex qua et aperit regulam d. l. quemadmodum & temperandam esse adiecta voce fere que proposita initio d. l. f. e. r. e. 153. cuius eadem in initio est cum d. l. quemadmodum & repetita intelligi debet etiam in fine d. l. 153. et ante alios sentit Armenopolis in promptuario l. 2. t. r. i. u. l. t. a. l. i. a. c. o. n. s. i. d. e. r. a. t. i. o. n. e. d. o. n. e. l. i. d. l. 5. e. p. e. 13.

in d. l. 44. §. quibus. 23. quaest. Pap. et 2. de animo. eisdem in l. 45.

explicat. l. peregre. 44. §. quibus ubi. nam eius. l. quamvis 46. hoc titulo.

G. L.

sicut i. in fine plane quod supra expendimus solo etiam
 corpore possessionem amitti d. l. 3. §. n. r. u. et cum similibus
 non obstat regule d. l. quemadmodum d. s. sive quia is cui
 desinit naturalis facultas tenendi intelligitur necessario ob
 illius animam possidendi, et consequenter animo et corpo-
 re possessionem amittit l. si id quod 24. §. ult. ff. hoc ff. l. 1. §.
 sive autem ff. de vi, et vi armata, sive potius quia quemad-
 modum in adquirenda possessione supponimus naturalem
 facultatem tenendi facti ipso, ita et re amittat. supponi
 debet l. 1. §. penultimo ff. de vi, et vi armata iuncta
 comparatione d. l. quemadmodum d. s. quoniam ita re in
 hoc expaudit Gonsalv. d. l. 3. §. 12.

Proxima superioribus
 est insignitaque differ-

Differentia inter dominium et
 possessionem, quod dominium
 eius manet, qui dominus esse
 non vult, possessio autem non
 manet eius, qui dominus esse
 non vult.

inter amissionem dominij, et possessionis, nam cum possio
 ut diximus solo animo amittatur ab eo qui non vult possi-
 dere d. l. 3. §. in amittenda, dominium tamen nihilominus
 eius manet qui dominus esse non vult nisi transferatur
 causa iure recepta d. l. si quis vi 17. §. 1. ff. hoc ff. nominu

Ad l. si quis vi 17. §. 2. ibi quod
 dominium nihilominus

quia possessio facti, et dominium iuris est ut exposuimus
 in disputatione seriata n. 2. Docent que Gifanij in d.
 l. si quis 17. §. 1. n. 5. ubi presentant Adamus, Alciab
 et Cuyacius, Conanus ff. commentariorum ep. 9 n. 2
 quamvis aliter post Alberium, Alexandrum, et
 alios in d. l. 1. Gonsalv. in l. 45. tauri n. 110. Savius ff.
 de intellectu singularium ep. 20 Corratius ep. 20
 G. missellamiorum cui differentijs consequens illa est nempe

Alia diff. quod dominium non
 amittitur ab eo qui si datur
 statim recipiat, nisi effectum
 iuris sequatur. possessio autem
 amittitur ab eo qui sic transferat
 ut statim recipiat.

dominium non amittit ab eo qui sic rem dat ut statim recipiat
 l. qui sic 49. ff. de solutionibus l. si heres 11. ius d. l. si iustum 39.
 ff. de heres. ff. de statu liberis, nisi scilicet momentanea
 hic datus effectum aliquem iuris respiciat remansurum
 ff. de acquir. rem. l. qui id quod 33. §. 1. ff. de donationibus
 l. si

Cuius duo 67 ff de solutionibus l. cernis 47 ff soluto matro
 Cuius 20 ff de rebus creditis ubi Corneus, faberque in rationali
 et Cuyacius to 17 ff. Juliani Gifanij in d. l. qui id quod
 33 § 1. post multos Sanchez de matrimonio to 1. disputat.
 35 n. 14 Barbosa in l. dotalem 62 n. 13. ff. soluto matro
 Papius centuria 3 quest. 69 Brissonius to 1 de solutionibus
 pagina mihi 198. possessio autem amittitur ab eo qui in
 transfert, ut iterum recipiat, et se possideat, ut ex pandectis
 florentini, et Basilij recte legitur in l. siat. 7. § superua
 cum ff. quibus modis pignus vel hypoteca solvitur iuncta d.
 Cuius 17 § 1. ubi Cuyacius neque propositis circa dominium Obicitur 2 differentiam sup.
 obstat quod cum subiniciis obicitur rei pro derelicto habite dictam exemplum dicitur et R.
 dominium datum amitti etiam prius quam ab alio occupetur
 et consequenter sola voluntate l. et 2 § 1. et toto ff. pro dereli-
 to l. si quis 42. § qui alienum cum sequenti, et § si iactum 11. cum
 sequenti ff. de furtis l. quemadmodum 30. § 1. ff. de noxalibus
 quia omnia opinione Otmani in § penultimo Inst. de
 rerum divisione agnoscitur vestigium divisionis grave-
 ianorum in d. l. si quis 17 § 1. verius respondetur in habi-
 tis pro derelicto non amitti dominium sola voluntate quin habere rem pro derelicto et u-
 potius accedere obediendum sine factum de relinquendo quibus modis alienationis.
 contrarium traditioni, et occupationi d. l. ff. pro derelicto
 § penultimo Inst. de rerum divisione quo facto res
 velut donatio primo occupanti, et legitimo modo alienat.
 quod servat 30 ff. de stipulatione servorum l. 9 que in fraude
 creditorum sentitur post Augustam Casprij, cum anony et alij
 in d. l. si quis 17 § 1. docent que Cuyacius to 2 de servationum
 198. et to 54. Pauli ad edictum in d. l. 2 ff. pro derelicto
 faber in rationali d. l. quemadmodum 30. § 1. ff. de
 noxalibus Conanus to 3 commentationum 193. n. 3 post
 gifanum Jligery ad Dordum to 4 13 lit a
 Quod iam propositi dicitur
 magis eleganterque differentia
 quippe

Alia differentia inter dominium quasi dominium adeo non amittit. nuda voluntate ut
 et possessione quod dominium si etiam post rei traditionem si accipienti non adquiratur re-
 post traditionem rei accipienti maneat peres eum qui amittere, et trans. fore veluit, in
 non adquirat. remanet poen. quam sententiam vult abutuntur lex in nec utilem
 eum qui trans. fore voluit. pos. 20 in fine vbi Albericus ff. ex quibus causis maiores
 testis autem amittit ab eo qui trad. quibus tamen alia, et aliena obuius mens est exposita
 fore voluit, licet accipienti crech. sine varron. et sabro ibidem, nec perempta. casis
 non adquiratur. Cuiuslibet in questionibus rapinam. l. 13 in d. nec utile
 20 et l. 3. in l. denique 19. ff. ex quibus causis maiores for-
 carulo in reiomantia dialogo. ff. probatur tamen nec de
 quod diximus in l. vir uxori 39. vers. sed si promissor
 vbi fulgion. ff. de donationibus inter l. cum quis 38.

L. nec utilem. 20. ex
 quibus causis maiores.

L. cum quis. 38. §. si debitor
 de solut. cum l. 3. §. ultimo
 de donationibus, inter virum et

§. si debitor. vers. alioquin ff. de plurimibus deqq.
 De cuius consuetudine cum l. 3. §. ultimo ff. de donatio-
 nibus inter virum et uxor. Cuiuslibet traditu. f. ad africanam
 in d. l. 35. §. 1. faber l. 3. conuictorum ep. 19. §. ubi for-
 sequent. ad fabrum. l. 2. tractatu. 16. q. 5. e. contraxit
 autem processio amittitur ab eo qui tradendo trans. fore
 voluit, quamvis accipienti non adquiratur l. 1. §. si vir ux-
 ori, et §. per procuratorem postea l. quod meo nomine
 l. 1. §. ff. hoc t. vbi differentiam hanc post Bartolu
 et antiquiores exponit Cuiuslibet n. 7. Gomezus in l. 4. tu
 n. 24. et 110. Barbosa in l. si alienari 12. n. 100. et se-
 quentibus ff. de sacro matrimonio. Sed hec ita si pure, et abso-
 lute animus sit amittendi possessionis, qualis animus
 plerumque presumitur in traditione rei presentis, cuius po-
 sessionem absolute tradens eo animo est ut statim amittat.
 si quis transferat possessionem rei presentis licet non adquirat
 accipienti tamen amittit possessionem absolute tradens eo animo est ut statim amittat.
 ne qui trans. fore voluit. si §. quia existimat se statim trans. fore, et ideo amittit qua
 tamen mittit ut occupet sed si accipienti non adquiratur d. l. 1. §. procuratorem d. l. 1. §.
 si non rei absentis si §. n. hoc nomine l. 1. §. 1. diuersum autem est in traditione
 adquirat n. amittit possessionem rei absentis in quam qui mittit ut eam occu-
 pet, tunc etiam non amittit possessionem quam
 si ei cui volumus adquiratur l. cum fundum 17. vers. §. 1.

Doney

neque enim ff de vi, et vi armata cui iungemus propter
 Cuiuslibet ff 26. questionum grafiniani ibidem Donely
 to 15. comentariorum ep 31. Menoquius recuperande.
 remedio. l. n. 62 et 66. nouissime nosse Larca de
 iustione granateni. l. n. 44. quia et omitti potuerunt quod
 comodo sub conditione si alij adquirentur l. qui absent
 § 1. h. t. docent ita et distinguunt post Romanum
 Barbosa in d. l. si alienam. l. n. 109. Conary to 3.
 comentariorum ep 7 n. 6. et veluti conuenit giffarij in
 si me 34 in d. l. quod meo nomine l. § 1 n. 8. quamvis
 aliter cum antiquioribus Arretini in d. § 1 n. 15. Cuius.
 in d. l. § si in reorij ff hoc t. Donely to 5. comenta.
 ep 17 et congeji ab Alfonso colectanea 1342.

immo haec distinctio agere
 probat magis ad l. 38. in
 principio hoc titulo.

Ex proposita distinctione

inter presentij, et absentij explicandus est difficultas alioquin
 vltimij locum in l. si me 34. vers. ergo ff hoc t. cuius
 hec sit paraphrasi emptor fundi sempromiani misisset
 per errorem a venditore in possessionem fundi cornelianij
 qui in presentia non erat in eam que ibi cum tamen per
 errorem putaret mitti se in fundum sempromianum quem
 emerat: ait vltimij emptorem non adquirere possessio-
 nem fundi cornelianij nisi in nomine solo error fuerit
 veluti si et venditor mittendos et emptor eundo in corpore
 fundi cornelianij, et possessione eius adquirenda concesserit
 quamvis emptor sempromianum vocaret, et venditor corne-
 lianum in venditionibus § 1 ff de contrahenda emptione
 l. 4 ff de legat. 2 § si in nomine 30 ff de verborum oblig.
 quando autem siue quoniam autem in specie prius proposita
 in qua emptor possessionem non adquiret in corpore non con-
 sperimus, quomodo negatiue cum vulgarij, et veteribus libri
 potius quam affirmatiue cum florentini legendum est
 in d. l. si me 34 vers. quoniam vbi Cuiuslibet dubitari
 potest

Explicitur. l. si me 34. h. t.
 Ad l. si me in vltimam 34.
 in prin. veri. ergo nec amit.
 ut. d. h. t. dr atq. post.

ergo aliquando si esset in presentia amitteret possessionem? quod candidus licet, ne admittat videtur in d. l. 34.

potest an saltem a venditore reddat possessio cornelianam
ea ratione qua emptore in illum missa voluit possessionem
transfere, et emittere, et animo deponere, et mutare non
possessionem posse, et celsus, et marcellus scribunt in d.
l. 1. §. 1. cum sequenti ff. hoc th. et si animo adquisiri
possessio potest solo scilicet iuxta eundem celsum, mar-
cellum, nennam, et aliosque proculianos post habeant
quorum certantia quamvis reprobata vestigia nondum
notata vulgo extant in l. 2. §. 1. veratius ff. de in principio
et §. 1. venditorum (quorundam §. ff. hoc th. de pignus.
15. ff. ad exhibendum l. 1. §. 1. ult. ff. de rebus creditis
Juncto Otmano illustriam q. 4. resp. secundum
exemplum dubitari etiam potest nume quid adqui-
sita sit emptori possessio vel sempromiani in quem
se mitti putabit vel cornelianam in quem missus est, et
invenit. Verum et respicienda quae dubitandi cau-
sa neglectis concludit in d. l. 1. §. 1. me. 34. n. adquisit
emptor possessionem, nec voluit dum errans in
corpore putat esse sempromiani argumento ex lin-
venditionibus §. 1. ff. de contrahenda emptione cum
similibus ergo et consequenter neque venditor amit-
tit possessionem cornelianam quia cum in presentia
non sit, sed in eius absentia possessionem emptor mi-
tatur, non ante, aut aliter recedere venditor intel-
ligitur de possessione, quam veluti sub conditione si
emptori adquisitur d. l. qui absent. 35. §. 1. ff. h. th.
d. l. cum fundum 18. ff. de vi, et vi armata.

Alia diff. inter dominium, et
possessionem, quod dominium non
amittit domino ignorante, et
inuito, at possessio ignorante
et inuito possessori amittitur.

Preterea ut supra
Expositis differentiis
inter amissionem dominij et possessionis aliam non
distinguemus, sciendum est dominium quia
iuris est non amitti regulariter domino ignorante
et inuito possessori
§. 1. ff. de adquirendo rerum dominio
neque

225

neque eo invito, aut sine factis eius per iniuriam alterius ex regula
 legis id quod nostrum est. *l. non debet 74 ff. de regulis iuris iunda*
l. si ego 9. §. si res ff. de iure dotium cui addendum pro multis no-
tes domia ff. de observationum ep. 4. possessio autem non
tantum possessore volente de quo ademus sed eo etiam ignorante
aut invito esse admittitur extraneo facto vel casu, ut notant
differentiam agnoscens Gifanius in d. l. si quis 17 §. 1. n. 106 ff. de
trasp. valentia illustrum ff. de tractatu r. ep. 2. n. 36. ad quem
modum amittende possessionis pertinent ex laudatis in huius
commentationis inscriptionis textus in l. 3 §. si quis nunciat cu
quibus §. sequentibus, et §. nemo 13. usque ad §. si rem l.
pompilius 13. l. remque 14. l. si id quod 25. l. qui unius est
30. cum l. sequenti, l. si de eo 40. §. l. peregre 44. §. quibus
l. si rem 47. ff. hoc ff. quibus breviter, et persequitur ex
placandis premitenda est insignis distinctio quo ad amissionem
possessionis inter eum casum quo per nos ipsos, et eum quo
per alios, siue alieno corpore possidemus, ut proponitur a
Papiniانو in d. l. peregre 44. §. quibus, neque exponitur
etiam recte post Accurtium a Costensi, Alberico, Curmano,
Alexandro, et Gifanio in d. §. quibus Papone in d. l. 3 §. in
amittenda n. 12. Alciato in d. l. quod meo nomine 18 n. 1.
ff. hoc ff. Gomezio in l. 45. tauri n. 109. vesp. it. etia
Baronio t. 2. declaratione 42 n. 7. cum conspiciat
Altano iustitiana ff. 2. sed eorum sententia, omnia
quorum et concessi posse iamdudum observari ex d. l. qui
unius est 30. §. quod per colonum iuncta l. si de eo
40 §. 1. hoc ff. leum fundum 106. vesp. neque e rui
pumpto argumento a contrario sensu ff. de vi, et
vi armata affirmandum est papiniari sententiam
in d. l. peregre 44. §. quibus, et differentiam ad ei
propositam in eo versari ut quamvis possessione in qua quibus
per nos retinemus amittamus vel ipso animo ut in
§. §. in amittenda vel etiam corpore et animo neque
si ani

possessio saepe amittit inuis
 et ignorante domino extraneo
 facto casu q. scilicet non pos-
 sumus amplius possidere ut ma-
 xime de hinc. l. acedonel. n. 6. §.
 munda. cap. 2. per totum.

Differentia quoad amissionem
 possessionis inter eum casum
 quo per nos, aut per alios
 possidemus.

explicat. l. peregre. 44. §.
 hoc titulo.

si animo non possidendi decedamus ex fundo, diversum tamen
 sit in possessione quam per servum, aut colonum retinemus
 que non admittitur nisi eam alius occupet, quamvis servus co-
 lonusve animo non possidendi decedant de leg. 3. § si quis
 manet in fine ff hoc t. l qui fundum ff pro emptore
 cum quis 31. ff de dolo (ultima) C si aliena res pignori collata
 hoc t. centum ita quamvis non satis explicent Cuyatij
 lib. 23. questionum papiniani in d. § quibus Coranij lib. 3.
 commentariorum ep. 9. n. 4. Meritij in 50. disputatione Jurispru-
 ant ad ultimam n. 8. C hoc t. pagina 4. 60.

Quod tamen
 primum ob-

Contra. d. l. 44. § quibus, et
 diff. in co. propositam ob-
 iicitur. In d. co. 40. §. 1. l. si ff hoc t.
 colonus. 31. hoc t. l. 1.

fat enim quomodo procedamus, et papiniani distinctione
 si ex parte refragatur veritas Africanus in l. si de eo 40. §. 1.
 ubi ex sententia Juliani qui Sabiniam fuit l. 4. §
 ultimus ff de origine juris, et eundem quasi ad idem diei
 publy, Africanus l. 3. §. et quid ff de agnoscendis liberis
 cum servus 33. ff de legatis l. ideoque, et Juliani tamquam
 magistri qui sententia solet proponere Africanus sub hac
 auctoritate velut pitagorice formula respondit, ex ipinauit,
 ait, notat, et alij, similiter l. tutor. 19 § ultimus ff ad senatus
 consultum velleianum l. et hec 39 §. 2. ult. ff locat l. si servus
 62. ff de partij et post auentia in l. dicitur 16 verba respon-
 dit ff de pualis legato coniectatur Cuyatij l. 7 observationem
 ep. 2. et in principio tractatum ad africanum. scriptum
 est si colonus de possessione discesserit sponte, nempe animo
 deservende possessionis amitti eam, et interpelari; Conspic-
 tit Africano Pomponij in l. si colonus 31. ff hoc t. vbi
 l. 32. ad Sabinum, et eundem disciplina scribit si colonus
 non deservende possessionis causa exisset de fundo, et eo
 videret locatorem, eundemque dominum possidere
 proinde a contrario sensu significat amittere dominum
 possessionem si eius deservende animo colonus discessit.

Hec

Hec cum tam manifeste repugnent papiniano, et preceden-
 tibus, constatque ex l. vltima. C. hoc ff. controversam
 fuisse hanc questionem inter proculianos, et sabinianos. *Admittendo distinctionem*
 probabiliter sane affirmatur de re in d. l. si colonus 31. inter Proculianos, et Sabinianos
 et d. l. si de eo 40. §. 1. vestigia opinionis sabinianorum
 quos et sequuntur Albericus in d. l. si colonus 31. Cumanus
 in d. l. si de eo 40 §. 1. n. 2. quemadmodum contraria sen-
 tentia quam cum Iustiniano sequimur in d. l. vltima
 nempe ut possessio non amittatur, etiam si eam colonus dese-
 rat, proponitur ex proculo in d. l. cum quis 31 ff. de dolo
 ad quam etiam forte respicit papinianus verba in hoc
 parte non amittatur, in l. si rem mobilem 47 ff. h. ff.
 vbi dicitur ex Verba filio qui proculianus fuit l. vltimo
 ff. de origine Juris proponit custodiam omniam sine neglecto
 rerum mobilium quamvis alius eos non inuenerit affer-
 re damnum veteris possessionis, eamque amitti l. 3 §. 1. ver-
 ba cum sequentibus ff. hoc ff. e contrario significat non
 immobilium non amitti possessionem etiam si negligat.
 custodia veluti a colono discedente animo possessionis ami-
 tendi. Docent, et diuersionem agnosunt Cuiacius vbi
 proculiane et ff. 26 questionum papiniani in d. l. si rem
 47 et tradatu 7 ad africanum in d. l. si de eo 40. §. 1. gifa-
 nius ibi n. 10. et in d. l. 3. §. si quis renuit n. 69 hoc ff.
 Faber in rationali ad l. cum quis 31 ff. de dolo et de erroribus
 decade 4 errore 2 et decade 5. errore 2. Merlinus vbi spe-
 et ff. 1. observationum ep. 7. nosse velasco in consuetudi-
 nibus proculi, et Cay ad d. l. si de eo 40 §. 1.

Si cui tamen
 hec ratio in *explicatur. d. l. si de eo. 40.*
 §. 1. hoc titulo.

interpretandi minus plausibilis quia veluti antinomiam
 agnoscit contra l. 2 §. contrarium 15 C. de veteri iure enucle
 quod attinet ad d. l. si de eo 40 §. 1. vltimam interpretationibus
 Auzanij, Bartoli, Cosprensis, et aliorum ibi affirman-
 tium

hunc legendum esse in d. 8. idem pro aliud quo modo
et legere videtur Donellus t. 5. commentariorum ep. 13 et
sequitur Gifanius in d.ultima n. 17 Ch. t. reiecta
et alia diffinitione canonum t. 3. commentariorum ep. 9.
n. 9. quæstio ab Africano proposita sic explenda præter
est. Colonum perquam Dominum possidebat decessit, quæritur
tam Coloni morte amittat Dominum possessionem. Africano
ut respondeat supponit receptum esse propter utilitatem, ut
per colonum possessio et retineretur, et continueretur, utilitas
autem in eo est ne Dominum cogatur per se, et perpetuo
possessioni incipere (per eum 44. verso. alioquin ff.
hoc t. unde et receptum ut possideamus per alios non
tam iuxta naturam simplicem possessionis quam domum
iure ratione per naturalem facultatem (eaque 93 ff. de
acquirendo rerum Dominio l. 3. §. serva ff. hoc t. di-
ximus supra de l. par. hoc t. n. 20. notatque ad rem
Gifanius in d. l. si de eo 40. §. i. n. 3. quo supposito re-
spondit quæstioni Africano Colono mortuo non statim
possessio inter colonum sed retineri animo Domini propter
eandem utilitatis rationem d. l. 3. §. si quis nuntiet l. si id
quod 29. §. i. iuncta l. peregre 44. hoc t. l. nunquam
31. §. si servus ff. de v. p. n. i. b. n. i. s. n. o. s. p. r.
valentia tom. 3. illustratum tractatu. l. ep. 2. n. 13. ut
proinde appareat vitiosas esse et obijci circa contextum
Africani emendationem fabri d. deinde 4. errore
2. in fine n. statim itaque possessio interpellatur sed
tunc demum cum Dominum per se occupare eam neglec-
xerit quia cum mortuo Colono qui nec tenere iam, nec te-
nere velle potest, detentio vacua manserit, et tamquam
res nullius exposita occupanti (denique 13. §. quæsitum
ff. quod vi aut clam l. quod servus 36. ff. de stipulatione
servorum negligere, et quodammodo pro derelicto habere
possessionem Dominum presumitur si quis eam non
occupet

Per mortem Coloni Dominus
non amittit possessionem nisi Dominus
eam neglexerit, et pro derelicto
habuerit.

occupet furtum 37. §. 1. ff. de usurariis l. licet 4 Ch. ff. idque intra tempus modicum arbitrio iudicis definiendum ut consent Conanus, Faber, et Gifanius ubi supra Domestus in l. 45 tauri n. 102. aliud existimandum ait Africanus si colonus sponte possessione discesserit, nempe quia tunc eo usque non interpelatur possessio Domini, ut neque illam negligere presumatur etiam si sciens non occupet ea forsitan ratione quia colonus quamvis sponte discedere potest proposito redeundi possessionem Domino conservare argumento ex l. si rem 47. verff. videlicet ff. hoc ff. idque quia fieri potest neque deserta a colono, neque neglecta a Domino possessio intelligitur, sed hec nempe que diximus tam de morte coloni quam de discessu ita sunt vera si nemo interim possessionem occupaverit de quo postea.

Deinde quod dicitur ad l. si colonus Explicat l. si colonus 31. hoc titulo.

32 ff. hoc ff. quam expendimus supra n. 7. ommissa ad notationem Gifanii in d. l. ultima hoc ff. quam expendimus supra n. 7. tentari potius potest intelligendam esse d. l. si colonus 31. iuxta speciem que ex libro ad Sabini procedit in l. qui universa 30 §. ultimo ff. hoc ff. et confirmari quasi videtur ab eodem Pomponio l. 32 ad Sabini in d. l. si colonus 31 l. Pomponius 29. ff. quibus modis usus fructus amittat. l. si id quod 24. §. 1. ff. hoc ff. nempe quando colonus fundum alij locavit, adque ita non discedendi possessionis causa successit, et postea videtur, quo casu ait Pomponius eundem locatorem, id est primum eumque Dominium quem signanter ita distinguit a secundo locatore, nempe colono retinere possessionem quia cum ex locatione regulariter non transferatur possessio ut notavimus in l. 3 §. ex contrario n. 9. hoc ff. et quando conductor tenet nomine primi cuius rem esse existimat, prout, et per eum primus locator l. cum in

plura

plures 60 § 1 ff locat Da Pomponius 29. vlt. quamquam cum
 nuper laudatis. Quicquid autem esset id que a contrario cen-
 su Pomponius significat si discedens colonus fundum vendidit
 tradiditque ideoque nec redidit quo casu possessionem locator ami-
 tit Da Pomponius 29 in principio l perire 44 § quibus l no
 solum 33 § qui pignori ff de re iudicacionibus l de re iudicacione
 pro emptore 63 § si quis nuntiet ff hoc th. ibi et si alij tradiderint
 iuxta vulgaram ledionem quam tenetur post claudius Gonsal-
 in l 45 tauri n. 109. vlt. item etiam Salubus de iure emphi-
 teutico n. 13 et sequentibus Gonsalus th. commentariorum qd
 12 vbi Jigerus littera K Gysanij ind. § si quis nuntiet
 ex n. 70 Cuyahus ibi, et th. 26 questionum Sabinianarum
 in l cum fundum 28 ff de vi, et vi armata faber in ra-
 tionali de Pomponius 29 merulij th. observationum
 cpe 7.

l. 3. §. si quis nuntiet
 h. n. ibi. et si alij tradiderint.

Obicit ex l. quamvis 32.
 § 1. h. n. et si tradiderint.

Sed respondendum in tuto Quippe postrema aucto-
 ritas nec de amissione possessionis colono venden-
 te, et tradente infirmari videbitur in l. quamvis 32 § 1 hoc th.
 cum nemo § l.ultima l. hoc th. quibus coadit. Quare in
 d. § si quis nuntiet Gysanij in l.ultima n. 17 hoc th. con-
 tendunt venditione, et traditione, coloni non amittere domi-
 ni possessionem, sed ut propositi Juris locis expendens una
 opera, et explians breuiter faciant satis explora conue-
 nientia merulij th. observationum qd 7. discussionem
 etiam in hac parte aggressus inter proculianos, et
 sabinianos observandum in primis est quo ad textum
 in d. l. quamvis 32 § 1. ideo ibi possessionem non amitti
 colono vendente quamvis ab emptore conduxerit eoque
 ipso percipio per actum pichum conductionis transferre
 soleat l. que dicitur 77 ff de rei vindicatione l. qui bona fide
 19 ff hoc th. quia cum colonus vere non tradiderit
 sed in detentione manens mercedem priori locatori pref-
 titerit non intelligitur voluisse per actum pichum conue-
 ctionis

l. quamvis 32 § 1. h. n.

non potest transferre possessionem quam non habuit quamvis sciverit
quod esset si haberet d. l. pomponius 29 ff quibus modis usupru-
tus amittatur docent Conanus l. 3. commentariorum ep. 9 n. 6. Cuius
filius, et Gifonius sibi contrarius in d. l. quamvis 32 d. l. Donatus
l. 9. d. l. 2. et conveniunt in effectu post Accursium Bartolus,
et alij laudati a v. l. y. d. l. 12 n. 19. Rodericus Guarez
in l. post rem iudicata in Declaratione Regni Limitatione
n. 4

Neque ad rem magis pertinet quod obijciatur ex
d. l. cum nemo q. d. l. ultima hoc th. namq. explicat. d. l. cum nemo q.
in d. l. 9. omnia interpretatione Cuiuslibet, et Gifonij ibi sic cum dicitur
ho q. t. i. in fine Bartolo castrensi, et Juliano ibidem in pingueda spe-
cies est colonus mala fide, possessionem, dominium que sibi sibi
habere constitutus emit cum ab extraneo quem sciebat non esse
Dominum, adque ita probatur est ad vitium illius emptionis
venditio appellatur in d. l. 5. ex regula veteres 19 ff de adionibus
emph. in ea specie rescribitur non potuisse colona causa posses-
sionis (hoc est detentionis quam ex conditio habuit hoc est q. pe-
pessio ibi dicitur, ut in l. comuni 7 ff neque colonus ff. comuni dividu-
do cum congestis supra ad l. i. hoc th. n. 22) mutare sibi posses-
sionem l. 2. ff quod vulgo ff pro herede nulla nempe et ait d. l. 9.
extinguens accedente causa veluti ignorantie iuxta coloni ementis
ab eo quem domini heredem se existimabat ut in l. non solum
33. ff quod vulgo in fine ff de usurariis l. 9. ff illud 19 in
fine ff hoc th. proinde cum colonus quamvis emerit usu
capere non poterit d. l. 2. ff quod vulgo ff pro herede
certum est ea emptione domini seu domini sui non con-
velli ut Respondetur in d. l. 9.

Deinde quod congruenter explicat. d. l. ult. Ch. 2.
Ep. in d. l. ultima hoc
th. nihil penitus omnino prejudicari si colonus possessionem alij
prodiderit in omnino idem est ac si tradiderit ut male inter-
pretum vulgus exponit, et Gifonius melius que in d. l. ult.
ne

nec negamus prodere, et tradere interdum pro eodem usurpato sic enim olim inter christianos vocabantur traditores qui gentilibus in persecutione et dignos sacris dispendios prodiderant de quo explicandus canon 13. concilij arelatensis 2. et apud obsequium milleuitanum t. 1. de iuribus romanorum. notant aliuspi- nus, Balduinus et alij in scholijs varonius 2. tomo anatum anno xpi 302. ex n. 16. et 3. tomo anno 306. cum sequen- tibus sicut genda in aduersarijs suis ex 2. n. 2. unde et l. 1. in diomatte nostro deriuata non tradere, et Itali- co traditores, ut notat Antonius Morales in corona Hispania t. 10. ex 2. in fine ceterum in d. l. ultima prodere non est tam ferre, aut tradere, sed possessionem vauam et decetam relinquere dolo malo, ut non locus ageriatibus alij eandem possessionem definire, deaque in d. l. ultima conueniuntur his qui prodidit dolo et qui derelinquit de- cidia et utroque casu affirmatur non amitti possessione sola de iustione colonis et notauimus supra n. 6. et inter pre- tantur Gouelus de t. 15. ex 13. coronis de t. 3. ex 9. n. 7. et 6. Cuius in d. l. ultima habet de erroribus deinde et errore 2. n. 6.

Verum adhuc pro Quareno et Qifario obstant propo- sitionis in vulgati ter in l. ultima C. si aliena res pignori t. 1. per colonum 17. C. de agris, et censibus t. 11. l. ultima C. Theodosiano de pignorijs quibus exprimitur per Colo- num etiam si pignori dederit, et consequenter possessionem tradiderit nullum preiudicium possessionis domini im- poni contra da (non solum 33. §. qui pignori §. de usucapio- nibus cum supra laudatis, sed obseruandum est cum Cuius in recitationibus ad t. 1. C. si aliena res pignori t. 1. in d. l. ultima partem vniuersi eiusdemque constitutionis Honorij et Theodij ad Iuanem prefatum pretorio cuius portiones etiam extant in l. 1. C. ne licet potentioribus l. ultima C. quod cum

Obiicitur ex l. ult. §. si ali-
na res pignori. l. per colonum
17. C. de agris, et censibus lib. 11.
l. ult. C. Theodosiano de pig.
et explicantur.

cum eo l. q. de executoribus t. 12 d. l. ultima (Theodoriano
 de pignori l. q. per colonum 17 C. de agruolis et censibus
 ff. de quibus conuentionibus rebus colligitur rursus intelligitur non
 negari in d. l. ultima C. si aliena res pignori, Domini pos-
 sessionem amittere pignoratione et traditione coloni amittentem
 quia ex causa pignori possessione tradita acquiritur creditori quamuis
 rei aliene sit pignus d. l. coronolum 33. §. qui pignori l. tenu-
 id. ff. de reuocacionibus l. q. per primum corporaliter l. qui pig-
 norij 36 ff. hoc t. ideoque neque pignori obligatio consistat
 l. que pignum 6. et toto t. si aliena res pignori proinde
 ea dum tenet nemo est de iustine ut per colonum pignus
 ne inuito, aut inscio Domino pignori dante nullum pignus
 ditium imponatur Domini possessioni, ita scilicet ut ea obli-
 gata maneat pignoris neque quo rem affuit non potest
 colonus idcirco quod nihil voluit quo minus possessionem
 amissam Domini recuperet iuris remedijs, cum non potest
 pro coloni debitis Domini insubis, et ignorantis possessione
 retinere l. perquis 6. et d. l. ultima C. quod cum eo d. l. q. de
 executoribus t. 12 d. l. per colonum 17 vbi Cuius d. l. vbi
 vbi et rursus C. si aliena res pignori.

Ingressamur in ex 14
 pliandis differentijs Ad diff. inter amissionem

quo ad amissionem inter possessionem quam per nos, aut per
 alios habemus cum Papiniano in d. l. per eum 44 §. ceteris
 quibus et prime differentie occasione plerumque de amissionem
 possessionis per colonum tradimus n. 6. et sequentibus, nunc
 itaque obseruanda est altera differentia seu separatio amit-
 tendae possessionis illa enim quam per alios veluti colonum
 habemus amittitur nobis quoque ignorantibus siue colonus alij
 tradiderit de quo supra n. 9. in fine siue inuito deiecit que
 colonus, aut eo absente, et ignorante alius eam cum affectu
 possidendi ingrediatur §. §. quibus in fine l. 1. §. quod si res
 us 22 l. ultima ff. de vi, et vi armata, Sabinus Juris
 apud

*possessionis quam per alios
 per nos tradimus nam
 possessio, quae per alios
 veluti colonum nuncius
 amittitur nobis ignorantibus
 si colonus eam alij tradiderit
 aut inuito, deiecit que
 alius eam ingrediatur cum
 animo possidendi quam
 per nos possidemus, non am-
 titur no. 6. igno. etiam si ab alio
 occupata fuerit et quare.*

apud Agellum § 11. notiam atque am eorum, possessio
 autem quam per nos animo retinemus non amittitur igno-
 rantibus nobis aut absentibus etiam si ab alio occupata sit
 § 6 § ultimo quod meo nomine 17 § penultimo § si id quod
 25 § ultimo de peregris 44 § ultimo C quamvis 46 ff hoc
 § 11 licet quia quemadmodum obligationes eo contrario modo
 tolluntur quo contrahuntur C pro ut 20 ff de solutionibus C nihil
 39 C de re 143 ff de regulis iuris et possessio que coloni corpore,
 et detentione nitetur C § non alij 45 ff de vi, et vi armata
 amittitur contraria detentione, et occupatione ingredienti
 que coloni detentionem excludit, quamvis si colonus de-
 cedat, decedat ne neque alius occupet retineatur possessio
 animo ex ratione illa iuris ne colonus sola malitia vel
 negligentia nobis praeiudicet C § ultimum C hoc § 11 est contra-
 rio autem possessio quam per nos solo animo retinemus in
 debet amitti sine animo veluti ab ignorante occupatione
 alterius ut rationatur Papinianus sic exponemus in da
 explicatur. l. quamvis 46. C quamvis 46. hoc § 11. quem quia non capiunt carere
 Cumanus, et Gifanius ibi nec satis explent post Clapio
 Cumanus § 23. questionum papinianarum ibidem Cumanus §
 § 3. commentariorum ej 9. n. 9.

explicatur. l. quamvis 46.
 hoc titulo.

Diff. proposita n. pudentia
 non procedit in rebus mobilibus
 nam possessio rerum mobilium
 quam per nos aut patios
 retinemus amittitur nobis
 ignorantibus quibus sub
 custodia nostra esse desinunt
 quamvis a nemine occupata
 sint.

Jam vero possessioni huius
 Differentie plenius intel-
 ligende sciendum est non pertinere eam ad res mobiles in
 quibus propria, et perpetua fere regula est que proponitur
 in § 17 § 1. et in § 1. ff hoc § 11. rerum mobilium si per nos
 retinemus amittitur nobis si per alios possidemus amittitur possessionem, nobis quibus
 ignorantibus quibus sub custodia nostra esse desinunt, vel
 quia egerunt potestate nostram quamvis a nemine
 occupata sint § 1. ff de rebus cum sequentibus C pomponius
 § 1. § si id quod 25. C si rem 47. verso cuius ff hoc § 11.
 vel quia occupata sunt ab extraneo nempe furto, aut ra-
 gina C remque 15 ff hoc § 11. C naturaliter § 1. ff de usurario
 vel

vel etiam ab eo per quem possidemus, veluti depositario, si ta-
 men rem contractauerit, et loco mouerit l. impiciando 7 ff. de
 furto l. 3. §. si rem l. si quis rem 20. d. l. si rem 47. ff. hoc t. b.
 in qua depositarium ita sibi possidere, nec reddere constituisse si depositarius tradit et
 et etiam contractauerit supponendum est sicut et in l. si quis possidere, nec reddere ut dominus
 verosi §. 2. §. cum creditorem 7 ff. de furto qua pro constanti ignorantia amittat possessionem
 supposito rite affirmatur eum qui deposuit amittere possessionem
 confessum vel ignorantem, id est statim post contractationem
 etiam ante quam sciat quia si solo effectu custodia rerum mo-
 bilium quamvis a nemine occupate sint admittit. possessio
 ubique et multo magis si contractetur a depositario d. l. si
 rem 47. iuncto d. §. nentiam cum tradit supra n. 7. in fine
 alioquin si sola impiciatio sine contractatione interueniret neq.
 Dominus ignorantia amitteret, neque depositarius acquireret pos-
 sionem d. l. 3. §. si rem quamvis diuersum sit si a domino vo-
 lente permitatur depositario possidere quo casu per detentionem
 que ex deposito processit iunctam presenti animo possidendi
 acquirit possessionem sine noua apprehensione l. certi 9 §. vlt. b.
 cum l. sequenti ff. de rebus creditis l. qua ratione 9 §. interdu
 ff. de adquirendo rerum dominio, docent singula hec latius
 exponentes Donellus t. 5. commentariorum ep. 12. Faber de cor-
 roribus decade 75. errore 9. et 7. menchaca illustrium quibus
 ep. 79 n. 9. post alios nos per valleria illustrium t. 1.
 tractatu 2. ep. 2. n. 19. et sequentibus.

si depositarius tradit et
 necesse est depositarium tradere
 et quare l. quamvis. 45. h. h. o.

Perthinet itaque pro-
 pie ad res immobiles

Differentia illa cuius meminimus n. 14. ideoque papinianus eam
 proponens loquitur de possessione quam alius in rebus est fundi
 veluti, aut saltem in d. §. quibus cum sequenti et in d. l. quam
 uis 46. sicut eodem respectu de re mobili ut immobiles eludat
 concepta regula est d. §. nentiam, et d. l. si rem 47. ubi post anti-
 quiores, et iam laudatos Gifaninus, et Cuiusius t. 6. questionum papinij

ergo res immobiles cum solo coherant, ideoque nec moue
 ri aut contrahi, nec periri possunt l. 2. verff. ubi quarta C.
 quando, et quibus 4. a par. debeat. t. 10 non per inde sub
 custodia nostra esse desinent sola omissione d. l. si rem 4. Thad
 nec furto aut rapina que in res immobiles proprie non cadunt
 si colonus aut depositarius rem quam 25 ff. de usufructibus l. verum 25. ff. de furtis l. item
 rem immobilem animo sibi possidendi occupent n. adquirent capionibus, eaque ratione quamuis colonus vel depositarius
 possessionem nec nos amittimus rem immobilem animo sibi possidendi occupent cum tunc
 donec desiciamus t. animo omittimus neque moueant neque proprie contrahant, nec ipsi adquirent
 tam possessionem quamuis si lo- nec nos ignorantes admittimus possessionem, nec sub cus-
 colonus desiciatur amittimus possessionem custodia nostra esse respiciat donec vel desiciamus, vel ani-
 mo amittimus possessionem ut incurreatur in l. colonus
 l. 2. cum pendum 28. ff. de vi et vi armata d. l. 9. §. si rem
 d. §. quibus d. l. si rem 4. 7. et presunt potius quam pu-
 tat Cuyotius t. 26. questionum paginiani ibidem
 quamuis desicimus sit si colonus desicimus, vel absente,
 vel tradente alio occupauerit, quia tunc custodia cor-
 poralis coloni per quam possidebamus excluditur alterius
 occupatione ut notauimus supra n. 14. Denique rem
 immobilem quam per nos possidemus, etiam si alius
 occupauerit, nec desicimus possidere quamdiu ignoramus
 d. §. §. quibus d. l. quamuis 4. 6. cum sequenti, neque
 etiam postquam scimus nisi vel reuertente de qua
 amittimus, vel inuente desicionem desierimus, aut re-
 uertente desicimus t. a. aut reuerti nolimus l. 3. §. si quis inueniet l. 6. §. vlt.
 cum l. sequenti l. quod meo nomine d. §. penultimo
 l. si id quod 25. §. vltimo ff. hoc t. l. non solum
 §. 3. §. si dominus ff. de usufructibus l. §. siue actem
 24. et §. si idem labeo 29. l. 3. §. si quis cum §.
 7. et §. et §. vlt. f. ff. de vi, et vi armata non autem
 si alterius domini natus non tamen desicionem quam
 potius affectum non amittendi possessionem sit deserta
 pridi

Si colonus aut depositarius rem quam 25 ff. de usufructibus l. verum 25. ff. de furtis l. item
 rem immobilem animo sibi possidendi occupent n. adquirent capionibus, eaque ratione quamuis colonus vel depositarius
 possessionem nec nos amittimus rem immobilem animo sibi possidendi occupent cum tunc
 donec desiciamus t. animo omittimus neque moueant neque proprie contrahant, nec ipsi adquirent
 tam possessionem quamuis si lo- nec nos ignorantes admittimus possessionem, nec sub cus-
 colonus desiciatur amittimus possessionem custodia nostra esse respiciat donec vel desiciamus, vel ani-
 mo amittimus possessionem ut incurreatur in l. colonus
 l. 2. cum pendum 28. ff. de vi et vi armata d. l. 9. §. si rem
 d. §. quibus d. l. si rem 4. 7. et presunt potius quam pu-
 tat Cuyotius t. 26. questionum paginiani ibidem
 quamuis desicimus sit si colonus desicimus, vel absente,
 vel tradente alio occupauerit, quia tunc custodia cor-
 poralis coloni per quam possidebamus excluditur alterius
 occupatione ut notauimus supra n. 14. Denique rem
 immobilem quam per nos possidemus, etiam si alius
 occupauerit, nec desicimus possidere quamdiu ignoramus
 d. §. §. quibus d. l. quamuis 4. 6. cum sequenti, neque
 etiam postquam scimus nisi vel reuertente de qua
 amittimus, vel inuente desicionem desierimus, aut re-
 uertente desicimus t. a. aut reuerti nolimus l. 3. §. si quis inueniet l. 6. §. vlt.
 cum l. sequenti l. quod meo nomine d. §. penultimo
 l. si id quod 25. §. vltimo ff. hoc t. l. non solum
 §. 3. §. si dominus ff. de usufructibus l. §. siue actem
 24. et §. si idem labeo 29. l. 3. §. si quis cum §.
 7. et §. et §. vlt. f. ff. de vi, et vi armata non autem
 si alterius domini natus non tamen desicionem quam
 potius affectum non amittendi possessionem sit deserta
 pridi

predij cultura l. licet 4 ff. cum deus h. deus h. in d. h. de h. de h. cum manny in d. h. si quis nuntiet q. met. in l. 49 tauri n. 102 Jovellus d. h. de h. ep. 12 Bartola in l. si de vi 37 et n. 234 ff. de iudicij.

Sed repugnat non tenetur Obicitur ex l. metum. 9. quod met. causa et ex l. 4. item si occupaverit. 28. de occupato. et replicant.

his que diximus in d. h. si quis nuntiet cum proxime l. 49 tauri in l. metum 9. verff. Denique ff. de met. causa l. 4. et item si occupaverit 28. ff. de occupacionibus quibus consiliandi quia expendere sigillatim non valet pmissi traditi p. alios a Jovelle in d. l. 6. h. de h. n. 32 hoc t. exploit. etiam emendationibus Cuyatij in d. l. non solum 33. ff. de iudicij ff. de occupacionibus et in d. l. metum 9. Fabri ibidem in rationali D. h. centuria 2. questione 70. affirmatum est cum deus h. de h. de h. et alijs in d. l. 33. ff. de iudicij Jovellus ad Jovellum t. h. de h. l. 31. littera. L. Richardo in d. rem perande n. 7. Juff. de interdictionibus distinguendos esse Jovij effectus quorum respectu quibus an qui metu fugit aut reuertij non est videtur vi deicere, namque in primis quo ad possessionem certum est eum amittere tamquam deicere siue timens deiectionem nollit reuertij ut in d. h. si quis nuntiet d. h. et si nollit 7. l. si id quod 25. ff. de h. de h. siue profugerit venientij armatos quamvis illi non occupaverint possessionem d. l. 33. ff. de iudicij, sed quo ad interdictionem unde vi quod deiecio datur contra delinquentem l. l. cum a te 7. ff. de vi, et vi armata, non habetur pro vi deiecio qui metu armatorum fugit, aut reuertij noluit p. illi non occupaverint possessionem d. l. si idem labeo 29. l. 3. ff. de vi, et vi armata Paulij t. h. de h. de h. t. h. 6. ff. de iudicij quippe si non occupaverint non est contra quem agatur interdictione unde vi tamquam contra de

63
quoniam cum potius suo metu quam aliena vi deieceris
sit processus ideoque nec quod metus causa actio illi datur.
De metum §. veriss. denique qui excludendus ita est
ed. §. item labeo 20 in eo autem dicitur: si quis est qui
presenti vi dequitur habet enim interdictum contra
dequientem, etiam si ille non apprehenderit possessionem
l. 4 §. si tu me l. vi ff. de vi actionibus: Etiam in
casu quo dequens non apprehendit possessionem et alius
postea eam vacuam occupaverit non impeditur vi actionis
fructus tamquam vi processus d. §. si tu me vi ubi vatic
et l. 33. §. si dominus ff. de vi actionibus quin quod est
amplius qui vacuam possessionem occupat quamvis re
sistentem dominum postea prohibeat, non intelligitur
vi possidere quoad interdictum, quia id ei soli datur
qui cum possideret dequitur, non autem domino qui
invenire possidere videtur d. l. 4 §. item si occupaverit 26.
l. §. eum qui 26 l. 3. §. ubi fructus l. colonus 12 l. cum fructu
17 ff. de vi, et vi armata, notant Bonellus l. 5, l. 27.
Cuyatius Quarenus, et Gratianus ind. l. 6 §. ult. hoc ff.

De amissione Possessionis morte, furto, aut captivitate, siue de Possessione hereditatis, et castri.

Ad l. §. item §. l. rem que 29 l. cum heredes 23
in principio, et §. l. qui conuocato 30.
§. quod per colonum hoc ff. de
his qui pro emptore 14 ff. de
vi actionibus l. §. si uicula
ff. si his qui ff. liber.

A comunitibus, et simplicibus de amittenda posses-
 sione regulis quales ademus exposuimus per-
 gimus tam ad eas que velut arxem, apiumque
 materiam nostre tenent quibusque vix in tota iuris prudentia
 alia illustrioribus, aut magis cum cura dicende: ergo ut
 ab extrema rerum omnium linea primarioque amittende
 possessionis casu incipiamus, scilicet morte possessoris, sicut
 ea soluit alia omnia, et ex nouela 12 de nuptijs § de
 inceptis collatione 4^a probat, non necessario cum pluribus
 medijs in hac parte mori omnia soluit 2^a parte coruete
 20: ita etiam fuit ut possessio intercidat cum desierit po-
 sessor mortuus tenere, et posse tenere. Illud propinuum po-
 sessionis est, ut quamuis alia omnia que iuris sunt, et defun-
 di fuerunt, tamen post morte illius vere intercidant. l. liber
 13 § si seruus ff ad legem aquilianam l. 3 ff de penulis l. de
 rique 13 § que situm, ff quod vi aut clam l. in principio
 ff de diuisione rerum, conuenitur fictio, et intellectus iuris
 in hereditate iacente l. 3 ff de bonorum possessionibus l. nihil
 ff de verborum sig. l. hereditas 62 ff de regulis iuris
 possessio autem post morte possessoris amittitur ut neque in here-
 ditate continuatur iuris fictione l. 1 § secunda ff si quis que-
 ritur liber, nempe quoniam ut ibi scriptum est: possessio facti
est et animi: hoc est et corporale factum, hoc est ut ad-
 quiritur, et animum saltem cum facultate apprehendi et
 retineatur, requirit adque ita utroque respectu est facti ut
 notauimus in disputatione seriata n. 12: et utroque respec-
 tu persona imaginaria hereditatis incapax est posses-
 sionis ut pote rei que factum corporis, et animum persone
 desiderat l. hereditas 62 ff de adquirendo rerum dominio
 l. usufructus 26 ff de stipulatione seruorum, nec potest pater
 iuris ad possessionem que facti est pertinere l. denique 19
 ff ex quibus causis maiorum l. in bello 12 § facti ff de cap-
 tuius in eoque diuersa, et deterior hereditatis causa est
 quam

quam furiosus qui quamvis incapax etiam sit animo reti-
nende possessionis quoniam tamen non potest habere
animum amittendi retinet possessionem adquisitam
ante furorera l. si tunc qui 27. l. possessionem 29 ff. hoc
t. nimirum quia furiosus incapax est apprehendendi
satis igitur cuius tamen persona facta hereditarij ex parte
omnino est ut notat, et nec oportet scholiaste librorum
Juris Basilien. t. 60 ff. 13 in d. l. 1 §. si uicula.

Nec huius iuris
obstat quod dicitur ceptam usucapionem a defuncto in he-
reditate continuari, et impleri, l. cum quam 31. §. per ultimum
ceptam 40. l. infra 44 §. nondum ff. de usucapionibus
l. 2 §. etiam 17. l. 6 §. ultimo ff. pro emptore, cum tamen
usucapio sine possessione non procedat l. sine 25 d. l. infra
44 §. ultimo ff. de usucapionibus l. denique 19 ff. ex
quibus causis maioribus. Quippe Respondetur receptum
esse id singulari iure, et utilitatis ratione ne casu mortis
perquam frequens, et infirmitati humane nature usu-
capio introducta publico modo non interrumpere de
infra 44. in d. l. si de eo 40 §. 1. l. peregre 44 ff. hoc t.
resque singulari iure effectum non ut hereditas possideat
quod facti est, et non impossibile d. l. 1 §. si uicula d. l. denique
19 sed et sine possessione continetur in hereditate us-
capio que iuris est, et possessio appellatur in l. cum miles 30.
veroffo quia ff. de re quibus causis maioribus; diximus supra
d. l. primam hoc t. n. §. quemadmodum eodem
exemplo quamvis pignori traditi vera possessio apud
creditorum sit et iam inter nostratos merito obtinuit
ex l. si creditor 25 l. cum et post 35. §. ultimo l. si pig-
nori 37. ff. de pignoratitia actione l. 1 §. per servum cor-
poraliter l. qui pignori 36. cum l. sequenti ff. hoc t. l.
per servum 37 ff. de adquisendo seruum dominio

Vera possessio pignori tra-
diti apud creditorem est.

l. si uicula 13

Sciendum est si creditor ff qui satisdare cogantur l. si his qui l. l. § l.
 l. gage § et in superfluo § ff de pignoris l. si cum venditor § l.
 ff de eundem quibus adest l. quemcumque l. 2. § l. ff de publiciana
 l. si seruis 22 § l. ff de noxalibus l. non solum 33 § ultimo ff de re
 capionibus l. debitor § ff ad senatum Consul. Trebelianum l. in adio
 ne 19. § ultimo ff de iuris l. qui a seruo § ff de obligationibus et
 actionibus l. certe § l. ultimo ff de precario l. 2. § de districtione
 pignorum, debitor tamen iure intelligitur possidere quoad sua-
 portionem hoc est sine possessione usucapionem continet singulari
 iure d. l. § per se iure corporaliter l. qui pignoris 36 ff hoc § l.
 l. serui § l. non solum 33 § qui pignori cum sequentibus ff de usu-
 capionibus l. si rem 29. ff de pignoratia actione notant preter con-
 gestos ex nostris a volentia § l. illustrium tractatu 2. § l.
 n. 17 Gometius in l. 44. tauri n. 81. ad finem estefanus Gra-
 tianus dissertationum forensium p. 1. l. 74 n. 28.

Plane ante

quam pergamus quo ad hoc duo exempla singularis iuris in
 usucapione hereditatis, et debitoris in pignore dignissima ex-
 plicatum est, et in vulgata fortiter conseruatio que me-
 sam diu non leuiter purgit ex comparatione captiui in
 quo ius certum est interruptam captiuitate usucapionem
 non restitui seueo sine quia petio postlimini § ut pote
 iuris non operatur in possessione que facta est, et sine qua usu-
 capio non concipit l. denique 19. l. ait puto 23. § l. ff ex
 causis maiores l. in bello 12 § l. ad § ff de captiuis l. si his qui
 pro emptore 15 ff de usucapionibus sine quia iniquissimum
 esset ut usucapione continuata, aut restituta sine possessione
 auferetur priori domino iure singulari communium quod
 iure communi non abspulit usque sine possessio amissa per cap-
 tuitatem l. nec vitalem 20 ff ex quibus causis maiores,
 quam ita exponunt laudat supra epe i. de amittenda
 possessione n. 4 que rationes si recte sunt, et captiuis
 com

comparatio eum esse videtur aut in hereditate, et debitor
quo ad pignus comparationem in possessionem admitti non debet
esse, aut si in his casibus admittitur in possessione
Iuris fictione, et intellectum admittit etiam debere in cap-
tuo fictione, et iure possessionis operante in possessione
ne quatenus saluet sine possessione, et per se obituro
Iuris est. Denique in re expluanda
nobis non solum videbatur qui posse frequentiam cap-
tibus in hereditate de re de eo 40. §. hoc ff. et
utilitatem frequentis pignoris in debitorum (qui ante
14 §. ff. de constituta pecunia certe 6 §. ff. de
pignori causam fuisse introducendi singulari iure
quo intento continuaretur in possessione sine possessione
talis causa contra regulam iuris rationem que de
Denique cum sequenti plane hoc ius singulare
neque produci ad consequentias potuit (quod vero
14 ff. de legibus qui negotia 34 ff. mandati l. 51
capitulum 47 ff. de v. pignori alia l. 2 ff. pro
soluto neque admitti in captivo debuit vel quia
non adeo requiritur capus captivus, et eadem in eo
utilitatis ratio introducendo singulari iure ut in
re, sine pignori in l. 44 in principio
ff. de v. pignori vel quia pignus favorabilis
capus captivus quem plerumque ignavit
et timore arguuntur Romana Civitas minime
in captivos in dulgens ut loquitur Manlius
Torquatus apud Livium 6 22. et significatur
in l. in bello 12 ff. de captivis cui pignori
sunt Civitatis 19. observationem 19. et
in l. ff. de pignori et in l. in via ff. si quis in
Quibus non obtinuerunt pignus fides 6 2
semestrium 197 Petrus Herodius in pandedis
veru

serum iudicatum to 10. 2. ep. 1. Antonius Faber in u
suis prudentia to 11. principio et illatione 4. Valenta
illustrum to 1 tractatu 3. ep 4 et 6.

Nunc autem re alius Ratio differendi explicat.
considerata epy

homo affirmari subtilius fortiam posse differendi ra
tionem in hereditatem, debitorem, et captiuum in eo
esse quod cum viciatio etiam tunc cum singulari iure
sine possessione procedit sit aduersus sine adquisito
communis per continuationem temporis lege desinit
l. 3 ff de viciationibus requirit utique personam
que viciat et cuius emolumento tempus cedat
que persona saltem iura, et civilis in hereditate
est, et vera in debitore quod ad pignus: at in cap In captiuo quamdiu
hinc quamdiu apud hostes est, non est persona, vera apud hostes est, non est
aut civilis que capax sit viciationis laeternus persona iura, aut civilis
ff de constituta pecunia postquam 9. iuncta l. que capax sit viciationis
si a tero ff ut legatorum nomine caueatur, non ve
ra qua veritate atenta seruis hostium hinc est
ut in capax iury viciationis l. 3 ff de verb.
sign. non civilis quo ad viciationem atenta etia
postliminij iudone, qua quamvis atenta ea, etia
civilis statum persone retinere captiuus pignat.
in eum capax quo reuerfus fuerit quoniam tunc
incertum est an reuerfus apud hostes moribus
postliminij potestas interim et dum taceat
pertinet, ut si pignat captiuus statum, et iura que
reuerfus respiciat lilla institutio 32 ff de hered.
instituentis l penultima ff de ius, et legitimis
l bona 22 § que peculiarit ff de captiuis de que
et inferius contra plures dicimus. Proinde
illa iura que sola continuatione, et transcurso
tempore inspicuntur in persona captiuus pille

In captiuo quamdiu
apud hostes est, non est
persona, vera apud hostes
est, non est aut civilis
que capax sit viciationis
persona iura, aut civilis
que capax sit viciationis

l. si servus 25. de his. serv. d.
l. 4. de div. et temp. prae. d.

in civitate impet. fuffet adquiret, vel amitteret
hic fuffenduntur poff. liminio, et neque interim
tempus cadat ut captivus noverat qualia exempla
ignota vulgo funt in l. si servus 25. ff. de fign.
servorum l. 2. iuncta l. 4. ff. de div. et temp. d.
precepto. iuncta interpretationem Cuiuslibet 25.
obsequationem q. 3. ff. valentia 25. illi p. uen.
traditu. 2. q. 2. n. 11. quamvis aliter poff. alios
Glyfodegurus ad fabrum 25. traditu. 16. Cuius
quod de fidei p. oib. q. 6. ex n. 56. funt et fimilia
exempla in l. penultima §. i. ff. de bonorum poff.
fecundum tabulas l. sed et si 25. ff. de v. p. i. l. ne
que 36. ff. de fidei com. ar. 5. libertatibus, neque etiam
tempus edit ut captivus poffit l. 2. §. i. ff. quando de
p. uen. ad no. annala. ff. l. 3. §. 5. et ex imp. p. uen.
l. 5. §. si poff. 7. l. qui ex v. l. 10. §. i. l. penultima
ff. de re militari l. 1. v. Cuiuslibet et l. 9. C. eodem
ff. 10. ff. 10. ergo eodem ratione, et exemplo etiam
si fateremur parem vtilitatis causam esse in
captivo adque in hereditate continuande v. uen.
p. uen. sine p. uen. fingulare iure tamen id
fieri non potuit etiam poff. liminio, f. h. o. n. q. uia
ea non inducunt interim personam certam
civilem que, que v. uen. fiat, sed persone iurium
etiam que tempore adquirentur p. uen. que
p. uen. continuatione v. uen. repugnat. Quod
fieri est quod tempus quod nocere aut p. uen. inter
consequens am captivus potest non in persona illius
imp. d. sed alterius qui in civitate est, tunc enim
non fuffenditur poff. liminio quo minus cadat eo.
minimo, aut licet captivus q. l. 4. ff. de div. et temp. d.
precepto. l. 2. §. i. in p. l. ait p. uen. 23. §. h. i. p. a.
ne §. in fine ff. q. d. cap. maior. q.

ex

Ex qua annotatione illustrari poterit vul-
 garem captum Regianus, et papinianus
 nondum fortasse potest in hoc tractatu expressus, aut
 expressus in libro 47 § et si possessionis in fine ff
 de usucapionibus: ubi singulares duo casus proponuntur
 in quibus sufficit bona fides necessaria ad usucapionem
 in iuribus prime possessionis quamvis non adsit tempore
 secunde possessionis contra regulam l. si tuis qui 15 §
 penultimo ff de usucapionibus l. qui fundum 7 § qui
 bona ff pro emptore. Præterea casus est in parte ali-
 ene, amplius quam pregnantem possidere quis bona
 fide, et ex iusta causa cepit, et postea alienam esse
 scivit ante quam pareret quo casu duo quodammodo
 sunt possessionis partes. Præterea cuius temporis quo
 fuit in utero, et cum matre pregnantem simul tradi-
 tus, et possessus fictione iuris argumento ex l. rem-
 mixtura 30 § labeo in fine ff de usucapionibus
 l. usufructuando 67 ff de furtis. Si autem propria
 que et vera magis possessio eius temporis quo post
 quam nascitur apprehenditur l. si ego 11 § partus ff
 de publiciana, et tamen quamvis inchoatus fuit
 secunda possessio, que possessionis mala fides ad-
 sit adeoque et impedienda usucapio videretur
 ex regula l. si tuis qui 15 § penultimo ff de usucapio-
 nibus inspicitur tamen potius causa seu titulus traditio-
 nis matris, et bona fides eius temporis ut usucapio
 partes continetur. Ita fortitan ratione quia possessio
 prima non tam amissa, et interrupta quam con-
 tinuata, et iuncta 2^a possessioni est ut pro vicia
 veluti habentur, notant quamvis nec satis explian-
 tes, nec omnino convenientes post. Clapier, et Cuyatius
 1623

paginam mentem esse ut idem sit in seruo ab hostibus
 capto, et reuerso adque in priori casu quoad hoc ut vica-
 rio, et possessio ante captiuitatem serui continuetur, et
 post captiuitatem aut reuersionem, sed ut bona fides
 que ante captiuitatem fuit in regardu possessioni apprehen-
 se post reuersionem, et proficiat vtiq; hinc inchoan-
 te etiam si bona fides hinc non desit: nobis autem for-
 tasse audentius sed acomodatus ad priorem speciem d.
 §. et si possessionis tentari posse videbitur continuari vti
 captiuitatem, neque interrumpi captiuitate serui qui pot
 debet aliter adque captiuitate possessorij nempe quoniam
 captiuo possessore non est persona que vtiq; possit etiam
 sine possessione singulari iure quia post amissionem non tam
 persona, et continuatio, quam persone iurium etiam que
 tempore adquiruntur suspensio induitur, at seruo capto
 qui possidebatur quamuis perinde acque captiuo possessore
 possessio interrupta sit et post amissionem sicut ut dubitari
 non autem ut de iudic, aut de iur. possit captiuum seruum
 esse in potestate prioris possessoris. *si seruus et quam ita In illud. l. si seruus. 16.*
intelliges de interrogacionibus in iure fauentis d. si de inter. in iure fa. l. si cum
cum quis 41. §. ult. ff. de furtis, manet tamen in iure *quis 41. §. ult. de fluxu.*
 tate persona possessoris cuius capacitas, et iura post amissionem
 non suspenduntur quo minus continuare vtiq; possit
 sine possessione singulari iure, et exemplo here-
 ditatis, et debitoris in pignore, ideoque, et bona fides
 prime possessionis ante captiuitatem inchoatur neque
 continuationi vtiq; obstat mala fides secunde
 possessionis recuperate post reuersionem, quia et ante
 eam sine possessione vera continuabatur ut in priori
 exemplo d. §. et si possessionis iurda l. pomponius 13 §
 si hinc qui precario l. qui pignoris 36 ff. hoc t. non
 solum 33. §. ult. ff. de vtiq; cum traditis
 supra ad l. 3. §. ex contrario n. 7 et u. cum seq. h. §.

Ex eisdem principiis colligitur, aut intelli-
gitur ratio cur in his rebus quas per sub-
iectas iuri quo personas, veluti filium aut servum cap-
tuum possidebat ante quam caperetur aut post captivita-
tem per eadem personam ex peculiarari causa apprehen-
duntur possessio, et recuperatio continuetur etiam quando
ille apud hostes est. In bello 12 § facti l. bona 22
§ que peculiarari l. si post liminio 29 ff de captivis l.
iusto 44 § ult. ff de recuperationibus l. ait pretor 23 §,
huius plane ff ex quibus causis maiores, nempe quia
existenti filio, vel seruo in civitate, et possessione
ut signanter proponitur in d. in bello 12 § facti
quidquid in possessione meri facti fuit, non desinit, aut
amittitur corporaliter, sed retinetur, continuatur que ut in
l. § non alij 45 ff de vi, et vi armata l. nunquam 31 §
si servus ff de recuperationibus maxime ex peculiarari cau-
sa l. 3 § ceterum 12 ff hoc ff. naturalis autem posses-
sio quatenus iuri est in persona possessoris captivus non
derumpitur postliminio sed sustinetur, et suscipitur.
Illa institutio 32 § l. ff de hereditibus instituentis l.
si quis posthumus § § si filium ff de liberis, et posthu-
morum cum possessio per personam que in civitate
manent retinetur facti ipso cuiusque continuatio non
impediatur captivitate, aut postliminio ex ratione de
in bello 12 § facti, et absurdum videatur continuata
possessio in qua quia facti, et postliminium non cre-
datur non continuari recuperationem que iuri est et tota
obnoxia postliminio fidei receptum est, et etiam va-
cacio in his casibus procedat, et continuetur eo colore
quasi postliminium quamvis persona interion que re-
cipit non tribuat facti tamen ne obissa aut sub-
tata videatur que erat, adque ita subsequitur factum
personarum que in civitate, et possessione manserunt
80

§. & facti dixerunt est in rebus quos per se possidebat
 captivus ante quam caperetur quia cum facti ipso deponat
 tenere, et posse tenere, nec remaneant persone in po-
 sessione quarum continuationi, et facti possessionem ser-
 viat necesse est possessionem, et usucapionem interrumpi
 §. denique §. §. facti de quibus postea copiosius

Sed ut papinianus
 in explicando

primario illo iuris principio quod seuit supra n. 1. afirma-
 vimus hereditatem non esse capiem continuande possessionis
 nis defuncti quia possessio facti est, et animi, imfertur
 inde imprimis non posse etiam adquiri hereditati posses-
 sionem per servum hereditarium idcirco que cum servus
 hereditarius post mortem domini per se nomine rem-
 tenere cepisset papinianus scripsit stricto, et communi iure
 non inchoare usucapionem ante additam hereditatem qua-
 cum defunctus non procedisset neque hereditas possideri
 possit non potuit usucapio inchoare l. ultima ff. de
 vlt. ff. de usucapionibus sed cum receptum sit singulari
 iure ex peculiaris causa possessionem etiam ignorantibus do-
 mino adquisitam animo, et corpore ipsius servi, et
 usucapionem procedere l. 3. §. ceterum et l. 4. l. pere-
 gre ff. de vltimo l. si emptam ff. de usucapionibus
 l. 2. §. seclusus et cum sequentibus l. qui bona ff. de vlt.
 ff. pro emptore l. interdum §. 6. §. si res ff. de furtis, con-
 sequens etiam fuit eodemque singulari iure comprehen-
 sum hereditatis quoque ut domine, et persona civile
 ex peculiaris causa adquiri possessionem posse animo
 et corpore hereditarii servi l. qui a servo ff. de obli-
 gationibus, et actionibus iuncta quam proponit et
 exponi potest non vulgariter specie l. gen. ff.
 de adquis. hered. quamvis ea aliter explentur

l. 1. questionum Pauli ibidem benedictus perelyto
 2. collectorum c. 9. n. 11 post alios nosse valentia
 l. 3. illustrum tractatu. c. 2. n. 14) et consequenter
 ex peculiaris causa acquisitionem etiam vacante hereditate
 inagere (penultima ff. de captivis l. 2. §. item adquisitio
 in fine ff. hoc ff. l. que autem §. vlt. ff. hoc ff. cum
 sequenti cuius propositio ad municipales non ad heredi-
 tatem referenda est preter mentem veterum, et novio-
 rum ff. de publiciana d. l. iusto q. 4. §. nondum ff. de qua-
 pitione vbi papinianus hoc ipsum receptum esse iure
 singulari admonuit ut distingueret a comuni, et
 scribit quod proposuerat in d. l. vltima §. vltimo, et
 conciliant post cuyatum valentia vbi proxime n. 17
 et l. 1. tractatu 3. c. 9. n. 9. Faber in Juris prudentia
 ff. de i. princ. c. 1. illatione 26. quamvis aliter neque
 improbabili ter dicitur centuria l. 2.

Denique et n. 7
 superioribus

Possio rei hereditariae
 post additionem heredi non
 adquiritur, antequam corpo-
 raliter apprehendat si ut ea
 que iuris sunt adquirantur
 et quare.

principis consequens, aut consentaneum est neque heredi
 post additionem adquiri possessionem hereditarie vel ante
 quam corporaliter apprehendat cum heredes, 23 l. qui
 universis 30 §. quod per colomum ff. hoc ff. l. §. secunda
 ff. de i. h. qui ff. l. i. §. si ager §. 50 ff. de re iudicata
 l. si totus. 14 C. de iure deliberandi nempe quia siue
 possessio defuncti fuit, siue post mortem eius per primum
 hereditarium extra peculiarem causam, et ante heredi-
 tatem aditam apprehensa non potuit in hereditate con-
 sistere, et ideo neque aditione eius in heredem trans-
 fundi quoniam additio ea tantum transfundit que vel
 defuncti vel heredis fuerunt veluti iura que in here-
 ditate consistuerunt, non autem possessionem que quia
 facti est nec fuit hereditatis nec adquiri potest
 heredi

sine fide apprehensionis. De cum heredes 23. De si d. secundo
 plane post casus Torquellus in tractatu Comor parte 1. de
 claratione 3 n. 2 et sequentibus Bernardus Dias et in eius
 notis Galiedo regula 562. Gomehus in l. 45. fauor n. 103
 Gregorius Lopez in l. 2. q. 2. ff. de par. 6. Medicus in
 tractatu mori omnia soluit 2. parte c. 80. et in l. 1. de
 legibus q. 1. parte 2. n. 30. Girquenius de prescrip
 tionibus 2. parte membro 3. q. 3. n. 136. Menoquius
 remedio 3. retinende n. 57 et remedio 13 recuperande
 n. 49. et congesti ad Sigeron ad Donelum to 7. q. 10. lit
 tera. c. Alfonso colectanea 137. Jusio Tomo 9. praeriarum
 littera B. c. 26. eamque regulam quamuis in suis
 heredibus cearet non prout excluderent argo ex l.
 cum miles 30. vbi dicitur ff. ex quibus causis maiores
 cuius alia et aliena omnino mens est exposita supra
 sig. l. 1. n. 5. hoc tamen obviare etiam in suis
 heredibus ex sententia et ratione d. Cum heredes 23.
 docent praeter laudatos pluribus et contra plures casus
 hillo to 3. controuersiarum q. 22. n. 19 et sequentibus
 et q. 24. n. 3. Gonales in regula 8. chaniliaris q. 1.
 74. n. 104. De curade renouatione consuetudinaria
 questione 10. n. 10. Redulphus Ferrerius to 2. rerum
 quotidianarum q. 25. quibus proximum notanda
 que ad forensium usum est. ut quamuis post canonicam
 inscriptionem seu collationem titulus, et velut domi
 nium beneficij eueptu statim acquiratur epe quamuis post collationem
 si hoi absentis de prebendis to 6. non tamen po
 estio sine apprehensione illius beneficij seu dignita
 ty ut post ordinarios in epe cum super de causa
 possessionis mouent conuulsiu to 3. variarum
 q. 10. n. 6. Flaminius de resignatione to 10. q. 6.
 n. 3 et 93. et ad similes casus produciunt praeter
 cita

quamuis post collationem
 quasi dominium beneficij
 ecclesiastici statim acquiratur
 non tamen perfectio.

citatos nuper Peregrinus de Jure fisci lib. 4. tit. 2.
n. 42 Gratianus disputationum forensium 2. tomus cap
309. n. 7.

Rursum eodem hereditatis exemplo et
iure quemadmodum defuncti vjua-

Quemadmodum usus pro de-
functi sine poss. in hereditate
continuat, aut ex peculiari causa
incipit iure singulari, ita non
dum ut utrumque singulare ius
receptum est, ut utrumque
singulare ius in herede post
aditionem ante apprehensam
possessionem receptum est in
herede post l. 8. item ad
quiritonius in fine l. pomponius
13 § que additione ante
apprehensam possessionem.

explicatur. l. qui Uniuersas
30. § 9 per Colomum. h. tit.

pro sine possessione in hereditate continuatur aut ex
peculiari causa incipit singulari iure da. l. 1. § 44 §
non dum ut utrumque singulare ius receptum est,
ut utrumque singulare ius in herede post additionem ante apprehensam possessionem
receptum est in herede post l. 8. item ad quiritonius in fine l. pomponius 13 § que
additione ante apprehensam possessionem.
l. heres 43 ff. de vjuaqionibus l. 2 § etiam 28. l. qui
cum 6 § vlt. ff. pro emptore da. l. cum miles 30 ff. de
quibus causis maiores § l. que autem 9 § vlt. ff. de pu-
bliciana eoque pertinet, et explicamus inde est quod
proponitur in d. l. qui uniuersas 30 § quod per colomum
ff. hoc tit. vbi paulus docet eam etiam possessionem
quam per colonem defunctus habet in herede
non transire quia colonus suo corpore minime
vniuersum dum tacet prebuit possessioni que defuncti
propria fuit argumento ex l. quod meo nomine 20
hoc tit. et consequenter cum defunctus possidere de-
suerit extincta possessio est, nec de illa retinenda
aut continuanda, sed de adquirenda heres agere
debet adquirere autem non potest nisi ipse corpo-
raliter nactus sit possessionem retinere enim animo
possessionem possumus, adipisci non possumus, da.
l. cum heres 23 vlt. l. 3. in principio ff. h. tit.
§ 9 quod per colonem quam ita explicans poss.
allatum, Bartolus et Casrenson ibi Traquellus

De consuetudo 2. parte ampliatione 12 n. c. Gomezus
 in l. 44. tauri n. 67. Gregorius Lopez in l. 1. tit. 3. de off. item
 procedit t. et pariter 6. assueti de iurisdictione 167. n. 6. Gerardo
 Olivarius de iurisdictione Romana 466. per totam; Diversum
 autem non contrarium est quod sequitur in d. 4. quod per colom-
 num in fine scilicet posse heredem revocare per colonum
 rem quam defunctus per colonum possidebat, et pro emptore
 revocaret non quidem quia possessio a defuncto per colonum
 habita continuatur heredi sine apprehensione ut contra supra
 tradita contendit perperam ex d. 4. per colonum in fine, post
 alios Juanes Gratianus regula 222. n. 10 sed quia revocatio
 defuncti continuatur singulari iure in hereditate, et he-
 rede sine possessione d. Cum miles 30. ex quibus causis
 maiores notant ad rem castrensis, Cuyatus, et Citanus
 in d. 4. quod per colonum, eam quemadmodum revoca-
 tionis exemplo et ex d. Cum miles 30. de re iung
 exposita receptum hodie moribus est in alijs provin-
 cijs ut possessio defuncti etiam in extraneis heredibus
 continuari intelligatur quod galie effert Lemosus sicut
 cum sit et sicut laudat a valentia d. 1. de tractu 1.
 cap. 2. n. 178. ita et apud nos civiles, naturalisque possessio
 bonorum maioratum mortuo ultimo possessore transfert ipso iure transferri in suc-
 ceptorem ipso iure sine apprehensione eorum sine apprehensione
 ex l. 44. tauri. l. 1. tit. 7. de 9. compilationis hoc est per quod est iuris
 inde habetur ac si translata esset quoad effectus iuris de
 quo preter laudat a valentia in proactione, et d. i. illu-
 trum tractu 3. cap. 11. n. 26, et sequentibus, et post D. d. l. in
 in rubricam n. 13. de causa possessionis, videndus medices
 in d. l. ultima ff. de legibus tit. 2. parte 2. n. 32. quique
 nius de prescriptionibus 2. parte membro 1. cap. 11. n. 9.
 abundantius in l. 44. tauri tit. 6. n. 4. motu de iustitia
 dissertatione 696. plures in additionibus ad motum de
 primogenijs t. 3. cap. 12. ex n. 6.

preter

L. eum qui 14. §. si ruf.
14. §. de furtis.

Præterea ut progrediamur ex eodem illo
principio iuris de hereditate incapace
possessionis docet iam deducit que cum secunda vigiamus
in d. l. 2. §. secunda ff. si quis qui t. liber non perit
furtum hereditatis quod et ipsum traditum est in l. si servus
40 ff. de noxalibus l. 2. et ult. ff. ex pillate hereditatis
l. in eo 33. §. 1. ff. de noxalibus querendo rerum domo
l. hereditaria 67. ff. de furtis l. 3. §. nunc videmus in fine
ff. de iurp. hitoribus l. si quis cotaneus 2. ff. de adquir.
renda hereditate l. 2. ff. de parta 7. cuius alterna cessio
nis ratio ea redditur in d. §. secunda quia cum furtum
sit contradiatio fraudulosa per quam res mobilis lucrif.
faciendi causa loco movetur, et auferatur invito l. §. ult.
l. verum 25. ff. de furtis semper possessio furto interuen.
tibus l. 3. §. si rem quam l. rem que 15. ff. hoc t. non
solum 23. §. ultimo ff. de usurariis, siue nunquam
fit furtum sine interuentione possessionis, et ideo si
possessor natus sit quia non est cui auferatur siue in
interuentibus possessio non fit furtum, et consequenter
neque hereditati fieri furtum potest quia possessione
hereditatis non habet d. §. secunda, neque contraria
est quod colligitur ex l. illud 40 §. ultimo iura l. si
a domino 3. §. si possessor ff. de hereditatis petitione
neque fieri furtum rei hereditarie ante aditam
hereditatem et si possessor servus id furtum fecerit
noxalem furti actione eo nomine competentem per
tinere ad effectum iudicis petitionis hereditatis
ut absoluitur possessor si servum noxæ dedere pa
ratus sit siue ut apertus in eadem sententiam
scriptum, nec notatum forsitan adhuc est in l. in
ratione 20. ff. ad legem falisciam, et furtum fieri
in eadem hereditate, et actione furti adquiri. nec
est unquam contrarium quod ex duobus his locis
colligitur.

240

coliguntur: est autem utrobique supponendum fieri fur-
 tum rei hereditarie quibus casibus potest velut cum
 possessio rei hereditarie penes creditorem fuit cui de
 fundo pignori dederat quo casu furtum fieri rei here-
 ditarie traditum est in l. hereditarie §. cum sequen-
 tibus ff. de furtis vel etiam quoties possessio hereditatis
 acquisita proponitur per servum hereditarium ex
 peculiari causa quo etiam casuumque possessionis respec-
 tu fieri furtum hereditatis potest l. qui a servo id ff. de
 obligationibus, et actionibus §. ultimus ad l. §. ex con-
 trario n. 11. hoc t. notatque primum illud post
 alios nosse Valentia d. t. 3. tractatu l. 1. q. 2. n. 21.

Sed cum vel furto
 referatur t. 7. formi-
 liarium epistola 23. ad Trebatium questionem hanc
 de furto rei hereditarie controversam fuisse inter ve-
 teres iuris consultos affirmantibus septimo Clio Marco
 Manilio, et Marco Bruto posse furti agere herede
 ex furto ante aditam hereditatem factum tamen
 id negarent Trebatius et Mutius Scaevola cuius certa
 proponitur in d. §. Scaevola preterea opere est ut de
 quibusque que utriusque partis momenta sint, et sane
 de possessione credo in eo esse non praevalere requiri ad
 furtum cum id fieri etiam possit vel vix reliquus
 rei respectu ex proprio videtur in l. 1. §. ultimo ff. de
 furtis vel etiam respectu domini l. si grabatam §. 7.
 §. si quis exactionis ff. de precariis verbis l. ff. de
 distractione pignorum l. si apud 26. §. 1. l. si domi-
 num §. 7. l. furtivam §. 4. l. si vendidero §. 30. §. 1. l. si
 §. 2. §. ff. de furtis l. de his §. 1. l. eodem t. §.
 ultima ff. de exactione hereditatis, et rei cuius posses-
 sor nullus sit fieri furtum posse vel sine inter-
 uentione possessionis probari solet ex l. in adione

* Non cuius possessor nullus
 sit fieri furtum. potest sine
 interu. possessionis.

19 § ulto l qui tabulas 27. cuncta l si hereditarie
 30. l si cum quis 41. l falsus 43 § si idem l qui va
 47. § amilla l si quis uxori 52 § si si datus liber
 l si feruus 61. § locari l si his qui 66. in principio
 et § de hie l si. ff si his qui 66. l qua
 ratione 9 § ulto l pomicus 44. ff de adquisendo
 regum dominio l 3 et 5 ff de incendio ruina l si
 homo 39 ff de usurariis l anulle 12 c de pueris
 quas vigilatim expendant post alios quos non trans
 cribo Cuyasius to 16. questionum papiniani in l.
 ff de ditione pignorum Benedictus pinelus to
 2. celsarum ep 9. ex no. 9 et ex salmanticensis
 primarij viri Richardus ad to. de adquisenda he
 reditate ep 2 ex no. 43. Pumasillo celsarum
 disputatione 4 ex no. 9 Amaya to 2 observatio
 nem ep 7 no. 11. et sequentibus valleria vbi pro
 xime ep no. 23. quibus in eandem sententiam
 primo aduimus septu in l si pignore 14 in prin
 cipio et § 1. l si his qui pignore 73 ff de pueris quibus
 traditum est creditorem qui pignore vltus aut id
 non iure vendit et comodatarium qui alij como
 dat teneri pueri adione, et tamen cum possessio pigno
 ry sit creditoris, non autem debitoris vt notauimus
 § 1. no. 2. in comodato autem possessio neque prom
 comodatarij sit, neque in quidam transferatur
 l qui videtur 30 § ulto h to. fateri neesse est pueri
 vtroque casu fieri sine interuentione possessionis.
 2° expendimus textum in l cum qui 14 § si res
 ff de pueris vbi scriptum est in re pignorata credi
 tori quo postea mortuo et ante aditam eius here
 ditatem subripitur adquisi pueri adionem domino
 rei. Obvato constat possessionem rei eius translata
 ex causa pignoris creditorem sic eo mortuo interuisse
 vt nec

2. l. eum qui 14. §. eum qui.
 14. de furtis.

241

ut nec in hereditate creditis, nec deceptoris fuerit que tempo
 re furthum factum est. 3. pro eadem contenta videtur quod
 proponitur in d. l. hereditarie 6. ff. de furthis sine possessione 3. l. hereditarie. 68.
 eius rei quam de fructibus comodauit, nam cum in comitate
 possessio amissa fuerit morte d. l. qui in universis 30. ff. de
 periculo. ff. hoc t. et in comodatum non potest
 sed detentio translata sit d. l. qui in universis 30. ff. de
 l. 3. ff. illud 19. cum sequenti hoc t. l. rei comodate. ff.
 comodati, aperit fieri furthum sine possessione ut pote rei que
 a remore tunc possideatur. 4. pro eadem contenta obstat
 nobis vltimam in l. 1. ff. de iniuriarum actione 4. l. 1. ff. de iniuriarum actione
 ubi si polinctor seruis libtarij qui vestem aliaque sine
 si necessaria, ut seruum polinctorem adiuuari iurando et
 offerendo locabat, spoliarentur mortuum ea veste qua sine
 mandu erat scriptum est furthi actionem competere cum
 tamen ea veste neque a mortuo possideatur, neque ab alio
 quia qui eam in sumis voluit, et credidit erogari eo
 ipso possessionem amisset et de reliquis argumentis ex l.
 si quis 17. ff. de iur. hereditatis et sequenti d. l. hoc t. l. falsus q. 3. ff. de iur. hereditatis
 ff. de hereditatis. 5. accedit exemplum fugitiui serui que
 qui furthi facere constat l. 1. c. de seruis fugitiuis l. anilla
 60. ff. de furthis, et quidem sine interuentione possessionis
 quam retinet in fugitiuo dominus quando ab alio non po
 uidetur l. 1. ff. de seruis qui in fuga l. pomponius 13. l. re
 que 15. ff. hoc t. 6. denique expedit potest paulus in
 l. creditoris 15. ff. de iur. iur. l. si his qui 50. ff. de furthis
 l. rem 21. ff. comodati l. si comodatarij subrogauerit rem
 comodatam datus in eum furthi actio comodatarie si se
 ipsam causam habuerit rei retinende veluti ob imper
 tos in eam factus adque eo etiam casu post retentionem
 possessio esset comodatoris, non comodatarij l. si quis rem
 20. ff. hoc t. 7. furthum a comodatore fit sine inter
 uentione possessionis ~

Act

Hæc et si que similia expendi possunt rem
 adeo apud me ambiguum, an exigentem
 que faciunt ut promptius mihi sit in hac controversia
 utrum academici dubitare quam cum juris consultis cer-
 tum concludere, et pignare responsum. Namque et adue-
 pro sententiâ affirmantium hereditarie rei furtum fieri
 extat in iuris vulgo neque innotuit lex in l. si servum 71.
 § ultimo ff de adquirenda hereditate, et e contrario pro sen-
 tentiâ seuolæ quatenus docet furtum non fieri nisi posses-
 sionis, et rei posse præter testimonium quo vivit person-
 ne nuntius in d. § seuola conspirare etiam videntur tex
 in l. inficiando 67 ff de furtis l. 3. § si rem hoc et l. ob-
 6. § ulto ff de adione rerum amotarum l. ff de districtione
 pignorum l. 2. § ff expillate hereditatis, et electe, eleganter
 que vulgarij vulgo in hac parte non animat utrum in
 l. falsus 43 § si his qui indebitum ff de furtis: ubi si his qui
 suorum debitum acceptum erat delegaverit vel alij solvatur
 si absente delegante solvatur non tenetur furti, si autem
 eo presente furtum facit, et furti tenetur, nisi mirum quia
 presentia efficitur ille ipse quo delegante, et presente sol-
 vatur gravis possessionem adipiscere, et interuocare intel-
 ligatur furtione preiuris manus que non nisi inter presentes
 operatur l. 1. § si iuserim ff hoc et l. leuis rei 45 cum l.
 sequenti l. quidam 77. ff de rei vindicatione: Ergo
 e contrario si absente solvatur ideo cum eo non est furtum
 alio quia sine interuentione possessionis furtum non fit
 denique pro eadem sententiâ decretorium argumentum est
 in herede cui post additam hereditatem, et ante apre-
 hensionem possessionem iam domino subre de rei que here-
 ditaria fuit denegari furti alio non possit nisi quia
 non fit furtum rei cuius nullus possessor est d. § seuola
 l. si homo 35. ff de usurariis l. si servus 40 ff de noc-
 talibus

L. si servum. 71. § ulto.
 de adquirenda hereditate.

L. falsus. 43. § si id qui.
 de furtis.

242

salibus. C. hinc enim 7 ff de furtis l. 2 di ff expellat
hereditatis aueruntque hinc sententia interpretis li-
brorum inoy Basilion tt 60 tt 13 l. 8, 14. et tt. 12.
l. 9 § ult. et l. 41. et 48.

Sed quando aut ampliare
neque negotij nostri iam erat subseribamus interm
pendente titulo C. de artificibus Plinius loquitur in
prefatione naturalis historie In audite nostratibus fulgorij
contenta in l. siue eo § tandem n. 7 ff de conditione sig-
tua et in l. si abducta eo. n. 7 C. de furtis quem non lau-
datur, sequitur nosser don Juanes Xhumasello selectarum
C. de putatione 4 et autem contentis et exponendo d. § secvula
premonemus imprimis quod in principio ibi proponitur
furtum fieri possessionis non eo pertinere ut excludat
furtum respectu ipsius rei vel usus ut in d. l. 2. § ultimo
ff de furtis cum laudatis supra n. 12 sed ideo de furto
possessionis secvula loquitur quia cum in eadem l. 2. § huc
ad h. ff si hys qui tt. iuncta laut in qua 69. ff de furtis
tradaverat de re in qua defunctus possessionem totam
proprie habuit, vel ut in accepta pignori, aut bona fide
pocesa a defuncto, et ante aditam eius hereditatem
subregta a seruo hereditario qui tt. liber esse iussus
fuerat eoque casu in locum defunctus defuncti ad h. ius
propter seruitutem scripserat dandam esse propter eam
ad h. ius ex edicto illius h. h. ff si hys qui tt. quos casus
ut iam plenius tradet, doceatque in eis non solum furtum
ad h. ius de h. ius quia seruus propius hereditatis subregit
l. serui ip. ff de furtis sed et alia ratione furtum feredi-
tatis furti non potuisse proponit in d. § secvula furtum
fieri possessionis quia quamuis usus etiam vel ipsius rei
furti potest tamen respectu creditoris in pignore, aut poc-
sory bone fidei furtum plerumque fit possessionis quia
quam

explicat. l. 1. de distractione
 sig. l. falsus. 43. §. si i qui
 de furis. l. inficiando. 57.
 de furis. l. 3. §. si rem de
 adquirenda possessione.

quamvis corpus etiam vel ipsius rei (furtum 47 ff de
 furis l. 1. quam ita exponit ff de distractione sig. r. 47
 et quia contradatio furis qua deficiente furtum non fit
 l. 1. §. ult. de falsis 47. §. si quis indebitum quem
 ita intelliges ff de furis, sicut detentionem prioris po-
 sessionis proprie opponitur, ita et primario, ac principali
 possessionem auferit iuxta textum sui accipiendos in da
 de inficiando 57 ff de furis d. l. 3. §. si rem hoc est
 inde itaque inferit seculola si natus sit possessor fur-
 tum non fecit nempe in eisdem casibus, et hereditarij
 intuitu cui cum non auferatur furti ipsius rei detentio
 aut usus quorum incapax est quia personam, et factum
 desiderant hereditarij ff de adquirendo rerum domi-
 nio neque dominium quia id nunquam furtum auferit
 et in hereditate semper furtum fuit sine effectu adqui-
 rende ei possessionis, detentionis, aut usus rei subrepti non
 potest hereditarij furtum fieri nisi quo cum possideat et in
 l. qui a seruo 15 ff de obligationibus, et actionibus cum
 adducit supra ut. 11. et simili, res explicando text in
 d. l. si seruum 71. §. ult. ff de adquirenda hereditate

explicatur. l. si seruum
 71. §. ult. de adq. heredit.
 l. na. 6. §. ult. de actione
 rerum amot. l. 2. §. 1. ex
 pillatz hereditate.

quamvis aliter ibi aueritur, et cum manij. Et unde cu
 possessionem hereditarij non habeat ei furtum non fit de
 §. seculola cuius uerba exaudienda ita est ut uerba
 de ad speciem hereditarij de qua ibi, et in l. contrab.
 §. ultimo ff de actione rerum amotarum l. 2. §. 1. ff ex pil-
 late hereditarij, plane heredi post aditam hereditate
 ideo ante apprehensam possessionem non datur furti actio
 etiam iure domini quia dominium quod hunc habet
 est illud ipsum quod in hereditate inefficax fuit ad
 parandam furti actionem ut pote ab hereditate trans-
 missum in heredem per additionem ut sine apprehensione
 l. legatum 20. ff de legatij 2. d. §. seculola, et consequen-
 ter transmissum cum eodem iure, et qualitate ut ad
 rem

rem notam Fulgencij et Xumanerij vobis supra quibus
ut premoxia scribero quatenus affirmant extra casum
hereditatis, et heredis, etiam non possidenti si inter sit iure
dominii vel ipsius rei usque, aut detentionis iure fieri
possibile, et adionem fieri competere.

n. 15

Jam vero utamur de captivitate.

non possessionis si qua per se possideat capti-
vitate vel furto conjugamus captivitate casum quem passus sit ab hostibus amittit pos-
sionem. Disputatio nostra inscriptio paluata est proponimus
ingrimus captivitate possessorij qui parte possideat amittit possessionem, et usucapionem,
possessionem, et usucapionem, neque restitui postliminio nec postliminio restitui
si his qui pro emptore is. in principio ff. de usucapionibus et quare.
Cum heredes 23. §. 2. hoc tit. in bello 12. §. facti ff. de
captivis l. denique 19. laet preter 23. §. 1. ff. ex quibus causis
maiores, cuius autem principij ratio in possessione (de qua
nunc querimus quia de usucapione satis iam supra n. 3.
et sequentibus). reddi ea videt quia naturalis facultas
libertatis propria perquam possessio retinetur abrumptur.
captivitate simul cum libertate, et alijsque ad statum
personae captivi pertinet nec suspenduntur postliminio
ut contendit sabel in iurisprudencia tit. 2. principio 2. illa
hinc 2. et tit. 11. principio 7. per totum Fulgencij ad Jovellu
tit. 2. cap. 25. lit. 23. Valentinio tit. 1. tractatu 3. cap. 7. n. 11.
Nobis autem iam olim placuit captivum sicut alia iura
ita etiam libertatem, et naturalem facultatem quatenus
iuris est retinere postliminio fingi sive suspendi in casu
quo revertitur lilla inscriptio 32. d. 1. ff. de hereditatibus inscri-
endis l. si servus 26. ff. de interrogatorijs in iure faciendis
alioquin possessio quam per patrem sibi personam ante
captivitatem habuit continuari posse non posset neque
quamdiu apud hostes est ei adquisiri etiam ex peculiaris causa
quia singulare ius huius acquisitionis sicut de hereditate sci-
entibus, non autem capacitate personae cui adquisitur.

habet. in principio, et §. i. unde C. de q. & ult.
 de r. p. n. d. in bello. 12. §. facti. Nec itaque possessio
 ab eo qui per se possidebat, et postea captus est amittitur quia
 rem in civitate relicta nec tenet corporaliter nec facto
 igitur potest tenere post captivitatem §. §. facti d. de iur. be
 r. de r. 23. §. i. quod cum contingit amittitur possessio quoniam
 ius naturalis facultas quatenus iuris, et libertatis propria
 est, retineatur si §. siue autem 24. et §. penultimo ff. de
 vi, et vi armata neque sustinetur aut restituitur possessio
 postliminio quia §. si potest iuris non operatur in possessione
 que facti est, et facti est ut retineatur, et adquiratur d. de
 r. de r. 19 d. de r. h. usque pro emptore 15.

Sane interdum
 possessio, et r. p. n.

Possessio et brucapio dicitur
 et restituitur captivo per post-
 liminium in his rebus que per
 subiectas personas ante captivi-
 tatem possidebat, siue ex pecu-
 liari causa, siue non.

captio continuatur, et restituitur captivum per postliminium
 nempe in his rebus que per subiectas personas ante
 captivitatem possidebat siue ex peculiari causa, siue non, ut
 indifferenter probat Julianus in d. §. facti, et contra comune
 Disputationem late Jaso in d. de r. h. usque pro emptore 15 ex r. 30
 et 43. Florentinus in neuomanius dialogo 75 n. 9.
 et dialogo 77 n. 1. Faber in rationali §. de denique
 19, nec mouemur eo quod in hac specie contra Julianum
 Marcellus censet nihil interesse ipso procedisse captivum,
 an subiecta persona §. §. facti verff. Marcellus, quoniam
 cum utroque casu captivus ipse sit qui possidet, non debet
 postliminio plus iuris habere in his que per seos quam
 que per se possidebat ut ex Marcellus proponitur in d. de
 r. h. usque pro emptore verff. Marcellus, et hoc amplius
 subtili fortitan, nec vulgata ratione quia cum servus
 ipse que per se possidebat desinat possidere captivus

conuentione iura in l. homo
 liber. 54. §. ult. de adq. r. v. do.
 l. 1. §. id per cum h. ff. l. 1. §. id
 Vicianus de i. et vi ar. cum l. si iur. 25.
 §. ult. de lib. causa. l. 1. §. id et per eum h. ff.

§. de denique 19. absurdum videtur, ut per servum
 quem non possidet aliarum rerum adquirat retineat
 possessionem etiam ex peculiari causa (homo
 liber

liber 54 § ult. ff de adquirendo rerum Dominio l. 2.
 § sed et per eum ff hoc th. l. 1. § idem vicianus ff de vi et
 vi armata verior tamen, et vtilior est Juliani sententia cum
 rationem ex posuimus supra n. 7 neque Juliani sententia
 rationem neque subtilitatemque et affirmat tenere sicut
 in iuris prudentia th. 11. principio et illatione q. nonam quod
 videmus non posse Dominium possidere per servum quem
 non possidet verum est quod si servus ab alio possidetur ut
 in l. 1. § idem vicianus cum nuper laudatis, sed quando
 ab alio non possidetur potest per eum Dominus possidere, et
 recuperare l. 1. § ult. ff de liberali causa l. 1. § per ser-
 vumque in fuga l. 2. § si servus l. 1. § ult. ff hoc th.
 quamvis aliter respondeat Cuyacius th. 23. questione 3. p. 1.
 in d. Cuyacius § ult. ff de recuperationibus, plane in rebus si tenus aut filius rem
 apprehensis a filio vel teno captus postquam ille apud apprehenderit postquam pater
 hospes est receptissima distinctio est ut siquidem ex causa aut domini apud hospitem et
 peculiari incipiant a captivo possidere et recuperari: at ~~si~~ si a causa peculiari usu-
 ex alia causa non ita d. Cuyacius § ult. ubi dicitur capit ex alia causa nite-
 rioris ratio proponitur de l. in bello l. 2. § sed bona l. 2.
 § que peculiari l. 1. § ff de captivis d. Cuius proter 23 §
 huius plane ff ex quibus causis manum; cuius verba illa ex
 Juliani causa ad distinctionem hanc referunt, neque
 huius verba sunt, ut suspicatur sicut ibidem sicut et iuxta caus. ma. l. neque 11.
 hanc distinctionem explicanda est l. neque 11. ff de recuperationibus
 promittit ut post amissionem ibi notat Cuyacius th. 19.
 Pauli ad edictum in d. l. 2. ad finem ff de publiciana

explicatur. l. au Praetor.
 23. §. hi plane a quibus
 l. neque 11.

Secundo de eo casu
 quo captivus revertitur, et de postmissionis, hunc iure quo
 ad possessionem quam per se aut subiectas personas ha-
 buit ante captivitatem, aut post ei adquisita est: sed
 si de cornelia lege queratur perquam captives
 quo casu apud hospes moritur fingitur promissus, ex
 de

De captivitate in omnibus lib. ff. de captivis d. Cuius
44. & ult. omnia florentina negativa. Ceterum d. Cuius
his qui pro emptore infra quam sequitur scholasticus
Basilianus tit. 60 tit. 12 l. 41. verisimilius est ut
proveni quam per se captivus incoavit quamvis reus
eo ipso non proficit per postliminiam, quia in sua vita
possessionem amisit ut exposuimus supra n. 14. prodest
tamen heredi eius per legem Cornelianam quia non in sua
vita sed eo tempore quo captus, et possessionem mortuus
est deest proinde d. Cuius his qui pro emptore in principio
sua explicando verisimiliter seducere. Idque ipsum est in
ratione in usucapione quam per servum ante captivita-
tem, aut post captivitatem ex peculiari causa incoavit
Julianus tenet circa Corneliam d. Cuius bello 12 & post
d. Cuius bona 22 & que peculiari, sic tamen ut in usucapione
post captivitatem incoata per servum (quod est ex pecu-
liari causa ut supponendum in d. Cuius his qui pro emptore
verisimiliter. quod si servus, sicut in l. si servus 22. Cuius 44
& non dum ff. de usucapionibus l. si me 34 & ult. ff.
hoc tit. l. si me 9 & ult. ff. de publiciana) agnosceret Ju-
lianus dubitari causatur posse an per legem Cornelianam
ad heredes captivi pertineat, ut proponitur in d. Cuius
quod si servus d. Cuius his qui pro emptore idem fortitanquam
lex Cornelia per quam captivus mortuus fingitur ex quo
captus est non videtur posse pertinere ad usucapionem
incoatam post captivitatem argumento ex l. eius d. ff.
qui etiam facere possunt l. quendam 7. ff. de vis coditione
per Marcium in hac specie existimavit posse plenius
sententiam Corneliam accipi quam postliminiam quia in
hac eadem dubitandi ratio militat que in Cornelia
secundum Julianum, et quidem maior in postliminio
ex consideratione Marcelli in d. Cuius his qui pro emptore

verisimiliter

245

verum quem admodum quem expendimus supra n. 11.
 et lex cornelia nihil in possessione, aut recuperatione pingere
 necesse habet, sed hereditatem capere tribuit, tamquam
 mortuo eo quo capere est. Si lex falidia, et lex cornelia
 et ff. de falidia, hereditate autem in iudicio singulari
 in factis ut recuperatio in ea continetur, aut ex pectore in ea
 incipiat iuxta tradita supra n. 2 et 3. et consequenter
 verum est in hereditate locum habere recuperationem,
 Valis hys qui pro emptore in fine cuius vulgatum hanc
 legem requiritur post multos valentia de hoc tradita
 3. epe et procedunt varie sententiae post clausuras ibi
 et congestos ab Illigero de Bonelium et 3. epe littera L.
 Alfamy coladamea 756. Amalia et observationum q. 1.
 n. 7 velasco in consuetudinibus procul pagina 135.
 Cesoria de in interrum restitutione 2. parte gl. 27
 de hoc 3. Filiquy de futionibus 2. parte 199. Covarubias
 in regula possessor 2. parte §. 1. n. 6. Claudius de iure
 militari et 2. epe 26. Quaroni de hoc de in integra
 restitutione 2. parte clausura pagina mibi 129 Gilque
 nuy de prescriptionibus 3. parte capite 9.

Ad insionem § nihil comune
 legis naturaliter 12. h. tt.

De concensu iudicij Pettorij, et
 pocessorij et de interdichis, remedijs
 que pocessorijs. Methodica
 tractatio

DVA. BHSC

Pertinet & vltimam disputatio in hoc & nihil commune
ad primarium, propriamque effectum possessionis
nempe interdicta sua remedia possessoria, et complectitur in
petitionem interdicti huius tractatus lege vltimissimam, et
vltimissimam de conuictu iudicij petitorij, et possessori in foro
positus, et scola celeberrima, et Bartoli, et locutus conuentionibus
per plebem magis quam explanatum dignamque in qua
bona, beneque idosentur ore et profatur Berengarius in
presenti, et commendans ex professo illustrantes post cla-
sus huius, et in capite pastoralis 9. de causa possessionis, et
proprietatis Fabius Accorambonus, Ludouicus Bolonetus.
Antonius Brubeus Corratius et alij plenus repetitionibus
ad nostrum tex, Ripa, Aliatus, Ferrus, Cuyatius, et
Gifanius ibidem, idem Cuyatius tb 7 obserua. 9. 10.
Goueamus tb 1. variarum lectionum ep 3. Carondas
tb 1. verisimiliu ep 5. Otmanus Glynium ep 31.
Quarenus tb 1. disputacionum ep 19. Baconius tb 2
Declarationes 43. et sequenti Gilquinius in l. edita
no. 193. Cde edendo Nigerus ad Bonelum tb 17. ep 28.
littera K. Faquineus tb 28 conuentionu ep 6. et post
menochium aliosque Bartosa in l. si de vi 37 no
et et 369. cum sequentibus ff de iudicij preceptor
nosser Juanes de valboa in capite pastoralis 9. de ca
possessionis Cardinalis Tusus tom 5 practicarum
littera P. done 490. vextotam. Nos vt breuiter, et
perspicue explicemus, vt vltimam contentiam comen-
tarij huius vestriamur continua potius quam longa pre-
notauimus in comune quadam de petitorij, iudicij, et
possessorij; deinde de interdictis, et remedijs similibus
eodemque speciebus, tandemque de conuictu petitorij
iudicij, et possessori pro vltimam explanatione ducemus
singula suis capitibus complectentes

De appellacione, et iure petitorij iudicij et pcessorij, et de vnter dictis in comune

Caput 1.^m

In primis sciendum est inter alias iudiciorum differen-
 tias quas pluribus persequitur Maranta de ordine iudicium aliud pcedum
 iudiciorum 4. parte distinctione 1. et sequentibus aliud pcessorium quod peti-
 eam esse pcedum prioremque huius questionis
 ut iudicium aliud sit petitorium, aliud pcessorium
 autore Auarho in l. momentanez sta. l. que legi-
 timam personam, petitorium est in quo de proprietate con-
 tenditur (que petitorio 26. ff. de rei vindicatione & retinende
 et Instituta de interditiis et cum super 4, et cap. cum de lictis
 de causa possessionis, qua in rem adio qua proprietatis vindicatur
 potest appellare petito l. adio 27 ff. de obligationibus, et adionibus
 pcedumie 17. 8. adionis ff. de verborum signifi. pcessoria
 vero iudicium est in quo de possessione litigatur, huius quod de-
 hincant 24. ff. de rei vindicatione l. 2. & inter facti pcedens
 exornant cum pluribus Menozius in pcedens reuise-
 rante n. 7. rebus ad Reges Galias 3. tome articulo 7
 sta. l. n. 2. prout cum iudicia petitoria sint quidem
 modo correlatiua pcedens in litem respondentia, ideoque
 et pcessorium cesset ubi petitorium habere locum non
 potest ut docet Coratus in pcedens in ante iudicij n. 12
 consequens est ut in more personalibus pcedens
 quoniam nomine solam in personam adio non aut
 realy sine petitorium iudicium competat & omnium l.
 In pcedens de adionibus rebus quod sine respectu ad rem
 certam pcedens quantitas, aut specij annua que tamquam
 debet

Debitam quo talis exigitur, non tamquam proprie
Quibus de. & omnium i. non etiam competunt remedia
possessoria, quia neque incorporales res veluti cura, adiones
que possidentur (seruus & incorporales ff de acquirendo
reum dominio l. si viam ff de recuperationibus, nec
quasi possidentur quidem tales prestationes que personam
non rem respiciunt ideoque nec de iis competit interdium
quorum bonorum l. 2 ff quorum bonorum cuius arguto
post Cuiusdam ibi l. 10. pauli ad edictum docent comu-
niter iures consulti interpretes quos refert, et sequitur
Ripa in d. l. 2 n. 3. Menoquinus recuperande reme-
dio l. 1 n. 37. clare congesti a Comelio in l. 49. tuor
n. 172 peregrino de fidei iussu articulo 46. n. 17.
Zuallos communium contra omnes questione 646. l. 15
iure Felicianus de censibus l. 3. c. 2 n. 5. Abendango
eodem tractatu ep. 26 n. 9.

Sed quamvis hec ut vulgo

Docentur legistarum

Sive pontificio et praxi contenta sit in disputando vere solideque iuris prudent
obtinuit pro praestacionibus. hec conformior obtinuit tamen magis in praxi contraria
more personalibus compe- opinio pontificij iuris interpretum a perentium etiam
tent remedia possessoria. pro praestacionibus annuis more personalibus ad conseruan-
dum earum statum quasi possessorium competere remedia
possessoria ut probari videntur in cpe querelam 24 de
electione ep. sunt ibi de contentia et re iudicata ubi comu-
niter pontificij doctores, et in cpe conquestus de fore com-
petenti inclinant in hanc sententiam post multos
Felicianus, et Zuallos ubi supra Felinus Gregorius
3a parte similitudinem l. 2. ep. 9 n. 10. quibus con-
gruit quod apud nos de iure est in l. 10. l. 2.
in causa nobilitatis in conpilationis nempe in causis nobilitatis quamvis
qua attenditur staty di iure contendatur de iure personali staty, competere tamen
personali quae remedium possessorium vel quasi. remedia possessoria vel quasi ut expliat Otalora de
nobis

nobilitate 2^a parte 3^e partis ep. 1. n. 9 sane in reallib
 prefationibus que certe rei ratione seu respectu debentur
 posse exerceri remedia quasi possessoria receptissimum inter
 omnes est argumento ex l. penultima ff. de iur. iudicibus cpe
 ultimo de institutione spoliatorum cum similibus. Docet memo
 quibus de remedio 2° recuperande n. 27. Felicius, peregri
 nis et alij ubi supra veluti pro portione emphiteutica de
 qua velopus de iure emphiteutic. q. 108 n. 10. et pro portione etiam pro portione
 cionibus beneficiaribus que ex fructibus certis beneficij pres. beneficiaribus que ex fructibus
 tantum de ep. quevelam de electione iureto de parte certi beneficij proutant?
 de portione que p. 47. in ep.

Deinde prenotandum

est remedia possessoria vocari in usu iuris est interdicta que remedia possessoria vocant
 in interdictis plerumque, siue maxime de possessione, aut interdita in quibus de poss.
 quasi possessione contentis: principio instituta de interdictis quasi interditi. aliquando
 quamvis aliquando interdicta domini, et proprietatis causa interdicta domini et proprie
 continent l. 2. §. quemadmodum ff. de interdictis l. sunt talis causam continent,
 persone 43 ff. de religiosis l. 2. §. vlt. ff. de aqua cotidiana
 et similia excludant ceteris §. observationum c. 19 et
 §. 2. questionum papianam in d. l. sunt persone 43 Petrus
 Gregorius §. 2. similitudinum ep. 9 n. 4 seude inhibitionibus
 ep. 6. §. 1. n. 6. Quarenus §. 1. disputacionum ep. 10. Titus
 in ep. supra n. 131. de interdictis in eoque largiter
 aberrant afirmantes omnia interdicta possessoria ce
 Haber §. 1. coniectionum ep. 20. Bonelus in rubrica
 de interdictis Barbosa falso hanc sententiam Quarenus
 imponere in l. si de vi 37. n. 6 ff. de iudicibus, unde fa
 cile intelliguntur varie interdictorum divisione qua divisione interdictorum.
 rum mentio in iure nostro veluti ut interdicta sint
 prohibitoria vel restitutoria, vel excoletoria, vel in §. summa
 2. supra de interdictis l. §. interdictorum 2. ff. eodem tit.
 sumpta scilicet divisione, ex forma et genere interdictorum
 in

in quibus preter vel fieri prohibet, vel restitu iubet
vel eadem precipit, siue possessionem, siue proprietatem
respiciant quemadmodum alia etiam consideratione et
respectu solius possessionis, interdita sic diuiduntur ut
vel sint adiacende possessionis vel retinende, vel reue-
perande & sequens Insuper de interditiis l. 2. § ult. ff. eod. tit.
§. 1. et respectu materie, rerumque quarum nomine
interdita exercentur, diuiduntur etiam in publica vel
priuata, et in ea que de rebus diuinis, vel humanis, et
sic diuisis, ut in l. 1. et 2. ff. de interditiis, Denique aten-
tis alijs considerationibus temporis, aut personarum ab-
gantium diuisis interdita quedam duplicia, et quedam
simplicia. Ita l. 2. in pp. & tercia Insuper de interditiis,
et quedam analia, quedam perpetua l. 2. § ult. ff. eod. tit.
§. 1. menominus in preliis adiacende n. 3. petrus
gregorius de reb. l. 9. n. 9. seu de §. 1. n. 10.

Ex eisdem etiam
coligitur atenti

Unde dicant interdita.

diuisis respectibus, et considerationibus que in proprijs
diuisiionibus seruantur, recte etiam conuenire, et componi
posse varias verbi interditi alusiones, et notaciones
siue etimologias quas Iurisperiti veteres tradiderunt
exemplo priorum de quibus supra ad legem in n. 1.
hoc et et sequentibus, quippe respectu interditi
prohibitorijs non male derivari interditi vocem
videtur ab interditiendo, seu prohibendo, et de numin
do nequid fiat de §. 1. verisimiliter sunt tamen Insuper de
interditiis respectu vero interditi in proprie requi-
ritur de sola possessione videtur propria magis notatio
de verbi interditi, et edicti, quia forme ipse conceptiones
que verborum quodammodo a pretere interditi dicuntur
et ad tempus donec pleniori iudicio de proprietate prouen-
iet!

ceteris ut notat Amianus ad Iulium Pauli. l. 1. c. 1. centurary
 ff. 6 in pp. D. ius. ff. de iur. l. 1. c. 1. originum ep. 29
 ad finem denique generaliter magis omniumque in
 interdictionum respectu sic dicuntur quasi interdictionum
 quod Iustinianus sequitur in d. 1. in fine infra de inter-
 dictis ubi et Theophilus multa ad rem post multos
 Cuius in rubrica n. 3. et seq. infra de interdictionibus
 Gregorius d. 1. c. 2. ep. 9. n. 1. Brisonius et alij de
 verborum iuris verbo interdictionum Bonelus l. 2. c. 1. c. 1.
 ep. 2. ubi Iulianus littera. m. nosse valbo in de
 ep. pastoralis n. 5 et sequentibus de causa possessionis quibus
 adque interdictionibus ab edicto in eo distare quod et edictum
 interdictionum. fit in generale in albo a pretore positum; e contrario v.
 interdictionum est formula specialis quam pretor iuxta
 edictum generale tenorem singulis litigantibus accom-
 odat l. 1. in fine ff. de interdictionibus & pretorum infra de
 iure naturali Pauli l. 4. centurary l. 1. c. 1. v. l.
 unde quod contra edictum fit non male etiam contra
 interdictionem fieri dicitur Cetero 20 ff. de operi nouo l. 1. Praetor. 20. §. 1. de op.
 nunciacione iuncta l. 1. §. 1. ff. de re iud. l. 2. Equorum no. nun. l. 1. §. 1. ne ius
 bonorum l. 1. §. 1. ann. 39 ff. de vi, et vi armata in quibus fiat. l. 1. §. 1. ann. 39.
 in quibus perperam pro interdictione voce edictum res dicitur ar. l. 2. c.
 n. et alij alij l. 1. c. 1. observationum ep. 17. explicante quos. bonor.
 Gregorius d. 1. ep. 9. n. 4. post plures pharadus
 ubi proxime n. 20. et sequentibus Iulianus ad Bonel
 ubi supra de littera m. panisola l. 1. c. 1. de iur.
 variarum ep. 34

De interdictionum speciebus ad-
 picenda, retinenda et recu-
 peranda. Caput secundum

His in comune peritis consequens est ut interdicta
 proprie possessionis quatenus nostri textus commentatio
 postulat breuiter enaxemus, et illis breuiter ergo re-
 tenta illa eorum diuisione ut vel sint possessionis adigi-
 cende, vel retinende, vel recuperande, quam breuiter
 explicantque post Caudatus Menochius de retinenda in
 preliudij. n. 14 sciendum est interdictorum adigende
 que possessionis namque de causa accomodatus illis qui
 possessionem ante nati non fuerunt l. 2. d. ult. ff. de inter-
 dictis & adigende infra eodem t. 3. potissima species
 est quorum bonorum, quod legatorum, et saluorum.
 Primum illud quorum bonorum sic appellatur a prioribus
 verbi edicti pretori quo proponitur ut notant post al-
 cianum valde in d. sequens n. 4. infra de inter-
 dictis Menochius in preliudij adigende n. 12 datur
 autem hoc interdictum bonorum possessioni cui scilicet pre-
 torij edicti datur iam est bonorum possessio iuris l. 3. d. ff.
 de bonorum possessionis daturque pro adigenda posses-
 sione corporali bonorum que alius pro herede vel pro posses-
 sore possidet l. 1. et 2. ff. quorum bonorum d. 3. adigende
 infra de interdictis hoc amplius 29 ff. de iuris et expe-
 rientia edicti accomodatus etiam qui iure civili heres of-
 f. vlt. interdictum quorum bonorum l. 1. c. quorum bonorum
 quam ita explians plerique alia de hoc interdicto comu-
 lantes Menochius remedio primo adigende n. 34. et
 sequentibus Personalis de adigenda n. 45. et sequentibus
 maranta de ordine iudicialium 4. parte disputat. 7. n.
 3. Gomezus in l. 46. iuris n. 120. et ex notabilibus
 Richardus in d. 3. sequens n. 4. et 19. valde in d.
 18. pastoralis n. 10. et sequentibus.

Interdictum quorum bonorum
 datur illi cui ex Praetoris
 edicto datur iam est bonorum
 possessio iuris pro adigenda
 corporali poss. bonorum
 que alius pro herede vel
 possessore possidet.

1. C. quorum bonorum.

De interdicto legatorum. adigende est quod legatorum, sic similiter dicitur ex
 prioribus

Vera sententia qua probat
interdictum g legatorum locum
habere etiam in legatis
per vindicationem

Veneris tamen obvio est contraria acerbo
quam insinuat. Dorelus l. 9. comento
ep. 9. sequitur post multos monachos d. remedio r. disputa
n. 4. n. 2. nempe ut etiam in legatis per vindicationem sicut
in alijs omnibus interditi quod legatorum competatur id
que imprimis probatur in d. l. 2. § qui vero ff. quod legatorum
ubi docemur etiam in legato preceptioni ius ex hereditibus
relicto locum esse in d. l. 2. § qui vero legatorum pro ea
parte quod heres iure legati habet, et tamen constat legata
per preceptionem, et per vindicationem eundem propriam
naturam fuisse ut ex vulgano in fragmentis l. 2. § de legatis
§ per preceptionem l. 1. et agnoscit Faber quamvis contem-
tum d. § qui vero a Triboniano interpolatum opinetur
d. l. 6. coniecturarum ep. 1. Iamde hoc idem colligitur ex
l. 2. ff. quod legatorum ubi supponitur competere interdictum
quod legatorum etiam post eo legato in quo ius accipiendi
locum habuit. ergo et pro legatis per vindicationem in
quibus proprie principaliter veteri iure locum habuit
ius accipiendi non autem in relictis per damnationem
ut dicitur ex vulgano d. l. 2. § de legatis § si duobus et cu-
sequentibus casibus d. l. 2. § in fideicommissum l. 2. § de legatis §
2. § et 6. neque Antonio Fabro habet idem Causim. §
vindicationis cuius alia obvio non est scilicet ut legatorum
qui rem sibi legatam per vindicationem non spectato se
rede presumit non debet pati eo nomine calumniam
ab herede, nempe quasi rem hereditariam subtraxerit
et eo facto legatum accepit ex regula (non dubium §
l. de legatis l. paulus § ff. ad senatusconsultum Trebellicum
iure singulari tenet in l. hereditatum § 7. alio § l. compu-
tationum § vlt. ff. ad legem juliam illa enim regula
l. non dubium § non habet locum in legatis per vindi-
cationem quorum dominium statim a morte testatoris acqui-
ritur legatario ipso iure ut significat Caius d. l. de legatis.

In legatis per vindicationem
locum habuit ius acci-
pendi, non autem in re-
lictis per damnationem

explicat Caius d. l. 2.
inst. § vindicationis

explicatur l. non du-
bium § l. de legatis

§ ce.

& ceterum iure l. cum filius 76. & varijs legatum 20. In legatis vindicationis do-
 ff. de legat. 2. l. titio 62. ff. de p. i. ideoque non videtur le-
 gatarum potestatem rem hereditariam dum legatum occupat quamvis in damnationis
 cuius eam dominus est quamvis diversum sit in legatis per-
 damnationem que hereditarie manens, quia ex illis sola
 personalis actio ex t. ignorant legataris adquisitio cum
 vero 25. & ult. ff. de p. i. conijarij libertatibus l. pan-
 ponius 23. & sed et legataris ff. hoc t. l. filius familiae 6.
 ff. qui t. t. a. faure propositi quibus iungendi sunt diffin-
 hanc obsequantes p. i. laudator a valentia uti proxi-
 me de op. ult. no. 2. et 11. Cuyas l. 2. observationu
 q. 23. Faber de t. b. coniecturarum q. 2. Casillo de
 usufructu q. 9. no. 10. et sequentibus Morla in emporio
 ff. de q. 3. no. 3. et sequentibus, demique nec pro fabro
 mouet sententia Bartoli cuius meminimus n. precient
 in fine, contrariam enim receptionem esse, et veriorum
 constat ex traditj a Dupa in d. l. centurio no. 69. ff. de vul-
 gari menogio de remedio 2. no. 49 quibus abbe de in-
 terdicto hoc tractante p. i. laudator a p. i. t. b. de in d.
 & sequens no. 14. Inst. de interditi valboa in d. q. p. i.
 totali no. 14. de causa possessionis maranta de ordi-
 namentis q. 2. parte diffiniente a et 11. personale
 de adspicienda no. 445. p. i. de de quisendo de-
 minio no. 116. et sequentibus.

Tertium adspicere
 de possessione interdictum Saluiano.

dictum est Saluianum dictum ita, et inuentum a saluio
 Juliano p. i. consulto, perpetui p. i. edicti compositor
 l. 2. & sed quia diuine C. de veteri iure conuencando l. 1.
 qui seruum 10 C. de conditione in debiti auctore que noui
 p. i. edicti ut argumento ex l. 1. ff. de saluiano in terditio
 uictoria l. 3. ff. de coniugendi cum emancipatis l. 2. & sipato
 ff. de ventre in possessionem mitendo existimant post autem
 de l. i. o.

De Interdicto de iud. et pastoralis nisi cum curato et alijs-
 menochius remedio 3. adquirende in principio Faber de ex-
 ceptionibus decade 9. error 6. Pichardus in de s. sequens n. 16
 cum pluribus stabilius pacifius in tractatu de saluiano in
 terdicto in prelatione n. 3. quamuis aliter conuincat mendoca
 to 2. Disputationum ep 4. n. 27. Tesaurus de iurisdictione 176. in
 principio datur autem hoc interdictum domino fundi pro ad-
 quenda possessione earum rerum quas colonus pignoris nomi-
 ne pro mercede fundi in eundem inuexit d. li. ff. de saluiano
 interdicto, siue quas pro mercedibus fundi in eundem inuexit d.
 li. ff. de saluiano interdicto siue quas pro mercedibus fundi
 pignoris futuras colonus pepigit ut Julianus loquitur in d.
 s. adquirende in fine ff. de interdictis, ad que ita ex prece-
 conuentione supposita sine qua res illate in predium rusticum
 non tenetur vinculo pignoris l. eo iure ff. in quibus causis
 pignus vel hypoteca tunc contrahatur l. xxi. ff. de locato
 quia fructus predij sunt pignoris, et domino pro cautione
 sufficiunt l. in predijs ff. in quibus causis pignus vel hypo-
 theca quamuis autem illate res in predium urbanum factis
 iure pignoris sint etiam si nihil conuenierit l. item ff.
 de pign. dicitur tamen saluianum pro illatis in urbanum
 predium non dari, quia nec propositum est quamuis velle
 acomodari verius sit, ut resoluit sic conuincendi menochius
 s. remedio 3. n. 33 et 40 pacifius de saluiano interdicto
 in prelatione 3. ep 4. n. 22. et ep 5. n. 10. Marreschus to 2.
 variarum ep 118. n. 2. Faber d. decade 9. error 6. Tesau-
 rus de iurisdictione 176. n. 4.

Illud circa interdictum istud
 valde apud interpretes con-
 siderandum est an solum interdictum hoc competat aduersus
 alium debitorem quam colonum, si tamen debitoris
 huius bona resue quarum de possessione adquirenda hoc
 interdictum agendum est creditore obligate sunt in qua
 que

Vtrum interdictum Sal-
 uianum competat aduersus
 alium debitorem quam colonum

trouerum est an solum interdictum hoc competat aduersus
 alium debitorem quam colonum, si tamen debitoris
 huius bona resue quarum de possessione adquirenda hoc
 interdictum agendum est creditore obligate sunt in qua
 que

251

questione delictum videtur competere interdictionem aduersus
 quemcumque debitorem in l. i. ibi non interdictio saluiano
 id enim tantummodo aduersus conductorem, debitoremve
 competit, C de precario, cuius argumento ita docent post
 Bartolam ibidem questione 2. alexander conilio 179.
 ff. n. 4. C. inarius varro ff. manualium ff. 32. ve
 rius tamen est non competere quia dum tenet contra co
 lonum propositum legimus toto ff. ff. saluiano interdicto
 et post Baldum in d. l. i. affirmant sarmiento de re diti
 bus ecclesiasticis 3. parte ep. 2. n. 19. Jorelius in d. l. i. n. 3. plus Conilianus iura in.
 quos sequitur Menochius de remedio 3. n. 23. neque obstant l. i. g. 1. d. de saluiano.
 verba que expendimus in d. l. i. C de precario, quippe reiecta interd. cum l. i. C de
 opinione Joreli ibidem respondendum est ea reuera quam
 tuis diuina videantur accipienda esse pro conuentione ex
 regula l. cepe 53. ff. de verbos. sig. ut prouide totius l.
 contenta sit interdictionem saluianum tantummodo aduersus
 conductorem qui debitor sit competere, nam si conductor debi
 tor esse desinat desolata pignoris obligatione interdictionem
 etiam cessat, at vero aduersus extraneum qui res inuectas,
 et pignori obligatas gaudet hoc interdictionem cessare, quamuis
 seruiana actione conueniri possit siue quasi seruiana,
 que etiam ipoteciaria vocatur & item seruiana Insuper
 De actionibus competit sane aduersus extraneum ^{seruiana} ~~interdictionem~~
 possessorem vtili sate interdictionem saluianum l. i. d. i.
 ff. de saluiano interdico quam ita exponunt, et compe
 tuerunt cum d. l. i. C de precario. Communiter post antiquos
 Jorelius ibi, Quaremus in paraphrasi ad ff. ff. de saluiano
 interdico in fine Cuyasius ff. 9. obseruationum ep. 24
 et ff. 49. ff. Juliani in d. l. i. ff. de saluiano interdico
 Casauri de decessione 176. n. 2. Pasip. cas. vbi maxime
 in questione 1. ep. 1. n. 22. Menochius de remedio 3. n.
 54. et sequentibus quamuis aliter post Otmanum in d. inter
 dictum quoque Insuper de interdico, Antonius Faber de
 her

erroribus de duode 97. per totam, quatenus vero, et qualiter
interdictum hoc explicandum, remediumque processuum
deserat a seniana, et hipotecaria que per tota iudicia
explicant late post menochium de remedio 3. n. 7. et
sequentibus praxi de actionibus th. 2. ep. 12. Praxi in
praxi 2. tom. ep. 1. § 4 n. 15. Donellus in d. l. n. 9
de precario

¶ Hec de tribus primarijs interdictis adigi
eunde processibus quibus in horum
grahamque vestram libet, subiungere breuiterque explicare
similia alia et in praxi frequentia adigende processibus
remedia: Tale autem olim fuit edictum Dni Adriani
sub occasione vicepsime partis hereditatis introduendum ut ait Ju.
honianus in ultima Cde edicto dñi Adriani nam cum
ex lege Julia de vicepsima solueretur fisco vicepsima pars
hereditatum, et legatorum ad donatum causa mortis que
extraneis, vel diuilibus obuenirent ut refert Dio casus th.
55. historiæ ecclie que eius rei mentio apud plonium in panigi
nio ad Fraccanum, et th. 7. epistola 14. Capitolinum in
maxio Antonio Lamprinium in Elegualo, et in
pionibus l. nulli 13. § de transacionibus l. si mutus 7. § qui
faure possunt l. computatione 6. § ad l. falidiam l. poren
137. § de religiosis l. mille 154. § verborum sig. runda l. filij
familias 114. § dñi § de legatis 2. l. 2. Cde transacionibus l. dñi
6. in fine § de fideicommissis libertatibus l. 2. § si quid 16. §
de hereditate vel actione vendita l. in quis 11. § de liberis
et postnumis l. ultima § de interrogationibus in iure sciendis
eodem que Julia lege de vicepsima cautum esset th. statum
post mortem testatorij aperiri ne mora fieret necessario nec
figali ut ait paulus th. 4. contentarum th. 5. de vicepsima
l. vlt. sequitur est Dni Adriani edictum quod si poren
exponeret que magis l. vicepsime falidiam l. si in tra
hes, aut 9. die post mortem testatorij apertura testamenti
sequeret

252

sequeretur ut ait Paulus d. d. b. b. et ut à magistratus de
 creto de apertendis tabulis appellatio non recipiatur. Ultima
 fide appellatio recipiendis lquis quis b. C. quomodo appellatio
 nec non recipiantur lquis quis b. C. Theodociano eodem t.
 Cuius gratiamus meminit in fine cause. l. q. b. et herede
 petentem m. b. statim in possessionem et in noela et valen
 tinianu de t. h. C. filiam b. ad senatum C. Trebellianu
 neque in contrarium recipi appellacionem d. b. b. de apella
 recipiendis d. l. quisquis b. in qua Trebonianus omisit
 mentionem edicti Divi Adriani que habet in eodem
 l. in C. Theodociano sicut omisit in b. b. C. de consueis
 uncta b. b. C. Theodociano de t. h. quia sublatum iam
 erat à Justiniano in b. b. C. de edicto d. Adriani notant
 valentinus in Justiniano pagina m. b. 266. et ad leges
 de iure civili pagina 286. Cuiuslibet in recitationibus
 ad t. h. C. de edicto Divi Adriani Menochius remedio
 4 ad iudicande n. 2. et sequentibus Donellus et Zysarius
 in d. b. b. C. de edicto Divi Adriani.

Sublato itaq;
 d. d. Justiniano

Dicto Divi Adriani precepto in locum eius constituto Justiniano
 in d. b. b. C. de edicto Divi Adriani qua cautus ut si re
 res ex esse vel ex parte institutus fuerat coram competen
 ti iudice testamentum forma extrinseca solenne sine
 carens omni vitio sub censura cadente mutatur in possessio
 nem omnium rerum hereditariarum nulla temporis
 prescriptione obstanti nisi talis sit que etiam hereditatis
 portionem excluderet, et omissa questione an testamenti
 rerum sit an falsum et an iure valeat, nec ne idque
 sumario iudicij officio adversus omnes rerum hereditariarum
 possessores quorumque titulo quamvis singulari, non tamen
 modo legitimo possidentes preterquam si contra eum agat
 qui per institutum simili testamento dicit idque offendat

que

quo casu de utriusque iure plene cognoscitur, et invenit
in possessione qui potiori iure mihi videtur d. l. ult. l. 2.
et 3. ubi Gregorius Lopez ff. 14 pariter et explicant poss.
antiquiores Dorelus, Zyporius, et alij in d. l. ult. me-
noquius d. remedio 4 per totum Costa in d. et quid
si tamen 1. a parte n. 49. Forabellus dialogo 22.
Dorelus in l. 49. tauri n. 134 et sequentibus. Parla
Dorius t. 2. rerum quotidianarum ep. 5 Casillo t. 3.
controversiarum ep. 27 cui remedio veluti reglendo
accessit apud nos Soriano ut vocant lex 3. ff. 13
t. 4. compilatio. hinc ex qua filij, aut consanguineis
defuncti eisdemque hereditibus sine ex. sine ab inter-
tato p. unquam remedium missionis in possessionem
bonorum defuncti conceditur contra quoscunque eorum
inimicos, qui ad restitutionem simul cum diminutione
eorum condempnantur ut exponunt late preter parlabo-
rum, et Casillo ubi proxime Arcuedo in d. l. 3.

¶ Et aliud
moribus nostris celebre adquirende, seu retinende
possessionis remedium quod tenutam dicimus, pro-
prie que competit pro consequenda corporali detentione
seu possessione, et pro tenenda cum titula illa pos-
sione bonorum maioratibusque in eius successorem
sequentem mortuo ultimo possessore transferitur ex re-
gia l. 49. tauri l. 6. t. 7. t. 9. compilatio. Dic-
imus supra ad 2. partem nostri t. de amittenda pos-
sione ep. ult. n. 19. namque quamvis successor maio-
ritatis ex universa hereditate, aut eius parte institutus,
possit etiam ubi remedio d. l. ult. C. de edicto d. Adriani
ut resolvent Molina de primo genij t. 3. ep. 2. n.
2. Dorelus in d. l. 49. tauri d. ult. Casillo d. t. 3.
controversiarum ep. 24 n. 25. ex quibus est tamen intro-
duc.

Quod non proprium aliud in maioratibus remedium legibus
 regis, post quos eo iure utimus ut maioratus successor intra
 menses a morte ultimi possessoris, coram supremo regio senatu
 petat mitigationem in possessionem honorum maioratus, que quidem
 missio siue tenuta intra 30 dies regis senatus sententia
 terminanda est ut et statim ea sententia executioni mandetur
 omnium supplicationis vel alterius remediij reuocari excluso iuxta
 Decisionem romani iuris in omnia C. si de momentanea possessione
 et controuersia super tenuta, vel possessione deinceps cessante propositis
 solius causa statim remittitur regio pretorio seu cancellarij ad quam
 pertinere uidebitur, ut abrogatis eo parte l. 9. et 10. tit. 7. to 5. compil.
 lationis, constitutum est nouissime in l. 19. to 4 in 3. parte
 compilationis, ubi Martona, et profeso Bar in tractatu de tenu
 ta ep. 1. et seq. Martono, et apuedo d. 9 et 10.

Siquis ut uide
 Damus de rebus de interditijs ubi -

De possessionis interditijs cuius generis quamuis plura remedia sunt
 ut liquet ex traditijs a petro gregorio to 2. l. pentaematum c. 9. et
 proseguatur nouem remedia Memoquius in tractatu de rebus ubi
 per totum duo tamen precipua sunt uti possidendi, et uti possidendi.
 utrumque ex prioribus uerbis pretorij edicti que proponitur
 ita nonungatum est in l. ff. uti possidendi l. ff. uti possidendi compet
 autem interditijs uti possidendi pro rebus soli siue immobili
 libus, et uti possidendi pro rebus mobilibus, adque utrumque eorum
 que interditijs plures re contenditur uter possideat in eumque eff
 lectum re by deinceps fiat ei quem possidere libis contestate
 tempore, non ab aduersario ut aut clam, aut proclario su
 rit prouatione de rebus ubi p. de interditijs l. 8. inter eum
 & sequentibus ff. uti possidendi quamuis autem uetero iure pl
 rumque alie essent interditijs hec interditijs differentijs, per
 tea tamen illis sublati solaque differentia manente quod
 ut mobile, vel immobiles de quarum possessione contendit
 ut iam diximus exequata est utrumque interditijs uti possidendi

l. 1. § 1. p. vlt. d. 8. retinende vbi multa post multos refer
pichardus vltima in ep. pastoralis n. 16 de causa possessionis
maxima de ordine iudiciorum 4. parte dist. 7. n. 14. Secede
vbi hōnibus ep. 6 § 1. n. 25. Jusus 4. tomo practiarum l. 1. d.
y. c. 1. r. 3. Jonellus to 19 commentari. ep. 32. Menoquis
remedio 2. c. 3. retinende.

Frequenter vero hoc retinende
sive vbi possidetis interdum
in duo veluti capita scindi solet quorum scilicet aliud plena-
rium, aliud sumarium, seu summarium vocatur, ex quo
hoc sumarium se habere dicitur tamquam plenarium preparatum
sunt plenarium est preparatum respectu proprietatis ut
latus explicat covarrubias in practiis ep. 17. Menoquis re-
medio vltimo retinende n. 7. quæresq. to 1. canonicarum
questionum ep. 34. n. 103. plures relati a secede ep. 6.
§ 1. n. 47, et ex profeso Jaquæus to 2. controversiarum
ep. 19. Valerius. consultatione 75. n. 14. Plenarium est id
in quo plena adhibita cognitione de possessione definitur
pronunciatur, et declaratur alterum possidere retinere vbi pat
ei iuxta supra adnotata cum traditis à menoquis remedio
3. retinende n. 3. 79. Sumarium autem, seu sumari-
um quod apud nos vocatur iuris, de iurisdictione, hunc locum
habet quando uterque litigatorum se possidere ita contendit
ut possessionem in iudicium deducere ac de ea libellum iu-
dici offerre nolit, quo casu iudicis officium est adhibita
sumaria cognitione, et sine præiudicio principalis litis iudex
possessionem vel proprietatem quamdiu de ea plene non pronun-
ciatur declarare alterum ex litigatoribus possessionem esse
interim eumque ab alio non turbari non molestari qui
litis motu tempore possidebat ep. cum venisset 6. vers. 10.
notigitur de institutionibus l. liberis 7. § vlt. ff. de liberab.
causa nec permittere ad arma, et rixam prouidere eo
quod sua potest iurisdictione componere ut in l. si cuius 13.

§ sed

284

§ sed si inter duos, alios Lequisionum 13 ff de usufructu qd
 remedium duxisse originem videberis a veteri illo iudicio
 in diuinarum de quo proponitur in l 2 § et cum placuisset
 24 ff de origine iuris, vbi Judeus, Coartus, et alij aluaty
 ff de parricidij ep 9 et ff de ep 24 et ff de ep 24. Alexan
 Cerab Alexandro ff de decurion genialium ep 10. Cuiatius
 ff de observatione ep 23. cum pluribus Illigerus ad Bonellu
 ff de 20 ep 2 lit. a. in fine Valduinus de Leges Romali ep.
 45. Faquineus ff de controuersiarum ep 17. Hodiernaque
 apud Germanos decretum prouisionale vocatur, et apud
 Italos, noua prouisio, et apud Galos, reuidentia; denique in
 Hispania apud Aragonios, Juris firma, ut notant multa
 alia circa praerim huius remedij, scribentes, Couarubias,
 Volazius, Gutierrez, Gec, Menoquius, et Faquineus, vbi
 supra, Petrus Gregorius ff de similitudine ep 9 n. 13.
 et post Aquilianum in presenti n. 14 Volonchus n. 472.
 Maspardey de probationibus ctore 123. Quilius ff de obser
 uationum ep 7. Rodriguez de annis reditibus ff de 19 ep 17 ex n.
 30 nosse Valboa in d. ep papali n. 26, est que in pra
 xi remedium hoc receptum illiusque distinctio a plenario
 interdito ut possidetis quamuis in disputando probabiliter
 impugnet sarmiento ff de selectarum ep 13 n. 9.

Ceterum quomodo

utrumque hoc caput interditi ut possidetis, plenarium, sumaria
 que in eo conueniat quod neutrum competit nisi ei qui qualem quale
 saltem possessionem probauerit ex sua parte, et turbatio nempe
 molestiam illatam ex parte aduersarij de § retinende d. l. id est
 igitur, et § inter l 3. § hoc interdictionem secundus et § creditores
 ff ut possidetis ep licet causam 9 vbi qta verbo ut possidetis
 et verbo vi turbatua de probationibus Gomezius in l 49.
 fauri n. 168. et 174. Couarubias d. ep 17 n. 3. Menoquius
 remedio 3. retinende n. 46. Gec de § n. 51 et 70. Jussey

4 tom

43
et tomo practiarum Altera. J. clare 203. n. 9. in eodem
maxime distinguuntur quod in plenario sine ordinario inter
dicto requiritur probatio possessionis in tantum tempore
turbationis, sed etiam libris contestate d. & retinende veris
quorum in fine iuncta l. si. ff. vbi l. si possidetis
notat ad rem Donelus in rubrica C. vbi possidetis n. 9.
et receptissimum testatur Jusus d. clare 203. in principio
at vero in sumario interdico satis est si probetur posses-
sio tempore libris note ut docet Covarrubias d. q. 17 n. 3. va-
lajus d. consultatione 78. n. 12 quia neque contestatio in
hoc iudicio desideratur ut probat Menochius d. remedio ult.
retinende n. 32 eodem fere exemplo quamvis obtineat
principale seu plenarium interdictum vbi possidetis solis
veris possessoribus competere non autem illis qui dum tenent
corporaliter tenent d. l. 3. & creditores ff. vbi possidetis, sumarium
tamen etiam iustis detentatoribus, veluti colonis per officium
iudicis indulgetur l. aquilus 27. ff. de donationibus l. iij. arto
ita docent Menochius d. remedio ultimo retinende n. 19.
Covarrubias d. q. 17. n. 9. quemadmodum et eisdem iustis
detentatoribus spoliatis subeuntibus officio iudicis ut restitu-
antur, recipiantque possessionem d. l. aquilus 27 in fine
notant Gomezus in d. l. q. 5 tauri n. 12 Menochius remedio
ultimo recuperande per totum Valajus consultatione 78.
et 79 n. 11. quamvis idem immerito eade re dubitet de
iure emphyteutico questione 106 n. 2.

Hanc ex comparatione
illa interdicti vbi
possidetis cum anteo iudicio vindictarum de quo supra n. 10 expli-
cabitur facile observabitur constitutio cesarum in l. vna C. vbi pos-
sides si observemus in iudicio vindictarum que de possessione
contendebatur cum litigatore secundum quem vindicta
darentur id est secundum quem l. vindictarum iudicata, et
potiorem in possessione esse pronunciatum fuerit d. l. 2. et cum
pla

255

placuisse 24 ff de origine iuris, prefare debuisse prodem, cum
 venditum, hoc est fideiusorem quo sponte satis dedit nihil se
 interim deterioris facturum in ea re cuius possessor pronuncia-
 tus est, sed restituendum, saluam, illamque eam rem si pe-
 titio iudicio contra se fuerit iudicatum, ut ex Aetio pidiario
 in orationem testam ciceronis in verrem notat valde iunius
 ad C. Domuli ep 45. eiusque solita satisfactionis mentio fit in
 l. diuis 9. §. 1. ff de hereditatis petone l. de bonis 6. §. vlt. ff de
 carbonario c. 1. l. ex libero 13. §. vlt. ff de questionibus. post
 Justo de satisfactionibus, et apud paulum l. i. centen. ff. de
 eiusdem satisfactionis in illo venditarum iudicio de quo in d. ca.
 l. 2. §. et cum placuisse 24, meminisse apud claudium ait
 Dionysius Alciarinasus l. 2. ambiguitatem, quod si a iudice
 in possessione satisfactio haec non praeparatur, ius ita comparati
 fuit ut possessio transferretur in petentem satisfactionem, et illi
 quomodo possessoris praeferretur, nonis autem probandi incum-
 bat ei qui satis non dedit, ut docet paulus l. i. centenarium
 ff. de i. idque ipsum est adque ita explicandum quod proponit
 in d. l. unius C. ubi possidet, nempe in interdico ubi possidet
 magistratum ei qui possidet rem fieri prohibere debere, et
 de proprietate cognoscere, prout satisfactio, vel transferende
 possessionis edicti perpetui forma seruata et interpretantur
 post Baldum in d. l. unius n. 2. Cuyacius ad paulum l. i.
 l. centenarium ff. de i. et in reuocacionibus ad l. C. ubi possi-
 detis meritoque remedio 3. retinende n. 1. l. 2. haqu
 nuy l. 7. controuertiarum ep 14. Dorelus l. 13. comento.
 ep 32. ubi Illigerus lit. v. Pichardus in §. retinende
 n. 11. Justo de interdico quamuis aliter post Bartolu
 et antiquiores Quarenus l. 1. de iudicacionibus ep 21.

Illud etiam apud
 interpretes questionis
 est an prohienda quasi possessione seruicium competat inter
 dictum

23
Eundem uti possidetis, distinguunt autem in ea questione comu-
niter inter servitutes continuas quarum nomine utile solum
interdictum uti possidetis exerceri posse affirmant, et servitutes
discontinuas pro quibus necesse quidem dari contendent post
Bartolum, et alios Coracius in l. ult. n. 1. ff. de servitutibus
Menochius de remedio 3. retinende n. 103. nec dicunt
Quarendas in d. l. ult. veterum cum ea distinguit servitutes
continuarum, et discontinuarum quamvis immemorata in
proxi, et apud nos in iuris auctoritate abierit ex l. 15. ff.
31. partita 3, tamen in disputando, et ubi cumque regia
speciali lege non confirmatur sit commentaria falsa que ut
argumentis pluribus offendit primum Petrus Longobaldus
in l. imperium n. 209 ff. de iurisdictione, et post eum ant.
de Leon in l. servitutes 14 n. 2 ff. de servitutibus Morla in con-
picio 2. parte ff. de q. 4 n. 4 et congesti ab Illigero ad Lovelium
ff. de iur. littera e, Schifodegura ad Fabrum t. 1. tradit. 9.
in q. affirmandum potius est in q. proposita cum Lovelium
l. ult. n. 14 l. uti possidetis et t. 15 commentar. q. 33. necesse
interdictum uti possidetis pro servitutibus competere quippe sunt pro
henda quasi possessione servitutum rusticarum proposita pro-
pria interdicta qualia de itinere adruque privato, et de aqua
quedam, et fructu, item de ripis, et de ponte ad similia
que in titulis ita inscriptis ff. 43 ff. de iur. i. cum sequentibus
extant, et exponuntur a Lovelio de t. 15 q. 33. Menochius
remedio 4. retinende, et seqq. in servitutibus autem verba
necesse non sunt necessaria interdicta, neque ad preparandum
petitionum iudicium q. eo experiri potest tam qui possidet
quam qui non possidet l. et si forte d. ff. de iur. i. unde
estur necesse ad tollendam controversiam possessionis q. ea
semper certa est in servitutibus urbanis cum consistant in
sufficiens aspectu obvia ex qua ipsa statim apparet quis sit
possessor ut in servitute huius immittendi, et ex eo quod
quis

quis habeat vel non habeat signum inominatum (servitutibus 20.
ff de servitutibus verborum.

Ne refragantibus huius contentis
argumenta contrariis com-
uni que. non primum ex d. c. vlt. ff de servitutibus l. 1 § vlt.
ff de servitutibus rusticorum quibus locis quod scriptum est
vnum patientiamque in servitutibus pro traditione esse et in
civitate officium pretoris, sine quod idem est efficiere ut sunt
a pretore pro quasi possessione servitutem interdicta velut
possessoria constituta. Exstat pro nobis potius quam obstat
expluandum enim est, non de interdicto uti possidetis, sed
de interdictis proprie constitutis de quasi possessione servitutem
rusticorum, velut de itinere adique privato cum similibus
de quibus et notatum Bonelo in d. c. vlt. n. 14 Cuiuslibet
in d. c. vltima ff. ergo adiectionem in eo pertinere ut labeo-
nij sententiam que preceperat, corrigat, aut corrigiat, nam ea
ipso proponitur et prouidetur in l. 3 § si iter ff de adionibus
emphy. vltima l. penultima ff de aqua quotidiana, et estiva l.
cum quibus, 60. § 1 ff de usufructu l. si prius 15 ff de operis
noui nunciata l. harum 7. ff si servitus vindicatur, sed
ut ostendat alia etiam ratione preter cautionem fieri posse
velut traditionem servitutis, et quasi possessionem defendi.
Sed nec acriter magis urget secundum argum. l. sunt
§ 1. § aristo in fine ff si servitus vindicetur quia Respondet
interdictum uti possidetis ibi non dari pro quasi possessione
servitutis signum inominandi sed potius contra servitutem
ad retinendam possessionem etiam contra eum qui primo
gravi inominato fuit pro facto controversiam possessionis
ut in l. 3 § si vicinus ff uti possidetis dicit Accursius
in d. § aristo verbo uti possidetis. 2. solutione Quatenus
ibidem Bonelo in d. c. vlt. n. 14 Deniq. ad rem in
pertinet 13. agm. ex l. vlt. ff uti possidetis vlt. pro quasi
possessione servitutis, vel uti possidetis reddidit interdictum
ut

ut possidetis: Quare obseruandum est in usufructu, et in
singularem causam dandi interdum ut possidetis esse que
in alijs, seruitutibus non conuenit nimirum detentionem
corporalem rei in qua usufructus usus est, que et naturalis
possessio interdum minus proprie dicitur (naturaliter) et
possessio qd h. h. eamque fructuarius, et usufructus ita habent
ut vix possint in quasi possessione iuris usufructus, vel
usus perhibere quoniam, et simul turbentur in possessione
corporali seu detentione rei in qua usufructus vel usus
est constitutus ago ex l. penult. ff. de aqua, et aque pluuie

Sequitur ex-

De interditijs recupera-
rande possessionis.

Vnde U.

pluanda interditijs sine remedia recuperande possessionis
quorum septendecim ueniet memorius in tractatu
recuperande, in terque tamen quasi primatum ob-
tinet interditijs illud qd ex primis edicti pretorij
uocatur unde vi et exponitur in l. ff. de vi, et vias
mata, et l. unde vi, et in q. recuperande ff. de inter-
ditijs, conuenit autem hoc interditijs ei qui de posses-
sione rei solo coherentij vi deiciat. est aduersus eum qui
deicit ut possessorem statim restituat l. ff. recuperande
l. i. et passim ff. de vi, et vi armata l. i. et l. unde vi l. 2.
et recuperande ff. de interditijs l. si quis et ff. hoc ff.
ex i. de restitutione spoliatorum, prosecuntur explicant
que ex pro se de interditijs hoc tractantes preter lau-
datos ab Nigero ad Donelum ff. de vi et l. ff. de vi
et recuperande Valboa in q. passim n. 20. de
causa possessionis Gabriel comenium etonum ff. de
restitutione spoliatorum etonum i. et segg. Pontanus
de spoliis ff. ex n. 9. cum segg. memorius remedio
i. recuperande per totum quibus res de iuramento
confirmatorio qd parte epus Barbosa in l. si de vi
n. 20. et segg. ff. de iudicijs, et alij statim laudandi.

Requisit autem

Dequirit autem hoc interdictum probationem duorum
 exheremonum nempe possessionis, et deiectionis l. 8. interdictum
 23. ff. de vi, et vi armata c. consulationibus 10. de officio delegati
 notant ultra nuper laudatos Maranta de ordine iudiciorum
 4^a parte dist. 7. n. 256 Gomezus in 45 tauo n. 150.
 et congesti ab Alfano collectanea 334 Mascardo de probatio-
 none 1227 cum leg. Fusco tomo 7. lit. 3. etone 370 et
 leg. Jaquimeus to 2. comenta. 49.

Et nimirum est inter-
 dictum hoc duplex
 ut significat in d. l. 8. recuperande ff. de interdicitis, alterum
 enim est de vi armata sive publica, que subicit uim armis,
 et coactis hominibus infertur, alterum vero est de vi priuata
 seu cotidiana que sine armis, coactis ve hominibus, qd posse-
 rum, et absolute interdictum unde vi, et vi ipso generaliter
 vi vocatur, et ab armata distinguitur in rubrica ff. de vi, et
 vi armata quam ita expliunt relictis alicui, et aliorum
 opinionibus, et emendationibus Gomezus to 25. comentariorum
 ep 21 ubi pluribus, et post plures Gligeros lit. a, et b. Duchas
 Qui per textum ibi in d. l. 8. recuperande ad 2. et seqq. In
 de interdicitis, interque interdicta celebriores differunt quod
 interdicto de vi armata qd atrocitatem vim continent quam
 et priori expedit, potest libertas aduersus patronum, et licet
 contra parentem, ubi non tamen interdicto unde vi de vi quo-
 tidiana l. 8. interdum 43. ff. de vi, et vi armata l. 2. in fine
 ff. de obsequiis parentibus. Deinde hoc interdictum de vi ar-
 mata etiam ei deiectionis competit, qui vi, aut clam, aut pre-
 cario ab aduersario possidet l. 3. de vi 14. ff. de vi, et vi ar-
 mata, interdictum vero de vi priuata non item ut a
 contrario censu significatur in l. 2. §. qui a me 30. l. qui posses-
 sionem 17. l. qui fundum 28. c. veriss. in enim ff. de vi, et vi arma
 quam diffam Justinianus subiecit voluit qd semper spoliati
 restitui etiam si ab aduersario vi, aut clam, aut precario
 possi

videret ut donellus notat de offi. ep. 31. et Illigerus lit. t.
Robertus lib. 3. sumarium ep. 20 (uyahis) lib. 26 questionu
papiniani in d. l. cum fundum 176 quamvis quoad penam
adhuc multum inter vim armatam, et quotidianam inter
sit d. 8 recuperande, menochius remedio 2. recuperande
n. 7.

Subijciamus tamen tantisper illud om
quod dixerimus unde vi interdictum
de vi privata. seu quotidiana non dari liberis, aut libertis contra
parentes, aut patronos de l. 1. § interdum 43. ff. de vi, et vi
armata eam rationem habet quia interdictum unde vi qua
vis infamiam iure non irroget, siue non sit famosum, sicut
res certa interdicta l. neque 13. ff. de vi, et vi armata, onerat
tamen damnati eo interdicto opinionem apud bonos, graues
que viros de l. 2. in fine l. licet 7 ff. de obsequiis parentibus
et inde contra patrem, aut patronum experiri non debet
de l. 2. in pp. quamvis in interdicto de vi armata contra
obtinuit ne atrocitas eius facinoris impune sit de l. 1. §
hoc interdictum 43. unde explicandus est singularis in
haec re vulpiani locus in l. si preces 32. ff. de penis: ubi
docemur ex interlocutione ista precibus iudicis, ve vim fecerit
siquidem ita in aliquem pronuntietur ex crimine legis
Julij de vi publica, vel privata infamem eum fieri n
autem si ex interdicto unde vi quod sane obscurum est
quia interlocutio de qua in d. l. si preces 32. in illis etiam
causis in q. presentiam definitivam damnatus infamia
notatur non irroget infamiam l. quod g. 23. § quantum ff.
de his qui notantur infamia l. iustibus 16. cum sequenti
l. interlocutio 19. C. ex quibus cau. infra irroget. Obscurus pa
piniani locus in l. ob hoc 20. ff. de his qui notant. infra. quem
ita de certa interlocutione interpretantur post Aduerham,
Bartolum, Castren, et alij ibidem donellus lib. 178 comenta.
q. 76 ubi Illigerus lit. x. nouissime nosse Juanes Bab. Larca
deij

Decisione granatensi 39 n. 36. quamvis aliter Faber in
 rationali da. l. ob hec 20. et ff. 6. coniecturasu ep. 6. aliter
 et recte post interpretes librorum Basilien t. 60 ff. 1. in
 l. 1. §. incidit ff. ad 5. C. Turpilianu, cum Auctor Fulgoty
 in da. l. ob hec 20. Cuius t. 1. responso papi. Ibidem pauc
 centuria 4. q. 27. proinde que infamiz ee pot damnatus
 de vi per interlocutionem, etiam si ex crimine l. Juliy de
 vi publica, vel privata: sed ill. cum Auct. Dav. et Alber.
 in da. l. si ptes 32. verba illa vim fecisti esse contentiva
 definitiva damnantis reum accusatum crimine legi Juliy
 de vi public. vel priva. ut in l. §. quorum 4. ff. ad 5. C. Turpi.
 ff. l. fupis 26. C. ex q. cau. infra. in rogel. da. l. ob hec 20. aut
 principalem causam decidens contra convenientem interdito
 unde vi de possessione quam prius abstrulerat, idque et contes
 tu videtur in da. l. si ptes 32. et confirmant lex et q. 27.
 libris Basilien t. 60. ff. 51. ubi exprimitur deum prin
 cipaliter accusatum crimine vi private, vel publice dam
 natum ita fuisse per cententiam in da. l. si ptes 32. neq
 obstat vox interlocutionis ea enim refertur interdum ad
 quemcumque iudicij pronuntiationem etiam definitiva ut
 in l. §. queri 5. ff. ad 5. C. Turpilian l. in ff. 37. ff. de p. de
 com. liberta. De qua post multos noster Arnau ff. 3. obser
 vationu ep. 3. quin et in da. l. si ptes 32. causatus inter loque
 di verba videntur videri, quia non tantum respondet defini
 tive contra causatum vi private, vel publice, sed etiam pro
 nuntiationi de possessione in interdito unde vi de quo ut in
 ceteris interditiis proprie ptes dum pronuntiat inter loque
 siue interim adire videtur donec plenius, et principa
 liter iudicatus de proprietate ut notatur D. i. y. y. idorus ff. 5.
 originum ep. 29. ad finem. Arnauy ad Julium Paulum
 t. 5. cententiarum t. 6. in pp.

Jam v. ut ex hoc divestitudo
 ad differentiam interdictionum de vi armata, et quoti diana
 ruer

revertamur ad quærendo propositis est 3^a differentia cuius vniuersus
autor, et quasi consignator Cicerone in oratione pro Cæcina dum ei
etiam qui cum dequæretur non possidebat, competere interdictionem
de vi armata significat his verbis: cum qui non possidebat ma-
gis potest? cur ergo aut in quo huiusmodi illud interdictionem
unde ille me dequærit additur cum ego possiderem si dequæ
nemo potest qui non possidet, aut in hoc interdictione de hominibus
armatis non additur si oportet queri procederet nec ne = At inter
dictum de vi privata dum tenet ei deiectione præparari qui cum
dequæretur possidebat constat ex l. 1. § de quæritur 9. et § interdictionem
23. ff. de vi, et vi armata, agnoscunt diffam hanc Cynarius
Barro l. 6. manualium l. 16. Cynarius l. 26. questionum
papinianum in l. cum fundum 128. ff. de vi, et vi armata: verum
ea differentia, et cumque certa fuerit Juliano Cui nequam
tamen probatur iure suspensio ut notant Valentinianus
& veterende n. 14. Iosephus de interdictione Donellus l. 25. canon.
c. 31. quin potest iure nostro atente verum est interdictionem
de vi privata armata ut ei soli competere qui cum dequæretur
possidebat d. l. 1. § de quæritur 9. et § interdictionem 23. ideoque
colono non datur d. § de quæritur 9. nisi quo casu colonus deie-
to Domino cepit cum affectione dominandi possidere sicut
tam et si vi, et iniuste l. colonus 12. d. l. cum fundum 128.
ff. de vi, et vi armata, quæ plenius explicant Cynarius
l. 26. questionum papinianum in d. l. 128. Donellus d. l. 25. c. 31.
Menochius reuer. remedio p. n. 62. et 66. nouissime
Larrea Decisione granatensi 10. n. 45.

Ex quo postremo iuris
principibus rede ad-
gitur ei qui ex fundo deiectionis est manentibus tamen in eodem
fundo personis que nomine deiectionis tenent, veluti Colono
procuratore filio, aut seruo non competere unde vi interdictionem
quia per eos qui in fundo manent retinet possessionem,
et consequenter nec deiectionis de possessione videri potest l. 2. §
non

non alij 42 ff de vi, et vi armata cuius in principio ista ratio
 nem, et sententiam que sequitur, et proposita a nobis est legendum
 esse negatione adiecta ita: non alij autem quam ei qui non
 possidet, contendit Donellus ff ff 19. 4031. Et manus ubi obser
 va 7. affirmans ita adversum legisse quomodo, et suo legisse
 Albericum in da l 2. § non alij 42, sed affirmativa lectio
 que in florentini, et vulgatis codicibus hodie est extabat
 etiam octingenti sicut ad hunc annum quo tempore corpus iuris
 civilis Basilienum compositum est. ubi ff 60 ff. 17 proponit
 hec summa di § non alij 42. competit hoc interdictum po
 cessori soli quam obrem his qui me non eos expulit non
 tenetur quia per eos ego possideo: Qua propter lectio
 affirmativa retenta epistimaverim sic eam explicari posse
 ut corpus sit interdictum unde vi non alij competere quam
 ei qui possidet hoc est possessori qui possidere nunc, et recuperare
 amissam possessionem vult qui iuris interpretatione possori
 dicitur, et possidere, quia interdictum habet ad possessionem
 recuperandam l si quis vi 17 hoc ff. l quod si in diem 16 §
 Julianus ff de hereditatis petitione, frequens autem est legum
 autorum commutatio temporum presentis pro futuro ut
 exemplis ostendit Laurentius valla ff 3 elegantiarum
 ff 42. proinde, et consequens argumentum est quod si
 quis ipse deiciatur illi autem per quos possidebat non
 sunt deiciendi non potest experiri interdicto quia cum per
 eos qui deiciendi non sunt retineat possessionem frustra
 tradet de possidendo, nunc, et possessione recuperanda qua
 non amissit.

Sed aliquibus eadem principio exemplum
 fructuarij, et usurarij eo si per vim
 deiciantur et prohibeantur ut frui fundo in quo usum
 fructum vel usum habent, interdictum unde vi conie
 citur l 3. ff unde vi cum sequentibus l si plures 9 § 2. ca
 sequenti ff de vi, et vi armata, sicut et interdictum
 ut

17
vbi poudetis, et perturbetur in utendo, et fruendo l. lta
ff. vbi poudetis, laquilius 27. ff. de donationibus, et tamen
constat neque fructuarium, neque usufructuarium proprie
procedere, sed magis ferere ius colonum, et similibus l. corte
6. ff. de his qui rogant ff. de precario l. 1. ff. de pec. cum 27. ff. de
acquiruntur eo ff. vbi ff. de adquis. rerum domi. l. 1. unde
est questum si quod legatorum, neque difficultati faciunt
satis post alios Jason in nostra naturaliter 12 in pp. l.
no. 9. Cuyasus de usufructu varro ff. 6. manualium
ff. 17. Aluaty in l. 5. n. 42. Quarenus in l. 3. ff. de
contrario hoc ff. Jiraquehus in tractatu l. mort. 3. pte.
Declaratione 1. n. 4. Covarrubias in regula poudetis in
primicio secunde partis n. 5. Dorely ff. comenta q. 6. et
in l. 1. vbi poudetis n. 3. menochius semper amde
remedio 1. q. 5. n. 74. et retinende remedio 3. n. 70.
affirmante interdictionem unde vi, et vbi poudetis sine
fructuarium concedi quia naturaliter saltem naturaliter
poudet ut in nostra naturaliter 12 l. possessio ff. 2. h. ff.
vendi traditis q. n. 14, nonnunquam satis faciunt quo
ad interdictionem unde vi quia cum in fructuarium et usufructu
naturalis possessionis nomine non intelligantur propria
aut vera possessio quam illi non habent ut pote sine af-
fectu dominandi circa possessionem rei ipsius, sed debentis
inexistens q. corporalis, qualis, et in colonis, et depositariis
improprie dicitur naturalis possessio l. videamus 27. ff. de poss.
l. 1. ff. de usufructu l. 2. ff. pro herede l. comuni 4. ff. de
colonis ff. comuni diuidendo duximus pp. ad l. 1. h. ff.
n. 13. et 22, hec autem naturalis debentis non sufficit
colonis ut ei detur unde vi interdictionem l. 1. ff. de iur. d. ff. de
vi, et vi armis, fatendum est neque fructuarium, et usufructu-
rio unde vi interdictionem competiturum propter illam natu-
ralem possessionem, quem debentis potius est quia possessio
Id quod est q. vbi significat in l. 3. ff. de unde vi

ff de vi, et vi armata dum scribit unde vi interdichum neces-
 sarium fuisse fructuario, non quidem eo cense quasi fructuario
 solus eo interdicho egeat qd constat etiam dominium, et bonae
 fidei possessionem deiectionem interdichum indigere ut recupere-
 rent possessionem, sed eo potius cense dicitur interdichum
 unde vi necessarium fuisse fructuario quia nisi ei specialiter
 consideretur edicto pretoris quo nominatim de fructuario
 deiectione cautum est, non posset etiam deiectione fructuarium
 uti remedio possessorio ad recuperandam possessionem, qua
 cum deiectione non habuit, et consequenter nec proprie
 amissa ut perpendit Dorelus tb 15. comen. cp 31. Ratio
 autem specialiter de fructuario cavendi ea fortitan fuit
 qd usus fructus emolumentum rei continet l. meum 65 §
 fundo 6 l. cum filius 76. §. Dominus ff de leg 2i scitque ut
 fructuarium sit quasi Dominus l. ff de usufructu l. in ven-
 ditione 26 ff de rebz auctoitate iudicij pendendis, docet ad-
 rem Cuius tb 9 observa cp 33 in fine: et autem interdichum
 hoc unde vi in fructuario dicitur l. aquilium 27 in fine
 ff de donatio. ut pote ei competere ex verbis ipsius pretorij
 edicti quamvis interdichum uti possidetis in eodem fructua-
 rio, et usufructuario non nisi ubi sit qd deficiente verbis
 edicti conceditur ex eius contenta, et similitudine interdichum
 unde vi, et ideo ut supra in d. l. ult. ff uti possidetis in proexplo-
 rato iure id iugonit sicut in d. l. 3. §. unde vi, sed putat dicitur
 cum et pomponij auctoritate utitur, et recte poss. dicitur
 presentit Jigerij ad Dorela tb 15. cp 31. lit. J. et cp 32 lit. D.

Quare et circa idem unde vi
 interdichum in paucis paucis prerotanda sunt. Primum est
 interdichum ut possessori deiectione competere dum tamen dege-
 ciatur de possessione rei solo coherentis velut fundi aut edificij
 et hoc interdichum 3. cum sepa l. 3 §. pertinet 15. ff de vi
 et vi armata, nec enim quis deiectione proprie dicitur nisi
 ab eo

ab eo loco in quo consistit, neq; consistere nisi in re mobili & con-
suetudine in l. 2. cum seqq. n. 2. Unde et verbum unde
in edicto pretorio de interdictione unde in expauitibus de loco ex
quo quis deiecit ut expriment Basilica l. 60. ff. de in-
iuriis l. 1. in p. locus autem proprie est immobilis, seu portio fundi
ut intelliges conuincis l. 1. §. hoc interdictione 3. cum seqq.
& sane ff. de vi, et vi armata l. locus 6. vbi Cuiacius ff. de
verb. sig. que sunt ex l. 69. vlpiani ad edictum. Idem que
iuris est in interdictione p. iudicis l. 1. in p. et §. 1. §. in terda
6. cum duobus seqq. ff. vbi p. iudicis l. vnicia l. eodem t. pro
inde si quis de nauis, aut veiculo vi detrahat. vel alterius rei
mobilitis possessionem per vim amittat non potest experiri
unde vi interdictione l. 1. §. illud 6. cum §. sequenti ff. de vi
et vi armata, cui iungendus aliaq; in l. rem que 15. n. 2.
et seqq. hoc t. Tiraquellus de rebus l. iugiter §. 1. gl. 7. sane
in his casibus possessione spoliatus rei mobilis preter adriorem
in iuriam de qua in l. in iuriam 13. §. si quis me ff. de in-
iuriis, habet pro possessione recuperanda adriorem furti, et vi bo-
norum raptorum, et ad exhibendum d. l. §. illud 6. et §. si fun-
dus 32. et preterea iure nouiori, et p. huius remedii
possessionum recuperande possessionis ex p. redintegrande 3. §.
1. de quo post plures plura Menoquius recuperande reme-
dio 15. §. 1. sed interdum, et pro re mobili experitur unde
vi interdictione, nempe si ea fuerit infundis, aut alia re, p. h.
eotempore quo quis per vim deiectus est quo certe casu res p. h.
mobiles recuperantur interdictione unde vi d. l. §. illud 6. et §.
si fundus 32. cum seqq. l. 3. §. pertinet 15. l. interdictione 6. l. sed
si vi 14. l. penul. ff. de vi et vi armata l. si quando 9. Unde

Secundo promouendum est
sunt deiecto possessioni dat. hoc interdictione p. h. ille ipse p. h. colong
eius procuratorve, aut seruus, pliusve qui eiusdem nomine in
possessione erant, deiecti fuerunt l. §. 1. et §. qd. seruus 22. §. idem
vini

vivamus 46 Colonis 12 Cum fundum 108. l. ult. ff. de vi
 et vi armata ita etiam dari interdictionem contra eum qui deiecit,
 ut, siue ipse, siue alius eo iuveniente, aut ratum habente deiece-
 rit, nam et tunc deiecit his videtur cuius nomine vis facta est
 §. l. i. §. deiecit 12. cum duobus §. seq. l. 3. §. cum procurator
 eo ff. de vi, et vi armata, idem est si familia domino iubente, aut
 ratum habente deiecerit quo etiam casu ille tenetur suo nomine
 et in solidum, tamquam si ipse deiecit §. l. i. §. adigit. 15. d. l. 3.
 §. hoc, et in familia 11. et ulterius si armata vis fuerit puniuntur domi-
 nus pena legis Corneliae de viariis, l. eiusdem, §. item his ff. ad
 legem cornelianam de viariis, si autem familia sine domini
 iussu et scientia tenetur dum taxat dominus interdictus,
 quatenus ad eum pervenit, et de eo qd si pervenit ut saltem
 servus notae dedit ex singulari clausula edicti d. l. p. imppl.
 et §. adigit. 15. cuius edicti clausula respectu nominis familiae
 in hoc interdicto etiam ad unum primum refert. d. l. i. §. familiae
 10. cum seq. vbi et interpretes graevi ff. 5. Basilicon ff. 17. Quero
 in oratione pro celsina non qd ut ille loquitur: idem sit
 servitus qd familia verum qd vbi qd veris quidem dicitur
 queritur, adque res agatur, et ideo postea ibi dema iure
 scribit: tam resitutus si unus servus quam si familia de-
 ierit verba universa n. enim alia ca. est equitatis in
uno servus et in pluribus unde et illud multo magis ap-
 pellatio familiae in hoc interdicto ad duos servos pertinet
 ut monet paulus ff. 4. centensarum ff. 5. de interdictione
 §. non tantum 3. sicut et in edicto si familia postum fuisse
 se dicit. ut ego dicitur ex invulgato ad rem lex in familiae
 vbi si ergo si familia postum fuisse dicitur quamvis regulariter familiae
 nomine unius servus significari n. solia l. ff. de oblatione legata sed
 corpus servorum l. pronuntiatio 195. §. servitutum ff. de verb. sig.
 et plerumq. quindecim servus ex traditione Aguley apolonia 2.
 pro se ipso non autem unus duorum in edicto vi bonorum raptorum
 ad qd pertinet l. de fatis 40 §. vlt. ff. de verb. sig. vincti ex
 eodem

eodem § vltimū s̄ ad edictū l. 2 et 4. ff. vi bonoru raptorū l. 1.
et 3. ff. de incendiis ruina, et ex alijs l. 2. § vi bonoru raptorū
l. 4. § penult. ff. vi bonoru rapt. l. ff. de incendiis ruina

De consensu Iudicij Petitorij, et pos cessorij ad contextum nostri §. nihil comune. — caput 3m.

His ita de interdutorum speciebus forma, et progressu
breuiter prelibatis pro explicanda vltimā sententiā
nostri §. nihil comune, relinquitur est ut obseruemus
quod in p̄te nostri propositus nihil comune habere proprietate
cum possessione (premissis s̄ 2 h. l. §. huius et ff. uti possidetis
diximus ad alteram partem h. l. de amittenda poss. n. 2. et
leg. plane proprietatis nomine quid specialiter significet, et quod
dicit quatenus proprietas a dominio distinguitur. disputant varie
post alios Coradius in l. in terda ff. de verb. sig. Opertij in summa
l. de cā proprietatis Conradus de contractibus ff. l. 4. tradit.
Quarenus l. 1. disputa. ep. 7. Petrus gregorius l. 1. in talma
ep. 12. Baonius l. 2. declarationū ep. 23. Parladus l. 1. verū
quod. ep. 4. Peregrinus l. 3. variaria ep. n. 120. Verum eā
dissquisitionem tanquam vtilem propriam q̄ minus omitt
imus breuiter adnotationes proprietatem, dominiū q̄ capi
junt pro vno eodemq̄ vsurpari ut coligitur ex l. p̄mptoria
nō ff. de usufructu legato l. qua rone §. h. et quoque
iūdo §. item si quis meret ff. de adquis. rer. dom. ep.
q̄ alijsq̄ ita docent post Fabru in §. omnium n. 2. l. 1.
de adio., Jorels, Quarenus, Casillo, et Cuya vbi proxiime
ceterum quamuis proprietate, possessioq̄ habeant etiam quedā
comunia ut coligere licet ex da l. interdum b. ff. de verb.
sig. sunt tamen ea generalia ac remota nimis que si
atenderentur nihil esset tam distans ab aliis quum eo nō
conueniret, sed vixta, propria et specijia ut aiunt proprie
tatis

totius substantia diuersa, et separata omnino est a possessione a qua diuersitur, non ex multa auaritia mortalium, sed exertissima iuris ratione, et effectu, ut explicat Gifanius n. 30 et in sequentibus et § 1. n. 17 h. eto.

Ergo cum nihil commune habeat proprietas cum possess. rediptione utpianymoster in presenti subiungit ei non denegari interdictionem uti possideat qui cepit rem vindicare, non enim videtur possessionem remouisse qui rem vindicauit. Quibus ex verbis communiter deducunt post agentem petitorio iudicio rei vindicationis de proprietate seu dominio cumulare in simul et possessoriu iudicium retinende siue interdictionem uti possideat. Ita Barto. in presenti n. 13. quem sequitur Cuyacius, et alij in presenti plures etiam congesi a Garua de nobilitate glo. 11. n. 13. Et contrario tamen non posse cumulare iudicium rei vindicationis cum interdictione retinende docet Martinus Delatus a Bartolo in presenti n. 22 et communem testantur Menochius remedio 3 retinende n. 52, et 53. Barbosa in d. l. si de vi n. 20. et 36. et 37.

Huius autem posterioris contentis quam et antecessores academice nostre tuentur potissima argumenta sunt que sequuntur primo ex hoc ex postorali & consultatione versis alijs ubi cum Bonifacio docuisset iudicia possessoria adquirende seu recuperande possessione cum petitorio rei vindicationis cumulari subiungit alia interdictione quo ad hunc effectum in suo robore duratura que dominij causam procedunt ut consequenter procul dubio intelligit non posse cumulari interdictionem retinende quod solum scilicet recuperande preter adquirende, et recuperande et quod proprie dominij causam procedere dicitur quia datus quoties de proprietate controversa est ut appareat uter possideat, et

et actoris, vel rei partibus fungi debeat li. §. inter ff. ut
pouidetur ordinari. Et de rei vindicatione l. 3. C. de
interdictis & retinende infra eodem ff. et expendit
Cuyacius in d. ep. pastoralis. 2^m argumentum est ratio
ipsa iuris, qua docemur cumulationem plurium actionum
sive iudiciorum etiam ad diuersa tendentium admittere
tam non esse, si aduersa sive contraria sint, et inuicem
sibi repugnent li. C. de furtis cpe sollicitudinem §. 4
et finem de appellacionibus explicant Donellus in
regula nullus pluribus ne. l. 2. de regulis iuris in d.
Bartholus ne. l. 2. late Marianus superius in ep. vlt.
no. 33. de libelli oblatione, at interdictum retinende
ex diametro opponitur, et repugnat rei vindicationi qd
in interdicto dicit actor se possidere, et in sua possessione
tenendum esse li. §. inter ff. ut pouidetur, in vindicatione
vero affirmat aduersarium possidere, se autem non qd
rei vindicatio non possidetur contra possessorem datur
l. offiium ff. de rei vindicatione l. vna C. de alienatione
iudicij & eque si agit infra de actionibus q. audiendo
non est duo repugnantia origine, et effectum remedia
cumulari ex regula l. vbi pregnantia l. 2. ff. de reg
iuris (quod in heredem §. & eligere ff. de tributoria
actione ~

Quibus argumentis coacti veteres et
nouiores interpretes cum obstare
eisdem videant vltima sententia in nostro §. nihil
comune varijs, eam explanationibus eludere conantur
quarum quinque ut vocant leduntur accuratius proponit
et prosecuntur late Bartholus in pp. Berengarius etc
l. 2. no. 11. Janormitanus no. 17 et post eundem alij in
in d. ep. pastoralis. Inter quos quinta, et vltima ad
accusatio relata magis obtrinit nempe ut tunc demum
cumulatio in interdico uti pouidetur cum rei vindicatione
ad

admitat. quando utrumq[ue] proponit. respectu diuersæ posses-
sionis veluti si ciuilibiter possidentem contra eum qui natura-
liter tenet seu possidet utatur rei vindicatione, et simul
se habendum contendat per interdictum uti possidetis in
ciuili possessione quam animo retinet, et in qua à Deo
naturaliter seu corporaliter possidente turbatur q[uod] in termi-
nis accipiendum esse nostrum lex quamuis extra illos
respectus possessionis eisdem conuulatio interdicti retinende
et rei vindicationis tamquam contrarium requirat. docent
post Bart. in presenti n. 21. Henrich. ff. de controversiis
§ 6 plures relati à Gilqueno in l. edita n. 290. C. de edendo
et exprobratibus valboa in d. § pastoralis ex n. 64 et 66.

Verum hec expositio in
distinctione neque vlpiani
contentis et verbis, que cum sint generalia nimis sic restringentur
et diuinatorie ut considerant Bolocnehy in presenti § 2 n. 329
comitibus n. 90. neque conuenit iuris rationi qua atenta est obuiosa
falsa distinctio naturalis, et ciuilibus possessionis, tamquam essentia-
liter diuersarum presertim eo sensu quo inter pretes accipiunt in
presenti nempe ut generæ diuersæ sint, et naturales apud eum qui
corporaliter tenet, ciuilibus autem apud eum qui animo quam
distinctionem improbabimus supra ad legem in hoc §. n. 10
et § 11 quare quæ ad vlpiani contextum abinet omitti alijs
eorum quos laudauimus interpretatiõibus obseruandũ est
non tractari apud vlpianum, quia nec de ea questio, nec
respondum est an interdictum uti possidetis cum rei vin-
dicatione conuenire, aut conuolari possit, sed illud potius
dum tacet que dubitari, an qui prius iudicio petitorio vel
vindicationis egit, possit postea reuocare, et interdicto re-
tinende uti possidetis experiri; In qua questione dubitan-
di ratio ex eo q[uod] cum vindicatio detur in possidente contra
possidentem § 3 et que si agat, esse quod genus Insuper de adho-
li C. de alienatione iudicij quodadmodum videtur qui vñ
Quare

dicere cepit renunsiasse possessioni eamque in adversarium
transiisse, et consequenter denegandum ei postea esse inter-
dictum uti possidetis quod datur possessori l. 1. §. est ergo et §.
interdictum ff. uti possidetis f. f. Pompeius de verb. sig-
nif. verbo possessio. Ceterum ea neglecta dubitandi ratio
Lepianus respondet non esse denegandum interdictum uti
possidetis ei qui vindicare cepit, quod nec videtur vindican-
do possessioni renunsiasse idque ex eo probatur quod vulgo
idem supponit, nempe nihil commune habere proprie-
tatem cum possessione, inde enim fit ut qui de proprie-
tate agit rei vindicatione non ideo amittat interdictum
de possessione l. etiam eadem l. §. ult. ff. de exceptione
rei vindicate l. cum fundum l. §. ult. ff. de vi, et vi
armata lex elegans in l. 3. §. sed et si quis 3. ff. ad exten-
dum quod cum in vindicatione principalis sit l. 1. de pro-
prietate quamvis et consequenter de possessione quatenus
in possidentem dum taxat vindicatio exercetur non
potest dici qui vindicat fateri adversarium possidere
arg. ex l. qui famulus 37. iuncta l. 1. ff. fam. erig. cu-
l. non utique §. ff. de exceptionibus eaque simplicissi-
ma, et verissima lex nostri interpretatio est quod
subdubitan, et cogitandum relinquere, tetigit Mari-
anus Jacinnum in presentibus n. 159. et firmant ex
novioribus Gifanum huius Goveam huiusmodi variam
lectionem ex 3. Cuius t. 5. Observa. q. 23 et t. 7. q.
36. —

Qua retenta interpretatione lex nostri eor-
iam se posito quod abinet ad controversiam quam eius occasione
proposuimus, et expendimus pp. n. 24. et sequ. probanda
est prior sententia asserentium posse in dubio interdictum posses-
sorium rei vindicationis cum interdicto retinende cumu-
lari cuiusque eadem ratio ea est quod cum ad vindicandam
sufficiat sola detentio rei contra quem agit. D. Cofferum

9 in

¶ in fine ff de rei vindicatione nihil impedit quo minus
qui rei vindicatione agit respectu detentionis rei agat etiam
simulque in interdico vti possidetis respectu proprie vereque
possessionis quoniam potius dum simpliciter utroque iudicio ex
peritur cumulare intelligitur quatenus iure potest, nec
repugnat eaque interpretatio indubio capienda est. Sicque
intentione d. d. ff de iudicijs agens ad rem veram in
ep. in literis n. 15. de restitutione spoliatorum —

Neque obstat

huius contem-
primum argum. ex d. ep. pastoralis & consultationi reoff. alijs quia
omissa opinione curiam ibidem agnoscentis differentiam inter
iudicium iur. et pontificium, omissa et alia expositione Panormi
tam in d. ep. pastoralis n. 105. De his ibidem in repetitio glo-
larum n. 100 et seqq. Responderi dupliciter potest, primo qui-
dem non conveniunt perperis, et semper in interdico vti possidetis
verba pontificij in d. veris. alijs quatenus loquuntur de inter-
dictis que domini causam precedunt, quise interdictum vti
possidetis semper ipsam vindicationem subsequitur veluti quo-
ries qui vindicavit, et obtinuit postea in possessione turbatur
l. i. ff. et c. vti possidetis ideoque proprie magis referuntur verba
pontificij ad alia interdicta preparatoria vindicationis l. 2. §
proponitur, et toto tit. ff. ad exhibendum l. ult. ff. de tabulis exi-
bendis §. i. reoff. exhibitoria infra de interdictis iuncta l.
ordinarij 13. c. de rei vindicatione, notat post Bartolum
Abbas in d. ep. pastoralis n. 105. Secundo quamvis de interdic-
to retinende loqui pontifex fateamur, respondendum est ne eam
mentem illius esse ut assermet non admittendam cumulationem
interdicti retinende cum pectoris vindicationis, sed
probat potius quamvis in alijs interdictis recuperande, vel
adijuvande semper cumulatio licita sit cum vindicatione et mox
dicimus, in idem tamen sit in interdico retinende in quo semper
cumulatio admittitur, sed ita si inducitur respectu detentionis
que agitur

que apud reum et agatur autem interdicto respectu vere possessionis
quod interdictum sic intelligimus, non autem si respectu vnius eiusdemque
possessionis, quo casu vindictio, et interdictum repugnant ut
diximus: at preterea in interdicto retinende distinguuntur utrum
de possessione controversia sit inter duos possidere se contendentes quo
casu prout de possessione cognoscitur l. xij. §. h. ff. de interd.
l. i. §. inter ff. de iudic. l. ordinar. §. 13. C. de rei vindicatione
tamen respectu detentoris que apud reum est hinc enuncu-
mulatione utriusque fit quod distat quo ad cumulationem non
semper admitendam in interdicto retinende, aliter adque in inter-
dictis adquirende, et recuperande respicit Pontifex in d. q.
pastoralis vers. alijs -

Illud iam pro comode tractatione nos-
træ brevis observandum est posse
agentem de proprietate iudicio petitorio vindicationis cumu-
lare simulque exercere possessionem adquirende vel recupe-
rande c. 2. §. 3. et 4. quum dilectus d. q. pastoralis vers.
consultationi de causa possessionis cum fundum l. 8. §.
vlt. ff. de rei, et vi armata, affirmant receptis similia
Bartholus n. 14 Alexander 43. Jojo 57. Ferrerius 42. Cor-
ratius 2. interpretatio n. 20 in presenti, Purpuratus
n. 119. et post eum alij in l. edita C. de edendo
Socinus regula 178. Garua de nobilitate
glosa 11. in principio Barbosa in l. si
de vi n. 24 et 309. ff. de iudic.
Tusius tomo 3. littera B. citone
440 n. 9 et sequentibus
et hec de toto tit. de

adquirenda vel
omittenda poss
sione a me
D. f. 109
mot del
man
can
o

Pocccio utrum facti an iuris, et an filii familias et seruus potidere sibi proprie vere que possunt.

Terribita disputatio.

Interrogatus olim suuota Juris Consultus quid feris agi lue
ret respondet quod pretermissem nocere ut meminit Mus-
culus l. 1. satus natus ep. id. eius nunc responsu sequi disputatio-
nem hanc que pretermissa conuentione nostre de possessione non
quam nouerit ne nos ad alia properantes ordinarijs laudone
dicitur mox huius feruatis explicandam suscipimus, adque imprimi
priorum eius partem a qua posterior omnino pendet. Cuius
q. nobis utrum possessio facti sit, aut iuris, docet ante alios
Bartholus in nota l. 1. v. b. et ungesti ab Iugero ad bonellu
l. 4. ep. 6. lit. C. et seq. Dicitur in p. 1. articulo 2. et n. 37
C. interdictis Valentia Plurima l. 1. tradit. ep. 2. n. 38. pos-
sionem iuris esse id que probari creditur in l. penult. ff. de probat. possessione
l. 1. ca. res 31. ff. de adionibus empti l. 5. C. de liberali causa iuris esse.
l. nemo 10. C. h. ff. de dilato 28. de verb. sig. cui iuris cor-
relium Frontonem de proprietate sermonis verbo habere,
ibi: ita in habente usus in possidente ius est et inuulgati
in hac re lex in l. disputatio 27. ff. de verb. ob.
ubi numerata possessione usufructu et usu sequitur illa ad-
iectio, vel quo alio iure que signanter significant possessionem
usufructum et usum quorum mentio precesserat perinde
et facites iura esse; Conducit item pro hac parte ut leui-
ora arga omittam, non leuis iuris ratio q. si possessio facti
esset in adquiseretur per seruum domino q. factum sui iura
personale est neq. a seruo in dominum transit & sed cum facti
posse de signa. seruu. l. qui heredi 44 ff. de uolunt. et bone.
l. si usufructus 12 ff. si ita ff. q. do. dies leg. ced. et tamen certu
est possessione q. seruum domino adquisi. l. adquisuntur
10. ff. non solum ff. de adquis. rer. domi. l. ff. item adquisitio
h. ff. ff. item notis verso. in solum ff. de q. que p. ser. ius possio
in facti p. iuris est.

Probat per
sententiam factam.

2. Contrario positione facta ee docent post Bar. per
contrarium in l. i. h. i. qui pro emptore n. 12 ff. de regulis iuris. et
preter laudatos ab Jheronimo, Richardo. et Valentia vbi procausa
Quilquens de pteuip. 2. pte membris. q. i. n. 19 et alij, et expe
ta ea contenta est in l. i. §. ad quibus, et §. si vis uxori l. pteu-
sionem 39 hoc ff. l. demum 19 ff. ex q. causis maiores li. §. quoda
ff. si p. qui ff. lib. in bello l. §. facti ff. de captivis ex
quibus alijs iuris locis varie, et valide argumentantur pro
hac parte Richardus et Valentia vbi spt. quos non tran-
sitio, obferuo potius posse hoc ipsum deducit. Primo ex
l. §. pulchre 3. §. h. i. qui et §. hec quoq. ff. de verb. oblig.
2. ex eo q. possessio h. substantia tota posita est in deten-
sione, et affectum dominandi ut in definitione diximus
ad legem i. hoc ff. n. 14 et 15. sicut autem detentio qua
tenus adus corporis est facti est, ita et affectus quatenus
animi, et voluntatis est ex facto nostro, non ex iure pen-
det l. bene fidei 4. §. in contrarium ff. de adquis. rer. dom.
l. conuictus 7 §. vlt. ff. de curatore furuifi l. si vnus 27. §. fac-
ty ff. de padis. 3. quia si possessio iuris esset non amitteretur
sine aliquo interueniente iuris l. omnia 100 ff. de regulis iuris
ut videre est in dominio quod q. iuris est quemadmodum
non adquisit. sola voluntate nisi auctente modo, et tua
iure receptam l. nunquam 31 ff. de adquis. rer. domi. l. 3. §.
si iudum ff. de donatio inter, va neq. amittit. solo animo
eius qui dominus esse non vult l. si quis vi 17 §. 1. hoc ff.
l. i. §. agnationis 34 ff. de padis et tamen possessio amittit.
nuda voluntate eius qui perdere non vult etiam si sit ex
causa iure improbata l. i. §. si vis uxori d. l. si quis vi 17.

In legatis per vici. §. i. h. t. 4. q. si possessio iuris esset, quemadmodum domini-
cationem relicta in legatis per vindicationem relicta p. verba illa sumit,
minium ipsorum ad. capto adquisitur ipso iure legatario etiam ignorante si
quid legatario eadem sine traditione ex sola potestate iuris subsequenti volun-
tate separatis ut docent l. i. §. 2. ff. de legatis
tradit. non autem §. vindicationis, et §. ceterum in fine vltimus ff. de
testatio.

Dominij & lege iuncta cum patre 77 & furdo cum filius
 76 & varijs ff de legatij 2. Ita et adquiretur ipso iure posses-
 sio in qua perinde, aut magis expressa voluntas testantis
 est per verba capito, aut sumito ut agnovit Caius in d. &
 ceterum et tamen etiam legatario vindicationis non adqui-
 ritur ignoranti, et ipse iure possessio, sed eijenti volenti, et apre-
 hendenti l. cum heredes 23 h. t. 5. deniq. q. si possessio
 iuris esset nihil cause esset ius res in corporales que iuris sunt
 in possent vere, et proprie possideri q. in his que iuris sunt om-
 nia potest, potest ius & ult. In p. delegit. dynatoru tutela
 l. omnia 100 ff de reg. jur. q. idcirco res in corporales que iuris sunt
 in possident proprie l. 3 h. t. q. possessio ipsa facti in iuris est

3 His ita positjs et omisjs in hac controversia aliorum p.ij
 p.ij ditionibus quas proter laudatos ab Jigero, Richardo
 et volentia sequunt. Pauus centuria 6 q. 95. qui dum afir-
 mant possessionem dum adquiretur facti esse, et adquisitam iuris
 vel civilem ee iuris, et naturalem facti, vel deniq. possessione
 omnem mixtam ee ex iure, et facto qd possident in quaderi vi
 detur in l. possessionem 29. h. t. subseruimus libenter posse-
 sioni centurie que in academia obtinuit doctq. possessionis na-
 turam, et substantiam totam facti esse. Nec obstat que in Possessionis natura et
 contrarium adduximus n. 1. Quisq. obseruandum est possessio substantia tota facti e.
 nem ipsam in multis que eius substantie non repugnant
 multum iure adiuuari veluti quoad effectum ut comoda
 que possessione iure tribuuntur quorum respectu ius possessio
 n.ij nominatur in l. perire 44 h. t. et hanc dicit. plu. d. n. d. l. si car. 31.
 omnia facti in l. stipulatio 37 & si quis forte ff de verb. ob. 5. ult. dract. emp. d.
 etiam continet nempe quia habet etiam et continet ad l. n. idcirco. s. l. d. libet.
 quid iuris in substantia sed extrinsecus circa effectum causa. l. nemo. 10.
 veluti circa acquisitionem fructuum rei posse l. ff de heredit. h. n. l. benignus 9.
 sed et quoad acquisitionem et retentionem possessionis qua exquir. cau. maior
 tenet illius natura in repugnat possessio plurimum ex iure mixta l. stipulatio. 38. 3.
 hoc est accipit tanquam alienum, et mutuum, n. autem propriu si quis forte. d. 100.

l. inconnationibus
52. g. ult. cod. n. 1. pos.
seino 49. h. n. l. 53.
de adq. rer. do. l. 1. pos.
tionem. 29. hoc titulo.
cap. dilecto 28. de C. 4

in substantia habet, veluti et adquiretur alio corpore, et facta
et ut retineat animo toto de qua plenius ad C. i. h. l. n. 20.
Et eisdem principijs pendet et ex planatio prop.
tremi atri proposita pp. n. i. in fine, et obsequior pars altera
disputationis nostre an scilicet filij familias, et serui posside
sibi proprie verèq. possint, in qua questione imprimis n. esse
eos capaces possessionis vere sibi adquirende suadet ex tunc
illa iuris expressa n. i. in fine, nunq. in contrarium licet
invenia nempe qd. constat possessionem patri aut domino
acquiri per filium familias, et seruum l. i. §. item adquirens
hoell. ab si filius, aut servus capere sibi possidendi essent cu
possessio tota sibi sit n. transiret ab eis ad patrem vel dominum
§. sed in patre §. de si quis seruo. Secundo hoc ipse expressum
videt. in l. possessio 49. §. i. h. l. vbi scriptum est eos qui
in aliena potestate sunt habere possidere n. posse qd. poss
sio non tantum corpori sed et iuri est, id est qd. quomocunq.
processu facti sit habet etiam, et mutuat. illud iuris vt in
filio familias n. coneytat, et multo minus in seruo qui in
capto iuris est. 3. qd. ad seruum hoc idem expressum est l. deniq.
i. §. idem aut §. qd. si aut clam. 4. deniq. audit iuris et
regula que docet eum qui ab alio possideatur veluti seruis a
domino possidere sibi non posse l. n. eij. seruis et ff. de re iur.
pensionibus qd. argumentis filij familias, et seruum
tenere quidem corporaliter, non autem vere possidere
supponunt pro constanti post auctorem in l. quod
seruus et ff. de h. h. Bartolus, et interpretes fere omnes
ibi et in locis citatis de arca in l. i. h. l. Donellus
h. l. commenta qd. Cuyacius to. i. disputationum qd. 9. sibi
in rationali in l. deniq. 19. ff. ex qd. causis matrim. qd. 1.
de propriis. 3. p. l. qd. 4. n. 1. Valentia to. i. illiusmodi
tractatu 2. qd. 3. n. 6. et qd. 8. n. 2. Sibar. in pp. l. qd.
art. 2. n. 35. et articulo 3. n. 66. et de in l. deniq.

qui ab alio possideatur
non possidere n. posse.

5. Quatuor

Quatuor hujusmodi arguitur que suprenon quadruenio probat un
 terra expendimus nunc ex nouiori obseruatione auerit q. ex si
 cui 24. ff. de liberali causa ubi scriptum est serui qui de liber
 tate cum domino ligat etiam post ordinatum liberale iudicium quo
 tempore liberi loco est l. c. qui dare tutores nec a domino potest
 nec potest animam habere intellige adquirende possessionis
 ei aut per suum se esse negat adquirende adhuc possessionem
 si tamen seruus sit: q. quia seruus eo ipso quod seruus est incapax
 possessionis, ideoq. etiam si nolit adquiret domino, non sibi: C.
 pro eadem contentia ubi si filius seruus ve tuus te ignorante,
 et suo nomine precario rogauerit teneris de peculio, aut de in
 rem verso: q. q. possessio etiam eo casu in quo filius, vel ser
 uus sibi, et suo nomine possidere voluit verbi gratia in peculio
 aut rem patris vel domini, et consequenter eis adquiret. 7.
 agm. est ex l. qui uniusq. 30. ff. itemq. mari d. 10. ubi pater
 familiaris qui possidebat si adrogatione in alterius potestate
 peruenit deserit eo ipso possidere q. q. filius familiaris incapax
 est possessionis. Tandem et sic arguitur si q. possessio facti in
 iuris est seruus quamuis incapax iuris possidere sibi possit
 siquere etiam posse possidere a sciente tales et res comento
 exemptas a iure, veluti pecora, Delictoria, aut liberu homine
 q. incapacitas et prohibitio iuris si respiciat possessionis, nothat
 seruo possidere sibi volenti si est cur magis obstat respectu po
 cessoris nothat seruo possidere sibi volenti ei qui iuris et
 comento exemptam possidere vult. At qui certum est no
 possideri eas res a scienti tales et etiam si cum affectu domi
 nandi tenca q. incapacitas, et prohibitio iuris faciet etia
 ut seruus sciens se seruum esse possideri sibi non possit.

Sed in contraria
 contentiam vocat nos iuris ratio qua docente iam oleu
 affirmauimus q. ante nos fortasse firmavit nemo, et obiter
 tentauit aut presens firmavit in l. n. 13. hoc t.
 Baconius to 2 declaratore 34 n. 13. Gifanij in l. 3
 § ex

§ ex contrario n° 56 h. l. et quod modo faceret Valentia de tra-
tatu 2. ep 2. n° 35. in fine, nempe seruos, et multo magis filios
familias vere proprieq. possessionis sibi adquirende capaces esse.
Que sententia imprimis potest ea iuris ratione qd. possessionis
essentia tota facta est ut potest consistere in detentione, et effectu
Dominandi quorum utrumq. facti est ut notauimus sup. n° 2.
et 3. Seruus autem, et multo magis filius familias capax
ex sua persona sunt eorum que facti sunt legi heredi et ff. de
condic. et demonst. potest etiam etiam seruus tenere corporaliter
in possessione aut potestate Domini in seruo, impedit quo minus
possit facti ipso iure l. 3. in fine. Cde re creditis instituen.
et facti ipso iure l. si stipulatus 76. l. ult. ff. de verborum
obligat. Proinde potest seruus tenere cum effectu Domi-
nandi possessionem, et consequenter sibi possidere, confir-
matur hec iuris ratio ex eo quia quamuis in civile habe-
at seruum pro nullo (quod atinet 32. ff. de regulis
Juris, et qd. magis est uellet eum incapax esse sibi
possidendi facere quidem potest ne civiliter possideat l. si
stipulatus 76. ff. de verborum obligat. non tamen
ne possideat naturaliter verum si cum effectu sibi possidendi
tenet iuxta naturam ipsam possessionis qua aperta nihil
interest civiliter quis possideat an naturaliter l. 3. ex contra-
rio ff. hoc t. qd. naturali iure omnes homines equales sunt.
C. l. quod atinet 32. l. hoc accusare 12. in fine ff. de accusat. et
et cum cum possessionis essentia facti sit nulla iuris prohibi-
tio, aut incapacitas facere potest ut qui facti ipso tenet in
effectu sibi possidendi non possideat l. in bello 12. § facti ff.
de captiuis l. demum 19. ff. ex qd. causis maiores l. si ita quis
31. ff. de euictionibus l. verum 31. ff. de regulis Juris qua
ratione uxor rem a marito donatam quamuis civiliter
non possideat quia civili iure prohibetur donatio etiam
possessionis l. si cum 26. l. inter 76. ff. de donationibus
inter, possidet tamen naturaliter et uere l. si uxor
uxori l. quod atinet 16. ff. hoc t. l. 8. ult. ff. pro donato
l. 8.

258

l. 8 de iur. ff de vi, et vi armata, et eadem ratione seruus qua-
uis civili iure obligationis capax non sit, tamen naturaliter, et
sibi obligat, et obligatur l. si id quod dominus 64 ff de con-
ditione indebiti l. eodem tempore 50 § etiam ff de puelio l. heres 21.
§ seruo ff de fideiussoribus.

7 Secundo hoc eadem contenta pro-
batur ex ipso modo adquirendi
per seruum domino possessionis. Nam ea quorum seruus qf-
iuris sunt incapax et adquirentur per eum domino civiliter
hoc est per seruum etiam iniunctum domino, et ignorantem
et iniuncto l. etiam iniunctis 32 ff de adquirendo rerum domi-
natio autem cum adquirentur per seruum domino, adqui-
ritur naturaliter ratione, sicut per liberam personam
sibi possidendi capaxem Gal. ea que civiliter 92. l. traditio
20. § vult ff adquirendo rerum dominio l. solutum 11.
§ per liberam ff de pignoratitia actione, ideoq. neq. possessio
adquirentur per seruum domino iniuncto § ea que civiliter
53. ff de adquirendo rerum dominio l. si qd legit. 15 ff de vi
et vi armata neque ignorantem domino nisi ex peculiari
causa l. § etiam adquiremus ff hoc t. neque per seruum
iniunctum l. § hec que de seruis hoc t. ergo ideo adquirent
domino possessionem seruus quoties adquirent qf. vult non qf-
igye seruus incapax sit possessionis si vellent sibi adquirere.

3. Tertio hec centu-
nisi cauillanum exprimitur in l. si stipulatio 37 § huius
ff de verborum obliga: ubi vlpianus ex Juliano proponit
si seruus stipulatus sibi habere, licere, esse inutilem stu-
te proprieque acceptam stipulationem qf. in ea non sibi
contineatur sedius cuius seruus incapax est. Subiungit
autem in seruo, et filio familias, ut substineatur ea stipe-
latio auipiendam esse de possessione: ergo centit omnino
vlpianus seruum capaxem esse possessionis sibi adquiren-
de quia facti est, neque argumento fauet satis si cum
clasi

clausis, et Cuyatio, Donelo, Sifonio, et alijs in d. § hujus
qui possessionis verbum ubi intelligas, improprie de deten-
tione nuda cuius capax servus sit, non autem proprie
possessionis, id enim si ita esset in magis sibi possidendi
proprie quia sibi habendi capax servus erit, et conse-
quenter inepta, et in eo quod interpretatio vulgari ubi
qui ad sustinendam sibi habendi stipulationem que proprie
accepta in servus valere non potest se confugit, ut stipula-
tionem intelligat de possessione que similiter accepta proprie con-
venire servus non possit, maxime cum detentio nuda que im-
proprie possessionis verbo significatur, perinde continetur ver-
bo habendi teste eodem vulgari in d. § stipulatio 3° & ha-
bere ff de vi, et vi armata: igitur necessario vulgari agnoscat
servum capacem esse proprie sibi possidendi, non autem sibi pro-
prie habendi: Confirmatur hoc ipsum in d. § stipulatio
3° & hec quoque: ubi in stipulatione sibi possidendi licere
docet vulgari dubitari non oportere quin et servus rede-
ita stipuletur quod quamvis non possideat civiliter, tamen stipu-
latio referenda est ad naturalem possessionem: at qui si
possessionis proprie incapax servus esset, et stipulatio sibi
possidendi quae proprie accepta valere in servus non possit
detorquenda esset ad detentionem nudam in minor dubi-
tandi causa foret in stipulatione sibi possidendi quam
in stipulatione sibi habendi quam futuram invidiam
sibi fructe accipiat vulgari ex Juliano agnosceret in
d. § hujus qui.

¶ Quartum novae et nostrae accessionis argu-
mentum extat in l. § de vi ff de recuperationibus
ubi cum servus ancillam quam subriquerat pro libertate
sua domino dedisset, respondet. si postea dominus recuperare
partem ancillae apud se conceptum ea ratione reddita:
quia possessio quam servus vitiose natus domino nocent
et tamen certum est possessionem furtive ancillae ut-
pote in iustam vi hostiamque non potuisse domino adquiri
per

per servum. Quod servus et hoc et. et similiter certum est
 Dominum qui servum ancillam bona fide a servo suo
 pro libertate accepit posse revocare partem eius apud
 se conceptam, et quidem indistincte sine conceptu sitan
 te donationem pro libertate, sine postea dummodo ser
 vus ipse non subtraxerit, quamvis servum ancilla sit
 qui ob conditionem 9. quam ita intelliges ff. pro emptore
 adque etiam qd. servus ipse subtraxit si postquam pro
 libertate dedit conceptus partus est, qd. conceptus utroq. casu
 est in apud servum: Ergo idem partus non revocatur a dno
 qd. quamvis conceptus sit domi quamdiu servus in familia
 Domini erat eiq. servus apud Dominum, conceptus tamen est
 eo tempore quo servus ipse ancillam possidebat, namq. et servi
 animus tanquam sine pro libertate domino dande offendit
 cum quamdiu si daret voluisse sibi possidere, deinde conuin
 cit ratio, ideo partum non revocari quia processus simul in
 matre est a servo sine ut pote conceptus quo tempore ille ancil
 lam vitiose possidebat, ut interpretatur ut in interpretatur quam
 vis pleriq. alia plures nosse Amaya to 2. obj. q. 134 n.
 13. et post reprehensus immerito tamenq. ab Alfonso Carranca
 in disput. de partu q. 3. § 1. n. 35.

10 Quinto in eadem centum
 Quaedam res in l. 2. § filii
 ff. pro herede iuncta Pomponius 35. ff. familiae heric. ubi tradi
 tum est filium familiae rem a patre donatam quamvis civili iure
 non possideat qd. eo iure donatio nulla est. l. 1. § 1. ff. pro donato possi
 dere tamen naturaliter verq. quamvis aliter post Augustinum
 Gifanum in l. cum heredes 25. n. 6. h. h. Sexto denique
 expendi possunt vulgari verba in l. ait pretor 23. ff. de
 off. iur. maior. ubi in questione captivus qui dum apud
 hostes est aliquid apprehendit revocare possit ita scribit in §
 1. ne captam possessione poterit implere dum est apud
hostes praeponit ergo captivum etiam dum est servus non in
esse possidere non tamen posse implere seu continuare captam
 poss.

12

Traluce, explicaty habet quamuis p. adque explicat. l. p. omnis
 te difficile secundum argm ex l. possessio 49 §. i. de adq. poss.
 §. 1. h. nam iam olim fortitan primi obseruauimus p. a
 pinianum ind. i. loqui de rebus peculiariibus quas quidem
 seruus aut filius familiae habere sibi non possunt q. cum
 habere iuris sit, datum patri aut domino adquirent, sed neq.
 possidere sibi possunt, reque peculiare sunt q. si tanquam
 peculiare eas tenent eo ipso tenent voluntate, et nomine patris
 aut domini, et ideo tunc non seruus, aut filius, sed per eos do-
 minus, aut pater possident, si vero tanquam non peculiare
 res que in peculiis sunt filius aut seruus possidere sibi uellent
 non etiam possunt nequa incapaces ipsi sunt possidendi sed
 qua possessio peculiarium rerum apud patrem uel dominum
 iam est, nec possunt filius, seruus uel adquirere possessionem
 ante quam eam dominus paterue amittant ne duo in solidum
 possideant contra l. 3. §. ex contrario hoc t. neq. dominus paterue
 amittit quamuis filius, seruus uel tenent, quamuis teneant a se
 sibi possidendi, et priuandi patrem uel dominum possessionem
 q. sua naturalis facultas uel natus p. e. qua mediante ad-
 quiri, et retineri possessio potest l. equa ff. de adq. rer. domi.
 conseruari intelligitur patri uel domino quamuis res apud
 filium uel seruum sunt, cum subiectis habeantur ciuili, et
 naturali rone l. 3. et 4. ff. de iustia, et iure, eo quoq. pertinet
 papiniani ratio in l. possessio 49 §. dum docet ideo eos qui in
 aliena potestate sunt res peculiare tenere posse, possidere
 non posse, qua possessio non tantum corporis sed et iuris est
 hoc est q. quamuis detentionem actualem facti meri, et
 corporis est, patri aut domino auferant, non tamen aufer-
 runt naturalem facultatem tenendi que iuris naturalis
 est in possessione, et p. qua possessio patri aut domino tam
 que sita conseruantur quam dia res sunt apud eos quos in
 potestate habent secundum quem etiam de rebus peculiaribus
 explicandi sunt lex in l. iusto 44 §. filius familiae ff. de
 uocationibus quorum meminimus n. 4. eorumq. immemo
 ret

vet principiorum iuris que proponimus, multa magna que
pauca possessionem tenent in peculiaribus rebus concedens
in alijs denegant Carranza in diff. de parte ep 3 § 1.
n. 89. post Sifanum in l 3 § ex contrario n. 56 et seqq
ff hoc tit.

13 Sed neque videtur acrius magis 3^m argum
ex l numquam 31. § servus ff de usufructio.
nam qd scriptum ibi est servum licet in libertate moreretur nihil
possidere, sic accipiendum est ut nihil possideat quoad effectum usu
fructus qd quamvis servus qui diu in possessione libertatis mor
tus est sine dolo malo ita ut iudicium liberale pati paratus sit
non videatur a domino possidere l 3 § si servus hostis et pro libero
iudicium habeatur ordinato liberali iudicio l ordinata 24 l si au
24 § vltimo ff de liberali causa cum laudatis ep n. 9. cum
tamen vere servus sit ut usufructio sit effectus possessionis civilis sine
modo acquirendi domini iure civili ep n. 9. de usufructio
servus ut pote incipit dominum et civilis iuris etiam si vere
possideat, non possidet civiliter ideoq; neq; usufructus quo et tempore
servum non posse pro herede possidere scriptum est in l 4
§ servus ff de usufructio, et filius familiaris maxime mili
tem hoc est dum tunc cum miles est posse in casibus que
sibi usurpare d. l 4 § in quo sic contra scriptum, et pro
voce maxime pro dum tunc ut in l 1 § extraneus ff de
iure dotium cum congestis post Albericum, et alios de verbi
iuris verba maxime a Bryonio in ea voce; nec novum
est ut possidere, aut non possidere etiam cum absolute dicitur
intelligatur quo ad usurpationem l qui pignoris 26 in ep
iuncta l 1 § § servum hoc tit. presertim in d. l numquam
in cuius questionibus singule ad usurpationem referuntur idq;
ipsum sibi magis evincit qd sequitur in d. § servus d. l 31.
nempe servum pro libero se gerentem sicut nec ipse po
ssidere, ita nec alium posse qd postremum nisi ad possessionem
quo ad usurpationem refert. saltem aperte est qd potest per
alienum prorem etiam si a nemine possideatur veluti in
pro

271

pro libero se gerit possessio adquirenti sicut per procuratorem
 vel domino vel alij cuius nomine illam nascatur ut agnos-
 cit paulus in d. § servus iuncta l. si me in vacuam 348
 vlt. h. c. § referenda utraq illa pauli auctoritas est in p. p.
 § servus ad usucapionem quem neq servus ipse contingit
 nec per eum domino vel alij scienti excepta pauliana
 causa l. pro assis 49. § vlt. h. c. l. si emptam 47 § de
 usucapio. alij l. 2 ff pro soluto l. 2 § celsus cum seqq
 ff pro emptore

24 Maioris aperte est explicatio q. arguitur ex
 ratione iuris regulam de qua in l. homo
 liber 54 § vlt. ff de adquis. rer. domi. cum addendis § p. n. §
 sed ut res dexte intelligatur supponenda est distinctio duplex mo-
 di acquirende, retinendae possessionis. Primum est cum per nos
 ipsos facta ipso actualis detentionis, et voluntatis possidendi ad-
 quisimus, retinemusque iuxta naturam ipsam simpliciter posses-
 sionis que facta est et sumitur vlt. iuris administrato. Secundus
 est cum per alios adquirimus, aut solo animo retinemus sine pro-
 prio corporali facto, sed adiuvante iuris ratione per naturalem fa-
 cultatem ut notavimus ad l. v. hoc t. n. 20. qua proposito be-
 tinctione affirmamus regulam iuris que docet eum qui ab alio
 ut servus possidet possidere sibi non posse referendam esse ad
 primum modum acquisitionis, retentionisque quia iuxta eum mo-
 dum sicut regula iuris non impedit quin servus possit facta
 ipso temere, et velle sibi possidere, ita neq, ut possideat quamdiu
 ita tenet iuxta naturam ipsam possessionis iunctis traditis § p.
 n. 6. Referenda ergo regula est ad secundum modum acquisitionis
 retentionisq, adiuvante iure per naturalem facultatem que in
 in servo deficiat quatenus iuris, et libertatis est § 1. et 2. Infra
 de iure personarum et in libero homine qui ab alio possidetur im-
 pedita sit per possessionem alterius l. 3 § item servus hoc t. n.
 n. possunt possidere quando hoc modo ita ut vel per alios acqui-
 rant vel solo animo retineant possessionem loq, respicit mo-
 destiny in l. homo liber 54 § vlt. dum scribit vix esse ut lib

liber homo qui ab alio possidet, possidendo uti possidet posse: ubi
 supponit posse cum prope possidere sicut iuxta primum modum
 actuali detentione, et voluntate, sed tamen quamvis possidet
 impossibile esse ut uti possidet, quia nec possidere intelligitur
 qui ipse possidet ut ait Modestinus d. § vlt. quia non
 videtur possidere, et eodem sensu scriptum est in l. cum
 heredes. 23. § 1. h. t. Qui in senectute 123 ff. de reg. juris
 id est quod cum impedita in cogit. naturalis facultas per pa-
 sionem alterius, neq. intelligitur solo animo continuare posses-
 sionem per naturalem facultatem, et impossibile est ut con-
 tinuet actuali voluntate, et detentione per singula momenta
 (per reg. 44 hoc t. ideoq. et impossibile ut uti possidet sine
 continuatione possessionis l. § de usurariis.)

interpretatur. l. 1. §. sed et per
 cum 6. h. t. l. neque servus
 11. de usurariis.

15

Inde etiam
 explicandus
 est Paulus in l. § sed et per eum ff. hoc t. duum docet servum
 qui ab alio possidet, si velit vero domino possessionem adquirere
 neq. adquirere domino, nec ex peculiari causa d. homo liber
 § 4 § vlt. l. § servus 2 ff. de adquis. res. domino, neq.
 quod naturalis facultas quam retinere per servum et ea me-
 diante adquirere dominus solet (remque 15 hoc t. impe-
 ditum hoc cap. et per possessionem alterius l. § idem
 vlt. ff. de vi, et vi armata.) Neq. etiam sibi hunc per-
 servus qui ab alio possidet. uam adquirere quod non sibi sed domino voluit adquirere
 non adquiret possessionem § sed et per eum, quem ita interpretor sicut et neque per
 domino, nec ex causa peculiari. l. 11. ff. de usurariis, cui iungendus Celsus ff.
 filius autem etiam si ab alio. 19 pauli ad edictum in l. 2 ad finem ff. de publiciana: est
 possidet ut servus adquiret autem in hac re singulare ius filii, qui quamvis tempore
 possessionem patri ex causa peculiari causa l. 4 h. t. quia naturalis facultas quam per filium
 pater habet non nihil iure dominus, et possessionis l. § per
 eum hoc t. potestatis 25 ff. de verb. sig. sed iure
 patrie potestatis l. iusto 44 ff. de usurariis cum here-
 de 43 § vlt. per eum 50 hoc t. Cuique de prescrip.

Servus qui ab alio possidet. uam adquirere quod non sibi sed domino voluit adquirere
 non adquiret possessionem § sed et per eum, quem ita interpretor sicut et neque per
 domino, nec ex causa peculiari. l. 11. ff. de usurariis, cui iungendus Celsus ff.
 filius autem etiam si ab alio. 19 pauli ad edictum in l. 2 ad finem ff. de publiciana: est
 possidet ut servus adquiret autem in hac re singulare ius filii, qui quamvis tempore
 possessionem patri ex causa peculiari causa l. 4 h. t. quia naturalis facultas quam per filium
 pater habet non nihil iure dominus, et possessionis l. § per
 eum hoc t. potestatis 25 ff. de verb. sig. sed iure
 patrie potestatis l. iusto 44 ff. de usurariis cum here-
 de 43 § vlt. per eum 50 hoc t. Cuique de prescrip.

3^a pte

3^a pte ep. n. 23. et contra Cumanu quem Fulgencium vo-
cat Cuiuslibet ff. de obs. ep. 4. Denique et ex superioribus dy-
tinctione sunt explianda que traduntur de possessione capitiu^{Interpretat. l. cum hae.}
inda l. cum heredes 23 ff. cum similibus de quibus ex profes-
sio ad suam tituli nostri partem de admitenda poss.

16 Deinde quoad 5^m argum
ex d. l. si cui 25 ff. de liberali causa. ducendum est idco
tum qui de libertate litigat adquirere domino possessionem
si tamen servus sit qualiterat in d. ff. de lib. qui ex servitute in
libertatem proclamabat qd si servus sit presumitur voluisse
domino adquirere nisi aperte contrarium confet l. si hucque
de servis, l. item 47 vers. aliam ff. hoc lib. = Sextum vero
argumentum ex d. l. si servus 13 ff. de precario non obstat
si observet non confare in eo textu contrarium possessionis fuisse
id que quamvis confaret proponere in adquirendam
patri vel domino possessionem si ignorantibus illis filius vel
servus sibi et suo nomine precario rogasset, sicut neque
precario habere in eo casu patrem vel dominum afirmat.
inda l. si servus 13. tenentur tamen de peculio vel de in-
venem verso quatenus in utilitatem eorum versa dato precu-
ry aut in peculio illius fuerit qui rogavit, argo ex l. cum servus
16 ff. ad exhibendum. = Jam autem 7^m argum ex l. qui
universa 30. ff. itemque man. hoc lib. l. si adoptauro 17 ff. de
precario eam rationem habet quia sedat in adrogationem
vult sua omnia in adrogatorem transferre l. generalis ff. de
ff. de bonorum poss. secundum tabulas, et consequenter
nult etiam possessionem iam non sibi sed adrogatori tenere.
l. l. si adoptauro 17 vbi Bartolus et post alios quique
nuy de preceptio niby 3^a parte ep. n. 2. habet de es-
toribus de iude 76 errore 10. Richardus in ep. pte. ex n.
36. de adquisenda per adrogationem = 8^m denique
argumentum quia pertinet ad l. qui universa 30. ff. de
qua iam nos in comertatione de amittenda possessione inter
mi

mitimus potius quam omnibus oportunitatibus
exemplis que tradidimus etiam et hinc de tractatu
feriato in laudem Dei, Deipare que

maximè finem imponi ad

hoc opus in salama

na academia a

doctore D. Jo

Ramon del

mansano

in sua

veper

na

caha

UVA.BHSC

Don Juan de los Rios de
Lima abogado de las audiencias de
de Castilla y de otras partes

Don Juan de los Rios de

~~Don Juan de los Rios de~~

~~Don Juan de los Rios de~~

~~Don Juan de los Rios de~~

~~Don Juan de los Rios de~~

UVA BHSC

Small decorative floral stamp or mark on the spine.

White label with red border and the number 2.

UVA BHSC